ÄRENDELISTA/KALLELSE
Kommunstyrelsen

Tid: onsdagen den 29 april 2026, klockan 13:00

Plats: Rum 214, Mölndals stadshus

Ledamöter
Stefan Gustafsson (S), ordförande
Merjem Maslo (M), vice ordförande
Elin Andersson (L)
Eric Nilsson (C)
Pernilla Övermark (S)
Fredrik Mellbin (-)
Kristian Vramsten (M)
My Högfeldt (MP)
Ove Dröscher (S)
Joakim Ramberg (V)
Linus Hedberg (M)

Ersättare
Elpida Georgitsi (S)
Margareta Krakowski (L)
Göran Isacsson (M)
Adam F Laurén (KD)
Bernt A Runberg (S)
Hans Wessberg (-)
Kajsa Hamnén (M)
Jenny Holf (KD)
Kristina Körnung (S)
Anna Mårland (V)
Carina Gustafsson (M)

Upprop

Val av justerare – i tur Fredrik Mellbin (-)

1.	Medgivande av närvaro för praktikant	KS 111386
2.	Anmälan av delegationsbeslut	
3.	Meddelanden	

Ärenden med föredragningar

4.	Föredragning om Stadsfestivalen 2026 *Föredragande: Mats Lilienberg, förvaltningschef & Alva Pettersson, projektledare, kultur- och fritidsförvaltningen.* *Start: ca. kl. 13:05.* *Avsatt tid: 10 min. föredragning, 10 min frågestund.*	
5.	Hälso- och sjukvårdsavtal och överenskommelser 2025 *Föredragande: Magnus Schedin, förvaltningschef & Cecilia Olsson, medicinskt ansvarig rehabilitering, vård- och omsorgsförvaltningen.* *Start: ca. kl. 13:30.* *Avsatt tid: 10 min föredragning, 20 min. frågestund.*	KS 00705/2025

Ärenden som beslutas av kommunfullmäktige

6.	Ramverk för ekologisk hållbarhet	KS 00318/2023
7.	Dagvattenstrategi för Mölndals stad	KS 00279/2025
8.	Antagande av Mölndals stads naturvårdsstrategi	KS 00512/2023
9.	Utvidgning av verksamhetsområde för vatten och avlopp	KS 00679/2025
10.	Ändring av sammanträdesdag för kommunfullmäktige	KS 00365/2025

11.	Ansökan om dispens för att fortsätta uppdrag som nämndeman till Göteborgs tingsrätt	KS 00197/2026
12.	Svar på motion (SD) - Tidsbegränsad kostnadsfri parkering för besökare till vård- och omsorgsboenden, bostäder med särskild service och trygghetsboenden i hela Mölndal	KS 00777/2025
13.	Svar på Motion (L) och (MP) - Hyllningsparken	KS 00787/2025
14.	Svar på Motion (MP) - Avsluta Mölndals stads representation i Åby Travsällskaps styrelse	KS 00579/2025
15.	Svar på Motion (SD) - Lämna Räddningstjänstförbundet Storgöteborg	KS 00474/2025
16.	Svar på Motion (SD) - Ökad fysisk aktivitet i skolan	KS 00247/2025
17.	Svar på Motion (SD) - Personlig integritet för brukare inom äldreomsorgen	KS 00790/2025
18.	Svar på motion (SD) - Anslutningsmöjligheter av vatten och avlopp i samband med gång- och cykelbana mellan Hällesåker och Lindome	KS 00160/2025
19.	Svar på motion (MP) - Årlig redovisning av långvarigt tomställda lokaler	KS 00782/2025

Ärenden som beslutas av kommunstyrelsen

20.	Rambudget för Göteborgsregionen 2027	KS 00195/2026
21.	Ekonomiska ramar inför budget 2027	KS 00021/2026
22.	Resultatreglering utgående internt eget kapital 2025	KS 00020/2026
23.	Rättelse av beslut KS 2026-03-25, § 107 - Handlingsplan för kommunens arbete med förorenade områden	KS 00805/2025
24.	Begäran om att nyttja eget kapital från nämnden för överförmyndare i samverkan	KS 00121/2026
25.	Ansökan om bidrag från Göteborgsregionens nämndemannaförening 2026	KS 00026/2026

26.	Signering av utbetalningar samt tecknande av lån och borgen	KS 00208/2026
27.	Yttrande om samråd om förnyad 1000 MW likströmskabel (HVDC) i sjö- och markkabelutförande från Lindome	KS 00140/2026
28.	Yttrande över ansökan om nätkoncession - 145 kV kraftledning från Lindome Norra i Mölndals kommun till Skalmered i Härryda kommun	KS 00104/2026
29.	Information om utfall av underhållsåtgärder 2025	KS 00085/2025
30.	Deltagande i konferenser, möten och utbildningar 2026	KS 00024/2026

Stefan Gustafsson (S)
ordförande

Markus Franklin
kommunsekreterare

§ 78

Diarienummer 00705/2025

Hälso- och sjukvårdsavtal och överenskommelser 2025

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar att ingå Hälso- och sjukvårdsavtal. Avtal som reglerar hälso- och sjukvårdsansvaret mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland.

Kommunfullmäktige beslutar att ingå underavtalet Överenskommelse - Kommunens betalningsansvar vid in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård.

Kommunfullmäktige beslutar att ingå underavtalet Överenskommelse - Regionens läkaransvar i kommunal primärvård.

Kommunfullmäktige beslutar att ingå underavtalet Överenskommelse - Samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med skadligt bruk och beroende.

Kommunfullmäktige beslutar att ingå underavtalet Överenskommelse - Ansvar för samverkan om munhälsa – uppsökande och nödvändig tandvård.

Sammanfattning

Hälso- och sjukvårdsavtalet reglerar ansvarsfördelning och samverkan i de delar där VGR och de 49 kommunerna i regionen har ett delat hälso- och sjukvårdsansvar enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL. Hälso- och sjukvårdsavtalet bygger även på tidigare Regionbildningsavtal och Primärvårdsavtal. Avtalet reglerar inte elevhälsan.

Hälso- och sjukvårdsavtalet och tillhörande överenskommelser beskriver i viss mån samverkan mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst. Avtalets tillhörande överenskommelser är underavtal till avtalet, underavtalens giltighet är direkt kopplade till avtalets giltighet.

Avtalet ska bidra till att parterna ger en god och säker vård till dem som har behov av hälso- och sjukvård från både VGR och Kommun. Kommunen ansvarar för hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå, VGR har ansvar för hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå och specialiserad nivå.

Beslut om att teckna avtal ska vara fattat senast den 31 maj 2026. Om samtliga parter beslutar att teckna nytt Hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser träder det i kraft den 1 januari 2027 och ersätter då befintligt avtal från 2017.

Västra Götalandsregionen ställde sig bakom föreslaget avtal med tillhörande överenskommelser den 4 november 2025.

Vård- och omsorgsförvaltningen bedömer att det är lämpligt att teckna avtalen och vård- och omsorgsnämnden beslutade den 19 februari 2026, § 14, att föreslå kommunfullmäktige att ingå avtal och underavtal.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterat 9 mars 2026.

Protokollsutdrag VON 2026-02-19, § 14.

Vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse daterat 23 januari 2026.

Hälso- och sjukvårdsavtal. Avtal som reglerar hälso- och sjukvårdsansvar mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland daterat 30 september 2025.

Överenskommelse - Kommunens betalningsansvar vid in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård daterat 30 september 2025.

Överenskommelse - Ansvar för samverkan om munhälsa uppsökande och nödvändig tandvård daterat 30 september 2025.

Överenskommelse - Regionens läkaransvar i kommunal primärvård daterat 30 september 2025.

Överenskommelse - Samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med skadligt bruk och beroende daterat 30 september 2025.

Expedieras till

Vård- och omsorgsnämnden, Göteborgsregionen, Västra Götalandsregionen, stadsledningsförvaltningen

Stefan Ekenberg
Utredare

Kommunstyrelsen

Hälso- och sjukvårdsavtal och överenskommelser 2025

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att ingå Hälso- och sjukvårdsavtal. Avtal som reglerar hälso- och sjukvårdsansvaret mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland.

Kommunfullmäktige beslutar att ingå underavtalet Överenskommelse - Kommunens betalningsansvar vid in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård.

Kommunfullmäktige beslutar att ingå underavtalet Överenskommelse - Regionens läkaransvar i kommunal primärvård.

Kommunfullmäktige beslutar att ingå underavtalet Överenskommelse - Samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med skadligt bruk och beroende.

Kommunfullmäktige beslutar att ingå underavtalet Överenskommelse - Ansvar för samverkan om munhälsa – uppsökande och nödvändig tandvård.

Sammanfattning

Hälso- och sjukvårdsavtalet reglerar ansvarsfördelning och samverkan i de delar där VGR och de 49 kommunerna i regionen har ett delat hälso- och sjukvårdsansvar enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL. Hälso- och sjukvårdsavtalet bygger även på tidigare Regionbildningsavtal och Primärvårdsavtal. Avtalet reglerar inte elevhälsan.

Hälso- och sjukvårdsavtalet och tillhörande överenskommelser beskriver i viss mån samverkan mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst. Avtalets tillhörande överenskommelser är underavtal till avtalet, underavtalens giltighet är direkt kopplade till avtalets giltighet.

Avtalet ska bidra till att parterna ger en god och säker vård till dem som har behov av hälso- och sjukvård från både VGR och Kommun. Kommunen ansvarar för hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå, VGR har ansvar för hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå och specialiserad nivå.

Beslut om att teckna avtal ska vara fattat senast den 31 maj 2026. Om samtliga parter beslutar att teckna nytt Hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser träder det i kraft den 1 januari 2027 och ersätter då befintligt avtal från 2017.

Västra Götalandsregionen ställde sig bakom föreslaget avtal med tillhörande överenskommelser den 4 november 2025.

Vård- och omsorgsförvaltningen bedömer att det är lämpligt att teckna avtalen och vård- och omsorgsnämnden beslutade den 19 februari 2026 § 14 att föreslå kommunfullmäktige att ingå avtal och underavtal.

Stadsledningsförvaltningens bedömning

Stadsledningsförvaltningen har inget att erinra i frågan.

Ekonomi

Avtalet med underavtal innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterat den 9 mars 2026.

Vård- och omsorgsnämnden sammanträdesprotokoll den 19 februari 2026 § 14.

Vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse daterat den 23 januari 2026.

Hälso- och sjukvårdsavtal. Avtal som reglerar hälso- och sjukvårdsansvar mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland daterat 30 september 2025.

Överenskommelse - Kommunens betalningsansvar vid in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård daterat 30 september 2025.

Överenskommelse - Ansvar för samverkan om munhälsa uppsökande och nödvändig tandvård daterat 30 september 2025.

Överenskommelse - Regionens läkaransvar i kommunal primärvård daterat 30 september 2025.

Överenskommelse - Samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med skadligt bruk och beroende daterat 30 september 2025.

Expedieras till

Vård- och omsorgsnämnden, Göteborgsregionen, Västra Götalandsregionen

Karl de Verdier
Biträdande stadsdirektör

Henriette de Maré
Chefsjurist

Vård- och omsorgsnämnden

§ 14

Diarienummer 00013/2026

Hälso- och sjukvårdsavtal

Beslut

Vård- och omsorgsnämndens förslag till kommunfullmäktige:

Kommunfullmäktige beslutar att ingå Avtal – avtal som reglerar hälso- och sjukvårdsansvaret mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland.

Kommunfullmäktige beslutar att ingå underavtalet Överenskommelse - Kommunens betalningsansvar vid in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård.

Kommunfullmäktige beslutar att ingå underavtalet Överenskommelse - Regionens läkaransvar i kommunal primärvård.

Kommunfullmäktige beslutar att ingå underavtalet Överenskommelse - Samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med skadligt bruk och beroende.

Kommunfullmäktige beslutar att ingå underavtalet Överenskommelse - Ansvar för samverkan om munhälsa – uppsökande och nödvändig tandvård.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige ska ta ställning till om Mölndals stad ska ingå nytt hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser med Västra Götalandsregionen (VGR).

Vård- och omsorgsnämnden samt Social- och arbetsmarknadsnämnden utreder ärendet i respektive nämnd.

Det parterna fattar beslut om är avtal med tillhörande överenskommelser enligt följande:

* Hälso- och sjukvårdsavtal

* Regionens läkaransvar i kommunal primärvård

* Kommunens betalningsansvar vid in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård

* Samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med skadligt bruk och beroende

* Samverkan om munhälsa - uppsökande och nödvändig tandvård

Hälso- och sjukvårdsavtalet reglerar ansvarsfördelning och samverkan i de delar där VGR och de 49 kommunerna i regionen har ett delat hälso- och sjukvårdsansvar enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL. Hälso- och sjukvårdsavtalet bygger även på tidigare Regionbildningsavtal och Primärvårdsavtal. Avtalet reglerar inte elevhälsan.

Hälso- och sjukvårdsavtalet och tillhörande överenskommelser beskriver i viss mån samverkan mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst. Avtalets tillhörande överenskommelser är underavtal till avtalet, underavtalens giltighet är direkt kopplade till avtalets giltighet.

Avtalet ska bidra till att parterna ger en god och säker vård till dem som har behov av hälso- och sjukvård från både VGR och Kommun. Kommunen ansvarar för hälso- och sjukvård på

primärvårdsnivå, VGR har ansvar för hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå och specialiserad nivå.

Kommunerna har i samverkan med VGR tagit fram nytt förslag till Hälso- och sjukvårdsavtal och överenskommelser. Under processen har Vård- och omsorgsnämnden lämnat synpunkter på den remissversion av avtalet med överenskommelser som var på remiss våren 2025 (VON 00045/2025, KS 00139/2025).

Nämndens huvudsakliga synpunkter på remissversionen handlade om förtydliganden kring ansvarsfördelningen och förutsättningarna för specialiserad vård i hemmet, omfattningen av det kommunala primärvårdsuppdraget och beskrivningen av den gemensamma målsättningen.

Förvaltningens bedömning är att det nu framtagna Hälso- och sjukvårdsavtalet med överenskommelser har förtydligat flertalet av dessa punkter och i den mån att nämnden kan rekommendera kommunen att teckna avtal. Förvaltningen anser att det föreslagna hälso- och sjukvårdsavtalet med tillhörande överenskommelser håller sig till de centrala delarna av ansvaret och ger bättre förutsättningar för den kommunala primärvården att samverka med regionen som jämbördig part.

Som framfördes under remissvändan är Hälso- och sjukvårdsavtalet med tillhörande överenskommelser på övergripande nivå där man fortsatt behöver komplettera avtal och överenskommelser med andra styrdokument på regional eller lokal nivå. Detta är ett arbete som påbörjats genom bland annat länsgemensam riktlinje för patientsäkerhet.

Utmaningarna som huvudmännen brottas med idag avseende ansvar och roller nere på verksamhetsnivå kommer sannolikt att kvarstå. Komplexa miljöer så som när specialiserad vård ska samverka med primärvård och socialtjänst kan medföra otydlighet i ansvarsfördelning. Kommunerna bör tillsammans med regionen framgent se över hur omfattande hälso- och sjukvårdsansvaret bör vara utöver det lagstiftade ansvaret.

Beslut om att teckna avtal ska vara fattat senast den 31 maj 2026. Om samtliga parter beslutar att teckna nytt Hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser träder det i kraft den 1 januari 2027 och ersätter då befintligt avtal från 2017.

Västra Götalandsregionen ställde sig bakom föreslaget avtal med tillhörande överenskommelser den 4 november 2025 och det nuvarande avtalet sades upp.

Beslutsunderlag

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott § 4 2026-02-04.
Tjänsteskrivelse Hälso- och sjukvårdsavtal daterad 2026-01-23 med tillhörande överenskommelser.
Hälso- och sjukvårdsavtal - avtal som reglerar hälso- och sjukvårdsansvar mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland
Överenskommelse - Kommunens betalningsansvar vid in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård
Överenskommelse - Ansvar för samverkan om munhälsa uppsökande och nödvändig tandvård
Överenskommelse - Regionens läkaransvar i kommunal primärvård
Överenskommelse - Samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med skadligt bruk och beroende

Missivbrev, Hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser SRO den 1 september 2025
Informationsbrev om beslutsprocess för hälso- och sjukvårdsavtal
Tjänsteskrivelse - Hälso- och sjukvårdsavtal och överenskommelser Göteborgsregionen den 2 september 2025
Tjänsteutlåtande från VästKom den 15 augusti 2025 Hälso- och sjukvårdsavtal med överenskommelser
VästKoms skrivelse angående beslutsförslag Hälso- och sjukvårdsavtal den 4 september 2025
Mötesanteckning från SRO den 1 september 2025
Protokoll från Göteborgsregionens sammanträde den 26 september 2025 - Nytt hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser
Information från VästKom gällande beslut i regionfullmäktige den 4 november 2025
Vård och omsorgsanalys, Omtag för omställning-Utvärdering av omställningen till en god och nära vård: slutrapport 2025
Dnr 00157/2025-Betänkandet Ansvaret för hälso- och sjukvården (SOU 2025:62).

Beslutsgång

Ordförande frågar om arbetsutskottets förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Expedieras till

Kommunstyrelsen, kommunfullmäktige

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-01-23

Dnr
VON 00013/2026

Hanna Annelund
Verksamhetsutvecklare

Vård- och omsorgsnämnden

Hälso- och sjukvårdsavtal

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att ingå Avtal – avtal som reglerar hälso- och sjukvårdsansvaret mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland.

Kommunfullmäktige beslutar att ingå underavtalet Överenskommelse - Kommunens betalningsansvar vid in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård.

Kommunfullmäktige beslutar att ingå underavtalet Överenskommelse - Regionens läkaransvar i kommunal primärvård.

Kommunfullmäktige beslutar att ingå underavtalet Överenskommelse - Samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med skadligt bruk och beroende.

Kommunfullmäktige beslutar att ingå underavtalet Överenskommelse - Ansvar för samverkan om munhälsa – uppsökande och nödvändig tandvård.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige ska ta ställning till om Mölndals stad ska ingå nytt hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser med Västra Götalandsregionen (VGR).

Vård- och omsorgsnämnden samt Social- och arbetsmarknadsnämnden utreder ärendet i respektive nämnd.

Det parterna fattar beslut om är avtal med tillhörande överenskommelser enligt följande:

- Hälso- och sjukvårdsavtal
- Regionens läkaransvar i kommunal primärvård
- Kommunens betalningsansvar vid in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård
- Samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med skadligt bruk och beroende
- Samverkan om munhälsa - uppsökande och nödvändig tandvård

Hälso- och sjukvårdsavtalet reglerar ansvarsfördelning och samverkan i de delar där VGR och de 49 kommunerna i regionen har ett delat hälso- och sjukvårdsansvar enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL. Hälso-

och sjukvårdsavtalet bygger även på tidigare Regionbildningsavtal och Primärvårdsavtal. Avtalet reglerar inte elevhälsan.

Hälso- och sjukvårdsavtalet och tillhörande överenskommelser beskriver i viss mån samverkan mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst. Avtalets tillhörande överenskommelser är underavtal till avtalet, underavtalens giltighet är direkt kopplade till avtalets giltighet.

Avtalet ska bidra till att parterna ger en god och säker vård till dem som har behov av hälso- och sjukvård från både VGR och Kommun. Kommunen ansvarar för hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå, VGR har ansvar för hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå och specialiserad nivå.

Kommunerna har i samverkan med VGR tagit fram nytt förslag till Hälso- och sjukvårdsavtal och överenskommelser. Under processen har Vård- och omsorgsnämnden lämnat synpunkter på den remissversion av avtalet med överenskommelser som var på remiss våren 2025 (VON 00045/2025, KS 00139/2025).

Nämndens huvudsakliga synpunkter på remissversionen handlade om förtydliganden kring ansvarsfördelningen och förutsättningarna för specialiserad vård i hemmet, omfattningen av det kommunala primärvårdsuppdraget och beskrivningen av den gemensamma målsättningen.

Förvaltningens bedömning är att det nu framtagna Hälso- och sjukvårdsavtalet med överenskommelser har förtydligat flertalet av dessa punkter och i den mån att nämnden kan rekommendera kommunen att teckna avtal. Förvaltningen anser att det föreslagna hälso- och sjukvårdsavtalet med tillhörande överenskommelser håller sig till de centrala delarna av ansvaret och ger bättre förutsättningar för den kommunala primärvården att samverka med regionen som jämbördig part.

Som framfördes under remissvändan är Hälso- och sjukvårdsavtalet med tillhörande överenskommelser på övergripande nivå där man fortsatt behöver komplettera avtal och överenskommelser med andra styrdokument på regional eller lokal nivå. Detta är ett arbete som påbörjats genom bland annat länsgemensam riktlinje för patientsäkerhet.

Utmaningarna som huvudmännen brottas med idag avseende ansvar och roller nere på verksamhetsnivå kommer sannolikt att kvarstå. Komplexa miljöer så som när specialiserad vård ska samverka med primärvård och socialtjänst kan medföra otydlighet i ansvarsfördelning. Kommunerna bör tillsammans med regionen framgent se över hur omfattande hälso- och sjukvårdsansvaret bör vara utöver det lagstiftade ansvaret.

Beslut om att teckna avtal ska vara fattat senast den 31 maj 2026. Om samtliga parter beslutar att teckna nytt Hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser träder det i kraft den 1 januari 2027 och ersätter då befintligt avtal från 2017.

Västra Götalandsregionen ställde sig bakom föreslaget avtal med tillhörande överenskommelser den 4 november 2025 och det nuvarande avtalet sades upp.

Bakgrund

I samband med regionsbildningsavtalet tecknades ett Primärvårdsavtal 1998 där kommunerna i regionen efter skatteväxling tog över hemsjukvården i ordinärt boende från VGR. Det efterföljande Hälso- och sjukvårdsavtalet vars syfte att förtydliga ansvarsfördelningen har sedan dess reviderats vid flera tillfällen. 2022 beslutade ett antal kommuner däribland Mölndals stad att inte teckna en ytterligare omgång av nuvarande Hälso- och sjukvårdsavtal efter ännu en revidering. Detta mot bakgrund av att avtalet inte bedömdes beakta den pågående omställningen till Nära vård och en otydlighet i ansvarsfördelning. Det medförde att det nuvarande Hälso- och sjukvårdsavtalet från 2017 förlängdes. Det avtalet är nu uppsagt av VGR och löper ut den 31 december 2026.

Våren 2024 beslutade det politiska samrådsorganet (SRO) att ett nytt Hälso- och sjukvårdsavtal skulle tas fram mellan VGR och de 49 kommunerna. Uppdraget var att det nya Hälso- och sjukvårdsavtalet och överenskommelserna skulle vara hållbara över tid, och utgå från den länsgemensamma färdplanen - strategi för god och nära vård.

En arbetsgrupp bildades med representanter från kommun och region, där även en politisk referensgrupp och styrgrupp av tjänstemän från bägge parter har bidragit i processen. Efter remissrundan våren 2025 har samtliga inkomna remissvar bearbetats. Fokus har legat på att förtydliga ansvarsfördelning, patientsäkerhet, oenighet och tvist samt att man begränsat texter om samverkan som inte regleras av avtalet. Det nu framtagna förslaget till avtal ger utrymme för att kommunens ansvar att tillhandahålla kompetens utöver nuvarande lagreglerade kompetenser sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut kan komma att utvidgas.

Det nya Hälso- och sjukvårdsavtalet gäller under förutsättning att det godkänns av regionfullmäktige och av kommunfullmäktige i samtliga kommuner i Västra Götaland genom beslut som vinner laga kraft. Det räcker att en part säger upp avtalet för att det ska upphöra att gälla för samtliga parter. Uppsägning av avtalet medför att även överenskommelserna i form av underavtal sägs upp. Överenskommelserna kan sägas upp eller revideras individuellt utan att avtalet påverkas.

Ekonomi

Förvaltningens bedömning är att omställningen till Nära vård pågått under en längre tid och att kommunerna är en central del i omställningen. Den medicinska utvecklingen medför fler kroniska tillstånd och att alltmer hälso- och sjukvård kan bedrivas utanför sjukhusen. Vilket även är i linje med de

förändringar som genomförts i hälso- och sjukvårdslagstiftningen under senare år. Kommunerna kommer sannolikt fortsatt att påverkas av detta, precis som av den demografiska utvecklingen.

Vård- och omsorgsanalys konstaterade i sin uppföljning 2025 av omställningen till Nära vård att kommunerna bedöms stå för ca en tredjedel av kostnaderna i primärvården. Det framhålls att flera olika resultat pekar på att kommunernas insatser har ökat de senaste åren, eftersom patienter med mer komplexa och krävande behov vårdas i hemmet eller i kommunala boendeformer. Myndigheten påtalar därför vikten av att se över och tydliggöra ansvarsfördelningen mellan regioner och kommuner.

Bedömning

Förvaltningens bedömning är att Vård- och omsorgsnämndens tidigare synpunkter under remissrundan har beaktats, bland annat avseende specialiserad vård i hemmet och den kommunala primärvårdens ansvar. Att parterna gemensamt bedömer vårdnivå och att ingen särskild organisation ska krävas för uppdraget är viktiga förtydliganden i det nuvarande förslaget.

Däremot har man gjort tillägg kring ansvaret att tillhandahålla kompetens och att detta numera kan vara ett gemensamt ansvar för parterna. Kompetensförsörjningen är en nutida och framtida utmaning som behöver följas upp och kan komma att påverka möjligheten att rekrytera de kompetenser som krävs för att bedriva verksamhet.

I förslaget till avtal har tillägg gjorts med en grundprincip för regionens ansvar och kommunens ansvar med utgångspunkt personcentrerad vård och vad som är bäst för den enskilda patientens trygghet och kontinuitet. Man har även begränsat texter om samverkan som inte regleras i avtalet. Hantering av oenighet och tvist är reglerat i avtalet.

Om inget avtal finns tecknat mellan VGR och kommunerna regleras ansvarsfördelning och samverkan enbart av Regionbildningsavtalet, inklusive Primärvårdsavtalet, samt av gällande lagstiftning.

Förvaltningen ser framåt att kommunerna gemensamt med regionen bör se över hur stort det kommunala primärvårdsuppdraget bör vara utöver lagstiftningen. Flera aktörer som ska verka på en gemensam arena kan utmana en sammanhållen vård och omsorg, vilket även styrkts av tidigare statlig utredning Dnr 00157/2025. Det krävs stora resurser för att samverka mellan huvudmän, vårdgivare och socialtjänst och det är av vikt att de personella och ekonomiska resurser som är tillgängliga nyttjas på rätt sätt. Vidare är hälso- och sjukvård en kunskapsintensiv verksamhet som kräver kompetens på samtliga nivåer.

Beslutsunderlag

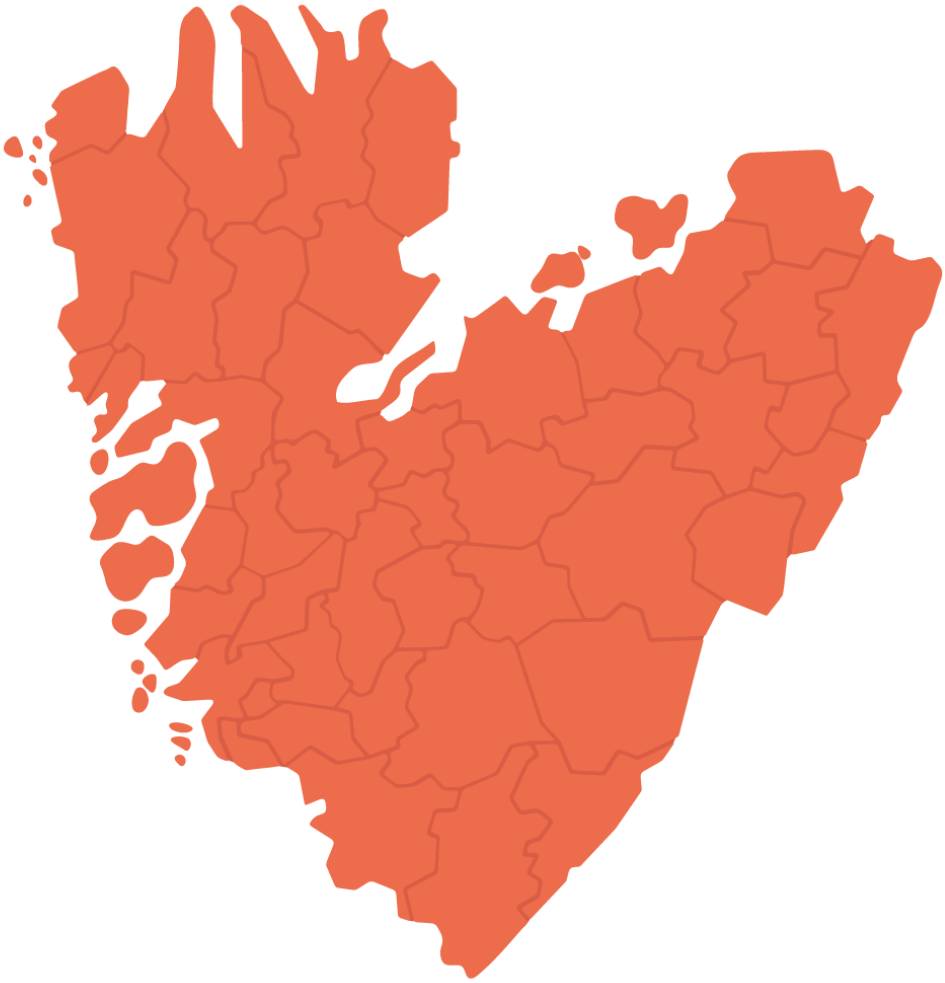
Tjänsteskrivelse Hälso- och sjukvårdsavtal daterad 2026-01-23 med tillhörande överenskommelser.
Hälso- och sjukvårdsavtal - avtal som reglerar hälso- och sjukvårdsansvar mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland
Överenskommelse - Kommunens betalningsansvar vid in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård
Överenskommelse - Ansvar för samverkan om munhälsa uppsökande och nödvändig tandvård
Överenskommelse - Regionens läkaransvar i kommunal primärvård
Överenskommelse - Samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med skadligt bruk och beroende
Missivbrev, Hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser SRO den 1 september 2025
Informationsbrev om beslutsprocess för hälso- och sjukvårdsavtal
Tjänsteskrivelse - Hälso- och sjukvårdsavtal och överenskommelser Göteborgsregionen den 2 september 2025
Tjänsteutlåtande från VästKom den 15 augusti 2025 Hälso- och sjukvårdsavtal med överenskommelser
VästKoms skrivelse angående beslutsförslag Hälso- och sjukvårdsavtal den 4 september 2025
Mötesanteckning från SRO den 1 september 2025
Protokoll från Göteborgsregionens sammanträde den 26 september 2025 - Nytt hälso- och sjukvårdsavtal med tillhörande överenskommelser
Information från VästKom gällande beslut i regionfullmäktige den 4 november 2025
Vård och omsorgsanalys, Omtag för omställning-Utvärdering av omställningen till en god och nära vård: slutrapport 2025
Dnr 00157/2025-Betänkandet Ansvaret för hälso- och sjukvården (SOU 2025:62).

Expedieras till

Kommunstyrelsen, kommunfullmäktige

Magnus Schedin
Förvaltningschef

Christina Wadell
Hälso- och sjukvårdschef

Hälso- och sjukvårdsavtal

Avtal som reglerar hälso- och sjukvårdsansvar mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland

LÄNSGEMENSAM SAMVERKAN MELLAN VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN
OCH KOMMUNERNA I VÄSTRA GÖTALAND

Innehåll

1. Inledning 3

1.1 Syfte och mål 3
1.2 Läsanvisning 4
1.3 Målgrupp 4
1.4 Omfattning 4
1.5 Avtalsparter 4
1.6 Avtalstid 5

2. Ansvar 6

2.1 Gemensamt ansvar 6
2.2 Västra Götalandsregionens ansvar 7
2.3 Kommunens ansvar 8
2.4 Läkemedel 8
2.5 Personliga hjälpmedel inklusive förbruknings-artiklar och nutritionsprodukter samt andra medicintekniska produkter 9

3. Hälso- och sjukvård i hemmet 11

3.3 Egenvård 12
3.4 Förutsättningar för samverkan 12

4. Samverkan utanför avtalet 14

5. Patientsäkerhet 15

5.1 Avvikelser mellan vårdgivare 15

6. Oenighet och tvist 16

7. Grundläggande förutsättningar 18

7.1 Kunskapsstyrning och kompetensutveckling i samverkan 18
7.2 Informationsskyldighet vid förändring 18
7.3 Vårdsamverkan – vår gemensamma stödstruktur 18
7.4 Länsgemensamma styrdokument 19
7.5 Lagstiftning 19
7.6 Överenskommelser 20

8. Uppföljning 21

9. Definitioner 22

1. Inledning

Sedan regionbildningen år 1999 har Västra Götalandsregionen (VGR) och kommunerna i Västra Götaland (Kommunerna) reglerat ansvarsfördelning avseende primärvård och samverkan inom hälso- och sjukvård mellan VGR och Kommun genom avtal.

Grunden för ett hälso- och sjukvårdsavtal mellan Västra Götalandsregionen och de 49 kommunerna i Västra Götaland lades genom de avtal som tecknades i samband med regionbildningen 1999.

I *Huvudavtal om reglering av ansvar och finansiellt gränssnitt mellan landsting och kommuner i Västra Götalandsregionen* (Regionbildningsavtalet), daterat 3 september 1998, regleras skatteväxlingen. *Avtal med anledning av förslag till gränsdragning mellan kommunerna och regionen i Västra Götaland avseende primärvård* (Primärvårdsavtalet), daterat 1 september 1998, är en del av Regionbildningsavtalet.

Detta hälso- och sjukvårdsavtal (Avtalet) utgår från Regionbildningsavtalet inklusive Primärvårdsavtalet. Avtalet reglerar ansvarsfördelning och samverkan i de delar där VGR och Kommunerna har ett delat hälso- och sjukvårdsansvar enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL. Avtalet och tillhörande överenskommelser beskriver även i viss mån samverkan mellan hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Avtalets tillhörande överenskommelser är underavtal till Avtalet. Underavtalens giltighet är direkt kopplade till Avtalets giltighet.

Parterna ska tillämpa lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, även kallad barnkonventionen. Barns behov av stöd, information och trygghet ska beaktas, både som patient och närstående.

1.1 Syfte och mål

Avtalet ska bidra till att parterna ger en god och säker vård till dem som har behov av hälso- och sjukvård från både VGR och Kommun. Avtalet ska tydliggöra ansvarsfördelning och stärka samverkan. Patienten ska möta en samordnad och sammanhållen vård som utgår från samarbete, oavsett huvudmannaskap. Målet är att erbjuda varje patient en god och nära vård utifrån individuella förutsättningar och behov. Patienten är en självklar medskapare i sin hälso- och sjukvård.

VGR och Kommunerna har en gemensamt framtagen strategi, *Färdplan - länsgemensam strategi för god och nära vård,* och enligt den ska vården:

- utgå från individuella förutsättningar och behov
- bygga på relationer och vara hälsofrämjande, förebyggande och proaktiv
- bidra till jämlik hälsa, trygghet och självständighet, samt grundas i gemensamt ansvarstagande och tillit.

Ett personcentrerat arbetssätt ska tillämpas, där patienten får stöd i att ta ansvar för sin hälsa, och förutsättningar att använda sina egna resurser. I första hand ska egenvård och digitala lösningar erbjudas, om det är ändamålsenligt utifrån patientens behov och förutsättningar. Fysiska vårdkontakter ska erbjudas när de behövs.

1.2 Läsanvisning

Avtalet ska läsas i sin helhet för att förstås korrekt. Överenskommelser i form av underavtal ska läsas tillsammans med avtalet.

1.3 Målgrupp

Målgrupper som berörs i Avtalet är alla som behöver hälso- och sjukvård från både VGR och Kommun, oavsett ålder, diagnos eller funktionsnedsättning, förutsatt att de ingår i kommunernas hälso- och sjukvårdsansvar enligt 12 kap 1 - 2 §§ och 14 kap 1 § HSL.

Avtalet ska tillämpas av alla medarbetare i hälso- och sjukvård och omsorg, inom VGR och Kommun som arbetar med målgruppen.

1.4 Omfattning

Avtalet reglerar ansvarsfördelning och samverkan mellan VGR och Kommun inom områden där Parterna har gemensamt hälso- och sjukvårdsansvar. Kommunen har ansvar på primärvårdsnivå, VGR har ansvar på primärvårdsnivå och specialiserad nivå.

Avtalet reglerar inte hur respektive Part organiserar sitt åtagande. Avtalet reglerar inte elevhälsa, vilken styrs av skollagen (2010:800).

1.5 Avtalsparter

Avtalsparter är VGR och var och en av Kommunerna. Avtalsparterna benämns även Parterna.

Part som överlåter utförandet av en uppgift till en annan aktör är även efter överlämnandet ansvarig för att uppgiften fullgörs enligt Avtalet.

1.6 Avtalstid

Avtalet, inklusive överenskommelser i form av underavtal till Avtalet, gäller under förutsättning att de godkänns av regionfullmäktige och kommunfullmäktige i samtliga kommuner i Västra Götaland, genom beslut som vinner laga kraft.

Avtalet gäller under perioden 2027-01-01 – 2030-12-31. Senast arton (18) månader innan avtalstiden löper ut har Parterna möjlighet att säga upp Avtalet. Om ingen Part skriftligen har sagt upp Avtalet förlängs det med tre år i taget, med arton (18) månaders uppsägningstid.

Vid uppsägning av Avtalet upphör Avtalet att gälla när den aktuella perioden om fyra år löper ut alternativt när förlängningstiden om tre år löper ut. Det räcker att en Part säger upp Avtalet för att det ska upphöra att gälla för samtliga Parter. En uppsägning av Avtalet får till följd att även överenskommelserna sägs upp, eftersom de i egenskap av underavtal är direkt kopplade till Avtalets giltighet.

Det räcker att en Part säger upp en överenskommelse i form av underavtal, för att den ska upphöra att gälla för samtliga Parter. Avtalet och övriga överenskommelser kvarstår om någon av överenskommelserna sägs upp.

Vid väsentliga förändringar av förutsättningarna för Avtalet kan initiativ till en översyn tas av länsgemensamt, politiskt forum, där samverkan sker mellan VGR och Kommunerna.

Förutsättning för samverkan utan Avtal

Om inget Avtal finns tecknat mellan VGR och Kommunerna regleras ansvarsfördelning och samverkan enbart av Regionbildningsavtalet, inklusive Primärvårdsavtalet, samt av gällande lagstiftning.

2. Ansvar

2.1 Gemensamt ansvar

VGR och Kommunerna ansvarar för att planera och organisera sin hälso- och sjukvård. I detta ingår att skapa förutsättningar för personcentrerad hälso- och sjukvård, så att patientens behov tillgodoses samordnat.

I den kommunala primärvården har Parterna ansvar för olika grundkompetenser:

- VGR ansvarar för läkare
- Kommunen ansvarar för sjuksköterska, arbetsterapeut och fysioterapeut

Utöver detta har Parterna ansvar att identifiera behov av och komma överens om att tillhandahålla övrig kompetens och förmåga som krävs för att utföra uppdraget utifrån ansvarsfördelning i Avtalet. Parterna ansvarar för att på länsövergripande nivå följa tillgången till kompetens i hela länet.

Omvårdnad, rehabilitering och habilitering följer hälso- och sjukvårdsansvaret, och bedrivs av både VGR och Kommun i enlighet med detta Avtal.

Patienter som har behov av hälso- och sjukvård i hemmet kan samtidigt få viss hälso- och sjukvård utförd på regional mottagning, baserat på upprättad plan eller samordnad individuell planering (SIP).

Grundprincipen är att VGR ansvarar för tillfälliga behov av hembesök under kortare perioder, eller sällan förekommande behov över längre tid. Kommunen ansvarar för hembesök när behovet bedöms kvarstå över längre tid, och/eller när insatserna behöver ges mer regelbundet. Om behovet från början bedöms bli långvarigt, och/eller har en högre frekvens, bör det redan från start hanteras inom kommunal primärvård.
Utgångspunkten är alltid personcentrerad hälso- och sjukvård, och vad som är bäst för den enskilda patientens trygghet och kontinuitet. En helhetsbedömning ska göras utifrån en kombination av behovets varaktighet, frekvens och en resurseffektiv användning av Parternas

sammanlagda resurser.

Gränsen mellan primärvård och specialiserad vård bestäms utifrån om det krävs särskilda medicinska eller tekniska resurser eller någon annan särskild kompetens. Utveckling inom medicin, teknik och kompetens leder till att gränsen mellan specialiserad vård och primärvård förändras. Det påverkar både den regionala och kommunala primärvården, och förutsätter därför en kontinuerlig dialog mellan Parterna för att säkerställa patientsäkerheten.

Ansvar för omhändertagande av avliden följer hälso- och sjukvårdsansvaret, enligt HSL.

2.2 Västra Götalandsregionens ansvar

VGR ansvarar för hälso- och sjukvård till dem som är bosatta eller vistas i Västra Götaland. Hälso- och sjukvårdsansvaret omfattar både primärvård och specialiserad vård, akut och planerad, i hemmet, på mottagning och på sjukhus.

Läkare inom regional primärvård har samordningsansvar och övergripande medicinskt ansvar för hälso- och sjukvård. Utifrån patientens behov kan läkare inom specialiserad vård ha medicinskt ansvar för viss hälso- och sjukvård.

VGR har ansvar för specialiserad vård, vilken kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller annan särskild kompetens, även om insatsen kan utföras av regional eller kommunal primärvård.

VGR:s hälso- och sjukvårdsansvar på primärvårdsnivå:

- hälso- och sjukvård till patienter som utan större svårighet, i form av somatisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning, kan ta sig till VGR:s mottagning
- hembesök vid tillfälliga och övergående behov, där insatsen kan hanteras med ett fåtal hembesök under en kort period, samt vid hembesök med låg frekvens över tid
- hälso- och sjukvård som utförs av läkare
- hälso- och sjukvård för personer som vistas i hem för vård och boende (HVB) eller hem för viss annan heldygnsvård, samt i samband med korttidsvistelse enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS
- habilitering och rehabilitering på primärvårdsnivå och specialiserad nivå

- medicinsk konsultation och kompetensöverföring i enskilda ärenden till Kommunens personal i hälso- och sjukvård och omsorg
- hälso- och sjukvård för asylsökande och personer som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd (papperslösa), oavsett boendeform
- bistå Kommunen med specialistkompetens inom vårdhygien och smittskydd
- förvaring och transport av avliden patienten inskriven i sluten vård eller som enbart omfattas av regional primärvård
- transport till och från sjukhus för obduktion eller för att ta bort implantat, även om patienten ingår i Kommunens hälso- och sjukvårdsansvar.

2.3 Kommunens ansvar

Kommunen ansvarar för hälso- och sjukvård till patienter som ingår i kommunernas hälso- och sjukvårdsansvar, enligt 12 kap 1 - 2 §§ HSL. Vidare ansvarar Kommunen enligt 14 kap 1 § HSL, samt Regionbildningsavtalet inklusive Primärvårdsavtalet och den däri gjorda skatteväxlingen, även för att erbjuda primärvård i ordinärt boende. Kommunens ansvar är på primärvårdsnivå. Kommunen beslutar om och ansvarar för kommunal primärvård.

Kommunens hälso- och sjukvårdsansvar på primärvårdsnivå:

- hälso- och sjukvård till patienter som på grund av somatisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsättning inte kan ta sig till VGR:s mottagningar utan större svårighet, liksom när behov bedöms kvarstå över längre tid, och/eller där det finns ett behov av mer regelbundna insatser i hemmet
- habilitering och rehabilitering på primärvårdsnivå
- förvaring och transport av avliden patient som omfattas av Kommunens hälso- och sjukvårdsansvar, och som vid tillfället inte är inskriven i sluten vård.

2.4 Läkemedel

Läkemedelsbehandlingar är en integrerad del i hälso- och sjukvården och samverkan ska ske mellan VGR och Kommun.

Läkemedelsgenomgång ska utföras enligt Socialstyrelsens föreskrifter

och allmänna råd (HSLF-FS 2017:37) om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården. För patienter med kommunal primärvård med övertaget läkemedelsansvar ska ansvarig sjuksköterska i kommunen medverka vid läkemedelsgenomgång.

VGR ansvarar för kostnader, exklusive patientens egenavgift, avseende läkemedel som omfattas av läkemedelsförmånen, och som är förskrivna enligt lagen om läkemedelsförmåner till enskild patient.

VGR har ett samordningsansvar för genomförande av vaccinationsinsatser i Västra Götaland. Målet är att på ett patientsäkert sätt uppnå en hög vaccinationstäckning för gemensamma patienter. Samverkan om ansvarsfördelning ska ske lokalt inför varje vaccinationsinsats.

VGR tillhandahåller akutläkemedelsförråd avsedda för patienter inskrivna i kommunal primärvård. Läkemedlen i förrådet kan användas för akut ordination eller för behandling under en begränsad tidsperiod. Kommunala akutläkemedelsförråd (KAF) och dess sortiment beslutas av VGR, som också ansvarar för läkemedels- och transportkostnaderna till förråden, samt kassation. Kommunen tillhandahåller och ansvarar för lämpligt, låsbart förråd.

Öppenvårdsdos beslutas av läkare som tar ställning till att gällande kriterier, enligt regional medicinsk riktlinje för öppenvårdsdos, är uppfyllda. Gemensamma läkemedelsfrågor avseende KAF och öppenvårdsdos hanteras i partsgemensamt forum.

2.5 Personliga hjälpmedel inklusive förbrukningsartiklar och nutritionsprodukter samt andra medicintekniska produkter

Personliga hjälpmedel som är avsedda att användas i hemmet och dess närmiljö, av patient och brukare i Västra Götaland, regleras i aktuell handbok för personliga hjälpmedel inom hälso- och sjukvård, samt i Parternas samarbetsavtal.

Förskrivning av personliga hjälpmedel är en del av vård och behandling, och kan inte frikopplas från andra vård- och behandlingsinsatser.

Förskrivningsrätten kan inte delegeras, utan förskrivaren har ett helhetsansvar som inte kan överlåtas.

Generellt gäller att den vårdgivare som har hälso- och sjukvårdsansvar för aktuellt behov är kostnadsansvarig för förskrivna hjälpmedel.
Det finns undantag då kostnadsansvaret för hjälpmedel inte följer hälso- och sjukvårdsansvaret, vilket framgår i aktuell handbok för personliga hjälpmedel. VGR har kostnadsansvar för personliga hjälpmedel för barn och ungdomar fram till artonårsdagen.

Principer för och utbud av personliga hjälpmedel hanteras i partsgemensamt forum, där alla beslut ska fattas i enighet.

Medicintekniska produkter som inte regleras i aktuell handbok för förskrivning av hjälpmedel inom hälso- och sjukvård

Den huvudman som lämnar eller lånar ut medicintekniska produkter har motsvarande ansvar gällande uppföljning och kostnader som vid förskrivning.

För sårläkningsartiklar och kompressionsförband finns en förteckning där det framgår för vilka produkter Parterna har kostnadsansvar.

3. Hälso- och sjukvård i hemmet

Hälso- och sjukvård i hemmet är en vårdform som kan utföras av regional och kommunal primärvård och av den specialiserade vården.

Hälso- och sjukvården ska samordnas utifrån patientens behov, förmåga och självbestämmande. Patienten ska ges förutsättningar att vara kvar i hemmet.

Samverkan mellan huvudmän är en förutsättning för en personcentrerad hälso- och sjukvård.

3.1 Primärvård

Primärvården är navet i öppen hälso- och sjukvård och ska ges utan avgränsning när det gäller sjukdomar, ålder eller patientgrupper, och avser vanligt förekommande vårdbehov, både enkla och komplexa.

Primärvården ska enligt HSL vara lätt tillgänglig och tillgodose invånarnas behov av grundläggande medicinska insatser. Insatserna kan även vara hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande, och ska anpassas efter patientens individuella behov.

Både VGR och Kommun är huvudmän för primärvård och ansvarar för att genomföra primärvårdens grunduppdrag.

3.2 Specialiserad vård i hemmet

VGR har ansvar för specialiserad vård. Specialiserad vård i hemmet innebär hälso- och sjukvård, som kräver särskild medicinsk kompetens, medicinska eller tekniska resurser, eller utrustning som inte ryms inom primärvårdens ordinarie uppdrag. Det kan inkludera avancerad läkemedelsbehandling, medicintekniska insatser, eller vård som kräver regelbunden uppföljning av specialistläkare eller specialistutbildad personal inom den specialiserade vården.

Regional och kommunal primärvård kan medverka i, och delvis utföra, hälso- och sjukvård som den specialiserade vården ansvarar för. Detta förutsätter att:

- berörda verksamheter gemensamt har bedömt att åtgärderna kan genomföras på ett patientsäkert sätt inom primärvården
- berörda verksamheter har fört dialog och enats om förutsättningarna

- det finns en fast läkarkontakt och fast vårdkontakt på primärvårdsnivå
- insatserna kräver inte någon särskild organisation.

Specialiserad vård i hemmet kan pågå parallellt med andra insatser från regional och kommunal primärvård, vilket förutsätter god samordning och tydliga kontaktvägar mellan Parterna.

3.3 Egenvård

Att ta ansvar för sin hälsa stärker möjligheten till ett självständigt och meningsfullt liv.

Egenvård är i första hand det som personen själv, eventuellt med stöd från närstående eller personal, kan utföra för att främja sin hälsa eller hantera sin sjukdom. När det är möjligt och lämpligt, prioriteras egenvård före åtgärder från hälso- och sjukvården.

Parterna ska ta ställning till och möjliggöra egenvård, enligt lag (2022:1250) om egenvård. Den egenvård som är bedömd och ordinerad av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal ska inte sammanblandas med det ansvar som personen har för sin hälsa.

3.4 Förutsättningar för samverkan

Samverkan är en förutsättning för att skapa trygg, samordnad och personcentrerad hälso- och sjukvård. Fast vårdkontakt och fast läkarkontakt är viktiga funktioner för att bidra till samverkan och kontinuitet mellan regional och kommunal primärvård.

3.4.1 Informationsöverföring

Vårdgivare ska dela dokumenterad, tillgänglig och aktuell information om patienten. Information ska lämnas i samband med in- och utskrivning från den slutna hälso- och sjukvården, samt i öppenvårdsprocessen. Innehållet ska ge förutsättningar för berörd Part att ge trygg, effektiv och patientsäker vård.

3.4.2 Teambaserat arbetssätt mellan regional och kommunal primärvård

Teambaserat arbetssätt mellan regional och kommunal primärvård ska finnas för gemensamma patienter. Det innebär att hälso- och sjukvård planeras, koordineras och utförs i nära dialog med patienten och, vid behov, med närstående. Arbetssättet ska präglas av

kontinuitet och personcentrering, där patientens individuella behov och livssituation avgör teamets sammansättning och insatser. Teamet ska arbeta proaktivt och samordnat, för att skapa en trygg och sammanhållen hälso- och sjukvård över tid.

3.4.3 Samordnad individuell plan, SIP

En samordnad individuell plan (SIP) ska erbjudas patienter som är i behov av insatser från VGR och Kommun. SIP är patientens plan och ska tas fram tillsammans med den som har behov av insatserna.

Planen ska tydliggöra ansvar, vem som gör vad, samt hur och när uppföljning ska ske. SIP är en viktig del i samverkan mellan huvudmännen, och ska användas för att skapa kontinuitet, överblick och trygghet för den enskilde – oavsett ålder och behov.

4. Samverkan utanför avtalet

Enligt 15 kap. 1 § HSL får regioner och kommuner sluta avtal med någon annan om att utföra de uppgifter som de ansvarar för. I avtalet ska de särskilda villkor som gäller för överlämnandet framgå.

Hälso- och sjukvård som ska ges i patientens hem kan således i vissa fall utföras av annan huvudman än den som har det formella ansvaret. Det förutsätter att Parterna har kommit överens om detta genom dialog, att insatsen kan utföras på primärvårdsnivå, och att informationsöverföringen är dokumenterad, tillgänglig och aktuell.

5. Patientsäkerhet

Parterna har gemensamt och eget ansvar för att vården ska vara god, säker och personcentrerad. Patientsäkerhet är en grundläggande del av all hälso- och sjukvård. Den bygger på ett systematiskt och förebyggande arbete, där alla vårdgivare, oavsett huvudman, aktivt bidrar till att minimera risker och främja en trygg och säker vård.

5.1 Avvikelser mellan vårdgivare

Händelser, där gemensamt framtagna avtal, överenskommelser, riktlinjer eller rutiner inom vård och omsorg inte följs, betraktas som ***avvikelser mellan vårdgivare***. Det kan handla om enskilda patientärenden och om organisatoriska eller systematiska brister hos vårdgivare.

Avvikelser mellan vårdgivare identifieras, registreras och hanteras i avsedd IT-tjänst. Avvikelser ska hanteras skyndsamt, och återkoppling ges så snart händelsen är analyserad och det finns en plan för åtgärder.

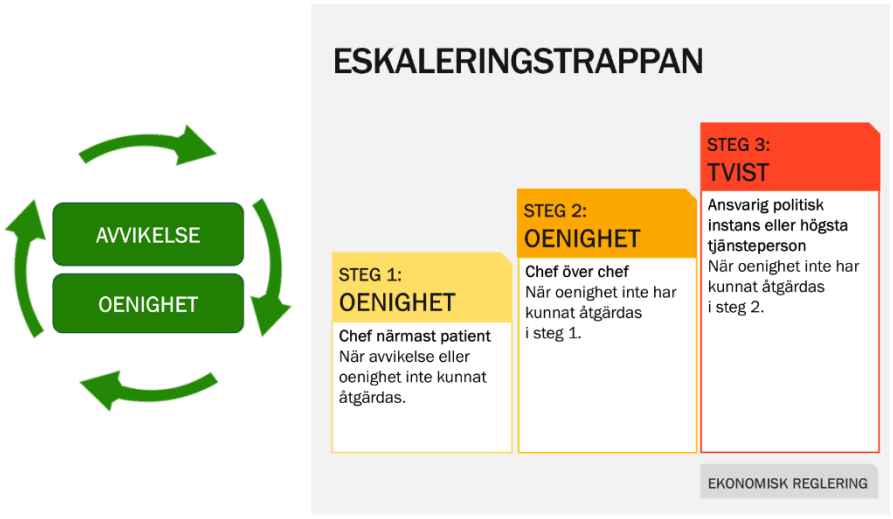
Parterna ansvarar för analys, åtgärder och uppföljning samt för att regelbundet sammanställa registrerade avvikelser mellan vårdgivare. Resultatet används för ett systematiskt förbättringsarbete. Det bidrar till att i samverkan öka patientsäkerhet, kunskapsutveckling och lärande på alla nivåer. Avvikelser mellan vårdgivare, som inte kan lösas mellan berörda Parter, går vidare till hantering av oenighet och tvist.

6. Oenighet och tvist

Parterna har skyldighet att följa Avtalet, överenskommelserna och andra länsgemensamma styrdokument. Det är ett gemensamt ansvar för Parterna att den enskildes situation löses utan onödigt dröjsmål, och att komma överens om vem som har ansvar för hälso- och sjukvården.

Oenighet innebär att Parterna inte är överens om hur en eller flera bestämmelser ska tolkas eller tillämpas, och kan uppstå på både individ- och organisationsnivå. Oenighet om tolkning eller tillämpning ska i första hand lösas på lokal nivå. När oenighet inte går att lösa kan den eskaleras till en tvist.

Brister i uppfyllelse av åtagande, oenighet eller tvister om tolkning och innebörd av Avtal, överenskommelser och andra länsgemensamma styrdokument ska hanteras enligt nedanstående eskaleringstrappa. Patientens behov av god och säker vård ska alltid tillgodoses utan onödigt dröjsmål. Patienten ska inte påverkas av oenighet eller tvist, vilket kräver en tillfällig lösning under pågående eskaleringsprocess.

Grundprincipen är att avvikelser och oenigheter ska lösas så nära verksamheten som möjligt, som en del av det systematiska förbättringsarbetet, och leda till lärande och förbättring. Om avvikelser och oenigheter inte löses går ärendet vidare till eskaleringstrappan.

Oenighet innebär att samsyn saknas i en viss fråga mellan Parter. Det kan vara en eller flera avvikelser som ligger till grund för oenighet. Oenighet kan även uppstå utan att det föregåtts av avvikelse mellan vårdgivare.

Tvist är en oenighet som inte blivit löst på chefsnivå. Att oenighet leder till tvist är mycket allvarligt och ska hanteras i politisk instans eller på högsta tjänstepersonsnivå hos respektive Part.

Steg 1 – Oenighet
Om oenighet konstateras gällande respektive Parts åtagande, eller om tolkning av avtalets innebörd, ska detta skriftligt rapporteras till berörd Part. Den chef, som är ansvarig för verksamheten närmast patienten hos ansvarig Part, ska utan dröjsmål utreda och åtgärda ärendet.

Steg 2 – Oenighet
Om enighet inte nås i steg 1 åligger det den chef som är ansvarig för verksamheten närmast patienten att eskalera till sin chef för fortsatt hantering. Denne är ansvarig för att utan dröjsmål fortsatt utreda och åtgärda ärendet.

Steg 3 – Tvist
Om enighet inte kan nås i steg 2 ska tvisten eskaleras till politisk instans eller högsta tjänsteperson hos respektive Part. Det gäller även återkommande avvikelser som trots åtgärder på alla nivåer inte når en lösning. Parterna ska gemensamt komma fram till en lösning. Beslut om lösning fattas av ansvarig politisk instans eller högsta tjänsteperson. Lösningen är vägledande för framtida liknande situationer, och ska spridas för gemensamt lärande.

Ansvar vid oenighet och tvist
Varje Part har ansvar att säkerställa och tydliggöra sin organisation för styrning och ledning, samt för att omhänderta oenigheter och tvister mellan Parterna. Det innebär att det ska finnas utsedda roller med beslutsmandat, som är ansvariga för steg 1, 2 och 3 i eskaleringstrappan.

Ekonomisk reglering och allmän domstol
Steg 3 i eskaleringstrappan kan innefatta ekonomisk reglering eller vidare hantering i allmän domstol.

Uppföljning av oenighet och tvist
Resultatet av oenighet och tvist mellan Parter ska följas upp inom den egna organisationen, samt inom länsgemensam vårdsamverkan för spridning av lärdomar och erfarenheter i länet.

7. Grundläggande förutsättningar

7.1 Kunskapsstyrning och kompetensutveckling i samverkan

Kunskapsstyrning handlar om att utveckla, sprida och använda bästa möjliga kunskap inom hälsa, hälso- och sjukvård, samt omsorg.

Parterna har ett gemensamt ansvar för att stödja ett kunskapsbaserat arbetssätt, och ska samverka i dessa frågor, exempelvis genom den vårdsamverkansstruktur som finns i länet.

Respektive Part ansvarar för att det finns personal i tillräcklig omfattning och med kompetens utifrån de åtaganden som beskrivs i respektive Parts uppdrag i Avtalet.

Parterna har också ansvar för att identifiera och kommunicera behov av kompetenshöjande åtgärder. Frikostighet ska råda avseende att tillåta deltagande i utbildningar och kompetenshöjande insatser mellan Parterna.

7.2 Informationsskyldighet vid förändring

Parterna har ett åtagande och en skyldighet att samverka för att kunna utföra vården på ett patientsäkert sätt. Huvudmännen ska omgående informera varandra om planerade och akuta förändringar i den egna verksamheten, som påverkar samverkan, samverkanspartens verksamhet och/eller patienten. Informationen ska ske mellan Parterna på lokal nivå. Vid förändringar som påverkar fler än två Parter ska information även ges på delregional nivå, och vid behov på länsnivå.

7.3 Vårdsamverkan – vår gemensamma stödstruktur

Vårdsamverkan i Västra Götaland är en gemensam stödstruktur, med uppdrag att förvalta och utveckla intentionerna med det gemensamma hälso- och sjukvårdsavtalet. Vårdsamverkan finns på lokal nivå, delregional nivå och på länsnivå.

7.4 Länsgemensamma styrdokument

Samverkan regleras i lagstiftning och i länsgemensamma styrdokument som avtal, överenskommelser och riktlinjer. Parterna ansvarar för att avtal, överenskommelser, samt länsgemensamma styrdokument fastställs, implementeras och följs upp i respektive huvudmans ledningssystem. Parterna ansvarar för att det som är reglerat i länsgemensamma styrdokument är känt och efterföljs.

7.5 Lagstiftning

Följande lagstiftning ska särskilt beaktas:
Hälso- och sjukvårdslagen, HSL (2017:30), är den lag som reglerar grundläggande skyldigheter för region och kommuner.

Hälso- och sjukvårdsansvaret för VGR och Kommunen regleras huvudsakligen i 8 kap. och 12 kap. samt 14 kap. 1 § HSL (2017:30), och ansvaret omfattar även rehabilitering, habilitering och hjälpmedel, samt sjuktransporter och omhändertagande av avlidna. För tandvård finns särskilda bestämmelser i tandvårdslagen (1985:125), TvL, och tandvårdsförordningen (1998:1338).

Med primärvård avses hälso- och sjukvårdsverksamhet där öppen vård ges utan avgränsning när det gäller sjukdomar, ålder eller patientgrupper. Primärvården svarar för behovet av sådana åtgärder i form av medicinsk bedömning och behandling, omvårdnad, förebyggande arbete och rehabilitering, som inte kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller någon annan särskild kompetens, 2 kap 6 § HSL.

Primärvårdens grunduppdrag framgår av 13 a kap. 1 § HSL.

Bestämmelser om hälso- och sjukvårdsåtgärder som utförs i form av egenvård regleras i lag (2022:1250) om egenvård.

Rätten till vård för asylsökande och personer som vistas i Sverige utan nödvändigt tillstånd regleras i lag (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande med flera, samt lag (2013:407) om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd.

Patientgrupper som ingår i kommunernas hälso- och sjukvårdsansvar enligt 12 kap. 1 § HSL:

- Personer i särskilda boendeformer samt bostäder med särskild service som avses i 8 kap. 4 § första stycket, 8 kap. 11 § eller motsvarande tillståndspliktig boendeform eller bostad som

avses i 26 kap. 1 § första stycket punkt 2 socialtjänstlagen (2025:400)
- Personer som bor i bostad med särskild service enligt 9 § punkt 8 och 9 § punkt 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS
- Personer under vistelsetiden vid biståndsbedömd dagverksamhet 8 kap. 1 § SoL, samt daglig verksamhet enligt 9 § punkt 10 LSS
- Sedan regionbildningen 1999 har Kommunen även ansvar för hemsjukvård i ordinärt boende enligt 14 kap. 1 § HSL och enligt detta Avtal.

Enligt lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, även kallad barnkonventionen, ska barnets rättigheter beaktas vid avvägningar och bedömningar som rör barn.

Samordnad individuell planering (SIP) ska enligt 4 kap. 1–3 §§ lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård erbjudas den enskilde, om hen efter utskrivningen behöver insatser från både VGR och Kommun, i form av hälso- och sjukvård eller socialtjänst.

Vid SIP ska enheterna upprätta en individuell plan i enlighet med bestämmelserna i 16 kap. 4 § tredje och fjärde styckena HSL och 10 kap. 8 och 9 §§ SoL.

För att stärka individens integritet, självbestämmande och delaktighet kompletterar patientlagen (2014:821) regelverket för hälso- och sjukvård.

7.6 Överenskommelser

Till Avtalet finns fyra överenskommelser som är underavtal till Avtalet:

- Överenskommelse - Kommunens betalningsansvar vid in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård
- Överenskommelse - Västra Götalandsregionens läkaransvar i kommunal primärvård
- Överenskommelse – Samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning, personer med skadligt bruk och beroende, samt barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet
- Överenskommelse – Ansvar för samverkan om munhälsa – uppsökande och nödvändig tandvård

8. Uppföljning

Parterna har både ett gemensamt och ett eget ansvar att årligen följa upp efterlevnaden av Avtalet samt tillhörande överenskommelser.

Huvudmännen samverkar i länsgemensamt, politiskt forum, som har övergripande ansvar för att följa upp Avtalet med dess överenskommelser. Partsgemensamma forum i Västra Götaland ansvarar för genomförande av uppföljningen och att den sker på såväl lokal, delregional som länsnivå.

Resultatet av den gemensamma uppföljningen är en nödvändig grund för att Parterna ska kunna driva utvecklingen framåt i samsyn och i takt med varandra.

9. Definitioner

Definitionerna beskriver en länsgemensam tolkning av begrepp som används i Avtalet. Ingen huvudman har tolkningsföreträde.

Barn och unga
Personer 0–17 år, det vill säga fram till den dag personen fyller 18 år.

Bedömning av patientsäkerhet
Riskbedömning inom patientsäkerhet är en systematisk process för att identifiera, analysera och värdera potentiella händelser eller situationer som kan leda till vårdskador eller brister i vårdens kvalitet och säkerhet. Syftet är att förebygga dessa genom att uppskatta sannolikheten för att de inträffar, bedöma deras konsekvenser och vidta åtgärder för att minska eller eliminera riskerna.

Egenvård
Hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad personal har bedömt att en patient kan utföra själv, eller med hjälp av annan. Vad som räknas som egenvård bedöms individuellt i varje fall. Syftet är att öka patientens självständighet och minska beroendet av hälso- och sjukvården.

Själva bedömningen om en åtgärd kan utföras som egenvård är hälso- och sjukvård enligt HSL, vilket innebär att övriga regler inom vården gäller.

Den egenvård som är bedömd och ordinerad av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal enligt lag om egenvård ska inte sammanblandas med personens egenansvar för sin hälsa.

Fast läkarkontakt
Namngiven läkare inom primärvård. Samordnar patientens medicinska vård och skapar trygghet och kontinuitet för patienten. Det finns möjlighet för patienten att ha fast läkarkontakt i specialiserad vård.

Fast vårdkontakt
Utses av en verksamhetschef om en patient begär det eller om det är nödvändigt för att tillgodose behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet. Fast vårdkontakt ska skapa trygghet och kontinuitet, och kan utses i all hälso- och sjukvård.

Regional fast vårdkontakt ska alltid utses vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård.

Fast vårdkontakt inom kommunal primärvård ska alltid utses för gemensamma patienter.

I de fall det finns flera fasta vårdkontakter behöver en av dem utses till samordnande vårdkontakt.

Frekvens
Hur ofta något inträffar eller upprepas under en viss tid.

Det kan innebära att:
På primärvårdsnivå ansvarar VGR för åtgärder i hemmet med låg frekvens. Kommunen ansvarar för åtgärder i hemmet som behöver ges mer regelbundet.

Förmåga
I organisatorisk kontext avser förmåga kapaciteten att utföra uppgifter och uppnå mål, genom tillgång till rätt kompetens, resurser, processer och struktur.

Habilitering
Insatser som ska bidra till att en person med medfödd eller tidigt förvärvad funktionsnedsättning, utifrån sina behov och förutsättningar, utvecklar och bibehåller bästa möjliga funktionsförmåga, samt skapar goda villkor för ett självständigt liv och ett aktivt deltagande i samhällslivet.

Det kan innebära att:
En habiliterings-/rehabiliteringsprocess har en början och ett slut över en viss tidsperiod, men kan vara återkommande. Den kan omfatta olika vårdnivåer och huvudmän.

Hembesök
Öppenvårdsbesök i patientens bostad eller motsvarande.

Hem för vård och boende, HVB
Boende med platser för heldygnsvistelse tillsammans med insatser i form av vård eller behandling.

Hemmet
Hemmet är den plats där patienten normalt bor och har sin dagliga tillvaro, sina personliga tillhörigheter och sin sociala omgivning. Med

hemmet avses ordinärt boende, särskilt boende, bostad med särskild service, såsom gruppbostad, och korttidsplats.

Huvudman
Den region eller den kommun, som enligt lagen ansvarar för att erbjuda hälso- och sjukvård, benämns i HSL som huvudman.

Händelseanalys
En strukturerad metod för att klarlägga händelseförlopp och identifiera bakomliggande orsaker. Den kan ge underlag för förbättringsåtgärder som minskar risken för att liknande händelser inträffar igen, samt bidra till lärande och utveckling inom vårdverksamheten.

Kortvarigt behov
Innebär tillfälliga och övergående behov, där insatsen kan hanteras med ett fåtal hembesök under en begränsad tid.

Långvarigt behov
Innebär att behovet kvarstår över tid.
Det kan innebära att:
Ett långvarigt behov med låg frekvens eller enstaka hembesök är VGR:s ansvar, liksom när patienten kan besöka mottagningen.
Ett långvarigt behov med hög frekvens eller behov av regelbundna hembesök är kommunens ansvar.

Länsgemensamt, politiskt forum
Politisk gruppering för avtals-, ansvars- och samverkansfrågor mellan VGR och Kommunerna.

Negativ händelse
Händelse som medfört något oönskat.

Oenighet
Oenighet innebär att parter eller vårdgivare inte når lösning i en viss fråga.

Parter
Parter är var och en av kommunerna i Västra Götaland och Västra Götalandsregionen.

Partsgemensamt forum
Grupperingar mellan parterna på politisk och tjänstepersonsnivå.

Personcentrerad vård
Begreppet personcentrerad vård bygger på tre nyckelbegrepp - berättelse, partnerskap och dokumentation. En patient är mer än sin sjukdom. Inom personcentrerad vård är patienten en person med behov men också resurser och förmågor. Personcentrerad vård innebär att patienten ska få vara en aktiv part i den gemensamt planerade vården.

Psykisk funktionsnedsättning
Påverkan på förmågan att ta hand om sin hälsa och skapa en fungerande vardag. En nedsättning av förmågor som att till exempel minnas, planera, ta initiativ, förstå information, passa tider och/eller ta sociala kontakter.

Till skillnad från psykisk ohälsa som kan vara kortvarig, är en psykisk funktionsnedsättning ofta mer varaktig och kan uppstå till följd av svåra psykiatriska tillstånd eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, såsom ADHD, autism eller schizofreni.

Rehabilitering
Insatser som ska bidra till att en person med förvärvad funktionsnedsättning, utifrån sina behov och förutsättningar, återvinner eller bibehåller bästa möjliga funktionsförmåga samt skapar goda villkor för ett självständigt liv och ett aktivt deltagande i samhällslivet.
Det kan innebära att:
En habiliterings- eller rehabiliteringsprocess har en början och ett slut över en viss tidsperiod, men kan vara återkommande. Den kan omfatta olika vårdnivåer och huvudmän.

Samordningsansvar kring vaccinationer
Samordningsansvaret omfattar beställning av vaccin, ordination, och registrering inklusive överföring till Nationellt vaccinationsregister för vaccinationer som säsongsinfluensa och Covid-19 för patienter med kommunal primärvård. Kommunen ansvarar för administrering till patienter i kommunal hälso- och sjukvård.

Samsjuklighet
Personen har två eller flera sjukdomsdiagnoser, psykiatriska och/eller somatiska, samtidigt.

SIP
Samordnad individuell plan (SIP) används för att samordna insatser från olika huvudmän och aktörer på individnivå. SIP utgår från vad den enskilde tycker är viktigt och är den enskildes plan. Arbetssättet är personcentrerat.

Skadligt bruk
Bruk av alkohol, narkotika, läkemedel eller andra beroendeframkallande substanser som skadar hälsan, fysiskt eller psykiskt, men där personen inte uppfyller kriterierna för beroende.

Tillbud
Händelse som hade kunnat medföra något oönskat.

Tvist
En tvist är en eskalerad oenighet där lösning inte kunnat uppnås.

Utan större svårighet
Patienten klarar på ett säkert sätt att ta sig till regionens mottagningar på egen hand eller med stöd, såsom färdtjänst eller sjukresa.

Vårdgivare
Statlig myndighet, region, kommun, annan juridisk person eller enskild näringsidkare som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet.

Vårdskada
Lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall som hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården, enligt 1 kap 5 § (2010:659) Patientsäkerhetslagen.

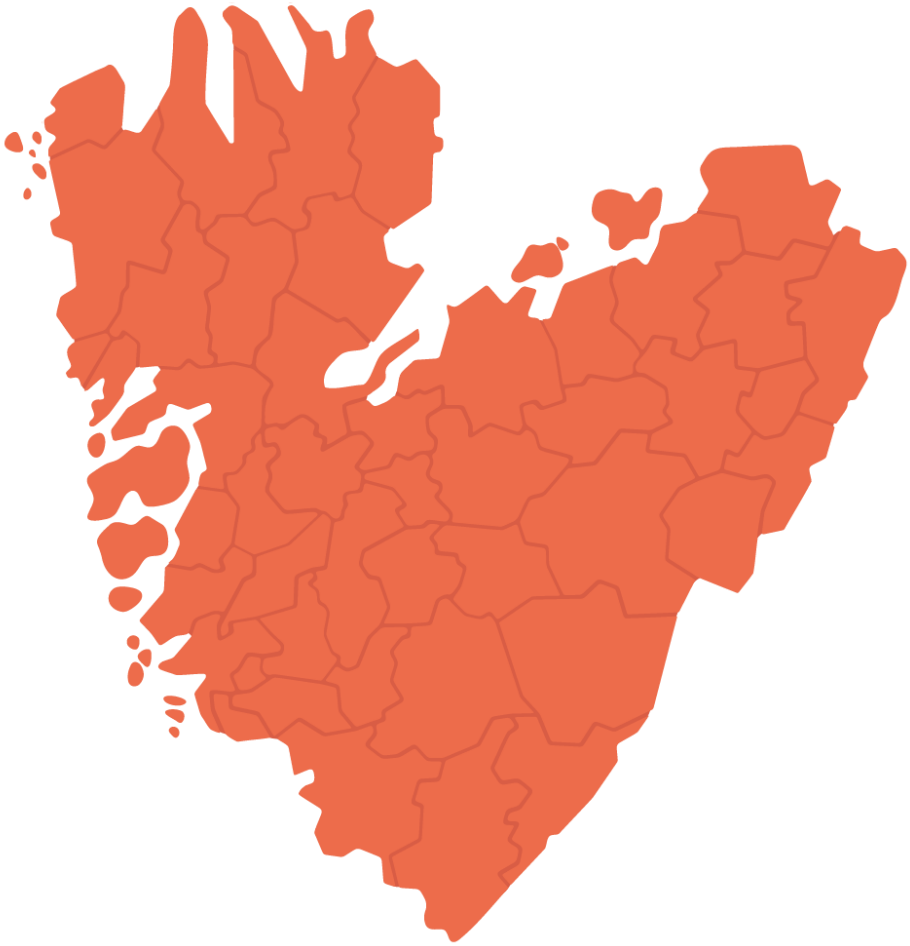
Öppenvårdsdos
Öppenvårdsdos är ett hjälpmedel för patienter som behöver stöd i sin läkemedelshantering. Systemet innebär att patienten får sina läkemedel uppdelade i små påsar, en för varje dostillfälle, vanligen för två veckor i taget. Läkemedel som inte kan delas i dospåsar levereras i stället som hel förpackning, efter beställning. Öppenvårdsdos kan användas av patienter både i ordinärt och i särskilt boende.

Öppenvårdsprocess
Informationsöverföring och samverkan kring personer som är i behov av samordning i öppenvård.

Avtal & överenskommelse

Riktlinje

Rutin

Överenskommelse

Kommunens betalningsansvar vid in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård

Upprättad mellan Västra Götalandsregionen
och kommunerna i Västra Götaland
Underavtal till Hälso- och sjukvårdsavtalet

Innehåll

1. Inledning **3**

2. Parter **3**

3. Avtalstid **3**

4. Syfte **4**

5. Målgrupp **4**

6. Villkor för Kommunens betalningsansvar **4**

7. Ekonomisk modell för att beräkna betalningsansvar **5**

8. Uppföljning **6**

1. Inledning

Denna överenskommelse är ett underavtal till Hälso- och sjukvårdsavtalet (Avtalet) mellan Västra Götalandsregionen (VGR) och kommunerna i Västra Götaland (Kommunerna). Uppföljning, avvikelser och tvistehantering ska hanteras i enlighet med vad som är reglerat i Avtalet.

Överenskommelsen reglerar hur betalningsansvar ska beräknas för en patient som vårdas inom den slutna vården, efter det att den behandlande läkaren har bedömt att patienten är utskrivningsklar. Detta i enlighet med 4 kap. 5 § lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård.

Formerna för samverkansprocessen vid in- och utskrivning beskrivs i länsgemensamt styrdokument.

2. Parter

Avtalsparter i denna överenskommelse är VGR och var och en av Kommunerna, vilka fortsättningsvis i överenskommelsen även benämns Parterna.

3. Avtalstid

Överenskommelsen gäller under förutsättning att den godkänns av regionfullmäktige och kommunfullmäktige i samtliga kommuner i Västra Götaland, genom beslut som vinner laga kraft.

Överenskommelsen gäller under perioden 2027-01-01 – 2030-12-31. Senast arton (18) månader innan giltighetstiden löper ut har Parterna möjlighet att säga upp överenskommelsen. Om ingen Part skriftligen sagt upp överenskommelsen förlängs den med tre år i taget med arton (18) månaders uppsägningstid.

Vid uppsägning av överenskommelsen upphör den att gälla när den aktuella perioden om fyra år löper ut alternativt när förlängningstiden om tre år löper ut. Det räcker att en Part säger upp överenskommelsen för att den ska upphöra att gälla för samtliga Parter enligt ovan. En uppsägning av denna överenskommelse påverkar inte Avtalet eller övriga överenskommelser.

En uppsägning av Avtalet omfattar även denna överenskommelse då den är ett underavtal till Avtalet.

Vid väsentliga förändringar av förutsättningarna för överenskommelsen kan initiativ till en översyn tas av länsgemensamt, politiskt forum.

4. Syfte

Överenskommelsen reglerar Kommunens betalningsansvar vid in- och utskrivning.

5. Målgrupp

Målgruppen är patienter i alla åldrar som vårdas inom den slutna vården efter det att behandlande läkare har bedömt att patienten är utskrivningsklar, och där samordnade insatser från både VGR och Kommunen kan komma att behövas efter utskrivning från sluten hälso- och sjukvård.

Överenskommelsen ska tillämpas av alla medarbetare i hälso- och sjukvård och omsorg, inom VGR och Kommunerna, som arbetar med målgruppen.

6. Villkor för Kommunens betalningsansvar

Kommunens betalningsansvar inträder som huvudregel när det genomsnittliga antalet dagar i sluten vård, efter att patienten är utskrivningsklar, överskrider 3,0 kalenderdagar per Kommun under en kalendermånad. Villkoren enligt lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård och länsgemensamt styrdokument för in- och utskrivningsprocessen ska vara uppfyllda.

Dessa villkor är:

- sluten vård ska ha skickat inskrivningsmeddelande (2 kap. 1–3 §§)
- sluten vård ska ha meddelat att patienten är utskrivningsklar (3 kap. 1 §)

- sluten vård ska, senast samma dag som utskrivning sker, överföra information som är nödvändig för att ge patienten socialtjänst eller hälso- och sjukvård (3 kap. 2 §)
- När en enhet i den regionfinansierade öppna vården har tagit emot ett inskrivningsmeddelande i fråga om en patient, ska verksamhetschefen vid den enheten utse en fast vårdkontakt för patienten. (2 kap. 5 §)
- patienten ska ha erbjudits en samordnad individuell plan (SIP) vid behov av insatser från både VGR och Kommun i form av hälso- och sjukvård eller socialtjänst (4 kap. 1–3 §§)
- vid behov av SIP ska den fasta vårdkontakten i regionfinansierad öppen vård skicka kallelse senast tre dagar efter att en underrättelse har lämnats om att patienten är utskrivningsklar (4 kap. 3 §)
- för patient som behöver insatser i samband med öppen psykiatrisk tvångsvård eller öppen rättspsykiatrisk vård ska planeringen genomföras enligt bestämmelserna om en samordnad vårdplan 7a § lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård respektive 12 a § lag (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, lag (2019:979)
- planering och insatser från den regionfinansierade öppna vården är tillgängliga för en patientsäker vård i hemmet (5 kap. 5 § 2017:612)
- användning av avsett IT-stöd.

7. Ekonomisk modell för att beräkna betalningsansvar

Villkor för Kommunens betalningsansvar ska vara uppfyllda innan betalningsansvar träder in.

- Kommunens betalningsansvar inträder om Kommunen har ett genomsnitt över 3,0 kalenderdagar under en kalendermånad.
- Kommunen betalar retroaktivt för mellanskillnaden mellan genomsnittligt antal kalenderdagar och 3,0 (mellanskillnaden * antal utskrivna patienter som omfattas av denna överenskommelse * fastställt belopp).
- Genomsnittet summeras efter varje månad.
- För patienter, inskrivna inom sluten vård längre än 7 kalenderdagar efter bedömning om utskrivningsklar, övergår genomsnittsberäkningen till individuell beräkning från dag 8. Kommunen betalar då för de dagar som överskrider 3

kalenderdagar per patient. Dessa patienter ska inte räknas med i månadens genomsnitt.

Beloppet per dygn fastställs årligen av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, och motsvarar genomsnittskostnaden i riket för ett vårddygn i den slutna vården.

8. Uppföljning

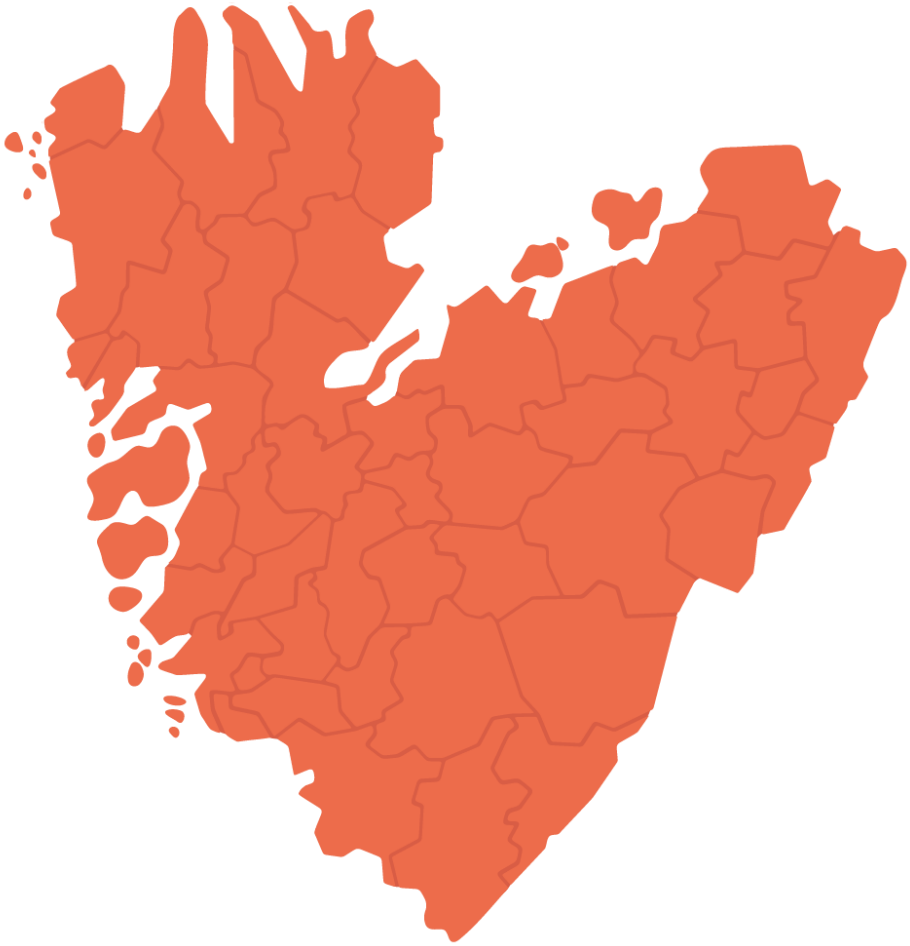
Parterna har både ett gemensamt och ett eget ansvar att årligen följa upp efterlevnaden av överenskommelsen. Det gemensamma ansvaret utgår från länsgemensamt, politiskt forum.

Uppföljning ska ske i samverkan, både lokalt, delregionalt och på länsnivå. Uppföljningen ska identifiera och belysa brister i följsamheten till avtalet och överenskommelsen. Uppföljning av följsamhet sker på både individ- och systemnivå.

Avtal & överenskommelse

Riktlinje

Rutin

Överenskommelse

Ansvar för samverkan om munhälsa – uppsökande och nödvändig tandvård

Upprättad mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland
Underavtal till Hälso- och sjukvårdsavtalet

Innehåll

1. Inledning **3**

2. Parter **3**

3. Avtalstid **3**

4. Syfte **4**

5. Målgrupp **4**

6. Gemensamt ansvar **5**

7. Parternas ansvar **5**

7.1 VGR:s ansvar 5

7.2 Kommunens ansvar 6

8. Utbildning **7**

9. Uppföljning **7**

1. Inledning

Denna överenskommelse är ett underavtal till Hälso- och sjukvårdsavtalet (Avtalet) mellan Västra Götalandsregionen (VGR) och kommunerna i Västra Götaland (Kommunerna). Uppföljning, avvikelser och tvistehantering ska hanteras i enlighet med vad som är reglerat i Avtalet.

Överenskommelsen reglerar ansvar för samverkan om munhälsa – uppsökande och nödvändig tandvård enligt 5 §, 8 – 8a §§ tandvårdslagen (1985:125), TvL.

I överenskommelsen används begreppet person, vilket i denna överenskommelse innefattar patient, brukare och den enskilde.

2. Parter

Avtalsparter i denna överenskommelse är VGR och var och en av Kommunerna, vilka fortsättningsvis i överenskommelsen även benämns Parterna.

3. Avtalstid

Överenskommelsen gäller under förutsättning att den godkänns av regionfullmäktige och kommunfullmäktige i samtliga kommuner i Västra Götaland, genom beslut som vinner laga kraft.

Överenskommelsen gäller under perioden 2027-01-01 – 2030-12-31. Senast arton (18) månader innan giltighetstiden löper ut har parterna möjlighet att säga upp överenskommelsen. Om ingen Part skriftligen sagt upp överenskommelsen förlängs den med tre år i taget med arton (18) månaders uppsägningstid.

Vid uppsägning av överenskommelsen upphör den att gälla när den aktuella perioden om fyra år löper ut alternativt när förlängningstiden om tre år löper ut. Det räcker att en Part säger upp överenskommelsen för att den ska upphöra att gälla för samtliga Parter enligt ovan. En uppsägning av denna överenskommelse påverkar inte Avtalet eller övriga överenskommelser.

En uppsägning av Avtalet omfattar även denna överenskommelse då den är ett underavtal till Avtalet.

Vid väsentliga förändringar av förutsättningarna för överenskommelsen kan initiativ till en översyn tas av länsgemensamt, politiskt forum.

4. Syfte

Syftet med överenskommelsen är att upprätta och bibehålla en god munhälsa hos målgruppen, samt att skapa bästa möjliga förutsättningar för personen att klara den dagliga munvården.

Målet är att identifiera och förskriva N-tandvårdsintyg (intyg om nödvändig tandvård) till alla personer inom målgruppen. De som har rätt till N-intyg ska erbjudas munhälsobedömning.

Målsättningen är att de som har behov av N-tandvård även ska ha N-tandvårdsintyg.

5. Målgrupp

Målgruppen är personer i alla åldrar med särskilda behov av tandvårdsinsatser, och med behov av särskilt stöd enligt TvL. Vid tillämpningen av 8 § ska regionen särskilt se till att uppsökande verksamhet bedrivs bland dem som:

1. omfattas av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, eller
2. har ett varaktigt behov av omfattande vård- och omsorgsinsatser och som:
    a) omfattas av en kommuns ansvar för hälso- och sjukvård enligt 12 kap 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30),
    b) får hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård), eller
    c) är bosatta i egen bostad och har motsvarande behov av vård eller omsorg som personer som omfattas av 2 a eller 2 b ovan.

Målgruppen beskrivs utförligt i VGR:s regler för särskilt tandvårdsstöd i Västra Götaland.

Överenskommelsen ska tillämpas av alla medarbetare i hälso- och sjukvård och omsorg, inom VGR och Kommunerna, som arbetar med målgruppen.

6. Gemensamt ansvar

Parterna har ett gemensamt ansvar för att implementera och säkerställa att innehållet i överenskommelsen är känt i samtliga berörda verksamheter. Parterna ska även i övrigt samverka beträffande målgruppen.

7. Parternas ansvar

7.1 VGR:s ansvar

VGR har enligt tandvårdslagen ansvar för uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård för personer som har rätt till denna insats.

VGR tillhandahåller tandvårdsleverantör som ska ansvara för den uppsökande verksamheten i samverkan med Kommunen.

VGR ansvarar för att:

- vägleda kommunens intygsutfärdare med bedömning av underlaget för intyg om N-tandvård
- årligen tillhandahålla utbildning, digitalt eller fysiskt, och aktuellt informationsmaterial för Kommunens intygsutfärdare
- ge Kommunen information om förändringar inom N-tandvård och uppsökande verksamhet
- tillhandahålla informationsmaterial om N-tandvård och munhälsobedömning. Informationsmaterialet ska rikta sig till personer med intyg om N-tandvård, deras anhöriga och närstående, patientföreningar, vårdpersonal med flera
- tillhandahålla ett IT-stöd för Kommunerna, för all administration som krävs gällande intyg om N-tandvård och munhälsobedömningar
- uppgifter från Intygsbeställningen förs över till tandvårdsleverantörens IT-system

Tandvårdsleverantören ansvarar för att:

- tillhandahålla årliga munhälsobedömningar till personer med intyg om N-tandvård som tackat ja till munhälsobedömning

- behovet av hjälp med daglig munvård beskrivs av tandhygienist i ett individuellt dokument. I dokumentet beskrivs förutsättningen att klara daglig munvård utifrån ett individuellt perspektiv
- återrapportera till personal/närstående om eventuellt vårdbehov vid munhälsobedömning.

7.2 Kommunens ansvar

Kommunen tillhandahåller den personal, så kallade intygsutfärdare, som ska identifiera personer med insatser från Kommunens socialtjänst och/eller kommunal primärvård som är berättigade till nödvändig tandvård och munhälsobedömning.

Kommunernas intygsutfärdare ansvarar för att utfärda N-tandvårdsintyg och erbjuda munhälsobedömning.

Intyg om nödvändig tandvård – Kommunen ansvarar för att:

- utse kontaktperson för kommunikation och informationsutbyte med VGR
- utse intygsutfärdare med kompetens att identifiera målgruppen för N-tandvårdsintyg
- bevaka aktuell information och vid behov delta i utbildningar som VGR tillhandahåller
- registrera och upprätthålla uppgifter om N-tandvårdsintyg och munhälsobedömning i det IT-stöd som tillhandahålls av VGR

Munhälsobedömning – Kommunen ansvarar för att:

- uppgift om personens vårdgivare av tandvård (folktandvård eller privat) finns dokumenterad och tillgänglig för berörd personal
- erbjuda en årlig munhälsobedömning till avsedd målgrupp, även till dem som tackat nej tidigare
- berörd personal deltar vid munhälsobedömningen
- personen ges daglig munvård enligt tandvårdens ordination och instruktioner. Tid för daglig munvård ska ingå i personlig hygien.

8. Utbildning

I den uppsökande verksamheten ingår utbildning i allmän munhälsovård till berörd personal i kommunen. Den tandvårdsleverantör som VGR tillhandahåller ansvarar för utbildningarna.

Genom rätt utbildning ges förutsättning för ett gott omhändertagande av daglig munvård. Kommunen ansvarar för att berörd personal deltar i de utbildningar i allmän munhälsovård som VGR genom tandvårdsleverantör erbjuder.

9. Uppföljning

Parterna har både ett gemensamt och ett eget ansvar att årligen följa upp efterlevnaden av överenskommelsen. Det gemensamma ansvaret utgår från länsgemensamt, politiskt forum.

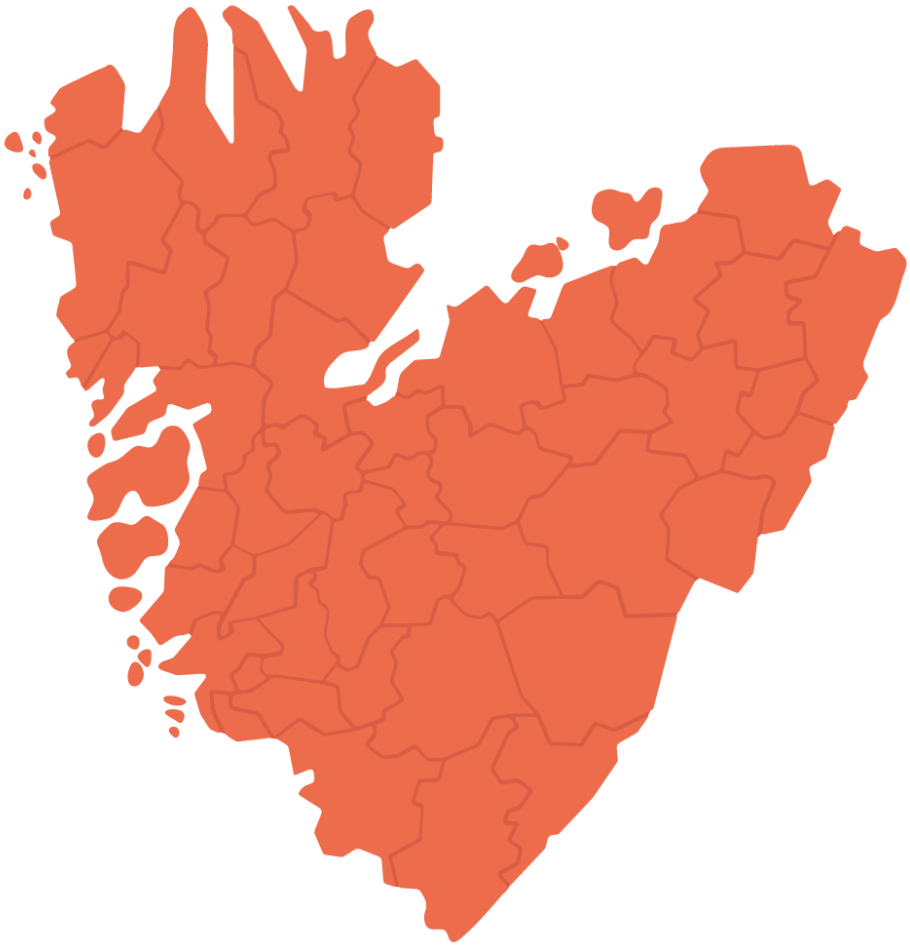
Uppföljning ska ske i samverkan, både lokalt, delregionalt och på länsnivå. Uppföljningen ska identifiera och belysa brister i följsamheten till avtalet och överenskommelsen. Uppföljning av följsamhet sker på både individ- och systemnivå.

Kommunen ansvarar för att registrera uppgifter till VGR utifrån indikatorer för tandvård enligt nationella riktlinjer. VGR ansvarar för att regelbundet, minst en gång per år, sammanställa statistik om munhälsa till Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Avtal & överenskommelse

Riktlinje

Rutin

Överenskommelse

Västra Götalandsregionens läkaransvar i kommunal primärvård

Upprättad mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland
Underavtal till Hälso- och sjukvårdsavtalet

Innehåll

1. Inledning 3

2. Parter 3

3. Avtalstid 3

4. Syfte 4

5. Målgrupp 4

6. Gemensamt ansvar 4

7. Parternas ansvar 5

7.1 VGR:s läkaransvar 5

Läkarens patientansvar 5

7.2 Kommunens ansvar 6

8. Uppföljning 6

1. Inledning

Denna överenskommelse är ett underavtal till Hälso- och sjukvårdsavtalet (Avtalet) mellan Västra Götalandsregionen (VGR) och kommunerna i Västra Götaland (Kommunerna). Uppföljning, avvikelser och tvistehantering ska hanteras i enlighet med vad som är reglerat i Avtalet.

Överenskommelsen bygger på en lagstadgad skyldighet att samverka mellan region och kommun, både när det gäller målgrupper och på individnivå. Överenskommelsen baseras på 16 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL, som reglerar samverkansformerna och omfattningen mellan VGR och Kommun.

I överenskommelsen regleras VGR:s läkaransvar för patienter med kommunal primärvård. Formerna för hur hälso- och sjukvården ska samordnas lokalt regleras mellan Parterna i gemensam närområdesplan.

2. Parter

Avtalsparter i denna överenskommelse är VGR och var och en av Kommunerna, vilka fortsättningsvis i överenskommelsen även benämns Parterna.

3. Avtalstid

Överenskommelsen gäller under förutsättning att den godkänns av regionfullmäktige och kommunfullmäktige i samtliga kommuner i Västra Götaland, genom beslut som vinner laga kraft.

Överenskommelsen gäller under perioden 2027-01-01 – 2030-12-31. Senast arton (18) månader innan giltighetstiden löper ut har Parterna möjlighet att säga upp överenskommelsen. Om ingen Part skriftligen sagt upp överenskommelsen förlängs den med tre år i taget med arton (18) månaders uppsägningstid.

Vid uppsägning av överenskommelsen upphör den att gälla när den aktuella perioden om fyra år löper ut alternativt när förlängningstiden om tre år löper ut. Det räcker att en Part säger upp överenskommelsen för att den ska upphöra att gälla för samtliga

Parter enligt ovan. En uppsägning av denna överenskommelse påverkar inte Avtalet eller övriga överenskommelser.

En uppsägning av Avtalet omfattar även denna överenskommelse då den är ett underavtal till Avtalet.

Vid väsentliga förändringar av förutsättningarna för överenskommelsen kan initiativ till en översyn tas av länsgemensamt, politiskt forum.

4. Syfte

Syftet med överenskommelsen är att reglera omfattningen av och formerna för VGR:s läkaransvar i kommunal primärvård.

5. Målgrupp

VGR ansvarar för läkare till de patienter som ingår i Kommunens hälso- och sjukvårdsansvar.

- Personer i särskilda boendeformer samt bostäder med särskild service som avses i 8 kap. 4 § första stycket, 8 kap 11 § eller 26 kap 1 § första stycket 2 socialtjänstlagen (2025:400), SoL.
- Personer som bor i bostad med särskild service enligt 9 kap. 8 § och 9 kap. 9 § lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.
- Personer under vistelsetiden vid biståndsbedömd dag-verksamhet 8 kap. 1 § SoL, samt daglig verksamhet enligt LSS.
- I Västra Götaland har Kommunerna ansvaret för hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård) sedan regionbildningen 1999, 14 kap. 1 § HSL.

Överenskommelsen ska tillämpas av alla medarbetare i hälso- och sjukvård och omsorg, inom VGR och Kommunerna, som arbetar med målgruppen.

6. Gemensamt ansvar

Samarbete mellan professioner, verksamheter och huvudmän är en förutsättning för att kunna bedriva en patientsäker, proaktiv och personcentrerad vård.

Huvudmännen samverkar genom att:

- årligen upprätta gemensam närområdesplan med syftet att tydliggöra omfattning och former kring ansvarsfördelning för gemensamma åtaganden samt för samverkan på lokal nivå
- varje patient ska ha en utsedd fast läkarkontakt
- utifrån medicinsk bedömning upprätta, revidera och följa upp patientens individuella plan, enligt HSL
- säkerställa informationsöverföring mellan berörda verksamheter, och använda avsett IT-system för kommunikation och informationsöverföring
- Parterna ansvarar för att bemanna och avsätta tid för uppdraget
- utbyta information vid personal-, verksamhets- eller organisationsförändringar som kan påverka det lokala samarbetet.

7. Parternas ansvar

7.1 VGR:s läkaransvar

VGR tillhandahåller fast läkarkontakt. Utifrån patientens behov utformas hälso- och sjukvården i samverkan mellan primärvård och specialiserad vård.

Läkare ska finnas tillgänglig dygnet runt, veckans alla dagar, för kommunal primärvård.

Läkarens patientansvar

I läkaransvar ingår bland annat att:

- fast läkarkontakt inom primärvård ska utses enligt 6 kap. 3 § patientlag (2014:821)
- fast läkarkontakt i primärvård samordnar patientens medicinska vård, läkemedelsbehandling och dialog mellan vårdnivåer, samt vid behov vara delaktig vid vårdövergångar
- utföra medicinsk bedömning, dokumentation, utredning, behandling och uppföljning, planerat och oplanerat, hela dygnet
- upprätta långsiktig, medicinsk plan
- ha läkemedelsansvar, genomföra läkemedelsgenomgång och upprätta läkemedelsberättelse

- genomföra samtal vid allvarlig sjukdom, liksom brytpunktssamtal vid övergång till palliativ vård och vid vård i livets slutskede
- ta ställning till vårdbegränsningar
- ge medicinsk konsultation och kompetensöverföring i det enskilda ärendet till Kommunens legitimerade personal
- dokumentera överlåtelse om att utföra klinisk undersökning vid förväntat dödsfall, fastställa dödsfall, samt upprätta dödsbevis och dödsorsaksintyg.

7.2 Kommunens ansvar

Sjuksköterska ska finnas tillgänglig dygnet runt, veckans alla dagar. Arbetsterapeut och fysioterapeut ingår i Kommunens ansvar.

I hälso- och sjukvårdsansvar för legitimerad personal ingår bland annat att:

- bedöma, utreda, åtgärda och följa upp och dokumentera hälso- och sjukvård utifrån arbetsterapi-, fysioterapi- samt omvårdnadsprocessen
- kontakta fast läkarkontakt vid förändringar i patientens hälsotillstånd
- utföra ordinationer, samt utvärdera och återrapportera resultat
- kontakta berörda mottagningar vid beslut om och avslut av kommunal primärvård
- följa den långsiktiga medicinska planen upprättad av läkare
- tillgodose behov av palliativ hälso- och sjukvård
- sjuksköterska kan, efter dokumenterad överlåtelse från ansvarig läkare, utföra klinisk undersökning vid förväntat dödsfall.

8. Uppföljning

Parterna har både ett gemensamt och ett eget ansvar att årligen följa upp efterlevnaden av överenskommelsen. Det gemensamma ansvaret utgår från länsgemensamt, politiskt forum.

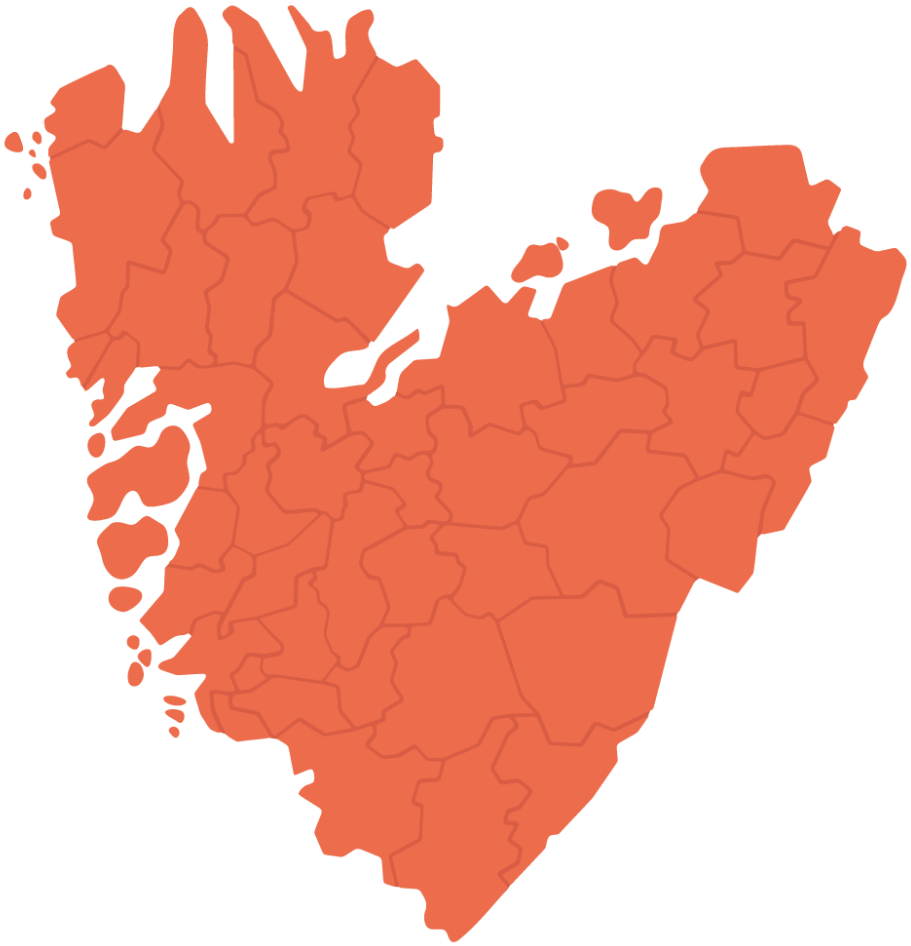
Uppföljning ska ske i samverkan, både lokalt, delregionalt och på länsnivå. Uppföljningen ska identifiera och belysa brister i följsamheten till avtalet och överenskommelsen. Uppföljning av följsamhet sker på både individ- och systemnivå.

Uppföljning av gemensam närområdesplan för hälso- och sjukvård och angränsande socialtjänst ska göras regelbundet av Parterna, minst en gång per år.

Avtal & överenskommelse

Riktlinje

Rutin

Överenskommelse

Samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning, personer med skadligt bruk och beroende, samt barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet

Upprättad mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland
Underavtal till Hälso- och sjukvårdsavtalet

Innehåll

1. Inledning 3

2. Parter 3

3. Avtalstid 3

4. Syfte 4

5. Målgrupp 4

6. Gemensamt ansvar 5

7. Personer med psykisk funktionsnedsättning 5

7.1 VGR:s ansvar 5

7.2 Kommunens ansvar 6

8. Personer med skadligt bruk och/eller beroende samt samsjuklighet 6

8.1 VGR:s ansvar 7

8.2 Kommunens ansvar 7

9. Barn och unga med placering utanför det egna hemmet 7

9.1 VGR:s ansvar 8

9.2 Kommunens ansvar 8

9.3 Gemensam planering 9

9.4 Kostnadsansvar 9

9.5 Uppföljning av placering 10

10. Personer med psykiatrisk tvångsvård eller rättspsykiatrisk vård 10

10.1 VGR:s ansvar 11

10.2 Kommunens ansvar 12

11. Uppföljning 12

1. Inledning

Denna överenskommelse är ett underavtal till Hälso- och sjukvårdsavtalet (Avtalet) mellan Västra Götalandsregionen (VGR) och kommunerna i Västra Götaland (Kommunerna). Uppföljning, avvikelser och tvistehantering ska hanteras i enlighet med vad som är reglerat i Avtalet.

Överenskommelsen reglerar samarbete kring personer med psykisk funktionsnedsättning, personer med skadligt bruk och/eller beroende samt samsjuklighet. Överenskommelsen reglerar samarbetet kring barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet. Samverkan i överenskommelsen regleras i 16 kap. 3 § hälso- och sjukvårdslagen, HSL, samt 8 kap. 2 § socialtjänstlagen (2025:400), SoL.

Överenskommelsen reglerar även samarbete kring personer med tvångsvård. Huvudsakliga rättsregler återfinns i lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, LPT, och i lag (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, LRV.

I överenskommelsen används begreppet person, vilket i denna överenskommelse innefattar patient, brukare och den enskilde.

För barn och unga till och med 20 år, som behöver samordnade insatser och tvärprofessionell kompetens, ska även länsgemensamt styrdokument beaktas.

2. Parter

Avtalsparter i denna överenskommelse är VGR och var och en av Kommunerna, vilka fortsättningsvis i överenskommelsen även benämns Parterna.

3. Avtalstid

Överenskommelsen gäller under förutsättning att den godkänns av regionfullmäktige och kommunfullmäktige i samtliga kommuner i Västra Götaland, genom beslut som vinner laga kraft.

Överenskommelsen gäller under perioden 2027-01-01 – 2030-12-31. Senast arton (18) månader innan giltighetstiden löper ut har Parterna

möjlighet att säga upp överenskommelsen. Om ingen Part skriftligen sagt upp överenskommelsen förlängs den med tre år i taget med arton (18) månaders uppsägningstid.

Vid uppsägning av överenskommelsen upphör den att gälla när den aktuella perioden om fyra år löper ut alternativt när förlängningstiden om tre år löper ut. Det räcker att en Part säger upp överenskommelsen för att den ska upphöra att gälla för samtliga Parter enligt ovan. En uppsägning av denna överenskommelse påverkar inte Avtalet eller övriga överenskommelser.

En uppsägning av Avtalet omfattar även denna överenskommelse då den är ett underavtal till Avtalet.

Vid väsentliga förändringar av förutsättningarna för överenskommelsen kan initiativ till en översyn tas av länsgemensamt, politiskt forum.

4. Syfte

Syftet med överenskommelsen är att ge personer inom målgrupperna möjlighet till behandling, återhämtning och delaktighet i samhällslivet. Vård, stöd och insatser ska bidra till att personen behåller och/eller förbättrar sin hälsa samt sina funktioner inom livsområden som boende, sysselsättning och mellanmänskliga relationer.

5. Målgrupp

Överenskommelsen omfattar nedanstående målgrupper, oavsett ålder:

- personer med psykisk funktionsnedsättning
- personer med skadligt bruk av alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spelberoende
- barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet eller är placerade i ett skyddat boende
- personer inom psykiatrisk tvångsvård eller rättspsykiatrisk vård

Överenskommelsen ska tillämpas av alla medarbetare i hälso- och sjukvård och omsorg, inom VGR och Kommunerna, som arbetar med målgruppen.

6. Gemensamt ansvar

Parterna har ett gemensamt ansvar att samarbeta kring målgrupperna. Samarbetet ska ligga till grund för att öka den enskilda personens möjlighet att ta ansvar för sitt eget liv. Parternas hälso- och sjukvårdsansvar utgår från Avtalet.

Brister uppstår ofta i övergångar när inget tydligt huvudansvar är fastställt, vilket gör det extra viktigt att Parterna gemensamt klargör ansvar och roller. Samverkan ska ske om ansvarsfördelning avseende återfallsprevention, boende och stöd i vardagen.

Gemensamt ansvar för målgrupperna är att:

- arbeta hälsofrämjande och förebyggande
- identifiera somatisk ohälsa och ohälsa i munnen
- underlätta och stödja återhämtning och rehabilitering
- göra personen, närstående och socialt nätverk delaktiga i vård, stöd och behandling
- minimera risken att personens rättighet att få vård och stöd av respektive huvudman uteblir på grund av oenighet
- erbjuda stöd till anhöriga och närstående
- särskilt uppmärksamma barnets rätt till information, stöd och delaktighet i sin egen vård, och när barnet är närstående

7. Personer med psykisk funktionsnedsättning

Personer med psykisk funktionsnedsättning kan ha svårighet att utföra eller delta i aktiviteter inom viktiga livsområden.

7.1 VGR:s ansvar

VGR:s ansvar är att:

- årligen erbjuda hälsosamtal och somatisk kontroll för personer med långvarig psykisk funktionsnedsättning
- ansvara för hälso- och sjukvård enligt HSL, för personer som vistas i hem för vård och boende (HVB) eller hem för viss annan heldygnsvård
- bistå med intyg och bedömning av individens funktion, förutsättningar och behov av anpassning.

7.2 Kommunens ansvar

Kommunens ansvar är att:

- bedriva uppsökande arbete och informera om kommunens verksamheter
- inventera behov, informera om samhällets insatser, erbjuda insatser, samt anvisa vägar att söka den vård och det stöd som personen behöver
- utreda, fatta beslut och verkställa insatser enligt SoL och LSS, samt utreda, ansöka om och verkställa vård enligt LVU och LVM
- erbjuda stöd till boende och sysselsättning
- ge stöd till barn som har förälder eller annan närstående med riskbruk, skadligt bruk och beroende.

8. Personer med skadligt bruk och/eller beroende samt samsjuklighet

Skadligt bruk och beroende påverkar personen eller dennes omgivning negativt, och går ut över hens sociala liv, såsom hem, familj, arbete och skola, men leder också till ökad risk för fysisk skada.

Samsjuklighet är vanligt vid psykisk sjukdom och skadligt bruk. Det innebär större risk för allvarliga skador, sjukdomar och förtida död, samt fördröjer och försvårar många gånger behandling och återhämtning.

VGR:s och Kommunens verksamheter har ansvar för att tidigt identifiera samsjuklighet och att uppmärksamma denna problematik hos målgruppen. Ungdomar ska uppmärksammas särskilt. Parterna ska säkerställa att behandling och stöd vid skadligt bruk och samtidig psykisk sjukdom sker parallellt och integrerat. Samsjuklighet får aldrig vara ett skäl till att inte ge vård, eller till att vård och behandling försenas. Uthållighet och kontinuitet ska prägla hälso- och sjukvård. Parterna har ett gemensamt ansvar att initiera samverkan om säker tillnyktring.

8.1 VGR:s ansvar

VGR:s ansvar är att:

- ansvara för hälso- och sjukvård för personer som vistas i HVB, eller hem för viss annan heldygnsvård
- ansvara för avgiftning
- bistå med intyg/bedömning av individens funktion, behov och förutsättningar
- fullfölja anmälningsskyldighet enligt gällande lagar
- ge tvärprofessionella behandlingsinsatser.

8.2 Kommunens ansvar

Kommunens ansvar är att:

- inventera behov, informera om samhällets insatser, erbjuda insatser, samt anvisa vägar att söka den vård och det stöd som personen behöver
- utreda, fatta beslut och verkställa insatser enligt SoL och LSS, samt utreda, ansöka om och verkställa vård enligt LVU och LVM
- bedriva uppsökande arbete och informera om kommunens verksamheter
- erbjuda stöd till boende och sysselsättning
- arbeta med återfallsprevention
- ge motiverande och familjeorienterade insatser.

9. Barn och unga med placering utanför det egna hemmet

Varje Part ansvarar för bedömning, utredning, insatser och uppföljning utifrån sitt uppdrag. Båda Parterna ska sträva efter att minska behovet av placeringar genom att tillhandahålla individanpassade vård- och stödinsatser.

Vid behov av placering av barn och unga utanför hemmet krävs ett strukturerat samarbete mellan VGR och Kommun, med samordnade och långsiktiga insatser, i syfte att möjliggöra en trygg och säker återgång till samhället för barnet eller ungdomen.

Vid placering ska berörda Parter ha bedömt att tillgängliga resurser i närmiljön är uttömda och att personens behov inte kan tillgodoses på annat sätt än genom placering utanför hemmet. Resurser inom Västra Götaland ska övervägas i första hand, för att säkerställa att personen får adekvata insatser och för att främja kontinuitet.

HVB, familjehem och hem för viss annan heldygnsvård

HVB är en verksamhet som bedriver behandling, omvårdnad och stöd till barn, ungdomar, vuxna eller familjer med behov inom Kommunens ansvarsområde. Hem för viss annan heldygnsvård är ett tillfälligt boende som ger möjlighet till avlastning för närstående, eller till rehabilitering för individen. Placering utanför hemmet kan ske i familjehem, HVB eller Statens institutionsstyrelses (SIS) institutioner.

En placering utanför hemmet görs då det bedöms vara nödvändigt utifrån personens behov efter:

- ansökan från personen, inom ramen för SoL eller LSS
- bedömning av socialnämnden utifrån SoL eller LSS
- bedömning av socialnämnden utifrån LVU eller LVM.

Insatserna ska präglas av ett helhetsperspektiv och av att flera insatser kan göras samtidigt. Behovet kan omfatta ett brett spektrum av vård och stödinsatser, inom både det sociala och det medicinska området.

9.1 VGR:s ansvar

VGR:s ansvar är:

- hälso- och sjukvård för personer som vistas i familjehem eller hem för viss annan heldygnsvård
- personer, som placeras i boenden utanför Västra Götaland och som har behov av fortsatt hälso- och sjukvård, ska inte avslutas hos aktuell verksamhet inom regional hälso- och sjukvård utan att remittering och övertag skett till psykiatri inom den specialiserade vården där personen placeras. Personen ska i dessa fall erbjudas fortsatt behandling i VGR när denne återkommer till hemkommunen.

9.2 Kommunens ansvar

Kommunens ansvar är:

- samordning för placering utanför hemmet i sin helhet

- att vid placering ta särskild hänsyn till barnets hälsa och skolgång, som är de enskilt viktigaste faktorerna.

9.3 Gemensam planering

Inför placering av person utanför hemmet, där båda Parter i denna överenskommelse är delaktiga, ska en samordnad individuell plan (SIP) så tidigt som möjligt erbjudas och upprättas, där ansvarsfördelning tydliggörs.

Vid placering utanför hemmet ska särskilt beskrivas:

- målsättning med placeringen och planerad placeringstid
- personens behov och önskemål
- respektive Parts ansvar för de insatser som ska utföras och på vilket sätt detta tillförsäkras personen
- hur skola/förskola och/eller sysselsättning tillgodoses

Vid akut placering utanför hemmet har Parterna ett gemensamt ansvar att skyndsamt genomföra planering och komma överens om en tillfällig ansvarsfördelning. Personens behov av insatser ska alltid säkerställas.

9.4 Kostnadsansvar

Kostnadsansvaret följer respektive Parts ansvarsområde, oavsett om insatserna utförs av Parten själv eller om avtal med annan utförare upprättats.

Avtal och insatser som även omfattar den andra Partens ansvarsområde ska föregås av ett godkännande från denne, för att kostnadsansvar ska uppstå.

Varje placering ska föregås av en skriftlig överenskommelse om kostnadsansvar mellan Parterna, oavsett vilken Part som gör placeringen.

I den skriftliga kostnadsfördelningen ska det framgå:

- respektive Parts ansvar för de insatser som ska utföras
- hur hälso- och sjukvård ska tillgodoses
- fördelning av kostnader i kronor eller procent
- tidsperiod

Vid akut placering utanför hemmet ska kostnadsfördelning vara klarlagd senast 30 dagar efter påbörjad placering. Kostnaden för akut placering kvarstår hos placerande Part tills att ansvars- och kostnadsfördelning fastställts.

Chefer i respektive verksamhet/organisation ska i samverkan fördela kostnaderna. Om samsyn inte nås ska en tillfällig kostnadsfördelning göras i väntan på en slutlig överenskommelse. Justering kan ske i efterhand.

När personen är i behov av både Kommunens socialtjänst och VGR:s hälso- och sjukvård ska Parterna komma överens om, och dela på, kostnaden. Om inget annat är överenskommet ska kostnadsdelning ske utifrån schablon. Det innebär att VGR betalar en tredjedel och Kommunen två tredjedelar av placeringskostnaden (33% VGR, 67% Kommun). Schablonen ska användas restriktivt och enbart i de fall då kostnadsfördelningen är oklar, och inte på annat sätt har kunnat definieras.

9.5 Uppföljning av placering

Uppföljning av personens placering ska ske gemensamt och regelbundet av Parternas berörda verksamheter.

När personens behov förändras ska Parterna göra nya bedömningar om, och hur, kostnadsfördelningen ska justeras.

Inför avslut av placering ska gemensam planering för vidare insatser göras.

10. Personer med psykiatrisk tvångsvård eller rättspsykiatrisk vård

En person som lider av en allvarlig psykisk störning, och som motsätter sig nödvändig vård, kan bli föremål för psykiatrisk tvångsvård. Även en person som lider av en allvarlig psykisk störning och som begått brott kan, i stället för att dömas till kriminalvårdspåföljd, överlämnas till rättspsykiatrisk vård enligt Lag (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård.

Vården påbörjas alltid i sluten vård, men kan omvandlas till öppen psykiatrisk tvångsvård (ÖPT) respektive öppen rättspsykiatrisk vård (ÖRV) via beslut i förvaltningsrätt. Förvaltningsrätten fastställer de särskilda villkor som personen ska följa utanför sjukhuset. En samordnad vårdplan som beskriver olika parters insatser ska justeras av VGR och Kommun.

Om personen har behov av hälso- och sjukvård från den regionala eller kommunala primärvården, den psykiatriska öppenvården eller insatser från socialtjänsten, ska vårdplanen upprättas i samråd med dessa.

En samordnad vårdplan beskriver olika parters åtgärder respektive insatser. Planen ska göras i samverkan mellan sluten vård, den fasta vårdkontakten i specialiserad psykiatrisk öppenvård, Kommunens socialtjänst och i förekommande fall regional och kommunal primärvård. En förutsättning är att personen bedöms vara utskrivningsklar av ansvarig läkare, samt att förvaltningsrätt fattat beslut om ÖPT respektive ÖRV, vilka inte är valfria för personen. Det ska även vara klarlagt att den regionfinansierade öppna vården är tillgänglig för personen.

10.1 VGR:s ansvar

VGR:s ansvar är att:

- utföra specialiserad psykiatrisk hälso- och sjukvård, oavsett vårdform, inklusive permission, ÖPT eller ÖRV
- upprätta samordnad vårdplan vid utskrivning från sluten vård, samt vid behov med socialtjänst, regional fast vårdkontakt och andra berörda
- ansöka hos förvaltningsrätt om övergång till ÖPT eller ÖRV, och då föreslå vilka särskilda villkor rätten ska besluta
- i förekommande fall stå för utförande av särskilda villkor, fastställda av förvaltningsrätt
- följa upp åtgärder vid permission, ÖPT eller ÖRV, med socialtjänst och andra berörda
- vidta åtgärder för återintagning i sluten vård, om det inte längre finns förutsättningar för ÖPT eller ÖRV
- erbjuda SIP vid utskrivning från ÖPT eller ÖRV till frivillig vård, om det finns behov finns av insatser från båda Parter.

10.2 Kommunens ansvar

Kommunens ansvar är att:

- verka för att målgruppen i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap
- utreda och fatta beslut om, samt verkställa och följa upp insatser enligt relevant lagstiftning, SOL och LSS vid permissioner, samt LPT eller ÖRV
- medverka i upprättande av samordnad vårdplan inför utskrivning från slutenvård, eller vid behov
- bidra med information om socialtjänstens planering och beslut, vid upprättande av vårdplan i slutenvård och öppenvård med innehåll enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård (HSLF-FS 2022:62).

11. Uppföljning

Parterna har både ett gemensamt och ett eget ansvar att årligen följa upp efterlevnaden av överenskommelsen. Det gemensamma ansvaret utgår från länsgemensamt, politiskt forum.

Uppföljning ska ske i samverkan, både lokalt, delregionalt och på länsnivå. Uppföljningen ska identifiera och belysa brister i följsamheten till Avtalet och överenskommelsen. Uppföljning av följsamhet sker på både individ- och systemnivå.

Ramverk för ekologisk hållbarhet i Mölndal

► **Strategi**

Program

Plan

Policy

Riktlinjer

Anvisning

Typ av styrdokument:	Strategi
Beslutad av:	Kommunfullmäktige, datum, paragraf och diarienummer
Gäller från:	2026-05-20
Ansvarig:	Stadsledningsförvaltningen
Dokumentet gäller för:	Mölndals stad och helägda bolag
Senast reviderad:	2026-04-21

Innehållsförteckning

1. Inledning och syfte 3

1.1. Minskad klimatpåverkan och ökad biologisk mångfald 3

1.2. Mölndals stads målstruktur för ekologisk hållbarhet 3

1.2.1. Definitioner och avgränsningar 4

2. Minskad klimatpåverkan 4

2.1. Mål och målbeskrivning 5

2.2. Struktur för prioritering 5

2.3. Beskrivning av prioriteringar inom klimat 5

3. Biologisk mångfald 7

3.1. Mål och målbeskrivning 7

3.2. Struktur för prioritering 7

3.3. Beskrivning av prioriteringar inom biologisk mångfald 7

4. Ansvar och uppföljning 9

1. Inledning och syfte

Ekologisk hållbarhet innefattar allt som har med planetens ekosystem att göra. Detta inbegriper bland annat klimatsystemens stabilitet, luft-, mark- och vattenkvalitet, markanvändning och jorderosion, biodiversitet (mångfald av både arter och habitat), och ekosystemtjänster (till exempel pollinering, fotosyntes, klimatreglering).

Kommuner har en stor roll i arbetet med att minska negativ påverkan på miljö och klimat. Flera av de insatser som kan genomföras för att förbättra de stora miljö- och klimatproblem som finns globalt kan genomföras på lokal nivå. Ramverket för ekologisk hållbarhet sätter en struktur för organisering och uppföljning av Mölndals stads miljö- och klimatstrategiska arbete. Ramverket syftar till att tydliggöra stadens prioriteringar, samordna insatser för effektiv resursanvändning och att staden tar sitt ansvar för att minska klimatpåverkan och skydda miljön – både lokalt och globalt. I detta dokument ingår inga ytterligare mål eller åtgärder, utan de områden som inkluderas återfinns i redan beslutade styrdokument.

Mölndals stad har två övergripande målsättningar för stadens miljö- och klimatarbete, vilka är inriktade på klimat och biologisk mångfald. De här områdena står därför i fokus för Mölndals stads ramverk för ekologisk hållbarhet.

Mölndals stads övergripande målsättningar kopplar an till flera av målen i Sveriges nationella miljömålssystem. Målet gällande minskad klimatpåverkan linjerar även med EU:s mål om minskad klimatpåverkan. Ramverket för ekologisk hållbarhet samspelar med Mölndals stads ramverk för social hållbarhet och Mölndals stad arbetar kontinuerligt för att integrera de olika hållbarhetsperspektiven.

1.1. Minskad klimatpåverkan och ökad biologisk mångfald

FN:s klimatpanel IPCC slår fast att den klimatförändring som idag äger rum är mycket påtaglig. Klimatfrågan är därmed en av vår tids stora utmaningar. Den viktigaste orsaken till klimatets förändring är utsläpp av koldioxid via förbränning av fossila bränslen. Det arbete som sker idag kring till exempel biologisk mångfald riskerar att bli verkningslöst eller åtminstone ha en begränsad effekt eftersom klimatet förändras. Dessutom förvärrar en minskad biologisk mångfald effekterna på klimatet. Det innebär att klimatmål och mål gällande biologisk mångfald är sammanlänkade. För att skapa positiva synergier mellan dessa mål kan det ena inte vara överordnat det andra. Bevarandet av fungerande ekosystem och ekosystemtjänster, som kännetecknas av hög biologisk mångfald och begränsade effekter av klimatförändringar, utgör en viktig förutsättning för ett robust samhälle med ökad kapacitet till snabb återhämtning efter perioder av kris.

1.2. Mölndals stads målstruktur för ekologisk hållbarhet

Mölndals stad har i ett flertal styrdokument fattat beslut om inriktningen för arbetet med ekologisk hållbarhet. I dessa dokument anges delmål med tillhörande handlingsplaner, vilka omfattar konkreta insatser och aktiviteter. Bilden nedan visar på vilka styrdokument som har störst påverkan på stadens miljö- och klimatarbete och hur de förhåller sig till

stadens övergripande miljömål. De styrdokument som är kopplade till målen kommer att aktualiseras i takt med utvecklingen, vilket kan innebära att vissa kan komma att tas bort, ändras eller ersättas.

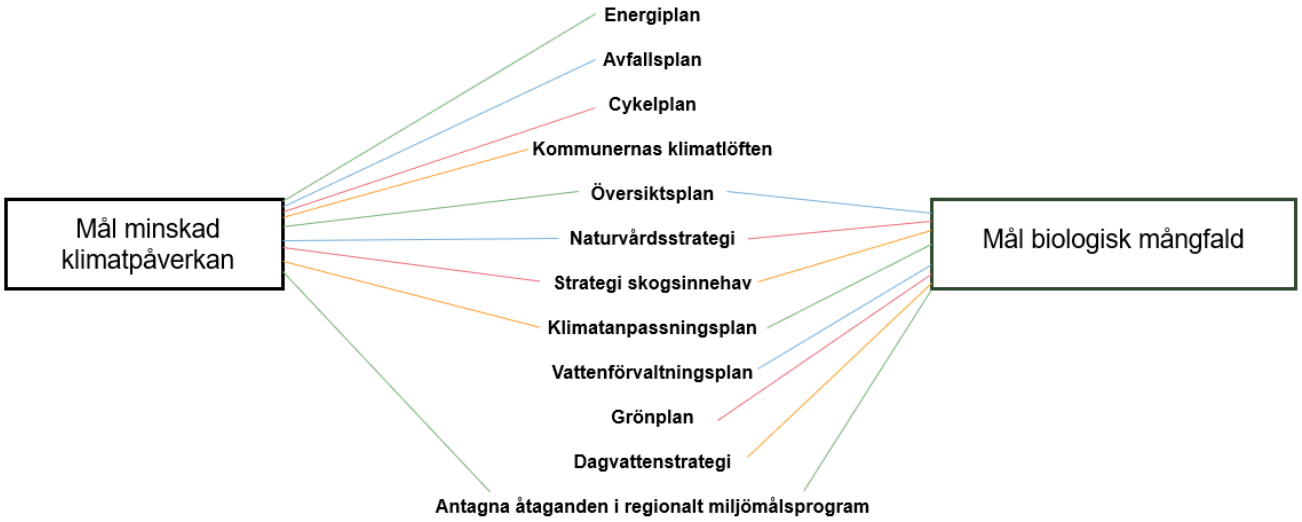

Bild: Befintliga styrdokument av relevans för ekologisk hållbarhet 2025

1.2.1. Definitioner och avgränsningar

”Mölndals stad” eller ”staden”: Syftar till kommunkoncernen, vilket inkluderar kommunorganisationens alla nämnder och bolag.

”Mölndal” eller ”kommunen”: Syftar till Mölndals kommuns geografiska område.

I det här ramverket inkluderar begreppet minskad klimatpåverkan framför allt minskade utsläpp av växthusgaser till atmosfären. Att anpassa Mölndal till de effekter som kommer av ett förändrat klimat är även det ett viktigt område, men inkluderas inte i ramverket eftersom det inte har en direkt koppling till målet gällande minskade växthusgasutsläpp. Klimatanpassning har flera kopplingar till ekologisk hållbarhet, men styrs genom Mölndals stads klimatanpassningsplan och följs upp i enlighet med planen.

2. Minskad klimatpåverkan

Det finns ett starkt samband mellan klimat, ekosystem och biologisk mångfald, och mänskliga samhällen. Klimatförändringar påverkar inte bara de delar som ingår i ekologisk hållbarhet utan även social och ekonomisk hållbarhet. I Mölndals stad pågår arbetet på flera fronter och inkluderar bland annat energiförsörjning och infrastruktur. Konsumtion är en sektor som har stor påverkan på utsläpp av växthusgaser. En stor del av en produkts miljöbelastning, både regionalt och globalt, sker vid utvinning av råvaror, vid tillverkning av produkter samt vid transporter. Inom Mölndals geografiska område kommer över 70 procent av alla växthusgasutsläpp från bilar och lastbilar. En stor andel av utsläppen utgörs även av utsläpp från bygg- och infrastrukturprojekt, där transporter, arbetsmaskiner och tillverkning av det material som används i projekten är de stora källorna.

2.1. Mål och målbeskrivning

Mål: Minska växthusgasutsläppen med 90 procent till år 2040 jämfört med 1990.

Målbeskrivning: Målet inkluderar både växthusgasutsläpp inom kommunens geografiska område och växthusgasutsläpp utanför kommunens geografiska område, vilka uppstår som effekt av konsumtion av varor och tjänster.

2.2. Struktur för prioritering

Mölndals stad prioriterar att arbeta aktivt inom de områden där staden har direkt eller indirekt rådighet, och där åtgärder bedöms ge stor effekt på att minska utsläppen av växthusgaser. Prioriteringarna ingår inom huvudområdena:

- Transport
- El och energi
- Bygg och anläggning
- Avfallsminimering
- Koldioxidinbindning

2.3. Beskrivning av prioriteringar inom klimat

Transport

Den största delen av Mölndals geografiska utsläpp kommer från transportsektorn, och då framför allt från person- och godstransporter. Delmål och åtgärder fokuserar främst på omställning till elektrifiering och minskad energianvändning inom transportsektorn, samt på ökad andel hållbara resor.

Rådighet: Staden har direkt rådighet över stadens interna fordonsflotta samt över transporter kopplade till stadens upphandlingar och inköp av varor och tjänster. Staden har även delvis rådighet över kollektivtrafik inom kommunens geografiska område. Staden har indirekt rådighet över den totala mängden transporter inom kommunen, men direkt rådighet över flertalet styrmedel inom transportsektorn, så som fysisk planering, parkering och utbyggnad av laddinfrastruktur.

Förväntad effekt: Hög effekt kopplat till minskade växthusgasutsläpp till följd av minskade transportmängder och övergång till fossilfria drivmedel. Förväntade positiva bieffekter är bland annat ökad framkomlighet i trafiken, minskade luftföroreningar och minskade bullernivåer.

El och energi

Säker tillgång till fossilfri el och energi är en förutsättning för den gröna omställningen och för elektrifiering av de sektorer i samhället som i dagsläget är beroende av fossila bränslen. För att möjliggöra detta ligger fokus framför allt på produktion och distribution av el och energi, samt av byggnaders och verksamheters energianvändning.

Rådighet: Mölndals stads kommunkoncern har direkt rådighet över fjärrvärmenätet och det lokala elnätet inom Mölndals tätort genom Mölndal Energi. Staden har även direkt rådighet över egna anläggningar för elproduktion, som solceller, samt över el- och energianvändningen i stadens fastigheter. Staden har indirekt rådighet över den övergripande utvecklingen inom el och energi men direkt rådighet över styrmedel så som energiplanering och fysisk planering.

Förväntad effekt: Hög effekt kopplat till minskade växthusgasutsläpp genom att elkapacitet frigörs till de sektorer som står inför omställning till elektrifiering, så som transportsektorn och industrisektorn. Förväntade positiva bieffekter är bland annat frigjord elkapacitet till fortsatt stadsutveckling.

Bygg och anläggning

Inom de sektorer där kommunen har direkt rådighet är bygg och anläggning den sektor som genererar störst klimatpåverkan. Hur projekten planeras och vilka val som görs inom ett projekt har en betydande påverkan på den klimatpåverkan som projekten genererar. Mölndals stad har inga tydliga koncernövergripande mål eller styrdokument gällande minskad klimatpåverkan från bygg- och anläggningssektorn.

Rådighet: Staden har direkt rådighet över de bygg- och anläggningsprojekt staden utför. Staden har indirekt rådighet över utsläpp från bygg- och anläggningsentreprenader men direkt rådighet över styrmedel så som fysisk planering och samarbeten med relevanta aktörer så som Trafikverket.

Förväntad effekt: Potentiellt hög effekt kopplat till minskad klimatpåverkan från de bygg- och anläggningsprojekt som staden genomför. Detta till följd av val gjorda tidigt i planering av projekten samt av beslut under genomförandet, såsom materialval, elektrifiering och effektivisering av transporter, samt optimering av energi- och klimatprestanda.

Förebygga avfall

Att förebygga avfall är att minska mängden avfall genom att genomföra åtgärder innan ett ämne, ett material eller en produkt blivit avfall. Exempel på sådana åtgärder är att bevara, dela, återanvända och återbruka. De inköpskategorier som har störst klimatpåverkan enligt Göteborgs Stads miljöspendanalys 2025 är byggnader, facility management samt väg, mark och markanläggningar, men även kategorierna livsmedel och omsättningsvaror.

Rådighet: Staden har direkt rådighet över de bygg- och infrastrukturentreprenader staden utför, över egna fastigheter samt över stadens upphandlingar och inköp. Staden har indirekt rådighet över näringslivets och invånares avfallsminimering men direkt rådighet över styrmedel så som avfallshantering, återbruksmöjligheter och fysisk planering.

Förväntad effekt: Medelhög effekt kopplat till minskade växthusgasutsläpp från stadens inköp och entreprenader. Effekten förväntas även vara medelhög kopplat till minskade växthusgasutsläpp genom avfallsminimering inom näringslivet och hos invånare.

Koldioxidinbindning

Skogsområden och andra gröna miljöer, exempelvis parker och rekreationsområden i tätortsnära miljö, tar upp och binder koldioxid i marken. Skogen bidrar även med förnyelsebara råvaror som kan ersätta fossila bränslen och material. Även våtmarker kan binda kol i sin vegetation och fungerar därför som kollager. Det finns en stor mängd koldioxid inbunden i befintliga skogs- och våtmarker inom Mölndals stad.

Rådighet: Staden har direkt rådighet över den skog och mark som staden äger. Genom planmonopolet har staden även direkt rådighet över utvecklingen av skogsområden och andra gröna miljöer.

Förväntad effekt: Det kol som binds i mark bevaras istället för att släppas ut i atmosfären, vilket förhindrar att växthusgasutsläppen inom kommunens geografiska område ökar.

3. Biologisk mångfald

Förlusten av livsmiljöer och arter räknas som en av vår tids största utmaningar. När mark- och vattenområden tas i anspråk för olika ändamål försvinner livsmiljöer för växter och djur. Den främsta orsaken är ett överutnyttjande av naturresurser, som i kombination med den globala uppvärmningen påskyndar förlusten av arter som är avgörande för fungerande ekosystem. Naturen i Mölndal är en värdefull tillgång för växter, djur och invånare samt för näringsliv och besökare. Mölndals stad har unika natur- och kulturreservat, levande badsjöar, naturområden med vandringsleder och allt ifrån bokskogar till ljunghedar.

3.1. Mål och målbeskrivning

Mål: Kommunen bevarar och ökar den biologiska mångfalden av nu eller tidigare naturligt förekommande arter och naturtyper. Samtidigt ska människans möjligheter till rika naturupplevelser föras vidare till kommande generationer och naturresurser ska utnyttjas långsiktigt och hållbart.

3.2. Struktur för prioritering

För att främja biologisk mångfald prioriterar Mölndals stad att arbeta aktivt inom de områden där staden har direkt eller indirekt rådighet, och där åtgärder bedöms ge stor effekt. Prioriteringarna ingår inom huvudområdena:

- Tätort
- Vatten
- Skog och övrig landsbygd

3.3. Beskrivning av prioriteringar inom biologisk mångfald

Tätort

Tätortsnära naturområden, inklusive parker och trafikgrönytor, möjliggör rekreation och

kan främja biologisk mångfald genom att skötsel av parker och naturområden planeras så att den biologiska mångfalden gynnas. Tätortsnära naturområden är en del av grönstrukturen för att arter på ett naturligt sätt ska kunna röra sig inom och mellan sammanhängande nätverk av lämpliga land- och vattenmiljöer. Det ökar förutsättningarna för att värna biologisk mångfald och bevara viktiga ekosystem och ekosystemtjänster.

Rådighet: Staden har direkt rådighet över mark som staden äger samt planering och förvaltning av allmän plats och av utemiljöer på stadens fastigheter. Genom planmonopolet har staden även direkt rådighet över utvecklingen av tätortsnära naturområden via styrmedel så som fysisk planering.

Förväntad effekt: Medelhög effekt kopplat till att den biologiska mångfalden bevaras och ökas genom planering och förvaltning av den tätortsnära naturmiljön. Grönska och uppvuxna träd ger även positiv effekt kopplat till skyddande effekter vid värmeböljor och minskade risker för översvämning, samt minskad andel luftföroreningar och minskat buller samt ökar människors hälsa och välmående.

Vatten

Vatten är en av planetens viktigaste resurser och grunden till livet på vår jord. I Mölndals kommun finns det gott om olika vattenmiljöer så som våtmarker, sjöar och vattendrag. Här finns en mångfald av arter som är helt beroende av naturliga vattenmiljöer. Dessa miljöer bistår också med en rad ekosystemtjänster som grundvattenbildning, vattenrening, råvatten för dricksvattenförsörjning, flödesutjämning och rekreation.

Rådighet: Staden har direkt rådighet över vattenförvaltningsarbete kopplat till restaurering av sjöar, vattendrag och våtmarker samt över stadens arbete med vatten och avlopp. Staden har indirekt rådighet över vattenstatus i stadens sjöar och vattendrag men direkt rådighet över styrmedel så som fysisk planering samt genom prövning och tillsyn av verksamheter som kan ha negativ påverkan på vattenmiljöer.

Förväntad effekt: Hög effekt kopplat till förbättrad vattenstatus och bättre livsmiljöer för vattenlevande organismer. Förväntade positiva bieffekter kopplat till bland annat dricksvatten av god kvalitet, bättre skydd mot översvämning samt naturliga kolsänkor.

Skog och landsbygd

Skogen är en tillgång för människors hälsa och välbefinnande, som bland annat inspirerar till lek och aktivitet. Här finns livsmiljöer för många växter och djur och många hotade arter är skogslevande. Genom att främja skogsskötsel för en välmående skog finns goda förutsättningar för att samhällsviktiga ekosystemtjänster kan bevaras och utvecklas. Landsbygd med bland annat odlingslandskap ger en möjlighet till beredskap inom livsmedelsförsörjning och bidrar även till en grönstruktur som kan främja biologisk mångfald.

Rådighet: Staden har direkt rådighet inom förvaltning av den skog och mark som staden äger. Staden har delvis indirekt rådighet över utvecklingen av biologisk mångfald inom skog och landsbygd genom styrmedel så som fysisk planering och utformning av arrenden.

Förväntad effekt: Hög effekt kopplat till att den biologiska mångfalden bevaras och ökas genom välplanerat skogsbruk och landsbygd där det finns goda livsmiljöer i sammanhängande blågrön infrastruktur.

4. Ansvar och uppföljning

Arbetet för en hållbar utveckling ska vara integrerat i stadens mål och styrning och i den ordinarie verksamheten. De politiskt antagna styrdokumenten inom området ska omsättas av varje nämnd och bolag och det ligger i nämndernas och bolagens ansvar att se till att beslutade styrdokument efterlevs. Implementering och genomförande av Ramverk för ekologisk hållbarhet ska ske inom varje nämnd och bolags ordinarie struktur, med stöd och vägledning från stadsledningsförvaltningen samt de förvaltningar som ansvarar för ramverkets underliggande styrdokument.

Uppföljning av innehåll och struktur i Ramverk för ekologisk hållbarhet i Mölndal genomförs en gång per mandatperiod. Uppföljning av de övergripande miljömålen sker inom alla nämnder och bolags ordinarie struktur för planering och uppföljning, varav delar av uppföljningen även lyfts in till uppföljningen av kommunfullmäktigemålen. Uppföljning sker på initiativ av, och utifrån instruktioner från, stadsledningsförvaltningen. Varje nämnd och bolag ansvarar för analys och uppföljning av sitt verksamhetsområde för att kunna bidra till stadens övergripande uppföljning av förflyttning.

Uppföljning av ramverkets underliggande styrdokument genomförs i enlighet med vad varje styrdokument anger. Uppföljningen leds av den förvaltning som har huvudansvar för respektive styrdokument. I uppföljningen ingår att ta fram indikatorer för respektive område.

Bilaga: Styrdokument med inriktning inom ekologisk hållbarhet, samt ansvariga nämnder

Nedan listas Mölndals stads styrdokument med koppling till Ramverk för ekologisk hållbarhet, samt ansvarig nämnd. Tabellen innehåller de styrdokument som har störst påverkan på stadens miljö- och klimatarbete och som har störst relevans för stadens övergripande miljömål. De styrdokument som är kopplade till ramverket och målen kommer att aktualiseras i takt med utvecklingen, vilket kan innebära att vissa kan komma att tas bort, ändras eller ersättas och andra läggas till.

Styrdokument	**Ansvarig nämnd**
Antagna åtaganden i regionalt miljömålsprogram	Kommunstyrelsen
Cykelplan	Kommunstyrelsen
Dagvattenstrategi	Kommunstyrelsen
Energiplan för minimerad klimatpåverkan	Kommunstyrelsen
Grönplan	Tekniska nämnden (från september 2026 Stadsservicenämnden)
Göteborgsregionen minskar avfallet. Avfallsplan för 13 kommuner till 2030	Tekniska nämnden (från september 2026 Stadsservicenämnden)
Klimatanpassningsplan	Kommunstyrelsen
Kommunernas klimatlöften	Kommunstyrelsen
Naturvårdsplan	Kommunstyrelsen
Strategi för Mölndals stads skogsinnehav	Kommunstyrelsen
Vattenförvaltningsplan	Kommunstyrelsen
Översiktsplan	Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 66

Diarienummer 00318/2023

Ramverk för ekologisk hållbarhet

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att handlingen ska kompletteras med en bilaga som anger vilka nämnder som ansvarar för respektive styrdokument.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige antar Ramverk för ekologisk hållbarhet i Mölndal daterad 10 mars 2026.

Uppföljning av innehåll och struktur i Ramverk för ekologisk hållbarhet i Mölndal ska genomföras vartannat år.

Deltagande i beslut

Eric Nilsson (C) deltar ej i beslutet.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade den 4 december 2024, § 270 att ge stadsledningsförvaltningen i uppdrag att upprätta ett nytt ramverk för ekologisk hållbarhet. Beslutet specificerar att ramverkets struktur ska utgå från slutsatserna i stadsledningsförvaltningens tidigare uppdrag gällande översyn av styrningen av miljö- och klimatområdena i syfte att skapa en bättre styrning.

Stadsledningsförvaltningen har tagit fram ett förslag till ramverk för ekologisk hållbarhet utifrån de mål som föreslogs inom det tidigare uppdraget, vilka berör minskade växthusgasutsläpp och biologisk mångfald. Förslaget till ramverk utgår från de områden där staden har direkt eller indirekt rådighet, och där åtgärder bedöms ge stor effekt på stadens miljö- och klimatarbete.

Ramverket för ekologisk hållbarhet kommer att vara det mest övergripande av stadens aktiverade styrdokument inom miljö och klimat, vilket innebär att det är en strategi i enlighet med stadens struktur för styrdokument. Delmål med tillhörande handlingsplaner finns i stadens redan beslutade styrdokument inom miljö- och klimatområdet.

Arbetet för en hållbar utveckling ska vara integrerat i stadens mål och styrning och i den ordinarie verksamheten. De politiskt antagna styrdokumenten inom området ska omsättas av varje nämnd och bolag och det ligger i nämndernas och bolagens ansvar att se till att beslutade styrdokument efterlevs.

Ramverket har varit ute på remiss i stadens nämnder och bolag, och justerats efter inkomna yttranden.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse Ramverk för ekologisk hållbarhet daterad 4 mars 2026.
Ramverk för ekologisk hållbarhet i Mölndal daterad 4 mars 2026.
Bilaga remissredogörelse daterad 10 mars 2026.

Förslag under sammanträdet

Stefan Gustafsson (S), Merjem Maslo (M) och Kristina Körnung (S) föreslår bifall till stadsledningsförvaltningens förslag samt följande tillägg:

Uppföljning av innehåll och struktur i Ramverk för ekologisk hållbarhet i Mölndal ska genomföras vartannat år.

Till kommunstyrelsens sammanträde den 29 april 2026 ska handlingen kompletteras med en bilaga som anger vilka nämnder som ansvarar för respektive styrdokument.

Beslutsgång

Ordföranden frågar först om stadsledningsförvaltningens förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Ordföranden frågar om Stefan Gustafssons (S), Merjem Maslos (M) och Kristina Körnungs (S) tilläggsförslag, om uppföljning vartannat år, till stadsledningsförvaltningens förslag kan antas och finner att så sker.

Ordföranden frågar om Stefan Gustafssons (S), Merjem Maslos (M) och Kristina Körnungs (S) förslag om komplettering av handlingen till den 29 april 2026 kan antas och finner att så sker.

Expedieras till

Samtliga nämnder utom kris-, överförmyndar- och valnämnden, stadsledningsförvaltningen

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-03-04

Dnr
KS 00318/2023

Frida Brännborn Torbäck
Utvecklingsledare miljö och klimat
Stadsledningsförvaltningen

Kommunstyrelsen

Ramverk för ekologisk hållbarhet

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar Ramverk för ekologisk hållbarhet i Mölndal daterad 10 mars 2026.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade den 4 december 2024, § 270 att ge stadsledningsförvaltningen i uppdrag att upprätta ett nytt ramverk för ekologisk hållbarhet. Beslutet specificerar att ramverkets struktur ska utgå från slutsatserna i stadsledningsförvaltningens tidigare uppdrag gällande översyn av styrningen av miljö- och klimatområdena i syfte att skapa en bättre styrning.

Stadsledningsförvaltningen har tagit fram ett förslag till ramverk för ekologisk hålbarhet utifrån de mål som föreslogs inom det tidigare uppdraget, vilka berör minskade växthusgasutsläpp och biologisk mångfald. Förslaget till ramverk utgår från de områden där staden har direkt eller indirekt rådighet, och där åtgärder bedöms ge stor effekt på stadens miljö- och klimatarbete.

Ramverket för ekologisk hållbarhet kommer att vara det mest övergripande av stadens aktiverade styrdokument inom miljö och klimat, vilket innebär att det är en strategi i enlighet med stadens struktur för styrdokument. Delmål med tillhörande handlingsplaner finns i stadens redan beslutade styrdokument inom miljö- och klimatområdet.

Arbetet för en hållbar utveckling ska vara integrerat i stadens mål och styrning och i den ordinarie verksamheten. De politiskt antagna styrdokumenten inom området ska omsättas av varje nämnd och bolag och det ligger i nämndernas och bolagens ansvar att se till att beslutade styrdokument efterlevs.

Ramverket har varit ute på remiss i stadens nämnder och bolag, och justerats efter inkomna yttranden.

Bakgrund

Kommunstyrelsen gav den 28 april 2021 § 92 stadsledningsförvaltningen i uppdrag att se över strukturen för stadens miljöstrategiska arbete, och att sedan ta fram ett förslag till inriktning alternativt program för ekologisk hållbarhet. Behovet av att ta ett nytt tag i samordningen av miljö- och klimatarbetet hade uppmärksammats både av förvaltningen och den politiska organisationen.

Stadsledningsförvaltningen tog fram ett förslag till ramverk som kommunstyrelsen skickade ut på remiss till nämnder och bolag den 27 september 2023 § 234. Den 28 februari 2024 § 43 beslutade kommunstyrelsen att beredningen av förslaget till Ramverk för ekologisk hållbarhet skulle pausas tillsvidare. Vid samma sammanträde beslutade kommunstyrelsen, 28 februari 2024, § 44, att ge stadsledningsförvaltningen i uppdrag att se över styrningen av miljö- och klimatområdena i syfte att skapa en bättre styrning. Orsaken till beslutet var att kommunstyrelsen upplevde sig sakna överblick över mål, åtaganden och aktiviteter samt svårigheter att veta vad som är lagstadgade krav.

Utifrån återrapporteringen av uppdraget beslutade kommunstyrelsen den 4 december 2024, § 270, att ge stadsledningsförvaltningen i uppdrag att upprätta ett nytt ramverk för ekologisk hållbarhet i enlighet med utredningens föreslagna struktur bestående av två övergripande mål, vidareutveckling av delmål samt koppling till aktiviteter/insatser där staden själv har rådighet över och själv kan påverka. Beslutet specificerar också att mål och aktiviteter ska rangordnas efter stadens rådighet och efter störst effekt på stadens miljö- och klimatarbete.

Stadsledningsförvaltningens förslag till ramverk har tagits fram utifrån den struktur som föreslås i stadsledningsförvaltningens utredning gällande stadens styrning inom miljö- och klimatområdena, samt utifrån vad som ingår inom stadens rådighet och vad som förväntas ge störst effekt på stadens miljö- och klimatarbete. Förslaget utgår även ifrån den inriktning som pekas ut i stadens redan beslutade styrdokument inom miljö och klimat. Innehållet i förslaget har arbetats fram i dialog med berörda tjänstepersoner inom kommunkoncernen.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade den 8 oktober 2025 att sända förslag till ramverk på remiss till samtliga nämnder och bolag, utom krisledningsnämnden, överförmyndarnämnden och valnämnden med svar senast den 18 december. Totalt nio remissvar inkom. Synpunkterna från yttrandena har hanterats, vilket har lett till flera ändringar i förslaget till ramverk och det finns nu ett uppdaterat ”Ramverk för ekologisk hållbarhet”. Remissredogörelsen är bifogad till ärendet.

Ekonomi

Arbetet för en hållbar utveckling ska vara integrerat i stadens mål och styrning och i den ordinarie verksamheten. Därmed sker genomförandet av ramverket till största del inom ordinarie ramar och uppdrag. Särskilda hållbarhetssatsningar kan bli aktuella utifrån analyser, behovsbedömningar och politiska önskemål, vilket behöver ske genom omfördelning av interna resurser och i den takt som ekonomin tillåter.

Bedömning

Utifrån sammanställning av remissvaren har stadsledningsförvaltningen gjort vissa förändringar i förslag till ramverk för ekologisk hållbarhet. En av de synpunkter som inkom från flera av remissinstanserna var att indikatorerna i ramverket var otydliga, och att ansvaret för förtydligande och uppföljning av indikatorerna behövde tydliggöras i ramverket. Stadsledningsförvaltningens bedömning utifrån detta är att ramverket håller en för övergripande nivå för att inkludera indikatorer. Indikatorerna plockas därför bort från ramverket och det förtydligas att ansvaret för att ta fram indikatorer för de områden ramverket omfattar ingår i uppföljningen av ramverkets underliggande styrdokument.

En ytterligare synpunkt som lyftes av flera av remissinstanserna var att ansvar för genomförande och uppföljning av ramverket behöver tydliggöras. Utifrån de synpunkterna har det i förslag till ramverk tydliggjorts att implementering och genomförande av ramverket ska ske inom varje nämnd och bolags ordinarie struktur. Stadsledningsförvaltningen samt de förvaltningar som ansvarar för ramverkets underliggande styrdokument kan ge stöd och vägledning i arbetet. Uppföljningen av de övergripande miljömålen sker på initiativ av, och utifrån instruktioner från, stadsledningsförvaltningen. Det tydliggörs även att varje nämnd och bolag ansvarar för analys och uppföljning av sitt verksamhetsområde för att kunna bidra till stadens övergripande uppföljning av förflyttning.

Ytterligare redogörelse av mindre ändringar utifrån remissvaren samt de remissvar som inte lett till några ändringar finns att hitta i ”Bilaga Remissredogörelse”, vilken är bifogad ärendet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Ramverk för ekologisk hållbarhet daterad 4 mars 2026
Ramverk för ekologisk hållbarhet i Mölndal daterad 4 mars 2026
Bilaga remissredogörelse daterad 10 mars 2026

Expedieras till

Samtliga nämnder och bolag, utom krisledningsnämnden, överförmyndarnämnden och valnämnden.

Karl de Verdier
Biträdande stadsdirektör

Maria Martini
Ekonomichef

Ramverk för ekologisk hållbarhet i Mölndal

► **Strategi**

Program

Plan

Policy

Riktlinjer

Anvisning

Typ av styrdokument:	Strategi
Beslutad av:	Kommunfullmäktige, datum, paragraf och diarienummer
Gäller från:	2026-05-20
Ansvarig:	Stadsledningsförvaltningen
Dokumentet gäller för:	Mölndals stad och helägda bolag
Senast reviderad:	2026-03-04

Innehållsförteckning

1. Inledning och syfte 3

1.1. Minskad klimatpåverkan och ökad biologisk mångfald 3

1.2. Mölndals stads målstruktur för ekologisk hållbarhet 3

1.2.1. Definitioner och avgränsningar 4

2. Minskad klimatpåverkan 4

2.1. Mål och målbeskrivning 5

2.2. Struktur för prioritering 5

2.3. Beskrivning av prioriteringar inom klimat 5

3. Biologisk mångfald 7

3.1. Mål och målbeskrivning 7

3.2. Struktur för prioritering 7

3.3. Beskrivning av prioriteringar inom biologisk mångfald 7

4. Ansvar och uppföljning 9

1. Inledning och syfte

Ekologisk hållbarhet innefattar allt som har med planetens ekosystem att göra. Detta inbegriper bland annat klimatsystemens stabilitet, luft-, mark- och vattenkvalitet, markanvändning och jorderosion, biodiversitet (mångfald av både arter och habitat), och ekosystemtjänster (till exempel pollinering, fotosyntes, klimatreglering).

Kommuner har en stor roll i arbetet med att minska negativ påverkan på miljö och klimat. Flera av de insatser som kan genomföras för att förbättra de stora miljö- och klimatproblem som finns globalt kan genomföras på lokal nivå. Ramverket för ekologisk hållbarhet sätter en struktur för organisering och uppföljning av Mölndals stads miljö- och klimatstrategiska arbete. Ramverket syftar till att tydliggöra stadens prioriteringar, samordna insatser för effektiv resursanvändning och att staden tar sitt ansvar för att minska klimatpåverkan och skydda miljön – både lokalt och globalt. I detta dokument ingår inga ytterligare mål eller åtgärder, utan de områden som inkluderas återfinns i redan beslutade styrdokument.

Mölndals stad har två övergripande målsättningar för stadens miljö- och klimatarbete, vilka är inriktade på klimat och biologisk mångfald. De här områdena står därför i fokus för Mölndals stads ramverk för ekologisk hållbarhet.

Mölndals stads övergripande målsättningar kopplar an till flera av målen i Sveriges nationella miljömålssystem. Målet gällande minskad klimatpåverkan linjerar även med EU:s mål om minskad klimatpåverkan. Ramverket för ekologisk hållbarhet samspelar med Mölndals stads ramverk för social hållbarhet och Mölndals stad arbetar kontinuerligt för att integrera de olika hållbarhetsperspektiven.

1.1. Minskad klimatpåverkan och ökad biologisk mångfald

FN:s klimatpanel IPCC slår fast att den klimatförändring som idag äger rum är mycket påtaglig. Klimatfrågan är därmed en av vår tids stora utmaningar. Den viktigaste orsaken till klimatets förändring är utsläpp av koldioxid via förbränning av fossila bränslen. Det arbete som sker idag kring till exempel biologisk mångfald riskerar att bli verkningslöst eller åtminstone ha en begränsad effekt eftersom klimatet förändras. Dessutom förvärrar en minskad biologisk mångfald effekterna på klimatet. Det innebär att klimatmål och mål gällande biologisk mångfald är sammanlänkade. För att skapa positiva synergier mellan dessa mål kan det ena inte vara överordnat det andra. Bevarandet av fungerande ekosystem och ekosystemtjänster, som kännetecknas av hög biologisk mångfald och begränsade effekter av klimatförändringar, utgör en viktig förutsättning för ett robust samhälle med ökad kapacitet till snabb återhämtning efter perioder av kris.

1.2. Mölndals stads målstruktur för ekologisk hållbarhet

Mölndals stad har i ett flertal styrdokument fattat beslut om inriktningen för arbetet med ekologisk hållbarhet. I dessa dokument anges delmål med tillhörande handlingsplaner, vilka omfattar konkreta insatser och aktiviteter. Bilden nedan visar på vilka styrdokument som har störst påverkan på stadens miljö- och klimatarbete och hur de förhåller sig till

stadens övergripande miljömål. De styrdokument som är kopplade till målen kommer att aktualiseras i takt med utvecklingen, vilket kan innebära att vissa kan komma att tas bort, ändras eller ersättas.

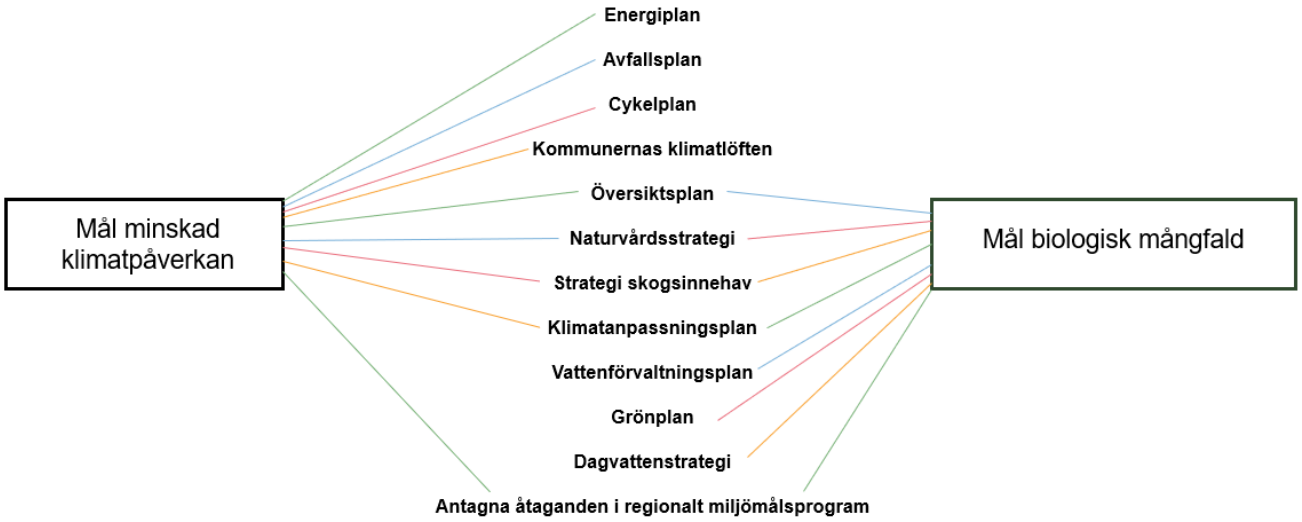

Bild: Befintliga styrdokument av relevans för ekologisk hållbarhet 2025

1.2.1. Definitioner och avgränsningar

”Mölndals stad” eller ”staden”: Syftar till kommunkoncernen, vilket inkluderar kommunorganisationens alla nämnder och bolag.

”Mölndal” eller ”kommunen”: Syftar till Mölndals kommuns geografiska område.

I det här ramverket inkluderar begreppet minskad klimatpåverkan framför allt minskade utsläpp av växthusgaser till atmosfären. Att anpassa Mölndal till de effekter som kommer av ett förändrat klimat är även det ett viktigt område, men inkluderas inte i ramverket eftersom det inte har en direkt koppling till målet gällande minskade växthusgasutsläpp. Klimatanpassning har flera kopplingar till ekologisk hållbarhet, men styrs genom Mölndals stads klimatanpassningsplan och följs upp i enlighet med planen.

2. Minskad klimatpåverkan

Det finns ett starkt samband mellan klimat, ekosystem och biologisk mångfald, och mänskliga samhällen. Klimatförändringar påverkar inte bara de delar som ingår i ekologisk hållbarhet utan även social och ekonomisk hållbarhet. I Mölndals stad pågår arbetet på flera fronter och inkluderar bland annat energiförsörjning och infrastruktur. Konsumtion är en sektor som har stor påverkan på utsläpp av växthusgaser. En stor del av en produkts miljöbelastning, både regionalt och globalt, sker vid utvinning av råvaror, vid tillverkning av produkter samt vid transporter. Inom Mölndals geografiska område kommer över 70 procent av alla växthusgasutsläpp från bilar och lastbilar. En stor andel av utsläppen utgörs även av utsläpp från bygg- och infrastrukturprojekt, där transporter, arbetsmaskiner och tillverkning av det material som används i projekten är de stora källorna.

2.1. Mål och målbeskrivning

Mål: Minska växthusgasutsläppen med 90 procent till år 2040 jämfört med 1990.

Målbeskrivning: Målet inkluderar både växthusgasutsläpp inom kommunens geografiska område och växthusgasutsläpp utanför kommunens geografiska område, vilka uppstår som effekt av konsumtion av varor och tjänster.

2.2. Struktur för prioritering

Mölndals stad prioriterar att arbeta aktivt inom de områden där staden har direkt eller indirekt rådighet, och där åtgärder bedöms ge stor effekt på att minska utsläppen av växthusgaser. Prioriteringarna ingår inom huvudområdena:

- Transport
- El och energi
- Bygg och anläggning
- Avfallsminimering
- Koldioxidinbindning

2.3. Beskrivning av prioriteringar inom klimat

Transport

Den största delen av Mölndals geografiska utsläpp kommer från transportsektorn, och då framför allt från person- och godstransporter. Delmål och åtgärder fokuserar främst på omställning till elektrifiering och minskad energianvändning inom transportsektorn, samt på ökad andel hållbara resor.

Rådighet: Staden har direkt rådighet över stadens interna fordonsflotta samt över transporter kopplade till stadens upphandlingar och inköp av varor och tjänster. Staden har även delvis rådighet över kollektivtrafik inom kommunens geografiska område. Staden har indirekt rådighet över den totala mängden transporter inom kommunen, men direkt rådighet över flertalet styrmedel inom transportsektorn, så som fysisk planering, parkering och utbyggnad av laddinfrastruktur.

Förväntad effekt: Hög effekt kopplat till minskade växthusgasutsläpp till följd av minskade transportmängder och övergång till fossilfria drivmedel. Förväntade positiva bieffekter är bland annat ökad framkomlighet i trafiken, minskade luftföroreningar och minskade bullernivåer.

El och energi

Säker tillgång till fossilfri el och energi är en förutsättning för den gröna omställningen och för elektrifiering av de sektorer i samhället som i dagsläget är beroende av fossila bränslen. För att möjliggöra detta ligger fokus framför allt på produktion och distribution av el och energi, samt av byggnaders och verksamheters energianvändning.

Rådighet: Mölndals stads kommunkoncern har direkt rådighet över fjärrvärmenätet och det lokala elnätet inom Mölndals tätort genom Mölndal Energi. Staden har även direkt rådighet över egna anläggningar för elproduktion, som solceller, samt över el- och energianvändningen i stadens fastigheter. Staden har indirekt rådighet över den övergripande utvecklingen inom el och energi men direkt rådighet över styrmedel så som energiplanering och fysisk planering.

Förväntad effekt: Hög effekt kopplat till minskade växthusgasutsläpp genom att elkapacitet frigörs till de sektorer som står inför omställning till elektrifiering, så som transportsektorn och industrisektorn. Förväntade positiva bieffekter är bland annat frigjord elkapacitet till fortsatt stadsutveckling.

Bygg och anläggning

Inom de sektorer där kommunen har direkt rådighet är bygg och anläggning den sektor som genererar störst klimatpåverkan. Hur projekten planeras och vilka val som görs inom ett projekt har en betydande påverkan på den klimatpåverkan som projekten genererar. Mölndals stad har inga tydliga koncernövergripande mål eller styrdokument gällande minskad klimatpåverkan från bygg- och anläggningssektorn.

Rådighet: Staden har direkt rådighet över de bygg- och anläggningsprojekt staden utför. Staden har indirekt rådighet över utsläpp från bygg- och anläggningsentreprenader men direkt rådighet över styrmedel så som fysisk planering och samarbeten med relevanta aktörer så som Trafikverket.

Förväntad effekt: Potentiellt hög effekt kopplat till minskad klimatpåverkan från de bygg- och anläggningsprojekt som staden genomför. Detta till följd av val gjorda tidigt i planering av projekten samt av beslut under genomförandet, såsom materialval, elektrifiering och effektivisering av transporter, samt optimering av energi- och klimatprestanda.

Förebygga avfall

Att förebygga avfall är att minska mängden avfall genom att genomföra åtgärder innan ett ämne, ett material eller en produkt blivit avfall. Exempel på sådana åtgärder är att bevara, dela, återanvända och återbruka. De inköpskategorier som har störst klimatpåverkan enligt Göteborgs Stads miljöspendanalys 2025 är byggnader, facility management samt väg, mark och markanläggningar, men även kategorierna livsmedel och omsättningsvaror.

Rådighet: Staden har direkt rådighet över de bygg- och infrastrukturentreprenader staden utför, över egna fastigheter samt över stadens upphandlingar och inköp. Staden har indirekt rådighet över näringslivets och invånares avfallsminimering men direkt rådighet över styrmedel så som avfallshantering, återbruksmöjligheter och fysisk planering.

Förväntad effekt: Medelhög effekt kopplat till minskade växthusgasutsläpp från stadens inköp och entreprenader. Effekten förväntas även vara medelhög kopplat till minskade växthusgasutsläpp genom avfallsminimering inom näringslivet och hos invånare.

Koldioxidinbindning

Skogsområden och andra gröna miljöer, exempelvis parker och rekreationsområden i tätortsnära miljö, tar upp och binder koldioxid i marken. Skogen bidrar även med förnyelsebara råvaror som kan ersätta fossila bränslen och material. Även våtmarker kan binda kol i sin vegetation och fungerar därför som kollager. Det finns en stor mängd koldioxid inbunden i befintliga skogs- och våtmarker inom Mölndals stad.

Rådighet: Staden har direkt rådighet över den skog och mark som staden äger. Genom planmonopolet har staden även direkt rådighet över utvecklingen av skogsområden och andra gröna miljöer.

Förväntad effekt: Det kol som binds i mark bevaras istället för att släppas ut i atmosfären, vilket förhindrar att växthusgasutsläppen inom kommunens geografiska område ökar.

3. Biologisk mångfald

Förlusten av livsmiljöer och arter räknas som en av vår tids största utmaningar. När mark- och vattenområden tas i anspråk för olika ändamål försvinner livsmiljöer för växter och djur. Den främsta orsaken är ett överutnyttjande av naturresurser, som i kombination med den globala uppvärmningen påskyndar förlusten av arter som är avgörande för fungerande ekosystem. Naturen i Mölndal är en värdefull tillgång för växter, djur och invånare samt för näringsliv och besökare. Mölndals stad har unika natur- och kulturreservat, levande badsjöar, naturområden med vandringsleder och allt ifrån bokskogar till ljunghedar.

3.1. Mål och målbeskrivning

Mål: Kommunen bevarar och ökar den biologiska mångfalden av nu eller tidigare naturligt förekommande arter och naturtyper. Samtidigt ska människans möjligheter till rika naturupplevelser föras vidare till kommande generationer och naturresurser ska utnyttjas långsiktigt och hållbart.

3.2. Struktur för prioritering

För att främja biologisk mångfald prioriterar Mölndals stad att arbeta aktivt inom de områden där staden har direkt eller indirekt rådighet, och där åtgärder bedöms ge stor effekt. Prioriteringarna ingår inom huvudområdena:

- Tätort
- Vatten
- Skog och övrig landsbygd

3.3. Beskrivning av prioriteringar inom biologisk mångfald

Tätort

Tätortsnära naturområden, inklusive parker och trafikgrönytor, möjliggör rekreation och

kan främja biologisk mångfald genom att skötsel av parker och naturområden planeras så att den biologiska mångfalden gynnas. Tätortsnära naturområden är en del av grönstrukturen för att arter på ett naturligt sätt ska kunna röra sig inom och mellan sammanhängande nätverk av lämpliga land- och vattenmiljöer. Det ökar förutsättningarna för att värna biologisk mångfald och bevara viktiga ekosystem och ekosystemtjänster.

Rådighet: Staden har direkt rådighet över mark som staden äger samt planering och förvaltning av allmän plats och av utemiljöer på stadens fastigheter. Genom planmonopolet har staden även direkt rådighet över utvecklingen av tätortsnära naturområden via styrmedel så som fysisk planering.

Förväntad effekt: Medelhög effekt kopplat till att den biologiska mångfalden bevaras och ökas genom planering och förvaltning av den tätortsnära naturmiljön. Grönska och uppvuxna träd ger även positiv effekt kopplat till skyddande effekter vid värmeböljor och minskade risker för översvämning, samt minskad andel luftföroreningar och minskat buller samt ökar människors hälsa och välmående.

Vatten

Vatten är en av planetens viktigaste resurser och grunden till livet på vår jord. I Mölndals kommun finns det gott om olika vattenmiljöer så som våtmarker, sjöar och vattendrag. Här finns en mångfald av arter som är helt beroende av naturliga vattenmiljöer. Dessa miljöer bistår också med en rad ekosystemtjänster som grundvattenbildning, vattenrening, råvatten för dricksvattenförsörjning, flödesutjämning och rekreation.

Rådighet: Staden har direkt rådighet över vattenförvaltningsarbete kopplat till restaurering av sjöar, vattendrag och våtmarker samt över stadens arbete med vatten och avlopp. Staden har indirekt rådighet över vattenstatus i stadens sjöar och vattendrag men direkt rådighet över styrmedel så som fysisk planering samt genom prövning och tillsyn av verksamheter som kan ha negativ påverkan på vattenmiljöer.

Förväntad effekt: Hög effekt kopplat till förbättrad vattenstatus och bättre livsmiljöer för vattenlevande organismer. Förväntade positiva bieffekter kopplat till bland annat dricksvatten av god kvalitet, bättre skydd mot översvämning samt naturliga kolsänkor.

Skog och landsbygd

Skogen är en tillgång för människors hälsa och välbefinnande, som bland annat inspirerar till lek och aktivitet. Här finns livsmiljöer för många växter och djur och många hotade arter är skogslevande. Genom att främja skogsskötsel för en välmående skog finns goda förutsättningar för att samhällsviktiga ekosystemtjänster kan bevaras och utvecklas. Landsbygd med bland annat odlingslandskap ger en möjlighet till beredskap inom livsmedelsförsörjning och bidrar även till en grönstruktur som kan främja biologisk mångfald.

Rådighet: Staden har direkt rådighet inom förvaltning av den skog och mark som staden äger. Staden har delvis indirekt rådighet över utvecklingen av biologisk mångfald inom skog och landsbygd genom styrmedel så som fysisk planering och utformning av arrenden.

Förväntad effekt: Hög effekt kopplat till att den biologiska mångfalden bevaras och ökas genom välplanerat skogsbruk och landsbygd där det finns goda livsmiljöer i sammanhängande blågrön infrastruktur.

4. Ansvar och uppföljning

Arbetet för en hållbar utveckling ska vara integrerat i stadens mål och styrning och i den ordinarie verksamheten. De politiskt antagna styrdokumenten inom området ska omsättas av varje nämnd och bolag och det ligger i nämndernas och bolagens ansvar att se till att beslutade styrdokument efterlevs. Implementering och genomförande av Ramverk för ekologisk hållbarhet ska ske inom varje nämnd och bolags ordinarie struktur, med stöd och vägledning från stadsledningsförvaltningen samt de förvaltningar som ansvarar för ramverkets underliggande styrdokument.

Uppföljning av innehåll och struktur i Ramverk för ekologisk hållbarhet i Mölndal genomförs en gång per mandatperiod. Uppföljning av de övergripande miljömålen sker inom alla nämnder och bolags ordinarie struktur för planering och uppföljning, varav delar av uppföljningen även lyfts in till uppföljningen av kommunfullmäktigemålen. Uppföljning sker på initiativ av, och utifrån instruktioner från, stadsledningsförvaltningen. Varje nämnd och bolag ansvarar för analys och uppföljning av sitt verksamhetsområde för att kunna bidra till stadens övergripande uppföljning av förflyttning.

Uppföljning av ramverkets underliggande styrdokument genomförs i enlighet med vad varje styrdokument anger. Uppföljningen leds av den förvaltning som har huvudansvar för respektive styrdokument. I uppföljningen ingår att ta fram indikatorer för respektive område.

2026-03-10

Remissredogörelse: Ramverk för ekologisk hållbarhet i Mölndal

Kommunstyrelsen i Mölndals stad gav i december 2024 stadsledningsförvaltningen i uppdrag att ta fram ett nytt förslag på ramverk för ekologisk hållbarhet, baserat på de övergripande miljömål kommunstyrelsen beslutat om. Stadsledningsförvaltningen har tagit fram förslag på nytt ramverk för ekologisk hållbarhet och berörda nämnder och bolag bereddes tillfälle att lämna synpunkter på förslaget. Synpunkterna skulle inkomma till stadsledningsförvaltningen senast den 18 december 2025. Remisstiden förlängdes för ett fåtal instanser efter förfrågan.

Remissinstanser, inkomna yttranden och föranledd åtgärd

Remissinstans	Inget yttrande	Bifall, inga föranledda åtgärder	Yttrande som lett till kommentar och åtgärder
Byggnadsnämnden	X		
Kultur- och fritidsnämnden	X		
Miljönämnden			X
Servicenämnden		X	
Skolnämnden		X	
Social- och arbetsmarknadsnämnden			X
Tekniska nämnden			X
Utbildningsnämnden		X	
Vård- och omsorgsnämnden			X

Besöksadress: Stadshuset, Göteborgsvägen 11–17 **Postadress:** Mölndals stad, 431 82 Mölndal
Telefon: 031-315 10 00 **E-post:** kontakt@molndal.se

Gunnebo slott och trädgårdar AB	X		
Mölndala fastighets AB	X		
Mölndals Energi AB			X
Mölndals parkering AB	X		
Mölndalsbostäder AB			X

Inkomna synpunkter och hur de har omhändertagits

Miljönämnden
För att undvika språklig oklarhet föreslås att begreppet ”luft, land och vattenkvalitet” ändras till ”luft-, mark- och vattenkvalitet”. Detta ger en mer korrekt och vedertagen terminologi. **Kommentar:** Ändrat i enlighet med inkommen synpunkt.

För att öka tydligheten föreslår nämnden att första stycket, Mölndals stad har två övergripande målsättningar för stadens miljö- och klimatarbete, vilka är inriktade på klimat och biologisk mångfald. Dessa områden står därför i fokus för Mölndals stads ramverk för ekologisk hållbarhet, lyfts upp till inledningen och syfte. **Kommentar:** Ändrat i enlighet med inkommen synpunkt.

Genom tydliga indikatorer blir det möjligt att jämföra resultat över tid och att bedöma om åtgärderna leder till de förväntade förbättringarna. För att indikatorerna ska vara användbara måste de vara mätbara och baseras på kvantitativ eller kvalitativ data som kan följas upp regelbundet. Indikatorierna i ramverket bör antingen förtydligas. Alternativt ange att det är föreslag på indikatorer som ska utvecklas eller redan finns i separata handlingsplaner/styrdokument. Ansvarsfördelningen behöver förtydligas med vem som ska ta fram indikatorerna, vem följer upp dem och hur sker rapporteringen. Utan en sådan struktur riskerar uppföljningen att bli otydlig och ineffektiv. **Kommentar:** Indikatorerna i ramverket plockas bort och det förtydligas i ramverket att indikatorer tas fram i arbetet med respektive underliggande styrdokument och att det arbetet ska ledas av den förvaltning som har huvudansvar för varje styrdokument. Uppföljning av underliggande styrdokument och tillhörande indikatorer genomförs i enlighet med vad varje styrdokument anger.

Det förtydligas även att uppföljningen av de övergripande miljömålen sker på initiativ av, och utifrån instruktioner från, stadsledningsförvaltningen.

Servicenämnden
Stadsserviceförvaltningen ser att det finns god potential att vidareutveckla arbetet med energieffektivisering genom att i högre grad använda smarta fastigheter och digitala styrsystem för att minska energianvändningen i stadens byggnader. Förvaltningen konstaterar också att arbetet med den interna fordonsflottan redan gett positiva resultat. Framåt kan insatserna behöva fokusera mer på att analysera vilka sträckor som faktiskt ska köras med bil samt att göra en samlad översyn av stadens totala fordonsbehov.

Skolnämnden
Arbetet för en hållbar utveckling ska vara integrerat i stadens mål och styrning i den ordinarie verksamheten. Skolförvaltningens fortsatta bedömning är att det föreslagna ramverket för ekologisk hållbarhet skulle kunna medföra ökade investerings- och driftskostnader för skolnämnden. Det skulle exempelvis kunna ske vid upphandling av material, varor och tjänster med fler hållbarhetskrav eller vid krav på utökad källsortering på våra enheter. **Kommentar:** Att Mölndals stad ska arbeta med de områden som lyfts i ramverket finns redan beslutat i flera av stadens styrdokument, så som exempelvis avfallsplanen. Detta gör att ramverket i sig inte innebär ökade investerings- och driftskostnader utöver redan beslutade mål och handlingsplaner.

Skolförvaltningens bedömning är att förslaget till ramverk för ekologisk hållbarhet i Mölndal i viss mån bedöms påverka skolnämndens verksamheter. Det är främst inom det prioriterade huvudområdet avfallsminimering som skolförvaltningen bedömer att det kommer ha en påverkan. Skolförvaltningen arbetar till viss del redan med det antagna styrdokumentet inom området, avfallsplanen, vilket förväntas öka i takt med att implementeringen av avfallsplanen utvidgas. **Kommentar:** I och med att Mölndals stad har antagit avfallsplanen ska denna implementeras i enlighet med anvisningar i planen oavsett antagande av ramverket. Syftet med ramverket är att tydliggöra Mölndals stads styrning och prioriteringar inom miljö och klimat utifrån stadens redan antagna styrdokument.

Skolförvaltningens bedömning är att ramverket förutsätter en omställning mot ett mer hållbart samhälle, vilket kräver en fortsatt och utökad samverkan mellan skolnämnden och övriga nämnder i staden.

Social- och arbetsmarknadsnämnden
Många kommuner baserar sina styrdokument inom hållbarhet på de 16 nationella miljömålen. Social- och arbetsmarknadsförvaltningen ser ett värde med att få en översikt kring hur ramverkets prioriteringar relaterar till de nationella miljömålen. Detta efterfrågar vi. **Kommentar:** En mening gällande hur stadens övergripande miljömål relaterar till det nationella miljömålssystemet har lagts till i ramverkets inledning. Att lägga till en mer fördjupad översikt är inte aktuellt.

Nämnden föreslår att ramverk för ekologisk hållbarhet antingen kompletteras med konsekvensbeskrivningar där social hållbarhet lyfts fram, eller att det tydligare hänvisar till de styrdokument som redan behandlar denna koppling. I dag finns ett omfattande ramverk för social hållbarhet som genom en tätare sammankoppling med ramverk för ekologisk hållbarhet skulle tydliggöra Mölndals stads hållbarhetsarbete i stort. **Kommentar:** En mening som tydliggör hur ramverket för ekologisk hållbarhet kopplar an till ramverket för social hållbarhet har lagts till i ramverkets inledning.

Slutligen vill vi uppmärksamma formuleringen om att skogen är en *social arena*. Vi delar bilden av skogen som en miljö som kan främja sociala aktiviteter, men vill samtidigt tydliggöra att begreppet *social arena* ofta används om miljöer med hög mänsklig närvaro, såsom torg eller offentliga platser. **Kommentar:** Texten ändras och uttrycket ”social arena” tas bort.

Tekniska nämnden
Stadsserviceförvaltningen har följande synpunkter på förslaget:

Att det på sida 7 under rubriken Koldioxidinbindning efter ordet ”Skogsområden” kompletteras med ”och andra gröna miljöer exempelvis parker och rekreationsområden i tätortsnära natur”. Men också att den tillhörande indikatorn kompletteras med texten ”areal parkområde per invånare” eller ”areal rekreationsområde per invånare”. **Kommentar:** Texten har kompletterats med parker och rekreationsområden i tätortsnära miljö. Eftersom indikatorerna plockas bort från ramverket ändras görs inte ändringen gällande indikatorn.

Att det på sida 8 under rubriken ”Beskrivning av prioriteringar inom biologisk mångfald” efter ordet ”buller” kompletteras med ”samt ökar människors hälsa och välmående”. **Kommentar:** Ändrat i enlighet med inkommen synpunkt.

Vård- och omsorgsnämnden
Målkonflikt: Hygienkrav som kräver användning av engångsartiklar för att

säkerställa patientsäkerhet riskerar att motverka målet om minskad plastanvändning. **Kommentar:** Avvägningar kommer kontinuerligt krävas inom flera områden, exempelvis i vissa fall avvägningar mellan funktion och resurseffektivitet. De fall där funktionen inte går att kompromissa med kan vara undantag från det huvudsakliga övergripande arbetet med avfallsminimering. Bedömning måste göras från fall till fall.

Ansvarsfördelning: Det behöver tydliggöras vem som ansvarar för implementering och uppföljning av ramverket, så att respektive nämnds och bolags roll framgår. **Kommentar:** Det förtydligas i texten att uppföljningen av de övergripande miljömålen sker på initiativ av, och utifrån instruktioner från, stadsledningsförvaltningen. Det förtydligas att implementering av ramverket ska ske inom varje nämnd och bolags ordinarie struktur, med stöd från stadsledningsförvaltningen och respektive förvaltning som ansvarar för underliggande styrdokument.

Stöd och vägledning: Förvaltningen ser behov av stöd och vägledning till nämnder och förvaltningar för att omsätta ramverkets intentioner i den dagliga verksamheten. **Kommentar:** Det förtydligas i texten att varje nämnd och bolag ansvarar för implementeringen av ramverket och att stadsledningsförvaltningen samt de förvaltningar som ansvarar för respektive underliggande styrdokument ger stöd och vägledning i arbetet med implementeringen och genomförande av ramverket.

Mölndal energi
Mölndal Energi ser också positivt på att huvudfokus för att minska klimatutsläppen ligger på transportsektorn, men saknar beskrivning av den rådighet staden har över utbyggnad av laddinfrastrukturen i kommunen. Det gäller både indirekt rådighet genom helägt elnät- och energibolag, men även direkt rådighet i form av möjlighet att bygga ut laddinfrastruktur på mark som staden, och stadens bolag, äger. **Kommentar:** Texten tydliggörs något gällande rådighet över utbyggnad av laddinfrastruktur.

Mölndalsbostäder
Indikatorn Klimatpåverkan från markanvändning behöver förtydligas kring vad den avser. **Kommentar:** Alla indikatorer kommer att tas bort från ramverket och ska istället tydliggöras i arbetet med respektive underliggande styrdokument.

Det bör tydliggöras att det redan finns stora mängder koldioxid som är bundet i våtmarker. Värdet av att bevara våtmarker bör tydliggöras och area våtmark föras

in som en indikator. **Kommentar:** Texten tydliggörs gällande redan inbunden koldioxid i våtmarker. Indikatorer tas bort från ramverket.

Vi ser positivt att krontäckningsgrad införs som indikator i tätort då hög krontäckning bidrar till biologisk mångfald och värdet av stora träd lyfts fram. Hög krontäckning bidrar även till att hantera höga temperaturer så att staden blir en hälsosammare plats att vistats på. Trafikgrönytor och andra impedimentsytor kan nyttjas för att främja biologisk mångfald, men det är oklart om de föreslagna indikatorerna täcker in den potentialen. Om alla ytor staden har direkt rådighet över nyttjas, bör effekten kunna bli hög. **Kommentar:** Alla indikatorer kommer att tas bort från ramverket och ska istället tydliggöras i arbetet med respektive underliggande styrdokument.

Inom området biologisk mångfald är skogen viktig och hyggesfritt brukande är en metod som ger både biologisk mångfald och bevarande av skogen som tillgång för människors hälsa och välbefinnande. Andel hyggesfritt brukande bör införas som indikator. **Kommentar:** Alla indikatorer kommer att tas bort från ramverket och ska istället tydliggöras i arbetet med respektive underliggande styrdokument.

Det anges att uppföljning av de övergripande miljömålen sker inom alla nämnder och bolags ordinarie struktur. Det bör förtydligas i vilket styrdokument och hur indikatorerna följs upp. **Kommentar:** Det förtydligas i texten att uppföljningen av de övergripande miljömålen sker på initiativ av, och utifrån instruktioner från, stadsledningsförvaltningen. Uppföljning av underliggande styrdokument och tillhörande indikatorer genomförs i enlighet med vad varje styrdokument anger.

Kommunstyrelsens plan- och exploateringsutskott

§ 36 Diarienummer 00279/2025

Dagvattenstrategi för Mölndals kommun

Beslut

Plan- och exploateringsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige antar dagvattenstrategi för Mölndals kommun daterad 6 februari 2026.

Sammanfattning

En dagvattenstrategi för Mölndal föreslås gälla för hela det geografiska området inom kommunen, men med ett fokus på tätorts- eller samlad bebyggelse där dagvattenhantering behöver lösas på ett samlat sätt för att inte riskera att påverka andra fastigheter och de vattensystem till vilket dagvatten avleds.

Av föreslagen strategi framgår att man i största utsträckning ska hålla en naturlig vattenbalans och minska risk för påverkan av dagvattenflöden nedströms genom att dagvatten till största delen tillåts infiltrera inom det område där nederbörden faller. Detta innebär att markytor lämpliga för infiltration skapas eller bevaras i samband med förändrad markanvändning. Vidare framgår att dagvatten ska renas vid källan innan det når vattendrag och sjöar för att minska påverkan från förorenat dagvatten.

Strategin föreslås att antas av kommunfullmäktige och att gälla direkt efter beslutet. Dagvattenstrategin föreslås ersätta den tidigare som antogs i kommunfullmäktige den 11 november 2016, § 167, (KS 377/16). Efterlevnaden av strategin föreslås följas upp i samband med aktualisering en gång per mandatperiod.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 10 februari 2026.
Dagvattenstrategi för Mölndals kommun daterad 6 februari 2026.

Expedieras till

Samhällsbyggnadsförvaltningen, miljönämnden, byggnadsnämnden och tekniska nämnden, Mölndalsbostäder AB, Mölndal Energi AB, Mölndals Parkering AB, MölnDala Fastighets ABsamt grannkommunerna Göteborg, Härryda och Kungsbacka, Länsstyrelsen i Västra Götaland, Trafikverket och Göteborgsregionens kommunalförbund

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-02-10

Dnr
KS 00279/2025

Ann Rane
Projektledare

Kommunstyrelsen

Dagvattenstrategi för Mölndals kommun

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar dagvattenstrategi för Mölndals kommun daterad 6 februari 2026.

Sammanfattning

En dagvattenstrategi för Mölndal föreslås gälla för hela det geografiska området inom kommunen, men med ett fokus på tätorts- eller samlad bebyggelse där dagvattenhantering behöver lösas på ett samlat sätt för att inte riskera att påverka andra fastigheter och de vattensystem till vilket dagvatten avleds.

Av föreslagen strategi framgår att man i största utsträckning ska hålla en naturlig vattenbalans och minska risk för påverkan av dagvattenflöden nedströms genom att dagvatten till största delen tillåts infiltrera inom det område där nederbörden faller. Detta innebär att markytor lämpliga för infiltration skapas eller bevaras i samband med förändrad markanvändning. Vidare framgår att dagvatten ska renas vid källan innan det når vattendrag och sjöar för att minska påverkan från förorenat dagvatten.

Strategin föreslås att antas av kommunfullmäktige och att gälla direkt efter beslutet.

Efterlevnaden av strategin föreslås följas upp i samband med aktualisering en gång per mandatperiod.

Inför slutligt förslag till reviderad dagvattenstrategi sändes en remiss ut till såväl interna som externa remissinstanser under hösten 2025.

Dagvattenstrategin föreslås ersätta den tidigare som antogs i kommunfullmäktige den 11 november 2016, § 167 (KS 377/16).

Bakgrund

Plan- och exploateringsutskottet informerades den 13 maj 2025, §107, om att Samhällsbyggnadsförvaltningen inledde arbetet med att revidera nuvarande dagvattenstrategi från 2016. Uppdraget ingår som en aktivitet i åtgärdsplan för Mölndals stads interna arbete med åtgärder inom vattenförvaltning 2023–2027.

Plan- och exploateringsutskottet beslutade den 14 oktober 2025, §168, om att skicka remissversion av dagvattenstrategi för Mölndal på remiss till berörda nämnder och kommunala bolag samt till berörda externa instanser.

Yttranden över remissversionen har inkommit från miljönämnden, tekniska nämnden, Mölndalsbostäder AB, Mölndal Energi AB, MölnDala Fastighets AB, grannkommunerna Göteborg, Härryda och Kungsbacka samt Länsstyrelsen, Trafikverket och Göteborgsregionens kommunalförbund.

Plan- och exploateringsutskottet informerades den 17 februari 2026 om slutligt förslag till dagvattenstrategi för Mölndals kommun.

Ekonomi

Dagvattenstrategin innebär att de som påverkar den naturliga vattenbalansen och riskerar att förorena naturliga vattensystem ska vidta erforderliga åtgärder och stå för dessa kostnader. Efterföljande av strategin vid planering av förändrad markanvändning resulterar därmed i minskad risk för negativ påverkan på vatten.

För att nå strategins syfte med en hållbar dagvattenhantering kan krav även komma att ställas på staden och andra parter utifrån befintlig dagvattenhantering. Stadens direkta kostnader för en bättre dagvattenhantering i befintlig dagvattenanläggning kommer framgå tydligare genom stadsserviceförvaltningens förslag till åtgärdsplan för dagvatten som planeras färdigställas under 2026.

Bedömning

En dagvattenstrategi för Mölndal föreslås gälla för hela det geografiska området inom kommunen, men med ett fokus på tätorts- eller samlad bebyggelse där dagvattenhantering behöver lösas på ett samlat sätt för att inte riskera att påverka andra fastigheter och de vattensystem till vilket dagvatten avleds. Strategin föreslås att antas av kommunfullmäktige.

Av föreslagen strategi framgår att man i största utsträckning ska hålla en naturlig vattenbalans och minska risk för påverkan av dagvattenflöden nedströms genom att dagvatten till största delen tillåts infiltrera inom det område där nederbörden faller. Detta innebär att markytor lämpliga för infiltration skapas eller bevaras i samband med förändrad markanvändning. Vidare framgår att dagvatten ska renas vid källan innan det når vattendrag och sjöar för att minska påverkan från förorenat dagvatten.

Föreslagen dagvattenstrategi behandlar dagvattenhantering i normal omfattning, det vill säga för hantering av nederbörd med intensitet för 10, 20 respektive 30 årshändelser.

För att dagvattenstrategin ska bli styrande för stadsutveckling och processer inom fysisk planering respektive vid förbättring av dagvattenhantering i befintliga miljöer krävs att strategin konkretiseras i underliggande styrdokument. Direkt under strategin föreslås därför ett dagvattenprogram, som blir ett styrdokument vilket beslutas av kommunstyrelsen.

Dagvattenstrategin är ett av styrdokumenten som bidrar till Mölndals stads mål om biologisk mångfald. Därmed ingår strategin i föreslaget ramverk för ekologisk hållbarhet (KS 318/2023). Dagvattenstrategin ska bidra till målet om biologisk mångfald genom att minska negativ påverkan av förorenat

dagvatten på sjöar och vattendrag och därmed förbättra möjligheterna för god ekologisk status och en förhöjd biologisk mångfald i och invid vatten så att miljökvalitetsnormer för vatten kan uppnås.

Efterlevnaden av strategin föreslås följas upp i samband med aktualisering en gång per mandatperiod.

Inför slutligt förslag till reviderad dagvattenstrategi sändes en remiss ut till såväl interna som externa remissinstanser under hösten 2025. Yttranden inkom från 11 av 15 instanser. Synpunkterna har hanterats i slutlig version som presenterades för plan- och exploateringsutskottet i februari. Flera av synpunkterna avsåg framför allt frågor om förtydligande av ansvar, arbetsprocesser och konkreta exempel på dagvattenhantering vilket tas in i arbetet med kommande dagvattenprogram.

I den slutliga handläggningen av ärendet med framtagande av dagvattenstrategin har kopplingar till målsättningen i ramverket för ekologisk hållbarhet samt beskrivning av stadens rådighet och prioriteringar setts över, i enlighet med kommunstyrelsens beslut den 22 oktober 2025 § 261.

Arbetet med att ta fram ett förslag till dagvattenstrategi har genomförts förvaltningsövergripande. Ett arbetssätt som även planeras för utformning av dagvattenprogrammet.

Dagvattenstrategin föreslås ersätta den tidigare som antogs i kommunfullmäktige den 11 november 2016 § 167, (KS 377/16).

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 10 februari 2026.
Dagvattenstrategi för Mölndals kommun daterad 6 februari 2026.

Expedieras till

Miljönämnden, byggnadsnämnden och tekniska nämnden, Mölndalsbostäder AB, Mölndal Energi AB, Mölndals Parkering AB, MölnDala Fastighets AB samt grannkommunerna Göteborg, Härryda och Kungsbacka, Länsstyrelsen i Västra Götaland, Trafikverket och Göteborgsregionens kommunalförbund.

Viktoria Fagerlund
Samhällsbyggnadschef

Frida Stenberg
Strategisk chef

Dagvattenstrategi för Mölndals kommun

►Strategi

Program

Plan

Policy

Riktlinjer

Anvisning

Typ av styrdokument:	Strategi
Beslutad av:	Kommunfullmäktige, ?? ?? 2026 §?? KS 279/2025
Gäller från:	2026-MM-DD
Ansvarig:	Strategiska enheten Samhällsbyggnadsförvaltningen
Dokumentet gäller för:	Mölndals stad och de som verkar inom kommunen
Senast reviderad:	2026-MM- DD

Sammanfattning

Föreliggande dagvattenstrategi för Mölndal gäller för hela det geografiska området inom kommunen, men med ett fokus på tätorts- eller samlad bebyggelse där dagvattenhantering behöver lösas på ett samlat sätt för att inte riskera att påverka andra fastigheter och de vattensystem till vilket dagvatten avleds. För att säkerställa en hållbar, robust och kostnadseffektiv dagvattenhantering är samverkan mellan olika parter en förutsättning. Strategin antas av kommunfullmäktige.

För att i största utsträckning hålla en naturlig vattenbalans och minska risk för påverkan av dagvattenflöden nedströms ska dagvatten till största delen tillåtas infiltrera inom det område där nederbörden faller. Detta innebär att markytor lämpliga för infiltration skapas eller bevaras i samband med förändrad markanvändning. För att minska påverkan på vatten från förorenat dagvatten ska dagvatten renas vid källan innan det når vattendrag och sjöar.

Dagvattenstrategin behandlar dagvattenhantering i normal omfattning. Det vill säga den gäller inte för hantering av skyfall eller då vattendrag på grund av kraftig eller långvarig nederbörd, eventuellt i samband med begränsad infiltrationsmöjlighet på grund av tjäle eller hög grundvattennivå, leder till översvämning av sjöar och vattendrag.

För att dagvattenstrategin ska bli styrande för stadsutveckling och processer inom fysisk planering respektive vid förbättring av dagvattenhantering i befintliga miljöer krävs att strategin följs i underliggande styrdokument. Direkt under strategin ligger därför ett dagvattenprogram som blir ett styrdokument vilket beslutas av kommunstyrelsen. Av programmet ska det framgå hur ansvar fördelas mellan staden och fastighetsägare, verksamhetsutövare respektive andra parter. Programmet ska förtydliga den interna ansvarsfördelningen mellan stadens nämnder och förvaltningar med verksamhetsansvar och hur staden arbetar direkt eller indirekt i olika processer.

Dagvattenstrategin ersätter den tidigare som antogs i kommunfullmäktige den 11 november 2016 (§ 167, KS 377/16).

Innehållsförteckning

1. Inledning och strategi 4

1.1. Strategi 4

1.2. Bakgrund 5

1.3. Vattenförvaltning 5

1.4. Klimatanpassning 6

1.5. Målstyrning för ekologisk hållbarhet 6

2. Dagvattenhantering 8

2.1. Dagvattenhantering i flera steg 8

2.2. Dagvatten som resurs 9

2.3. Föroreningar i dagvatten 9

3. Ansvarsfördelning 11

3.1. Avgränsningar 11

3.2. Kommunens ansvar 11

3.3. Lagstiftning och bestämmelser 12

3.4. Underliggande och kopplade styrdokument 13

1. Inledning och strategi

Mölndals stad växer och i samband med utveckling och förtätning minskar tillgängliga ytor för hantering av dagvatten. För att möta miljökrav, extrema nederbördstillfällen och klimatförändringar krävs att förtätning och ny bebyggelse anpassas och utformas för att begränsa uppkomsten av dagvatten, minska recipientpåverkan och stå emot negativa konsekvenser av klimatförändringarna.

Mölndals stad har ett ansvar att i samverkan med andra parter förbättra och säkerställa vattenkvalitet i sjöar, vattendrag och grundvatten. Arbetet enligt vattenförvaltningen omfattar allt vatten i miljön och innefattar ett aktivt arbete där dagvattenhantering blir hållbar utifrån påverkan på recipienterna där dagvattnet rinner ut. Eftersom vatten följer naturliga avrinningsområden och inte kommungränser krävs regional samverkan. Flera av de recipienter som finns i Mölndal klarar i nuläget inte gällande kvalitetskrav så arbete krävs även inom befintlig bebyggelse och längs infrastrukturstråk.

Dagvattenfrågan är gränsöverskridande, såväl i fråga om förvaltningsgränser som avseende fastighets- och kommungränser, vilket kräver hög grad av samverkan.

1.1. Strategi

Mölndals stads strategi för en hållbar dagvattenhantering är:

- Dagvattnet nyttjas som en positiv resurs i samhällsbyggandet.
- Dagvattnet infiltreras och fördröjs på den plats där nederbörden föll så att den naturliga vattenbalansen bibehålls.
- Dagvattnet omhändertas och renas där förorening sker.
- Recipientens känslighet för flöde och föroreningar ska vara styrande för val av dagvattenhanteringen. Dagvattnet ska inte medföra att miljökvalitetsnormer inte uppnås.
- Utformning av dagvattenanläggningar integreras i den bebyggda och planerade miljön. Utformning styrs av funktionella och estetiska principer.
- Hanteringen av dagvatten sker i robusta system. Säkerhets- och skötselfrågor beaktas tidigt i planeringsskedet.
- Öppna dammar och naturbaserade lösningar används i första hand för dagvattenhantering i nya detaljplaner.

Strategin aktualitetsprövas varje mandatperiod tillsammans med andra styrdokument inom fysisk planering för mark- och vattenanvändning.

I samband med aktualitetsprövningen görs en uppföljning av hur strategin efterlevts inom den fysiska planeringen och inom stadens verksamheter med ansvar för dagvattenhantering.

1.2. Bakgrund

Mölndals stad har sedan 2016 en dagvattenstrategi som antogs i kommunfullmäktige den 11 november 2016 (§ 167, KS 377/16). Dagvattenstrategin har sedan varit vägledande inom framför allt fysisk planering med nya exploateringar. Det har saknats underliggande styrdokument och det arbetet pågår nu parallellt med att dagvattenstrategin revideras. Målsättningen för strategin och den underliggande styrprocessen är att skapa en långsiktigt hållbar dagvattenhantering, dels vid förändrad markanvändning i samband med ny exploatering dels inom befintliga tätortsområden.

En hållbar hantering av dagvatten kräver både kunskap och ett helhetsperspektiv. För att uppnå långsiktigt fungerande lösningar behöver dagvattenfrågan integreras tidigt i den fysiska planeringen av mark- och vattenanvändning. Hur ett område höjdsätts och utformas är avgörande för att skapa effektiva system. För att anläggningar ska bli både funktionella och kostnadseffektiva måste dagvattenhanteringen beaktas redan i de inledande skedena av samhällsplaneringen. Det är också nödvändigt att avsätta tillräckligt med mark för att ge plats åt vattnet – ytor som kan användas för att rena förorenat dagvatten, fördröja flöden och hantera skyfall.

Sedan 2022 finns ett etablerat arbete med vattenförvaltning respektive klimatanpassning i Mölndal. Dessa två övergripande ansvarsområden/uppdrag utgör två grundpelare för arbetet med hållbar dagvattenhantering och hantering av stora nederbördsmängder och höga vattenflöden.

1.3. Vattenförvaltning

EU:s ramdirektiv för vatten som införts i Sverige genom vattenförvaltning spelar en stor roll för helhetssynen på föroreningsbelastningar inom avrinningsområden. Det övergripande målet är att vattenkvaliteten ska bevaras där den är god och förbättras där den inte är god.

För naturligt förekommande vatten av viss storlek, så kallade vattenförekomster, har Vattenmyndigheten beslutat om miljökvalitetsnormer. För ytvattenförekomster såsom sjöar och vattendrag finns normer för ekologisk status respektive kemisk status. För grundvatten gäller kemisk status respektive kvantitativ status. För en god ekologisk status i ytvatten ska det finnas goda förutsättningar för fisk- och annat djurliv utan påverkan av försurning, övergödning, miljögifter eller onaturliga flöden och strandzoner. Av de 33 vattenförekomster som helt eller delvis ligger i Mölndal är det 23 som inte uppfyller gällande norm. Av dessa är fyra tätortsnära vattenförekomster utpekade (våren 2025) att vara negativt påverkade av dagvatten, där dagvatten kan bidra med såväl övergödande

ämnen som miljögifter.

Förutom påverkan av föroreningar exempelvis näringsämnen, metaller och miljögifter så kan olämplig dagvattenhantering även påverka flöden och grundvattennivåer. För att uppfylla god vattenkvalitet finns beslutade gränsvärden för vattenkemiska parametrar. Dessa ska följas för samtliga vatten, såväl vattenförekomster som övrigt vatten.

Mölndals stad har tagit fram en åtgärdsplan för vattenförvaltning som bland annat följer av Vattenmyndighetens bindande administrativa åtgärder. I planen ingår aktiviteter för att minska negativ påverkan av dagvatten nu och i framtiden. Åtgärdsplanen beslutades i kommunfullmäktige under 2024 (KS 389/2023).

1.4. Klimatanpassning

Ett förändrat klimat beräknas leda till ytterligare nederbördsmängder och därmed ökad risk för översvämningar. Det mest effektiva sättet att hantera översvämningsrisker är att minska samhällets utsatthet. Ytterst handlar det om att undvika att bygga i riskområden. Inom befintliga tätortsområden kan det behövas åtgärder såsom fördröjning, magasinering och avledning av dagvatten på marken eller förnyelse av befintligt dagvattensystem.

Översvämningsdirektivet antogs i EU 2007 och innebär att områden med betydande översvämningsrisker pekas ut och att riskhanteringsplaner ska tas fram. Mölndal har en klimatanpassningsplan som antogs av kommunstyrelsen under 2024 (§311, KS 482/2024). Av den framgår att det finns behov av att identifiera åtgärder för att reducera risk för översvämning. Vidare framgår kommunens ansvar i klimatanpassningsarbetet.

I Mölndal finns det risk för översvämning från sjöar och vattendrag, inom instängda områden vid kraftig och ihållande nederbörd samt vid begränsad kapacitet i befintligt dagvattensystem.

För Mölndal finns kunskapsunderlag med riskområden för översvämning, lågpunktskartering för hela kommunen, skyfallskartering för de mer centrala delarna samt dagvattenmodeller för vissa delar av ledningsnätet. Det finns även en övergripande plan mot översvämning. En del av klimatanpassningsarbetet är att planera för ytlig avrinning då den vanliga dagvattenhanteringen i ledningsnät inte dimensioneras för och har kapacitet att omhänderta vattnet.

1.5. Målstyrning för ekologisk hållbarhet

Dagvattenstrategin är ett av de strategiska styrdokument som ligger inom stadens målstruktur för ekologisk hållbarhet beskrivet i ramverk för ekologisk hållbarhet. Strategin ska bidra till målet om biologisk mångfald genom att minska negativ påverkan av förorenat dagvatten på sjöar och vattendrag och därmed förbättra möjligheterna för god ekologisk status och en förhöjd biologisk mångfald i och invid vatten.

Åtgärdsplan för vattenförvaltning ligger inom samma målstruktur och ingår också som strategi som bidrar till målet för biologisk mångfald.

Klimatanpassningsplanen ligger inom samma målstruktur och ingår som strategi som bidrar till målen för biologisk mångfald respektive för minskad klimatpåverkan.

Även översiktsplanen med de sju planeringsprinciperna ligger inom samma målstruktur. Översiktsplanen ska bidra till båda målen för biologisk mångfald respektive för minskad klimatpåverkan.

2. Dagvattenhantering

Hantering och avledning av dagvatten har blivit en allt viktigare fråga i samband med stadens expansion och förtätning. Att göra en bra och väl genomarbetad planering för dagvatten är en förutsättning för att kunna nyttja dagvatten som en resurs och undvika problem med översvämningar och negativ påverkan på våra sjöar och vattendrag. I samband med förändrad markanvändning ska ansatsen vara att nederbörd infiltrerar inom det område där den föll, vilket ger en bättre vattenbalans och minskar belastning på lägre liggande områden.

Dagvattenhantering bör omfatta både öppna lösningar och avledning via slutna rörsystem. Hanteringen sträcker sig över hela avrinningskedjan – från den enskilda fastigheten till den slutliga recipienten – och inkluderar fördröjning, rening och avledning. Utformningen måste anpassas efter lokala förutsättningar och recipientens känslighet. I Mölndal finns till exempel stora områden med lerjord, vilket kan försvåra infiltration i större skala.

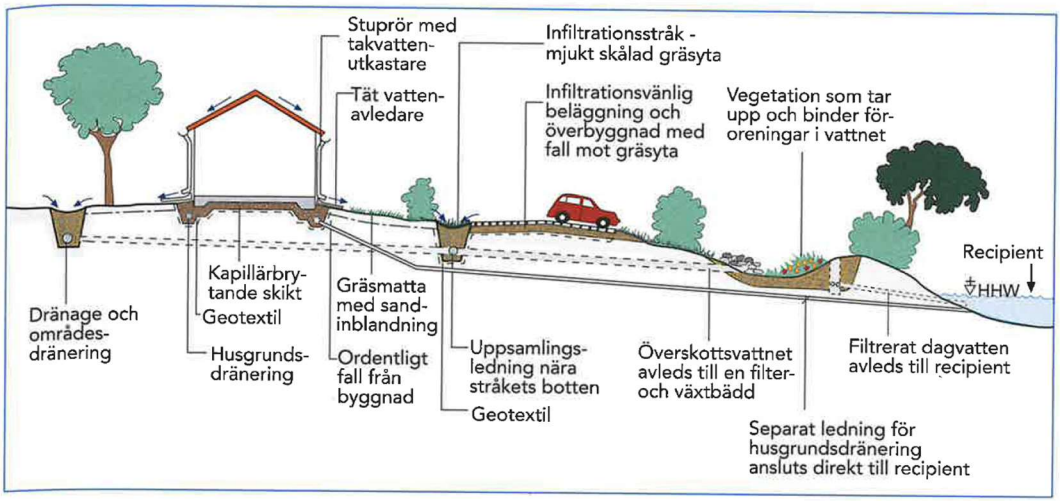
I områden med restriktioner, exempelvis vattenskyddsområde, finns det föreskrifter och andra hänsyn som måste beaktas vid utformning av dagvattenhantering.

2.1. Dagvattenhantering i flera steg

Fördröjning och rening nära källan innefattar åtgärder för att minska och fördröja dagvattenavrinningen så högt upp i avrinningskedjan som möjligt. Det kan exempelvis vara infiltration och fördröjning i gräs, grus- och makadamfyllningar, gröna tak, genomsläppliga beläggningar och dammar, men även mindre våtmarker och tillfällig uppdämning på gatumark eller anlagda översvämningsytor eller multifunktionella ytor. Genom dessa fördröjningsåtgärder kommer även föroreningar i form av partiklar, näringsämnen och metaller avskiljas med följd att de inte kommer ut i recipienten.

Trög avledning betyder att systemet utformas så att dagvattnet rinner långsamt ofta i öppna avrinningsstråk exempelvis svackdiken, bäckar och diken. Denna typ av anläggningar är ofta belägna på allmän platsmark och kan kräva att utrymme avsätts i detaljplanen. När dagvatten leds via dessa delar sker fördröjning, men ofta även viss rening genom sedimentation och att näringsämnen tas upp av växtlighet.

Samlad fördröjning innefattar anläggningar för att minska eller fördröja avrinningen från större upptagningsområden och bidra med rening i olika grad. Anläggningarna integreras ofta i park- eller naturområden. Exempel på detta är våtmarksområden, fördröjnings- och reningsdammar samt översvämningsytor såsom regnbäddar, men även underjordiska magasin. Det är viktigt att beakta säkerhetsaspekter för allmänheten vid planering av dessa anläggningar.

Figur 1. Öppen avledning av dagvatten (Svenskt Vatten P105)

Mer konkret beskrivning av förslag till hållbar dagvattenhantering i robusta system framgår av underliggande styrdokument.

2.2. Dagvatten som resurs

Rätt utformade kan dagvattenanläggningar i tätortsmiljö vara estetiskt tilltalande och samtidigt ge rekreationsmöjligheter och bidra till biologisk mångfald. Genom att integrera park-och dagvattenändamål får man även kostnadseffektiva anläggningar och man kan undvika kostsamma underjordiska reningsanläggningar där drifts- och underhållsarbetet är besvärligt och förenat med höga driftskostnader.

Med en genomtänkt planering kan vattnets starka symbolvärde utnyttjas även i pedagogiskt syfte för att sprida kunskap om och synliggöra vattnet. Dagvatten kan då allt tydligare framstå som en positiv resurs i stadsutvecklingen och som en viktig del i klimatanpassningen, särskilt med tanke på att de kan mildra effekten av värmeböljor. Öppna vattenytor bidrar till ett behagligare lokalklimat och kan dessutom fungera som livsmiljö för fåglar och andra djur.

2.3. Föroreningar i dagvatten

Dagvatten innehåller näringsämnen och en mångfald metaller och substanser som har påverkan och kan vara giftiga för vattenmiljön. Dagvatten från de bebyggda delarna av samhället och från vägnätet utgör en av de största källorna till miljöbelastning på sjöar och vattendrag. Dagvattnets kända miljöeffekter utgör en påtaglig risk för levande organismer i vattenmiljön och äventyrar den vattenkvalitet som satts som miljökvalitetsnormer för yt- och grundvatten.

Förutom att förorenat dagvatten långsamt sprids i hela ekosystemet kan effekterna snabbt bli allvarliga lokalt och leda till syrebrist och fiskdöd samt försvåra möjligheterna till god kvalitet på dricksvattnet. Skador på organismer orsakade av metaller och miljögifter,

såsom PFAS, drabbar främst de lägre nivåerna i näringskedjan, exempelvis växt-och djurplankton. Fiskens reproduktion och utveckling under de tidiga yngelstadierna är särskilt känslig och enligt nyare bedömningar utgör PFAS-föroreningar även en risk för både människor och djur.

Vid händelse av brand och behov av hantering av släckvatten eller vid olyckor med kemikalieutsläpp kan recipienter skadas av det förorenade utsläppet som ofta avleds via dagvattensystemet. Med öppna dagvattendammar som kan stängas i utloppet kan utsläppet eller det förorenade släckvattnet samlas upp och recipienten skyddas. Efter räddningsinsatsen kan det förorenade vattnet sugas upp och transporteras för destruktion.

Det dagvatten som avleds till en recipient ska inte negativt påverka vattenförekomsters möjligheter att uppfylla miljökvalitetsnormer för yt- och grundvatten.

3. Ansvarsfördelning

3.1. Avgränsningar

Dagvattenstrategin gäller för hela det geografiska området i Mölndal där det är samlad bebyggelse. Detta innebär att strategin inte bara gäller inom de detaljplanerade områdena och inte heller enbart inom stadens beslutade verksamhetsområde för dagvatten enligt vattentjänstlagen.

Eftersom vatten följer avrinningsområden och inte kommungränser krävs i många fall en samsyn och ett samarbete med andra kommuner för att uppnå god vattenstatus i vattenförekomster som berör flera kommuner. I detta arbete är minskad dagvattenpåverkan en del.

Dagvattenstrategin behandlar dagvattenhantering i normal omfattning. Beroende på typ av bebyggelse innebär det hantering av nederbördsmängder med intensitet för 10, 20 eller 30-års regn. Det vill säga den gäller inte för hantering av skyfall eller då vattendrag på grund av kraftig eller långvarig nederbörd, eventuellt i samband med begränsad infiltrationsmöjlighet på grund av tjäle eller hög grundvattennivå, leder till översvämning av sjöar och vattendrag.

3.2. Kommunens ansvar

Kommunerna har ett övergripande ansvar för den lokala samhällsutvecklingen. Inom ramen för detta ansvar ingår att säkerställa en effektiv hantering av dagvatten i både befintlig och ny bebyggelse. Ansvaret inkluderar också förebyggande och skyddande åtgärder vid översvämningar orsakade av kraftig nederbörd eller höga vattenflöden.

När dagvattenhantering kräver en mer omfattande lösning för befintlig eller kommande bebyggelse, fastställer kommunfullmäktige ett verksamhetsområde för dagvatten. Kommunen beslutar även om VA-taxa och för lokala föreskrifter för användningen av den allmänna VA-anläggningen (ABVA).

Staden ska föregå med gott exempel, både på egen mark och inom egen verksamhet vid nybyggnation eller vid anpassningar i befintlig bebyggelse. Vid byggnation eller vid större förändringar på stadens mark ska krav ställas genom avtal och beslut.

På privat mark i Mölndal bör fastighetsägaren sträva efter att följa strategin. Stadens roll blir därför att informera om fördelarna med att hantera dagvattnet på egen fastighet och därigenom verka för att privata fastighetsägare vidtar lämpliga åtgärder.

Staden ska inom detaljplaneprocessen säkerställa att dagvattenstrategin efterlevs och att förutsättningar finns så att detaljplanen kan genomföras med bibehållen god dagvattenhantering.

Trafikdagvatten och dagvatten från tätorter är påtagliga källor till negativ påverkan av föroreningar på grundvatten, sjöar och vattendrag. Staden ska inom sitt ansvar som väghållare respektive VA-huvudman ta hand om, rena och vid behov fördröja dagvatten innan det avleds till recipient.

Strategin syftar till att främja en hållbar samhällsutveckling som innebär att dagvattnet ska ses och utnyttjas som en positiv resurs i stadsbyggandet. Utformningen ska integreras i den byggda och planerade miljön och styras av funktionella och estetiska principer. Genom att ställa krav i enlighet med strategin på fastighetsägare och de som verkar i kommunen samt genom att vidta åtgärder inom egna verksamheter förbättras befintlig dagvattenhantering mot en mer hållbar, robust och kostnadseffektiv hantering. Vilket i sin tur bidrar till att nå stadens mål om biologisk mångfald.

3.3. Lagstiftning och bestämmelser

Ingen lag har ett helhetsperspektiv när det gäller dagvatten. Det finns därför många lagar, förordningar och andra bestämmelser som parallellt berör dagvattenhantering beroende på skede och geografisk placering.

Exempel på lagstiftning och bestämmelser som berör dagvattenhantering i Mölndal:

- Miljöbalken (MB, SFS 1998:808)
- Lagen om allmänna vattentjänster (LAV, SFS 2006:412)
- Plan och bygglagen (PBL, SFS 2010:900)
- Jordabalken (JB, SFS 1970:994)
- Vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660)
- Förordning om översvämningsrisker (SFS 2009:956)
- Anläggningslagen (AL, SFS 1973:1149)
- Kommunallagen (SFS 2017:725)
- ABVA - Allmänna Bestämmelser för användande av Vatten- och Avloppstjänster i Mölndals stad.
- Bestämmelser i vattenskyddsområden

Utöver ovan gällande lagar finns det en särskild utredning ”En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande, SOU 2023:72” samt utredningen ”Bättre förutsättningar för klimatanpassning, SOU 2025:51” som kan komma att få påverkan inom dagvattenhantering.

3.4. Underliggande och kopplade styrdokument

För att dagvattenstrategin ska bli styrande för stadsutveckling och processer inom fysisk planering respektive vid förbättring av dagvattenhantering i befintliga miljöer krävs att strategin åtföljs i underliggande styrdokument.

Dagvattenstrategin beskriver Mölndals stads strategi för en hållbar dagvattenhantering där dagvattnet fördröjs och renas nära källan. Utformningen bör vara naturbaserade lösningar. Strategin avser alla som bor och verkar i Mölndal. Utsläpp av dagvatten till sjöar och vattendrag ska inte negativt påverka recipienten med risk att miljökvalitetsnormer för vatten riskeras att inte uppfyllas. Hantering av skyfall och översvämning av sjöar och vattendrag ingår inte. Strategin antas av kommunfullmäktige.

Dagvattenprogrammet förtydligar hur ansvar fördelas mellan staden och fastighetsägare, verksamhetsutövare respektive andra parter. Programmet förtydligar även den interna ansvarsfördelningen mellan stadens nämnder och förvaltningar med verksamhetsansvar. Vidare beskrivs lagstiftning som på olika sätt styr dagvattenhantering och hur staden arbetar direkt eller indirekt i olika processer. Av programmet framgår hur samhällsbyggnadsförvaltningen som fastighetsägare (inkluderat obebyggda fastigheter) och som ansvarig för fysisk planering ska arbeta för att säkerställa att strategin efterlevs. Vidare beskrivs av hur bygg- och miljöförvaltningen arbetar i prövning och tillsyn samt hur stadsserviceförvaltningen hanterar frågor inom sina ansvar som VA-huvudman, väghållare och förvaltare av allmän plats. I programmet ges vissa förslag till lösningar. Programmet blir ett styrdokument som beslutas av kommunstyrelsen.

Åtgärdsplan dagvatten omfattar förslag till dagvattenåtgärder som bör genomföras efter kompletterad utredning. Syftet med åtgärderna är främst att förbättra dagvattenhanteringen inom befintliga områden och genom det minska risk för lokala problem med översvämning i systemet och minskad negativ miljöpåverkan på recipienter. Åtgärdsförslagen utgår bland annat från en nulägesbeskrivning som inkluderar modellering i Stormtac av dagvattensystem och recipienter. Åtgärderna avser stadens ansvar som VA-huvudman, väghållare och förvaltare av allmän plats. Åtgärdsplanen antas av tekniska nämnden som ett styrdokument för stadsserviceförvaltningen.

Vattentjänstplan beskriver det tekniska utförandet av VA-anläggningen. I detta ingår dagvattensystemet. Av vattentjänstplanen framgår hur staden planerar för en utbyggnad av systemet. Detta sker exempelvis vid tillkommande bebyggelse och till befintliga bostadsområden med egna VA-anläggningar. I vattentjänstplanen framgår även hur den kommunala VA-anläggningen rustas för att klara ett förändrat klimat. Vattentjänstplanen antas av kommunfullmäktige. Den nu gällande antogs den 13 december 2023.

Kommunstyrelsens plan- och exploateringsutskott

§ 62

Diarienummer 00512/2023

Antagande av Mölndals stads naturvårdsstrategi

Beslut

Plan- och exploateringsutskottet beslutar att även följande handlingar ska biläggas beslutsunderlaget för kännedom inför kommunstyrelsens behandling av ärendet:
- utskottets tidigare beslut om återremiss,
- samhällsbyggnadsförvaltningens ursprungliga version av förslaget till strategi.

Plan- och exploateringsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige antar Mölndals stads naturvårdsstrategi daterad 1 april 2026.

Deltagande i beslut

My Högfeldt (MP) och Eric Nilsson (C) deltar inte i beslutet.

Sammanfattning

Vårt samhälle ställer allt högre krav på utveckling. För att då kunna ta hänsyn till den biologiska mångfalden krävs samlad och aktuell kunskap. En naturvårdsstrategi är ett verktyg för att säkerställa att naturvård sker på ett strukturerat och effektivt sätt, och att det finns en tydlig riktning för arbetet med att skydda och vårda naturen i kommunen.

Mölndals stads naturvårdstrategi avser att modernisera och uppdatera naturvårdsplanen från 2015. Strategin sätter ramarna för och ger vägledning om vilka prioriteringar och aktiviteter som ska göras. Den fokuserar på att naturvårdsarbetet ska bedrivas på en strategisk nivå på lång sikt och varför.

Att uppdatera naturvårdsplanen från 2015 gör det möjligt att i ett tidigt skede av samhällsplaneringen ta hänsyn till områden med höga naturvärden samt viktiga ekologiska samband och strukturer. Den konkretiserar även översiktsplanens planeringsprinciper och beskriver kommunens roll i arbetet för att skapa ett hållbart samhälle och bidra till att de nationella och globala miljö- och hållbarhetsmålen uppnås.

I stadens ramverk för ekologisk hållbarhet beskrivs stadens målstruktur för ekologisk hållbarhet. Mölndals stad har två övergripande målsättningar för kommunens miljö- och klimatarbete, vilka är inriktade på klimat och biologisk mångfald. Naturvårdsstrategin är ett av de strategiska styrdokument som omfattas av ramverket. Strategin ska bidra till att Mölndals stads mål om biologisk mångfald uppnås. Detta görs genom att planera staden och exploatering på sådant sätt att viktiga ekologiska samband och biologisk mångfald bevaras, samt att staden aktivt jobbar med naturvårdande insatser för att stärka och öka den biologiska mångfalden.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 1 april 2026.
Mölndals stads naturvårdsstrategi daterad 1 april 2026.
Bilaga till Naturvårdsstrategin daterad 1 april 2026.

Förslag under sammanträdet

Merjem Maslo (M) och Kajsa Hamnén (M) föreslår som tillägg att även följande handlingar ska biläggas beslutsunderlaget för kännedom inför kommunstyrelsens behandling av ärendet:
- utskottets tidigare beslut om återremiss,
- samhällsbyggnadsförvaltningens ursprungliga version av förslaget till strategi.

Beslutsgång

Ordföranden frågar först om samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Ordföranden frågar sedan om Merjem Maslos (M) och Kajsa Hamnéns (M) tilläggsförslag kan antas och finner att så sker.

Expedieras till

Byggnadsnämnden, miljönämnden, kultur- och fritidsnämnden, tekniska nämnden, samhälls-byggnadsförvaltningen

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-04-01

Dnr
KS 00512/2023

Lisa Lund
Kommunekolog

Kommunstyrelsen

Beslut om antagande av Mölndals stads naturvårdsstrategi

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar Mölndals stads naturvårdsstrategi daterad 1 april 2026

Sammanfattning

Vårt samhälle ställer allt högre krav på utveckling. För att då kunna ta hänsyn till den biologiska mångfalden krävs samlad och aktuell kunskap. En naturvårdsstrategi är ett verktyg för att säkerställa att naturvård sker på ett strukturerat och effektivt sätt, och att det finns en tydlig riktning för arbetet med att skydda och vårda naturen i kommunen.

Mölndals stads naturvårdstrategi avser att modernisera och uppdatera Naturvårdsplanen från 2015. Strategin sätter ramarna för och ger vägledning om vilka prioriteringar och aktiviteter som ska göras. Den fokuserar på att naturvårdsarbetet ska bedrivas på en strategisk nivå på lång sikt och varför.

Att uppdatera Naturvårdsplanen från 2015 gör det möjligt att i ett tidigt skede av samhällsplaneringen ta hänsyn till områden med höga naturvärden samt viktiga ekologiska samband och strukturer. Den konkretiserar även översiktsplanens planeringsprinciper och beskriver kommunens roll i arbetet för att skapa ett hållbart samhälle och bidra till att de nationella och globala miljö- och hållbarhetsmålen uppnås.

I stadens ramverk för ekologisk hållbarhet beskrivs stadens målstruktur för ekologisk hållbarhet. Mölndals stad har två övergripande målsättningar för kommunens miljö- och klimatarbete, vilka är inriktade på klimat och biologisk mångfald. Naturvårdsstrategin är ett av de strategiska styrdokument som omfattas av ramverket. Strategin ska bidra till att Mölndals stads mål om biologisk mångfald uppnås. Detta görs genom att planera staden och exploatering på sådant sätt att viktiga ekologiska samband och biologisk mångfald bevaras, samt att staden aktivt jobbar med naturvårdande insatser för att stärka och öka den biologiska mångfalden.

Bakgrund

Kommunstyrelsen beslutade den 21 januari 2024, § 16 att revidera Naturvårdsplanen för Mölndals stad. Uppdraget gavs åt Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Vid Plan- och exploateringsutskottets sammanträde 14 januari 2025, § 11, föreslogs utkastet till strategi gå ut på internremiss. Dock återremitterades

ärendet till förvaltningen i enlighet med kommunstyrelsens uppdrag 4 december 2024, § 270, att samordna styrdokument för att gå i linje med föreslagen struktur för ramverket för ekologisk hållbarhet.

Plan- och exploateringsutskottet beslutade 13 maj 2025, § 95, att internremittera förslag på naturvårdsstrategi med tillhörande appendix.

Strategin har sedan dess reviderats med avseende på inkomna synpunkter. Miljönämnden och Kultur- och fritidsnämnden valde att yttra sig över förslaget. Byggnadsnämnden beslutade att inte yttra sig och Tekniska nämnden yttrade sig inte över förslaget.

Kopplingar har även gjorts till målsättningen i ramverket för ekologisk hållbarhet samt vad som är stadens rådighet och prioriteringar, i enlighet med Kommunstyrelsens beslut 22 oktober 2025, § 261.

Vid Plan- och exploteringsutskottets sammanträde 17 februari 2026, § 23, återremitterades förslag till strategi. Naturvårdsstrategin har sedan dess omarbetats i enlighet med återremissen.

Ekonomi

Strategin i sig innebär inga ytterligare ekonomiska åtagande för staden.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 1 april 2026.
Mölndals stads naturvårdsstrategi daterad 1 april 2026.
Bilaga till Naturvårdsstrategin daterad 1 april 2026.

Expedieras till

Kommunstyrelsen

Plan- och exploateringsutskottet

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Byggnadsnämnden

Miljönämnden

Kultur och fritidsnämnden

Tekniska nämnden

Viktoria Fagerlund
Samhällsbyggnadschef

Frida Stenberg
Strategisk chef

Mölndal stads naturvårdsstrategi

►Strategi

Program

Plan

Policy

Riktlinjer

Anvisning

Typ av styrdokument:	Strategi
Beslutad av:	Kommunfullmäktige
Gäller från:	202Å-MM-DD**A**
Ansvarig:	Samhällsbyggnadsförvaltningen
Dokumentet gäller för:	Mölndals stad
Senast reviderad:	2026-04-01

Innehåll

Mölndal stads naturvårdsstrategi

1. Inledning och syfte 3

1.1. Naturvårdsstrategins syfte 3

1.2. Användningsområden 3

1.3. Dokumentets upplägg 4

1.4. Ansvar och uppföljning 4

1.5. Målstyrning för ekologisk hållbarhet 4

2. Riktlinjer, skydd och hänsyn vid samhällsplanering 5

2.1. Riktlinjer 5

2.2. Naturvårdskartan och värdefulla naturområden 5

3. Principer för naturvårdsarbetet i Mölndals stad 7

3.1. Planeringsprincip: *Alla invånare ska ha nära till grönska och rekreation med höga kvaliteter* 8

3.2. Planeringsprincip: *Natur- och kulturmiljöerna bevaras, levandegörs och utvecklas* 9

3.3. Planeringsprincip: *Skogens och jordbruksmarkens klimatreglerande roll bevaras och stärks* 10

3.4. Planeringsprincip: *Befintliga våtmarker värnas och nya tillskapas* 11

3.5. Planeringsprincip: *God vattenkvalitet eftersträvas för alla vattenmiljöer* 12

3.6. Planeringsprincip: Hänsyn tas till den gröna infrastrukturen 13

1. Inledning och syfte

Vårt samhälle ställer allt högre krav på utveckling. För att då kunna ta hänsyn till den biologiska mångfalden krävs samlad och aktuell kunskap. Naturvårdsstrategin är ett verktyg för att säkerställa att naturvård i Mölndals stad sker på ett strukturerat och effektivt sätt, och att det finns en tydlig riktning för arbetet med att skydda och vårda naturen i enlighet med översiktsplanen.

Det övergripande naturvårdsmålet i Mölndals stad är att kommunen bevarar och ökar den biologiska mångfalden av nu eller tidigare naturligt förekommande arter och naturtyper. Samtidigt ska människans möjligheter till rika naturupplevelser föras vidare till kommande generationer och naturresurser ska utnyttjas långsiktigt och hållbart.

Strategin gör det möjligt att i ett tidigt skede av samhällsplaneringen ta hänsyn till områden med höga naturvärden samt viktiga ekologiska samband och strukturer. Den är ett viktigt verktyg för planering och beslut som berör såväl användningen av mark och vatten som olika naturvårdande åtgärder. Den konkretiserar även översiktsplanens planeringsprinciper och beskriver kommunens roll i arbetet för att skapa ett hållbart samhälle och bidra till att de nationella och globala miljö- och hållbarhetsmålen uppnås. Som stöd till naturvårdsstrategin finns en digital karta, naturvårdskartan, som synliggör var i kommunen vi har höga naturvärden.

Strategin sätter ramarna för, och ger vägledning om, vilka prioriteringar som ska göras, men går inte in på specifika åtgärdsförslag. Den fokuserar på varför och hur naturvårdsarbetet ska bedrivas på en hållbar nivå.

Tänk på att det även är viktigt att väga in andra styrande dokument som kommunen beslutat om.

1.1. Naturvårdsstrategins syfte

- att jobba mot stadens övergripande naturvårdsmål.
- att konkretisera översiktsplanens planeringsprinciper.
- att visa hur staden konkretiserar och förverkligar stadens miljömål om biologisk mångfald.
- att tydliggöra hur kommunen kan bidra till det nationella och globala miljö- och hållbarhetsarbetet.
- att tydliggöra kommunens roll och rådighet i stadens naturvårdsarbete.
- att skapa samsyn inom organisationen gällande naturvärden och deras betydelse, inte bara för den biologiska mångfalden, utan även för rekreations- och friluftsvärden.

1.2. Användningsområden

Naturvårdsstrategin hjälper oss att prioritera rätt, göra beslutsfattande enklare och skapa samsyn i organisationen - och kan vägleda i exempelvis följande områden:

- vid utformning av översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser

- vid tillsyn och prövning enligt miljöbalken
- vid prövning av bygglov
- vid samverkan med markägare, föreningar och andra myndigheter och kommuner
- i frågor som berör naturmiljö då kommunen är remissinstans
- vid ansökningar om bidrag för naturvårdsinsatser
- i stadens praktiska natur- och friluftslivsarbete
- vid infrastrukturprojekt
- vid upplåtelse av offentlig plats

1.3. Dokumentets upplägg

Dokumentet består av två delar.

Den första delen är *riktlinjer.* Dessa riktlinjer är framtagna som ett stöd till Mölndals stads arbete med samhällsplanering, näringslivsetableringar och annan exploatering. De ska fungera som en vägledning vid åtgärder som kan skada naturmiljön och kan med avseende på det kommunala planmonopolet styra utvecklingen så att vi bevarar värdefulla naturområden.

Den andra delen är själva *strategin.* Där redovisas och konkretiseras översiktsplanens planeringsprinciper och hur kommunen kan jobba för att, med hjälp av dessa, uppnå den nationella miljömålsuppfyllnaden och Sveriges nationella och europeiska åtaganden. Här sker det praktiska och utvecklande naturvårdsarbetet, på stadens egen mark, där vi har rådighet

1.4. Ansvar och uppföljning

Arbetet för ett hållbart natur- och miljömålsarbete är integrerat i stadens mål och styrning och i den ordinarie verksamheten, i enlighet med de två målen inom ramen för det politiskt beslutade miljö- och klimatstrategiska arbetet. Naturvårdsstrategin är ett politiskt antaget styrdokumenten och det ligger i nämndernas och bolagens ansvar att se till att beslutat styrdokument efterlevs.

Redovisning och uppföljning av naturvårdsstrategin med tillhörande handlingsplan ska ske vartannat år och redovisas till kommunstyrelsen.

1.5. Målstyrning för ekologisk hållbarhet

I stadens Ramverk för ekologisk hållbarhet beskrivs stadens målstruktur för ekologisk hållbarhet. Mölndals stad har två övergripande målsättningar för kommunens miljö- och klimatarbete, vilka är inriktade på klimat och biologisk mångfald. Naturvårdsstrategin är ett av de strategiska styrdokument som omfattas av ramverket. Strategin ska bidra till att Mölndals stads mål om biologisk mångfald uppnås. Detta görs genom att planera staden och exploatering på sådant sätt att viktiga ekologiska samband och biologisk mångfald bevaras, samt att staden aktivt jobbar med naturvårdande insatser för att stärka och öka den biologiska mångfalden.

2. Riktlinjer, skydd och hänsyn vid samhällsplanering

2.1. Riktlinjer

För att kunna uppfylla lagstiftningens krav, bidra till nationell och global miljömålsstyrning samt bygga ett hållbart samhälle gäller följande riktlinjer för Mölndals stad:

- Områden som värderats till Naturvärdesklass 1 och 2 är särskilt känsliga ur ekologisk synpunkt enligt miljöbalken 3 kap. 3§. Dessa områden ska skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.
- Områden som värderats till klass 3 bedöms motsvara naturområden som betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden enligt 3:6 miljöbalken. Dessa naturområden har betydelse på lokal nivå, för spridning av arter och bör så långt det är möjligt bevaras.
- I de fall naturområden exploateras ska detta kompenseras, i den mån det är möjligt, för att minska nettoförlusten av biologisk mångfald.

Observera att riktlinjerna inte ersätter bestämmelser i miljöbalken eller annan lagstiftning

2.2. Naturvårdskartan och värdefulla naturområden

Naturen i Mölndal är en värdefull tillgång för växter, djur och inte minst medborgarna. Mölndals stad har unika natur- och kulturreservat, levande badsjöar, naturområden med vandringsleder och allt ifrån bokskogar till ljunghedar. Här finns en unik natur tätt inpå knutarna i en av norra Europas storstadsregioner. Natur som skänker rekreation och upplevelser till invånare från Mölndal, Göteborg och mer långväga turister. Få storstäder kan uppvisa så varierad och mångskiftande natur.

Till naturvårdsstrategin hör en naturvårdskarta. Här presenteras områden i kommunen som har högre naturvärde och större betydelse för biologisk mångfald än övriga områden, och alltså kräver större hänsyn vid olika ingrepp som kan skada naturmiljön. Kartan är ett faktaunderlag som uppdateras löpande.

Naturvärdesobjekten har inventerats och klassats utifrån biotop- och artvärde i enlighet med svensk standard för naturvärdesinventeringar (Svensk Standard, SS 199000:2023).

Till varje naturvärdesobjekt finns en kortfattad beskrivning om objektets naturvärden och vilket underlag som ligger till grund för bedömningen. Kartan utgör ett viktigt planeringsverktyg och finns tillgänglig digitalt i kommunens kartstöd.

- **Naturvärdesklass 1 - högsta naturvärde**
  - mycket stor särskild betydelse för den biologiska mångfalden
- **Naturvärdesklass 2 - högt naturvärde**
  - stor särskild betydelse för biologisk mångfald
- **Naturvärdesklass 3 - påtagligt naturvärde**
  - påtaglig särskild betydelse för biologisk mångfald

Naturvärdesklass 4 - visst naturvärde

- redovisas inte i naturvårdskartan.

Övrig värdeklass 5

- redovisas inte i naturvårdskartan

Övrig värdeklass 6

- redovisas inte i naturvårdskartan

Övrig värdeklass 7

- redovisas inte i naturvårdskartan

Generellt kan sägas att områden med lägre naturvärden bedöms kunna återskapas i viss utsträckning och de kan i vissa fall kompenseras för genom att skapa nya, likartade naturmiljöer i den nya planstrukturen eller i intilliggande områden. Högre naturvärden, särskilt sådana värden som är knutna till exempelvis gamla träd och skogsmiljöer med lång kontinuitet, går som regel inte att återskapa eller kompensera för och bör inte bebyggas alls. Dessa miljöer är mycket känsliga för ingrepp och uppkomna skador på naturvärdena bedöms vara irreversibla.

Smart att bevara – svårt att ersätta:

- Äldre skogsmark med gamla träd
- Naturmiljöer för arter som behöver stora och sammanhängande grönytor
- Naturliga stränder
- Äldre sumpskogar och våtmarker
- Ängs- och naturbetesmarker med lång kontinuitet och slåtter
- Ovanliga naturtyper eller förekomst av hotade arter
- Alléer och andra gröna kulturmiljöer med lång historisk kontinuitet.

Går ofta bra att nyskapa:

- Småvatten och öppna mindre våtmarker - exempelvis öppen dagvattenhantering
- Viss gräsmark med blommande växter över lång säsong, exempelvis vegetationstak
- Blommande träd, buskar och perenner
- Träd och grönytor för reglerande ekosystemtjänster, exempelvis fördröjning av vatten i skelettjordar eller skuggande träd.

3. Principer för naturvårdsarbetet i Mölndals stad

Mölndals stads översiktsplan, Framtidens Mölndal, bygger på den övergripande och vägledande inriktningen för hur mark- och vattenområden i kommunen ska användas och utvecklas. För att förtydliga hur denna inriktning ska genomföras har staden tagit fram fyra stadsbyggnadsstrategier som planeringen ska utgå ifrån.

De fyra stadsbyggnadsstrategierna från ”Framtidens Mölndal - översiktsplan för Mölndals kommun” är:

1. Kommunen bidrar till en växande region
2. Mölndal, Kållered, Lindome och Hällesåker utvecklas utifrån sina förutsättningar och kvaliteter
3. Kommunen främjar möjligheten till ett gott liv
4. Kommunen värnar om de värdefulla gröna miljöerna

Planeringsprinciperna är ytterligare en fördjupning som utifrån olika fokusområden talar om hur stadsbyggnadsstrategierna bör genomföras. Principerna syftar till att underlätta avvägningar mellan intresseområden och ska vara vägledande för hur den önskade markanvändningen ska uppnås, såväl för utveckling som för bevarande.

Översiktsplanen är ett brett dokument som fokuserar på all mark- och vattenanvändning inom kommunen, med målet att skapa en hållbar utveckling för både människa och miljö. Naturvårdsstrategin är mer specifik, med naturen och naturvärden som utgångspunkt. Den konkretiserar planeringsprinciperna och arbetet med översiktsplanen, särskilt när det gäller att beakta ekologisk och miljömässig hänsyn i den bredare samhällsplaneringen.

I följande avsnitt beskrivs de planeringsprinciper som finns i översiktsplanen och som på olika sätt omfattar naturvårdsaspekter. Strategin synliggör även stadens rådighet och vilka aktiviteter som kan ha långsiktiga resultat på naturvårdsarbetet med avseende på stadens övergripande naturvårdsmål.

3.1. Planeringsprincip: *Alla invånare ska ha nära till grönska och rekreation med höga kvaliteter*

Grönområden med höga kvaliteter fungerar som sociala mötesplatser och kan främja social interaktion. Att grönområdena är tillgängliga och nåbara är extra viktigt för de grupper som har svårt att röra sig längre sträckor, som barn, äldre och rörelsehindrade. Samtidigt bidrar grönområden till att bevara viktiga naturvärden och ekosystemtjänster i en växande stad. Att säkerställa bostadsnära grönområden är därför avgörande både för människors hälsa och livskvalitet, och för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling.

Kommunens roll och rådighet:

Dessa är kommunens övergripande, prioriterade aktiviteter som kommunen lyfter fram för att nå långsiktiga mål inom miljömålsarbetet

- Skapa olika mötesplatser med hänsyn till ålder, omkringliggande funktioner, lokala intressen och medborgarintressen. Se till att ytorna kan utvecklas över tid och möjliggöra för flera funktioner
- Kartlägga och utveckla de gröna strukturerna till att rymma flera ekosystemtjänster
- Tänka på hur ekosystemtjänsterna kan bevaras, stärkas eller utvecklas i de gröna rummen
- Tillgodose parktillgång, barns utemiljöer, lekplatser och gröna kopplingar. Både för planerade och befintliga bostäder
- Skapa koppling mellan stad och land. Entréer till naturområden och vägvisare ska finnas för att få fler att hitta ut i naturen

3.2. Planeringsprincip: *Natur- och kulturmiljöerna bevaras, levandegörs och utvecklas*

Att det finns en biologisk mångfald är en förutsättning för att upprätthålla näringskedjorna i naturen och som säkerhet om stora klimatförändringar sker. Att bevara naturmiljöer handlar inte bara om att skydda naturen för naturens egen skull, utan också om att säkra de livsviktiga funktioner och resurser som både naturen och vi människor är beroende av.

Även landskapet omkring oss har formats av naturförutsättningar. Tidigare generationers liv och brukande berättar något om människans historia. Landskapet är därför ett biologiskt kulturarv i form av spåren i växter och djur.

Kommunens roll och rådighet:

Dessa är kommunens övergripande prioriterade aktiviteter som kommunen lyfter fram för att nå långsiktiga mål inom miljömålsarbetet

- Stärka, utveckla och återställa den biologiska mångfalden av naturligt förekommande arter
- Värna områden som är särskilt viktiga för växt- och djurlivet i den fysiska planeringen
- Verka för att stärka samband mellan natur- och kulturvärden i landskapet.
- Verka för att biologiska värden stärks i vägkanter, på parkmark och andra liknande miljöer genom ändrade skötselmetoder

3.3. Planeringsprincip: *Skogens och jordbruksmarkens klimatreglerande roll bevaras och stärks*

Skogen spelar en viktig roll för att begränsa Sveriges klimatpåverkan. Den tar upp mer växthusgaser än den släpper ut och bidrar också med förnyelsebara råvaror som kan ersätta fossila bränslen och material. Skogen verkar som naturliga vattenmagasin där både mark och växtlighet bidrar till att filtrera och lagra vatten, vilket ger en stabilare och mer långsiktig vattenförsörjning. Genom att bromsa och fördela vattenmängder minskar skogarna hastigheten på avrinningen till vattendrag och sjöar, vilket minskar risken för plötsliga översvämningar. För att skogen och jordbruksmarken ska fortsätta att leverera ekosystemtjänster är det viktigt att anpassa dem till ett förändrat klimat.

Kommunens roll och rådighet:

Dessa är kommunens övergripande prioriterade aktiviteter som kommunen lyfter fram för att nå långsiktiga mål inom miljömålsarbetet

- Bedriva ett hållbart skogsbruk genom att ta hänsyn till markens kolförråd och långsiktiga produktionsförmåga
- Planera för och skapa mångfunktionella översvämningsytor
- Bevara vegetation som kan reglera flöden vid ihållande regn och skyfall
- Genomföra åtgärder som lagrar och binder in koldioxid, exempelvis genom att återställa dikade våtmarker

3.4. Planeringsprincip: *Befintliga våtmarker värnas och nya tillskapas*

Våtmarker bidrar med många ekosystemtjänster. Bland annat kan de fungera som näringsfällor och kolsänkor, bidra till grundvattenbildning, har vattenhållande förmåga och ge mer stabila flöden i vattendragen. Vissa fungerar som barnkammare för fisk och är livsmiljöer för mängder av fåglar och trollsländor. De är dessutom ofta attraktiva naturmiljöer att besöka.

Att återskapa och återväta utdikade våtmarker är därför centralt i arbetet för att minska övergödning, minska utsläppen av växthusgaser, minska sårbarheten för klimatförändringar samt för att gynna den biologiska mångfalden.

Kommunens roll och rådighet:

Dessa är kommunens övergripande prioriterade aktiviteter som kommunen lyfter fram för att nå långsiktiga mål inom miljömålsarbetet

- Undvika exploatering av våtmarksområden
- Se över områden som är lämpliga att återväta eller skapa våtmarker på

3.5. Planeringsprincip: *God vattenkvalitet eftersträvas för alla vattenmiljöer*

Vatten är en av planetens viktigaste resurser och grunden till livet på vår jord. I Mölndals kommun finns det gott om olika vattenmiljöer så som våtmarker, sjöar och vattendrag. Här finns en mångfald av arter som är helt beroende av naturliga vattenmiljöer. Dessa miljöer bistår också med en rad ekosystemtjänster som grundvattenbildning, vattenrening, flödesutjämning, rekreation med mera. Många av de här miljöerna är idag starkt påverkade genom bland annat övergödning, försurning, dikning, vandringshinder och förlust av naturliga livsmiljöer, vilket får negativa effekter på såväl den biologiska mångfalden som ekosystemtjänster.

Enligt EU:s ramdirektiv för vatten ska samtliga medlemsländer arbeta för att bland annat alla ytvattenförekomster ska uppnå god vattenstatus, både ekologisk och kemisk, samt att vattenkvaliteten inte får försämras.

Kommunens roll och rådighet:

Dessa är kommunens övergripande prioriterade aktiviteter som kommunen lyfter fram för att nå långsiktiga mål inom miljömålsarbetet

- Arbeta aktivt och strategiskt med vattenvårdsfrågor
- Samhällsplanering ska ske med hänsyn till vattenhushållande funktioner och med hänsyn till klimatförändringarnas negativa effekter
- Planera och genomföra åtgärder så att kvaliteten på vattnet blir sådant att naturliga arter kan fortleva i hållbara bestånd samt att fisk från kommunernas sjöar och vattendrag kan ätas utan hälsorisker

3.6. Planeringsprincip: Hänsyn tas till den gröna infrastrukturen

Många ekosystem (och ekosystemtjänster) är beroende av en hög biologisk mångfald och att det finns en välfungerande blågrön infrastruktur i landskapet. Detta innebär ett sammanhängande nätverk av lämpliga landmiljöer (gröna) och vattenmiljöer (blå) som arter på ett naturligt sätt kan röra sig inom och mellan.

Att arbeta strategiskt med grönstruktur innebär att man aktivt planerar hur vägar, bebyggelse och åkermark ska samordnas med den gröna infrastrukturen, och tar ställning till var grönstrukturen måste få ta plats.

Kommunens roll och rådighet:

Dessa är kommunens övergripande prioriterade aktiviteter som kommunen lyfter fram för att nå långsiktiga mål inom miljömålsarbetet

- Som markägare, förvaltare, exploatör och myndighet ska kommunen aktivt arbeta för att bevara och främja ekosystemtjänster och blågrön infrastruktur i landskapet
- Planera in och skapa utrymme för grönstruktur i tidiga skeden så att helheten och stråken finns med som en förutsättning för vidare stadsutveckling
- Ta fram landskapsanalyser i tidiga planskeden som värderar och bedömer konsekvenser på natur-och kulturmiljövärden
- Väga in hur ekosystemtjänsterna kan bevaras, stärkas eller utvecklas i de gröna rummen i stadsmiljön

2026-04-01

Bilaga till naturvårdsstrategin

Varför bevara och planera för natur

Naturvårdsarbetet på kommunal nivå utgår från internationella, europeiska och nationella åtaganden. En grund är Konventionen om biologisk mångfald från 1992, som syftar till att bevara biologisk mångfald, använda den hållbart och säkerställa rättvis fördelning av nyttan från genetiska resurser. Inom konventionen antogs i Montreal 2022 det globala ramverket för biologisk mångfald, med mål om att till 2030 skydda minst 30 procent av land och hav samt restaurera minst 30 procent av degraderade ekosystem, och att integrera biologisk mångfald i all samhällsplanering.

På EU-nivå konkretiseras detta genom EU:s naturrestaureringsförordning, som ställer bindande krav på att medlemsstaterna successivt återställer försämrade ekosystem, inklusive i urbana miljöer. För kommuner innebär det ökade krav på planering, genomförande och uppföljning av restaureringsåtgärder.

Nationellt vägleder det svenska miljömålssystemet med generationsmålet och 16 miljökvalitetsmål. Målen anger det miljötillstånd som ska uppnås och ska integreras i fysisk planering och samhällsbyggande. Sammantaget innebär det att kommunal planering behöver bidra till att hejda förlusten av biologisk mångfald, stärka ekosystemens funktioner och främja långsiktig hållbar mark- och vattenanvändning.

Hållbarhetsmål och Sveriges miljömål

Sveriges miljömål fungerar som riktmärken för miljöarbetet i Sverige. Målen visar vägen mot en hållbar utveckling och utgör den miljömässiga dimensionen av Agenda 2030. Sveriges miljömål består av ett övergripande generationsmål, 16 miljökvalitetsmål samt flera etappmål.

Agenda 2030

Hösten 2015 antog FN:s medlemsstater Agenda 2030 för hållbar utveckling. Agenda 2030 är en global handlingsplan med det huvudsakliga målet att skapa en mer hållbar och rättvis värld för alla människor, oavsett var de bor. FN:s medlemsstater åtog sig att fram till år 2030 leda världen mot en hållbar och rättvis framtid, att utrota fattigdom och hunger överallt, att bekämpa ojämlikheter inom och mellan länder, att bygga fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen, att alla ska kunna åtnjuta de mänskliga rättigheterna, att främja jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt, att vidta ansträngningar för att nå dem som är mest utsatta först samt att säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser.

Sveriges miljökvalitetsmål

Sveriges miljömål är ett nationellt ramverk som syftar till att vägleda arbetet mot en hållbar utveckling genom att skydda miljön och säkra hälsa och livskvalitet för kommande generationer. Målen är centrala för Sveriges miljöpolitik och fungerar som en vägledning för att hantera klimatförändringar, skydda naturresurser, minska miljöpåverkan från olika samhällssektorer samt bevara och nyttja biologisk mångfald på ett hållbart sätt.

Sveriges 16 miljökvalitetsmål beskriver det tillstånd i den svenska miljön som hela miljömålsarbetet ska leda till. De 10 miljökvalitetsmål som denna strategi främst jobbar mot är: Begränsad klimatpåverkan, grundvatten av god kvalitet, ett rikt odlingslandskap, bara naturlig försurning, ingen övergödning, myllrande våtmarker, god bebyggd miljö, levande sjöar och vattendrag, levande skogar samt ett rikt växt och djurliv.

Naturvård – en del av kommunens verksamhet

Natur och grönområden har en stor betydelse för att skapa en attraktiv och hälsosam boendemiljö. En kommun som planerar för framtiden lockar människor, inte bara med arbetstillfällen, vård, skola och omsorg, utan också med en närmiljö som erbjuder varierade möjligheter till naturupplevelser och rekreation.

Den fysiska planeringen är till för att säkerställa att det finns lämplig mark i beredskap för verksamhet och boende, men syftar även till att skydda områden som till exempel har speciella natur- och kulturvärden. Naturvårdsarbete är alltså en viktig del av samhällsplaneringen. God planering är ett avgörande instrument för att nå ett hållbart samhälle.

På den kommunala marken har staden goda möjligheter att både bevara och på olika sätt främja naturvärden och ekosystemtjänster. Detta kan exempelvis ske genom riktad skötsel i naturområden, restaurering, ökat samarbete med andra aktörer med mera. Genom att aktivt arbeta med att stärka naturvärden och ekosystemtjänster på kommunal mark kan Mölndal stad främja den biologiska mångfalden.

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som naturen och ekosystemen ger oss människor gratis och som bidrar till vårt samhälle, vår välfärd och hälsa. Exempel på viktiga ekosystemtjänster är vattenreglering, pollinering, livsmedelsproduktion, rekreation och biologisk mångfald.

Vårt samhälle är helt beroende av ekosystemtjänster för att fungera. Det är därför viktigt att vi identifierar och värderar ekosystemtjänster och arbetar på olika sätt för att bevara och stärka dessa. Många ekosystemtjänster är beroende av en hög biologisk mångfald och att det finns en välfungerande blågrön infrastruktur i landskapet. Ekosystemen blir därmed även mer motståndskraftiga mot olika typer av störningar, som exempelvis klimatförändringar.

I Sveriges miljömålssystem finns flera etappmål som handlar om ekosystemtjänster. Etappmålet ”Integrering av stadgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer” innebär att en majoritet av kommunerna senast år 2030 ska ta tillvara och integrera stadsgrönska och ekosystemtjänster i urbana miljöer vid planering, byggande och förvaltning i städer och tätorter.

Grönområden och stressreduktion

Genom att tillhandahålla grönområden av hög kvalitet och naturupplevelser kan kommuner förbättra både den fysiska och psykiska hälsan hos sina invånare, minska stress, främja social sammanhållning och skapa en miljö som stödjer hållbar och långsiktig hälsa.

2026-04-01

Naturkontakt ha visat sig ha stora positiva effekter på vårt välbefinnande. Studier pekar på huvudsakliga teorier:

1. Genom att grönska skyddar dig från att se och höra miljöer som kan framkalla stress och utmattning.
2. Genom att grönska tillhandahåller miljöer som stämmer mer överens med vårt kollektiva förflutna, där återhämtning har skett i naturliga miljöer med växtlighet, vatten, öppna siktlinjer och med djur som inte innebär hot.

Stressreduktion sker ofta vid passiva naturupplevelser, som utsikt från ett fönster eller när du går i närheten av träd, parker och trädgårdar. Ju större, närmre och mer attraktiv en grönyta är, desto fler hälsofördelar. Generellt gäller att ju längre tid och desto mer frekvent människor vistas i grönområden, desto mer upplever individen återhämtning och lägre stressnivåer. Kvalitet på en grönyta kan innebära många olika saker som hur väl omhändertagen den är, hur variationsrik den är, hur den ligger i landskapet och hur påverkad av yttre störningar den är.

Kommunstyrelsens plan- och exploateringsutskott

§ 23

Diarienummer 00512/2023

Antagande av Mölndals stads naturvårdsstrategi

Beslut

Plan- och exploateringsutskottet återremitterar ärendet till samhällsbyggnadsförvaltningen för att förslaget ska omarbetas i enlighet med skrivelse från Samverkan för Mölndal.

Sammanfattning

Vårt samhälle ställer allt högre krav på utveckling. För att då kunna ta hänsyn till den biologiska mångfalden krävs samlad och aktuell kunskap. En naturvårdsstrategi är ett verktyg för att säkerställa att naturvård sker på ett strukturerat och effektivt sätt, och att det finns en tydlig riktning för arbetet med att skydda och vårda naturen i kommunen.

Mölndals stads naturvårdsstrategi avser att modernisera och uppdatera naturvårdsplanen från 2015. Strategin sätter ramarna för och ger vägledning om vilka prioriteringar och aktiviteter som ska göras. Den fokuserar på att naturvårdsarbetet ska bedrivas på en strategisk nivå på lång sikt och varför.

Att uppdatera naturvårdsplanen från 2015 gör det möjligt att i ett tidigt skede av samhällsplaneringen ta hänsyn till områden med höga naturvärden samt viktiga ekologiska samband och strukturer. Den konkretiserar även översiktsplanens planeringsprinciper och beskriver kommunens roll i arbetet för att skapa ett hållbart samhälle och bidra till att de nationella och globala miljö- och hållbarhetsmålen uppnås.

I stadens ramverk för ekologisk hållbarhet beskrivs stadens målstruktur för ekologisk hållbarhet. Mölndals stad har två övergripande målsättningar för kommunens miljö- och klimatarbete, vilka är inriktade på klimat och biologisk mångfald. Naturvårdsstrategin är ett av de strategiska styrdokument som omfattas av ramverket. Strategin ska bidra till att Mölndals stads mål om biologisk mångfald uppnås. Detta görs genom att planera staden och exploatering på sådant sätt att viktiga ekologiska samband och biologisk mångfald bevaras, samt att staden aktivt jobbar med naturvårdande insatser för att stärka och öka den biologiska mångfalden.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 26 januari 2026.
Mölndals stads naturvårdsstrategi daterad 19 januari 2026.
Skrivelse från Samverkan för Mölndal om återremiss, daterad februari 2026.

Förslag under sammanträdet

Merjem Maslo (M) föreslår att ärendet återremitteras till samhällsbyggnadsförvaltningen för att förslaget ska omarbetas i enlighet med skrivelse från Samverkan för Mölndal.

My Högfeldt (MP) föreslår bifall till samhällsbyggnadsförvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden frågar först om ärendet ska återremitteras eller avgöras idag. Ordföranden finner att ärendet ska återremitteras och att utskottet antar Merjem Maslos (M) förslag.

Kommunstyrelsens plan- och exploateringsutskott

Expedieras till

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Återremis
Samhällsbyggnadsförvaltningen/Plan- och exploateringsutskottet
Februari 2026

Återremiss av Naturvårdsstrategi

BAKGRUND

Den föreslagna naturvårdsstrategin innehåller i stora drag tydliga förbättringsområden. Mot denna bakgrund föreslås nedan en rad omarbetningsförslag för att göra den mer kärnfull, konkret och mer tydligare kopplat till den överordnade översiktsplanen.

YRKANDE

S f m yrkar att ärendet återremitteras och att strategin för Mölndals stads naturvårsstrategi omarbetas enligt följande:

Explicita omarbetningsförslag[1]

s. 3 (som inleds med 1. Inledning och syfte)

Avsluta den sista meningen i första stycket som lyder *och att det finns en tydlig riktning för arbetet ~~med att skydda och vårda naturen i kommunen~~ i enlighet med översiktsplanen*

Ändra texten i det fjärde stycket som lyder *den fokuserar på varför och hur naturvårdsarbetet ska bedrivas på en hållbar nivå ~~på en hög nivå~~*

s. 3 (1.1 Naturvårdsstrategins syfte)

Stryka ordet återställa i punkten 2.

Ändra formulering första punkten avsnitt ***1.2. vid följande tillfällen ska naturvårdsstrategin användas till***

Första punkten: *Stödja utformning av översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser*

Begreppet områdesbestämmelser behöver förtydligas.

Övriga två punkter (*tillsyn och prövning… och prövning av bygglov*) bör motiveras tydligare eller strykas.

s. 4 (som inleds med punktlistan från föregående sida)

Andra stycket under ***1.3. dokumentets upplägg***, sista meningen ska avslutas med punkt efter *naturområden*.

---

[1] *Understruken text är tillagd text*, överstruken text är ~~borttagen text~~

Återremis
Samhällsbyggnadsförvaltningen/Plan- och exploateringsutskottet
Februari 2026

Tredje stycket ska ändras till …*uppnå den nationella miljömålsuppfyllnaden och Sveriges nationella och europeiska åtaganden. Här sker det utvecklande naturvårdsarbetet på stadens egen mark, där vi har rådighet.*

Fjärde stycket under *1.4. ansvar och uppföljning* bör ändras till *…mål och styrning och i den ordinarie verksamheten, i enlighet med de två målen inom ramen för det politiskt beslutade miljö- och klimatstrategiska arbetet.*

Femte stycket bör förändras enligt följande: *Redovisning och uppföljning av naturvårdsstrategin genomförs en gång per mandatperiod och redovisas på kommunfullmäktige. Uppföljning av tillhörande handlingsplan med åtgärder sker 1 gång per år och redovisas till kommunstyrelsen ~~redovisas till styrgruppen för hållbart samhällsbyggande~~*

s. 5 (som inleds med 2. Varför bevara och planera för natur)

Stryk hela det tredje stycket som inleds med *Utöver lagstiftning, nationella miljömål…* och avslutas med *inför kommande generationer*

Vidare, stryk hela sektionen *2.1. Konventionen om biologisk mångfald,* den här sektionen kan med fördel inarbetas/användas som källhänvisning under *2.2. Hållbarhetsmål och Sveriges miljömål.*

s. 6 (som inleds med en fortsättning på brödtexten från 2.2.1)

Ändra mening som följer under *2.3. Naturvård…*

Från ~~Bevarande och utvecklande av värdefull och intressant natur har en stor betydelse för att skapa en attraktiv och hälsosam boendemiljö~~ till *Natur har en stor betydelse för att skapa en attraktiv och hälsosam boendemiljö.*

Ändra mening enligt följande :

Genom att aktivt arbeta med att stärka naturvärden och ekosystemtjänster på kommunal mark kan Mölndal stad ~~också verka som en förebild och inspirera andra aktörer till initiativ som~~ främja~~r~~ den biologiska mångfalden.

Ändra sista meningen i sista stycket (som inleds med *Genom att aktivt vårda och bevara naturens ekosystem)* med, *vilket i sin tur säkerställer att man i framtiden får tillgång till hälsosamma och hållbara vattenkällor* (~~*kommande generationer*~~)

s. 7 (som inleds med föregående mening)

Hela stycket *2.3.1. Ekosystemtjänster* behöver omarbetas där propositionen förklaras och vad den syftar till. Som den ligger är den som ett citat från regeringens hemsida snarare än som del av ett kommunalt styrdokument.

2.3.2. Dessa behöver också omarbetas enligt de generella omarbetningsförslag som föreslås nedan, med ett fokus på att göra det mer kärnfullt och mindre detaljerade beskrivningar.

s. 8 (som inleds med 3. Riktlinjer, skydd…)

Punkt ett under *3.1. Riktlinjer* bör bearbetas till *mot åtgärder som kan skada naturmiljön.* ~~*och ingen exploatering av dessa områden ska ske.*~~

Punkt två, i samma bemärkelse, *Dessa naturområden har betydelse på lokal nivå och för spridning av arter.* ~~*och bör så långt det är möjligt undvika att exploateras.*~~

s. 11–12

Sektionerna *4.1.* och *4.2.* bör bearbetas ihop för att göra de mer kärnfulla och mindre detaljeringsgrad.

s. 13 (som inleds med 4.3 Planeringsprincip…)

Sista punkten bör strykas under *kommunens roll och rådighet*, ~~*Kommunens skogsbruk ska ta hänsyn till fornlämningar och kulturhistoriska lämningar i landskapet.*~~ Då detta redan omhändertas av lagstiftningen.

s. 14 (som inleds med 4.4. Planeringsprincip…)

Andra punkten under *kommunens roll och rådighet* bör tas bort. ~~*Planera för naturbaserade lösningar som även gynnar den biologiska mångfalden.*~~

Generella omarbetningsförslag

Från och med *sida 6* (som inleds med *2.3.2 Grönstruktur och Hälsa*) till och med *sida 12* (som inleds med *4.2 Planeringsprincip*) hänvisas det till *'hälsa' återkommande och med upprepning.* Hänvisningar behöver förkortas, bli mer kärnfulla för att inte i onödan förlänga dokumentet. Det kan med fördel samlas under ett stycke.

Naturvårdstrategin bör vidare i alla led säkerställas som ett underordnat komplement till stadens översiktsplan.

Naturvårdsstrategin bör också särskilt beaktas som ett styrdokument och i högsta möjliga mån undvika motiverande och förklarande semantik till förmån för de nödvändiga styrkomponenterna. I de avseenden där förvaltningen bedömer att en bakgrund är nödvändig för att förstå styrtexten kan man med fördel nyttja källhänvisning med exempelvis fotnoter.

Återremis
Samhällsbyggnadsförvaltningen/Plan- och exploateringsutskottet
Februari 2026

Mölndals stads naturvårdsstrategi

►Strategi

Program

Plan

Policy

Riktlinjer

Anvisning

Typ av styrdokument:	Strategi
Beslutad av:	Kommunfullmäktige
Gäller från:	202Å-MM-DD**A**
Ansvarig:	Samhällsbyggnadsförvaltningen
Dokumentet gäller för:	Mölndals stad
Senast reviderad:	2026-01-19

Innehåll

1. Inledning och syfte 3

1.1. Naturvårdsstrategins syfte 3

1.2. Användningsområden 3

1.3. Dokumentets upplägg 4

1.4. Ansvar och uppföljning 4

1.5. Målstyrning för ekologisk hållbarhet 4

2. Varför bevara och planera för natur 5

2.1. Konventionen om biologisk mångfald 5

2.2. Hållbarhetsmål och Sveriges miljömål 5

2.3. Naturvård – en del av kommunens verksamhet 6

2.3.1. Ekosystemtjänster 7

3. Riktlinjer, skydd och hänsyn vid samhällsplanering 8

3.1. Riktlinjer 8

3.2. Naturvårdskartan och värdefulla naturområden 8

4. Principer för naturvårdsarbetet i Mölndals stad 10

4.1. Planeringsprincip: *Alla invånare ska ha nära till grönska och rekreation med höga kvaliteter* 11

4.2. Planeringsprincip: *Kommunen utvecklar och förbättrar tillgängligheten till tätortsnära rekreation, höga naturvärden och områden för friluftslivet* 12

4.3. Planeringsprincip: *Natur- och kulturmiljöerna bevaras, levandegörs och utvecklas* 13

4.4. Planeringsprincip: *Skogens och jordbruksmarkens klimatreglerande roll bevaras och stärks* 14

4.5. Planeringsprincip: *Befintliga våtmarker värnas och nya tillskapas* 15

4.6. Planeringsprincip: *God vattenkvalitet eftersträvas för alla vattenmiljöer* 16

4.7. Planeringsprincip: Hänsyn tas till den gröna infrastrukturen 17

1. Inledning och syfte

Vårt samhälle ställer allt högre krav på utveckling. För att då kunna ta hänsyn till den biologiska mångfalden krävs samlad och aktuell kunskap. Naturvårdsstrategin är ett verktyg för att säkerställa att naturvård i Mölndals stad sker på ett strukturerat och effektivt sätt, och att det finns en tydlig riktning för arbetet med att skydda och vårda naturen i kommunen.

Det övergripande naturvårdsmålet i Mölndals stad är att kommunen bevarar och ökar den biologiska mångfalden av nu eller tidigare naturligt förekommande arter och naturtyper. Samtidigt ska människans möjligheter till rika naturupplevelser föras vidare till kommande generationer och naturresurser ska utnyttjas långsiktigt och hållbart.

Strategin gör det möjligt att i ett tidigt skede av samhällsplaneringen ta hänsyn till områden med höga naturvärden samt viktiga ekologiska samband och strukturer. Den är ett viktigt verktyg för planering och beslut som berör såväl användningen av mark och vatten som olika naturvårdande åtgärder. Den konkretiserar även översiktsplanens planeringsprinciper och beskriver kommunens roll i arbetet för att skapa ett hållbart samhälle och bidra till att de nationella och globala miljö- och hållbarhetsmålen uppnås. Som stöd till naturvårdsstrategin finns en digital karta, naturvårdskartan, som synliggör var i kommunen vi har höga naturvärden.

Strategin sätter ramarna för, och ger vägledning om, vilka prioriteringar som ska göras, men går inte in på specifika åtgärdsförslag. Den fokuserar på varför och hur naturvårdsarbetet ska bedrivas på en hög nivå, på lång sikt.

Tänk på att det även är viktigt att väga in andra styrande dokument som kommunen beslutat om.

1.1. Naturvårdsstrategins syfte

- att jobba mot stadens övergripande naturvårsmål
- att konkretisera översiktsplanens planeringsprinciper.
- att visa hur staden kan stärka, utveckla och återställa kommunens naturvärden och därmed skapa förutsättningar för välfungerande ekosystem och en rik biologisk mångfald
- att tydliggöra hur kommunen kan bidra till det nationella och globala miljö- och hållbarhetsarbetet.
- att tydliggöra kommunens roll och rådighet i stadens naturvårdsarbete.
- att skapa samsyn inom organisationen gällande naturvärden och deras betydelse, inte bara för den biologiska mångfalden, utan även för rekreations- och friluftsvärden.

1.2. Användningsområden

- Utformning av översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser
- Tillsyn och prövning enligt miljöbalken
- Prövning av bygglov

- Vid samverkan med markägare, föreningar och andra myndigheter och kommuner
- I frågor som berör naturmiljö då kommunen är remissinstans
- Vid ansökningar om bidrag för naturvårdsinsatser
- I stadens praktiska natur- och friluftslivsarbete
- Vid infrastrukturprojekt
- Upplåtelse av offentlig plats

1.3. Dokumentets upplägg

Dokumentet består av två delar.

Den första delen är *riktlinjer.* Dessa riktlinjer är framtagna som ett stöd till Mölndals stads arbete med samhällsplanering, näringslivsetableringar och annan exploatering. De ska fungera som en vägledning vid åtgärder som kan skada naturmiljön och kan med avseende på det kommunala planmonopolet styra utvecklingen så att vi bevarar värdefulla naturområden och undviker exploatering där så är viktigt.

Den andra delen är själva *strategin.* Där redovisas och konkretiseras översiktsplanens planeringsprinciper och hur kommunen kan jobba för att, med hjälp av dessa, uppnå den nationella miljömålsuppfyllnaden och Sveriges åtagande globalt inom ramen för konventionen om biologisk mångfald. Här sker det praktiska och utvecklande naturvårdsarbetet, på stadens egen mark, där vi har rådighet

1.4. Ansvar och uppföljning

Arbetet för ett hållbart natur- och miljömålsarbete är integrerat i stadens mål och styrning och i den ordinarie verksamheten. Naturvårdsstrategin är ett politiskt antaget styrdokumenten och det ligger i nämndernas och bolagens ansvar att se till att beslutat styrdokument efterlevs.

Redovisning och uppföljning av naturvårdsstrategin genomförs en gång per mandatperiod i den politiska nämnd eller utskott som är ansvarig för det strategiska naturvårdsarbetet.

1.5. Målstyrning för ekologisk hållbarhet

I stadens Ramverk för ekologisk hållbarhet beskrivs stadens målstruktur för ekologisk hållbarhet. Mölndals stad har två övergripande målsättningar för kommunens miljö- och klimatarbete, vilka är inriktade på klimat och biologisk mångfald. Naturvårdsstrategin är ett av de strategiska styrdokument som omfattas av ramverket. Strategin ska bidra till att Mölndals stads mål om biologisk mångfald uppnås. Detta görs genom att planera staden och exploatering på sådant sätt att viktiga ekologiska samband och biologisk mångfald bevaras, samt att staden aktivt jobbar med naturvårdande insatser för att stärka och öka den biologiska mångfalden.

2. Varför bevara och planera för natur

Varför ska vi bevara natur, och varför bör en kommun ha en strategi för naturvård? Det finns flera anledningar. I lagstiftningen finns olika regler och bestämmelser som måste beaktas. Det kan förekomma fridlysta arter och många områden är ekologiskt känsliga enligt miljöbalkens definition.

De nationella miljömål som riksdagen fastställt fungerar som ett verktyg för bland annat kommuner att uppfylla de internationella åtaganden som ställs enligt konventionen om biologisk mångfald och det globala ramverket för biologisk mångfald. Miljömålen, tillsammans med de 17 globala målen för hållbar utveckling, ställer krav på kommunal planering, och en naturvårdsstrategi kan sätta upp ramarna och vägleda för ett sådant arbete.

Utöver lagstiftning, nationella miljömål och globala hållbarhetsmål så finns det rent etiska motiv. Vi vill bevara naturtyper och organismer för att de har ett egenvärde, skänker oss glädje och för att vi har ett ansvar inför kommande generationer.

2.1. Konventionen om biologisk mångfald

Förlusten av livsmiljöer och arter räknas som ett av vår tids största problem. Därför har Sverige undertecknat konventionen om biologisk mångfald (Rio, 1992). Konventionen har införlivats i det svenska miljöarbetet bland annat genom de nationella miljömålen. Målet anger att den nuvarande biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Under COP15 i Montreal 2022 enades även världens länder om ett nytt *globalt ramverk för biologisk mångfald.* För att leva upp till det ramverket har EU bland annat beslutat om en ny förordning för att restaurera natur. Ramarna för hela naturvårdsarbetet anges i miljöbalken, i miljömålen, samt i regeringens naturvårdsskrivelse från 2002. I miljöbalkens portalparagraf, (1998:808) 1 kap. 1§, anges bland annat att miljöbalken ska tillämpas så att värdefulla naturmiljöer skyddas och vårdas samt att den biologiska mångfalden bevaras.

Kommunen spelar en nyckelroll i gröna frågor och i utvecklingen av områden som rör naturvärden genom att vara markägare, förvaltare, fysisk planerare samt prövnings- och tillsynsmyndighet

2.2. Hållbarhetsmål och Sveriges miljömål

Sveriges miljömål fungerar som riktmärken för miljöarbetet i Sverige. Målen visar vägen mot en hållbar utveckling och utgör den miljömässiga dimensionen av Agenda 2030. Sveriges miljömål består av ett övergripande generationsmål, 16 miljökvalitetsmål samt flera etappmål.

2.2.1. Agenda 2030

Hösten 2015 antog FN:s medlemsstater Agenda 2030 för hållbar utveckling. Agenda 2030 är en global handlingsplan med det huvudsakliga målet att skapa en mer hållbar och

rättvis värld för alla människor, oavsett var de bor. FN:s medlemsstater åtog sig att fram till år 2030 leda världen mot en hållbar och rättvis framtid, att utrota fattigdom och hunger överallt, att bekämpa ojämlikheter inom och mellan länder, att bygga fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen, att alla ska kunna åtnjuta de mänskliga rättigheterna, att främja jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt, att vidta ansträngningar för att nå dem som är mest utsatta först samt att säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser.

2.2.2. Sveriges miljökvalitetsmål

Sveriges miljömål är ett nationellt ramverk som syftar till att vägleda arbetet mot en hållbar utveckling genom att skydda miljön och säkra hälsa och livskvalitet för kommande generationer. Målen är centrala för Sveriges miljöpolitik och fungerar som en vägledning för att hantera klimatförändringar, skydda naturresurser, minska miljöpåverkan från olika samhällssektorer samt bevara och nyttja biologisk mångfald på ett hållbart sätt.

Sveriges 16 miljökvalitetsmål beskriver det tillstånd i den svenska miljön som hela miljömålsarbetet ska leda till. De 10 miljökvalitetsmål som denna strategi främst jobbar mot är: Begränsad klimatpåverkan, grundvatten av god kvalitet, ett rikt odlingslandskap, bara naturlig försurning, ingen övergödning, myllrande våtmarker, god bebyggd miljö, levande sjöar och vattendrag, levande skogar samt ett rikt växt och djurliv.

2.3. Naturvård – en del av kommunens verksamhet

Bevarande och utvecklande av värdefull och intressant natur har en stor betydelse för att skapa en attraktiv och hälsosam boendemiljö. En kommun som planerar för framtiden lockar människor, inte bara med arbetstillfällen, vård, skola och omsorg, utan också med en närmiljö som erbjuder varierade möjligheter till naturupplevelser och rekreation.

Den fysiska planeringen är till för att säkerställa att det finns lämplig mark i beredskap för verksamhet och boende, men syftar även till att skydda områden som till exempel har speciella natur- och kulturvärden. Naturvårdsarbete är alltså en viktig del av samhällsplaneringen. God planering är ett avgörande instrument för att nå ett hållbart samhälle.

På den kommunala marken har staden goda möjligheter att både bevara och på olika sätt främja naturvärden och ekosystemtjänster. Detta kan exempelvis ske genom riktad skötsel i naturområden, restaurering, ökat samarbete med andra aktörer med mera. Genom att aktivt arbeta med att stärka naturvärden och ekosystemtjänster på kommunal mark kan Mölndal stad också verka som en förebild och inspirera andra aktörer till initiativ som främjar den biologiska mångfalden.

Många vetenskapliga undersökningar visar att aktivt friluftsliv och naturupplevelser ger en bättre hälsa. Det är väl dokumenterat att naturen kan främja psykisk återhämtning och öka välbefinnandet genom att minska nivåerna av stresshormonet kortisol. Genom att tillhandahålla grönområden och naturupplevelser kan kommuner förbättra både den fysiska och psykiska hälsan hos sina invånare, minska stress, främja social sammanhållning och skapa en miljö som stödjer hållbar och långsiktig hälsa.

Genom att aktivt vårda och bevara naturens ekosystem, inklusive skogar och våtmarker, skyddar vi våra livsviktiga vattenresurser som förser oss med rent dricksvatten, stöder biologisk mångfald och reglerar klimatet, vilket i sin tur säkerställer att kommande generationer får tillgång till hälsosamma och hållbara vattenkällor.

2.3.1. Ekosystemtjänster

I Regeringens proposition 2013/14 kan man läsa att ”ekosystemens direkta och indirekta bidrag till människors välbefinnande kallas för ekosystemtjänster. Ekosystemtjänster är således ett sätt att uttrycka vilka nyttor människor får av ekosystemen och den biologiska mångfalden. Det är produkter och tjänster som naturens ekosystem ger oss människor och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Biologisk mångfald är en grundförutsättning för ekosystemens långsiktiga kapacitet att leverera ekosystemtjänster. En hög produktion av ekosystemtjänster från väl fungerande ekosystem kan leverera stora samhällsvinster i och med att behovet av investeringar i tekniska lösningar är mindre”.

2.3.2. Grönstruktur och hälsa

Grönområden och stressreduktion

Naturkontakt ha visat sig ha stora positiva effekter på vår hälsa och välbefinnande. Studier pekar på huvudsakliga teorier:

1. Genom att grönska skyddar dig från att se och höra miljöer som kan framkalla stress och utmattning.
2. Genom att grönska tillhandahåller miljöer som stämmer mer överens med vårt kollektiva förflutna, där återhämtning har skett i naturliga miljöer med växtlighet, vatten, öppna siktlinjer och med djur som inte innebär hot.

Stressreduktion sker ofta vid passiva naturupplevelser, som utsikt från ett fönster eller när du går i närheten av träd, parker och trädgårdar. Ju större, närmre och mer attraktiv en grönyta är, desto fler hälsofördelar. Generellt gäller att ju längre tid och desto mer frekvent människor vistas i grönområden, desto mer upplever individen återhämtning och lägre stressnivåer. Kvaliteten på grönytan påverkar också återhämtningsförmågan. Kvalitet på en grönyta kan innebära många olika saker som hur väl omhändertagen den är, hur variationsrik den är, hur den ligger i landskapet och hur påverkad av yttre störningar den är.

3. Riktlinjer, skydd och hänsyn vid samhällsplanering

3.1. Riktlinjer

För att kunna uppfylla lagstiftningens krav, bidra till nationell och global miljömålsstyrning samt bygga ett hållbart samhälle gäller följande riktlinjer för Mölndals stad:

- Områden som värderats till Naturvärdesklass 1 och 2 är särskilt känsliga ur ekologisk synpunkt enligt miljöbalken 3 kap. 3§. Dessa områden ska skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön och ingen exploatering av dessa områden ska ske.
- Områden som värderats till klass 3 bedöms motsvara naturområden som betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden enligt 3:6 miljöbalken. Dessa naturområden har betydelse på lokal nivå och för spridning av arter och bör så långt det är möjligt undvika att exploateras.
- I de fall naturområden exploateras ska detta kompenseras, i den mån det är möjligt, för att minska nettoförlusten av biologisk mångfald.

Observera att riktlinjerna inte ersätter bestämmelser i miljöbalken eller annan lagstiftning

3.2. Naturvårdskartan och värdefulla naturområden

Naturen i Mölndal är en värdefull tillgång för växter, djur och inte minst medborgarna. Mölndals stad har unika natur- och kulturreservat, levande badsjöar, naturområden med vandringsleder och allt ifrån bokskogar till ljunghedar. Här finns en unik natur tätt inpå knutarna i en av norra Europas storstadsregioner. Natur som skänker rekreation och upplevelser till invånare från Mölndal, Göteborg och mer långväga turister. Få storstäder kan uppvisa så varierad och mångskiftande natur.

Till naturvårdsstrategin hör en naturvårdskarta. Här presenteras områden i kommunen som har högre naturvärde och större betydelse för biologisk mångfald än övriga områden, och alltså kräver större hänsyn vid olika ingrepp som kan skada naturmiljön. Kartan är ett faktaunderlag som uppdateras löpande.

Naturvärdesobjekten har inventerats och klassats utifrån biotop- och artvärde i enlighet med svensk standard för naturvärdesinventeringar (Svensk Standard, SS 199000:2023).

Till varje naturvärdesobjekt finns en kortfattad beskrivning om objektets naturvärden och vilket underlag som ligger till grund för bedömningen. Kartan utgör ett viktigt planeringsverktyg och finns tillgänglig digitalt i kommunens kartstöd.

- **Naturvärdesklass 1 - högsta naturvärde**
  - mycket stor särskild betydelse för den biologiska mångfalden
- **Naturvärdesklass 2 - högt naturvärde**
  - stor särskild betydelse för biologisk mångfald
- **Naturvärdesklass 3 - påtagligt naturvärde**
  - påtaglig särskild betydelse för biologisk mångfald

Naturvärdesklass 4 - visst naturvärde

- redovisas inte i naturvårdskartan.

Övrig värdeklass 5

- redovisas inte i naturvårdskartan

Övrig värdeklass 6

- redovisas inte i naturvårdskartan

Övrig värdeklass 7

- redovisas inte i naturvårdskartan

Generellt kan sägas att områden med lägre naturvärden bedöms kunna återskapas i viss utsträckning och de kan i vissa fall kompenseras för genom att skapa nya, likartade naturmiljöer i den nya planstrukturen eller i intilliggande områden. Högre naturvärden, särskilt sådana värden som är knutna till exempelvis gamla träd och skogsmiljöer med lång kontinuitet, går som regel inte att återskapa eller kompensera för och bör inte bebyggas alls. Dessa miljöer är mycket känsliga för ingrepp och uppkomna skador på naturvärdena bedöms vara irreversibla.

Smart att bevara – svårt att ersätta:

- Äldre skogsmark med gamla träd
- Naturmiljöer för arter som behöver stora och sammanhängande grönytor
- Naturliga stränder
- Äldre sumpskogar och våtmarker
- Ängs- och naturbetesmarker med lång kontinuitet och slåtter
- Ovanliga naturtyper eller förekomst av hotade arter
- Alléer och andra gröna kulturmiljöer med lång historisk kontinuitet.

Går ofta bra att nyskapa:

- Småvatten och öppna mindre våtmarker - exempelvis öppen dagvattenhantering
- Viss gräsmark med blommande växter över lång säsong, exempelvis vegetationstak
- Blommande träd, buskar och perenner
- Träd och grönytor för reglerande ekosystemtjänster, exempelvis fördröjning av vatten i skelettjordar eller skuggande träd.

4. Principer för naturvårdsarbetet i Mölndals stad

Mölndals stads översiktsplan, Framtidens Mölndal, bygger på den övergripande och vägledande inriktningen för hur mark- och vattenområden i kommunen ska användas och utvecklas. För att förtydliga hur denna inriktning ska genomföras har staden tagit fram fyra stadsbyggnadsstrategier som planeringen ska utgå ifrån.

De fyra stadbyggnadsstrategierna från ”Framtidens Mölndal - översiktsplan för Mölndals kommun” är:

1. Kommunen bidrar till en växande region
2. Mölndal, Kållered, Lindome och Hällesåker utvecklas utifrån sina förutsättningar och kvaliteter
3. Kommunen främjar möjligheten till ett gott liv
4. Kommunen värnar om de värdefulla gröna miljöerna

Planeringsprinciperna är ytterligare en fördjupning som utifrån olika fokusområden talar om hur stadsbyggnadsstrategierna bör genomföras. Principerna syftar till att underlätta avvägningar mellan intresseområden och ska vara vägledande för hur den önskade markanvändningen ska uppnås, såväl för utveckling som för bevarande.

Översiktsplanen är ett brett dokument som fokuserar på all mark- och vattenanvändning inom kommunen, med målet att skapa en hållbar utveckling för både människa och miljö. Naturvårdsstrategin är mer specifik, med naturen och naturvärden som utgångspunkt. Den konkretiserar planeringsprinciperna och arbetet med översiktsplanen, särskilt när det gäller att beakta ekologisk och miljömässig hänsyn i den bredare samhällsplaneringen.

I följande avsnitt beskrivs de planeringsprinciper som finns i översiktsplanen och som på olika sätt omfattar naturvårdsaspekter. Strategin synliggör även stadens rådighet och vilka aktiviteter som kan ha långsiktiga resultat på naturvårdsarbetet med avseende på stadens övergripande naturvårdsmål.

4.1. Planeringsprincip: *Alla invånare ska ha nära till grönska och rekreation med höga kvaliteter*

Grönområden fungerar som sociala mötesplatser och kan främja social interaktion. De offentliga parkerna och grönområdena är tillgängliga för alla oavsett social status och ekonomisk situation. Att grönområdena är tillgängliga och nåbara är extra viktigt för de grupper som har svårt att röra sig längre sträckor, som barn, äldre och rörelsehindrade. Forskning har visat att 300 meter är ett gränsvärde för hur långt man är beredd att gå till ett grönområde för att man ska använda det ofta. Det är också viktigt att det inte finns några stora barriärer på vägen.

Kommunens roll och rådighet:

Dessa är kommunens övergripande, prioriterade aktiviteter som kommunen lyfter fram för att nå långsiktiga mål inom miljömålsarbetet

- Skapa olika mötesplatser med hänsyn till ålder, omkringliggande funktioner, lokala intressen och medborgarintressen. Se till att ytorna kan utvecklas över tid och möjliggöra för flera funktioner
- Kartlägga och utveckla de gröna strukturerna till att rymma flera ekosystemtjänster
- Tänka på hur ekosystemtjänsterna kan bevaras, stärkas eller utvecklas i de gröna rummen
- Tillgodose parktillgång, barns utemiljöer, lekplatser och gröna kopplingar. Både för planerade och befintliga bostäder

4.2. Planeringsprincip: *Kommunen utvecklar och förbättrar tillgängligheten till tätortsnära rekreation, höga naturvärden och områden för friluftslivet*

Naturen i Mölndal är en källa till naturupplevelser, inspiration och rekreation. Att vistas utomhus i naturmiljöer har en dokumenterad positiv effekt på människors hälsa genom att bland annat sänka stressnivåer, öka koncentrationsförmågan, minska psykisk ohälsa och främja fysisk aktivitet. Att bevara och tillgängliggöra naturområden innebär därmed en stor samhällsvinst. Det gäller inte minst tätortsnära naturområden. Betydelsen av naturområden som rekreationsmiljöer har tydliggjorts under Corona-pandemin då antalet besökare i naturområden kraftigt ökade.

Kommunens roll och rådighet:

Dessa är kommunens övergripande prioriterade aktiviteter som kommunen lyfter fram för att nå långsiktiga mål inom miljömålsarbetet

- Öka allmänhetens kunskap om naturen så att fler hittar ut och kan upptäcka den. Detta kan i sin tur även bidra till ett förändrat beteende som gör att vi tar bättre hand om vår natur
- Öka kunskapen inom den kommunala organisationen om Mölndals natur och naturvårdsstrategins principer och riktlinjer
- Skapa koppling mellan stad och land. Entréer till naturområden och vägvisare ska finnas för att få fler att hitta ut i naturen

4.3. Planeringsprincip: *Natur- och kulturmiljöerna bevaras, levandegörs och utvecklas*

Att det finns en biologisk mångfald är en förutsättning för att upprätthålla näringskedjorna i naturen och som säkerhet om stora klimatförändringar sker. Att bevara naturmiljöer handlar inte bara om att skydda naturen för naturens egen skull, utan också om att säkra de livsviktiga funktioner och resurser som både naturen och vi människor är beroende av.

Även landskapet omkring oss har formats av naturförutsättningar. Tidigare generationers liv och brukande berättar något om människans historia. Landskapet är därför ett biologiskt kulturarv i form av spåren i växter och djur.

Kommunens roll och rådighet:

Dessa är kommunens övergripande prioriterade aktiviteter som kommunen lyfter fram för att nå långsiktiga mål inom miljömålsarbetet

- Stärka, utveckla och återställa den biologiska mångfalden av naturligt förekommande arter
- Värna områden som är särskilt viktiga för växt- och djurlivet i den fysiska planeringen
- Verka för att stärka samband mellan natur- och kulturvärden i landskapet.
- Verka för att biologiska värden stärks i vägkanter, på parkmark och andra liknande miljöer genom ändrade skötselmetoder
- Kommunens skogsbruk ska ta hänsyn till fornlämningar och kulturhistoriska lämningar i landskapet

4.4. Planeringsprincip: *Skogens och jordbruksmarkens klimatreglerande roll bevaras och stärks*

Skogen spelar en viktig roll för att begränsa Sveriges klimatpåverkan. Den tar upp mer växthusgaser än den släpper ut och bidrar också med förnyelsebara råvaror som kan ersätta fossila bränslen och material. Skogen verkar som naturliga vattenmagasin där både mark och växtlighet bidrar till att filtrera och lagra vatten, vilket ger en stabilare och mer långsiktig vattenförsörjning. Genom att bromsa och fördela vattenmängder minskar skogarna hastigheten på avrinningen till vattendrag och sjöar, vilket minskar risken för plötsliga översvämningar. För att skogen och jordbruksmarken ska fortsätta att leverera ekosystemtjänster är det viktigt att anpassa dem till ett förändrat klimat.

Kommunens roll och rådighet:

Dessa är kommunens övergripande prioriterade aktiviteter som kommunen lyfter fram för att nå långsiktiga mål inom miljömålsarbetet

- Bedriva ett hållbart skogsbruk genom att ta hänsyn till markens kolförråd och långsiktiga produktionsförmåga
- Planera för naturbaserade lösningar som även gynnar den biologiska mångfalden.
- Planera för och skapa mångfunktionella översvämningsytor
- Bevara vegetation som kan reglera flöden vid ihållande regn och skyfall
- Genomföra åtgärder som lagrar och binder in koldioxid, exempelvis genom att återställa dikade våtmarker

4.5. Planeringsprincip: *Befintliga våtmarker värnas och nya tillskapas*

Våtmarker bidrar med många ekosystemtjänster. Bland annat kan de fungera som näringsfällor och kolsänkor, bidra till grundvattenbildning, har vattenhållande förmåga och ge mer stabila flöden i vattendragen. Vissa fungerar som barnkammare för fisk och är livsmiljöer för mängder av fåglar och trollsländor. De är dessutom ofta attraktiva naturmiljöer att besöka.

Att återskapa och återväta utdikade våtmarker är därför centralt i arbetet för att minska övergödning, minska utsläppen av växthusgaser, minska sårbarheten för klimatförändringar samt för att gynna den biologiska mångfalden.

Kommunens roll och rådighet:

Dessa är kommunens övergripande prioriterade aktiviteter som kommunen lyfter fram för att nå långsiktiga mål inom miljömålsarbetet

- Undvika exploatering av våtmarksområden
- Se över områden som är lämpliga att återväta eller skapa våtmarker på

4.6. Planeringsprincip: *God vattenkvalitet eftersträvas för alla vattenmiljöer*

Vatten är en av planetens viktigaste resurser och grunden till livet på vår jord. I Mölndals kommun finns det gott om olika vattenmiljöer så som våtmarker, sjöar och vattendrag. Här finns en mångfald av arter som är helt beroende av naturliga vattenmiljöer. Dessa miljöer bistår också med en rad ekosystemtjänster som grundvattenbildning, vattenrening, flödesutjämning, rekreation med mera. Många av de här miljöerna är idag starkt påverkade genom bland annat övergödning, försurning, dikning, vandringshinder och förlust av naturliga livsmiljöer, vilket får negativa effekter på såväl den biologiska mångfalden som ekosystemtjänster.

Enligt EU:s ramdirektiv för vatten ska samtliga medlemsländer arbeta för att bland annat alla ytvattenförekomster ska uppnå god vattenstatus, både ekologisk och kemisk, samt att vattenkvaliteten inte får försämras.

Kommunens roll och rådighet:

Dessa är kommunens övergripande prioriterade aktiviteter som kommunen lyfter fram för att nå långsiktiga mål inom miljömålsarbetet

- Arbeta aktivt och strategiskt med vattenvårdsfrågor
- Samhällsplanering ska ske med hänsyn till vattenhushållande funktioner och med hänsyn till klimatförändringarnas negativa effekter
- Planera och genomföra åtgärder så att kvaliteten på vattnet blir sådant att naturliga arter kan fortleva i hållbara bestånd samt att fisk från kommunernas sjöar och vattendrag kan ätas utan hälsorisker

4.7. Planeringsprincip: Hänsyn tas till den gröna infrastrukturen

Många ekosystem (och ekosystemtjänster) är beroende av en hög biologisk mångfald och att det finns en välfungerande blågrön infrastruktur i landskapet. Detta innebär ett sammanhängande nätverk av lämpliga landmiljöer (gröna) och vattenmiljöer (blå) som arter på ett naturligt sätt kan röra sig inom och mellan.

Att arbeta strategiskt med grönstruktur innebär att man aktivt planerar hur vägar, bebyggelse och åkermark ska samordnas med den gröna infrastrukturen, och tar ställning till var grönstrukturen måste få ta plats.

Kommunens roll och rådighet:

Dessa är kommunens övergripande prioriterade aktiviteter som kommunen lyfter fram för att nå långsiktiga mål inom miljömålsarbetet

- Som markägare, förvaltare, exploatör och myndighet ska kommunen aktivt arbeta för att bevara och främja ekosystemtjänster och blågrön infrastruktur i landskapet
- Planera in och skapa utrymme för grönstruktur i tidiga skeden så att helheten och stråken finns med som en förutsättning för vidare stadsutveckling
- Ta fram landskapsanalyser i tidiga planskeden som värderar och bedömer konsekvenser på natur-och kulturmiljövärden
- Väga in hur ekosystemtjänsterna kan bevaras, stärkas eller utvecklas i de gröna rummen i stadsmiljön

Kommunstyrelsens plan- och exploateringsutskott

§ 60

Diarienummer 00679/2025

Utvidgning av verksamhetsområde för vatten och avlopp

Beslut

Plan- och exploateringsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige utvidgar verksamhetsområdet för Mölndals stads allmänna vatten- och avloppsanläggning, enligt bilaga, med 137 fastigheter.

Sammanfattning

Tekniska nämnden beslutade 30 september 2025, § 110, om förslag till kommunfullmäktige om utvidgning av verksamhetsområdet för Mölndals stads allmänna vatten- och avlopps-anläggning.

I Vattentjänstplan för Mölndals stad 2024-2035, som kommunfullmäktige fattade beslut om att anta den 13 december 2023, § 203, framgår de områden som inom planperioden ska anslutas till kommunalt vatten och avlopp. Bland de områden som pekas ut som aktuella för utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp ingår bland annat Hassungared och Hällesås.

Aktuellt förlag från tekniska nämnden innebär att verksamhetsområdet för vatten och spill-vatten utökas till att omfatta 136 fastigheter inom Hassungared och Hällesås. I utvidgningen ingår fyra fastigheter som redan har anslutits. Samhällsbyggnadsförvaltningen delar tekniska nämndens förslag till beslut, med den korrigering att bilagan omfattar 137 fastigheter.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 17 mars 2026.
Protokollsutdrag TEN 2025-09-30, § 110.
Stadsserviceförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 20 augusti 2025.
Fastighetsbeteckningar daterad 25 augusti 2025.
Kartöversikt daterad 25 augusti 2025.
Vattentjänstplan för Mölndals stad 2024 – 2035, daterad 1 januari 2024.

Expedieras till

Tekniska nämnden, samhällsbyggnadsförvaltningen

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-03-17

Dnr
KS 00679/2025

Gunnar Jungqvist
Projektledare

Kommunstyrelsen

Utvidgning av verksamhetsområde för vatten och avlopp

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige utvidgar verksamhetsområdet för Mölndals stads allmänna vatten- och avloppsanläggning, enligt bilaga, med 137 fastigheter

Sammanfattning

Tekniska nämnden beslutade 30 september 2025, § 110, om förslag till kommunfullmäktige om utvidgning av verksamhetsområdet för Mölndals stads allmänna vatten- och avloppsanläggning. Ärendet kortfattat beskrivs nedan.

I ”Vattentjänstplan för Mölndals stad 2024-2035”, som kommunfullmäktige fattade beslut om att anta den 13 december 2023 § 203, framgår de områden som inom planperioden ska anslutas till kommunalt vatten och avlopp. Bland de områden som pekas ut som aktuella för utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp ingår bland annat Hassungared och Hällesås.

Föreliggande förlag till beslut från tekniska nämnden innebär att verksamhetsområdet för vatten och spillvatten utökas till att omfatta 136 fastigheter inom Hassungared och Hällesås. I utvidgningen ingår fyra fastigheter som redan har anslutits.

Samhällsbyggnadsförvaltningen delar tekniska nämndens förslag till beslut, med den korrigering att bilagan omfattar 137 fastigheter.

Bakgrund

Enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster ska kommunen, om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas med vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, bland annat se till att behovet tillgodoses genom en allmän VA-anläggning.

I varje kommun ska det finnas en aktuell vattentjänstplan som ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. I ”Vattentjänstplan för Mölndals stad 2024-2035”, som kommunfullmäktige fattade beslut om att anta den 13 december 2023 § 203, framgår det att de områden som inom planperioden ska anslutas till kommunalt vatten och avlopp exempelvis är Hassungared och Hällesås. I Hassungared är det delområdet i väster som ska anslutas. Eftersom topografin resulterar i att vattentäkterna ligger nedströms vid de enskilda avloppsanordningarna så finns det risk för föroreningar. Även i Hällesås är

de enskilda avloppsanordningarna inte en lämplig lösning och det finns risk för att vattentäkterna förorenas. För området Hällesås finns en avsiktsförklaring och inom en snar framtid ett avtal om försörjning samt avledning av vatten och avlopp från fastigheterna till Kungsbacka kommuns allmänna VA-anläggning.

Förslaget innebär att 133 fastigheter ansluts till den allmänna VA anläggningen och att verksamhetsområdet utvidgas till att även omfatta Hassungared och Hällesås. I utvidgningen ingår fyra fastigheter som redan har anslutits. Utvidgningen innebär en tryggare dricksvattenförsörjning samt långsiktigt hållbar avloppshantering samt en mindre risk för miljö- och hälsoproblem som skulle kunna påverka Mölndals stad som helhet.

Ekonomi

Utbyggnaden av vatten- och avloppsledningar finansieras genom VA-taxan.

Budgeterade medel för utbyggnad och intäkter (anläggningsavgifter) framgår av rad 67, Investeringsbudget och plan i Budget och plan 2026–2028, Mölndals stad (Kommunfullmäktige 2025–11-19, § 201).

Bedömning

Samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning är den föreslagna utvidgningen av verksamhetsområdet är förenlig med kommunens mål och långsiktiga planering för vatten och avlopp.

Gällande tidpunkten för bestämmande av den utvidgning av verksamhetsområdet som föreslås bedömer samhällsbyggnadsförvaltningen att detta bör göras snarast. Detta då projektering för anslutning av Hassungared och Hällesås redan påbörjats för delar av respektive område. Sanhällsbyggnadsförvaltningen bedömer vidare att ett bestämt verksamhetsområde ofta är en förutsättning för att Lantmäteriet ska kunna bilda ledningsrätter i områdena. Något som ofta är en förutsättning för att kunna säkra marktillträde och påbörja entreprenad.

Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att det finns budgeterade medel för utbyggnaden. Se rad 67, Investeringsbudget och plan i Budget och plan 2026–2028, Mölndals stad (Kommunfullmäktige 2025–11-19, § 201).

Samhällsbyggnadsförvaltningen noterar även att tekniska nämnden enligt 30 september 2025, § 110, gav stadsserviceförvaltningen i uppdrag att ta fram underlag för bedömning om särtaxa kan och bör införas för områdena.

Eftersom ärendet är av större vikt och av principiell beskaffenhet ska beslut om utvidgning av verksamhetsområde för vatten och avlopp fattas av kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 17 mars 2026.

Sammanträdesprotokoll tekniska nämnden 2025-09-30, § 110.
Stadsserviceförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 20 augusti 2025
Fastighetsbeteckningar daterad 25 augusti 2025.
Kartöversikt daterad 25 augusti 2025.
Vattentjänstplan för Mölndals stad 2024 – 2035, daterad 1 januari 2024.

Viktoria Fagerlund
Förvaltningschef

Johanna Hulthén
Projektchef

Tekniska nämnden

§ 110

Dnr 00202/20255.5.1

Förslag till utvidgning av verksamhetsområde för vatten och avlopp

Beslut

Tekniska nämnden ger förvaltningen i uppdrag att ta fram underlag för bedömning om särtaxa kan och bör införas.

Tekniska nämndens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige utvidgar verksamhetsområdet för Mölndals stads allmänna vatten- och avloppsanläggning, enligt bilaga, med 136 fastigheter.

Ärendet

Enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster ska kommunen, om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas med vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, bland annat se till att behovet tillgodoses genom en allmän VA-anläggning.

I varje kommun ska det finnas en aktuell vattentjänstplan som ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. I ”Vattentjänstplan för Mölndals stad 2024-2035”, som kommunfullmäktige fattade beslut om att anta den 13 december 2023 § 203, framgår det att de områden som inom planperioden ska anslutas till kommunalt vatten och avlopp exempelvis är Hassungared och Hällesås. I Hassungared är det delområdet i väster som ska anslutas. Eftersom topografin resulterar i att vattentäkterna ligger nedströms vid de enskilda avloppsanordningarna så finns det risk för föroreningar. Även i Hällesås är de enskilda avloppsanordningarna inte en lämplig lösning och det finns risk för att vattentäkterna förorenas. För området Hällesås finns en avsiktsförklaring och inom en snar framtid ett avtal om försörjning samt avledning av vatten och avlopp från fastigheterna till Kungsbacka kommuns allmänna VA-anläggning.

Förslaget innebär att 132 fastigheter ansluts till den allmänna VA-anläggningen och att verksamhetsområdet utvidgas till att även omfatta Hassungared och Hällesås. I utvidgningen ingår fyra fastigheter som redan har anslutits. Utvidgningen innebär en tryggare dricksvattenförsörjning samt långsiktigt hållbar avloppshantering samt en mindre risk för miljö- och hälsoproblem som skulle kunna påverka Mölndals stad som helhet.

Ärendets behandling

Arbetsutskottet har behandlat ärendet 16 september 2025, § 82.
Stadsserviceförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 20 augusti 2025.
Fastighetsbeteckningar daterad 25 augusti 2025.
Kartöversikt daterad 25 augusti 2025.
Vattentjänstplan för Mölndals stad daterad 1 januari 2024.

Förslag till beslut

Arbetsutskottets förslag till tekniska nämnden

Kommunfullmäktige utvidgar verksamhetsområdet för Mölndals stads allmänna vatten- och avloppsanläggning, enligt bilaga, med 136 fastigheter.

Ledamöternas förslag till beslut

Ordförande Göran Isacsson (M) föreslår att tekniska nämnden ger förvaltningen i uppdrag att ta fram underlag för bedömning om särtaxa kan och bör införas.

Beslutsgång

Ordförande Göran Isacsson (M) frågar först om arbetsutskottets förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Ordförande frågar sedan om ordförandens förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Expedieras till

Stadsserviceförvaltningen, kommunstyrelsen

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2025-08-20

Dnr
TEN 00202/2025

Annika Hedspång
VA-ingenjör

Tekniska nämnden

Förslag till utvidgning av verksamhetsområde för vatten och avlopp

Förslag till beslut

Tekniska nämndens förslag till kommunfullmäktige
Kommunfullmäktige utvidgar verksamhetsområdet för Mölndals stads allmänna vatten- och avloppsanläggning, enligt bilaga, med 136 fastigheter.

Sammanfattning

Enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster ska kommunen, om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas med vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, bland annat se till att behovet tillgodoses genom en allmän VA-anläggning.

I varje kommun ska det finnas en aktuell vattentjänstplan som ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. I ”Vattentjänstplan för Mölndals stad 2024-2035”, som kommunfullmäktige fattade beslut om att anta den 13 december 2023 § 203, framgår det att de områden som inom planperioden ska anslutas till kommunalt vatten och avlopp exempelvis är Hassungared och Hällesås. I Hassungared är det delområdet i väster som ska anslutas. Eftersom topografin resulterar i att vattentäkterna ligger nedströms vid de enskilda avloppsanordningarna så finns det risk för föroreningar. Även i Hällesås är de enskilda avloppsanordningarna inte en lämplig lösning och det finns risk för att vattentäkterna förorenas. För området Hällesås finns en avsiktsförklaring och inom en snar framtid ett avtal om försörjning samt avledning av vatten och avlopp från fastigheterna till Kungsbacka kommuns allmänna VA-anläggning.

Förslaget innebär att 132 fastigheter ansluts till den allmänna VA-anläggningen och att verksamhetsområdet utvidgas till att även omfatta Hassungared och Hällesås. I utvidgningen ingår fyra fastigheter som redan har anslutits. Utvidgningen innebär en tryggare dricksvattenförsörjning samt långsiktigt hållbar avloppshantering samt en mindre risk för miljö- och hälsoproblem som skulle kunna påverka Mölndals stad som helhet.

Ekonomi

Finansieringen av den allmänna VA-anläggningen sker genom både anläggnings- och brukningsavgifter.

Bedömning

En utvidgning av verksamhetsområdet bedöms som nödvändig och förenlig med kommunens mål och långsiktiga planering för vatten och avlopp, miljö samt hållbar utveckling. Eftersom ärendet är av större vikt och av principiell beskaffenhet ska beslut om utvidgning av verksamhetsområde för vatten och avlopp fattas av kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

Stadsserviceförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 20 augusti 2025.
Fastighetsbeteckningar daterad 25 augusti 2025.
Kartöversikt daterad 25 augusti 2025.
Vattentjänstplan för Mölndals stad daterad 1 januari 2024.

Expedieras till

Kommunstyrelsen

Elin Rosenberg Elebring
Förvaltningschef

Annika Nyberg
Interim verksamhetschef för Vatten och återvinning

TEN 202/2025
Bilaga 1, fastighetsbeteckningar
2025-08-20

Mölndals stads allmänna vattentjänster

Utökat verksamhetsområde för år 2025.

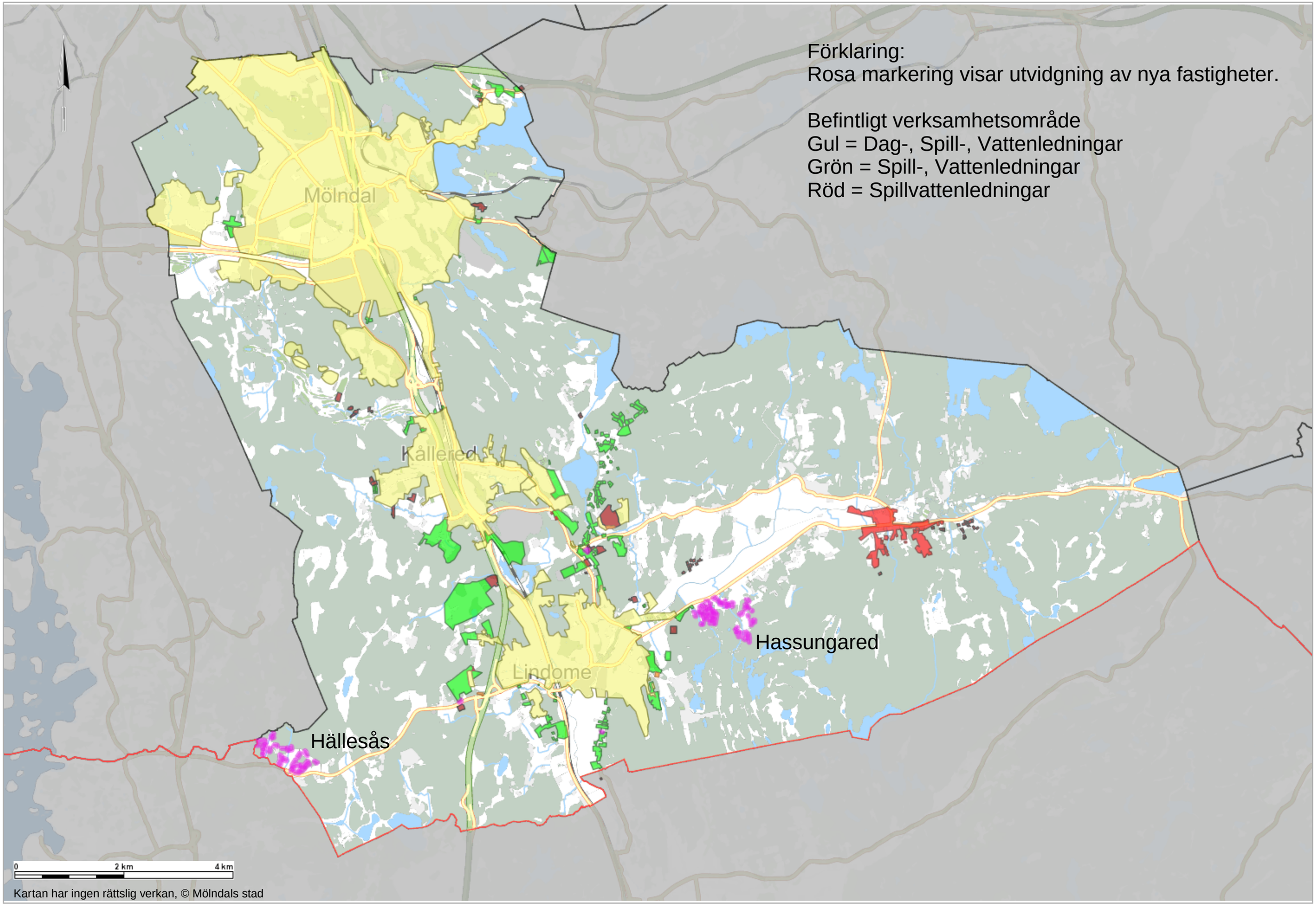
Underlaget är upprättat av Stadsserviceförvaltningen och utvidgningen består av ett utbyggnadsområde som ingår i VA-utbyggnadsplanen samt enstaka fastigheter i redan utbyggt område. Totalt 136 stycken fastigheter.

Verksamhetsområde för dricksvatten och spillvatten

Fastighetsbeteckning	Fastighetsbeteckning
HASSUNGARED 1:14	HÄLLESÅS 1:14 (1), del av
HASSUNGARED 1:22	HÄLLESÅS 1:15 (10), del av
HASSUNGARED 1:25	HÄLLESÅS 1:15 (5), del av
HASSUNGARED 1:26 (1)	HÄLLESÅS 1:19
HASSUNGARED 1:26 (2)	HÄLLESÅS 1:20
HASSUNGARED 1:27	HÄLLESÅS 1:24
HASSUNGARED 1:28	HÄLLESÅS 1:25
HASSUNGARED 1:29	HÄLLESÅS 1:26
HASSUNGARED 1:31	HÄLLESÅS 1:27
HASSUNGARED 1:32	HÄLLESÅS 1:28
HASSUNGARED 1:33	HÄLLESÅS 1:30
HASSUNGARED 1:34	HÄLLESÅS 1:31
HASSUNGARED 1:36	HÄLLESÅS 1:32
HASSUNGARED 1:37	HÄLLESÅS 1:33
HASSUNGARED 1:38	HÄLLESÅS 1:35
HASSUNGARED 1:39	HÄLLESÅS 1:36
HASSUNGARED 1:40	HÄLLESÅS 1:37
HASSUNGARED 1:41	HÄLLESÅS 1:38
HASSUNGARED 1:42	HÄLLESÅS 1:39
HASSUNGARED 1:43	HÄLLESÅS 1:40
HASSUNGARED 1:44	HÄLLESÅS 1:41
HASSUNGARED 1:45	HÄLLESÅS 1:42
HASSUNGARED 1:46	HÄLLESÅS 1:43
HASSUNGARED 1:47	HÄLLESÅS 1:44
HASSUNGARED 1:48, del av	HÄLLESÅS 1:45
HASSUNGARED 1:50 (1), del av	HÄLLESÅS 1:46
HASSUNGARED 1:53	HÄLLESÅS 1:48 (1), del av
HASSUNGARED 1:55	HÄLLESÅS 1:49
HASSUNGARED 1:56	HÄLLESÅS 1:50
HASSUNGARED 2:13 (1), del av	HÄLLESÅS 1:51
HASSUNGARED 2:17	HÄLLESÅS 1:52
HASSUNGARED 2:21	HÄLLESÅS 1:53

HASSUNGARED 2:26	HÄLLESÅS 1:54
HASSUNGARED 2:27 (1)	HÄLLESÅS 1:55
HASSUNGARED 2:28 (1), del av	HÄLLESÅS 1:56
HASSUNGARED 2:29	HÄLLESÅS 1:57
HASSUNGARED 2:30	HÄLLESÅS 1:58
HASSUNGARED 2:31	HÄLLESÅS 1:59
HASSUNGARED 2:32	HÄLLESÅS 1:60
HASSUNGARED 2:33	HÄLLESÅS 1:61
HASSUNGARED 2:34	HÄLLESÅS 1:62
HASSUNGARED 2:35	HÄLLESÅS 1:63, del av
HASSUNGARED 2:36	HÄLLESÅS 1:64
HASSUNGARED 2:38	HÄLLESÅS 1:65
HASSUNGARED 2:40	HÄLLESÅS 1:66
HASSUNGARED 2:50	HÄLLESÅS 1:68
HASSUNGARED 2:51	HÄLLESÅS 1:69
HASSUNGARED 2:52 (2), del av	HÄLLESÅS 1:70
HASSUNGARED 3:37	HÄLLESÅS 1:71
HASSUNGARED 4:9	HÄLLESÅS 1:72
HASSUNGARED 4:10	HÄLLESÅS 1:73
HASSUNGARED 4:11	HÄLLESÅS 1:74
HASSUNGARED 4:12	HÄLLESÅS 1:75
HASSUNGARED 4:2	HÄLLESÅS 1:76
HASSUNGARED 4:3	HÄLLESÅS 1:77
HASSUNGARED 4:4	HÄLLESÅS 1:78
HASSUNGARED 4:5	HÄLLESÅS 1:79
HASSUNGARED 4:6	HÄLLESÅS 1:80
HASSUNGARED 4:7	HÄLLESÅS 1:81
HASSUNGARED 4:8	HÄLLESÅS 1:82
HASSUNGARED 5:1 (1), del av	HÄLLESÅS 1:83
HASSUNGARED 5:1 (5)	HÄLLESÅS 1:84, del av
HASSUNGARED 5:2	
HASSUNGARED 5:4	LISSKULLA 1:16
HASSUNGARED 5:5	DVÄRRED 2:37
HASSUNGARED 5:8	DVÄRRED 2:146
HASSUNGARED 6:1	LINDOME 8:30
HASSUNGARED 8:1 (1) DEL AV	
HASSUNGARED 9:1	
HASSUNGARED 9:2	
HASSUNGARED 9:3	

Bilaga 2, kartöversikt i TEN 202/2025

Vattentjänstplan för Mölndals stad 2024 – 2035

Styrdokument *Strategisk plan*	*Beslutat av* *Kommunfullmäktige, 2023-12-13* *§ 18 dnr KS 456/2023*	*Gäller från och med* *2024-01-01*
Ansvarig *Tekniska förvaltningen*	*Gäller för* *Mölndals stad*	*Senast reviderad* *2024-01-01*

Innehållsförteckning

Sammanfattning **4**

Bakgrund **4**

Vattentjänstplanens avgränsningar och förutsättningar **5**

Samråd **5**

Verksamhetsområde för vattentjänster **6**

Dricksvatten 7

Spillvatten 7

Dagvatten 8

Förnyelse av VA-ledningar 8

Påverkan av skyfall **9**

Påverkan på befintlig VA-anläggning 9

Påverkan av skyfall på Gryaabs anläggningar 10

Åtgärder för dagvatten och skyfall 11

Befintlig VA-anläggning 11

Arbete inom fysisk planering 11

Klimatanpassning inklusive översvämning och skyfallshantering 12

Utbyggnad av vattentjänster inom verksamhetsområde **13**

Ställningstagande 13

Förtätning och utökat antal anslutningar genom tätortsnära utbyggnad 13

Utbyggnad till befintliga bostäder inom verksamhetsområde 16

Utbyggnad inom Hällesåker 18

Hantering av dagvatten 18

Utbyggnad av vattentjänster utanför verksamhetsområde **19**

Ställningstagande 19

Befintliga bostäder i omvandlingsområden 19

Tätbebyggda områden (§6) med fortsatta enskilda VA-anläggningar 28

Miljöpåverkan **30**

Bilagor **30**

Sammanfattning

Vattentjänstplanen ska visa kommunens långsiktiga planer för att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster samt redogöra för åtgärder som behöver vidtas för att den allmänna anläggningen ska fungera vid skyfall. Av förarbeten och vägledning från branchorganisationen Svenskt Vatten framgår att planen bör ha en planeringshorisont på 12 år. Planen ska uppdateras vart fjärde år.

Vattentjänstplanen beskriver översiktligt nuvarande verksamhetsområde för vattentjänster samt distributionssystem för vatten och avlopp. Vidare beskriver planen framtida utbyggnad av vattentjänster till följd av framtida exploateringar samt befintliga fastigheter med behov av kommunala vattentjänster. Planen beskriver även påverkan på den kommunala VA-anläggningen vid skyfall utifrån utförd skyfallskartering.

Utbyggnad av kommunalt VA sker till nya områden vilka framgår av översiktsplanen. I kommunen pågår flera detaljplaner för exploateringar. Ytterligare cirka 40 positiva planbesked ska startas upp med detaljplanearbete under perioden. Merparten av dessa planer ligger inom eller i nära anslutning till verksamhetsområdet för vattentjänster och bedöms därför kunna anslutas till kommunalt VA. Inom Mölndals stads arbete för strategisk fysisk planering har arbete inletts med att ta fram en planeringsstrategi utifrån krav i PBL. Vattentjänstplanen utgör ett underlag till detta.

Utbyggnad av kommunalt VA till befintliga fastigheter utanför verksamhetsområde för vattentjänster har tidigare beslutats i ”Handlingsplan för vatten och avlopp i omvandlingsområden”, senast uppdaterad 2020. De områden som ska anslutas till kommunalt VA inom planperioden är: Barnsjöområdet, Hällesås, Hassungared, Spårröd, Ingemantorp, Dammets Byväg samt Humlekärr och Torkelsbohög.

Analysen av skyfallskarteringen visar att några spillvattenpumpstationer kan påverkas av ett skyfall. Påverkan på stationerna är framför allt problem med tillgänglighet till stationerna till följd av översvämningar på omgivande tillfartsvägar. Påverkan på VA-anläggningen vid skyfall kan även vara ökad risk för bräddningar eller källaröversvämningar, till följd av för hög belastning på spillvattenledningar.

Bakgrund

Enligt en lagändring som började gälla den 1 januari 2023 avseende 6 § i lag (2006:412) om allmänna vattentjänster ska det från den 31 december samma år finnas en aktuell vattentjänstplan för varje kommun. Samråd ska ske med berörda fastighetsägare och myndigheter genom att förslaget ställs ut innan planen färdigställs. Planen ska beslutas av kommunfullmäktige. Planen är inte bindande.

Vattentjänstplanen ska visa kommunens långsiktiga planer för att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster samt redogöra för åtgärder som behöver vidtas för att den allmänna anläggningen ska fungera vid skyfall. När kommunen bedömer behovet av en allmän VA-anläggning ska hänsyn tas till om behovet kan tillgodoses genom en godtagbar enskild VA-anläggning.

Av förarbeten och vägledning från branchorganisationen Svenskt Vatten framgår att planen bör ha en planeringshorisont på 12 år. Planen ska uppdateras vart fjärde år.

Vattentjänstplanens avgränsningar och förutsättningar

Vattentjänstplanen hanterar vatten- och avloppsförsörjningen under distribution dvs under förutsättning att tillräcklig mängd dricksvatten produceras i vattenverk och distribueras ut på vattenledningsnätet samt att spillavlopp från anslutna abonnenter i Mölndal avleds till Gryaabs tunnelsystem och renas i Ryaverket. Dagvattenhanteringen innebär att dagvatten från anslutna fastigheter avleds till recipienter.

Mölndals kommunala vattenförsörjning nu och med bedömning inom tidshorisonten 2050 beskrivs i ”Vattenförsörjningsplan för Mölndals stad”. Med stöd i denna plan som beslutades av tekniska nämnden den 19 juni 2023 (TEN 179/2021) säkerställs en plan för vattentillgången för mölndalsbornas behov för den period som föreliggande vattentjänstplan avser.

Mölndals stad har sedan tidigare tagit fram en ”Handlingsplan för vatten och avlopp i omvandlingsområden”, vilken beslutades av kommunstyrelsen den 26 november 2014 (KS 409/14). Planen uppdaterades den 30 augusti 2017 (KS 227/17) och den 31 mars 2021 (KS 349/20). Av de ursprungliga 32 områdena har beslut fattats att 14 områden ska ingå i det kommunala verksamhetsområdet för VA, varav utbyggnad för nio återstår helt eller delvis. Utbyggnad i de olika områdena har prioriterats utifrån miljö- och hälsoskyddsaspekter. Tidplanen gäller till 2030. Genom föreliggande arbete med vattentjänstplanen gjordes en uppdaterad bedömning av de omvandlingsområden som ingår i handlingsplanen.

Mölndals stad har under 2022 genomfört en skyfallskartering av tätorter i Mölndals kommun. Dessa karteringar utgör viktiga underlag för bedömning av hur skyfall kan påverka VA-anläggningen. Karteringen sammanfaller med var kommunfullmäktige beslutat om VA-verksamhetens verksamhetsområde.

Utöver dessa finns flera dokument och planer som ger vägledning för vattentjänstplanen, bland andra Dagvattenstrategi, Riktlinjer för rening av dagvatten och Förnyelseplaner för vatten- och avloppsledningar.

Samråd

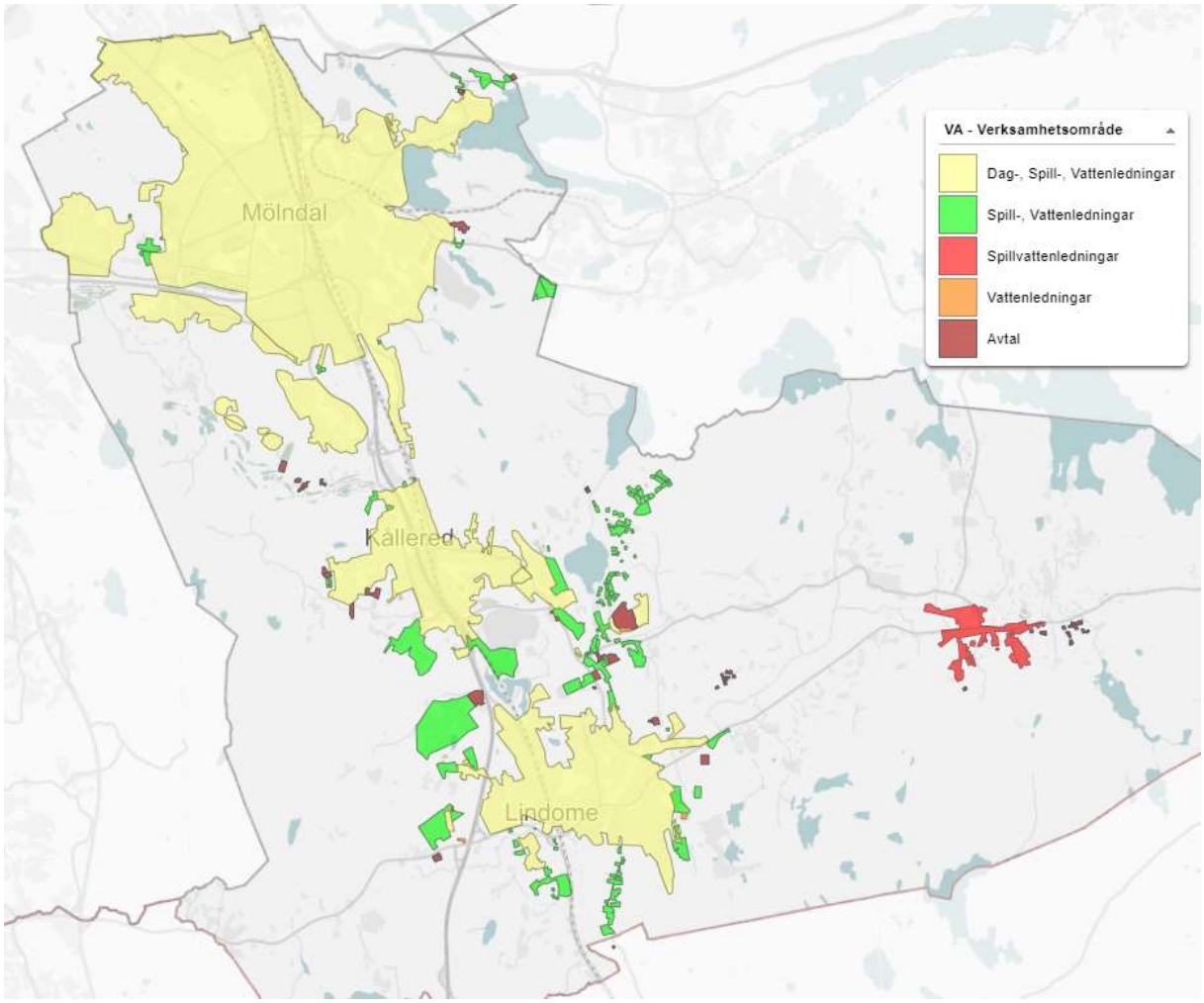
Vattentjänstplanen har ställts ut på samråd den 7 september till den 6 oktober enligt 6c § lagen om allmänna vattentjänster (LAV) för att ge berörda fastighetsägare och myndigheter möjlighet att lämna synpunkter. Länsstyrelsen, miljönämnden respektive byggnadsnämnden samt sex privatpersoner har inkommit med yttranden. Synpunkterna och bemötanden framgår av samrådsredogörelsen vilken bifogas till ärendet. Vissa synpunkter har föranlett justering och komplettering i vattentjänstplanen. Några av privatpersonerna ges enskilda svar på lämnade synpunkter.

Verksamhetsområde för vattentjänster

Enligt lagen om allmänna vattentjänster, Lag (2006:412), ska kommunen bestämma det verksamhetsområde som behövs för att ordna vattentjänster. Verksamhetsområdet visar det område där vattentjänster tillhandahålls. Vattentjänsterna består av dricks- spill- eller dagvatten, eller en kombination av dessa. Kommunen ska vid behov se över avgränsningen för det kommunala verksamhetsområdet. Beslut ska fattas av kommunfullmäktige. Det senaste beslutet togs av kommunfullmäktige den 22 februari 2023.

Behovet på platsen styr vilka vattentjänster som verksamhetsområdet ska gälla för. I tätorterna Mölndal, Kållered och Lindome finns generellt samtliga vattentjänster utbyggda. I ytterkanterna av tätorterna finns variationer på vilka tjänster som omfattas i verksamhetsområdet. Vanligtvis finns i dessa områden dricksvatten och spillvatten utbyggt, medan dagvatten tas om hand lokalt på fastigheten. I Hällesåker finns i dagsläget endast kommunalt spillvatten utbyggt.

Vissa mindre områden ingår inte i det kommunala verksamhetsområdet men är ändå anslutna till det kommunala ledningsnätet via ett separat avtal. Vanligtvis har fastigheterna då egna ledningar som är anslutna via en gemensam förbindelsepunkt till det kommunala ledningsnätet.

VERKSAMHETSOMRÅDE BESLUTAT 2023-02-22

Det planeras en förändring i verksamhetsområdet för naturområden som nu ligger inom avgränsningen, men där det aldrig kommer att bli aktuellt med en utbyggnad. Detta görs separat med ett ärende till kommunfullmäktige om upphävande.

Dricksvatten

Mölndals kommunala dricksvattenförsörjning sker huvudsakligen med uttag av råvatten från Rådasjön. För några mindre delområden sker huvudsaklig försörjning från Härryda och Göteborg och i framtiden även ett mindre område från Kungsbacka. Vid driftstörningar kan försörjningen ske med råvatten från reservvattentäkt eller med stöd av reservvatten från grannkommuner.

Den kommunala anläggningen för dricksvattenförsörjning består i ca 420 km ledning, ett 30-tal tryckstegringsstationer och ett fåtal vattenreservoarer och andra anläggningar. Ledningsmaterialet består till 37 % av segjärn eller gråjärn, 40 % av polyetenplast och resterande del av PVC eller annat.

Utbyggnad med fler anslutna abonnenter medför ökat behov av dricksvatten. Med planerad utbyggnad bedöms vattenbehovet fram till 2035 uppgå till max 20 000 m³/d. En bedömning av vattenbehovet för Mölndal finns i ”Kommunal vattenförsörjningsplan daterad den 15 maj 2023”. Det ökade behovet av dricksvatten för aktuell tidsperiod ryms inom gällande vattendom för uttag av råvatten. Bedömning av antalet bostäder och verksamheter i denna plan stämmer överens med den prognos för vattenbehov som finns i vattenförsörjningsplanen.

För att säkerställa en hållbar vattenförsörjning i framtiden och vid beredskapsbehov sker ett aktivt samarbete inom Göteborgsregionen. Inom samverkansprojektet SVAR (Stärkt vattenförsörjning i Göteborgsregionen) utreds bland annat förvaltning av gemensamma resurser och avtalsformuleringar vid behov av reservvattenförsörjning. Mölndals stad har även beslutade planer för nödvattenplanering och nödvattenförsörjning vid händelse av behov av alternativ dricksvattenförsörjning.

För att möta framtida behov av dricksvatten till följd av exploateringar och utökning av verksamhetsområdet behöver kapaciteten ökas i vattenverket. En utbyggnad av vattenverket har varit planerad under längre tid men har försenats på grund av tillgång till mark för utbyggnaden. Under hösten 2021 blev markförhandlingen klar och arbetet med att projektera utbyggnaden har tagits upp igen.

Spillvatten

Mölndals anläggning för spillavlopp omfattar ca 350 km avloppsledningar med självfall eller på vissa sträckor med trycksatta ledningar. I anläggningen ingår ett 50-tal pumpstationer. På ca sex km är det kombinerade avloppsledningar vilket innebär att såväl spillvatten som dagvatten avleds i samma ledning.

Allt spillavloppsvatten avleds till Gryaabs tunnlar och ledningssystem för vidare avledning till Ryaverkets avloppsreningsverk som drivs av Gryaab där Mölndals stad är en av delägarna med en andel på 7,8 %.

Gryaab AB (Gryaab) är ett kommunalt aktiebolag som ägs av kommunerna Ale, Göteborg, Härryda, Kungälv, Lerum, Mölndal, Partille och Bollebygd. Bolagets huvuduppgift är att avleda avloppsvatten från kommunerna och vid avloppsreningsverket Ryaverket ta emot och behandla avloppsvatten. Behandlingen sker med avseende på nedbrytbart organiskt material, fosfor och kväve. Gryaab tar omhand och rötar avloppsslammet från egen och extern verksamhet. Det renade avloppsvattnet leds via tunnel ut till Göta älv och vattenförekomsten Rivö fjord Nord.

Gryaab erhöll i början av 2020 ett nytt miljötillstånd för verksamheten vid avloppsreningsverket Ryaverket i Göteborgs kommun. Tillståndet är tidsbegränsat och gäller till och med den 31 december 2036. Gryaab har för avsikt att ansöka om ett nytt tillstånd för befintlig och utökad verksamhet vid Ryaverket. I samband med utökad verksamhet behöver markanspråket utökas för att upprätthålla full rening av avloppsvattnet med de skärpta krav som förväntas i tillståndsprocessen. Gryaab planerar för att förvärva mark i närområdet för att säkerställa reningen under överskådlig framtid (2037–2070). Även om tillrinningen kan minskas i förhållande till vad de långsiktiga flödesprognoserna nu visar

kommer ytterligare mark att behövas. Dock medför en långsammare ökning av inkommande flöde möjligheten till en etappvis utbyggnad där tillbyggnader tas i drift först när behovet finns.

Dagvatten

Avledning av dagvatten sker från olika typer av ytor. Dagvatten avleds från tomt- och gemensam kvartersmark inom områden med samlad bebyggelse. Områden som kan vara för bostadsändamål eller för verksamheter. Dagvatten avleds från allmän plats som kan vara grönytor, men också exempelvis parkeringar. Trafikdagvatten avleds från vägar med mycket varierande trafikbelastning, allt från villagator till trafikbelastade E6. Det sker även viss direktavledning dvs att dagvatten rinner till recipient utan att avledas via ledningar och diken. Den kommunala dagvattenanläggningen omfattar delar av detta för de områden som ingår i verksamhetsområdet för dagvatten. Med nuvarande system ingår ca 360 km ledningar och ett 20-tal pumpstationer.

Då dagvattenhantering sköts av olika verksamhetsutövare och det behövs en helhetsbedömning utifrån dagvattenpåverkan på recipienter i framför allt tätorter, krävs det samverkan mellan olika parter. I Mölndal sker detta delvis genom ett förvaltningsövergripande samarbete inom vattenförvaltningsarbetet.

Förnyelse av VA-ledningar

Stora delar av ledningsnätet i Mölndal byggdes ut under 60- 70 talet och har uppnått sin tekniska livslängd. För att säkra ledningsnätets funktion är det nödvändigt att byta ut de gamla ledningarna. Förnyelse av VA-ledningar syftar bland annat till att:

- Minska risken för driftstörningar som vattenläckor eller avloppsstopp
- Minska mängden utläckage från vattenledningar (svinn)
- Minska mängden inläckage till spillvattenledningar
- Öka kapaciteten i ledningsnätet vid behov

Tekniska nämnden beslutade 2016 (TEN 192/16) om förnyelseplan för dricksvattenledningar samt förnyelseplan för avloppsledningar.

Av förnyelseplanen för dricksvattenledningar framgår att 2800 meter behöver förnyas varje år fram till 2020. Mellan 2020 och 2030 ska 2300 meter per år förnyas och för perioden 2030 till 2040 årligen 2100 meter.

Av förnyelseplanen för avloppsledningar framgår att ca 3700 meter (sammanlagt spill- och dagvattenledning) behöver förnyas varje år.

Önskad förnyelsetakt har inte uppnåtts hittills. Medelvärdet på förnyad längd dricksvattenledning mellan 2016-2022 var ca 1350 m/år respektive ca 2600 m/år för avloppsledningar.

Förnyelseplanerna ska uppdateras och aktualitetsförklaras under 2023.

Påverkan av skyfall

Uttrycket skyfall används för stora mängder av nederbörd på kort tid. SMHI:s definition av skyfall är minst 50 mm på en timme eller minst 1 mm på en minut. Nederbörden i Mölndal har under de senaste 80 åren varit ca 880 mm/år. De senaste åren har större regnhändelser drabbat Mölndals stad vid ett fåtal tillfällen, till exempel 2006, 2010 och 2011, 2019 samt 2023. Vid dessa tillfällen har vattendrag översvämmats och allmänheten drabbats.

De allmänna avloppssystemen dimensioneras för regn med viss återkomsttid. Vid skyfall överskrids kapaciteten vilket gör att dagvattenledningarna är fulla och nederbörden i stället kommer att rinna på ytan och samlas i lågpunkter på markytan.

Under 2023 tog Atkins fram en skyfallskartering för Mölndals stad. Karteringen är genomförd för Mölndal, Kållered och Lindome. Syftet var att ge en helhetsbild över vilka områden i Mölndals stad som riskerar översvämning vid skyfallshändelser. Karteringen möjliggör en mer effektiv och strategisk planering av förebyggande åtgärder för både ny och befintlig bebyggelse.

Mölndal och Kållered är relativt kuperat och flödesstråken rör sig främst mot och längs med Mölndalsån och Kålleredsbäcken. I södra delen av Lindome finns det områden med större utbredning av tillfälligt stående vatten vid ett skyfall. Ett flertal större vägar riskerar att översvämmas vid ett skyfall. I Kållered finns områden utpekade med risk för översvämningar utmed E6/E20.

Mölndals stads skyfallskartering resulterar i ett underlag som visar maximal översvämnings-utbredning och vattendjup för de studerade regnen. Utifrån underlaget har Mölndals stad identifierat att det finns ett behov av att gå vidare och i detalj, studera var konsekvenserna av ett skyfall är som störst för den allmänna VA-anläggningen. Vattentäkterna är inte med i den skyfallskartering som är utförd, men bör utgående från höjdförhållande inte vara i riskområde.

Påverkan på befintlig VA-anläggning

Den initiala analys som gjorts av skyfallspåverkan på den allmänna anläggningen (Atkins 2023) har främst visat på risker med 5-10 spillvattenpumpstationer längs med Mölndalsån, Kålleredsbäcken och i andra lågpunkter. Även dagvattenpumpstationer riskerar att påverkas av skyfall då de till sin funktion är placerade i lågpunkter. Påverkan på stationerna kan vara tillfälligt begränsad tillgänglighet till stationerna på grund av översvämmade tillfartsvägar. Det kan även vara risk för inträngande vatten i stationerna på grund av hög vattennivå i anslutning till stationerna. Det behöver påbörjas ett arbete med att säkerställa att samtliga pumpstationer med nödutlopp som kan komma att dämmas upp har tillräckliga skydd- och säkerhetsåtgärder. Analysen visar inte på någon risk att några tryckstegringsstationer för dricksvatten skulle påverkas av skyfall.

Skyfall kan även påverka den allmänna VA-anläggningen genom att inflöden i spillvattennätet kan orsaka bräddning och kräver resurser att pumpa och hantera större volymer avloppsvatten. Inflöden i spillvattennätet kan ske genom att vatten som blir stående på gator rinner in i brunnar genom otäta brunnslock, eller genom inläckage i äldre spillvattenledningar som inte är täta. Skyfall som inte kan avledas riskerar att orsaka källaröversvämningar och skador på byggnader och infrastruktur.

Det kan uppstå kapacitetsproblem i dagvattensystemet vid skyfall och ökad nederbörd under delar av året. Det är inte heller VA-huvudmannens ansvar enligt vattentjänstlagen att dimensionera och hantera kraftiga nederbördsmängder i ledningsnätet. Eftersom det innebär stora investeringar att höja kapaciteten i det befintliga dagvattensystemet genom att byta ut ledningarna, behöver man arbeta med att minska flödena av skyfallsvatten genom fördröjning och lokalt omhändertagande högt upp i systemet vid all ny exploatering.

Påverkan på dricksvattenförsörjningen av skyfall bedöms som liten. Viss påverkan på råvattenkvaliteten kan uppstå till följd av ökad mängd föroreningar som spolas med i dricksvattentäkten i samband med skyfall.

Påverkan av skyfall på Gryaabs anläggningar

Miljötillståndet som togs i anspråk 2021 innebär att Gryaab kan behandla avloppsvatten från ägarkommunerna fram till år 2037. Ett av villkoren som måste uppfyllas för tillståndet (villkor nummer 18) är att ”Avloppsverkets byggnader och tekniska utrustning ska vara utformade för att klara minst ett 100-årsregn utan väsentliga störningar”.

Under 2021 genomförde Gryaab en skyfallsutredning för att säkerställa villkoret. Utredningen visade att djupt vatten kan bli stående i flera timmar inne på Ryaverkets område efter ett skyfall, då det finns flera lågpunkter på området som inte kan avleda vatten nedströms med självfall, utan behöver tömmas av dagvattennätet. En fördjupad riskanalys gjordes för att identifiera var vatten kan börja läcka in och vilken utrustning som då kan komma till skada. Mindre åtgärder så som byte av portar, tillfälliga barriärer, är genomförda och planeras. Åtgärdernas syfte är att skydda komponenter och anläggningsdelar för att säkerställa återgång till normal drift omgående efter avslutat skyfall.

För tunnelsystemet är det framför allt tunnelpåslagen som är utsatta för stor översvämningsrisk vid skyfall. Ett flertal tunnelpåslag riskerar att bli otillgängliga vid skyfall på grund av stora vattenvolymer som samlas mot portarna. I Gryaabs fortsatta arbete prioriteras åtgärder för tunnelpåslag som annars kan innebära väsentlig störning av reningsverkets funktion samt risker för tunnlarnas funktion gällande transport av avloppsvatten till reningsverket.

Gryaabs tunnelsystem är inte byggt för att ta emot och avleda skyfallsflöden till Ryaverket vilket innebär att påverkan uppströms ledningsnätet fortfarande kommer att vara stor. En huvudledning i Mölndal har i nuläget inte tillräcklig kapacitet vilket innebär att det vid höga flöden sker bräddning av spillavloppsvatten till Mölndalsån. Åtgärder är initierade.

Åtgärder för dagvatten och skyfall

Befintlig VA-anläggning

För att minska påverkan på den kommunala VA-anläggningen vid ett skyfall bör följande åtgärder vidtas:

- Bedömning av åtgärder för pumpstationer, som riskerar att påverkas av skyfall, utifrån tillgänglighet, nödutlopp samt möjlighet till reservkraft vid ett eventuellt strömavbrott i samband med skyfall.
- Fortsatt separering av kombinerade avloppssystem till separata spill- och dagvattenledningar för att minska påverkan på spillvattennätet vid skyfall.
- Fortsatt arbete med förnyelse av spillvattenledningar och brunnar för att minska påverkan av inläckage i ledningar.

Arbete inom fysisk planering

Dagvatten- och skyfallsfrågor hanteras i detaljplaner, huvudsakligen i form av avsättning av ytor för fördröjning och analys om hur vattenflöden på markytan sker vid skyfall. Huvudprincipen är att fastigheten inte ska släppa ifrån sig vatten snabbare när den är bebyggd än innan exploateringen samt att fördröjning ska ske på den egna fastigheten.

Mölndals stad påverkas av höga vattennivåer från såväl Mölndalsån, Kålleredsbäcken och Lindome-/Kungsbacka-ån. Ett samlat grepp i kommunen om åtgärder för att förhindra översvämning pågår.

I Översiktsplanen (2023) har Mölndals stad tagit fram följande aktiviteter:

- Översvämningsbara ytor säkerställs i planeringen genom att avsätta mark och reglering av vattendrag utanför tätorterna för att undvika översvämning inom bebyggelsen.
- Säkerställer översvämningsbara ytor inom bebyggelseområden genom bland annat detaljplanering.
- Kommunen uppmuntrar till ny teknik för klimatanpassning tidigt i planeringen genom att i ett tidigt skede planera för framtida utmaningar som exempelvis skyfall, höjda vattennivåer, översvämningar, vind, ökad temperatur och ljusförhållanden.
- Ta hänsyn till hur ny teknisk utformning kan implementeras så att bebyggelsen både blir energisnål och tilltalande.

I Mölndals dagvattenstrategi (2016):

- Dagvattnet ska ses och utnyttjas som en positiv resurs i stadsbyggandet. Utformningen ska integreras i den byggda och planerade miljön och styras av funktionella och estetiska principer.
- Hanteringen av dagvatten ska ske i robusta system och säkerhets- och skötselfrågor ska beaktas redan i planeringsskedet.
- Dagvattnet ska i första hand omhändertas och renas nära källan. Den naturliga vattenbalansen ska i möjligaste mån bibehållas.
- Dagvattenanläggningar ska utformas så att byggnader, infrastruktur och samhällsfunktioner kan hantera extrem nederbörd med dagens- och framtida klimat utan allvarliga skador på anläggningar och människors hälsa.
- Dagvattenflöden ska reduceras och regleras så att belastning på ledningsnät och recipienter begränsas. Recipientens känslighet för flöde och föroreningar ska beaktas i val av lösningar.

Klimatanpassning inklusive översvämning och skyfallshantering

Kommunstyrelsen har beslutat (2021) om att utveckla stadens samlade klimatstrategiska arbete med särskilt fokus på klimatanpassningsåtgärder. Klimatanpassning innebär åtgärder för att skydda miljö, människors liv och hälsa samt egendom genom att samhället anpassas till de konsekvenser som ett förändrat klimat medför. Översvämningar är ett av de fokus som ingår i klimatanpassningsarbetet.

Under 2022 inleddes arbetet med en nulägesanalys. Arbetet har fortsatt med att bland annat:

- Ta fram en strategisk kommunövergripande handlingsplan inom klimatanpassning.
- Ta fram analysunderlag som saknas idag, såsom skyfallskartering för hela kommunen.
- Utveckla organisationen, analysera och prioritera insatser och åtgärder, förtydliga ansvarsområden samt utveckla information- och kommunikationsinsatser gällande klimatanpassningsarbetet mot olika målgrupper.

Mölndals stad bedriver tillsammans med Härryda kommun och Göteborgs Stad samverkan för en samlad reglering av Mölndalsåns vattensystem. Arbetet syftar till att ha en samlad regleringsstrategi för Mölndalsåsystemet där sjöarna i övre Mölndalsån ska regleras för att minska risken för översvämning både i övre och nedre Mölndalsån. Regleringen ska ta hänsyn till behovet av att säkerställa dricksvattenförsörjningen för berörda kommuners behov då sjöarna även utgör råvattentäkter. Regleringen ska även ske med hänsyn till krav på att uppfylla beslutade miljökvalitetsnormer för vatten och skydda miljövärden såsom exempelvis Natura 2000-områden. I regleringen tas även hänsyn till avledning av vatten från Kålleredsbäcken och Balltorpsbäcken ut till Mölndalsån. Åtgärder har vidtagits i Mölndalsån för att säkerställa regleringsmöjlighet och ökad avledningskapacitet.
Åtgärder i Kålleredsbäcken kvarstår. Genom åtgärder och reglering minskar belastning på VA-anläggningen vid höga flöden och kraftig nederbörd.

Utbyggnad av vattentjänster inom verksamhetsområde

Utbyggnad inom beslutat verksamhetsområde för vattentjänster kan delas in i utbyggnad:

- såsom förtätning inom tätorterna Mölndal, Kållered respektive Lindome. I översiktsplanen kallade stationsorter.
- till befintliga bostäder inom omvandlingsområden där området redan ingår i beslutat verksamhetsområde.
- inom Hällesåker, i översiktsplanen benämnd serviceort, där kommunal spillavloppshantering finns, men inte kommunal vattenförsörjning.

Ställningstagande

- Inom de områden som framgår av översiktsplanen är utgångspunkten att kommunal försörjning för vatten och avlopp kommer att byggas ut.
- Det finns en beslutad prioritering och tidplan i ”Handlingsplan för VA i omvandlingsområden” där de områden som nu ingår i verksamhetsområdet är planerat för utbyggnad inom tre år.
- Inom vissa områden är lokalt omhändertagande av dagvatten det mest fördelaktiga utifrån miljö- och kostnadsnytta.

Förtätning och utökat antal anslutningar genom tätortsnära utbyggnad

Mölndal växer och är inne i en intensiv fas med många samhällsbyggnadsprojekt. Största delen av bostadsutvecklingen sker genom förtätningar inom stationssamhällena Mölndal, Kållered och Lindome. Arbete pågår med detaljplaner samt att bygga ut detaljplaner som vunnit laga kraft.

Några av de större exploateringar som pågår eller planeras är:

Pedagogen park – ny stadsdel med ca 1100 bostäder, handel, kontor, förskola och äldreboende.

Forsåker – ny stadsdel med ca 1900 bostäder, handel, kontor, skola och förskola.

Mölndals innerstad – bostäder, handel och kontor

Lunnagården – utveckling av verksamhetsmark

GoCo Health innovation city - utveckling av verksamhetsmark

Enligt beslut den 19 juni 2023 i kommunstyrelsens plan- och exploateringsutskott ska ytterligare ett 40-tal positiva planbesked prioriteras för planarbete.

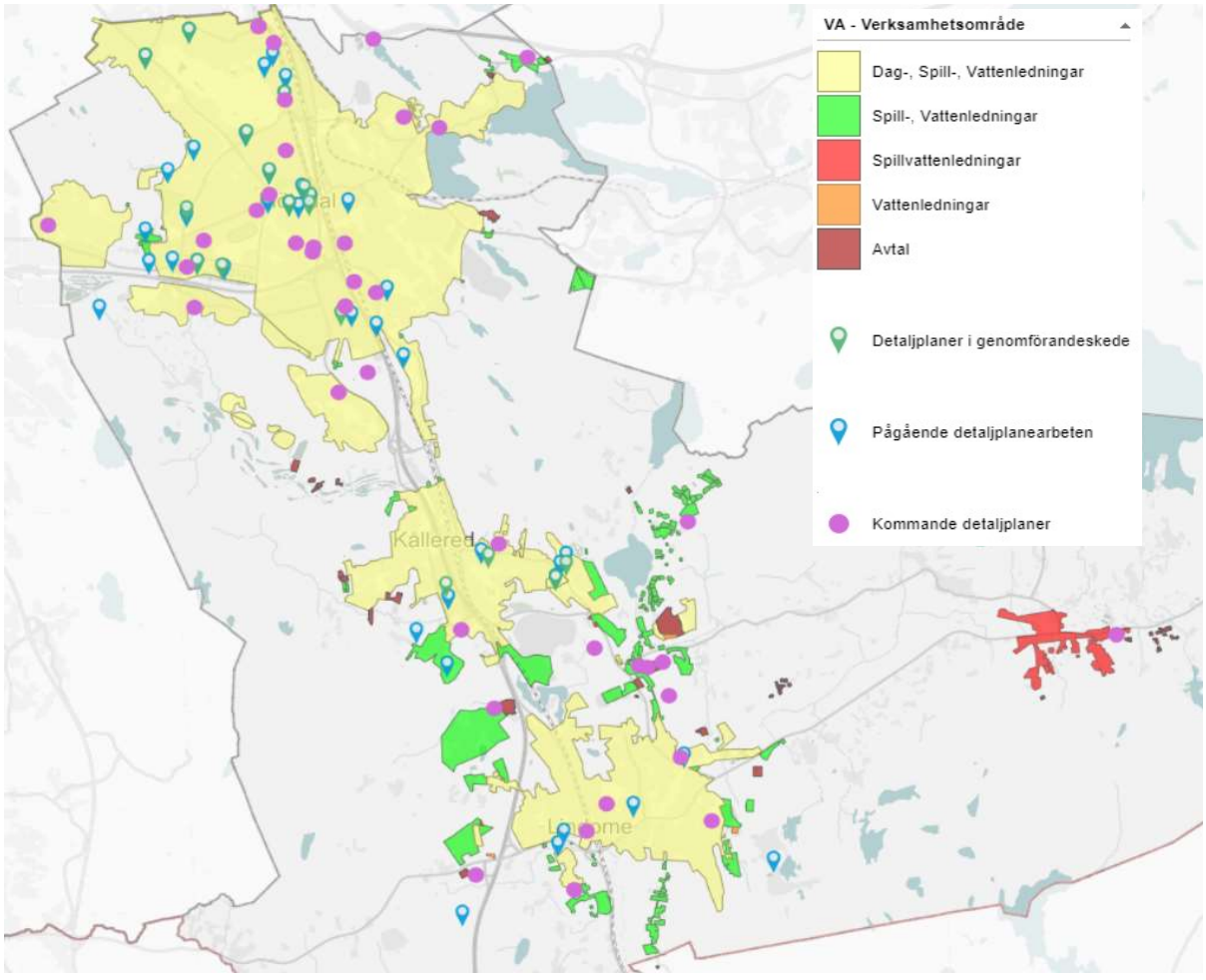
Inom Mölndals stads arbete för strategisk fysisk planering har arbete inletts med att ta fram en planeringsstrategi utifrån krav i PBL. Vattentjänstplanen utgör ett underlag till detta.

För att bedöma kommande behov av vattentjänster inom vattentjänstplanens tidshorisont har följande uppgifter använts:

Skede	**Verksamheter (Bruttototalarea)**	**Bostäder (antal hushåll)**
Detaljplaner i genomförandeskede (planer som vunnit laga kraft)	13 000 m^2	1500
Pågående detaljplanearbeten	222 800 m^2	3500
Kommande detaljplaner	150 000 m^2*	1600*

**Kommande detaljplaner har prioriterats som hög, medel och låg. Bedömningen är att de planer med hög prioritering samt hälften av de med medel prioritering hinner byggas under vattentjänstplanens tidshorisont*

Ungefärligt geografiskt läge för detaljplaner i de olika skeendena visas i kartan nedan. I kartan visas även verksamhetsområde för vattentjänster.

Merparten av exploateringarna kommer att vara inom eller i direkt anslutning till verksamhetsområdet för vattentjänster och bedöms därför kunna anslutas till kommunalt VA utan att exploateringen medför större tröskelinvesteringar, till exempel överföringsledningar eller dylikt. I arbetet med en detaljplan utreds förutsättningarna för anslutning till det kommunala VA-nätet. VA-avdelningen arbetar kontinuerligt med datormodeller för att bedöma om kapaciteten på befintligt ledningsnät och

anläggningar är tillräcklig, vilket är viktig information till exempel vid förnyelse av VA-ledningar och vid investeringsplanering.

Utbyggnad med fler anslutna abonnenter medför ökat behov av dricksvatten. Med planerad utbyggnad bedöms vattenbehovet fram till 2035 uppgå till max 20 000 m^3/d. En bedömning av vattenbehovet för Mölndal finns i ”Kommunal vattenförsörjningsplan daterad den 15 maj 2023”. Det ökade behovet av dricksvatten för aktuell tidsperiod ryms inom gällande vattendom för uttag av råvatten. Bedömning av antalet bostäder och verksamheter i denna plan stämmer överens med den prognos för vattenbehov som finns i vattenförsörjningsplanen.

Den ökade spillvattenvolymen till följd av planerad exploatering inom aktuell tidsperiod för vattentjänstplanen ryms i Gryaabs nuvarande miljötillstånd.

Utbyggnad till befintliga bostäder inom verksamhetsområde

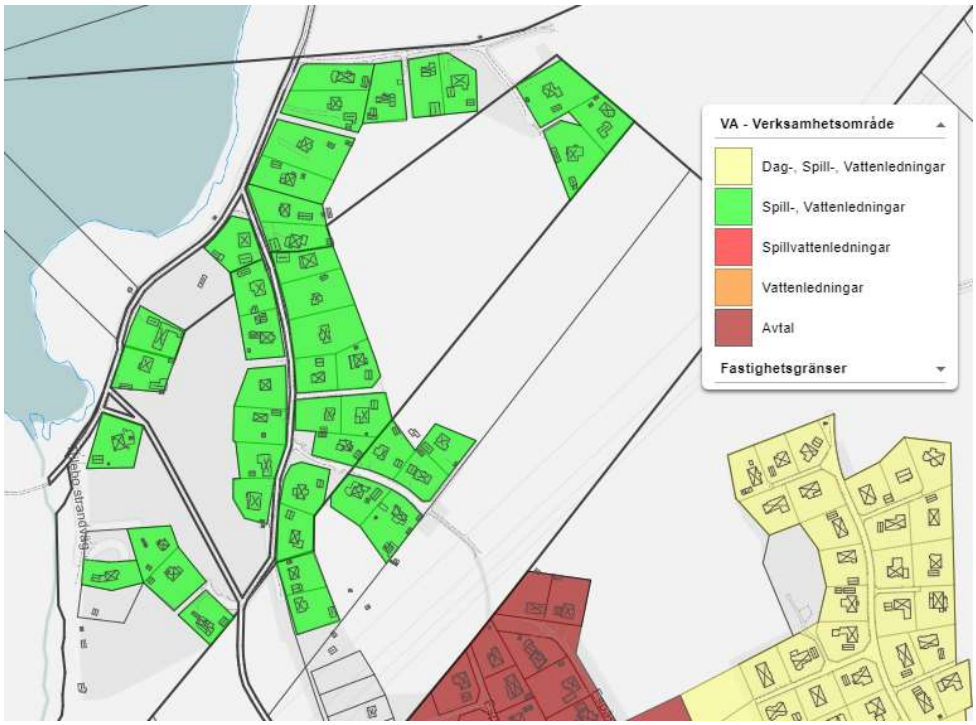
Fastigheterna har i nuläget enskilda vatten- och avloppsanläggningar. Kommunens bedömning är sedan tidigare att det behöver ske en utbyggnad för kommunal anslutning för att minska risk för hälso- och miljöpåverkan. De utvalda områdena är under planering eller utbyggnad och beslut är fattat om att dessa ska ingå i verksamhetsområde för vatten- och avlopp.

Stenkrossvägen: Stenkrossvägen ska anslutas till kommunalt VA på grund av risk för förorening av vattentäkter. Fastigheterna ligger inom primär skyddszon för vattentäkten Rådasjön. Majoriteten av fastigheterna inom området är anslutet till kommunalt VA idag. Området försörjs med dricksvatten från Härryda, men fastighetsägarna är abonnenter i Mölndal. Detsamma gäller att spillavloppsvatten avleds till Härryda för vidare avledning till Gryaab. Utbyggnad för de fastigheter som har enskilda anlägggningar, i nuläget saknar VA eller är delvis anslutna kommer att omfattas av utbyggnaden för kommunalt VA. Projektering av utbyggnaden startar under 2023.

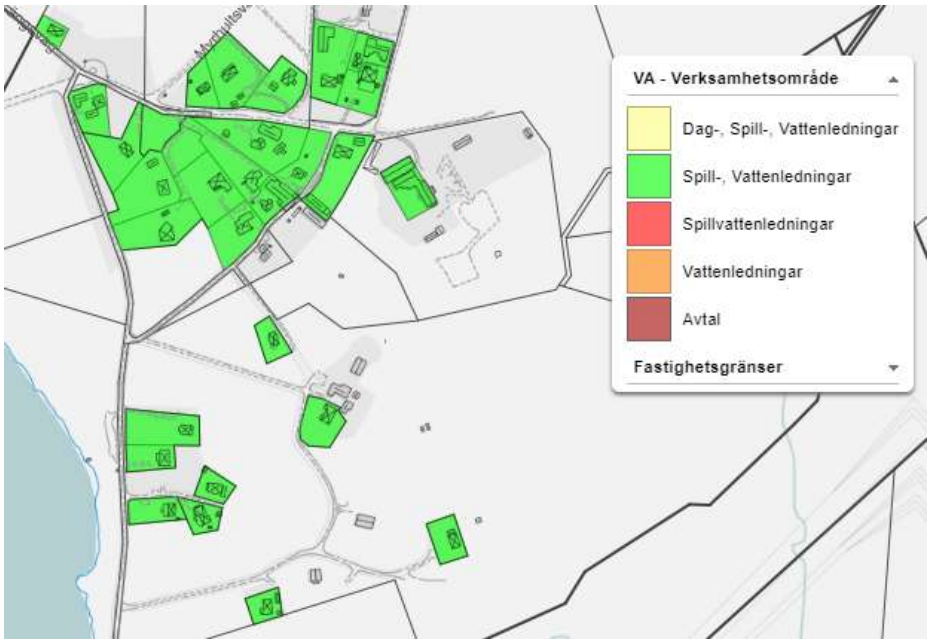
STENKROSSVÄGEN

Tulebo strandväg: Området består av tät bebyggelse med många fastigheter och punktutsläpp av avloppsvatten. Risk finns för förorening av vattentäkter och näringsämnen är avgörande för Tulebosjöns måttliga status som är recipient. Utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp planeras att starta under 2024. Vissa fastigheter i området är sedan tidigare anslutna till kommunalt VA.

TULEBO STRANDVÄG

Tulebo by: Utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp pågår och huvuddelen kommer att vara färdigbyggt hösten 2023. Vissa fastigheter är anslutna till kommunalt VA i tidigare utbyggnad.

TULEBO BY

Ingemantorp (etapp 1): Fem fastigheter i den norra delen av Ingemantorp ska anslutas till kommunalt VA. Två av fastigheterna har anslutits till kommunalt dricksvatten under 2023. Projektering av resterande utbyggnad pågår.

Utbyggnad planeras att starta 2023-2024.

INGEMANTORP (ETAPP 1)

Utbyggnad inom Hällesåker

Hällesåker, som i översiktsplanen benämns serviceort, har sedan 1970-talet en kommunal anläggning för spillavloppshantering. Fram till 2015 fanns ett avloppsreningsverk i Hällesåker innan det byggdes om till pumpstation med överföringsledning till Lindome. Orten saknar kommunal vattenförsörjning. I nuläget finns en fungerande dricksvattenförsörjning genom egna brunnar, men beroende på hur mycket bebyggelse som tillkommer i framtiden så behöver kommunal dricksvattenförsörjning övervägas. Överföringsledning från Lindome skulle då krävas.

Hantering av dagvatten

Inom vissa områden är lokalt omhändertagande av dagvatten det mest fördelaktiga utifrån miljö- och kostnadsnytta. Detta kan gälla dels inom nya exploateringsområden, dels inom omvandlingsområden. I samband med detaljplanering eller i de fall utbyggnad genomförs utan detaljplan ska en dagvattenutredning genomföras i syfte att utreda lämpligast lösning.

Utbyggnad av vattentjänster utanför verksamhetsområde

Utbyggnad av vatten- och avlopp till områden som inte ingår i det verksamhetsområde innefattar utbyggnad:

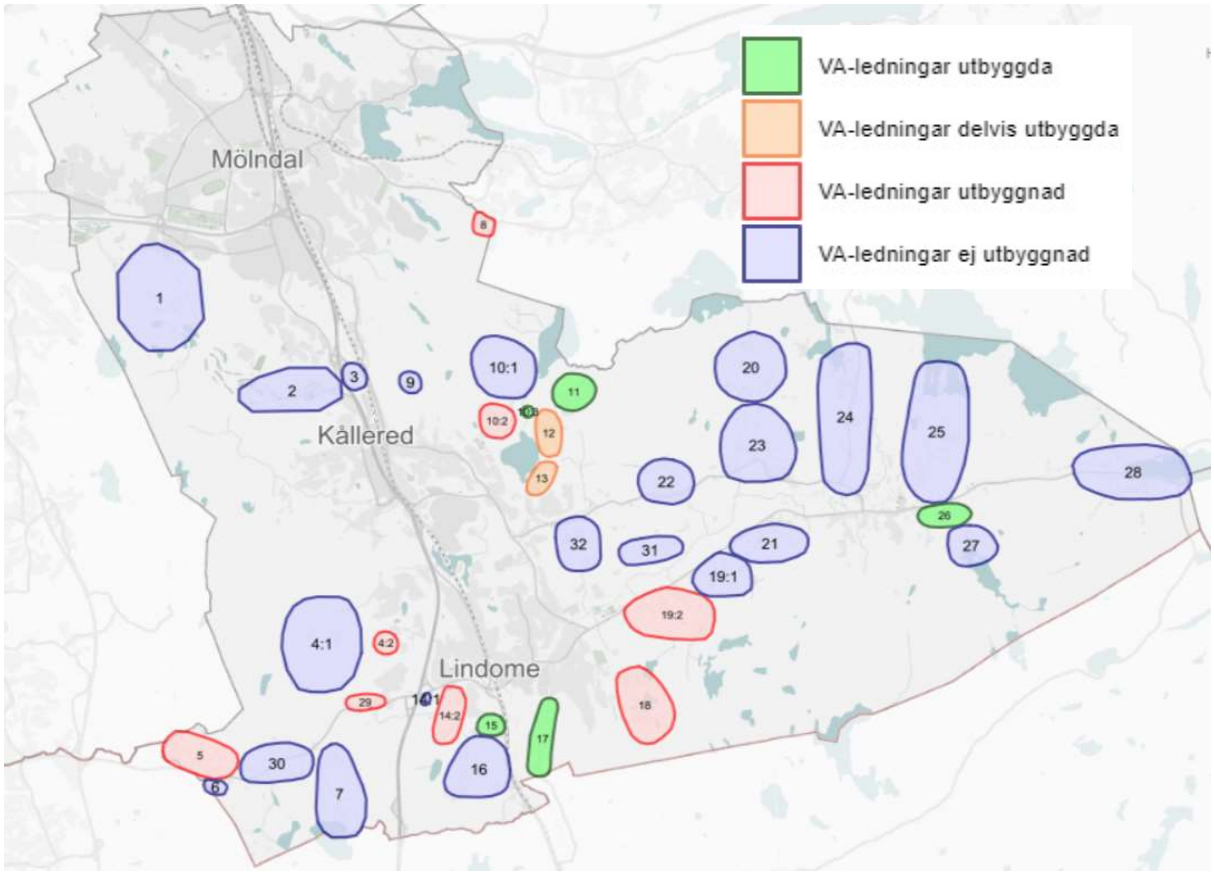
- i nya områden som planeras för exploatering
- till befintliga bostäder inom omvandlingsområden där beslut finns om kommunal anslutning, men där området ännu inte ingår i verksamhetsområdet.

Ställningstagande

- Utbyggnad sker av vatten och spillavlopp till nya områden. Vanligen hanteras detta även inom detaljplaneprocessen. Lämplig dagvattenhantering hanteras i detaljplanen eller genom utredning och i dialog med exploatör i det fall det sker samhällsutveckling och utbyggnad utan detaljplan.
- Utbyggnad till befintlig bebyggelse enligt handlingsplan för vatten och avlopp i omvandlingsområden. Normalt byggs dricks- och spillvatten ut i dessa områden. Fastigheter som ligger i direkt anslutning till ett utbyggnadsområde kan ges förbindelsepunkt för anslutning när den slutliga avgränsningen bestäms i samband med projektering och utbyggnad.

Befintliga bostäder i omvandlingsområden

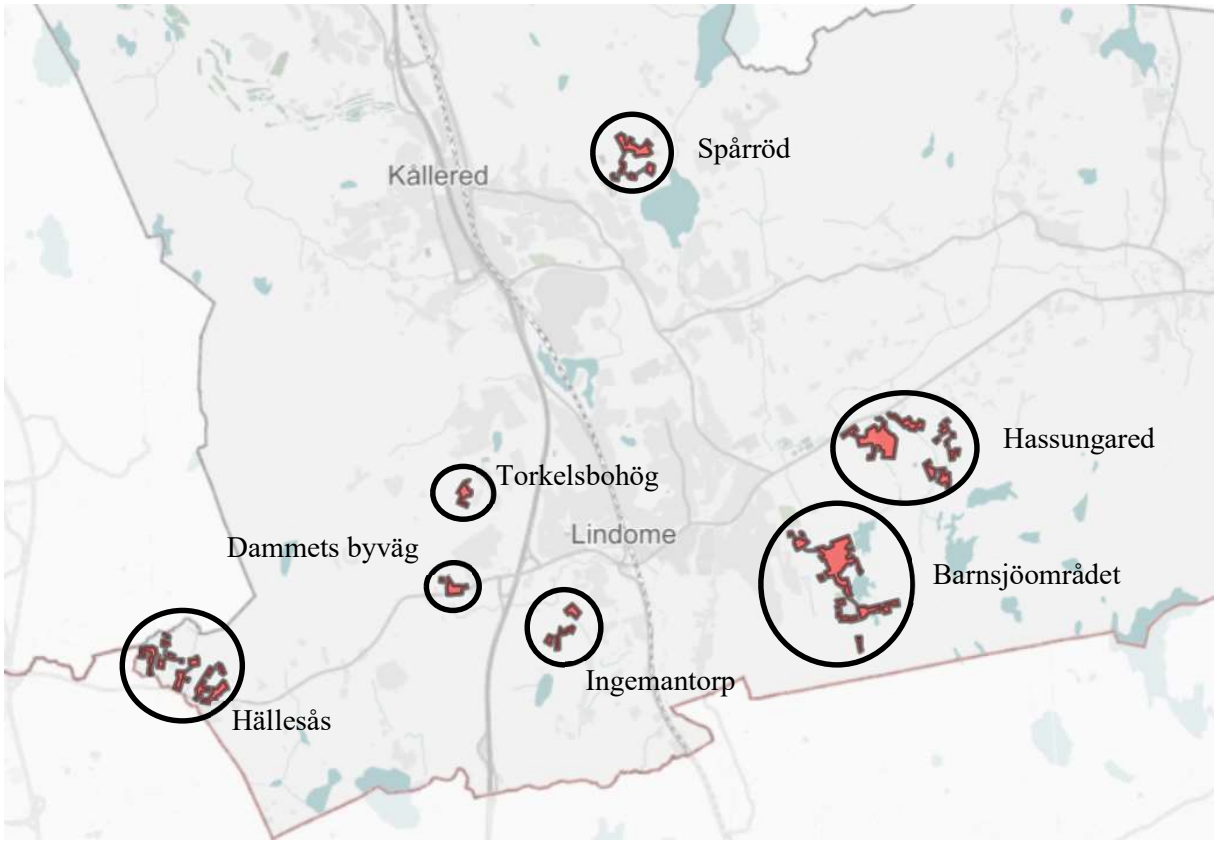
Handlingsplan för vatten och avlopp i omvandlingsområden beslutades 2014 och har reviderats 2017 samt 2021. I arbetet med handlingsplanen identifierades områden med samlad bebyggelse utanför verksamhetsområde för vatten och avlopp. Totalt identifierades 32 områden med samlad bebyggelse, varav 14 av dessa bedömdes vara i behov av kommunalt vatten och avlopp. I kartan nedan visas de områden som ingick i handlingsplanen.

HANDLINGSPLAN FÖR VATTEN OCH AVLOPP I OMVANDLINGSOMRÅDEN

Några av områdena är har sedan handlingsplanen togs fram anslutits till kommunalt VA (grön). I ett par områden pågår utbyggnad av VA (orange). De områden som är markerade med rött är kommande områden för utbyggnad av VA. För ett flertal av områdena har bedömningen gjorts att enskilda VA-lösningar är fortsatt godtagbara (blå).

Kvarvarande områden som är aktuella för utbyggnad av kommunalt VA visas i karta nedan och beskrivs närmare i avsnittet.

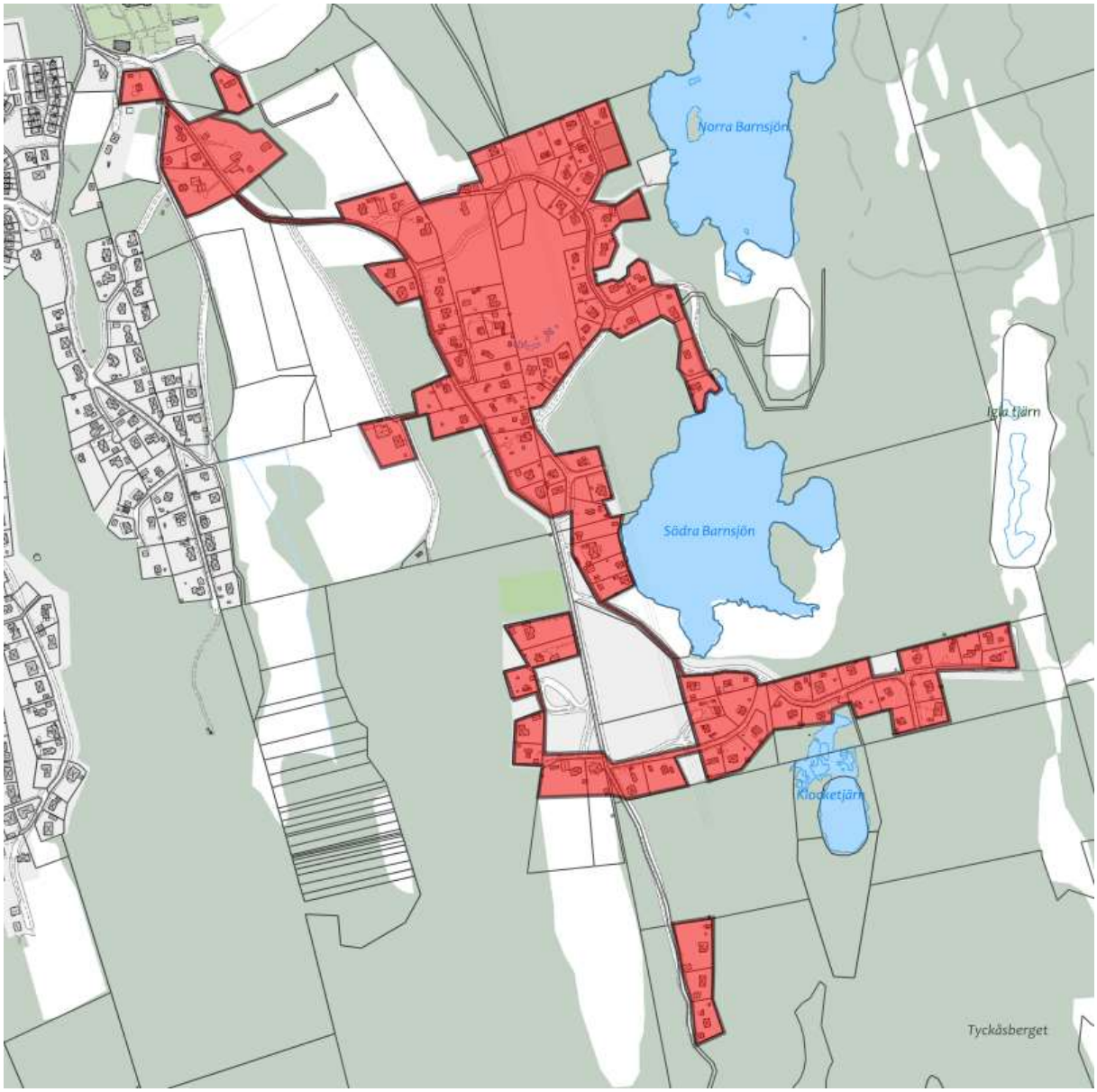

OMRÅDEN DÄR KOMMUNALT VA SKA BYGGAS UT

Barnsjöområdet:

Barnsjöområdet består av tät bebyggelse med många fastigheter och enskilda vattentäkter. Enskilda avloppsanordningar är av den anledningen inte en lämplig lösning för området och de slutna tankarna utgör dessutom ingen hållbar lösning ur miljösynpunkt. Området är prioriterat av många olika orsaker. Den täta bebyggelsen med många fastigheter, de enskilda vattentäkterna, de många punktutsläppen av avloppsvatten, provisoriska lösningar som sluten tank samt närheten till badplatsen.

Utredning om detaljplan och VA-utbyggnad pågår. I nuläget bedöms att utredningar om områdets fysiska planering behöver bli klara så att förutsättningarna för utbyggnad till befintliga fastigheter inom VAIO blir klargjorda. Arbete med en detaljplan för Barnsjöområdet omfattande bland annat ca 95 befintliga fastigheter och 68 nya fastigheter pågår.

BARNSJÖN

Hällesås: Området är tättbebyggt med många permanenta boenden och risk för förorening av vattentäkter. Enskilda avloppsanordningar är inte en lämplig lösning och området ska därför anslutas till kommunalt vatten och avlopp. Kungsbacka planerar utbyggnad i närområdet (Släps/Högås på sin sida av kommungränsen) med byggstart till hösten 2024. En avsiktsförklaring mellan kommunerna avseende Mölndals anslutning av maximalt 100 fastigheter till Kungsbackas va-anläggning är undertecknad. I området inom Göteborg i direkt anslutning till Hällesås sker också planering av bostadsbebyggelse. Den geografiska avgränsningen innebär att endast berörda fastigheter ingår. Det finns ett antal stallar som lämnats utanför avgränsningen i detta skede. I samband med projekteringen kommer möjligheten att ansluta även dessa att utredas.

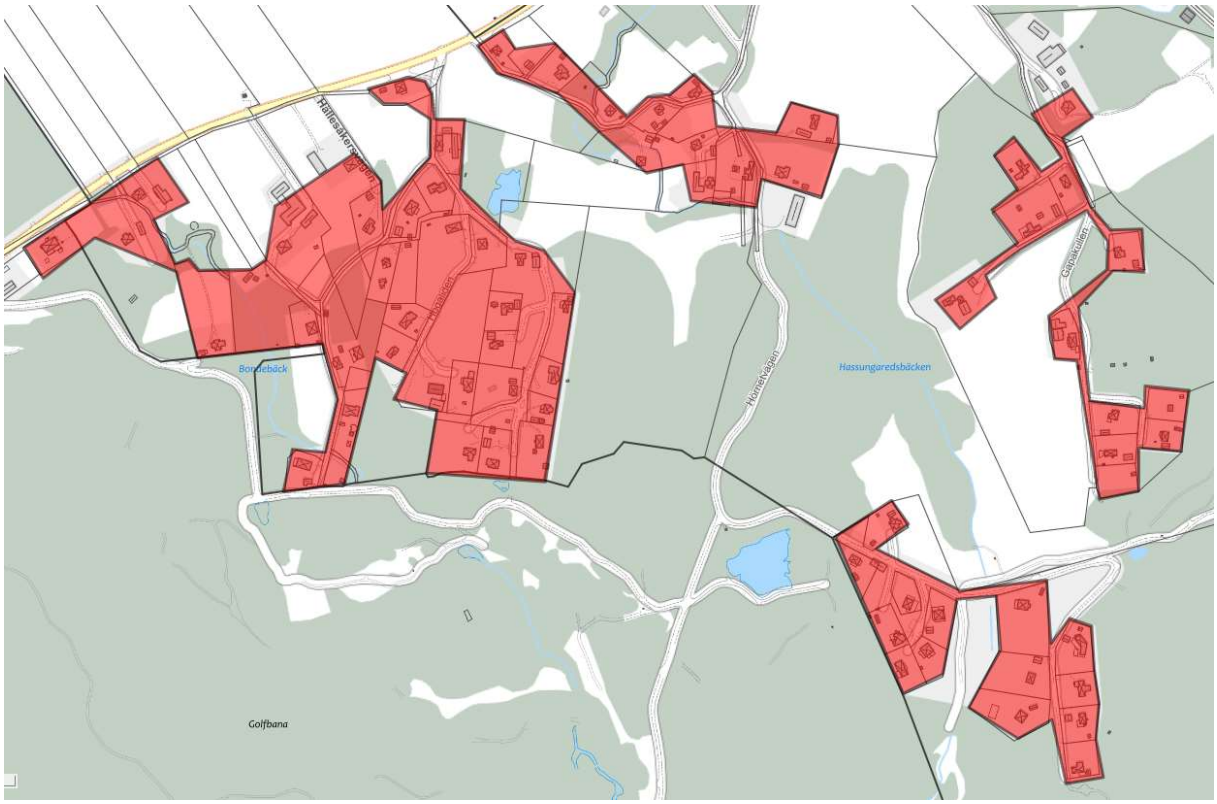
Planerad VA-utbyggnad är 2025-2028.

HÄLLESÅS

Hassungared: Delområdet i väster ska anslutas till kommunalt VA då avloppsvattnet når recipienten utan direkt fördröjning och Lindomeån är övergödd. Några fastigheter i västra delen är redan anslutna till kommunalt VA. Området består av många permanentboende. Topografin resulterar i att vattentäkter ligger nedströms enskilda avloppsanordningar vilket medför risk för förorening. En förstudie avseende VA-utbyggnad är genomförd. Utbyggnad planeras att delas in i etapper. VA-utbyggnad till området behöver samplaneras med en eventuell utbyggnad av dricksvattenledningar till Hällesåker. För området finns behov av översyn av eventuell planläggning.

Planerad VA-utbyggnad är 2024-2028.

HASSUNGARED

Spårröd: Delområdet söderut ska anslutas till kommunalt VA. Risk för förorening av vattentäkter finns och därtill ligger en kommunal badplats nedströms i Tulebosjön. Området berörs av naturreservat kring Hårssjön och Rambo mosse i Mölndal och Härryda. (Beslutet är överklagat). Samordning krävs i en större strukturanalys för områdets långsiktiga planering omfattande exploatering och VAIO-utbyggnad. Berörs av järnvägskorridor som utreds av Trafikverket.

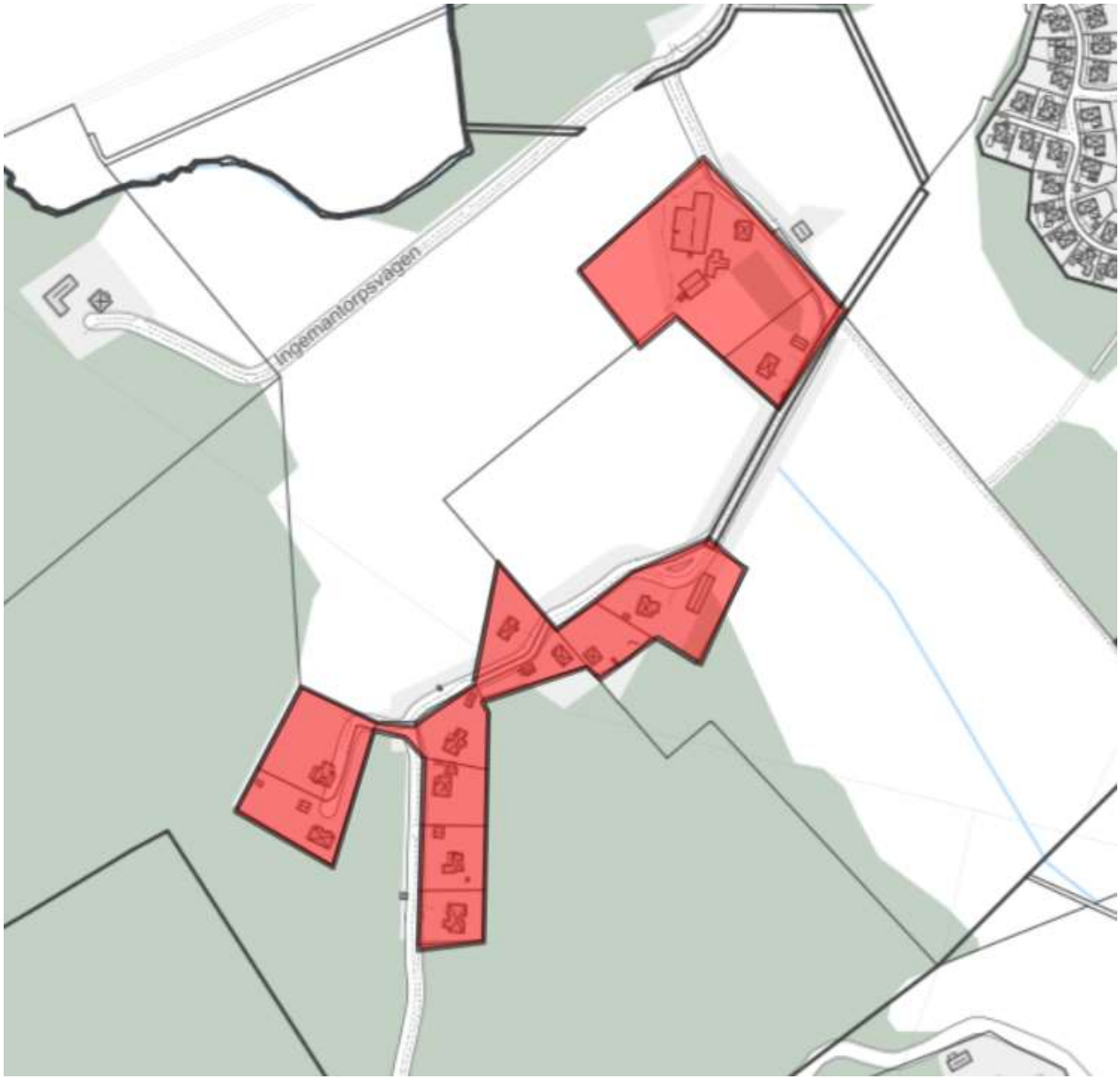
Planerad VA-utbyggnad är 2028.

SPÅRRÖD

Ingemantorp etapp 2: Området ska anslutas till kommunalt VA på grund av vattendragets måttliga ekologiska status nedströms. Påverkan från enskilda avlopp har konstaterats för vattendraget och därtill finns risk för förorening av vattentäkter. Exploatering är planerad öster om området. VA-utbyggnad till befintliga fastigheter bör samordnas med exploateringen.

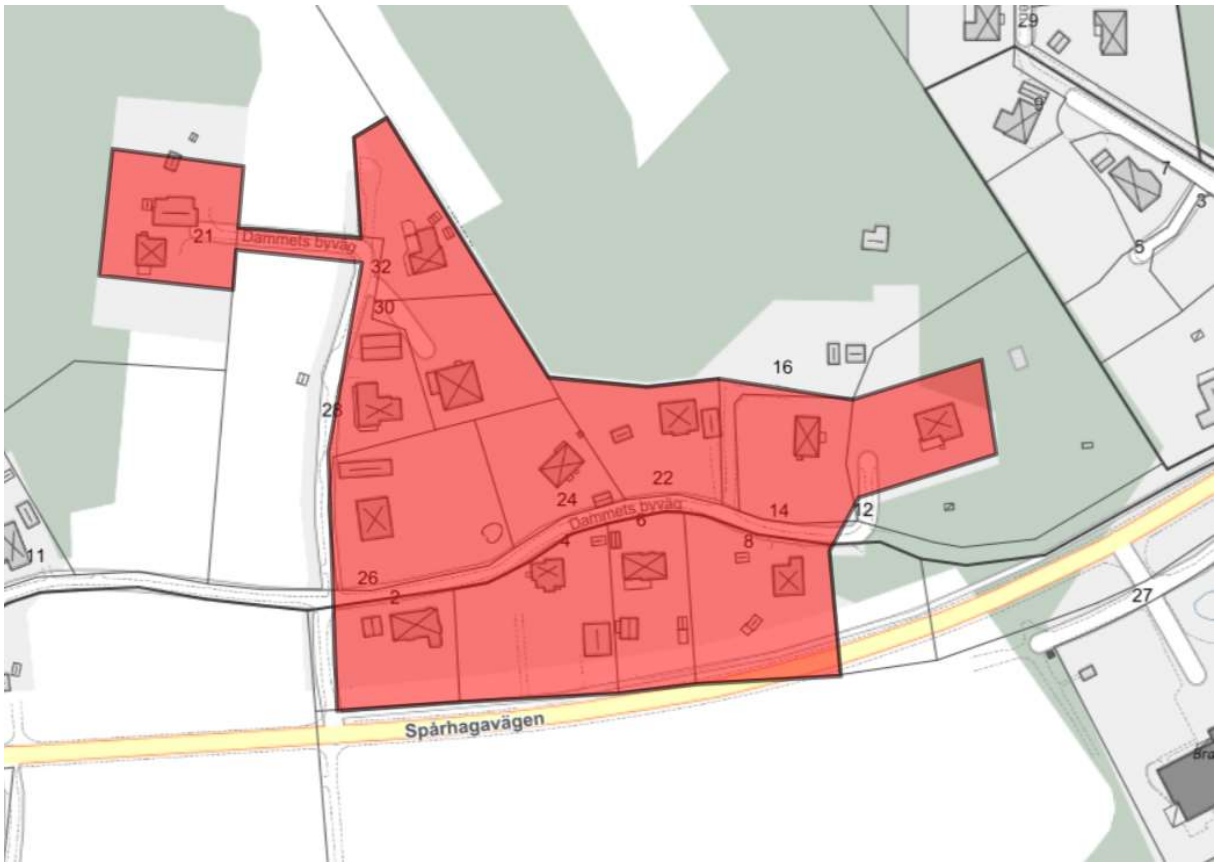
Planerad VA-utbyggnad är 2029.

INGEMANTORP

Dammets Byväg: Området ska anslutas till kommunalt VA mot bakgrund av recipientens ekologiska status nedströms. Arbete med detaljplan för logistikpark pågår söder om området. Utbyggnad av VA-ledningar behöver samordnas med detta arbete.

Planerad VA-utbyggnad är 2030.

DAMMETS BYVÄG

Humlekärr och Torkelsbohög: Den del av området som ligger längst österut är nära till befintligt VA-nät och ska anslutas. Inga utredningar initierade än.

Planerad VA-utbyggnad är 2029.

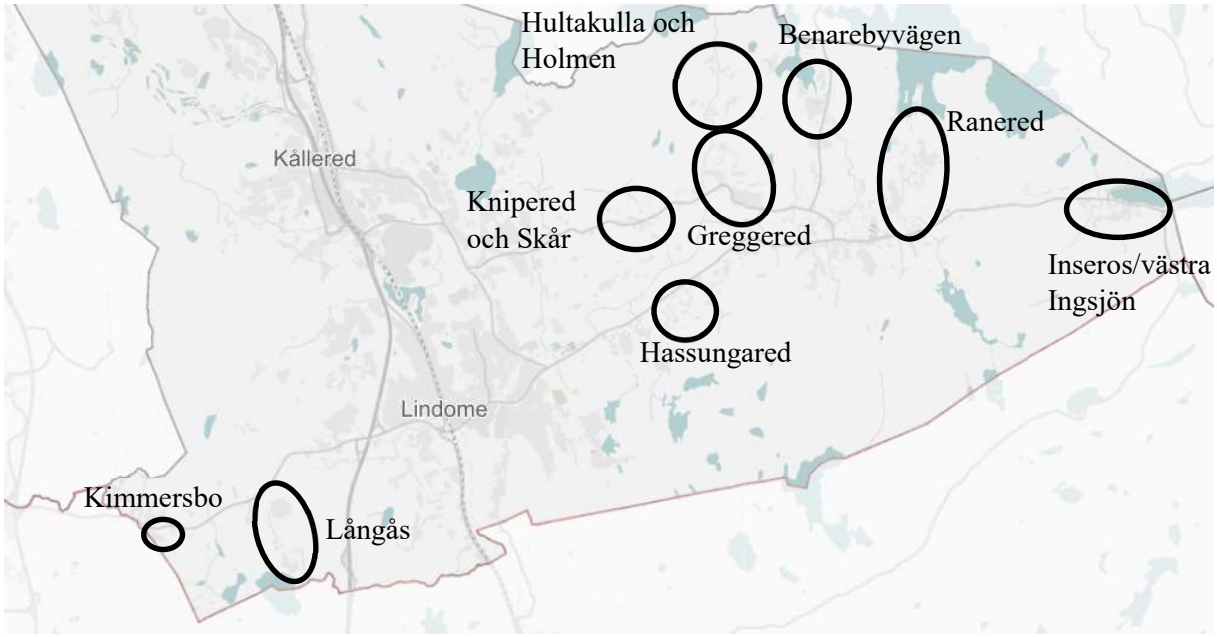

HUMLEKÄRR OCH TORKELSBOHÖG

Tätbebyggda områden (§6) med fortsatta enskilda VA-anläggningar

Inom kommunen finns några områden som, enligt en översiktlig analys utifrån antal fastigheter, skulle kunna bedömas ha behov av VA-hantering i ett större sammanhang. I samband med det förvaltningsövergripande arbete som utfördes inför ett beslut om ”Handlingsplan för VA i omvandlingsområden” gjordes enskilda bedömningar för respektive område utifrån risk för påverkan på hälsa och miljö inklusive risk för att miljökvalitetsnormer i aktuella recipienter inte ska kunna uppnås. Behov av vatten- och avloppsförsörjning för befintliga fastigheter inom de områden som inte omfattas av utbyggnad bedöms på ett bra sätt fortsatt fungera med enskilda anläggningar. Bygg- och miljöförvaltningen har sedan beslutet utövat miljötillsyn vid dessa fastigheter där enskilda fastighetsägare i vissa fall behövt vidta åtgärder i den enskilda anläggningen.

Följande områden bedöms även långsiktigt (efter vattentjänstplanens 12 årsperiod) ha bästa lösningen i enskilda anläggningar:

Kimmersbo: Detta område byggdes ut i samband med en ny detaljplan. Hela planen är utbyggd och det saknas förutsättningar för tillkommande bebyggelse. Området har gemensamhetsanläggningar för vatten och avloppsförsörjning sedan 2012. Miljönämnden utövar tillsyn på reningsverket i Kimmersbo.

Långås: Området består till största delen av permanentboende. Fastighetsägarna har vidtagit åtgärder i de tidigare bristfälliga avloppsanläggningarna och bland annat anlades en gemensam avloppsanläggning för de 14 fastigheter som omfattas av detaljplanen söderut. Funktionen i den gemensamma och de enskilda avloppsanläggningarna följs upp i miljötillsyn.

Hassungared, del av området: Delområdet österut består av glesare bebyggelse och avloppsvatten bör kunna renas lokalt med enskilda avloppsanordningar. Miljötillsyn har skett vid de enskilda avloppsanläggningarna.

Knipered och Skår: Befintliga fastigheter i området bör fortsatt kunna ha enskilda avloppsanordningar. Bristfälliga avlopp har åtgärdats efter att dessa uppmärksammats vid miljötillsyn. Området finns med i plan för återkommande tillsyn.

Inom följande tre områden sker förtätning som på längre sikt kan innebära behov av utredning avseende framtida avloppshantering:

Hultakulla och Holmen: Åtgärder har vidtagit för de enskilda avloppsanläggningar där brister uppmärksammats vid miljötillsyn. Fortsatt tillsyn på de enskilda avloppsanordningarna kommer att genomföras. Ingen detaljplan finns eller planeras.

Greggered: Fortsatt tillsyn på de enskilda avloppsanordningarna kommer att genomföras. Det är inte aktuellt att planlägga för att skapa nya byggrätter, men förtätning sker på lucktomter.

Benarebyvägen: Fortsatt tillsyn på de enskilda avloppsanordningarna kommer att genomföras. Området kan bli intressant för expansion. Nu sker viss förtätning på lucktomter.

Följande områden kan på längre sikt, utom vattentjänstplanens tidshorisont, bli aktuellt för utredning främst på grund av behov av förändrade enskilda avloppsanläggningar till följd av äldre valda lösningar:

Ranered: Samtliga fastigheter bedöms ha godtagbar hantering av avloppsvatten. Fortsatt tillsyn på de enskilda avloppsanordningarna kommer att genomföras.

Inseros/Västra Ingsjön: Samtliga fastigheter bedöms ha godtagbar hantering av avloppsvatten. Fortsatt tillsyn på de enskilda avloppsanordningarna kommer att genomföras. Området berörs av bullerzon för Landvetter.

Detaljplan upprättad för sommarbostäder med max 80–120 m2 finns för ett mindre område.

Miljöpåverkan

Enligt krav i lagen om allmänna vattentjänster och miljöbalken ska en undersökning ske om vattentjänstplanen medför betydande miljöpåverkan. Undersökningen redovisas i bilaga 2. Den miljöpåverkan som VA-verksamheten och i detta fall särskilt de åtgärder som följer av vattentjänstplanen kan kort beskrivas innefatta:

- Uttag av vatten för produktion av dricksvatten
- Bräddning av orenat spillavloppsvatten till recipient
- Utsläpp av förorenat dagvatten till recipient

I bilaga 2 beskrivs hur vattentjänstplanen påverkar miljön utifrån olika perspektiv med fokus på beslutade krav inom vattenförvaltningen.

En vattentjänstplan bedöms utgöra ett underlag för planering och utveckling på ett hållbart sätt med möjlighet att lindra den påverkan på vattenmiljöer som samhällsutveckling innebär.

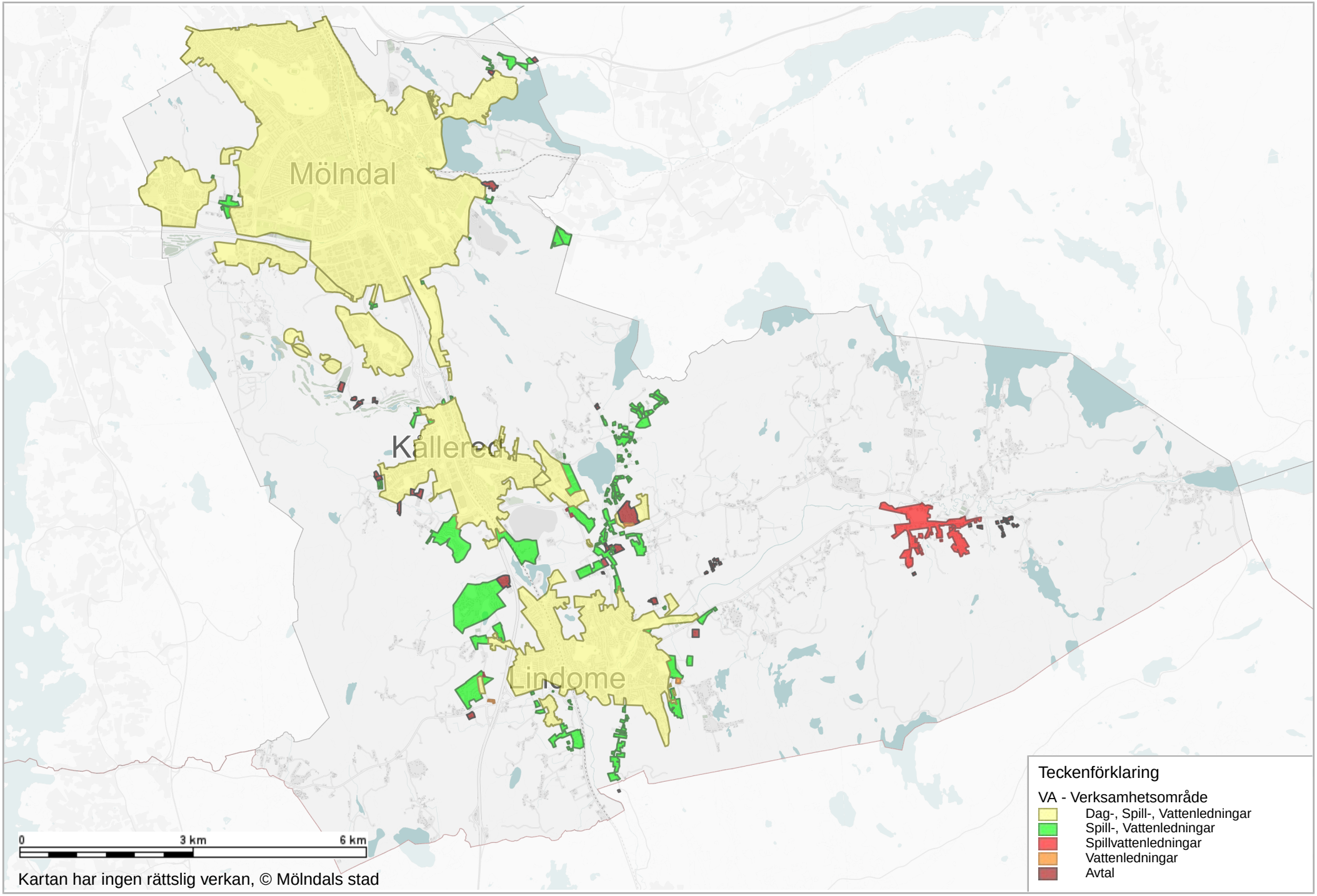
Vattentjänstplan för Mölndal bedöms inte utgöra betydande miljöpåverkan.

Bilagor

Bilaga 1: Karta verksamhetsområde

Bilaga 2: Undersökning om betydande miljöpåverkan utifrån vattentjänstplan

Bilaga 1

Mölndal
Kållered
Lindome
0
3 km
6 km
Kartan har ingen rättslig verkan, © Mölndals stad
Teckenförklaring
VA - Verksamhetsområde
Dag-, Spill-, Vattenledningar
Spill-, Vattenledningar
Spillvattenledningar
Vattenledningar
Avtal

Bilaga 2

Undersökning om betydande miljöpåverkan utifrån vattentjänstplan

Innehållsförteckning

Inledning **3**

Sammanfattning **3**

Bakgrund **4**

Lagstiftning om miljöbedömning **4**

Kommunens bedömning **6**

Underlag för bedömning samt samråd 6

Ställningstagande 6

Vattentjänsternas delar **8**

Dricksvattenanläggningen 8

Spillavloppsanläggningen 9

Dagvattenanläggningen 9

Perspektiv för bedömning av miljöpåverkan **11**

Skyddade områden 11

Risk för allvarliga olyckor 11

Gränsöverskridande miljöeffekter 12

Miljömål 12

Globala hållbarhetsmål 13

Miljökvalitetsmål för luft och buller 13

Miljökvalitetsnormer för vatten 13

Påverkan utifrån nya områden för bostads- och tätortsbebyggelse 14

Påverkan av utbyggnad till befintliga bostäder i omvandlingsområden 16

Åtgärdsplan för vattenförvaltning 17

Inledning
Denna bilaga till vattentjänstplanen beskriver och motiverar den bedömning avseende betydande miljöpåverkan som gjorts för vattentjänstplanen och den verksamhet som VA-huvudmannen utför och planerar att utföra enligt föreliggande plan.

Sammanfattning
När kommunens befolkning växer ökar belastningen på miljön och behov uppkommer bland annat för ny infrastruktur och service. Vattentjänster som kommunen levererar är dricksvattenförsörjning, spillavloppshantering samt dagvattenhantering. Kommunala vattentjänster med dricksvattenförsörjning samt spillvatten- och dagvattenavledning påverkar vattenmiljöer på olika sätt. Vattentjänstplanen bedöms bidra till en samlad och strategisk planering för utbyggnad av de kommunala VA-anläggningarna och därmed utgöra ett underlag för att hantera och vidta åtgärder för att minska miljöpåverkan.

Ökat behov av dricksvattenförsörjning och spillavloppshantering planeras och utreds främst i samband med planering för framtida vattenproduktion respektive spillvattenrening. Ökade behov omfattas därmed inte i denna vattentjänstplan som huvudsakligen berör distributionsanläggningarna. När det gäller dagvattenhantering i befintliga och tillkommande områden är det av stor vikt att såväl vattenmängder som vattenkvalitet utreds tidigt i planprocessen för att hitta lämpliga system för att minska negativa miljöeffekter.

Genom utveckling av vattentjänster till befintliga bostadsområden utanför nuvarande verksamhetsområde för VA avvecklas enskild vatten- och avloppsförsörjning som i vissa delar bedöms ha större påverkan på hälsa- och miljö än de kommunala vattentjänsterna.

Kommunala vattentjänster påverkar grundvatten generellt och som grundvattenresurser utpekade som så kallade grundvattenförekomster. Utvecklade vattentjänster som ingår i planen har en positiv påverkan genom minskande uttag av vatten för enskild vattenförsörjning. Utbyggnad av dagvattenhantering som ingår i planen kan, om den byggs ut hållbart med bibehållen vattenbalans inom området och en tillräcklig rening av förorenat dagvatten, ha en obetydlig påverkan på grundvatten.

Ytvatten, såsom sjöar och vattendrag samt i slutänden kustvatten och hav, påverkas av samtliga tre vattentjänsterna. I Mölndal är påverkan på vattentäkten Rådasjön ringa avseende tillkommande vattenbehov utifrån planens omfattning. Det tillkommande vattenbehovet genom ökad anslutning de kommande 12 åren (2024–2035) bedöms rymmas inom gällande miljödom. Påverkan på ytvatten, från ökade utsläpp till följd av ökad utbyggnad, hänförs främst till ökad avledning av dagvatten om detta inte renas och återinfiltreras före avrinning i naturliga ytvattensystem. Avveckling av enskilda avloppsanläggningar med bristande rening av spillvatten kommer ge positiva miljöeffekter, främst lokalt.

En vattentjänstplan bedöms utgöra ett underlag för planering och utveckling på ett hållbart sätt med möjlighet att lindra den påverkan på vattenmiljöer som samhällsutveckling innebär. Vattentjänstplan för Mölndal bedöms inte utgöra betydande miljöpåverkan. Därmed ställs inte krav på en strategisk miljöbedömning enligt miljöbalkens krav.

Bakgrund

Vattentjänstplanen beskriver den befintliga anläggningen för distribution av dricksvatten, omhändertagande av spillavloppsvatten respektive dagvatten där de omfattas av vattentjänstslagen. Planen omfattar även en beskrivning av hur den kommunala VA-anläggningen ska byggas ut den kommande 12-års perioden (2024–2035) för att erbjuda vattentjänster inom nya områden och befintliga bostadsområden med enskilda VA-anläggningar. Slutligen omfattar planen en bedömning av hur VA-anläggningen kan komma att påverkas av skyfall.

De frågor som bedöms kunna innebära betydande miljöpåverkan på grund av tillkommande byggnation enligt översiktsplan och ökande antal anslutning till VA-anläggningen enligt den aktuella vattentjänstplanen, har fokuserats på påverkan på ekologisk status och möjligheter att uppfylla miljökvalitetsnormer för vatten. Detta eftersom utvecklingsområden och exploateringsområden föreslås i tätbebyggda områden där recipienterna i nuläget bedöms vara påverkade av dagvatten och där åtgärder krävs redan nu för att kunna uppnå beslutade miljökvalitetsnormer för vatten.

Mölndals stad har sedan tidigare genomfört bedömning av behov och möjligheter att ansluta befintlig bostadsbebyggelse utanför tätorterna ofta med tidigare fritidshusbebyggelse till den kommunala VA-anläggningen. Utredningen utgick från om de enskilda avloppsanläggningarna efter eventuella åtgärder riskerar att påverka recipienten i den omfattning att det kan vara svårt att uppnå beslutade miljökvalitetsnormer för vatten. Den slutliga planen antogs av kommunstyrelsen 2014 och har därefter uppdaterats 2017 respektive 2021. Planen benämns ”Handlingsplan för vatten och avlopp i omvandlingsområden”.

Under 2022–2023 genomfördes en skyfallskartering för kommunen. Analysen gjordes med större detaljeringsgrad för de tätbebyggda områdena. Dessa områden sammanfaller med var vattentjänster anordnas och var VA-anläggningar finns anlagda. Kartering finns för lågpunkter samt för skyfallshändelser vid 30-, 50-, 100- och 200-års regn.

Lagstiftning om miljöbedömning

Enligt 6 kap. miljöbalken ska en strategisk miljöbedömning göras för planer som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, vilket bland annat innebär särskilda krav på samråd. I samband med att föreliggande vattentjänstplan tas fram ska kommunen därmed undersöka om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan eller inte. Om undersökningen visar att planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning göras.

I förarbetena till den nya regleringen om vattentjänstplaner har regeringen angett att eftersom kommunen har möjlighet att anpassa formerna för och omfattningen av samrådet enligt vattentjänstlagen bör ett undersökningssamråd och ett avgränsningssamråd kunna genomföras inom ramen för samrådet om planen med den samrådskrets som anges i 6 kap. miljöbalken. För de vattentjänstplaner där bedömningen är att en betydande miljöpåverkan inte kan antas ska samråd ske med de fastighetsägare som har ett väsentligt intresse av planen, länsstyrelsen och eventuella andra myndigheter. Undersökningen och kommunens bedömning av planens miljöpåverkan ska ställas ut för granskning.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län sände ett PM daterat den 9 mars 2023 gällande samråd. ”Med hänsyn till att dessa planer skall vara beslutade senast 31 dec

2023, avser länsstyrelsen inte att utöver detta PM yttra sig i samråd gällande undersökning av betydande miljöpåverkan eller avgränsning av miljökonsekvensbeskrivning (MKB). Länsstyrelsen kommer att begränsa sig till att yttra sig vid ett tillfälle, i samråd gällande förslag till vattentjänstplan.”

Länsstyrelsen framförde även i samma PM ”I det fall kommunen bedömer att planen inte kommer att medföra betydande miljöpåverkan bör motiveringen till denna bedömning tydligt redovisas i planförslaget”.

Kommunens bedömning

Underlag för bedömning samt samråd

För att undersöka om vattentjänstplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan tar bedömningen sin utgångspunkt i nuvarande situation och inom perioden 2024–2035 avseende de tre vattentjänsterna:

- Dricksvattenförsörjning med distribution till abonnenter
- Spillavloppshantering med avledning till reningsverk i regional regi
- Dagvattenhantering som ingår i aktuella verksamhetsområden för VA

Perspektiven som undersökts och som utgör underlag i bedömningen är:

- skyddade områden
- risk för allvarliga olyckor
- gränsöverskridande miljöeffekter
- nationella miljömål
- globala hållbarhetsmål
- miljökvalitetsnormer.

Fokus har lagts på bedömning utifrån miljökvalitetsnormer för vatten.

Mölndals stad avser att inhämta Länsstyrelsens yttrande i samband med utställningen av vattentjänstplanen. Vidare skickas planen för samråd till miljönämnden i Mölndals stad. Därutöver bedöms inga myndigheter ha väsentligt intresse av stadens vattentjänstplan och delges därför inte samrådsmaterialet på annat sätt än genom kungörelse och information om utställning på stadens digitala anslagstavla.

I det fall undersökningen skulle visa på en betydande miljöpåverkan ska en miljöbedömning ske utifrån ett nollalternativ. I miljöbalkens 6 kapitel definieras nollalternativet för planer eller program som ”en beskrivning av miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om planen, programmet eller ändringen inte genomförs”. Nollalternativet skulle i så fall utgöras av att det inte finns en samlad vattentjänstplan för Mölndal och inte utgöras av en bedömning av ett nollalternativ där ingen kommunal VA-anläggning etablerats. Ett nollalternativ skulle då utgå från en fortsatt planering enligt nuvarande lagar och styrdokument. Vilket inkluderar gällande Handlingsplan för VA i omvandlingsområden, dagvattenstrategi, antagna förnyelseplaner för vatten respektive avloppsledningsnät, kommunal vattenförsörjningsplan och andra antagna styrdokument.

Ställningstagande

Vattentjänstplanen och de åtgärder och projekt som följer av planen har en påverkan på miljön. Planen bedöms dock inte medföra betydande miljöpåverkan varmed krav inte ställs på en strategisk miljöbedömning med tillhörande samråd.

Underlag för ställningstagandet finns redovisat i föreliggande bilaga till vattentjänstplanen.

Om vattentjänstplanen inte genomförs så kommer Mölndals stad inte uppfylla sitt ansvar enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Med en vattentjänstplan för Mölndal förbättras möjligheterna till en strategisk planering av VA-verksamhetens utbyggnadsprocess. Bedömningen är därför att planen bidrar till förutsättningar för en minskad miljöpåverkan.

Om åtgärder och projekt beskrivna i vattentjänstplanen inte genomförs så kommer inte de positiva effekterna av utbyggnaden till befintlig bostadsbebyggelse att ske. Det kommer kvarstå områden som har VA-lösningar som inte fungerar enligt gällande krav, vilket i sin tur påverkar miljön lokalt och miljön i recipienter, vattentäkter och utpekat åtgärdsbehov inom vattenskyddsområde.

Om inte de allmänna VA-anläggningarna säkras för skyfall och översvämningar kan det innebära driftproblem och bräddningar som påverkar miljön genom att orenat avloppsvatten kommer ut i recipienter och kraftiga driftsproblem och leveransstörningar kan inträffa.

Vattentjänsternas delar

Genom vattentjänsterna levererar kommunen dricksvatten, hanterar spillavloppsvatten och avleder dagvatten i ledningsnät för respektive tjänst. Av ledningssystemet är drygt 30 % äldre än 50 år. VA-anläggningen har successivt byggts ut i takt med stadsutvecklingen. Sedan mitten av 2010-talet har utbyggnad även genomförts i områden med bebyggelse där det tidigare funnits enskilda vatten- och avloppsanläggningar och där omfattningen är sådan att de omfattas av § 6 enligt vattentjänstlagen.

Dricksvattenanläggningen

Den kommunala anläggningen för dricksvattenförsörjning består i ca 420 km ledning, ett 30-tal tryckstegringsstationer och ett fåtal vattenreservoarer och andra anläggningar. Ledningsmaterialet består till 37 % av segjärn eller gråjärn, 40 % av polyetenplast och resterande del av PVC eller annat.

Mölndals kommunala dricksvattenförsörjning sker huvudsakligen med uttag av råvatten från Rådasjön. För några mindre delområden sker huvudsaklig försörjning från Härryda och Göteborg och i framtiden även ett mindre område från Kungsbacka. Vid driftstörningar kan försörjningen ske med råvatten från reservvattentäkt eller med stöd av reservvatten från grannkommuner.

Uttaget av råvatten från Rådasjön följer gällande miljödom i vilken miljöpåverkan bedömts. Det dricksvatten som används av abonnenterna återförs senare till den kommunala anläggningen för spillvatten. Spillvattnet renas i reningsverket Ryaverket och avleds efter rening till Göta älvs mynning.

Medelvattenföringen i Mölndalsån uppgår till 4 m³/s. Medelvattenuttaget för Mölndals dricksvattenförsörjning uppgår till 0,16 m³/s. Uttagsvolymen i sig bedöms inte riskera att påverka Rådasjöns ekologiska status. Den avledning som sker från systemet genom uttaget återförs till samma huvudavrinningsområde då Mölndalsån rinner ut i Göta älv.

Utläckage av dricksvatten genom ledningsnätet uppgår till cirka 20 % av den producerade och distribuerade volymen. Det utläckande dricksvattnet bidrar till onödig resursförbrukning genom att det har behandlats med kemikalier och förbrukat energi i produktion och distribution.

Utbyggnad med fler anslutna abonnenter medför ökat behov av dricksvatten. Med planerad utbyggnad bedöms vattenbehovet fram till 2035 uppgå till max 20 000 m³/d. En bedömning av vattenbehovet för Mölndal finns i ”Kommunal vattenförsörjningsplan daterad den 15 maj 2023”. Det ökade behovet av dricksvatten för aktuell tidsperiod ryms inom gällande miljödom för uttag av råvatten. Effekten av uttaget bedöms därmed vara utredd inom gällande tillstånd och miljöpåverkan acceptabel utifrån syftet.

Utläckage av dricksvatten genom tillkommande ledningsnät bedöms uppgå till en mindre andel av det distribuerade dricksvattnet då nya ledningar inte har samma utläckage. Effekten av utökad dricksvattenanläggning bedöms därmed inte medföra betydande miljöpåverkan. Dock är fortsatt förnyelse och optimerad drift i form av verksamhetens egen förbrukning för en hälsomässigt säker dricksvattenanläggning av vikt för att hålla utläckage och svinn på en rimlig nivå.

Spillavloppsanläggningen

Mölndals anläggning för spillavlopp omfattar ca 350 km avloppsledningar med självfall eller på vissa sträckor med trycksatta ledningar. I anläggningen ingår ett 50-tal pumpstationer. På ca sex km är det kombinerade avloppsledningar vilket innebär att såväl spillvatten som dagvatten avleds i samma ledning.

Spillavloppsvattnet avleds från anslutna fastigheter genom ca 11 600 servisledningar. Allt spillavloppsvatten avleds till Gryaabs tunnel och ledningssystem för vidare avledning till Ryaverkets avloppsreningsverk som drivs av Gryaab där Mölndals stad är en av delägarna med en andel på 7,8 %. Gryaab har miljötillstånd för avloppsrening och Mölndals stads behov ryms inom gällande miljötillstånd för den aktuella perioden till 2035.

Vid driftstörningar i spillavloppsanläggningen främst i pumpstationer eller i kombination med flödesöverbelastning i systemet kan det inträffa att orenat spillavloppsvatten bräddar ut till recipienter. I de delar som är anlagda som kombinerade system är risken för att detta ska ske större eftersom systemet är dimensionerat för att dessa bräddningar ska ske vid höga flöden. Genom ett systematiskt arbete med att förnya avloppsledningsnätet och frångå kombinerade system minskar denna typ av lösningar och ökade risker för miljöpåverkan.

Bräddning och nödavledning av orenat spillavloppsvatten uppgår till ca 70 000 m³ per år (som ett genomsnitt de senaste nio åren). De senaste fem åren har bräddning och nödavledning skett till Mölndalsån. De största volymerna till Mölndalsån kommer utav att Gryaabs system har otillräcklig kapacitet i vissa delar av anläggningen där avloppsvatten från Mölndal ingår. För att skydda enskilda fastigheter sker en kontrollerad bräddning vid en av stadens spillavloppspumpstationer till dess Gryaab kunnat utföra åtgärder. Arbetet med detta pågår och beräknas vara klart vid årsskiftet 2025/2026.

I nuvarande anläggning finns identifierat kritiska ledningar där störningar skulle få större påverkan på leveranssäkerhet och miljö vid eventuella incidenter. Ett löpande underhåll och i vissa fall förnyelse är inplanerat.

Den planerade utbyggnaden enligt översiktsplanen och pågående arbete med detaljplaner och exploateringar som genom utbyggt ledningsnät kan medföra ökade risker för att orenat avloppsvatten avleds till recipient berör Mölndalsån, Kålleredsbäcken, Stora ån samt Lindomeån (som är en del av Kungsbackaån). Utbyggnad av avloppsanläggningen till nya områden dimensioneras och anläggs med system och åtgärder för att minimera risker för driftstörningar. I nya system separeras alltid spillavlopp och dagvatten och dessutom ger nya täta ledningar ett minimalt inläckage till spillavloppsledningarna. Med minimalt inläckage och tillskott av regn- och dagvatten minskas riskerna för att orenat spillavloppsvatten nödavleds till vattendrag. De nya delarna anläggs för att ha en livslängd på 50–80 år. Riskerna bedöms därmed vara minimala för en ökad miljöpåverkan utifrån utökade vattentjänster enligt denna plan.

Dagvattenanläggningen

Avledning av dagvatten sker från olika typer av ytor. Dagvatten avleds från tomt- och gemensam kvartersmark inom områden med samlad bebyggelse. Områden som kan vara för bostadsändamål eller för verksamheter. Dagvatten avleds från allmän plats som kan vara grönytor, men också exempelvis parkeringar. Trafikdagvatten avleds från vägar med mycket varierande trafikbelastning, allt från villagator till trafikbelastade E6. Det sker även viss direktavledning dvs att dagvatten rinner till recipient utan att avledas via ledningar och diken. Den kommunala dagvattenanläggningen omfattar delar av detta för de områden som ingår i

verksamhetsområdet för dagvatten. Med nuvarande system ingår ca 360 km ledningar och ett 20-tal pumpstationer.

Utsläpp från befintlig dagvattenanläggning som påverkar recipienter är främst kopplade till trafikerade vägar, parkeringsplatser, vid olyckstillfällen eller otillåtna utsläpp samt vid förorenat släckvatten efter brand. I nuvarande anläggning finns få möjligheter att fånga upp föroreningar som kommit in i ledningsnätet. Det är därför viktigt att det finns en beredskap på marken innan avledning via brunnar. I nya områden anläggs ibland olika typer av regnbäddar invid vägarna. Här sker en rening av dagvattnet innan det avleds till recipient. Denna typ av åtgärd behöver anläggas i ökad utsträckning vid befintliga vägar.

Utbyggnad med ökad förtätning kan innebära mer hårdgjord yta där dagvatten avleds i stället för att naturligt infiltrera i marken. För att förbättra möjlighet till en naturlig vattenbalans är åtgärder såsom grönytor, semipermeabla markbeläggningar och exempelvis regnbäddar viktiga. Rening behöver ske av dagvatten från ytor som tillför eller i samband med olycka riskerar att tillföra förorenat dagvatten. Om inte en hållbar dagvattenhantering planeras och anläggs kommer ökad utbyggnad medföra ökande påverkan på recipienter. Vissa av dem visar redan kraftig näringsämnespåverkan av bland annat dagvatten.

Perspektiv för bedömning av miljöpåverkan

Undersökning om betydande miljöpåverkan innebär en bedömning av hur Mölndals allmänna vattentjänster berör olika perspektiv. Ett urval av de perspektiv som beskrivs i Miljöbedömningsförordningen (SFS 2017:966) har valts ut. Urvalet bedöms vara relevant för vattentjänster i olika grad. I slutänden fokuserar undersökningen på vattentjänstplanens och VA-verksamhetens miljöpåverkan på status i vatten och möjligheter att uppnå miljökvalitetsnormer för vatten.

Skyddade områden

Inom kommunen finns områden som är skyddade av olika anledningar. Exempel på skyddade områden är:

- Riksintressen
- Naturreservat
- Natura 2000-områden
- Naturminnen
- Strandskyddsområden
- Biotopskyddade områden
- Vattenskyddsområden
- Kulturreservat

Vattentjänstplanen är ett strategiskt planeringsdokument som i sig inte innebär någon risk för påverkan på skyddade områden. Enligt översiktsplanen för Mölndals stad bedöms det finnas en risk för påverkan på några riksintressen och Natura 2000-området Sandsjöbacka utifrån beskriven framtida samhällsutveckling och förändrad markanvändning. Planerad utvidgning av verksamhetsområde för VA följer av planerad stadsutveckling. Risk för påverkan på skyddade områden hanteras i nästa led för fysisk planering, till exempel i samband med detaljplanering och beslut om nya verksamhetsområden för vattentjänsterna.

Vissa av åtgärderna som beskrivs i vattentjänstplanen avseende utbyggnad till och anslutning av befintlig bostadsbebyggelse bedöms bidra positivt till att värna vattenskydd och Natura 2000.

Vattentjänstplanen med tjänster för dricksvatten, spillvatten och dagvatten bedöms inte utgöra en betydande risk för skyddade områden.

Risk för allvarliga olyckor

Vattenförekomster och vattentäkter behöver skyddas mot föroreningar som orsakas av punktutsläpp och diffusa föroreningskällor liksom akuta olyckshändelser. För en vattentäkt kan den direkta konsekvensen av en förorening bli att täkten blir obrukbar för en kortare eller längre tid.

Föroreningar kan medföra stora kostnader i form av saneringsåtgärder, rening av dricksvatten, behov av nya överföringsledningar eller ersättning till abonnenter som är beroende av vatten. Det är därför viktigt att skydda vattenförekomster och vattentäkter mot föroreningar genom aktuella vattenskyddsområden med tillhörande föreskrifter och genom att reservvatten eller nödvatten finns att tillgå. Samtliga aktiva vattentäkter i kommunen omfattas av vattenskyddsområden och en nödvattenplan är under framtagande.

Vattenverk, reningsverk och pumpstationer kan påverkas av skyfall genom till exempel

överbelastning och översvämning. Enligt de skyfallskarteringar som gjorts bedöms dock risken för allvarliga olyckor till följd av skyfallet i nuläget inte vara betydande.

Vattentjänstplanen med tjänster för dricksvatten, spillvatten och dagvatten bedöms inte utgöra en betydande risk för allvarliga olyckor.

Gränsöverskridande miljöeffekter

Vattentjänstplanen är ett strategiskt styrdokument för Mölndals stad. Planen och arbetet som följer av projekt och åtgärder beskrivna i planen bedöms inte påverka omkringliggande kommuner när det gäller till exempel vattenskyddsområden och möjligheter att efterleva miljökvalitetsnormer i sjöar och vattendrag. Ej heller när det gäller andra kommuners risk för allvarliga olyckor.

Vattentjänstplanen med tjänster för dricksvatten, spillvatten och dagvatten bedöms inte utgöra en betydande risk för gränsöverskridande miljöeffekter.

Miljömål

Riksdagen i Sverige har beslutat om sexton nationella miljömål. Sveriges miljömål är ledstjärnan i svenskt miljöarbete och definierar vilken miljö den svenska politiken ska styra mot. Sveriges Miljömål fungerar som vägledning för hela samhällets miljöarbete, såväl myndigheters, länsstyrelsers, kommuners som näringslivets och andra aktörers. Mölndals stads miljömål hade en tidshorisont till 2022. Fortsatt arbete för en hållbar stad kommer att utgå från ”Ramverk för ekologisk hållbarhet”, vilket är ett styrdokument som är under uppförande under 2023.

Vattentjänstplanen och VA-verksamheten bedöms beröra och påverka sex av de nationella miljömålen. ”Ingen övergödning”, ”Levande sjöar och vattendrag”, ”Grundvatten av god kvalitet”, ”Hav i balans samt levande kust och skärgård”, ”Giftfri miljö” samt ”God bebyggd miljö”.

Uttag av råvatten från Rådasjön och vid behov från Norra Långvattnet för dricksvattenförsörjning berör miljömålet för levande sjöar och vattendrag. Uttagen sker inom gällande miljödomar och reglering för Mölndalsåsystemet finns som säkerställer ett minimiflöde i ån.

Utbyggnad av vatten och avlopp till befintlig bostadsbebyggelse i omvandlingsområden bedöms beröra miljömålen för ingen övergödning, grundvatten av god kvalitet samt god bebyggd miljö. Genom utbyggnad och anslutningar minskar risken för att enskilda vattentäkter med lokala vattenuttag och återinfiltration av otillräckligt renat spillavloppsvatten från enskilda avloppsanläggningar ger en negativ påverkan på grundvattnet lokalt i området. Det huvudsakliga skälet till utbyggnad inom omvandlingsområden är att genom en kommunal anslutning minska den lokala påverkan av näringsämnen på recipienter. Arbetet innebär därmed en minskad påverkan på recipienten och en minskad påverkan utifrån miljömålet ingen övergödning. En hållbar vattenförsörjning och avloppshantering bidrar till miljömålet för god bebyggd miljö.

Utvidgning av tätorterna med följande utökning av spillvattenanläggningen respektive utökad dagvattenhantering inom nya områden innebär större risker för påverkan av utsläpp. Avseende risker för utsläpp av orenat spillvatten så hanteras de med åtgärder för driftsäkerhet. Avseende hantering och utsläpp via dagvatten hanteras de i olika skeden och med uppdelat ansvar. Dagvattenhantering behandlas inom detaljplanearbete och bygglovshantering, vid drift av tekniska system, vid skötsel av dagvattenanläggningar samt inom miljötillsyn via krav på

dagvattenrening och genom krav på beredskapsplanering för att förhindra olycksutsläpp. De miljömål som berörs är främst ingen övergödning, levande sjöar och vattendrag, hav i balans samt levande kust och skärgård samt giftfri miljö.

Vattentjänstplanen med tjänster för dricksvatten, spillvatten och dagvatten bedöms inte utgöra en betydande risk för möjligheter att uppfylla nationella miljömål.

Globala hållbarhetsmål

FN har beslutat om 17 mål för hållbar utveckling varav vattentjänstplanen huvudsakligen bedöms påverka målen ”Rent vatten och sanitet” respektive ”Ekosystem och biologisk mångfald”.

En kommunal VA-anläggning som drivs, underhålls och byggs ut enligt gällande lagar bedöms på ett positivt sätt bidra till ett hållbart och hälsomässigt säkert dricksvatten för mölndalsborna och en säker sanitet som minimerar påverkan på hälsa, ekosystem och biologisk mångfald.

De övriga målen kommenteras inte.

Vattentjänstplanen med tjänster för dricksvatten, spillvatten och dagvatten bedöms inte utgöra en betydande risk för möjligheter att uppfylla globala hållbarhetsmål.

Miljökvalitetsmål för luft och buller

Vattentjänstplanen med tjänster för dricksvatten, spillvatten och dagvatten bedöms inte utgöra någon betydande risk för påverkan på luft eller i form av buller.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Miljökvalitetsnormer för vatten omfattar ytvatten (sjöar, vattendrag och kustvatten) och grundvatten. För ytvatten finns det miljökvalitetsnormer avseende ekologisk respektive kemisk status. Syftet med normerna är att säkra Sveriges vattenkvalitet och normerna är juridiskt bindande enligt Miljöbalken. Enligt miljökvalitetsnormerna får inte kvaliteten på vattnet påverkas negativt, tvärtom måste kvaliteten förbättras. Vattensystemen följer inte våra administrativa kommun- och länsgränser och i Mölndal delar vi många vatten med andra kommuner. För att uppnå miljökvalitetsnormerna krävs utvecklat samarbete över administrativa gränser. Vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag påverkas i stor utsträckning av markanvändningen i ett avrinningsområde samt om och hur otillräckligt renat spillavlopp avleds till recipienten. Påverkan ger främst effekt på den ekologiska statusen och endast i mindre grad på den kemiska statusen. Av de vattenförekomster som berör Mölndal är det ett fåtal som har en kemisk status sämre än god om man utgår från de generella undantagen för kvicksilver och PBDE (polybromerade difenyletrar) innefattande flamskyddsmedel.

En utveckling av Mölndal, Kållered och Lindome genom förtätning samt en viss utveckling av tätorternas yttre gräns leder till att naturområden och åkermark kan bebyggas. Detta leder till ökad dagvattenavrinning och kan även medföra ökad tillförsel av föroreningar från bland annat fordon. Den utökning av vattentjänster som planeras till befintlig bebyggelse i omvandlingsområden utgår från bedömningen att en anslutning till den kommunala spillavloppsanläggningen kommer att leda till minskad näringsämnespåverkan på recipienter och därmed till att möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormer i vattenförekomster förbättras.

Vattentjänstplanen med tjänster för dricksvatten, spillvatten och dagvatten bedöms inte utgöra någon betydande risk för påverkan på grundvatten och ytvatten och möjligheter att uppnå miljökvalitetsnormer för vatten.

Påverkan utifrån nya områden för bostads- och tätortsbebyggelse

Vattentjänstplanen följer översiktsplanen som medger en fortsatt exploatering inom kommunen vilket innebär ökad andel hårdgjord yta och en ökad mängd dagvatten att ta hand om. Mängden dagvatten förväntas öka i delar av kommunen, vilket kan leda till negativa konsekvenser för känsliga vattenmiljöer. Dagvattnets innehåll styrs av markanvändningen för området och reningsmetoderna måste anpassas efter förväntat innehåll. Med befintliga planeringsinstrument som detaljplan finns det risk för negativa effekter på vattenmiljön. Varje exploateringsprojekt påverkar endast i liten utsträckning men den samlade påverkan på vattenkvaliteten kan äventyras om merparten av projekten styr i fel riktning. Det är därför viktigt att varje detaljplaneprojekt möjliggör en dagvattenhantering som inte innebär försämrad vattenkvalitet. Parallellt bör det finnas ett systematiskt arbete utifrån avrinningsområden, först då finns det förutsättningar att uppnå miljökvalitetsnormerna. Flera vattenförekomster påverkas av gällande översiktsplan.

Dagvatten från tätorter samt utsläpp från enskilda vatten- och avloppsanläggningar kan påverka vattenförekomsterna. En betydande del av föreslagen exploatering ska ske inom Mölndalsåns, Kålleredsbäckens och Lindomeåns avrinningsområde och det är i första hand vattenförekomster inom dessa avrinningsområden som kan påverkas av översiktsplanen och därmed av vattentjänstplanen. Dagvattnet ska enligt beslutade dagvattenstrategin ses och utnyttjas som en positiv resurs i stadsbyggandet och ska integreras i den byggda och planerade miljön.

Det är viktigt att hanteringen av dagvatten sker i robusta system och att dagvattnet omhändertas och renas i första hand nära källan så att den naturliga vattenbalansen i möjligaste mån bibehållas. Gröna områden är viktiga i vår stadsmiljö och grönstrukturen bidrar till att minska mängden dagvatten i samhället och renare dagvattnet innan det avleds till recipient. Genom att exempelvis använda ekosystemtjänster för att rena dagvattnet skapas bättre förutsättningar för att miljökvalitetsnormerna för vatten säkerställs.
Den utökade anläggningen för spillavloppshantering innebär fler ledningar och tillkommande spillavloppspumpstationer. Den påverkan på recipienter och de risker som detta innebär för att miljökvalitetsnormer inte ska uppnås är obetydlig i sammanhanget och hanterbar i samband med planering och anläggningsfas. Tillkommande spillavloppspumpstationer dimensioneras och utrustas med säkerhet för att minimera risker för bräddning av orenat spillavloppsvatten vid driftstörningar.

Mölndals centrala och östra delar

Stora delar av Mölndals tätort ligger inom Mölndalsåns avrinningsområde. Mölndalsån består av flera ytvattenförekomster varav fem finns inom Mölndals stad, Mölndalsån – Stensjön till sammanflödet med Kålleredsbäcken, Mölndalsån – Kålleredsbäckens inflöde till Liseberg, Ståloppet, Rådasjön samt Stensjön. De båda vattenförekomsterna Mölndalsån – Stensjön till sammanflödet med Kålleredsbäcken, Mölndalsån – Kålleredsbäckens inflöde till Liseberg har idag måttlig ekologisk status. På grund av att vattenförekomsterna är påverkade av tätortsbebyggelse i direkt anslutning till strandlinjen har de det mindre stränga kravet att måttlig ekologisk status ska uppnås senast 2027. Det mindre stränga kravet är enbart kopplat till fysisk påverkan av bebyggelsen på ån. För alla andra typer av påverkan gäller att god ekologisk status ska uppnås på kvalitetsfaktornivå. De övriga tre vattenförekomsterna har

måttlig status och ska uppnå god ekologisk status senast 2027. För detta vattensystem är inte dagvattenpåverkan avgörande för den ekologiska statusen, men i samband med utbyggnad ska det säkerställas att tillkommande exploaterade ytor inte bidrar negativt till vattenkvaliteten och statusen.

Södra Mölndal och Kållered

De södra delarna av Mölndal som tätort samt Kållered ligger inom Kålleredsbäckens avrinningsområde. Kålleredsbäcken är en vattenförekomst som idag har en måttlig ekologisk status. Orsaken till att vattenförekomsten inte uppnår god ekologisk status beror i huvudsak på övergödningsproblematik och fysisk påverkan såsom avsaknad av naturliga strandzoner och en naturlig åfåra. För att Kålleredsbäcken ska nå god ekologisk status till år 2033 finns ett behov av åtgärder som förbättrar vattendragets struktur och närområde samt minskar näringstillförseln till bäcken som bland annat härrör från dagvattnet. Detta innebär att det krävs att anslutning av nya områden inte leder till negativ påverkan på recipienten Kålleredsbäcken med tillflöden och att anläggningar för rening av befintligt dagvatten från stadsmiljön anläggs.

Västra Mölndal

De västra delarna av Mölndal som tätort ligger inom Stora åns avrinningsområde. Stora ån är en vattenförekomst som utmynnar i Askimsviken. Stora ån som vattenförekomst har otillfredsställande ekologisk status och ej god kemisk status. Orsaken till att vattenförekomsten inte uppnår god status beror på övergödningsproblematik, miljögifter och fysisk påverkan såsom avsaknad av naturliga strandzoner och en naturlig åfåra. Miljökvalitetsnormen är satt till 2027 respektive 2033 för olika faktorer. Relaterat till vattentjänster finns behov av åtgärder med minskad påverkan från dagvattenavledning. Det krävs därmed åtgärder även vid anslutning av nya områden så att dessa inte leder till påverkan på recipienten Stora ån med tillflöden och att anläggningar för rening av befintligt dagvatten från stadsmiljön anläggs.

Lindome

Lindome tätort ligger i sin helhet inom Lindomeåns avrinningsområde som är en del av Kungsbackaåns avrinningsområde. Inom avrinningsområdet finns flera vattenförekomster som inte uppnår god ekologisk status. De vattenförekomster som i första hand kan påverkas av planer på att stadsutveckla Lindome tätort är Kungsbackaån - Lillån till Finnebäcken samt Intagsbäcken. Båda dessa vattenförekomster har idag måttlig ekologisk status med miljökvalitetsnormen att uppnå god ekologisk status senast 2027. Den huvudsakliga anledningen till att Kungsbackaån - Lillån till Finnebäcken har måttlig ekologisk status idag är att delar av vattenförekomsten saknar naturliga livsmiljöer för vattenlevande växter och djur eftersom vattenförekomsten är påverkad av markavvattning. Intagsbäcken har klassats till måttlig ekologisk status på grund av övergödning och försurning. Utifrån utökade vattentjänster är det främst av vikt att tillkommande exploateringar med förändrad markanvändning och eventuella spillavloppspumpstationer inte medför ökade utsläpp av näringsämnen till Intagsbäcken.

Hällesåker

Översiktsplanen pekar ut Hällesåker som landsbygdens serviceort och den ska stärkas med bostäder och en utvecklad service. En utveckling av Hällesåker kan påverka vattenförekomsterna Kungsbackaån - Finnebäcken/Knipered till Nordån/ Hällesåker och Kungsbackaån - Nordån/Hällesåker till Västra Ingsjöns utlopp. Kungsbackaån - Finnebäcken/Knipered till Nordån/Hällesåker har idag måttlig ekologisk status med

kvalitetskravet att uppnå god ekologisk status senast 2027. Orsaken till klassningen är att delar av vattenförekomsten saknar naturliga livsmiljöer för vattenlevande växter och djur eftersom vattenförekomsten är påverkad av markavvattning. Kungsbackaån - Nordån/Hällesåker till Västra Ingsjöns utlopp har god ekologisk status. Utifrån utökade vattentjänster är det främst av vikt att tillkommande exploateringar med förändrad markanvändning och eventuella spillavloppspumpstationer inte medför ökade utsläpp av näringsämnen då krav finns på att ingen försämring av ekologisk status tillåts för de vattenförekomster som uppnår miljökvalitetsnorm.

Påverkan av utbyggnad till befintliga bostäder i omvandlingsområden

De områden som planeras ingå i verksamhetsområde för vatten- och avloppstjänster berör huvudsakligen de södra delarna av kommunen. Anslutningar planeras att genomföras inom vattentjänstplanens 12-årsperiod.

De befintliga bostadsfastigheterna med enskild vattenförsörjning försörjs genom uttag av grundvatten. Några av områdena berör utpekade grundvattenförekomster såsom Hällesåker och Sinntorp. De uttag som sker för enskild vattenförsörjning bedöms inte riskera att negativt påverka vattenförekomsten, men genom anslutning till kommunalt dricksvatten minskar uttag och därmed risk för lokal påverkan.

De vattenförekomster som är recipienter för befintliga enskilda avloppsanläggningar inom Tulebo och Spårrödsområdet är Intagsbäcken uppströms Tulebosjön, Tulebosjön samt Intagsbäcken (nedströms Tulebosjön). Dessa vattenförekomster är samtliga påverkade av övergödning där en del kommer från enskilda avloppsanläggningar med otillräcklig rening.

Områdena Hassungared och Barnsjön har avledning till vattenförekomsten Kungsbackaån – Lillån till Finnebäcken/Knipered. Denna del av Kungsbackaån har inte problem med hög näringsämnespåverkan utan huvudfrågorna är påverkan på naturtillstånd för fisk och fysisk påverkan på hydromorfologi och konnektivitet. Anslutning av fastigheterna kommer främst bidra till minskad risk för hälso- och miljöpåverkan lokalt inom områdena.

Efter anslutning av Dammets Byväg, Ingemantorp samt Humlekärr och Torkelsbohög som alla avrinner mot Lindome och vattenförekomsten Kungsbackaån – Lillån till Finnebäcken/Knipered kommer näringsämnespåverkan minska, men den huvudsakliga anledningen är minskad påverkan lokalt utifrån hälso- och miljöpåverkan av befintliga fastigheter inom tätare bebyggelsestruktur på landsbygden.

I Hällesås planeras utbyggnad och anslutning av fastigheter. Områdets avrinning sker till Haga å som inte är en vattenförekomst, men slutrecipienten Askimsviken är påverkad av näringsämnen sommartid. Den huvudsakliga effekten är alltså lokal utifrån risk för hälso- och miljöpåverkan.

Slutligen planeras anslutning av några fastigheter inom Stenkrossområdet som gränsar till Härryda. Slutrecipient för utsläppt avloppsvatten är Rådasjön som är kommunal vattentäkt och vattenförekomst. Motiveringen för utbyggnad av kommunalt vatten- och avlopp är utifrån att minska risker för mikrobiologisk påverkan av ytvattentäkten snarare än utifrån näringsämnen. Anslutningen till kommunala spillvattenanläggningen bedöms vara positiv för vattenförekomsten och i någon mån bidra till att miljökvalitetsnormer uppnås.

Åtgärdsplan för vattenförvaltning

En miljökvalitetsnorm för vatten beskriver den kvalitet en så kallad vattenförekomst ska ha nått vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå det som inom vattenförvaltning kallas god status. Genom normerna ställs krav på ekologisk och kemisk kvalitet i ytvatten respektive krav på kemisk kvalitet och vattentillgång för grundvatten. Mölndals stad har tillsammans med andra kommuner och myndigheter ett ansvar för att åtgärder vidtas för de vatten där statusen är sämre än beslutad norm.

Mölndals stad har under 2022–2023 genomfört ett arbete med att ta fram en åtgärdsplan med aktiviteter som syftar till att tydliggöra vad Mölndals stad som organisation och myndighet behöver genomföra under Vattenmyndighetens förvaltningsperiod 2022–2027.

Åtgärdsplanen är uppdelad i två delar;

- Mölndals stads arbete med de administrativa åtgärder som är bindande för alla kommuner genom Vattenmyndighetens åtgärdsprogram,
- Utveckling av arbetssätt inom vattenförvaltning för att strategiskt ta fram underlag och genomföra praktiska åtgärder i eller invid de vattenförekomster som i nuläget inte uppnår de miljökvalitetsnormer som Vattenmyndigheten beslutat ska gälla för respektive vattenförekomst.

Åtgärdsplanen visar vad Mölndals stad som organisation och myndighet behöver genomföra eller medverka i för kommande period 2023–2027 i syfte att uppnå och säkerställa beslutade miljökvalitetsnormer för vatten. Vattenmyndighetens uppsatta målår har därmed varit styrande i tidplanen för arbetet.

Åtgärdsplanen är under handläggning och målsättningen är att den antas av kommunfullmäktige under hösten 2023.

I åtgärdsplanen finns aktiviteter som direkt eller indirekt hänger ihop med föreliggande vattentjänstplan. Åtgärdsplanen grundas bland annat på Vattenmyndighetens administrativa åtgärder för dricksvattenskydd, fysisk planering samt VA-planer inklusive dagvatten. Ett samordnat dokument för vattentjänster samverkar väl med ett strategiskt vattenförvaltningsarbete.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 79

Diarienummer 00365/2025

Ändring av sammanträdesdag för kommunfullmäktige

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar sammanträda torsdagen den 17 september 2026, i stället för onsdagen den 16 september 2026.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutar årligen om sina sammanträdesdagar. Vanligtvis sammanträder fullmäktige den tredje onsdagen i månaden, med undantag för januari, juli och augusti. Arbetsordningen anger att fullmäktige sammanträder i fullmäktiges sessionssal i Mölndals stadshus, med möjlighet att sammanträda på annan plats.

Den tidigare beslutade sammanträdesdagen onsdagen den 16 september 2026, det sista sammanträdet för mandatperioden, sammanfaller med den preliminära rösträkningen efter de allmänna valen, den så kallade onsdagsräkningen. Vallagen anger att onsdagsräkningen är ett offentligt sammanträde med valnämnden, som ska hållas onsdagen efter valdagen. Valnämnden behöver då använda fullmäktigesalen i stadshuset.

Stadsledningsförvaltningen bedömer att det vore mer kostnadseffektivt för fullmäktige att byta sammanträdesdag, än att byta sammanträdeslokal. För valnämnden skulle det innebära omorganisering av rösträkningen och ökade kostnader att byta sammanträdeslokal för onsdagsräkningen.

Stadsledningsförvaltningen föreslår torsdagen den 17 september 2026, som ny sammanträdesdag för fullmäktige.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 13 mars 2026.

Expedieras till

Samtliga nämnder, stadsledningsförvaltningen (kommunikationsavdelningen)

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-03-10

Dnr
KS 00365/2025

Markus Franklin
kommunsekreterare

Kommunstyrelsen

Ändring av sammanträdesdag för kommunfullmäktige

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar sammanträda torsdagen den 17 september 2026, i stället för onsdagen den 16 september 2026.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutar årligen om sina sammanträdesdagar. Vanligtvis sammanträder fullmäktige den tredje onsdagen i månaden, med undantag för januari, juli och augusti. Arbetsordningen anger att fullmäktige sammanträder i fullmäktiges sessionssal i Mölndals stadshus, med möjlighet att sammanträda på annan plats.

Den tidigare beslutade sammanträdesdagen onsdagen den 16 september 2026, det sista sammanträdet för mandatperioden, sammanfaller med den preliminära rösträkningen efter de allmänna valen, den så kallade onsdagsräkningen. Vallagen anger att onsdagsräkningen är ett offentligt sammanträde med valnämnden, som ska hållas onsdagen efter valdagen. Valnämnden behöver då använda fullmäktigesalen i stadshuset.

Stadsledningsförvaltningen bedömer att det vore mer kostnadseffektivt för fullmäktige att byta sammanträdesdag, än att byta sammanträdeslokal. För valnämnden skulle det innebära omorganisering av rösträkningen och ökade kostnader att byta sammanträdeslokal för onsdagsräkningen.

Stadsledningsförvaltningen föreslår torsdagen den 17 september 2026, som ny sammanträdesdag för fullmäktige.

Ekonomi

Stadsledningsförvaltningen bedömer att det vore mer kostnadseffektivt för fullmäktige att byta sammanträdesdag, än sammanträdeslokal. Tidigare har biografen i kulturhuset Möllan använts för fullmäktiges sammanträden, när fullmäktigesalen varit otillgänglig. Ett byte till Möllan skulle innebära hyreskostnad och försämrad kvalitet på sammanträdet, då fullmäktiges voteringssystem inte kan användas i lokalen, samt utrustning för direktsändning av sammanträdet saknas i lokalen.

Ett byte av lokal för onsdagsräkningen skulle innebära ökade lokalkostnader för valnämnden, samt ökade kostnader för transport av röstsedlar från stadshuset till annan lokal.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 13 mars 2026.

Expedieras till

Samtliga nämnder, stadsledningsförvaltningen
(kommunikationsavdelningen)

Karl de Verdier
biträdande stadsdirektör

Anna Jakobsson
kanslichef

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 77

Diarienummer 00197/2026

Ansökan om dispens för att fortsätta uppdrag som nämndeman till Göteborgs tingsrätt

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar att Henrik Sörensson får ha kvar uppdraget som nämndeman till Göteborgs tingsrätt under resten av tjänstgöringstiden 2024-2027, trots valbarhetshinder på grund av ändrad folkbokföring.

Sammanfattning

Nämndemän till tingsrätten utses av kommunerna i respektive domkrets, genom beslut av kommunfullmäktige.

Enligt Rättegångsbalken ska en nämndeman vara folkbokförd i kommunen som hör till tingsrätten, för att vara valbar. Om valbarhetshinder uppstår på grund av folkbokföring i annan kommun får fullmäktige besluta att nämndemannen får behålla uppdraget, för resten av tjänstgöringstiden. Fullmäktige ska då ta ställning till om personen har möjlighet att fortsätta uppdraget, trots flytt till annan kommun.

Henrik Sörensson är utsedd av Mölndals kommunfullmäktige som nämndeman till Göteborgs tingsrätt sedan 2024, efter nominering från Socialdemokraterna. Henrik Sörensson har lämnat en ansökan om dispens till kommunen, på grund av folkbokföring i annan kommun.

Socialdemokraterna i Mölndal har genom gruppledaren i fullmäktige meddelat stadsledningsförvaltningen att partiets lokalavdelning önskar att Henrik Sörensson ska beviljas dispens för att behålla uppdraget.

Stadsledningsförvaltningen har inget att tillägga i ärendet.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 9 mars 2026.
Ansökan om dispens, e-post, daterad 9 mars 2026.

Expedieras till

Göteborgs tingsrätt, Henrik Sörensson

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-03-09

Dnr
KS 00197/2026

Markus Franklin
kommunsekreterare

Kommunstyrelsen

Beslut i fråga om dispens för att fortsätta uppdrag som nämndeman till Göteborgs tingsrätt

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att Henrik Sörensson får ha kvar uppdraget som nämndeman till Göteborgs tingsrätt under resten av tjänstgöringstiden 2024-2027, trots valbarhetshinder på grund av ändrad folkbokföring.

Sammanfattning

Nämndemän till tingsrätten utses av kommunerna i respektive domkrets, genom beslut av kommunfullmäktige.

Enligt Rättegångsbalken ska en nämndeman vara folkbokförd i kommunen som hör till tingsrätten, för att vara valbar. Om valbarhetshinder uppstår på grund av folkbokföring i annan kommun får fullmäktige besluta att nämndemannen får behålla uppdraget, för resten av tjänstgöringstiden. Fullmäktige ska då ta ställning till om personen har möjlighet att fortsätta uppdraget, trots flytt till annan kommun.

Henrik Sörensson är utsedd av Mölndals kommunfullmäktige som nämndeman till Göteborgs tingsrätt sedan 2024, efter nominering från Socialdemokraterna. Henrik Sörensson har lämnat en ansökan om dispens till kommunen, på grund av folkbokföring i annan kommun.

Socialdemokraterna i Mölndal har genom gruppledaren i fullmäktige meddelat stadsledningsförvaltningen att partiets lokalavdelning önskar att Henrik Sörensson ska beviljas dispens för att behålla uppdraget.

Stadsledningsförvaltningen har inget att tillägga i ärendet.

Ekonomi

Ärendet innebär inga ekonomiska konsekvenser, utöver beslutad ram.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 9 mars 2026.
Ansökan om dispens, e-post daterad 9 mars 2026.

Expedieras till

Göteborgs tingsrätt, Henrik Sörensson

Karl de Verdier
biträdande stadsdirektör

Anna Jakobsson
kanslichef

Kommunstyrelsens plan- och exploateringsutskott

§ 35

Diarienummer 00777/2025

Svar på motion (SD) - Tidsbegränsad kostnadsfri parkering för besökare till vård- och omsorgsboenden, bostäder med särskild service och trygghetsboenden i hela Mölndal

Beslut

Plan- och exploateringsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen avstyrker motionen.

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Sammanfattning

Sverigedemokraterna har yrkat att kommunfullmäktige ska bifalla motion om att utreda möjligheten att införa kostnadsfri parkering under en, två eller tre timmar vid samtliga vård- och omsorgsboenden, gruppbostäder/BMSS och trygghetsboenden i hela Mölndals stad.

I motionen framkommer det att det idag finns både kommunala och privata parkeringsplatser med kostnadsfri parkering under tidsbegränsad tid. Sverigedemokraterna föreslår att en motsvarande parkeringsreglering införs på parkeringsplatser i anslutning till omsorgsboenden för att förenkla besökares resor och minska parkeringskostnaden. I förlängningen bedöms detta kunna leda till längre och mer frekventa besök till boenden.

Samhällsbyggnadsförvaltningen förfogar inte över samtliga parkeringsplatser som ligger i anslutning till omsorgsboenden med anledning till att dom tillhandahållas på olika sätt, där ansvaret för ytorna ligger hos olika aktörer. Förvaltningen föreslår därav att motionen avslås.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2 februari 2026.
Motion (SD) - tidsbegränsad kostnadsfri parkering för besökare till vård- och omsorgs-boenden, bostäder med särskild service och trygghetsboenden i hela Mölndal daterad 17 november 2025.

Expedieras till

Samhällsbyggnadsförvaltningen

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-02-10

Dnr
KS 00777/2025

Isabelle Laakkonen Johansson
Trafikingenjör

Kommunstyrelsen

Svar på motion (SD) - Tidsbegränsad kostnadsfri parkering för besökare till vård- och omsorgsboenden, bostäder med särskild service och trygghetsboenden i hela Mölndal

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen avstyrker motionen.

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Sammanfattning

Sverigedemokraterna har yrkat att kommunfullmäktige ska bifalla motion om att utreda möjligheten att införa kostnadsfri parkering under 1, 2 eller 3 timmar vid samtliga vård- och omsorgsboenden, gruppbostäder/BMSS och trygghetsboenden i hela Mölndals stad.

I motionen framkommer det att det idag finns både kommunala och privata parkeringsplatser med kostnadsfri parkering under tidsbegränsad tid. Sverigedemokraterna föreslår att en motsvarande parkeringsreglering införs på parkeringsplatser i anslutning till omsorgsboenden för att förenkla besökares resor och minska parkeringskostnaden. I förlängningen bedöms detta kunna leda till längre och mer frekventa besök till boenden.

Samhällsbyggnadsförvaltningen förfogar inte över samtliga parkeringsplatser som ligger i anslutning till omsorgsboenden med anledning till att dom tillhandahållas på olika sätt, där ansvaret för ytorna ligger hos olika aktörer. Förvaltningen föreslår därav att motionen avslås.

Bakgrund

Parkeringsplatser i anslutning till vård- och omsorgsboenden, gruppbostäder/BMSS och trygghetsboenden i Mölndals stad varierar mellan att ligga på gatumark, kommunal kvartersmark och privat mark. Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för reglering av parkering på gatumark. Dessa parkeringsplatser ligger främst i anslutning till gatan och regleras i syfte om att ordna trafiken ur ett framkomlighets- och trafiksäkerhetsperspektiv. Parkeringsavgiften fastställs inom kommunfullmäktige beslutade avgiftsram för parkeringsavgifter på allmän platsmark. Taxorna är geografiskt differentierade beroende på efterfrågan och delas in i zonerna övrig, gul och röd

Mölndals Parkerings AB arrenderar parkeringsytor i Mölndals stad och ansvarar för skötsel av egna parkeringsområden och andra fastighetsägares parkeringsplatser enligt avtal. Parkeringsplatserna kan ligga på både

kommunal kvartersmark och privat mark. Mölndals Parkerings AB parkeringsavgifter beslutas av bolagets ledning och i förekommande fall i samråd med fastighetsägaren. Parkeringsavgiften beslutas utifrån omständigheter som beläggning, geografisk placering samt behov och styrning av trafik.

På privat mark ansvarar fastighetsägaren själv för parkeringsregleringen och övervakning samt vilken parkeringsavgift som tas ut.

Ekonomi

Ärendet innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Bedömning

Parkering vid omsorgsboenden kan tillhandahållas på olika sätt, där ansvaret för ytorna kan ligga hos olika aktörer. De kan variera mellan allmän plats, privat anläggning samt kvartersmark med kommunalt eller privat ägande. Parkeringsavgiften fastställs antingen utifrån om den syftar till att ordna trafiken eller generera intäkter, som är fallet i en privat anläggning.

Samhällsbyggnadsförvaltningen förfogar därav inte över samtliga parkeringsplatser som ligger i anslutning till omsorgsboende eller reglerar parkeringsplatser utifrån målgrupp utan det genomförs i syfte att ordna trafiken. Förvaltningen bedömer därav att inte utreda möjligheten till att införa kostnadsfri parkering under 1, 2 eller 3 timmar vid samtliga vård- och omsorgsboenden, gruppbostäder/BMSS och trygghetsboenden i hela Mölndals stad.

Bedömningen är gjord efter avstämning med tjänstepersoner inom MPAB.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2 februari 2026.
Motion om tidsbegränsad kostnadsfri parkering för besökare till vård- och omsorgsboenden, bostäder med särskild service och trygghetsboenden i hela Mölndal (SD), daterad 17 november 2025.

Viktoria Fagerlund
Förvaltningschef

Magnus Johansson
Trafikchef

Motion till Mölndals fullmäktige

Tidsbegränsad kostnadsfri parkering för besökare till vård- och omsorgsboenden, bostäder med särskild service och trygghetsboenden i hela Mölndal

Detta kan bli möjligt om man medger att tex den första timmen, eller två timmar, blir gratis när man besöker en familjemedlem, släkting eller god vän som bor i något av ovanstående omsorgsboenden.

Idag finns ett antal parkeringsplatser såväl kommunala som privata som medger kostnadsfri parkering under viss tid, som 1 eller 2 timmar, och på något ställe under 30 minuter.

Förutom att detta underlättar besöket och resan dit för den som besöker någon anhörig eller vän på boendena, så blir det ju också billigare att besöka dessa, vilket i sin tur kanske gör att besöken kan bli både längre och tätare till glädje för den boende så klart.

Idag finns av staden anlagda fina asfalterade parkeringsplatser som i princip är helt outnyttjade då det kostar att parkera där från första minuten, oavsett hur kort eller långt man tänkt sig att parkera. Ett exempel på detta är den relativt nybyggda (2022) gruppbostaden/BMSS på Parkgårdsvägen 4 B belägen intill Stretereds förskola i Kållered. Alla de gånger jag besökt detta boende har samtliga 8 (?) platser varit helt oanvända då personal och eventuella besökare istället parkerar på andra ställen i närheten där man kan parkera utan kostnad! Bortkastad åtgärd med denna betalparkering.

Med tanke på att man inte minst som besökare till stadshuset på Göteborgsvägen eller butiker och restauranger i närheten kan parkera på parkeringsplatserna utmed Tempelgatan och stadshusparken UTAN KOSTNAD den första timmen, så vore det väl minst lika viktigt…eller ÄNNU VIKTIGARE att de personer som gör en god gärning och hälsar på gamla, sjuka och funktionsvarierade på olika boenden också kan få parkera utan kostnad en timme eller två.

Det hör ju inte riktigt hit, men i vår fina Mölndal galleria kan man parkera i två timmar utan kostnad, och i Kongahälla köpcentrum i Kungälv kan man till exempel parkera helt utan kostnad i tre timmar…så man kan ju fråga sig var det är viktigast med en delvis kostnadsfri parkering?!

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna:

-Att kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheten att införa kostnadsfri parkering under 1, 2 eller 3 timmar vid samtliga vård- och omsorgsboenden, gruppbostäder/BMSS och trygghetsboenden i hela Mölndals stad.

För Sverigedemokraterna Mölndal

Lennart Jonsson

Lennart Jonsson

2025-11-17

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 67

Diarienummer 00787/2025

Svar på motion (L) och (MP) - Hyllningsparken

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen avstyrker motionen.

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Sammanfattning

Fredrik Lesell (L) och My Högfeldt (MP) yrkar i en motion att Mölndals stad, i samband med planering av framtida parker, undersöker möjligheten att avsätta en del av en framtida park för minnes- eller hyllningsträd inspirerat av den modell som använts i Linköping.

Stadsserviceförvaltningen har handlagt ärendet och anser att motionen bör avslås eftersom det finns risk för en merkostnad för förvaltningen, att det redan finns befintliga minnesplatser samt att det i dagsläget inte finns behov av nya träd i staden.

Tekniska nämnden beslutade den 24 februari 2026 § 21 att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

Stadsledningsförvaltningen har inget att erinra i ärendet.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 3 mars 2026.
Protokollsutdrag TEN 2026-02-24, § 21.
Stadsserviceförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 14 januari 2026.
Motion (L) och (MP) - Hyllningsparken daterad 19 november 2025.

Förslag under sammanträdet

Elin Andersson (L) och Eric Nilsson (C) föreslår bifall till motionen.

Stefan Gustafsson (S), Merjem Maslo (M) och Kristina Körnung (S) föreslår bifall till stadsledningsförvaltningens förslag att avslå motionen.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen emot varandra och finner att arbetsutskottet antar stadsledningsförvaltningens förslag till beslut.

Expedieras till

Tekniska nämnden, stadsledningsförvaltningen

Datum
2026-03-03

Dnr
KS 00787/2025

Stefan Ekenberg
Utredare

Kommunstyrelsen

Svar på motion (L) och (MP) - Hyllningsparken

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen avstyrker motionen.

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Sammanfattning

Fredrik Lesell (L) och My Högfeldt (MP) yrkar i en motion att Mölndals stad, i samband med planering av framtida parker, undersöker möjligheten att avsätta en del av en framtida park för minnes- eller hyllningsträd inspirerat av den modell som använts i Linköping.

Stadsserviceförvaltningen har handlagt ärendet och anser att motionen bör avslås eftersom det finns risk för en merkostnad för förvaltningen, att det redan finns befintliga minnesplatser samt att det i dagsläget inte finns behov av nya träd i staden.

Tekniska nämnden beslutade den 24 februari 2026 § 21 att föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen.

Stadsledningsförvaltningen har inget att erinra i ärendet.

Stadsledningsförvaltningens bedömning

Stadsledningsförvaltningen har inget att erinra i ärendet.

Ekonomi

Stadsledningsförvaltningen gör ingen egen ekonomisk bedömning mot bakgrund av att förslag till beslut är att motionen avslås.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 3 mars 2026.

Tekniska nämnden sammanträdesprotokoll daterat den 24 februari 2026 § 21.

Stadsserviceförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 14 januari 2026.

Motion (L) och (MP) - Hyllningsparken daterad 19 november 2025.

Expedieras till

Tekniska nämnden

Karl de Verdier
Biträdande stadsdirektör

Henriette de Maré
Chefsjurist

§ 21

Diarienummer 00335/2025

Beredning av motion: Motion (L) och (MP) - Hyllningsparken

Beslut

Tekniska nämndens förslag till kommunfullmäktige
Kommunfullmäktige avslår motionen med hänvisning till att förslaget inte bedöms vara lämpligt.

Sammanfattning

Fredrik Lesell (L) och My Högfeldt (MP) inkom i november 2025 med en motion om att Mölndals stad, i samband med planering av framtida parker, ska undersöka möjligheten att avsätta en del av en framtida park för minnes- eller hyllningsträd inspirerat av den modell som använts i Linköping. Kommunstyrelsens arbetsutskott har remitterat motionen till tekniska nämnden för yttrande.

Stadsserviceförvaltningen har undersökt möjligheten att låta invånare donera pengar för att få ett minnes- eller hyllningsträd planterat. Utifrån ekonomi, juridik och verksamhetsperspektiv anser stadsserviceförvaltningen att motionen inte bör antas med hänsyn till följande:

- Stadsserviceförvaltningen har inte fått några förfrågningar om detta.
- Det finns ingen garanti för att ett träd överlever. Det finns därför risk för att förvaltningen, på egen bekostnad, behöver ersätta träd som dör och som i sin tur kan gå ut över det arbete med trädplantering som redan pågår inom verksamheten samt påverka ekonomin.
- Om det ska ses som en plats för minnen så finns redan minneslundar på begravningsplatser och förvaltningen ser att det finns risk för att dessa kan blandas ihop.
- Förvaltningen arbetar redan inom befintlig verksamhet med att plantera träd för att uppfylla flera olika syften såsom gestaltning, skuggning och biologisk mångfald. Behovet av nya träd i kommunen bedöms därför vara uppfyllt.

Beslutsunderlag

Stadsserviceförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 14 januari 2026.
Motion (L) och (MP) - Hyllningsparken daterad 19 november 2025.

Förslag under sammanträdet

Ulrika Frick (MP) och Lars Gunnar Månsson (L) föreslår bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordförande Göran Isacsson (M) konstaterar att det finns två förslag till beslut och ställer dem mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt arbetsutskottets förslag till beslut.

Expedieras till

Kommunstyrelsen

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-01-14

Diarienummer
TEN 00335/2025

Henrik Thyrén
Enhetschef

Tekniska nämnden

Beredning av motion: Motion (L) och (MP) - Hyllningsparken

Förslag till beslut

Tekniska nämndens förslag till kommunfullmäktige
Kommunfullmäktige avslår motionen med hänvisning till att förslaget inte bedöms vara lämpligt.

Sammanfattning

Fredrik Lesell (L) och My Högfeldt (MP) inkom i november 2025 med en motion om att Mölndals stad, i samband med planering av framtida parker, ska undersöka möjligheten att avsätta en del av en framtida park för minnes- eller hyllningsträd inspirerat av den modell som använts i Linköping. Kommunstyrelsens arbetsutskott har remitterat motionen till tekniska nämnden för yttrande.

Stadsserviceförvaltningen har undersökt möjligheten att låta invånare donera pengar för att få ett minnes- eller hyllningsträd planterat. Utifrån ekonomi, juridik och verksamhetsperspektiv anser stadsserviceförvaltningen att motionen inte bör antas med hänsyn till följande:

- Stadsserviceförvaltningen har inte fått några förfrågningar om detta.
- Det finns ingen garanti för att ett träd överlever. Det finns därför risk för att förvaltningen, på egen bekostnad, behöver ersätta träd som dör och som i sin tur kan gå ut över det arbete med trädplantering som redan pågår inom verksamheten samt påverka ekonomin.
- Om det ska ses som en plats för minnen så finns redan minneslundar på begravningsplatser och förvaltningen ser att det finns risk för att dessa kan blandas ihop.
- Förvaltningen arbetar redan inom befintlig verksamhet med att plantera träd för att uppfylla flera olika syften såsom gestaltning, skuggning och biologisk mångfald. Behovet av nya träd i kommunen bedöms därför vara uppfyllt.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade den 19 november 2025, § 225 att remittera motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Ekonomi

Om förslaget genomförs får det konsekvenser för stadsserviceförvaltningen i form av investeringskostnader samt ökade driftkostnader. För att inte påverka förvaltningens möjlighet att kunna fullfölja sitt grunduppdrag är det avgörande att kostnaderna för donerade träd täcks av donationerna.

Investering

Träd som kan bli aktuella bedöms kosta betydligt mer än den föreslagna donationsnivån på drygt 2000 kronor.

Drift och underhåll

Under trädets första fem år krävs regelbunden vattning och annan skötsel, vilket är kostsamt. Det finns heller ingen garanti för att planterade träd överlever. Det kan resultera i att förvaltningen behöver bekosta ersättningsträd som kräver en ny investeringskostnad samt ytterligare skötsel över tid.

Eftersom drift och underhåll utförs som en del av det löpande arbetet redovisas kostnaderna inte separat. Det gör det svårt att exakt uppskatta den årliga kostnaden för varje enskilt träd.

Märkning av träd

Kostnaden för att märka upp träden med en skylt, plakett eller liknande är inte med i den ekonomiska uträkningen eftersom förvaltningen i dagsläget inte vet hur de på bästa sätt märks upp.

Beslutsunderlag

Stadsserviceförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 14 januari 2026.
Motion (L) och (MP) - Hyllningsparken daterad 19 november 2025.

Expedieras till

Kommunstyrelsen

Elin Rosenberg Elebring
Förvaltningschef

Mikael Ahlgren
Verksamhetschef för Stadsunderhåll

Hyllningsparken

Mölndal växer och förändras, och med det växer också våra grönområdens betydelse – som mötesplatser, som naturvärden och som små oaser i vardagen. I det arbetet finns det fina möjligheter att skapa ännu mer gemenskap och mänsklighet i våra parker.

I Linköping har man under flera år haft en uppskattad möjlighet för invånare att låta plantera så kallade "minnesekar" i Tinnerö eklandskap. För en donation på drygt **2 000 kr** kan man bidra till en minnesek och få ett gåvobevis med egen text, samtidigt som Linköpings kommun står för plantering och långsiktig skötsel som "evighetsträd", och man kan även få en liten minnesskylt vid platsen. Den här modellen skapar en varm koppling mellan människor och natur, och bidrar både till biologisk mångfald och till att invånare kan uttrycka sina minnen på ett levande och vackert sätt.

Vi tror att Mölndal skulle kunna ta vara på Linköpings idé – inte nödvändigtvis ekar, och inte alls i samma skala, men som en varm och mänsklig detalj i någon av våra framtida parker. En liten plats där man kan plantera ett minnes- eller hyllningsträd, eller på annat sätt skapa en stilla och vacker yta för eftertanke och betydelse.

För många människor betyder naturen mycket, och att få knyta viktiga livsögonblick till ett levande träd eller en symbolisk plats kan bli en fin gåva både till individen och till staden, som samtidigt är delfinanasierad.

Vi föreslår därför följande:

- att Mölndals stad, i samband med planering av framtida parker, undersöker möjligheten att avsätta en del av en framtida park för minnes- eller hyllningsträd inspirerat av den modell som använts i Linköping.

Fredrik Lesell (L)
My Högfeldt (MP)

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 68

Diarienummer 00579/2025

Svar på motion (MP) - Avsluta Mölndals stads representation i Åby Travsällskaps styrelse

Beslut

Ärendet lämnas utan eget förslag till beslut.

Sammanfattning

My Högfeldt (MP) och Staffan Bjerrhede (MP) yrkar i en motion att Mölndals stad, från och med nästa mandatperiod, inte längre utser representanter till styrelsen i Åby Travsällskap.

Stadsledningsförvaltningen har undersökt representationen och dess bakgrund och kan inte finna några skäl att staden ska ha representation i en idrottsförening vars syfte är att verka för travsporten. Förvaltningen föreslår därför att motionen bifalles.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningen tjänsteskrivelse daterad 23 februari 2026.
Protokollsutdrag KF 2025-09-17, § 147.
Motion (MP) - Avsluta Mölndals stads representation i Åby travsällskaps styrelse, daterad 3 september 2025.

Förslag under sammanträdet

Stefan Gustafsson (S), Merjem Maslo (M), Kristina Körnung (M), Elin Andersson (L) och Eric Nilsson (C) föreslår att ärendet lämnas utan förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om Stefan Gustafssons (S), Merjem Maslos (M), Kristina Körnungs (S), Elin Anderssons (L) och Eric Nilssons (C) förslag kan antas och finner att så sker.

Expedieras till

Åby travsällskap, stadsledningsförvaltningen

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-02-23

Dnr
KS 00579/2025

Stefan Ekenberg
Utredare

Kommunstyrelsen

Motion (MP) - Avsluta Mölndals stads representation i Åby Travsällskaps styrelse

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen bifaller motionen.

Kommunfullmäktige bifaller motionen.

Sammanfattning

My Högfelt (MP) och Staffan Bjerrhede (MP) yrkar i en motion att Mölndals stad, från och med nästa mandatperiod, inte längre utser representanter till styrelsen i Åby Travsällskap.

Stadsledningsförvaltningen har undersökt representationen och dess bakgrund och kan inte finna några skäl att staden ska ha representation i en idrottsförening vars syfte är att verka för travsporten. Förvaltningen föreslår därför att motionen bifalles.

Bakgrund

Åbyfältets trav- och galoppbana invigdes 28 juni 1936. Det nybildade AB Åbyfältet arrenderade mark av Mölndal stad för banan där Västsvenska trav- och galoppsällskapet stod som arrangör av tävlingar. 1945 delades sällskapet i ett för galopp och ett för trav och 1980 ombildades Västsvenska travsällskapet till nuvarande Åby travsällskap. Bolaget arrenderade i början mark för travbanan och publikanläggningar av kommunen.

1936 tecknades ett arrendeavtal mellan AB Åbyfältet och staden där ca 164 000 m2 utarrenderades till bolaget. De första 10 åren betalades arrendet, enligt avtal undertecknat 15 juni 1936, i form av 500 preferensaktier i bolaget.

1963 köpte staden 1713 av 2500 så kallade stamaktier. Det tillsammans med 500 preferensaktier gjorde staden till majoritetsägare av bolaget. Syftet var att öka stadens inflytande på dåtida och framtida nyttjanden av bolagets ägda mark. Bland annat innebar det möjlighet att planera en större idrottsanläggning på Åbyfältet. Mellan 1967 och 1979 förvärvade staden ytterligare andelar varje år. 1979 ägde staden 2641 av de 3000 stam- och preferensaktierna i bolaget dvs. 88 procent.

1980 tecknade bolaget och kommunen ett bytesavtal där kommen erhöll 43 400 m2 i västra delen av området vars syfte, enligt ny stadsplanen (detaljplan 14-MÖL-7481), var småindustri. Samtidigt erhöll bolaget lika stor del av marken i nordöst som enligt stadsplanen utgjorde mark för hästsport.

Därmed upphörde det tidigare arrendeavtalet som upprättats 1968. Dock behölls arrendeavtal från 1936 gällande 91 000 m2 i öst.

Kommunfullmäktige beslutade den 29 april 1981 § 113 att sälja stadens aktier i AB Åbyfältet och kommunens mark i området till Aktiebolaget Trav och Galopp (ATG). Det innebar att samtliga 2641 aktier (500 stamaktier preferensaktier och 2141 stamaktier) såldes till ATG. Enligt samma avtal överlät kommunen till ATG sitt markinnehav i området dvs 103 513 m2 (stadsägorna nr. 6540 och 6657).

I samband med försäljningen 1981 skriver Fastighetskontoret i sin tjänsteskrivelse att den kommunala insynen och kontakten med anläggningen och verksamheten har säkrats genom att kommunen får rätt att tillsätta en ordinarie ledamot och en suppleant i sällskapets styrelse.

Sedan dess har staden haft representation i sällskapets styrelse, som först valdes av kommunstyrelsen varje år och sedan varje mandatperiod.

Ekonomi

Motionens yrkande har inga ekonomiska konsekvenser.

Bedömning

Åby travsällskap är en ideell förening, som är ansluten till Svensk Travsport, som är huvudorganisationen för svensk travsport. Föreningen har sitt säte i Mölndal.

Enligt Åby travsällskaps stadgar framgår det att Mölndal stad äger rätt att utse en ledamot och en suppleant till styrelsen. Dessa utses inte som övriga ledamöter av föreningsstämman utan av kommunen själv. Dessa ledamöter undantas från stadgarnas krav på medlemskap i sällskapet (Stadgar Åby travsällskap 2022). På övriga medlemmar ställs krav att vederbörande har intresse för travsporten och kan förväntas verka för föreningens syften.

Åby travsällskaps syfte är att:

- att anordna travtävlingar
- att verka för att intresset för travsporten inom regionen stärks vad gäller såväl publikt
- engagemang som avel, uppfödning och aktivt ägande av travhästar
- att säkerställa och utveckla travsportens breddförankring, ungdomsverksamhet och utbildningsverksamhet
- att verka för en stabil ekonomisk tillväxt genom att främja en god utveckling av totalisatorspelet inom regionen
- att långsiktigt och affärsmässigt verka för att kompletterande verksamheter, som stödjer kärnverksamheten, utvecklas.

Sällskapets styrelsens uppgifter är att bland annat ansvara för tävlingsverksamheten och förvalta föreningens medel och egendom. Idag är Bernt A Runberg (S) ledamot och Margareta Krakowski (L) suppleant.

Mölndals stads representation i Travsällskapet är ett arv från att tidigare varit aktiemajoritetsägare i bolaget AB Åbyfältet. Idag är syftet med stadens representation mer oklar. Travsällskapet menar att det är viktigt med en ömsesidig dialog och förståelse. Det är dock inget som inte skulle kunna ordnas med sedvanlig dialog. En annan möjlighet för sällskapet är att Åby travsällskaps föreningsstämma utser representanter, som är politiker med politiska uppdrag, men att de då inte formellt representerar staden.

Mölndal har inte representation i någon annan idrottsförenings styrelse.

Stadsledningsförvaltningen har inte funnit något skäl för staden att ha representation i en idrottsförening vars syfte är att verka för travsport. Förvaltningen föreslår därför att motionen bifalles.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse stadsledningsförvaltningen daterad den 23 februari 2026.

Kommunfullmäktige sammanträdesprotokoll daterad den 17 september 2025 § 147.

Motion (MP) om att avsluta Mölndals stads representation i Åby travsällskaps styrelse, daterad den 3 september 2025.

Expedieras till

Åby travsällskap

Biträdande stadsdirektör
Karl de Verdier

Chefsjurist
Henriette de Maré

Motion om att avsluta Mölndals stads representation i Åby Travsällskaps styrelse

I dagsläget har Mölndals stad två politiskt utsedda representanter i styrelsen för Åby Travsällskap. Det är dock oklart varför denna representation finns, särskilt eftersom Mölndals stad varken är medlem i eller har något ägarintresse i travsällskapet. Staden sålde aktier och mark till Aktiebolaget Trav och Galopp 1981. Det finns inte heller andra exempel på att kommunen har representation i liknande externa föreningar eller företag utan formell koppling.

Det är svårt att se vilket syfte den politiska representationen i styrelsen fyller i nuläget. Dessutom är det otydligt hur stadens intressen tillvaratas eller förankras i styrelsearbetet. Eftersom Åby Travsällskaps styrelseprotokoll inte är offentliga, finns det heller ingen insyn i de beslut som fattas eller i de representanter som utsetts av kommunen. Kommunens representanter erhåller även ett relativt högt arvode som inte beskrivs i uppdraget eller räknas av enligt de gällande arvodesbestämmelser som kommunfullmäktige antagit avseende fritidspolitiker.

Mot bakgrund av detta anser jag att det saknas skäl för Mölndals stad att fortsatt utse representanter till styrelsen i Åby Travsällskap och yrkar därför följande:

- att Mölndals stad, från och med nästa mandatperiod, inte längre utser representanter till styrelsen i Åby Travsällskap.

För Miljöpartiet

My Högfeldt
Staffan Bjerrhede

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 69

Diarienummer 00474/2025

Svar på motion (SD) - Lämna Räddningstjänstförbundet Storgöteborg

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen avstyrker motionen.

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Sammanfattning

I en motion yrkar Lennart Jonsson (SD), Marie Omström (SD), Mikael Brodin (SD), Per-Erik Karlsson (SD), Martin Linder-Lood (SD) och Jan Jacobsson (SD) att:

1. Att kommunstyrelsen ger stadsdirektören i uppdrag att utreda hur och när Mölndal kan lämna Räddningstjänstförbundet Storgöteborg (RSG).

2. Att kommunstyrelsen ger uppdraget till stadsdirektören att snarast återkomma till kommunfullmäktige med förslag om datum för lämpligt byte från medlemskap i RSG till en förstärkt räddningstjänst i egen regi med höjdenhet och personal enligt en plan.

3. Planen ska innehålla rekrytering av personal, eller ev. övertagande av viss personal från RSG, för såväl operativ verksamhet som för ledning och myndighetsutövning etc.

4. Att räddningstjänsten i egen regi organisatoriskt placeras som en verksamhet under kommunstyrelsen. Någon särskild räddningsnämnd behöver därför inte utses.

Stadsledningsförvaltningen har hanterat motionen och yrkande 1 och 2 medan yrkande 3 och 4 är yrkanden som inte kan bedömas utan att utredningen i enlighet med yrkande 1 genomförts. Således har endast yrkande 1 och 2 bedömts.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse 9 februari 2026.
KF 2025-09-17, § 146.
Motion (SD) - Lämna Räddningstjänstförbundet Storgöteborg den 18 juni 2025.

Förslag under sammanträdet

Stefan Gustafsson (S), Merjem Maslo (M), Kristina Körnung (S), Elin Andersson (L) och Eric Nilsson (C) föreslår bifall till stadsledningsförvaltning förslag att avslå motionen.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om Stefan Gustafssons (S), Merjem Maslos (M), Kristina Körnungs (S), Elin Anderssons (L) och Eric Nilssons (C) förslag kan antas och finner att så sker.

Expedieras till

Räddningstjänstförbunden storgöteborg, stadsledningsförvaltningen

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-02-09

Dnr
KS 00474/2025

Stefan Ekenberg
Utredare

Kommunstyrelsen

Motion (SD) - Lämna Räddningstjänstförbundet Storgöteborg

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen avstyrker motionen.

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Sammanfattning

I en motion yrkar Lennart Jonsson (SD), Marie Omström (SD), Mikael Brodin (SD), Per-Erik Karlsson (SD), Martin Linder-Lood (SD) och Jan Jacobsson (SD) att:

1. Att kommunstyrelsen ger stadsdirektören i uppdrag att utreda hur och när Mölndal kan lämna Räddningstjänstförbundet Storgöteborg (RSG).
2. Att kommunstyrelsen ger uppdraget till stadsdirektören att snarast återkomma till kommunfullmäktige med förslag om datum för lämpligt byte från medlemskap i RSG till en förstärkt räddningstjänst i egen regi med höjdenhet och personal enligt en plan.
3. Planen ska innehålla rekrytering av personal, eller ev. övertagande av viss personal från RSG, för såväl operativ verksamhet som för ledning och myndighetsutövning etc.
4. Att räddningstjänsten i egen regi organisatoriskt placeras som en verksamhet under kommunstyrelsen. Någon särskild räddningsnämnd behöver därför inte utses.

Stadsledningsförvaltningen har hanterat motionen och yrkande 1 och 2 medan yrkande 3 och 4 är yrkanden som inte kan bedömas utan att utredningen i enlighet med yrkande 1 genomförts. Således har endast yrkande 1 och 2 bedömts.

Bakgrund

Mölndals stad har varit medlem i kommunalförbundet Räddningstjänsten i Storgöteborg sedan 1993. Syftet med kommunalförbundet är att förhindra och begränsa olyckor, förbereda och genomföra räddningsinsatser, vidta åtgärder efter olyckor samt medverka i samhällets krishantering. Resurserna är anpassade efter samhällets risk- och hotbilder.

Medlemskommunerna har gett RSG i uppdrag att ansvara för räddningstjänst samt förebyggande skydd mot brand enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) samt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor

(LBE). Uppdraget regleras i en förbundsordning. Förebyggande skydd mot andra typer av olyckor än brand åligger respektive medlemskommun.

I dag äger Mölndal 6,03 procent av förbundets tillgångar och skulder. Kostnaderna för förbundets verksamhet täcks genom bidrag från medlemskommunerna fördelat på samma sätt. Detta är också grund för Mölndals stads representation i förbundsfullmäktige där staden idag har 2 av 33 ledamöter.

Ekonomi

En utredning om utträde och drift, omorganisation etc. av räddningstjänst i egen regi är ett omfattande arbete och finns idag inte med i budget.

Bedömning

Nedan följer stadsledningsförvaltningens bedömning avseende motionens två första yrkanden. Yrkande 3 och 4 lämnas utan bedömning eftersom de endast kan bedömas genom den utredning som yrkande 1 föreslår.

Yrkande 1: Att kommunstyrelsen ger stadsdirektören i uppdrag att utreda hur och när Mölndal kan lämna RSG.

En utredning om utträde ur räddningstjänstförbundet är en omfattande utredning. Efter en enkel förfrågan bedömer konsulter att en sådan utredning skulle ta minst sex månader att genomföra. Beräkningen inkluderar inte ifall nya lokaler kan komma att behövas. Om nya lokaler skulle behövas kommer utredningens omfattning vara betydligt större.

Yrkande 2: Att kommunstyrelsen ger uppdraget till stadsdirektören att snarast återkomma till kommunfullmäktige med förslag om datum för lämpligt byte från medlemskap i RSG till en förstärkt räddningstjänst i egen regi med höjdenhet och personal enligt en plan.

Stadsledningsförvaltningen konstaterat att enligt räddningstjänstförbundets förbundsordning är uppsägningstiden 3 år från slutet av den månad uppsägningen skedde (§ 17 Förbundsordning för Räddningstjänstförbundet Storgöteborg). Det innebär att ett formellt utträde tidigast kan ske 2029. I praktiken kan dock ett utträde inte ske förrän en egen organisation är på plats.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 9 februari 2026.
Kommunfullmäktige sammanträdesprotokoll den 17 september 2025 § 146.
Motion (SD) om att lämna Räddningstjänstförbundet Storgöteborg den 18 juni 2025.

Expedieras till

Räddningsförbundet storgöteborg

Karl de Verdier
Biträdande stadsdirektör

Henriette de Maré
Chefsjurist

Motion om att lämna Räddningstjänstförbundet Storgöteborg

För att skydda lokaler där staden bedriver verksamhet, samt att vid brand kunna livrädda människor i byggnader med över tre våningars höjd måste staden fatta beslut om att lämna och avsluta sitt medlemskap i Räddningstjänstförbundet Storgöteborg (RSG i fortsatt text). Mölndal saknar höjdenhet och insatstiden från Gårda eller Frölunda klarar inte kraven, enligt krav ställda av stadens byggnadsnämnd i lämnade bygglov enligt Plan- och bygglagen för godkänd nödutrymning.

RSG har under flera års tid inte uppfyllt sin skyldighet att enligt lag och förordning utföra tillsyn/brandsyn på objekt, detta skall utföras enligt tidigare eller nu senare lagreglerade frister. Tidigare tillsynsbesök var minst vart tredje år, nu enligt gällande frist som minst vart sjätte år. Detta säger sig RSG tillämpa, men det har man inte lyckats utföra i verkligheten. Som ett tydligt exempel har våra äldreboenden inte kontrollerats på 10-15 år, vilket är helt oacceptabelt. Alla äldreboenden saknar i dag en automatisk sprinkleranläggning till exempel. Något som gruppbostäder och äldreboenden i grannkommuner, genom krav ställda vid tillsyn utförda av andra räddningstjänster än RSG, fått installerat under de senaste åren.

Bristen på genomförd tillsyn har väsentligt ökat risken för både brandskador och människors liv på alla verksamheter och boenden. Detsamma gäller för en saknad höjdenhet.

En tredje faktor som är värd att beakta är kostnaden som staden har för medlemskapet i RSG, oaktat att förbundet inte levererar det som vår stad behöver och lagen säger.
Mölndal betalar idag 42-43 miljoner kronor under 2025, en summa som förmodas öka ytterligare under 2026, när två kommuner till (Kungälv och Ale) planerar att bli medlemmar.
Kostnaden som vi betalar till räddningstjänstförbundet fördelas på ca 31,7 mkr avseende personalkostnader, samt ca 10,6 mkr för övriga driftkostnader.

Kostnaden för räddningstjänst i Mölndal i egen regi med stationer i Mölndal och Lindome bemannade precis som nu landar på ca 38 mkr, utgående från nu gällande kostnader för den operativa verksamheten med fordon, utrustning och personal, men inklusive egen personal för verksamhetsledning, räddningschef, myndighetsutövning & inspektion, planering, övning, utbildning och administration.
Det vill säga 4-5 mkr billigare än vad staden nu betalar för sitt medlemskap i RSG, men trots den lägre kostnaden då med en nödvändig och viktig fungerande och ordentligt bemannad tillsynsverksamhet. Som tyvärr saknas för oss Mölndalsbor idag.

För att bemanna den helt nödvändiga höjdenheten och för att uppfylla givna bygglov och att säkerställa en trygg utrymning inom tio minuter från larm på våning fyra eller högre, så tillkommer en kostnad på ca 8 mkr enligt erhållen uppgift från ledningen på RSG.

Så i egen regi blir kostnaden totalt ca 46 mkr för räddningstjänsten, som den skall drivas enligt lag. Det vill säga med en fungerande tillsyn enligt Lagen om skydd mot olyckor (LSO), samt med en tillgänglig höjdenhet inom tio minuter från larm, enligt krav ställda av stadens byggnadsnämnd i lämnade bygglov enligt Plan- och bygglagen för godkänd nödutrymning.

Detta att jämföra med kostnaden för ett fortsatt medlemskap i RSG som sammanlagt blir 4,2 mkr dyrare eller totalt uppgående till 50,2 mkr.
Trots att Mölndal då dessutom måste betala en egen höjdenhet själva utöver avgiften till förbundet, för att uppfylla kraven i gamla och nya givna bygglov.
Detta måste göras tills ledningen för RSG inser att det krävs en höjdenhet placerat i Mölndal.

Man kan även titta på möjligheten att bilda ett nytt mindre och bättre räddningstjänstförbund med tex. Kungsbacka och Härryda, som också är missnöjda med sitt medlemskap i RSG. Kungsbacka kommun har kvar en egen höjdenhet (som deras politiker räddade kvar när den var på väg att sparas in), men Härryda kommun saknar en tillgänglig höjdenhet sedan vår höjdenhet försvann. Mölndals höjdenhet användes även för insatser i Mölnlycke tätort.

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna:

1. Att KS ger stadsdirektören i uppdrag att utreda hur och när Mölndal kan lämna RSG.
2. Att KS ger uppdraget till stadsdirektören att snarast återkomma till kommunfullmäktige med förslag om datum för lämpligt byte från medlemskap i RSG till en förstärkt räddningstjänst i egen regi med höjdenhet och personal enligt en plan.
3. Planen ska innehålla rekrytering av personal, eller ev. övertagande av viss personal från RSG, för såväl operativ verksamhet som för ledning och myndighetsutövning etc.
4. Att räddningstjänsten i egen regi organisatoriskt placeras som en verksamhet under kommunstyrelsen. Någon särskild räddningsnämnd behöver därför inte utses.

Avslutning

Förhoppningsvis kan vi genom att agera med beslutsamhet och en tydlig målmedvetenhet i denna viktiga fråga åter ge våra invånare den trygghet och det skydd mot brand som dom har rätt till enligt lag. En egen höjdenhet som tidigare ökar chansen betydligt att rädda liv.
Så vi måste agera nu, innan någon hinner skadas eller dö.

För Sverigedemokraterna Mölndal

Lennart Jonsson, Marie Omström, Mikael Brodin, P-E Karlsson, Martin Linder-Lood och Jan Jacobsson

2025-06-18

§ 70

Diarienummer 00247/2025

Svar på motion (SD) - Ökad fysisk aktivitet i skolan

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen avstyrker motionen.

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Sammanfattning

Per-Erik Karlsson (SD), Martin Linder-Lood (SD), Lennart Jonsson (SD) och Marie Omström (SD) yrkar i motion:

- Att ge berörda instanser i uppdrag att komma med en tidsplan för att implementera daglig fysisk aktivitet på elevernas scheman.

- Att påbörja implementeringen av denna modell på alla kommunala grundskolor i Förskoleklass– åk 9.

- Att ha en årlig återrapportering om hur denna modell har påverkat undervisningen och elevhälsan.

Skolnämnden beslutade den 24 september 2025 § 91 att avstyrka motionen.

Skolförvaltningen anser att en enhetlig modell för daglig fysisk aktivitet inte är förenlig med skollagens ansvarsfördelning. Varje rektor bör ges möjlighet att efter sina förutsättningar välja metod för att främja fysisk aktivitet. I dagsläget bedrivs dessutom en omfattande rörelsesatsning på 14 av kommunens grundskolor, i samarbete med RF-SISU.

Skolförvaltningen anser även att fokus bör ligga på att följa upp och vidareutveckla det pågående arbetet, snarare än att införa en ny modell.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse 3 oktober 2025.
Protokollsutdrag SKN 2025-09-24, § 91.
Skolförvaltningens tjänsteskrivelse 26 augusti 2025.
Protokollsutdrag KF 2025-03-19, § 61.
Motion (SD) - Ökad fysisk aktivitet i skolan – för elevernas hälsa och lärande, den 17 mars 2025.

Förslag under sammanträdet

Stefan Gustafsson (S), Merjem Maslo (M), Kristina Körnung (S), Elin Andersson (L) och Eric Nilsson (C) föreslår bifall till stadsledningsförvaltningen förslag att avslå motionen.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om Stefan Gustafssons (S), Merjem Maslos (M), Kristina Körnungs (S), Elin Anderssons (L) och Eric Nilssons (C) förslag kan antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Expedieras till

Skolnämnden

Stefan Ekenberg
Utredare

Kommunstyrelsen

Motion (SD) - Ökad fysisk aktivitet i skolan

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen avstyrker motionen.

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Sammanfattning

Per-Erik Karlsson (SD), Martin Linder-Lood (SD), Lennart Jonsson (SD) och Marie Omström (SD) yrkar i motion:

- Att ge berörda instanser i uppdrag att komma med en tidsplan för att implementera daglig fysisk aktivitet på elevernas scheman.
- Att påbörja implementeringen av denna modell på alla kommunala grundskolor i Fsk-klass – åk 9.
- Att ha en årlig återrapportering om hur denna modell har påverkat undervisningen och elevhälsan.

Skolnämnden beslutade den 24 september 2025 § 91 att avstyrka motionen.

Skolförvaltningen anser att en enhetlig modell för daglig fysisk aktivitet inte är förenlig med skollagens ansvarsfördelning. Varje rektor bör ges möjlighet att efter sina förutsättningar välja metod för att främja fysisk aktivitet. I dagsläget bedrivs dessutom en omfattande rörelsesatsning på 14 av kommunens grundskolor, i samarbete med RF-SISU.

Skolförvaltningen anser även att fokus bör ligga på att följa upp och vidareutveckla det pågående arbetet, snarare än att införa en ny modell.

Stadsledningsförvaltningens bedömning

Stadsledningsförvaltningen har inget att erinra i ärendet.

Ekonomi

Stadsledningsförvaltningen gör ingen egen ekonomisk bedömning mot bakgrund av att förslag till beslut är att motionen avslås.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse den 3 oktober 2025.

Skolnämnden sammanträdesprotokoll den 29 september 2025 § 91.

Skolförvaltningens tjänsteskrivelse den 26 augusti 2025.

Kommunfullmäktige sammanträdesprotokoll den 19 mars 2025 § 61.

Motion (SD) Ökad fysisk aktivitet i skolan – för elevernas hälsa och lärande, den 17 mars 2025.

Expedieras till

Skolnämnden

Karl de Verdier
Biträdande stadsdirektör

Henriette de Maré
Chefsjurist

§ 91

Dnr 00295/20251.1.1.

Svar på motion (SD) - Ökad fysisk aktivitet i skolan

Beslut

Skolnämnden beslutar att avstyrka motionen.

Reservationer

Per-Erik Karlsson (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Ärendet

Kommunstyrelsen har gett skolnämnden i uppdrag att yttra sig över motion om ökad fysisk aktivitet i skolan för elevernas hälsa och lärande från Per-Erik Karlsson (SD), Martin Linder-Lood (SD), Lennart Jonsson (SD) och Marie Omström (SD).

Av motionen framgår bland annat följande:

Daglig idrott eller daglig rörelse på skolschemat ökar den fysiska aktivitetsnivån. Detta har stor effekt på skeletthälsan och muskelstyrkan, och förbättrar dessutom skolresultaten. Detta framgår av och visas i den mycket uppmärksammade så kallade ”Bunkeflo-studien”.

Bunkefloprojektet syftar till en hälsofrämjande livsstil och är ett stort samverkansprojekt mellan vetenskapliga institutioner, skolan och idrottsrörelsen. Syftet med projektet är att skapa bättre förutsättningar för skoleleverna att skaffa sig en hälsosam livsstil.

Erfarenheterna från Bunkefloprojektet, där modellen visat på minskad risk för benskörhet, förbättrad muskelstyrka och en mer dynamisk lärmiljö, fungerar som en stark referens för de positiva effekterna av strukturerade rörelseinslag. Genom att inspireras av denna modell, men utan att binda oss till en exakt implementeringsform, vill vi ge våra skolor utrymme att anpassa och utveckla sina egna lösningar för att nå ett liknande resultat.

Motionärerna yrkar på att:

- att ge berörda instanser i uppdrag att komma med en tidsplan för att implementera daglig fysisk aktivitet på elevernas scheman.
- att påbörja implementeringen av denna modell på alla kommunala grundskolor i Fsk-klass – åk 9.
- att ha en årlig återrapportering om hur denna modell har påverkat undervisningen och elevhälsan.

Skolförvaltningen anser att en enhetlig modell för daglig fysisk aktivitet inte är förenlig med skollagens ansvarsfördelning. Varje rektor bör ges möjlighet att efter sina förutsättningar välja metod för att främja fysisk aktivitet. I dagsläget bedrivs dessutom en omfattande rörelsesatsning på 14 av kommunens grundskolor, i samarbete med RF-SISU.

Skolförvaltningen anser även att fokus bör ligga på att följa upp och vidareutveckla det pågående arbetet, snarare än att införa en ny modell.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Ärendets behandling

Skolnämndens arbetsutskott har behandlat ärendet den 9 september 2025, § 36.

Skolförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 26 augusti 2025.

Begäran om yttrande daterad 28 maj 2025.

Kommunfullmäktige har behandlat ärendet den 19 mars 2025.

Motion (SD) – Ökad fysisk aktivitet i skolan för elevernas hälsa och lärande daterad 17 mars 2025.

Förslag till beslut

Arbetsutskottets förslag till skolnämnden

Skolnämnden beslutar att avstyrka motionen.

Ledamöternas förslag till beslut

Per-Erik Karlsson (SD) föreslår skolnämnden besluta bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att skolnämnden antar arbetsutskottets förslag till beslut.

Expedieras till

Kommunstyrelsen

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2025-08-26

Dnr
SKN 00295/2025

Torbjörn Brunström
Barn- och elevhälsochef

Skolnämnden

Svar på motion (SD) - Ökad fysisk aktivitet i skolan

Förslag till beslut

Skolnämnden beslutar att avstyrka motionen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har gett skolnämnden i uppdrag att yttra sig över motion om ökad fysisk aktivitet i skolan för elevernas hälsa och lärande från Per-Erik Karlsson (SD), Martin Linder-Lood (SD), Lennart Jonsson (SD) och Marie Omström (SD).

Av motionen framgår bland annat följande:

Daglig idrott eller daglig rörelse på skolschemat ökar den fysiska aktivitetsnivån. Detta har stor effekt på skeletthälsan och muskelstyrkan, och förbättrar dessutom skolresultaten. Detta framgår av och visas i den mycket uppmärksammade så kallade ”Bunkeflo-studien”.

Bunkefloprojektet syftar till en hälsofrämjande livsstil och är ett stort samverkansprojekt mellan vetenskapliga institutioner, skolan och idrottsrörelsen. Syftet med projektet är att skapa bättre förutsättningar för skoleleverna att skaffa sig en hälsosam livsstil.

Erfarenheterna från Bunkefloprojektet, där modellen visat på minskad risk för benskörhet, förbättrad muskelstyrka och en mer dynamisk lärmiljö, fungerar som en stark referens för de positiva effekterna av strukturerade rörelseinslag. Genom att inspireras av denna modell, men utan att binda oss till en exakt implementeringsform, vill vi ge våra skolor utrymme att anpassa och utveckla sina egna lösningar för att nå ett liknande resultat.

Motionärerna yrkar på att:

- att ge berörda instanser i uppdrag att komma med en tidsplan för att implementera daglig fysisk aktivitet på elevernas scheman.
- att påbörja implementeringen av denna modell på alla kommunala grundskolor i Fsk-klass – åk 9.
- att ha en årlig återrapportering om hur denna modell har påverkat undervisningen och elevhälsan.

Skolförvaltningen anser att en enhetlig modell för daglig fysisk aktivitet inte är förenlig med skollagens ansvarsfördelning. Varje rektor bör ges möjlighet att efter sina förutsättningar välja metod för att främja fysisk aktivitet. I dagsläget bedrivs dessutom en omfattande rörelsesatsning på 14 av kommunens grundskolor, i samarbete med RF-SISU. Skolförvaltningen

anser även att fokus bör ligga på att följa upp och vidareutveckla det pågående arbetet, snarare än att införa en ny modell.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har gett skolnämnden i uppdrag att yttra sig över motion om ökad fysisk aktivitet i skolan för elevernas hälsa och lärande från Per-Erik Karlsson (SD), Martin Linder-Lood (SD), Lennart Jonsson (SD) och Marie Omström (SD).

Av motionen framgår bland annat följande:

Daglig idrott eller daglig rörelse på skolschemat ökar den fysiska aktivitetsnivån. Detta har stor effekt på skeletthälsan och muskelstyrkan, och förbättrar dessutom skolresultaten. Detta framgår av och visas i den mycket uppmärksammade så kallade ”Bunkeflo-studien”.

Bunkefloprojektet syftar till en hälsofrämjande livsstil och är ett stort samverkansprojekt mellan vetenskapliga institutioner, skolan och idrottsrörelsen. Syftet med projektet är att skapa bättre förutsättningar för skoleleverna att skaffa sig en hälsosam livsstil.

Erfarenheterna från Bunkefloprojektet, där modellen visat på minskad risk för benskörhet, förbättrad muskelstyrka och en mer dynamisk lärmiljö, fungerar som en stark referens för de positiva effekterna av strukturerade rörelseinslag. Genom att inspireras av denna modell, men utan att binda oss till en exakt implementeringsform, vill vi ge våra skolor utrymme att anpassa och utveckla sina egna lösningar för att nå ett liknande resultat.

Motionärerna yrkar på att:

- att ge berörda instanser i uppdrag att komma med en tidsplan för att implementera daglig fysisk aktivitet på elevernas scheman.
- att påbörja implementeringen av denna modell på alla kommunala grundskolor i Fsk-klass – åk 9.
- att ha en årlig återrapportering om hur denna modell har påverkat undervisningen och elevhälsan.

Skolförvaltningen ska besvara motionen senast den 15 oktober 2025.

Bunkefloprojektet

Bunkefloprojektet startade 1999 och var ett projekt som var planerat att pågå 2000–2003 men som fortsatte till 2009 och har inspirerat skolor att satsa på rörelse för elever. Bunkefloprojektet syftade till en hälsofrämjande livsstil och var ett stort samverkansprojekt mellan vetenskapliga institutioner, skolan och idrottsrörelsen. Syftet med projektet var att skapa bättre förutsättningar för skoleleverna att skaffa sig en hälsosam livsstil. Det är i dagsläget oklart vilka, eller om det finns några, kommuner som använder Bunkeflomodellen.

Eleverna från Bunkeflostrand fick förlängd skoldag med 45 minuter per dag vilket gjorde att de kunde schemalägga idrottsundervisning fem dagar i veckan utan att det påverkade andra ämnen. Tre av dagarna utfördes undervisningen av pedagoger från skolan medan de resterande två dagarna utfördes av ledare från föreningslivet i kommunen.

Ekonomi

För att få fram ekonomisk påverkan på skolnämndens budget om motionen skulle tillstyrkas har en ungefärlig beräkning gjorts.

Det går idag cirka 7600 elever i grundskolans F-9 klasser i Mölndals stad. Cirka 3700 av dessa har plats på fritidshem. Det återstår 3900 elever som enbart går i grundskolan. Anledningen till att eleverna som går på fritidshem räknas bort är att lärarkostnaden i beräkningen kan kvittas mot fritidshemslärarens tid.

Beräkningen har vidare gjorts på att varje lärare har 15 barn och kostar 300 kronor per timme. 3900 / 15 = 260 lärare. 260 * 300 kronor = 78 000 kronor per dag. 78 000 * 200 skoldagar = 15 600 000 kronor per år.

Att utöka skoldagen för eleverna med en timme per dag för att få 45 minuters fysisk aktivitet hade kostat cirka 15,6 mnkr per år.

Bedömning

Bedömning av barnens bästa

Förslaget om ökad rörelse i skolan bedöms ligga i linje med barnens bästa. Dock anser skolförvaltningen att med tanke på skolförvaltningens samarbete med RF-SISU och skolors rörelsesatsning med Make a Move så bedömer skolförvaltningen att nuvarande satsningar tillgodoser barnens rörelsebehov.

Samlad bedömning

Skolförvaltningen delar motionärernas uppfattning om att fysisk aktivitet är av stor betydelse för barns och ungas välmående, lärande och långsiktiga hälsa. Forskning visar tydligt att regelbunden fysisk aktivitet kan ha positiva effekter på såväl kognitiv förmåga som socialt samspel och emotionellt välbefinnande. Det finns därför starka skäl att uppmuntra och möjliggöra för daglig fysisk aktivitet i skolan. Skolförvaltningen har, med anledning av detta, ett väl utbyggt samarbete med RF- SISU där 14 kommunala skolor ingår i deras rörelsesatsning ”make a move”. Mölndal är en pilotkommun i projektet och mer än hälften av Mölndals grundskolebarn har fått ta del av satsningen. Skolförvaltningen bedömer således att det vore mest gynnsamt att följa upp detta pågående arbete i stället för att påbörja ett nytt projekt.

I skollagens 2 kapitel, 9 § framgår att ”det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor”. Detta innefattar också planering av skoldagen och innehållet i undervisningen. Att på huvudmannanivå införa en specifik modell för daglig fysisk aktivitet riskerar att begränsa skolornas möjligheter att anpassa insatser utifrån lokala förutsättningar och elevernas behov.

Det finns skillnader mellan skolor vad gäller lokaler, schemaläggning, skolgårdar och tillgång till idrottsanläggningar. Bunkeflomodellen; att utöka skoldagen med 45 minuter per dag anses inte vara lämplig utifrån att Mölndals skolor i dagsläget har en rörelsesatsning där fysisk aktivitet för eleverna tillgodoses utan att utöka skoldagen. Risk finns också för en ökad administrativ börda vid krav på obligatorisk återrapportering till nämnden. Detta behöver vägas mot nyttan med insatsen, för att skolenheterna skall kunna använda sina resurser på ett så effektivt sätt som möjligt. Därmed anser skolförvaltningen inte att det är gynnsamt med ytterligare en modell i staden. Dels på grund av skolors olika förutsättningar, dels att det redan pågår en rörelsesatsning.

Beslutsunderlag

Skolförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 26 augusti 2025.

Begäran om yttrande daterad 28 maj 2025.

Kommunfullmäktige har behandlat ärendet den 19 mars 2025.

Motion (SD) – Ökad fysisk aktivitet i skolan för elevernas hälsa och lärande daterad 17 mars 2025.

Expedieras till

Kommunstyrelsen

Fredrik Hellsten
Förvaltningschef

Motion till Mölndals kommunfullmäktige

Ökad fysisk aktivitet i skolan – för elevernas hälsa och lärande

Daglig idrott eller daglig rörelse på skolschemat ökar den fysiska aktivitetsnivån. Detta har stor effekt på skeletthälsan och muskelstyrkan, och förbättrar dessutom skolresultaten.
Detta framgår av och visas i den mycket uppmärksammade så kallade ”Bunkeflo-studien”.

Bunkefloprojektet syftar till en hälsofrämjande livsstil och är ett stort samverkansprojekt mellan vetenskapliga institutioner, skolan och idrottsrörelsen. Syftet med projektet är att skapa bättre förutsättningar för skoleleverna att skaffa sig en hälsosam livsstil. Det bakomliggande skälet till att detta projekt drogs igång är den alarmerande ökningen av frakturer på grund av benskörhet. Antalet benbrott har 20-dubblats på 80 år och beror dels på att vi idag lever ett längre liv och dels på att vi har valt en mera inaktiv livsstil. Vår välfärd har därför påtagliga biverkningar. Det är därför också mycket olyckligt att många barn idag har en fysiskt passiv fritid med mycket stillasittande aktiviteter framför datorer och TV- apparater. Forskarna kring Bunkefloprojektet ser också en ökning av olika sjukdomar såsom astma, olika allergier och diabetes. Bunkefloprojektet syftar till att försöka vända denna nedåtgående hälsotrend.

Erfarenheterna från Bunkefloprojektet, där modellen visat på minskad risk för benskörhet, förbättrad muskelstyrka och en mer dynamisk lärmiljö, fungerar som en stark referens för de positiva effekterna av strukturerade rörelseinslag. Genom att inspireras av denna modell, men utan att binda oss till en exakt implementeringsform, vill vi ge våra skolor utrymme att anpassa och utveckla sina egna lösningar för att nå ett liknande resultat.

Läs även “**Bilaga: Fördelar med ökad fysisk aktivitet i skolan”** för ytterligare information.

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna:

-Att ge berörda instanser i uppdrag att komma med en tidsplan för att implementera daglig fysisk aktivitet på elevernas scheman.

-Att påbörja implementeringen av denna modell på alla kommunala grundskolor i Fsk-klass – åk 9.

-Att ha en årlig återrapportering om hur denna modell har påverkat undervisningen och elevhälsan.

För Sverigedemokraterna Mölndal

Per-Erik Karlsson *Martin Linder-Lood* *Lennart Jonsson* *Marie Omström*

2025-03-17

Bilaga: Fördelar med ökad fysisk aktivitet i skolan

1. Förbättrade skolresultat – Bunkefloprojektet

Flera kontrollerade studier, bland annat den publicerad i Läkartidningen (2019), visar att pojkar som genomgick daglig fysisk aktivitet (40 min/dag) hade i genomsnitt 13 poäng högre slutbetyg samt en 7-procentenhets högre andel gymnasiebehörighet jämfört med pojkar som endast hade 1–2 lektioner per vecka.

https://lakartidningen.se/wp-content/uploads/EditorialFiles/P3/%5BFEP3%5D/FEP3.pdf

2. Ökad koncentration och förbättrad inlärningsmiljö

Forskning från Högskolan i Halmstad visar att pulshöjande aktiviteter – exempelvis korta rörelsepass inför koncentrationskrävande moment – leder till ökad koncentration och en lugnare lärmiljö, vilket i sin tur gynnar inlärningen.

https://www.forskning.se/2022/01/25/fysisk-aktivitet-okade-koncentrationen-i-klassrummet/

3. Långtidseffekter och livsstilsförändringar

Studier från Vetenskap & Hälsa indikerar att elever som fått daglig skolidrott i grundskolan fortsätter att vara mer fysiskt aktiva även som unga vuxna jämfört med de som haft standardidrott (60 min/vecka).

https://www.vetenskaphalsa.se/daglig-skolidrott-kan-leda-till-mer-fysisk-aktivitet-senare-i-livet/

4. WHO:s rekommendationer

Världshälsoorganisationen (WHO) rekommenderar att barn och ungdomar ska vara fysiskt aktiva minst 60 minuter per dag, vilket understödjer vikten av att skolan bidrar med strukturerade rörelseinsatser.

https://www.who.int/dietphysicalactivity/factsheet_recommendations/en/

5. Samlade insatser och helhetseffekter

En systematisk översikt från Folkhälsomyndigheten visar att skolrelaterade insatser med fysisk aktivitet kan bidra till minskad ångest, stärkt resiliens och förbättrad psykisk hälsa hos barn och ungdomar.

https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/48f6b367172c42838d872cc85776453d/skolrelaterade-insatser-fysisk-aktivitet-psykisk-halsa-barn.pdf

6. Ytterligare stöd från Skolverket

Skolverket har publicerat flera rapporter som pekar på att ökad fysisk aktivitet i skolan är kopplat till förbättrade läranderesultat. Dessa rapporter utgör en viktig del av argumentationen för att främja daglig fysisk aktivitet.

https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/artiklar-om-forskning/positivt-samband-mellan-rorelse-i-skolan-och-larande

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 71

Diarienummer 00790/2025

Svar på motion (SD) - Personlig integritet för brukare inom äldreomsorgen

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen avstyrker motionen.

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Sammanfattning

Marie Omström (SD) och Lennart Jonsson (SD) yrkar i en motion:

- att Mölndals stad inför en policy som innebär att brukare som så önskar ska erbjudas personal av samma kön vid intim hygien (dusch, toalett, tvätt av intima delar),

- att samtliga utförare inom kundvalet ska informera brukarna aktivt om denna möjlighet,

- att berörda förvaltningar i staden får i uppdrag att ta fram rutiner, utbildningsinsatser och systematisk uppföljning för att säkerställa att policyn följs,

- att samma krav ska gälla för både kommunala och privata utförare.

Vård- och omsorgsförvaltningen har utrett frågan och konstaterar att arbete redan i hög grad bedrivs i enlighet med motionens intentioner, men att en garanti skulle innebära bemanningsmässiga risker och praktiska hinder. Vidare bereds frågan för närvarande på nationell nivå och förvaltningen anser att riksdagens inriktning bör avvaktas.

Förvaltningen föreslår att motionen bör avslås. Förvaltningens inriktning är att i stället för en tvingande policy arbeta med förstärkta målsättningar och tydliga anvisningar kopplade till brukarens genomförandeplan. Genom att fokusera på anvisningar snarare än en policy säkerställs brukarens delaktighet och inflytande över insatserna, samtidigt som verksamheten behåller den flexibilitet som krävs för en stabil och trygg vård och omsorg.

Vård- och omsorgsförvaltningen beslutade den 19 februari 2026 § 13 att avstyrka motionen.

Stadsledningsförvaltningen har inget att erinra i frågan.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterat 3 mars 2026.
Protokollsutdrag VON 2026-02-19, § 13.
Vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse daterat 22 januari 2026.
Motion (SD) - Personlig integritet – på riktigt daterat den 19 november 2025.

Förslag under sammanträdet

Stefan Gustafsson (S), Merjem Maslo (M), Kristina Körnung (S), Elin Andersson (L) och Eric Nilsson (C) föreslår bifall till Stadsledningsförvaltning förslag till beslut att avslå motionen.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om Stefan Gustafssons (S), Merjem Maslos (M), Kristina Körnungs (S), Elin Anderssons (L) och Eric Nilssons (C) förslag kan antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Expedieras till

Vård- och omsorgsnämnden, stadsledningsförvaltningen

Datum
2026-03-03

Dnr
KS 00790/2025

Stefan Ekenberg
Utredare

Kommunstyrelsen

Motion (SD) - Personlig integritet för brukare inom äldreomsorgen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen avstyrker motionen.

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Sammanfattning

Marie Omström (SD) och Lennart Jonsson (SD) yrkar i en motion:

- att Mölndals stad inför en policy som innebär att brukare som så önskar ska erbjudas personal av samma kön vid intim hygien (dusch, toalett, tvätt av intima delar),
- att samtliga utförare inom kundvalet ska informera brukarna aktivt om denna möjlighet,
- att berörda förvaltningar i staden får i uppdrag att ta fram rutiner, utbildningsinsatser och systematisk uppföljning för att säkerställa att policyn följs,
- att samma krav ska gälla för både kommunala och privata utförare.

Vård- och omsorgsförvaltningen har utrett frågan och konstaterar att arbete redan i hög grad bedrivs i enlighet med motionens intentioner, men att en garanti skulle innebära bemanningsmässiga risker och praktiska hinder. Vidare bereds frågan för närvarande på nationell nivå och förvaltningen anser att riksdagens inriktning bör avvaktas.

Förvaltningen föreslår att motionen bör avslås. Förvaltningens inriktning är att i stället för en tvingande policy arbeta med förstärkta målsättningar och tydliga anvisningar kopplade till brukarens genomförandeplan. Genom att fokusera på anvisningar snarare än en policy säkerställs brukarens delaktighet och inflytande över insatserna, samtidigt som verksamheten behåller den flexibilitet som krävs för en stabil och trygg vård och omsorg.

Vård- och omsorgsförvaltningen beslutade den 19 februari 2026 § 13 att avstyrka motionen.

Stadsledningsförvaltningen har inget att erinra i frågan.

Stadsledningsförvaltningens bedömning

Stadsledningsförvaltningen har inget att erinra i ärendet.

Ekonomi

Stadsledningsförvaltningen bedömer att arbetet med att ta fram ny policy och anvisning inte har några ekonomiska konsekvenser utan ingår i befintlig budget.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterat den 3 mars 2026.

Vård- och omsorgsnämnden sammanträdesprotokoll den 19 februari 2026 § 13.

Vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse daterat den 22 januari 2026.

Motion (SD) Personlig integritet – på riktigt daterat den 19 november 2025.

Expedieras till

Vård- och omsorgsnämnden

Karl de Verdier
Biträdande stadsdirektör

Henriette de Maré
Chefsjurist

Vård- och omsorgsnämnden

§ 13 Diarienummer 00256/2025

Motion (SD) - Personlig integritet för brukare inom äldreomsorgen

Beslut

Vård– och omsorgsnämnden avstyrker förslag om att införa en policy som innebär att brukare som så önskar ska erbjudas personal av samma kön vid intim hygien.

Reservation

Lennart Jonsson (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Sammanfattning

Tjänsteskrivelsen är ett remissvar på Motion (SD) - Personlig integritet för brukare inom äldreomsorgen Dnr: 00256/2025. Förslaget i motionen är att:

- att Mölndals stad inför en policy som innebär att brukare som så önskar ska erbjudas personal av samma kön vid intim hygien (dusch, toalett, tvätt av intima delar),
- att samtliga utförare inom kundvalet ska informera brukarna aktivt om denna möjlighet,
- att berörda förvaltningar i staden får i uppdrag att ta fram rutiner, utbildningsinsatser och systematisk uppföljning för att säkerställa att policyn följs,
- att samma krav ska gälla för både kommunala och privata utförare.

Förvaltningen har genomfört en översiktlig analys av konsekvenserna vid ett eventuellt införande av en policy som ger brukare rätt till personal av samma kön vid intimhygien. En sådan policy kan bidra till ökad tydlighet, struktur och trygghet för den enskilde, men innebär samtidigt att specifika krav ställs som kan vara svåra för verksamheterna att efterleva fullt ut.

Interna och externa utförarna ställer sig positiva till motionens syfte och grundtanke. De anser dock att en policy med strikta/tvingande krav kan försvåra bemanningsplaneringen avsevärt, leda till ökade kostnader och skapa utmaningar vid rekrytering.

Frågan om rätten till personal av samma kön bereds för närvarande på nationell nivå. Med hänsyn till den planerade behandlingen i riksdagens socialutskott bedömer förvaltningen att det är av stor vikt att avvakta det nationella resultatet. Detta för att säkerställa att eventuella lokala styrdokument i Mölndals stad överensstämmer med eventuellt kommande lagstiftning och nationell vägledning.

Beslutsunderlag

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott § 11 2026-02-04.
Förvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2026-01-22
Protokollsutdrag Kommunfullmäktige 2025-11-19 § 227
Motion (SD) - Personlig integritet för brukare inom äldreomsorgen

Förslag under sammanträdet

Lennart Jonsson (SD) föreslår att vård- och omsorgsnämnden tillstyrker motionen.

Ove Dröscher (S) föreslår att vård- och omsorgsnämnden beslutar enligt arbetsutskottets förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande konstaterar att det finns två förslag till beslut och ställer dem mot varandra. Ordförande konstaterar att vård- och omsorgsnämnden beslutar enligt det egna förslaget till beslut.

Omröstning begärs och genomförs.

Ordförande konstaterar att vård- och omsorgsnämnden beslutar enligt eget förslag till beslut med tio röster för det egna förslaget till beslut samt en röst för Lennart Jonssons förslag till beslut.

Ove Dröscher, Peter Carlmark, Jonathan Linderoth, Susanne Widell, Eva Johansson, Gun Edin, Kenneth Wallengren, Margareta Krakowski, Ulla Gustafsson samt Staffan Bjerrhede röstar enligt Ove Dröschers förslag till beslut medan Lennart Jonsson röstar för det egna förslaget till beslut.

Expedieras till

Kommunstyrelsen

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-01-22

Dnr
VON 00256/2025

Majed Shabo
Verksamhetsutvecklare

Vård- och omsorgsnämnden

Motion (SD) - Personlig integritet för brukare inom äldreomsorgen

Förslag till beslut

Vård– och omsorgsnämnden avstyrker förslag om att införa en policy som innebär att brukare som så önskar ska erbjudas personal av samma kön vid intim hygien.

Sammanfattning

Tjänsteskrivelsen är ett remissvar på Motion (SD) - Personlig integritet för brukare inom äldreomsorgen Dnr: 00256/2025. Förslaget i motionen är att:

- att Mölndals stad inför en policy som innebär att brukare som så önskar ska erbjudas personal av samma kön vid intim hygien (dusch, toalett, tvätt av intima delar),
- att samtliga utförare inom kundvalet ska informera brukarna aktivt om denna möjlighet,
- att berörda förvaltningar i staden får i uppdrag att ta fram rutiner, utbildningsinsatser och systematisk uppföljning för att säkerställa att policyn följs,
- att samma krav ska gälla för både kommunala och privata utförare.

Förvaltningen har genomfört en översiktlig analys av konsekvenserna vid ett eventuellt införande av en policy som ger brukare rätt till personal av samma kön vid intimhygien. En sådan policy kan bidra till ökad tydlighet, struktur och trygghet för den enskilde, men innebär samtidigt att specifika krav ställs som kan vara svåra för verksamheterna att efterleva fullt ut.

Interna och externa utförarna ställer sig positiva till motionens syfte och grundtanke. De anser dock att en policy med strikta/tvingande krav kan försvåra bemanningsplaneringen avsevärt, leda till ökade kostnader och skapa utmaningar vid rekrytering.

Frågan om rätten till personal av samma kön bereds för närvarande på nationell nivå. Med hänsyn till den planerade behandlingen i riksdagens socialutskott bedömer förvaltningen att det är av stor vikt att avvakta det nationella resultatet. Detta för att säkerställa att eventuella lokala styrdokument i Mölndals stad överensstämmer med eventuellt kommande lagstiftning och nationell vägledning.

Bakgrund

I november 2025 beslutade kommunfullmäktige att remittera en motion från Sverigedemokraterna (SD) till kommunstyrelsen för beredning. Med anledning av detta har kommunstyrelsen begärt ett yttrande från vård- och omsorgsnämnden. Svar ska lämnas senast den 4 mars 2026.

Rätt till trygg och värdig hemtjänst – Motion från Kristdemokraterna till riksdagen

Kristdemokraterna har via motion till riksdagen (2025/26:3112) lämnat tre förslag:

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa krav på att hemtjänstpersonal ska behärska svenska språket så att vård och instruktioner förstås och äldre får trygg social kontakt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att all hemtjänstpersonal ska kontrolleras i belastningsregistret före anställning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att äldre ska ha rätt att välja vårdare av samma kön i intima vårdsituationer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Frågan om rätt till vårdare av samma kön bereds för närvarande i riksdagen (betänkande 2025/26:SoU21) med planerad behandling i Socialutskottet den 22 januari 2026. För att säkerställa att lokala styrdokument i Mölndal stämmer överens med kommande nationell lagstiftning eller vägledning, är det av stor vikt att avvakta detta resultat.

Reglerande styrdokument

En policy är enligt stadens *Policy för struktur för Mölndals stads styrdokument* (Kommunfullmäktige 2021-05-26, § 91) ett reglerande styrdokument, med syftet att klargöra hur staden ser på en viss företeelse och hur verksamheten ska förhålla sig till denna.

En policy anger vilket förhållningssätt som kommunen ska ha till en viss företeelse och kan ofta tydliggöra principer som ska tjäna som stöd och vägledning vid bedömningar av hur en viss fråga ska hanteras utifrån den politiska viljan. Vidare beskrivs det att en policy gäller för hela staden.

Fördelarna med policyer är tydlighet, struktur och trygghet – de vägleder beslut, skapar förutsägbarhet, säkerställer efterlevnad av lagar, främjar en god arbetskultur och riskhantering genom att definiera vad som är acceptabelt och oacceptabelt. Detta kan underlätta både för ledning och anställda.
Samtidigt kan en tydlig/explicit policy orsaka svårighet att fatta beslut i önskad riktning. En policy med alltför specifika krav kan vara omöjlig/svår att efterleva när den utformas för en grupp av organisationer med olika

förutsättningar och storlek. I det stora hela kan det i stället ge oönskad effekt, såsom kostnadsökningar och kompetensbrist.

Invärldsanalys
Befolkningsprognos Mölndal
Enligt den tioåriga befolkningsprognosen i Mölndal stad (som tas fram två gånger per år) visar det att personer 65+ år kommer fram till 2035 att öka med ca 18 procent. När det gäller personer i 80+ år så visar prognosen en ökning med 23 procent fram till 2035.

Brukare och medarbetare i Mölndal.
En sammanställning har tagits fram för fjärde kvartalet 2025 för att se över andelen medarbetare (fördelat efter kön) i förhållande till andelen brukare (fördelat efter kön) inom hemtjänsten. Jämförelsen är uppdelad utifrån interna och externa utförare.

Tabellen nedan redovisar uppdelning brukare och medarbetare (fast anställda) utifrån kön (hemtjänsten):

Utförare	Andel brukare **män** (%)	Andel brukare **kvinnor** (%)	Andel medarbetare **män** (%)	Andel medarbetare **kvinnor** (%)
Interna	36%	64%	26%	74%
Externa	40%	60%	32%	68%

Underlaget ovan visare att förvaltningens hemtjänst (både interna och externa utförare) har goda förutsättningar att kunna matcha brukare med personal utifrån variabeln kön.

Omvärldsanalys
Enligt Sveriges Kommuner och Regioner förväntas personalsituationerna ute i kommunerna att bli svårare utifrån den betänkta demografiska utvecklingen, det vill säga andelen äldre i befolkningen ökar. Antalet äldre ökar kraftigt under kommande år. Framför allt är det personer 85 år och äldre som ökar – fram till 2033 med 60 procent.

Till året 2033 beräknas kommunerna behöva ungefär 30 procent mer omsorgspersonal än i dag (olika beräkningar visar på mellan 30 000 och 75 000 personer)[1]. Samtidigt bedöms det att fram till 2033 kommer omkring 25 procent av dem som var anställda 2023 att gå i pension, vilket motsvarar omkring 57 000 anställda inom äldreomsorgen. Detta skulle innebära att

[1] Fördjupad analys av äldreomsorgsbehoven - – tre scenarier fram till 2033 (https://extra.skr.se/download/18.36c059dd196f6e8dd1e1016a/1748007752843/SKR-fordjupad-analys-aldreomsorgsbehoven-2025.pdf)

behovet av behovet av rekryteringar till äldreomsorgen mellan 2023–2033 kommer uppgå till nästan 123 000 personer.[2]

Vad gäller tillgången på vård- och omsorgsutbildade på gymnasienivå bedömde drygt 60 procent av arbetsgivarna att det är brist på arbetssökande[3].

Nuvarande arbetssätt och utförarnas inställning
Utförarna inom äldreomsorgen arbetar redan idag med utgångspunkten att brukarens önskemål och val ska stå i centrum, oavsett typ av insats. Genom välkomstsamtal och upprättande av genomförandeplaner säkerställs brukarens delaktighet och integritet. I detta skede identifieras och dokumenteras eventuella önskemål eller begränsningar rörande personalens kön.

Samtidigt lyfter utförarna att explicita krav på könsmatchning kan medföra operativa utmaningar. För mindre utförare kan det vara särskilt svårt att garantera personal av ett specifikt kön på samtliga arbetspass. Om arbetsuppgifter knyts strikt till kön finns även en risk att det uppfattas som diskriminerande eller begränsande för medarbetarna, vilket i förlängningen kan påverka rekryteringen. Det finns en farhåga att fokus skiftar från kompetens till kön vid nyanställning.

Trots dessa utmaningar betonar utförarna sin respekt för brukarens integritet vid intimnära omsorg. Ambitionen är alltid att tillmötesgå önskemål; exempelvis planeras manlig personal inte in hos en kvinnlig brukare som uttryckligen avböjt detta. Skulle en personalsituation uppstå där önskemålet inte kan tillgodoses, förs en dialog med brukaren om alternativ, såsom att flytta insatsen till en annan dag eller tidpunkt.

För och nackdelar
Fördelar
En policy kan bidra till ökad trygghet, integritet och värdighet för brukaren. Genom att erbjuda personal av samma kön vid intimnära moment minskar risken för upplevd utsatthet, samtidigt som brukarens självbestämmande och inflytande över den egna omsorgen stärks. För personer med kognitiv svikt eller tidigare traumatiska upplevelser kan möjligheten att välja kön vara avgörande för att undvika oro och motstånd vid hygienmoment. Ur ett personalperspektiv kan tydliga riktlinjer skapa en tryggare arbetssituation där personalen slipper hamna i situationer som brukaren upplever som obehagliga. Att tillgodose dessa önskemål är en tydlig kvalitetssäkring och ett tecken på god, personcentrerad omsorg.

---

[2] Välfärdens kompetensförsörjning (https://skr.se/download/18.14fb7b721997a8f53f2ac06/1758714323525/Valfardens-kompetensforsorjning.pdf) De personalgrupper som ökar mest till följd av demografin i kommunerna är undersköterskor, vårdbiträden och sjuksköterskor.

[3] Enligt SCB:s Arbetskraftsbarometer från 2023. (Andel arbetsgivare som svarade brist år 2023)

Nackdelar och utmaningar
De negativa konsekvenserna är främst kopplade till verksamhetens drift. Schemaläggningen försvåras då personal av rätt kön måste finnas tillgänglig på samtliga arbetspass. Rekryteringsarbetet kan också påverkas, då behovet av att uppfylla policyns krav kan leda till specifika önskemål om kön vid nyanställning, vilket riskerar att krocka med diskrimineringslagstiftningen. Vidare blir bemanningsplaneringen mer komplex, särskilt vid korttidsfrånvaro eller ledighet, då det kan vara svårt att säkerställa rätt kompetens och kön bland vikarier och timanställda.

Ekonomi

Ärendet har i sig ingen ekonomisk konsekvens.

Bedömning

Förvaltningen har analyserat förutsättningarna för att införa en policy i Mölndals stad som ger brukare rätt till personal av samma kön vid intimhygien. Bedömningen baseras på en sammanvägning av individens integritet, verksamhetens operativa förutsättningar samt den pågående nationella beslutsprocessen.

Förvaltningen ställer sig positiv till de principer om integritet och självbestämmande som lyfts fram i motionen. Detta arbete bedrivs redan i hög grad inom verksamheterna genom individanpassat stöd och upprättande av genomförandeplaner. Invärldsanalysen bekräftar att Mölndals stad för närvarande har en könsfördelning i personalgruppen som ger goda praktiska möjligheter att möta brukarnas önskemål i den dagliga driften.

Trots goda intentioner bedömer förvaltningen att en policy med explicita krav skulle vara svår att efterleva fullt ut. En garanti om personal av ett visst kön innebär bemanningsmässiga risker och praktiska hinder som inte alltid går att förutse. Utförarna arbetar därför idag med målsättningen att tillgodose önskemål i största möjliga mån, snarare än att utfärda en absolut garanti som kan vara omöjlig att hålla vid exempelvis akut sjukfrånvaro eller komplex schemaläggning.

Mot bakgrund av de operativa riskerna, och det faktum att frågan för närvarande bereds på nationell nivå, bedömer förvaltningen att riksdagens inriktning bör avvaktas innan en specifik lokal policy införs. Förvaltningens inriktning är att i stället för en tvingande policy arbeta med förstärkta målsättningar och tydliga anvisningar kopplade till brukarens genomförandeplan. Genom att fokusera på anvisningar snarare än en policy säkerställs brukarens delaktighet och inflytande över insatserna, samtidigt som verksamheten behåller den flexibilitet som krävs för en stabil och trygg vård och omsorg.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2026-01-22
Protokollsutdrag Kommunfullmäktige 2025-11-19 § 227
Motion (SD) - Personlig integritet för brukare inom äldreomsorgen

Expedieras till

Kommunstyrelsen

Magnus Schedin
Förvaltningschef

Lotta Liffner
Äldreomsorgschef

Sverigedemokraterna Mölndal

Till Mölndals kommunfullmäktige

MOTION

Personlig integritet – på riktigt

Bakgrund

Mölndals stad lyfter ofta vikten av trygghet, värdighet och individens självbestämmande inom äldreomsorgen. Trots detta saknas en tydlig kommunal policy som garanterar att äldre kvinnor inte behöver få sin intimhygien utförd av manlig personal mot sin uttryckliga vilja.

I dag kan brukare framföra önskemål om personalens kön, men ett önskemål innebär inte en faktisk trygghet. Flera kvinnor uppger att de avstår från dusch och intim hygien när personal av motsatt kön kommer. Detta leder till försämrad hälsa och en otrygg situation som ingen äldre ska behöva hamna i.

Att tvingas välja mellan att acceptera manlig personal eller avstå hygien helt är ovärdigt en modern välfärdskommun.

Frågan är inte ny – personal och brukare har länge signalerat behovet av tydligare riktlinjer. Andra kommuner har infört sådana policys, och Kristdemokraterna har på nationell nivå lyft värdighet vid intim omsorg som en central del av äldrepolitiken. Mölndal bör kunna följa samma linje.

Detta handlar inte om schematekniska detaljer eller kostsamma omorganisationer. Det handlar om respekt, trygghet och personlig integritet för dem som är mest beroende av kommunens omsorg.

Förslag

För att stärka brukarnas integritet och trygghet vid intim omsorg bör Mölndals stad införa en tydlig och likvärdig integritetspolicy som gäller samtliga utförare.

Motivering

En äldre kvinna ska inte behöva förklara för kommunen varför hon inte vill bli tvättad, duschad eller få sina mest intima delar omhändertagna av manlig personal. Detta borde vara en självklarhet från början.

Förslaget är enkelt att genomföra, kostnadsneutralt i praktiken och helt i linje med både socialtjänstlagens individfokus och den värdegrund som Mölndals stad säger sig stå för.

Genom att införa en tydlig policy, och säkerställa att brukare informeras, undanröjs dagens ojämlikhet och osäkerhet. Integritet ska inte vara något som ”försöks” tillgodoses – det ska vara en gemensam princip för all omsorg i Mölndal.

Yrkande

- att Mölndals stad inför en policy som innebär att brukare som så önskar ska erbjudas personal av samma kön vid intim hygien (dusch, toalett, tvätt av intima delar),
- att samtliga utförare inom kundvalet ska informera brukarna aktivt om denna möjlighet,
- att berörda förvaltningar i staden får i uppdrag att ta fram rutiner, utbildningsinsatser och systematisk uppföljning för att säkerställa att policyn följs,
- att samma krav ska gälla för både kommunala och privata utförare.

Mölndal, 2025-11-19

Marie Omström SD Lennart Jonsson SD

Kommunstyrelsens plan- och exploateringsutskott

§ 61

Diarienummer 00160/2025

Svar på motion (SD) - Anslutningsmöjligheter av vatten och avlopp i samband med gång- och cykelbana mellan Hällesåker och Lindome

Beslut

Plan- och exploateringsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen avstyrker motionen.

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Sammanfattning

Lennart Jonsson (SD) inkom i februari 2025 med en motion om att Mölndals stad snarast utreder möjligheterna att anlägga ledningar för kommunalt vatten och avlopp mellan Hällesåker och Lindome. Detta i samband med att staden planerar och sedan bygger ut en gång- och cykelbana på sträckan. Motionen har remitterats till tekniska nämnden för yttrande.

Tekniska nämnden beslutade den 17 juni 2025, § 86, att föreslå kommunfullmäktige att anse motionen besvarad. Detta med hänvisning till att tjänsteskrivelsen från stadsserviceförvaltningen beskriver att de har i beaktande att i de fall en gång- och cykelbana kommer angöras utmed Hällesåkersvägen så kommer synergier med att anlägga ledningar för kommunalt vatten och avlopp undersökas. Frågan om kommunalt VA är utredd i och med den beslutade vattentjänstplanen för 2024–2035.

Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer i stället att motionen bör avslås. Frågan om utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp hanteras i stadens vattentjänstplan 2024–2035, där aktuella områden inte är prioriterade för utbyggnad. Det saknas även regionalt beslut om utbyggnad av gång- och cykelbanan. Sträckan finns med i stadens Cykelplan (2022-2030) som en prioriterad åtgärd, men den är ännu inte prioriterad i regional infrastrukturplan. Om gång- och cykelbanan aktualiseras bör frågan om samordning med VA-ledningar prövas i samband med kommande planering.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 17 mars 2026.
Protokollsutdrag TEN 2025-06-17, § 86.
Stadsserviceförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 12 maj 2025.
Motion (SD) - Anslutningsmöjligheter av vatten och avlopp i samband med gång- och cykelbana mellan Hällesåker och Lindome.

Förslag under sammanträdet

Eric Nilsson (C) föreslår att kommunfullmäktige ska anse motionen som besvarad.

Pernilla Övermark (S) föreslår bifall till samhällsbyggnadsförvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att Pernilla Övermarks (S) förslag antas.

Expedieras till

Tekniska nämnden, samhällsbyggnadsförvaltningen

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-03-17

Dnr
KS 00160/2025

Gunnar Jungqvist
Projektledare

Kommunstyrelsen

Svar på motion (SD) - Anslutningsmöjligheter av vatten och avlopp i samband med gång- och cykelbana mellan Hällesåker och Lindome

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen avstyrker motionen.

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Sammanfattning

Lennart Jonsson (SD) inkom i februari 2025 med en motion om att Mölndals stad snarast utreder möjligheterna att anlägga ledningar för kommunalt vatten och avlopp mellan Hällesåker och Lindome. Detta i samband med att staden planerar och sedan bygger ut en gång- och cykelbana på sträckan. Kommunstyrelsens arbetsutskott har remiterat motionen till tekniska nämnden för yttrande.

Tekniska nämnden beslutade den 17 juni 2025, § 86, att föreslå kommunfullmäktige att anse motionen besvarad. Detta med hänvisning till att tjänsteskrivelsen från stadsserviceförvaltningen beskriver att de har i beaktande att i de fall en gång- och cykelbana kommer angöras utmed Hällesåkersvägen så kommer synergier med att anlägga ledningar för kommunalt vatten och avlopp undersökas. Frågan om kommunalt VA är utredd i och med den beslutade vattentjänstplanen för 2024–2035.

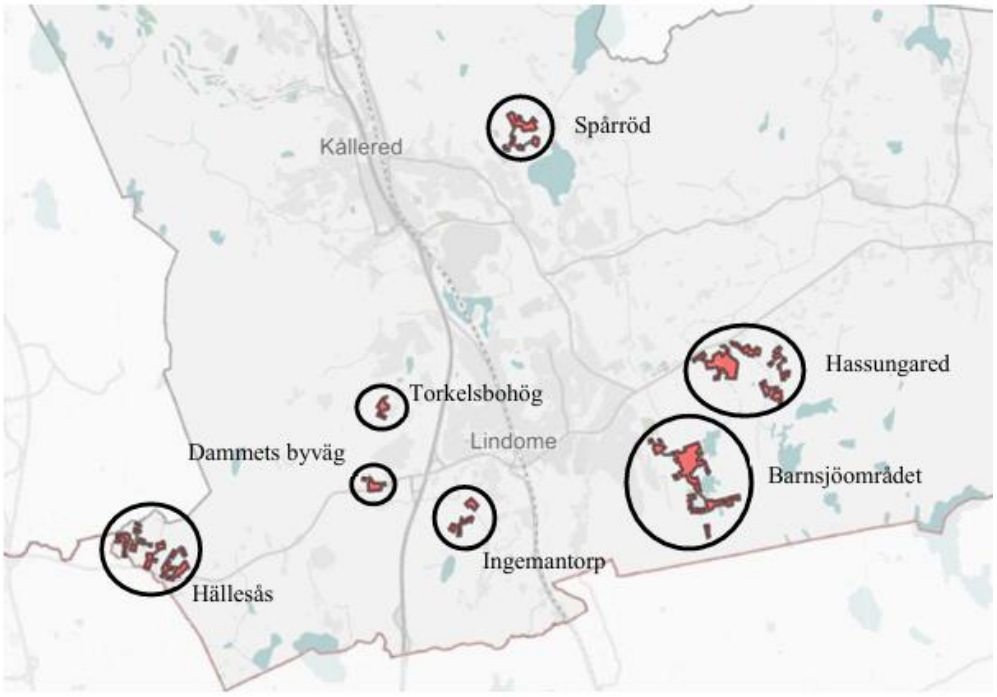
Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer i stället att motionen bör avslås. Frågan om utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp hanteras i stadens vattentjänstplan 2024–2035, där aktuella områden inte är prioriterade för utbyggnad. Det saknas även regionalt beslut om utbyggnad av gång- och cykelbanan.

Sträckan finns med i stadens Cykelplan (2022-2030) som en prioriterad åtgärd, men den är ännu inte prioriterad i regional infrastrukturplan. Om gång- och cykelbanan aktualiseras bör frågan om samordning med VA-ledningar prövas i samband med kommande planering.

Bakgrund

Utbyggnad av kommunala vatten- och avloppsledningar finns beskrivna i ”Vattentjänstplan för Mölndals stad 2024-2035”. Kommunfullmäktige beslutade den 12 december 2023, § 203 att anta vattentjänstplanen för Mölndals stad. I vattentjänstplanen redovisas bland annat de områden med samlad bebyggelse som har bedöms vara i behov av kommunalt vatten och avlopp. Bedömningen har gjorts i ”Handlingsplan för vatten och avlopp i

omvandlingsområden” som beslutades 2014 och som reviderades 2017 och 2021. Områdena i kartan nedan är prioriterade för utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp och föreslås tas in i verksamheten för vatten och avlopp. Övriga områden utmed Hällesåkersvägen är i dagsläget inte aktuella för utbyggnad.

Hällesåker har sedan 1970-talet en kommunal anläggning för spillavloppshantering. Fram till 2015 fanns ett avloppsreningsverk i Hällesåker innan det byggdes om till pumpstation med överföringsledning till Lindome. Orten saknar kommunal vattenförsörjning. I nuläget finns det en fungerande dricksvattenförsörjning genom egna brunnar, men beroende på hur mycket bebyggelse som tillkommer i framtiden så behöver kommunal dricksvattenförsörjning övervägas. I det fallet skulle en överföringsledning från Lindome att krävas. Överföringsledningen för spillvatten ligger utmed Hällesåkersvägen och anlades med styrd borrning. Det finns ledningsrätt för ledningen och avser spillvatten och kommunikation.

Samhällsbyggnadsförvaltningens arbetar med frågan om att bygga ut gång- och cykelbana mellan Hällesåker och Lindome via stadens Cykelplan (2022-2030), där åtgärden finns som en prioriterad åtgärd. Staden råder dock inte självständigt över frågan utan är beroende av beslut från VGR och de prioriteringar som görs där. Hällesåkervägen är en statlig regional väg. För att Trafikverket ska bygga ut en gång- och cykelväg utmed statlig regional väg krävs att åtgärden är prioriterad i regional infrastrukturplan, vilket sträckan längs med Hällesåkervägen inte är idag. Se även tjänsteskrivelse som svar på motion – Gång- och cykelbana mellan Hällesåker samt utbyggnad av gatubelysning (KS 00159/2025).

Ekonomi

Utbyggnaden av vatten- och avloppsledningar finansieras genom VA-taxan. I dagsläget finns det ingen budget som har avsatts för utbyggnaden av vattenledningar till Hällesåker.

Bedömning

Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att planering för anslutning av nya områden till kommunalt VA primärt bör ske inom ramen för vattentjänstplanen och dess prioriterade utbyggnadsområden. Mot bakgrund av detta samt att regionalt beslut om gång- och cykelbanan saknas bedöms det inte vara motiverat att initiera en särskild utredning om samförläggning av VA-ledningar i detta skede.

Samhällsbyggnadsförvaltningens delar dock uppfattningen om att i det fall en gång- och cykelbana kommer anläggas utmed Hällesåkersvägen så bör synergier med att anlägga ledningar för kommunalt vatten undersökas och samordnas mot det ordinarie arbetet med planering för anslutning av nya områden.

Samhällsbyggnadsförvaltningens delar dock bedömningen att den troliga anläggningsmetoden för ny vattenledning är schaktfritt med styrd borrning och detta skulle kunna utföras tidsmässigt oberoende av en eventuell byggnation av gång- och cykelväg.

Samhällsbyggnadsförvaltningens samlade bedömning är därför att frågan bör aktualiseras först när det finns ett regionalt beslut om utbyggnad av gång- och cykelbanan och att detta arbete då bör samordnas med Trafikverket vid deras framtagande av vägplan.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 17 mars 2026.
Protokollsutdrag tekniska nämnden, 17 juni 2025, § 86.
Stadsserviceförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 12 maj 2025.
Motion (SD) - Anslutningsmöjligheter av vatten och avlopp i samband med gång- och cykelbana mellan Hällesåker och Lindome.

Viktoria Fagerlund
Förvaltningschef

Johanna Hulthén
Projektchef

Till Kommunfullmäktige Mölndal **2025-02-18**

Motion om förutsättningar för anslutningsmöjligheter av vatten och avlopp mellan Hällesåker och Lindome i samband med en anläggning av en cykel- och gångbana utmed denna sträcka

Hällesåkersvägen är en smal väg som saknar både bred vägren och tillfredsställande belysning vilket gör den mycket farlig för gång- och cykeltrafikanter att använda.

När staden därför planerar och sedan genomför en kommande anläggning av en cykel- och gångbana med belysning mellan Lindome och Hällesåker, så gäller det såklart att passa på att lägga ner nödvändiga rör för anslutning av kommunalt vatten och avlopp på samma gång.

På detta sätt sparar man både tid och pengar genom att det görs vid ett och samma tillfälle.

Dessutom möjliggör man för berörda fastigheter utmed vägen och i områdena intill att äntligen få kunna ansluta sig till både kommunalt vatten och kommunalt avlopp.

Detta är något som har efterfrågats av många boende i området under flera års tid.

Då marken som behövs för detta projekt inte ägs av staden behöver vi utreda vilka möjligheter som finns för servitut etc. så att det kan genomföras rent praktiskt.

Det minsta vi kan göra är att undersöka möjligheten för servitut och/eller att själva köpa/lösa in den mark som behövs för att kunna komma vidare i detta ärende.

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna:

-Att kommunfullmäktige bifaller motionen och att staden snarast utreder möjligheterna att anlägga ledningar för kommunalt vatten och avlopp mellan Hällesåker och Lindome

Marie Omström Lennart Jonsson Jan Jacobsson Mikael Brodin

Lars Lundell Marita Lewrén Kjell Jensen

§ 86

Dnr 00118/20251.1.1.

Beredning av motion - Anslutningsmöjligheter av vatten och avlopp i samband med gång- och cykelbana mellan Hällesåker och Lindome (SD)

Beslut

Tekniska nämndens förslag till kommunfullmäktige
Kommunfullmäktige anser motionen besvarad med hänvisning till att tjänsteskrivelsen beskriver att stadsserviceförvaltningen har i beaktande att i de fall en gång- och cykelbana kommer angöras utmed Hällesåkersvägen så kommer synergier med att anlägga ledningar för kommunalt vatten och avlopp undersökas.

Frågan om kommunalt VA är utredd i och med den beslutade vattentjänstplanen för 2024-2035.

Reservation

Thomas Olin (SD) reserverar sig mot beslutet.

Ärendet

Lennart Jonsson (SD) inkom i februari 2025 med en motion om att Mölndals stad, i samband med anläggandet av gång- och cykelbanan med belysning mellan Hällesåker och Lindome, ska utreda möjligheterna att anlägga ledningar för kommunalt vatten och avlopp. Kommunstyrelsens arbetsutskott har remitterat motionen till tekniska nämnden för yttrande.

Hällesåker har sedan 1970-talet en kommunal anläggning för spillavloppshantering. Gällande en eventuell utbyggnad av vattenledningar till Hällesåker så kan det finnas samordningsvinster med att anlägga ledningen tillsammans med anläggandet av gång -och cykelvägen. Bedömningen är dock att det är mer ekonomiskt fördelaktigt att anlägga vattenledningen schaktfritt med styrd borrning. Detta skulle då kunna utföras tidsmässigt oberoende av en eventuell byggnation av gång- och cykelväg. I det fall som en gång- och cykelväg ska anläggas bör det dock vara fördelaktigt att utifrån markfrågan förlägga vattenledningen i gång- och vägens sträckning för att undvika extra markintrång.

Ärendets behandling

Arbetsutskottet har behandlat ärendet 2 juni 2025, § 68.
Stadsserviceförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 12 maj 2025.
Motion (SD) - Anslutningsmöjligheter av vatten och avlopp i samband med gång- och cykelbana mellan Hällesåker och Lindome.

Förslag till beslut

Arbetsutskottets förslag till beslut till tekniska nämnden
Tekniska nämndens förslag till kommunfullmäktige
Kommunfullmäktige avslår motionen med hänvisning till att det är mer ekonomiskt fördelaktigt att anlägga vattenledningen schaktfritt med styrd borrning.

Ledamöternas förslag till beslut

Joakim Kahlman (S) föreslår, med instämmande från ordförande Göran Isacsson (M), Christian Simmons (M), Kenth Bodin (S) och Klas Linder (S), att tekniska nämndens förslag till kommunfullmäktige är att kommunfullmäktige anser motionen besvarad med hänvisning till att tjänsteskrivelsen beskriver att stadsserviceförvaltningen har i beaktande att i de fall en gång- och cykelbana kommer angöras utmed Hällesåkersvägen så kommer synergier med att anlägga ledningar för kommunalt vatten och avlopp undersökas.

Ulrika Frick (MP) föreslår att tekniska nämndens förslag till kommunfullmäktige är att kommunfullmäktige anser motionen besvarad med hänvisning till att frågan om kommunalt VA är utredd i och med den beslutade vattentjänstplanen för 2024-2035.

Beslutsgång

Ordförande Göran Isacsson (M) frågar först om arbetsutskottets förslag till beslut kan antas och finner att det avslås.

Ordförande frågar sedan om Joakim Kahlmans (S) förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Ordförande frågar därefter om Ulrika Fricks (MP) förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Expedieras till

Kommunstyrelsen

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2025-05-12

Dnr
TEN 00118/2025

Erik Bergman
VA-strateg

Tekniska nämnden

Beredning av motion - Anslutningsmöjligheter av vatten och avlopp i samband med gång- och cykelbana mellan Hällesåker och Lindome (SD)

Förslag till beslut

Tekniska nämndens förslag till kommunfullmäktige
Kommunfullmäktige avslår motionen med hänvisning till att det är mer ekonomiskt fördelaktigt att anlägga vattenledningen schaktfritt med styrd borrning.

Sammanfattning

Lennart Jonsson (SD) inkom i februari 2025 med en motion om att Mölndals stad, i samband med anläggandet av gång- och cykelbanan med belysning mellan Hällesåker och Lindome, ska utreda möjligheterna att anlägga ledningar för kommunalt vatten och avlopp. Kommunstyrelsens arbetsutskott har remitterat motionen till tekniska nämnden för yttrande.

Hällesåker har sedan 1970-talet en kommunal anläggning för spillavloppshantering. Gällande en eventuell utbyggnad av vattenledningar till Hällesåker så kan det finnas samordningsvinster med att anlägga ledningen tillsammans med anläggandet av gång -och cykelvägen. Bedömningen är dock att det är mer ekonomiskt fördelaktigt att anlägga vattenledningen schaktfritt med styrd borrning. Detta skulle då kunna utföras tidsmässigt oberoende av en eventuell byggnation av gång- och cykelväg. I det fall som en gång- och cykelväg ska anläggas bör det dock vara fördelaktigt att utifrån markfrågan förlägga vattenledningen i gång- och vägens sträckning för att undvika extra markintrång.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade den 19 februari 2025, § 40 att remittera motionen till kommunstyrelsen för beredning.

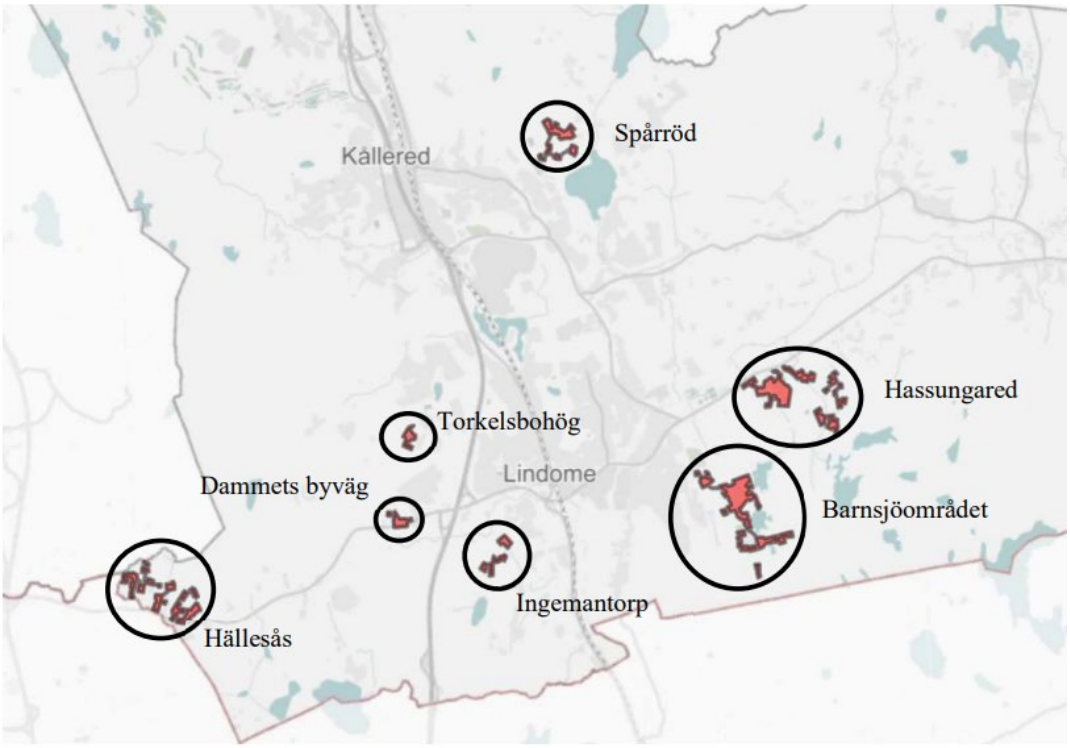
Ekonomi

Utbyggnaden av vatten- och avloppsledningar finansieras genom VA-taxan. I dagsläget finns det ingen budget som har avsatts för utbyggnaden av vattenledningar till Hällesåker.

Bedömning

Utbyggnad av kommunala vatten- och avloppsledningar finns beskrivna i ”Vattentjänstplan för Mölndals stad 2024-2035”. Kommunfullmäktige beslutade den 12 december 2023, § 203 att anta vattentjänstplanen för

Mölndals stad. I vattentjänstplanen redovisas bland annat de områden med samlad bebyggelse som har bedöms vara i behov av kommunalt vatten och avlopp. Bedömningen har gjorts i ”Handlingsplan för vatten och avlopp i omvandlingsområden” som beslutades 2014 och som reviderades 2017 och 2021. Områdena i kartan nedan är prioriterade för utbyggnaden av kommunalt vatten och avlopp och föreslås tas in i verksamheten för vatten och avlopp. Övriga områden utmed Hällesåkersvägen är i dagsläget inte aktuella för utbyggnad.

Hällesåker har sedan 1970-talet en kommunal anläggning för spillavloppshantering. Fram till 2015 fanns ett avloppsreningsverk i Hällesåker innan det byggdes om till pumpstation med överföringsledning till Lindome. Orten saknar kommunal vattenförsörjning. I nuläget finns det en fungerande dricksvattenförsörjning genom egna brunnar, men beroende på hur mycket bebyggelse som tillkommer i framtiden så behöver kommunal dricksvattenförsörjning övervägas. I det fallet skulle en överföringsledning från Lindome att krävas. Överföringsledningen för spillvatten ligger utmed Hällesåkersvägen och anlades med styrd borrning. Det finns ledningsrätt för ledningen och avser spillvatten och kommunikation.

Beslutsunderlag

Stadsserviceförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 12 maj 2025.
Motion (SD) - Anslutningsmöjligheter av vatten och avlopp i samband med gång- och cykelbana mellan Hällesåker och Lindome.

Expedieras till
Kommunstyrelsen

Elin Rosenberg Elebring
Förvaltningschef

Annika Nyberg
Interim verksamhetschef för Vatten och Återvinning

Kommunstyrelsens lokalstrategiska utskott

§ 38

Diarienummer 00782/2025

Svar på motion (MP) - Årlig redovisning av långvarigt tomställda lokaler

Beslut

Lokalstrategiska utskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen avstyrker motionen.

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Sammanfattning

Motionen föreslår att kommunfullmäktige ska få en årlig redovisning över alla lokaler som stått tomma i mer än tolv månader, oavsett om staden äger eller hyr dem. Syftet är att öka transparensen, förbättra uppföljningen och säkerställa en mer effektiv användning av kommunens lokaler. Motionärerna menar att en återkommande rapport ska ge politiken bättre möjlighet att följa utvecklingen, ställa frågor och vid behov initiera åtgärder för att minska kostnader och undvika resursineffektivitet.

Motionen föreslår att redovisningen ska omfatta exempelvis lokalspecifikation (adress, yta och ägandeform), hur länge lokalen stått tom, uppskattad kostnad för tomställningen samt status och planerade åtgärder för varje lokal.

Samhällsbyggnadsförvaltningens samlade bedömning är att det är mer ändamålsenligt att frågan om tomställda lokaler hanteras inom ansvarig nämnds ordinarie struktur för uppföljning än genom årlig redovisning till kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 13 mars 2026.
Motion (MP) - Årlig redovisning av långvarigt tomställda lokaler daterad 19 november 2025.

Förslag under sammanträdet

Bernt A Runberg (S) föreslår bifall till samhällsbyggnadsförvaltningens förslag.

My Högfeldt (MP) föreslår att motionen ska tillstyrkas och bifallas.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att Bernt A Runbergs (S) förslag antas.

Expedieras till

Samhällsbyggnadsförvaltningen

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-03-13

Dnr
KS 00782/2025

Magnus Casperson
Tf. enhetschef förvaltarenheten

Kommunstyrelsen

Svar på motion (MP) - Årlig redovisning av långvarigt tomställda lokaler

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen avstyrker motionen.

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Sammanfattning

Motionen lämnades in av Miljöpartiet Mölndal den 19 november 2025.

Motionen föreslår att kommunfullmäktige ska få en årlig redovisning över alla lokaler som stått tomma i mer än tolv månader, oavsett om staden äger eller hyr dem. Syftet är att öka transparensen, förbättra uppföljningen och säkerställa en mer effektiv användning av kommunens lokaler. Motionärerna menar att en återkommande rapport ska ge politiken bättre möjlighet att följa utvecklingen, ställa frågor och vid behov initiera åtgärder för att minska kostnader och undvika resursineffektivitet.

Motionen yrkar att redovisningen ska omfatta exempelvis:

- lokalspecifikation (adress, yta och ägandeform),
- hur länge lokalen stått tom,
- uppskattad kostnad för tomställningen,
- status och planerade åtgärder för varje lokal.

Samhällsbyggnadsförvaltningens samlade bedömning är att det är mer ändamålsenligt att frågan om tomställda lokaler hanteras inom ansvarig nämnds ordinarie struktur för uppföljning än genom årlig redovisning till kommunfullmäktige. Samhällsbyggnadsförvaltningen föreslår därför att motionen avstyrks.

Ekonomi

Förslaget ryms inom avsatt budget.

Bedömning

Av kommunfullmäktiges beslutade reglemente för kommunstyrelsen framgår att styrelsen bland annat ansvarar för strategisk samordning av stadens verksamheters behov av lokaler och mark samt ägarskapet av stadens fastigheter och lokaler.

Av reglementet framgår vidare att det inom styrelsen ska finnas ett lokalstrategiskt utskott. Lokalstrategiska utskottet får bland annat bereda

ärenden som rör strategisk samordning av verksamheternas behov av lokaler. Det framgår också av kommunstyrelsens reglemente att dess utskott förväntas att aktivt bevaka sina respektive ansvarsområden och initiera ärenden för politisk behandling när det behövs.

För att uppfylla kommunstyrelsens ansvar är det samhällsbyggnads-förvaltningen genom fastighetsavdelningen som löpande hanterar frågor rörande ledning, styrning och planering för stadens fastighetsportfölj. När det gäller tomställda lokaler kan det finnas flera olika skäl så som exempelvis att fastigheten ingår i stadens markreserv, underhållsprojekt eller rivning.

Samhällsbyggnadsförvaltningens samlade bedömning är att det är mer ändamålsenligt att frågan om tomställda lokaler hanteras inom ansvarig nämnds ordinarie struktur för uppföljning än genom årlig redovisning till kommunfullmäktige. Samhällsbyggnadsförvaltningen föreslår därför att motionen avstyrks.

I det fall kommunfullmäktige skulle göra en annan bedömning av behovet av politisk uppföljning är den aktuella redovisningen i sig möjlig att ta fram.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 13 mars 2026.
Motion (MP) - Årlig redovisning av långvarigt tomställd lokaler daterad 19 november 2025.

Expedieras till

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Viktoria Fagerlund
Förvaltningschef

Magnus Casperson
Tf. enhetschef förvaltarenhet

Motion om årlig redovisning av långvarigt tomställda lokaler

Mölndals Stad äger och hyr ett stort antal lokaler för olika verksamheter. En del av dessa lokaler står tomma under längre perioder, vilket innebär både direkta kostnader och en ineffektiv användning av stadens resurser. Särskilt problematiskt är lokaler som förblir tomställda under mycket lång tid utan att det tydligt framgår varför de inte används eller vilka åtgärder som planeras.

För att stärka transparensen, möjliggöra bättre uppföljning och säkerställa en mer effektiv lokalförsörjning är det rimligt att Kommunfullmäktige får en årlig redovisning av vilka lokaler som stått tomma under mer än tolv månader. Redovisningen bör omfatta både lokaler som staden äger och sådana som kommunen hyr.

Ett exempel är Lunnagården som har stått tom i många år.

En återkommande rapportering ger politiken möjlighet att följa utvecklingen, ställa relevanta frågor, samt initiera åtgärder för att minska onödiga kostnader och förbättra nyttjandet av stadens lokaler.

Med anledning av ovan yrkar vi följande:

att Kommunfullmäktige får en årlig redovisning över samtliga lokaler som ägs eller hyrs av Staden och som stått tomställda i mer än 12 månader, samt att redovisningen ska innehålla exempelvis:
– lokalspecifikation (adress, yta och ägandeform),
– hur länge lokalen stått tom,
– uppskattad kostnad för tomställningen,
– status och planerade åtgärder för respektive lokal

19 november 2025
För Miljöpartiet Mölndal

My Högfeldt
Kenneth Wallengren
Staffan Bjerrhede
Jennie Rodin

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 76

Diarienummer 00195/2026

Rambudget för Göteborgsregionen 2027

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens ställer sig bakom samrådsunderlaget för rambudget 2027 för Göteborgsregionen utan ytterligare synpunkter.

Sammanfattning

Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) har översänt samrådsunderlag för rambudget för 2027 till medlemskommunerna.

GR finansieras bland annat av sina medlemskommuner genom en årsavgift. I rambudget 2027 föreslås det att årsavgiften ska uppgå till 72,64 kr/invånare och baseras på antalet invånare den 31/12 2025.

Medlemsavgiften för 2027 är enligt förslaget preliminär och uppgår för Mölndal till 5 228 tkr, vilket är en ökning med 40 tkr från föregående år. I Mölndal fördelas årsavgiften mellan kommunstyrelsen, skolnämnden och utbildningsnämnden.

Beslutsunderlag

Rambudget 2027.
Samrådsunderlag rambudget för Göteborgsregionen 2027.
Protokollsutdrag Förbundsstyrelsen 2026-02-27, § 8.

Expedieras till

Göteborgsregionens kommunalförbund, avdelningen för ekonomi- och hållbarhetsstyrning

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-03-23

Dnr
KS 00195/2026

Lovisa Wirdemo
Controller

Kommunstyrelsen

Rambudget för Göteborgsregionen 2027

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens ställer sig bakom samrådsunderlaget för rambudget 2027 för Göteborgsregionen utan ytterligare synpunkter.

Sammanfattning

Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) har översänt samrådsunderlag för rambudget för 2027 till medlemskommunerna.

GR finansieras bland annat av sina medlemskommuner genom en årsavgift. I rambudget 2027 föreslås det att årsavgiften ska uppgå till 72,64 kr/invånare och baseras på antalet invånare den 31/12 2025.

Medlemsavgiften för 2027 är enligt förslaget preliminär och uppgår för Mölndal till 5 228 tkr, vilket är en ökning med 40 tkr från föregående år. I Mölndal fördelas årsavgiften mellan kommunstyrelsen, skolnämnden och utbildningsnämnden.

Bakgrund

Beslut om rambudget behandlas i förbundsstyrelsen 29 maj och beslut fattas av förbundsfullmäktige 16 juni.

Efter beslut om rambudget arbetar GR fram en detaljbudget för det kommande året som i december månad fastställs av förbundsfullmäktige. För år 2027 är det budgeterade resultatet negativt 2 700 tkr. Efter år 2027 planerar GR att återigen redovisa positiva resultat för verksamhetsåret 2028 och framåt.

GR budgeterar med nedan transfereringar till andra organisationer. Av den sammanlagda årsavgiften beräknas cirka 34 procent (25 kr/inv) att transfereras vidare till andra regionala organisationer.

Transfereringar 2026 och förslag 2027–2028 (tkr)

Transfereringar			
Organisation	Detalj 2026	Ram 2027	Plan 2028
BRG	20 000	20 000	20 000
Göteborg & Co	1 100	1 100	1 100
Urban Futures	400	400	400
Västkom	2 003	2 016	2 028
Västkuststiftelsen	3 807	3 829	3 852
Totalt	**27 310**	**27 345**	**27 380**

Ekonomi

Oförändrad avgift på 72,64 kr/invånare men uppräknad till invånarantal per 31 december 2025 innebär en höjning av årsavgiften med cirka 61 tkr.

Preliminär avgift för år 2027 är 5 228 tkr.

Beslutsunderlag

Rambudget 2027
Samrådsunderlag rambudget för Göteborgsregionen 2027
Protokollsutdrag Förbundsstyrelsen 2026-02-27 § 8

Expedieras till

Kommunstyrelsen

Karl de Verdier
Biträdande stadsdirektör

Maria Martini
Ekonomichef

GÖTEBORGS REGIONEN

Rambudget 2027

Ekonomi

Budgetöversikt 2026–2028

Enligt SCB:s befolkningsstatistik per den 1/11 2025 uppgick antalet invånare i Göteborgsregionen till 1 093 706 vilket är en ökning med 6 101 invånare jämfört med 31/12 2024. Den definitiva årsavgiften för 2027 kommer baseras på befolkningstal per 31/12 2025 och angivna årsavgifter för åren 2027–2028 i detta underlag ska därför ses som preliminära.

Årsavgiften beräknas utgöra cirka 16 procent av GR:s beräknade samlade intäkter 2027. Resterande del av GR:s intäkter (84 %) består av flera olika finansieringskällor såsom staten, EU, Västra Götalandsregionen, medlemskommunerna genom samverkansavtal, samt övriga organisationer.

Detaljbudget 2026, rambudget 2027 samt plan 2028

GR:s rambudget för kommande året beslutas i juni av förbundsfullmäktige efter att samrådsunderlaget beretts. Då strategisk inriktning avvecklats har även plan för år 2028 lagts till för att förlänga planeringshorisonten. Den grundar sig på GR-interna bedömningar om framtida utveckling.

GR arbetar därefter under hösten fram detaljbudget för det kommande året och i december månad fastställer sedan förbundsfullmäktige GR:s detaljbudget inför kommande verksamhetsår. Resultatbudgeten är en sammanställning över de kostnader och intäkter GR räknar med under respektive verksamhetsår. Efter många år med höga ränteintäkter och starka resultat har nu räntorna återgått till mer normala nivåer vilket innebär kraftigt minskande ränteintäkter för GR jämfört med tidigare år. Förbundsfullmäktige har beslutat om en underfinansierad detaljbudget för verksamhetsåret 2026 på 5 000 tkr, med hänvisning till synnerliga skäl. I samma plan finns angivet att även budgeten för år 2027 planeras att underfinansieras. Detta beslutar förbundsfullmäktige om i december 2026 i samband med att detaljbudgeten för år 2027 beslutas. GR har beslutat att nyttja eget kapital för tre olika insatser under de kommande två åren 2026–2027:

1. Avsluta arbetet med framtagandet av GR:s regionala utvecklingsplan för storstadsregionen (RUPS) vidare i planeringen mot år 2050. Denna handling planerar vi att förbundsfullmäktige ska kunna fatta beslut om under kvartal 1-2026.
2. Inom ramen för RUPS-arbetet påbörjas omgående ett arbete kring infrastruktur och kollektivtrafik vilket är en avgörande faktor för Göteborgsregionens tillväxt.
3. Kommunalförbundet slutför dessutom arbetet med att införa e-arkiv.

Läs mer om dessa insatser i GR:s plan- och detaljbudget för år 2026 som bifogas detta ärende.

Efter år 2027 planerar GR att återigen redovisa positiva resultat för verksamhetsåret 2028 och framåt. GR:s verksamhet anpassas alltid efter erhållen finansiering. För att skapa stabilitet i verksamheten behöver GR ha positiva resultat över tid och på GR finns en solid grund att stå på.

Resultatbudgeten nedan visar budgeterade intäkter, budgeterade kostnader samt budgeterat resultat för fastställd detaljbudget för 2026, rambudget för 2027 samt plan 2028.

Resultatbudget; detalj 2026, ram 2027 och plan 2028 GR (tkr).

Resultatbudget GR	GR		
	Detalj 2026	Ram 2027	Plan 2028
Verksamhetens intäkter	**471 494**	**485 638**	**500 208**
varav årsavgifter avsedda för GR:s verksamhet	*51 694*	*52 102*	*52 575*
varav årsavgifter transfererade till andra regionala organisationer	*27 310*	*27 345*	*27 380*
Verksamhetens kostnader	**-476 367**	**-486 646**	**-498 198**
Avskrivningar	-4 322	-4 092	-4 110
Verksamhetens nettokostnader	**-9 195**	**-5 100**	**-2 100**
Skatteintäkter/Generella statsbidrag och utjämning	-	-	-
Verksamhetens resultat	**-9 195**	**-5 100**	**-2 100**
Finansiella intäkter	4 195	2 400	2 600
Finansiella kostnader	-	-	-
Resultat efter finansiella poster	**-5 000**	**-2 700**	**500**
Extraordinära poster	-	-	-
Årets resultat	**-5 000**	**-2 700**	**500**

Balansbudget och nyckeltal

GR använder sig av nyckeltalen Soliditet och Kassalikviditet för att säkerställa den finansiella ställningen på kort och lång sikt.

Soliditet definieras här som eget kapital i förhållande till balansomslutningen. Soliditeten anger den finansiella ställningen på lång sikt, det vill säga vilken beredskap som finns för att möta oförutsedda händelser, till exempel framtida resultatförsämringar.

Kassalikviditet definieras här som förhållandet mellan omsättningstillgångar (exklusive varulager) och kortfristiga skulder. Kassalikviditeten visar vilken beredskap som finns för att klara de löpande betalningarna.

Medlemskommunernas årsavgifter

Från och med år 2003 låg GR:s årsavgift länge fast på 68,11 kronor per invånare. En teknisk justering av årsavgiften genomfördes år 2010 med 4 kronor när FoU i Väst inkorporerades som en ordinarie verksamhet inom GR. Dessa 4 kronor hade fram tills dess fakturerats vid sidan av årsavgiften. Ungefär samtidigt beslutade förbundsstyrelsen om ett höjt bidrag till Västkuststiftelsen med 2 kronor per invånare. Sammanlagt uppgick då avgiften för år 2010 till 74,11 kronor per invånare.

Inför budget 2018 höjdes årsavgiften med 1,41 kr per invånare till 75,52 kronor per invånare till följd av nya uppdrag som GR anförtrotts i form av samordningsansvar kring kommunernas gemensamma agerande i hälso- och sjukvårdsfrågor på delregional nivå samt för beredningsansvaret för det delregionala kollektivtrafikrådet (DKR).

Förbundsfullmäktige beslutade inför verksamhetsåret 2022 om en reduktion av årsavgiften med 2,88 kr till 72,64 kr per invånare. Föreslagen nivå på årsavgift för år 2027 blir oförändrad, dvs. 72,64 kr per invånare. Hur den föreslagna totala årsavgiften fördelar sig per medlemskommun framgår av tabellen nedan till höger. Invånarantalet som använts vid framtagandet av den totala årsavgiften utgår från en försiktig uppräkning för år 2027 men framför allt för år 2028 till följd av minskande befolkningsökning.

Balansbudget; detalj 2026, ram 2027 och plan 2028 (tkr).

Balansbudget	GR		
TILLGÅNGAR	Detalj 2026-12-31	Ram 2027-12-31	Plan 2028-12-31
A. Anläggningstillgångar	**27 925**	**23 630**	**19 520**
I. Immateriella anläggningstillgångar	8 686	4 649	612
II. Materiella anläggningstillgångar	509	251	178
III: Finansiella anläggningstillgångar	18 730	18 730	18 730
B. Bidrag till infrastruktur	-	-	-
C. Omsättningstillgångar	**388 974**	**394 963**	**406 812**
I. Förråd mm	28 793	29 657	30 546
II. Fordringar	79 902	82 299	84 768
III. Kortfristiga placeringar	-	-	-
IV. Kassa & Bank	280 279	283 007	291 498
S:A TILLGÅNGAR	***416 899***	***418 593***	***426 332***
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR & SKULDER			
A. Eget kapital	**62 386**	**59 686**	**60 186**
I. Årets resultat	-5 000	-2 700	500
II. Resultatutjämningsreserv	-	-	-
III. Övrigt eget kapital	67 386	62 386	59 686
B. Avsättningar	-	-	-
C. Skulder	**354 513**	**358 907**	**366 146**
I. Långfristiga skulder	-	-	-
II. Kortfristiga skulder	354 513	358 907	366 146
S:A EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR & SKULDER	***416 899***	***418 593***	***426 332***
Soliditet	15,0%	14,3%	14,1%
Likviditet (kassalikv)	109,7%	110,0%	111,1%

Årsavgiftens fördelning per kommun 2026, samt preliminär årsavgift 2027–2028 (tkr).

Årsavgift			
Kommun	2026	2027	2028
Ale	2 366	2 370	2 385
Alingsås	3 103	3 112	3 131
Göteborg	44 239	44 560	44 846
Härryda	2 905	2 903	2 922
Kungsbacka	6 231	6 269	6 309
Kungälv	3 655	3 672	3 695
Lerum	3 165	3 176	3 197
Lilla Edet	1 049	1 047	1 054
Mölndal	5 188	5 228	5 261
Partille	2 983	2 993	3 012
Stenungsund	2 023	2 022	2 035
Tjörn	1 169	1 164	1 171
Öckerö	928	931	937
Summa	**79 004**	**79 447**	**79 955**

GR transfererar till följande organisationer

Transfereringarna fastställs årligen av förbundsstyrelsen i detaljbudgetprocessen. Transfereringarna till Västkuststiftelsen och till VästKom är rörliga och varierar utifrån antalet kommuninvånare. Den totala årsavgiften till GR för 2027 beräknas att uppgå till 79 447 tkr. Av den sammanlagda årsavgiften beräknas sedan nästan 34 procent eller 25 kronor per kommuninvånare att transfereras vidare till andra regionala organisationer.

Business Region Göteborg (BRG) är ett aktiebolag som är helägt av Göteborg Stad. Uppdraget är att bidra till hög sysselsättning, investeringar och ett diversifierat näringsliv i GR:s medlemskommuner. Samarbetet med BRG är reglerat i samverkansavtal där bolaget arbetar med näringslivsutveckling i ett regionalt perspektiv tillsammans med GR:s medlemskommuner.

Göteborg & Co är ett aktiebolag helägt av Göteborgs Stad. Uppdraget är att Göteborg & Co ska vara en, i internationell jämförelse, ledande samverkansplattform för destinationsutveckling. Besöksnäringen är en av de största och snabbast växande basnäringarna i Sverige. Samarbetet mellan Göteborg & Co och GR regleras i ett ramavtal för samverkan.

Urban Futures är ett internationellt forsknings- och kunskapscentrum som arbetar med hållbar stadsutveckling. Alla projekt som genomförs drivs tillsammans av praktiker och forskare. GR är en av åtta partnerorganisationer.

Västsvenska kommunalförbundens samorganisation (Västkom) är en sammanslutning av de fyra kommunalförbunden i Västra Götaland. Uppdraget är att företräda och samordna kommunernas intressen på en regional nivå.

Västkuststiftelsen är en stiftelse med huvudmännen Västra Götalandsregionen, Region Halland och GR. Uppdraget är att bevara och vårda den västsvenska naturen och stimulera friluftslivet.

Transfereringar 2026 och förslag 2027–2028 (tkr)

Transfereringar			
Organisation	Detalj 2026	Ram 2027	Plan 2028
BRG	20 000	20 000	20 000
Göteborg & Co	1 100	1 100	1 100
Urban Futures	400	400	400
Västkom	2 003	2 016	2 028
Västkuststiftelsen	3 807	3 829	3 852
Totalt	**27 310**	**27 345**	**27 380**

Göteborgsregionen (GR) består av 13 kommuner som har valt att jobba tillsammans. Vi driver utvecklingsprojekt, har myndighetsuppdrag, forskar, ordnar utbildningar och är storstadsregionens röst i Västsverige, bland mycket annat. I våra nätverk träffas politiker och tjänstepersoner för att utbyta erfarenheter, bolla idéer och besluta om gemensamma satsningar. Allt för att regionens en miljon invånare ska få ett så bra liv som möjligt.

GÖTEBORGS REGIONEN

www.goteborgsregionen.se

GÖTEBORGS REGIONEN

Avdelning Stab och Konferens
Annika Funkqvist, 0702069036
annika.funkqvist@goteborgsregionen.se

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-01-13

Diarienummer
GRFS-2026-00028

Förbundsstyrelsen

Samrådsunderlag för Göteborgsregionen 2027

Förslag till beslut

Samrådsunderlaget översänds till medlemskommunerna för inhämtande av synpunkter och förslag. Kommunens svar ska vara GR tillhanda senast den 21 april 2026.

Sammanfattning av ärendet

Enligt förbundsordningen ska förbundsstyrelsen bereda medlemskommunerna tillfälle att yttra sig över ett samrådsunderlag avseende budget för nästkommande år. Inför år 2027 har förslag till samrådsunderlag inför beslut kring rambudget tagits fram.

Under våren 2026 slutförs arbetet med att ta fram *Utvecklingsplan för Göteborgsregionen 2050* (tidigare benämnd RUPS). Som nämnts i dialogerna inför och även vid själva Rådslaget i augusti 2024, innehåller denna utvecklingsplan långsiktiga strategier men att det inte är ett hinder för snabbstartade eller mer akuta uppdrag som ändå ryms inom ramen för utvecklingsplanen att starta direkt.

Göteborgsregionen vill nu särskilt uppmana kommuner att i sina svar påtala den typen av uppdrag som de ser behov av.

I övrigt utgår förslaget till rambudget för GR från relevanta styrdokument. Exempel på dessa är förbundsordningen, Agenda 2023, regional utvecklingsstrategi (RUS) inom Västra Götalandsregionen med flera.

Föreliggande budgetförslag för år 2027 är underfinansierad och med att ett negativt resultat om 2 700 tkr budgeteras för år 2027. Förslaget innefattar även att årsavgiftens uppräkning fortsätter att följa invånarantalet i respektive kommun på samma sätt som idag, och i enlighet med den från år 2022 beslutade reduktionen av densamma till 72,64 kr/invånare. Årsavgiften för år 2027 i föreliggande förslag är preliminär och grundar sig på befolkningstalen publicerade av SCB per 2025-11-01 och kommer att justeras när de definitiva befolkningsuppgifterna per 2025-12-31 är publicerade.

Medlemskommunernas synpunkter ska vara GR tillhanda senast 21 april 2026. Beslut fattas i förbundsstyrelsen 29 maj och därefter i förbundsfullmäktige den 16 juni.

Beslutsunderlag

- Förslag till samrådsunderlag rambudget 2027
- Plan- och detaljbudget 2026 (Plan och detaljbudget 2026 | Göteborgsregionen (GR))

Gitte Caous
Förbundsdirektör

Bo Andersson
Ekonomichef

Skickas till

Medlemskommunerna

§ 8

Dnr GRFS-2026-00028

Rambudget för Göteborgsregionen 2027; samrådsunderlag

Förbundsstyrelsens beslut

Samrådsunderlaget översänds till medlemskommunerna för inhämtande av synpunkter och förslag. Kommunens svar ska vara GR tillhanda senast den 21 april 2026.

Sammanfattning av ärendet

Enligt förbundsordningen ska förbundsstyrelsen bereda medlemskommunerna tillfälle att yttra sig över ett samrådsunderlag avseende budget för näst-kommande år. Inför år 2027 har förslag till samrådsunderlag inför beslut kring rambudget tagits fram.

Under våren 2026 slutförs arbetet med att ta fram Utvecklingsplan för Göteborgsregionen 2050 (tidigare benämnd RUPS). Som nämnts i dialogerna inför och även vid själva Rådslaget i augusti 2024, innehåller denna utvecklingsplan långsiktiga strategier men att det inte är ett hinder för snabbstartade eller mer akuta uppdrag som ändå ryms inom ramen för utvecklingsplanen att starta direkt.

Göteborgsregionen vill nu särskilt uppmana kommuner att i sina svar påtala den typen av uppdrag som de ser behov av.

I övrigt utgår förslaget till rambudget för GR från relevanta styrdokument. Exempel på dessa är förbundsordningen, Agenda 2023, regional utvecklings-strategi (RUS) inom Västra Götalandsregionen med flera.

Föreliggande budgetförslag för år 2027 är underfinansierad och med att ett negativt resultat om 2 700 tkr budgeteras för år 2027. Förslaget innefattar även att årsavgiftens uppräkning fortsätter att följa invånarantalet i respektive kommun på samma sätt som idag, och i enlighet med den från år 2022 beslutade reduktionen av densamma till 72,64 kr/invånare. Årsavgiften för år 2027 i föreliggande förslag är preliminär och grundar sig på befolkningstalen publicerade av SCB per 2025-11-01 och kommer att justeras när de definitiva befolkningsuppgifterna per 2025-12-31 är publicerade.

Medlemskommunernas synpunkter ska vara GR tillhanda senast 21 april 2026. Beslut fattas i förbundsstyrelsen 29 maj och därefter i förbundsfullmäktige den 16 juni.

Beslutsunderlag

Förslag till samrådsunderlag rambudget 2027

Plan- och detaljbudget 2026

Förslag på sammanträdet

Jörgen Fogelklou (SD) och Stefan Jägnert (SD) föreslår en ändring innebärande att Urban Future stryks från Transfereringar.

Peter Arvidsson (-) och Martin Wannholt (D) ställer sig bakom Jörgen Fogelklous (SD) och Stefan Jägnerts (SD) förslag.

Ordförande föreslår avslag på Jörgen Fogelklous (SD) och Stefan Jägnerts (SD) förslag på ändring och föreslår bifall till förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordförande frågar om Jörgen Fogelklous (SD) och Stefan Jägnerts (SD) förslag ska avslås eller bifallas och finner att det avslås.

Ordförande frågar sedan om förvaltningens förslag ska bifallas och finner att så sker.

Protokollsanteckning

Jörgen Fogelklou (SD och Stefan Jägnert (SD) reserverar sig till förmån för eget förslag.

Skickas till

Medlemskommunerna

§ 5

Diarienummer 00021/2026

Ekonomiska ramar inför budget 2027

Beslut

Budgetberedningens förslag till kommunstyrelsen

Upprättade ekonomiska ramar inför budget 2027 inklusive budgetjusteringar 2026 antas och översänds till nämnderna.

Sammanfattning

I november 2025 beslutade kommunfullmäktige om Budget 2026 och plan för 2027–2028. Senast i juni ska nämnderna lämna in sitt förslag till Budget 2027 och plan 2028–2029 med utgångspunkt från kommunfullmäktiges beslut i november samt de övriga riktlinjer som lämnas i budgetdirektiv och anvisningar för nämndernas budgetarbete.

I januari 2026 erhöll nämnderna anvisningar för arbetet med att upprätta nämndens budgetförslag.

De ekonomiska ramarna innehåller budgetjusteringar för nämnderna utifrån budgetbeslutet för 2026. Dessa justeringar avser hyror för reinvesteringar under 2025 och fördelning av utrymme för riktade satsningar i löneöversynen samt höjning av stadens friskvårdsbidrag till medarbetare via beslut i kommunstyrelsens arbetsgivar- och organisationsutskott.

I plan 2027 uppgick det strukturella resultatet till 163 mnkr. Även i de nu upprättade ekonomiska ramarna uppgår resultatet till 163 mnkr. Följande justeringar är dock gjorda:

* Uppdatering senaste pensionsprognos, KPAs december 2025.

* Uppdatering senaste skatteprognos, SKR februari 2026.

* Uppdatering senaste PKV (prisindex för kommunal verksamhet), SKR februari 2026, varav cirka 0,3 procent reserveras för riktade satsningar.

* Utrymmet för pris- och lönekompensation samt investeringsrelaterade driftkostnader ligger kvar centralt enligt beslutad anvisning och fördelas ut i höstens budgetprocess inför beslut.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 10 mars 2026.
Ekonomiska ramar inför budget 2027.

Expedieras till

Samtliga stadens nämnder

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-03-10

Dnr
KS 00021/2026

Kristina Axring
Controller

Kommunstyrelsen

Ekonomiska ramar inför budget 2027

Förslag till beslut

Upprättade ekonomiska ramar inför budget 2027 inklusive budgetjusteringar 2026 antas och översänds till nämnderna.

Sammanfattning

I november 2025 beslutade kommunfullmäktige om Budget 2026 och plan för 2027–2028. Senast i juni ska nämnderna lämna in sitt förslag till Budget 2027 och plan 2028–2029 med utgångspunkt från kommunfullmäktiges beslut i november samt de övriga riktlinjer som lämnas i budgetdirektiv och anvisningar för nämndernas budgetarbete.

I januari 2026 erhöll nämnderna anvisningar för arbetet med att upprätta nämndens budgetförslag.

De ekonomiska ramarna innehåller budgetjusteringar för nämnderna utifrån budgetbeslutet för 2026. Dessa justeringar avser hyror för reinvesteringar under 2025 och fördelning av utrymme för riktade satsningar i löneöversynen samt höjning av stadens friskvårdsbidrag till medarbetare via beslut i kommunstyrelsens arbetsgivar- och organisationsutskott.

I plan 2027 uppgick det strukturella resultatet till 163 mnkr. Även i de nu upprättade ekonomiska ramarna uppgår resultatet till 163 mnkr. Följande justeringar är dock gjorda:

- Uppdatering senaste pensionsprognos, KPAs december 2025.
- Uppdatering senaste skatteprognos, SKR februari 2026.
- Uppdatering senaste PKV (prisindex för kommunal verksamhet), SKR februari 2026, varav cirka 0,3 procent reserveras för riktade satsningar.
- Utrymmet för pris- och lönekompensation samt investeringsrelaterade driftkostnader ligger kvar centralt enligt beslutad anvisning och fördelas ut i höstens budgetprocess inför beslut.

Ekonomi

De slutliga ramarna för 2027 beslutas av kommunfullmäktige i november.

Bedömning

Staden baserar kompensationen till nämnderna för pris- och löneutveckling utifrån SKRs prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Indexet revideras i SKRs prognoser under året och utgör bedömningen av kommunsektorns kostnadsutveckling. Det innebär att indexet beaktar alla delar av lönekostnadsökningen och inkluderar således både löneöversyn, behov av riktade satsningar samt annan ökning som tex eventuell löneglidning.

Bedömningen är därmed att den del av indexet som avser arbetskraftskostnader fördelas med en del i det totala anslaget för uppräkning och en del i särskilt central post för lönemedel.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 10 mars 2026
Bilagor:
Ekonomiska ramar inför budget 2027

Expedieras till

Stadens nämnder

Mio Saba Sjösten
Stadsdirektör

Maria Martini
Ekonomichef

Ekonomiska ramar inför budget 2027

2026-03-09

Mnkr	Budget 2026	Justeringar 2026	Uppräkning 2027	Verksamhets förändringar 2027	Summa ram 2027
Byggnadsnämnden	-28,9	-0,2			-29,1
Kommunfullmäktige	-18,1	-0,1		2,3	-15,9
Kommunstyrelsen	-446,0	6,0		3,0	-437,0
Kultur- och fritidsnämnden	-240,0	-3,8		-5,5	-249,3
Miljönämnden	-1,0				-1,0
Servicenämnden	-15,9				-15,9
Skolnämnden	-1 880,6	-2,4		20,2	-1 862,8
Social- och arbetsmarknadsnämnden	-371,1	-0,2			-371,3
Tekniska nämnden, skattefinansierat	-284,8	-0,1			-284,9
Tekniska nämnden, affärsdrivande	-1,1				-1,1
Utbildningsnämnden	-454,1	-1,3		0,1	-455,3
Vård- och omsorgsnämnden	-1 322,2	-4,8			-1 327,0
Nämndernas nettokostnad	**-5 064**	**-6,9**		**20,1**	**-5 051**
Att fördela till nämnderna:					
Investeringsrelaterade driftkostnader				-26,1	-26,1
Uppräkning			-136,0		-136,0
Central post lönemedel (AGU) 2026, ej fördelad	-7				
Central post lönemedel (AGU) 2027, ej fördelad					-7
Avgår interna poster, inkl finansiell leasing	814				854
Pensioner	-286				-294
Semesterlöneskuld	-5				-5
Avskrivningar	-413				-435
Skatteintäkter	4 917				5 175
Generella statsbidrag och utjämning	150				99
Finansnetto, inkl ränta pensioner	-42				-57
Medfinansiering statlig infrastruktur	-4				
Resultat markförsäljning	65				117
Netto exploateringsverksamheten	105				147
Övrigt	9				8
Årets resultat	***239***				***389***
Avgår resultat markförsäljning/exploatering	*-65*				*-117*
Avgår netto exploateringsverksamheten	*-105*				*-147*
Avgår övriga poster, justering strukturella resultat	*42*				*38*
Strukturellt resultat	**111**				**163**
Nettokostnadsandel för löpande verksamhet/strukturellt resultat	**97,8%**				**96,9%**

Förändringar jämfört med budget 2026 (exkl. uppräkning)

Tillkommande nettokostnad (+), avgående nettokostnad (-)

Byggnadsnämnden

Verksamhetsförändringar i plan 2027	
Summa	**0,0**
Justeringar	
Summa	**0,0**

Kommunfullmäktige och övriga nämnder

Verksamhetsförändringar i plan 2027	
Allmänna val	-2,3
Summa	**-2,3**
Justeringar	
Summa	**0,0**

Kommunstyrelsen

Verksamhetsförändringar i plan 2027	
Räddningstjänsten	0,7
Tillfälliga tillskott vid ny mandatperiod	-0,4
Utveckling och förvaltning av stadens system för att möta verksamheternas behov och möjliggöra nya arbetssätt	0,3
Effektivare inköp genom centraliserade upphandlingar, ska fördelas till nämnderna	-1,0
Kompensation för fördröjda planintäkter	-1,0
Politisk sekreterare	-1,6
Summa	**-3,0**
Justeringar	
Summa	**0,0**

Kultur- och fritidsnämnden

Verksamhetsförändringar i plan 2027	
Effektivisering omorganisation	-1,9
Dansproduktion Forsåker	1,9
Ökad hyra nytt stadsmuseum och flytt till Forsåker	3,2
Kapitalkostnader stadsmuseum och konstsamling	2,7
Nytt stadsmusem och konstsamling till Forsåker, ökad tillgänglighet	1,2
Stadsmusym och konstamling, flytt till Forsåker	0,5
Mölndslas innerstad 50 år	-2,5
Förebyggande aktivitet kring ökad fysisk aktivitet, GoCo	0,4
Summa	**5,5**
Justeringar	
Summa	**0,0**

Miljönämnden

Verksamhetsförändringar i plan 2027	
Summa	**0,0**
Justeringar	
Summa	**0,0**

Specifikation investeringsrelaterade driftkostnader i plan 2027:

Driftskostnader i samband med investering, ex. rivning, sanering, evakuering, huvudsakligen skola och förskola	-8,0
Driftskostnader i samband med investering, infrastruktur	3,0
Kapitalkostnader reinvesteringar, att fördela till nämnderna	5,7
Ny-, om- och tillbyggnad skollokaler, 80% kompensation	6,8
Ny-, om- och tillbyggnad förskolelokaler, 80% kompensation	0,8
Tillkommande kapitalkostnader, investering offentliga ytor	9,9
Ökade driftkostnader/tillkommande ytor, exploatering	0,1
Ökade driftkostnader/tillkommande ytor gata, VA	7,7
Ökade driftkostnader/tillkommande ytor park och vattendrag, investering	0,1
Summa	**26,1**

Servicenämnden

Summa	**0,0**
Justeringar	
Summa	**0,0**

Skolnämnden

Verksamhetsförändringar i plan 2027	
Förändrat elevantal, förskoleklass, grundskola, fritidshem	-1,7
Förändrat elevantal, anpassad grundskola	0,5
Förändrat barnantal, förskola och pedagogisk omsorg	-5,5
Kompensation tomma elevplatser	-13,5
Summa	**-20,2**
Justeringar	
Summa	**0,0**

Social- och arbetsmarknadsnämnden

Verksamhetsförändringar i plan 2027	
Summa	**0,0**
Justeringar	
Summa	**0,0**

Tekniska nämnden

Verksamhetsförändringar i plan 2027	
Summa	**0,0**
Justeringar	
Summa	**0,0**

Utbildningsnämnden

Verksamhetsförändringar i plan 2027	
Förändrat elevantal, gymnasieskola	0,4
Förändrat elevantal, anpassad gymnasieskola	0,5
Etablering av ny gymnasieverksamhet	-0,5
Etableringersättning avgår för skolenhet riktad till elever med behov av anpassad skolgång	-0,5
Summa	**-0,1**
Justeringar	
Summa	**0,0**

Vård- och omsorgsnämnden

Verksamhetsförändringar i plan 2027	
Summa	**0,0**
Justeringar	
Summa	**0,0**

§ 4

Diarienummer 00020/2026

Resultatreglering utgående internt eget kapital 2025

Beslut

Budgetberedningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar om resultatreglering och utgående internt eget kapital 2025 i enlighet med upprättat förslag.

Kommunstyrelsen beslutar om tillåtelse för nämnd att använda eget kapital under året.

Sammanfattning

Enligt stadens styrprinciper överförs nämndens resultat i regel i sin helhet till nästkommande år. Överföringen redovisas i en sidoordnad förteckning som benämns som internt eget kapital. Överföringen kan jämkas med hänsyn till prestation, särskilda beslut eller liknande omständigheter.

Nämndernas resultat för 2025 har granskats i samband med bokslutsarbetet genom analyser av respektive nämnd. Efter samråd med förvaltningarna har ett förslag till resultatöverföring till 2026 för respektive nämnd tagits fram och överlämnats till bokslutsberedningen.

Totalt resultatöverförs 19,3 mnkr i eget kapital till 2026. Nämndernas resultat för 2025 uppgick till 127,4 mnkr.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 11 mars 2026.
Internt eget kapital 2025.

Expedieras till

Samtliga stadens nämnder

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-03-12

Dnr
KS 00020/2026

Lovisa Wirdemo
Controller

Kommunstyrelsen

Resultatreglering utgående internt eget kapital 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar om resultatreglering och utgående internt eget kapital 2025 i enlighet med upprättat förslag.

Kommunstyrelsen beslutar om tillåtelse för nämnd att använda eget kapital under året.

Sammanfattning

Enligt stadens styrprinciper överförs nämndens resultat i regel i sin helhet till nästkommande år. Överföringen redovisas i en sidoordnad förteckning som benämns som internt eget kapital. Överföringen kan jämkas med hänsyn till prestation, särskilda beslut eller liknande omständigheter.

Nämndernas resultat för 2025 har granskats i samband med bokslutsarbetet genom analyser av respektive nämnd. Efter samråd med förvaltningarna har ett förslag till resultatöverföring till 2026 för respektive nämnd tagits fram och överlämnats till bokslutsberedningen.

Totalt resultatöverförs 19,3 mnkr i eget kapital till 2026. Nämndernas resultat för 2025 uppgick till 127,4 mnkr.

Ekonomi

Ärendet innebär inga ekonomiska konsekvenser. Enligt styrprinciperna, punkt 4.3 resultatreglering, ska en eventuell skuld täckas under kommande år.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 10 mars 2026.
Internt eget kapital 2025.

Expedieras till

Samtliga nämnder.

Mio Saba
Stadsdirektör

Maria Martini
Ekonomichef

	IB EK 2025	Resultat 2025	Resultat-reglering	UB EK 2025
Byggnadsnämnden				
Byggnadsnämnden				
Totalt	**2,2**	**-1,1**	**1,4**	**2,5**
Kommunfullmäktige				
Fullmäktige	0,0	-0,1	0,1	0,0
Revision	0,9	-0,1		0,8
Valnämnd	0,0	0,0		0,0
Överförmyndarnämnd	0,2	0,3		0,5
Totalt	**1,1**	**0,1**	**0,1**	**1,3**
Kommunstyrelsen				
Ks och dess utskott	0,0	1,7	-1,1	0,6
Samhällsbyggnadsförvaltningen	-4,6	-1,1	1,0	-4,7
Samhällsbyggnadsförvaltningen, Järnväg i Mölndal	26,5	-0,2		26,3
Fastighetsavdelningen, SBF	11,2	28,0	-34,2	5,0
Ks förfogande	0,0	26,1	-26,1	0,0
Ks övrigt	0,0	0,6	-0,6	0,0
Stadsledningsförvaltningen; exklusive IT	17,9	5,5	-0,3	23,1
IT-avdelningen, SLF	4,7	5,7	-1,7	8,7
Räddningsverksamhet	0,0	2,9	-2,9	0,0
Totalt	**55,7**	**69,4**	**-65,9**	**59,1**
Kultur- och fritidsnämnden				
Förening och idrott		1,7	-0,4	
Bibliotek, museum, konst och kultur		0,9	-0,1	
Föreningsbidrag		0,0	0,0	
Fritid och folkhälsa		-0,2	-0,3	
Åbybadet		2,9		
Nämnd administration m.m.		1,5	-0,7	
Totalt	**8,6**	**6,8**	**-1,5**	**13,9**
Miljönämnden				
Miljönämnden				
Totalt	**0,5**	**0,0**	**0,0**	**0,5**
Servicenämnden				
Nämnd		0,0		
Intäktsfinansierad verksamhet		4,1	-5,0	
Kontaktcenter		0,8		
Totalt	**5,9**	**4,9**	**-5,0**	**5,8**
Skolnämnden				
Förskola, pedagogisk omsorg		-5,7	7,5	
Grundskola, fritidshem		7,9	-6,4	
Anpassad grundskola		-6,4	-1,0	
Kulturskola		-0,2	0,1	
Nämnd, administration m.m.		3,5		
Totalt	**12,9**	**-0,9**	**0,2**	**12,2**
Social- och arbetsmarknadsnämnden				
Arbetsmarknadsåtgärder		4,9		
Flyktingmottagande		13,7		
Boenden, nyanlända		1,2		
Individ- och familjeomsorg		5,7		
Ekonomiskt bistånd		3,7		
Nämnd, administration		5,4		
Allmän justering för högt eget kapital			-34,7	
Totalt	**75,9**	**34,7**	**-34,7**	**75,9**
Tekniska nämnden				
Färdtjänst		-2,1		
Stadsmiljö		-3,7	2,1	
Totalt EK skattefinansierad verksamhet	**6,5**	**-5,9**	**2,1**	**2,7**
Vatten och avlopp [1)]	-5,8	4,7		-1,1
Återvinning och avfall, kommunala uppdraget [2)]	-5,3	1,5	2,3	-1,5
Återvinning och avfall, affärsverksamhet	-3,8	2,8		-1,0
Totalt EK avgiftsfinansierad verksamhet	**-14,9**	**9,0**	**2,3**	**-3,6**
Totalt	**-8,4**	**3,1**	**4,4**	**-0,9**
Utbildningsnämnden				
Gymnasieskola		8,1	-8,7	
Anpassad gymnasieskola		-1,4	-1,5	
Vuxenutbildning		3,6		
Nämnd, administration		0,0		
Totalt	**-1,5**	**10,3**	**-10,2**	**-1,4**
Vård- och omsorgsnämnden				
Funktionsstöd		27,5		
Äldreomsorg		-28,9		
Nämnd, förvaltningsledning och stab		1,5	0,4	
Totalt	**-14,2**	**0,1**	**0,4**	**-13,7**
TOTALT	**138,7**	**127,4**	**-110,8**	**158,0**

Handlingsplan för kommunens arbete med förorenade områden

Styrdokument Handlingsplan	*Beslutat av* Kommunstyrelsen dd. § xxx dnr KS xxx	*Giltighetstid* 2026-0x-xx t.o.m. 2029-xx-xx
Ansvarig Bygg- och miljöförvaltningen	*Gäller för* Mölndals stad	*Senast reviderad* 2025-11-12

Innehåll

1. Bakgrund och syfte ... 3
2. Beslut, giltighetstid och uppföljning ... 3
3. Lägesredovisning ... 3
   3.1 Historik ... 4
   3.2 Förekomst av förorenade områden ... 4
   3.3 Tillsynsarbete ... 6
      3.3.1 Händelsestyrd tillsyn ... 7
      3.3.2 Egeninitierad tillsyn ... 7
   3.4 Kommunen som verksamhetsutövare, fastighetsägare och huvudman (roller) ... 7
      3.4.1 Verksamhetsutövaransvar enligt 10 kapitel 2 § miljöbalken ... 8
      3.4.2 Fastighetsförvärvare enligt 10 kapitel 3 § miljöbalken ... 8
      3.4.3 Fastighetsägare ... 8
      3.4.4 Huvudmannaskap och projektledarskap ... 8
   3.5 Styrande prioriteringsgrunder ... 9
   3.6 Kommunens organisation ... 10
      3.6.1 Ansvarsfördelning ... 10
      3.6.2 Kommunstyrelsen ... 10
      3.6.3 Bygg- och miljöförvaltningen ... 10
      3.6.4 Samhällsbyggnadsförvaltningen ... 10
4. Mål för arbetet med förorenade områden ... 11
   4.1 Nationella miljömål ... 11
   4.2 Regionala miljömål ... 11
   4.4 Kommunens åtaganden gällande förorenade områden ... 12
5. Strategi ... 13
6. Aktivitets- och tidsplan ... 13
7. Resursbehov och ekonomi ... 15
   7.1 Resurser ... 15
   7.2 Ekonomi i samband med bidragsprojekt ... 15
   7.3 Ekonomi i samband med ansvar enligt miljöbalken ... 16

Bilaga 1: Objekt där staden är fastighetsägare ... 17

Bilaga 2: Prioriterade objekt utifrån prioriteringsgrunder ... 18

1. Bakgrund och syfte

Ett område anses förorenat när halterna av ett ämne är högre än de naturliga bakgrundshalterna i området. Föroreningar kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Området kan utgöras av mark, vatten, sediment, byggnader och/eller anläggningar. I Mölndals stad finns i dagsläget (år 2025), omkring 250 potentiellt eller konstaterat förorenade områden. Av dessa tillhör 33 stycken riskklass 1 eller 2 och är aktuella att arbeta med inom ramen för Mölndals antagna åtaganden för ett hållbart Mölndal. Samtliga 250 områden kan bli aktuella att hantera någon gång inom till exempel detaljplanearbete eller vid bygglov.

Siffrorna som presenteras i denna handlingsplan är en dagfärsk vara, de uppdateras när ny information tillkommer. Miljöenheten jobbar aktiv med utredningar och åtgärder. Detta arbete innebär att visa objekt kan bli nedklassade, riskklassade eller åtgärdade och får därav en (annan) riskklass eller ändrad status. För att få de mest aktuella siffrorna kan ni kontakta miljöenheten.

Denna handlingsplan ska ses som en överenskommelse och är gemensam för hela kommunens arbete. Handlingsplanen ska ge förutsättningar för ett mer strategiskt och systematiskt arbete för att uppnå miljömålet Giftfri miljö. Planen omfattar såväl tillsyn som annat arbete med förorenade områden och syftar till att tydliggöra vilka prioriteringar som ska göras, vilka resurser som krävs och vilka ansvarsområden respektive förvaltning eller enhet har. I planen finns även strategi och tidsplan för de aktiviteter som behöver genomföras. Tillsynsinsatser specificeras närmare i miljönämndens 3 åriga behovsutredning och årliga tillsynsplan.

2. Beslut, giltighetstid och uppföljning

Handlingsplanen har tagits fram av bygg- och miljöförvaltningen i samarbete med samhällsbyggnadsförvaltningen. Planen antas av kommunstyrelsen och är vägledande för kommunens arbete med förorenade områden.

Bygg- och miljöförvaltningen har det övergripande ansvaret för uppföljning och aktualitetsprövning av handlingsplanen. Planen ska under giltighetstiden hållas aktuell, följas upp och vid behov justeras. Vid behov av ändring eller uppdatering kommer miljönämnden (som kommer att bli bygg- och miljönämnden i framtiden) att framföra förslag till kommunstyrelsen.

3. Lägesredovisning

Lägesbeskrivningen redovisar de förutsättningar i form av antal objekt, ärendetyper, prioriteringsgrunder etc. som påverkar hur Mölndals stad ska bedriva arbetet med förorenade områden.

3.1 Historik

Mölndal betyder kvarndalen, ”mölna” är ett fornnordiskt ord för kvarn. Namnet är känt sedan medeltiden och syftar på alla kvarnar som fanns längs de mäktiga forsarna i Mölndalsån. Slättbygderna nedanför fallen var bördig jordbruksmark och bönderna behövde kvarnar för att mala säd till mjöl. Tidigt började forsen användas till kraftkälla. Vid slutet av 1600-talet fanns det minst 35 anläggningar med mjölkvarnar, sågkvarnar, klädesstampar och pappersbruk. Senare under industrialismens expansion tillkom spinnerier, väverier, bresiljekvarnar[1], sockerbruk och oljekvarnar. Forsen var helt kantad av byggnader.

Under slutet av 1800-talet utvecklades Kvarnbyn till ett av Sveriges viktigare industriområden. De dominerande industrierna kom att bli pappersindustri, textilindustrin och oljeslagerierna. Textilindustrin lades ner 1982, papperstillverkningen i Mölndal lades ner så sent som 2006. Linoljeproduktion fortsatte fram till 1960-talet. Färgbindemedel tillverkades på platsen fram till 2007. Den stora silon revs 2009.

1971 bildade Mölndal, Kållered och Lindome en storkommun; Mölndals kommun. År 2004 tog Mölndal tillbaka benämningen stad.

Mer än 100 år av intensiv industri har lämnat sina spår i mark och grundvatten. På grund av sina stora kulturhistoriska värden klassas Mölndals Kvarnby som ett område av riksintresse för kulturmiljövärden.

3.2 Förekomst av förorenade områden

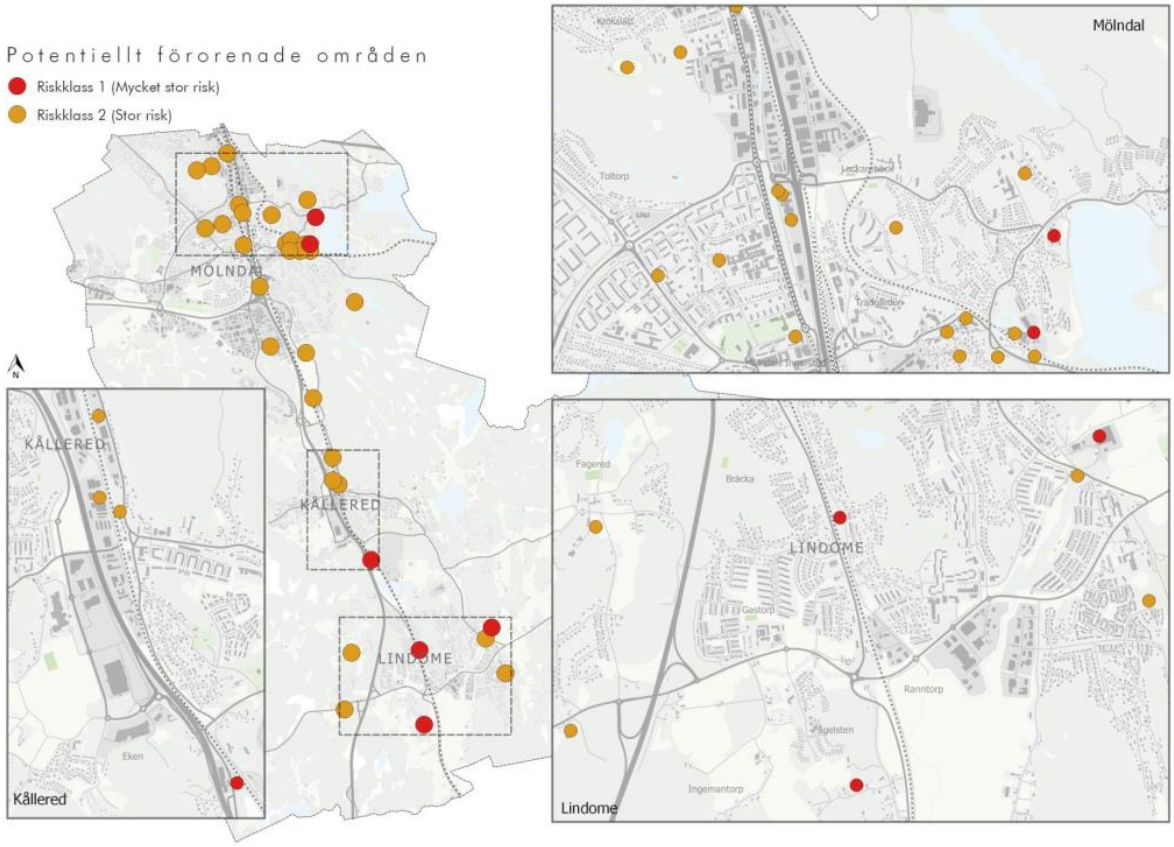
I Mölndals stad finns det idag (år 2025), omkring 250 potentiellt eller konstaterat förorenade områden (objekt). Nästan 90 av dessa är inventerade och riskklassade (se tabell 1). De övriga mer än 160 objekt är enbart identifierade och branschklassade (BK) (se tabell 2). Det innebär att det inte finns lika mycket information om objekten och att risken bedömts översiktligt utifrån bransch för de objekt som är branschklassade.

Inventeringen är huvudsakligen genomförd av Länsstyrelsen på verksamheter som är nedlagda. Inventeringen är utförd enligt en nationell metodik, Metodik för Inventering av Förorenade Områden (MIFO, Naturvårdsverket rapport 4918). Vid inventeringen tilldelas objekten en riskklass från 1-4 där 1 är mycket stor risk och 4 är liten risk för människans hälsa eller miljön. Riskklassningen kan uppdateras om ny information tillkommer.

Samtliga objekt finns samlade i länsstyrelsernas databas över potentiellt förorenade områden, det så kallade EBH-listan. Denna lista uppdateras varje år av miljöenheten och rapporteras till Länsstyrelsen. Objekten finns som en prick (centrerad på fastigheten) i ett kartlager i Spatial Map, under namnet ”Förorenad mark – WMS LST”. Lagret uppdateras automatiskt då EBH-listan uppdateras. Observera att varje punkt kan representera hela eller del av fastigheten och även flera fastigheter. I kartlager i Spatial Map redovisas även de objekt som har riskklass 3 eller 4 eller objekt som inte än har fått en riskklass (E). I detta lager redovisas också när åtgärder har genomförts (KM eller MKM). Åtgärden kan avse en delåtgärd på fastigheten eller en åtgärd på hela fastigheten.

[1] En bresiljekvarn var en kvarn som användes för att finfördela bresiljeträ för olika ändamål, främst för att utvinna färgämne till textilfärgning och som pigment för målarfärg. Bresilja är en typ av trä som används för att utvinna ett rött färgämne, och en bresiljekvarn malde detta trä till ett pulver.

Objekt i riskklass 1 och 2 är nationellt prioriterade att arbeta med (se figur 1). I Mölndals stad finns 33 objekt i riskklass 1 och 2. I bilaga 2 är dessa objekt markerade med ljuslila färg. Prioriteringen finns mer förklarad i paragraf 3.5.

Figur 1: En översiktskarta där alla objekt i riskklass 1 och 2 är markerade

Av alla identifierade men ej klassade objekt (166) finns det 25 objekt med status ”Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad”. Dessa objekt i branschklass 2 och 3 (ljusblå markerade i bilaga 2) ska inventeras och riskklassas, vilket betyder att antalet objekt i riskklass 1 och 2 kan komma att ändras över tiden. I tabell 1 nedan ses fördelning mellan de olika riskklasserna och i tabell 2 redovisas det antal objekt som är kvar att riskklassa.

Total antal objekt i EBH-listan	**Riskklass 1 Mycket stor risk**	**Riskklass 2 Stor risk**	**Riskklass 3 Måttlig risk**	**Riskklass 4 Liten risk**	**Identifierade ej klassade**
Antal	5	28	46	7	166

Tabell 1: Antal riskklassade objekt på EBH-lista i Mölndal stad

Total antal objekt i EBH-listan som är ej riskklassade	**Branschklass 1**	**Branschklass 2**	**Branschklass 3**	**Branschklass 4**

Antal	1	63	90	12
Objekt med status ”Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad”	-	19	6	-

Tabell 2: Antal branschklassade objekt på EBH-lista i Mölndal stad

Naturvårdsverket fick av regeringen 2022 uppgiften att utveckla och stärka den nationella samordningen och vägledningen kring problematiken med PFAS-förorenade områden och styra arbetet framåt, kallat Regeringsuppdraget för PFAS-förorenade områden (RUPFO). RUPFO är uppdelat i fyra delprojekt där delprojekt 1 går ut på att göra en kartläggning av PFAS-förorenade områden i landet där Länsstyrelserna har ett delat ansvar med Naturvårdsverket för genomförandet av kartläggningen (Naturvårdsverket, 2024a). I början av 2025 har Länsstyrelsen skickat ut en lista till kommunen med objekt som ska inventeras med avseende på PFAS. Inventeringen innebär att genomföra en orienterande studie enligt Metodiken för inventering av förorenade områden (MIFO) fas 1 för att få en bättre bild av PFAS-problematiken och väga in PFAS i riskbedömningen (Naturvårdsverket, 1999). PFAS-inventeringen är ett omfattande arbete och kommer ta lång tid att genomföra om samtliga objekt i EBH-stödet ska inventeras. Till en början är det främst objekt med en bransch som kan kopplas till PFAS enligt Naturvårdsverkets branschlista med branschklass (BKL) 1 och 2 som ska inventeras m.a.p. PFAS.

För Mölndals stad innebär det en inventering av drygt 50 objekt. I tabellen nedan är dessa objekt listade efter deras nuvarande status. Efter en ny omgång av inventering med avseende på PFAS kan status ändras och kan det även förekomma att ytterligare åtgärder behöver genomföras. I bilaga 2 är objekt som ska inventeras m.a.p. PFAS orange markerade.

Antal	Aktuell status
7	Ingår i prioriterade objekt att inventera (Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad)
10	Pågående utredning
11	En utredning kommer att påbörjas efter avsluten inventering
5	Åtgärd avslutad eller delåtgärd genomförd
15	Ingen åtgärd

Tabell 3: Antal objekt, sorterade på nuvarande status i EBH-listan att inventera med avseende på förekomst av PFAS

3.3 Tillsynsarbete

Av de objekt på EBH-listan med riskklass 1 och 2 ligger 29 på kommunens tillsynsansvar. Miljöenheten har även tillsyn över objekt som inte är nedlagda utan fortfarande är pågående. Kommunen har tillsynsansvar över 377 verksamheter som, enligt lagstiftning, kallas för miljöfarliga verksamheter. För att få en bild över alla objekt som faller under kommunens tillsynsansvar med inriktning på förorenade områden kollas på bransch och om fastigheten redan är med i EBH-listan. Av dessa 377 verksamheter finns 160 verksamheter på fastigheter som redan finns med på EBH-listan. Av de övriga verksamheterna bedöms 66 pågående verksamheter ha en större risk för att förorena marken än de andra miljöfarliga verksamheterna. Dessa 66 pågående verksamheter behöver inventeras och riskklassas.

Ärenden avseende förorenade områden kan indelas i egeninitierade respektive händelsestyrda ärendetyper. Det egeninitierade tillsynsarbetet ska styras mot de prioriterade

objekten. Inom det händelsestyrda arbetet finns till exempel granskning av detaljplaner i exploateringsärenden eller tillsynsinsatser vid gräv och saneringsarbeten inom förorenade områden. Det är viktig att båda egeninitierad och händelsestyrd tillsyns utförs för att kunna åtgärda alla förorenade områden inom kommunen. Risker med att enbart arbeta med händelsestyrd tillsyn är att förorenade områden som inte är exploateringsobjekt inte åtgärdas. Föroreningar ligger då kvar och kan påverka miljön och människors hälsa negativt. En annan konsekvens är att kostnader för utredningar och saneringsåtgärder kommer betalas av andra aktörer såsom kommunen genom till exempel detaljplanearbete och andra exploatörer vid byggnation, istället för att förorenaren betalar.

Rådgivning och fortbildning av verksamhetsutövare och huvudmän kan ingå i både det händelsestyrda och egeninitierade tillsynsarbetet.

3.3.1 Händelsestyrd tillsyn

Händelsestyrda tillsynsärenden inkommer till tillsynsmyndigheten och kräver handläggning. Exempel på händelsestyrda ärenden är underrättelse av påträffad förorening, anmälan om avhjälpandeåtgärd, utsläpp vid olyckor, hantering av massorna, granskning av detaljplaner samt tillsyn av markarbeten som kan påverka förorenade områden. Inom Mölndals stad uppskattas att det årligen förekommer ca 10 exploateringsärenden eller andra planärenden som berör förorenade områden. Där det finns potentiellt förorenade områden ställs krav på miljötekniska markundersökningar och föroreningssituationen bedöms. Antalet händelsestyrda ärenden uppgår årligen till cirka 40 stycken.

Under giltighetstiden av denna handlingsplan kommer staden påbörja arbetet med att bygga ut befintligt järnvägsspår. Det är ett stort extra arbete som behöver göras utöver den befintliga händelsestyrda tillsynen. Inom järnvägens utvecklingsområde finns cirka 30 objekt som är med i EBH-listan. Arbetet med järnvägsspår berör cirka 41 detaljplaner. Inom ramen för etablering av järnvägen kommer flera markmiljöundersökningar att genomföras.

3.3.2 Egeninitierad tillsyn

Egeninitierade tillsynsärenden är långsiktigt planerade och utövas enligt en prioriteringsordning. Tillsynsmyndigheten utreder prioriterade områden för att fastställa om det finns någon ansvarig för föroreningarna (Poluter Pays Principle) och förelägger om utredning av föroreningens omfattning samt eventuella åtgärder. Om ingen ansvarig verksamhetsutövare eller fastighetsägare finns, finns det möjlighet att söka statsbidrag eller statsstöd. Sådana ansökningar görs tillsammans med samhällsbyggnadsförvaltningen som agerar som huvudman i dessa projekt och bistår med en projektledare.

3.4 Kommunen som verksamhetsutövare, fastighetsägare och huvudman (roller)

En lista över objekt i riskklass 1 och 2 där kommunen är fastighetsägare och/eller ansvarig verksamhetsutövare finns i bilaga 1. Observera att listan kommer att revideras vartefter arbetet med förorenade områden fortgår. Aktuell information går att få från bygg- och miljöförvaltningens miljöenhet.

3.4.1 Verksamhetsutövaransvar enligt 10 kapitel 2 § miljöbalken[2]

Kommunen har genom sin nuvarande eller tidigare verksamhet ansvaret för utredning och eventuellt åtgärder för 5 potentiellt eller konstaterat förorenade områden:

- Flabäckstippen, fastighet Kållered 1:127
- Barnsjödeponin, fastighet Lindome 2:23 med flera
- Kållered fd brandstation, fastighet Våmmedal 3:81
- Två upplag av fibermassor/sediment efter muddring av Mölndalsån 1956, fastighet Stensjön 1:54 och Trädgården 1:76.

Kommunen får även ansvar i egenskap av verksamhetsutövare vid till exempel grävarbeten för ledningar eller exploatering av områden som är eller misstänks vara förorenade.

3.4.2 Fastighetsförvärvare enligt 10 kapitel 3 § miljöbalken[3]

Kommunen berörs i dagsläget inte av ansvar enligt fastighetsförvärvarprincipen.

3.4.3 Fastighetsägare

Kommunen berörs som fastighetsägare av 15 förorenade områden i riskklass 2 (se bilaga 1). Detta innebär i dagsläget inget ansvar att bekosta undersökningar eller åtgärder enligt miljöbalken, se ansvarsgrunderna gällande fastighetsförvärvaransvar ovan. Ansvar för till exempel regelbunden kontroll av läckage från deponierna kan uppkomma[4]. När fler objekt kommer att bli branschklassade kan det hända att fler objekt kommer vara med på denna lista.

3.4.4 Huvudmannaskap och projektledarskap

Kommunen har sedan 2019 varit huvudman för utredning och åtgärd på 12 förorenade områden. (se tabell nedan).

ID nummer EBH-listan	Objektnamn
192824	Före detta kemtvätt i Skäggered, Skäggered 3:38
159767 och 159791	Två industrideponier i Krokslätt, Krokslätt 1:181
159946	Blomgrens handelsträdgård
159836	Svanlinds handelsträdgård
159829	Frithiofs kemiska
159785	Götafors sulfitfabrik
159789	Kishålan
159790	Sodoms torn
194390	Wallmarks tvättinrättning, Alströmer 35
159780	Grevedämmet fd Forsåkers Fabriker
159787	Åby 1:98 fd Forsåkers Fabriker (Skedebro)

Tabell 4: Objekt där kommunen har varit huvudman för utredningarna och åtgärder

[2] För att få verksamhetsutövaransvar krävs att den faktiska driften av verksamheten var igång efter den 1 juli 1969, att man övertagit ansvaret genom fusion, köp eller liknande, eller att man utför grävarbeten eller
exploatering i ett förorenat område.
[3] Aktualiseras då inget verksamhetsutövaransvar finns och man har förvärvat fastigheten efter den 1 januari 1999 och vid tillfället hade kännedom om eller borde haft kännedom om föroreningen.
[4] Ansvar enligt den så kallade ”förvaringsfallsprincipen”, likställs med det ansvar övriga miljöfarliga verksamheter har enligt 9 kapitel miljöbalken, vilket innebär att kontrollera och säkerställa att inget läckage till omgivningen sker från verksamheten/”förvaringen”. Tidpunkt för förvärv har ingen betydelse.

Kommunstyrelsen är huvudman i samtliga fall och samhällsbyggnadsförvaltningen bidrar med projektledare. Miljöstöd och tillsynsmyndighet har varit miljöenheten på bygg- och miljöförvaltningen.

3.5 Styrande prioriteringsgrunder

Inom Mölndals stad finns ett behov att övergripande prioritera mellan de förorenade områdena till följd av ett stort antal objekt, exploateringsdrift inom staden och klimatförändringar som påverkar spridningen av föroreningar.

Miljöenheten har bedömt att följande prioriteringsgrunder för det egeninitierade arbetet är relevanta:

1. Objekt i riskklass 1 och riskklass 2.
2. Områden som riskerar att ha negativ påverkan på värdefull natur, ekosystemtjänster eller vatten(skydds)områden.
3. Nedlagda deponier där kommunen är verksamhetsutövare.
4. Objekt som är misstänkta för spridning av PFAS ämnen.
5. Områden som riskerar att ha negativ påverkan på många människor, till exempel områden med högt exploateringstryck.
6. Objekt som ur ansvarssynpunkt, exempelvis på grund av nedläggning och/eller konkurs, skyndsamt behöver handläggas.
7. Objekt inom ett riskområde för översvämning eller skred.

I tabellen nedan visualiseras antal objekt som tillhör en viss prioriteringsgrund (se även bilaga 2). De sista två rader/kolumner i tabellen berör händelsestyrd tillsyn. De ljusgråa fält anger hur många objekt som tillhör en viss prioriteringsgrund. Ett objekt kan tillhöra flera prioriteringsgrund, så av de 12 pågående projekt tillhör 10 av dessa projekt riskklass 1 eller 2, 5 av dessa projekt ligger i områden som riskerar ha en negativ påverkan på vatten(skydds)områden, 2 av dessa projekt är på en deponi och av dessa 6 projekt finns det en misstanke om att objektet är förorenad med PFAS.

Antal objekt för vilka kommunen har tillsynsansvar

Prioritering	Pågående projekt	RK 1&2*	MKN/ LÅP**	Deponier	PFAS	Prioriterad	Exploatering	Järnvägen
Pågående projekt***	12	10	5	2	6	0	0	0
RK 1&2	10	33	15	5	21	0	1	3
MKN/LÅP	5	15	18	3	14	0	0	4
Deponier	2	5	3	5	5	0	0	0
PFAS	6	21	14	5	48	5	3	6
Prioriterad	0	0	0	0	5	25	1	1
Exploatering	0	1	0	0	3	1	9	1
Järnvägen	0	3	4	0	6	1	1	28

* RK 1&2 = Riskklass 1 och 2
** MKN/ LÅP = Miljö Kvalitets Normer och Lokal Åtgärds Program, båda syftar på att uppnå en god vattenkvalitet i ytvatten inom kommunen
*** pågående projekt där kommunen är huvudman/projektledare

Tabell 5: visualisering av prioriteringsgrunder där ett objekt kan hamna i flera prioriteringsgrunder. För detaljer hänvisas till bilaga 2. Färgerna hänvisas till färgerna i bilaga 2 för att ytterligare visualisera till vilka prioriteringsgrund ett objekt tillhör.

3.6 Kommunens organisation

3.6.1 Ansvarsfördelning

Arbetet med de förorenade områdena sker i samarbete mellan berörda förvaltningar/nämnder. Vissa förvaltningar eller delar av kommunen har ett mer primärt ansvar över vissa delar, vilket förtydligas nedan.

3.6.2 Kommunstyrelsen

- Alla beslut från tillsynsmyndigheter som rör förorenade områden och där kommunen är juridiskt ansvarig ska anses vara adresserade till kommunstyrelsen i Mölndals stad (organisationsnummer 212000-1363).
- Kommunstyrelsen åtar sig att vara huvudman i de fall statliga bidragsmedel för genomförande av undersökningar eller åtgärder beviljas.
- Projektledning är lokaliserad hos Samhällsbyggnadsförvaltningen.

3.6.3 Bygg- och miljöförvaltningen

- Huvudsakliga ansvaret för att informera och stämma av kommande tillsyns- eller bidragsarbete med berörda förvaltningar inför till exempel budgetarbete.
- Huvudsakliga ansvaret för att revidera denna handlingsplan.
- Ansvar för tillsynen och myndighetsutövningen.
- Utreder ansvarsfrågor genom ansvarsbedömningar och ansvarsutredningar.
- Åtar sig att söka bidrag för undersökning och vid behöv för åtgärder där ansvar saknas hos Länsstyrelsen i Västra Götalands län.[5]

3.6.4 Samhällsbyggnadsförvaltningen

- Projektledande i de fall det finns förorenade områden där kommunen är juridisk ansvarig det vill säga har ett verksamhetsutövaransvar enligt 10 kapitel 2 § miljöbalken.

[5] Bidrag kan sökas där juridiskt ansvar enligt miljöbalken saknas helt eller delvis.

- Kan bli ansvariga för att hantera förorenade områden i samband med exploatering av fastigheter (verksamhetsutövaransvaret, 10 kapitel 2 § miljöbalken).
- Projektledande i de fall det finns förorenade områden på fastigheter som kommunen äger.
- Primära ansvaret för att förorenade områden hanteras vid planändring eller annan form av fysisk planering
- Projektledande i de fall kommunen är juridiskt ansvariga att genomföra undersökningar eller åtgärder enligt 10 kapitel 3 § miljöbalken, fastighetsförvärvaransvar.
- Projektledare för ärenden som bekostas av statsstöd eller statsbidrag.
- Förvaltar kommunalt ägd kvartersmark och kommunal mark utanför detaljplan.

4. Mål för arbetet med förorenade områden

4.1 Nationella miljömål

Det övergripande målet för miljöarbetet i Sverige är att vi till nästa generation ska kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. Som ett riktmärke finns 16 nationella miljökvalitetsmål fastställda av riksdagen. Arbetet med förorenade områden berör flera av dessa mål, till exempel Giftfri miljö, God bebyggd miljö och Grundvatten av god kvalitet.

Miljökvalitetsmålet Giftfri miljö innebär:

> ”Att förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället, ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrundsnivåerna.”

Det nationella målet ska vara uppfyllt år 2050.

För att uppnå de nationella miljömålen har de brutits ner till mål på olika nivåer, till exempel preciseringar av miljökvalitetsmål, etappmål, tillsynsmål, regionala tillsynsmål etc.

Regeringen har fastställt sex preciseringar för miljökvalitetsmålet Giftfri miljö var av ett berör förorenade områden: ”*Förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön”*

Det finns för närvarande inte något nationellt etappmål för förorenade områden.

4.2 Regionala miljömål

Regionen, Västra Götalands län, har fastställt regionala (del)mål för att uppnå det nationella miljömål Giftfri miljö. De regionala målen antogs 2013. I målet som gäller förorenade områden har länsstyrelsen antagit följande för att uppnå målet om att alla riskklass 1 och 2 områden ska vara åtgärdade vid 2050.

- År 2025 har användningen ökat av annan teknik än schaktning följt av deponering, utan föregående behandling av massorna.
- År 2025 är minst 25 procent av områdena med mycket stor risk (riskklass 1) för människors hälsa eller miljön är åtgärdade.
- År 2025 är minst 15 procent av områdena med stor risk (riskklass 2) för människors hälsa eller miljön är åtgärdade.
- År 2050 har alla områden med mycket stor risk eller stor risk för människors hälsa eller miljön blivit åtgärdade.

På regional nivå är målet inte uppnått och de kommer inte uppnås i tid heller. För att klara målet till 2050 måste den nuvarande åtgärdstakten för Länsstyrelsen Västra Götaland samt länets kommuner dubblas för riskklass 1 och fyrdubblas för riskklass 2[6].

4.4 Kommunens åtaganden gällande förorenade områden

Mölndals stad hade ett miljömål för förorenade områden som antogs av kommunfullmäktige april 2014 och löd ”Till år 2022 ska samtliga idag kända potentiellt förorenade områden av riskklass 1 (mycket stor risk) och riskklass 2 (stor risk) vara riskbedömda och vid behov åtgärdade”. Det lokala miljömålet var en nedbrytning av det nationella miljömålet Giftfri miljö. I ett led för att uppnå stadens miljömål samt nationella miljömål antogs en handlingsplan.

Mölndals stad har nu inga egna lokala mål gällande förorenade områden utan staden har valt att ställa sig bakom nationella och regionala mål genom sina åtaganden.

De åtgärder där kommuner pekas ut som utförare har bedömts utifrån lokala kunskaper och lägesbilder. I förslaget har prioriteringen av åtgärder för Mölndals stad även skett utifrån ifrån följande utgångspunkter:

- Vi åtar oss åtgärder som innebär styrning och ambitionshöjning: Staden kan och vill göra mer för att bidra till målet.
- Vi åtar oss åtgärder som innebär en fortsättning efter de tidigare lokala miljömålen: Eftersom åtaganden ersätter de tidigare lokala miljömålen.
- Vi åtar oss åtgärder som redan är etablerat arbete, även om det inte innebär ytterligare satsningar: Detta arbete ska självklart fortsätta.
- Vi åtar oss även i vårt svar till länsstyrelsen åtgärder som redan är beslutade i andra styrdokument: För att visa på helheten i vårt miljömålsarbete.

Åtgärdsprogrammet i sin helhet, med samtliga åtgärder och fördjupningar återfinns här: Startsida - Ett hållbart Västra Götaland (hallbartvg.se). Nedan återges enbart de åtgärder där kommuner pekas ut som huvudaktörer och som Mölndals stad har antagit gällande förorenade områden.

<u>Minska spridningen av högfluorerade ämnen (PFAS)</u>

- Undersöka enskilda vattentäkter i närheten av brandövningsplatser eller där släckningsinsatser med fluorerade brandskum genomförts.
- Sanera platser som är kraftigt förorenade av högfluorerade ämnen.

Miljöenheten har de senaste åren haft fokus på PFAS i tillsynen. Framöver behövs dialog med Räddningstjänsten och krav på släckvattenutredningar i vissa detaljplaner

[6] Regional årlig uppföljning av miljömålen 2024, Västra Götaland

och bygglovsbedömningar. Områden med brandstationer ingår i den ordinarie tillsynen och förorenade platser hanteras enligt handlingsplanen. Det saknas välbeprövade metoder för att sanera PFAS, men studier pågår och staden ska följa utvecklingen.

Genomföra kommunala handlingsplaner för förorenade områden

Ta fram och genomför kommunala handlingsplaner för efterbehandling av förorenade områden.

5. Strategi

För att kunna nå uppsatta mål och åtaganden och för att arbeta aktivt mot att nå miljömålet Giftfri miljö kommer Mölndals stad arbeta enligt följande strategi.

- Kommunens berörda förvaltningar ska sträva efter att upprätthålla kompetens och/eller rekrytera för att ha kompetens inom förorenade områden.
- Kommunen ökar kunskapen om föroreningssituationen för objekt i riskklass 1 och 2 genom att översiktliga undersökningar genomförs för dessa objekt.
- Kommunen ökar kunskapen om föroreningssituationen genom att inventera de objekt som enligt Naturvårdsverkets branschklassningslista är kvar att inventera.
- Kommunen ökar kunskapen om föroreningssituationen med PFAS genom att inventera de objekt som enligt Länsstyrelsen behöver inventeras.
- Kommunen bör genom miljötillsynen och i samband med den fysiska planeringen ta i beaktande och minimera effekter av översvämningar och skred som berör förorenade områden.
- Kommunen bör genom den fysiska planeringen se till att berörda potentiellt förorenade områden undersöks och vid behov åtgärdas så att området är lämplig för ändamålet, i enlighet med plan- och bygglagen.
- Kommunen ska vid bygg-, mark- och rivningslov som berör potentiellt eller konstaterat förorenade områden se till att området blir lämpligt för ändamålet.

6. Aktivitets- och tidsplan

För att kunna nå det slutliga målet, giftfri miljö, med arbetet med förorenade områden bedöms följande aktiviteter behöva genomföras under handlingsplanens giltighetsperiod:

Tid	Aktivitet	Antal**	Ansvarig	Kommentar
Egen initierad tillsyn				
2025	Fastställa reviderad handlingsplan	1	Kommunstyrelsen	Efter giltighetstiden har löpt ut ska handlingsplanen uppdateras
Årligen	Uppdatera EBH-listan	1	Bygg- och miljöförvaltningen	Länsstyrelsen skickar årligen ut ett uppdrag om att uppdatera EBH-listan och aktualisera information om objekten.
2025-2028	Inventera objekt misstänkta på PFAS	48	Bygg- och miljöförvaltningen	Länsstyrelsen har skickat ut ett Excel ark med 48

				objekt som är misstänkt för PFAS förorening som ska inventeras.
2025-2028	Inventera prioriterade objekt i branschklass 2 och 3	27	Bygg- och miljöförvaltningen	Prioriterade objekt som ska inventeras. Objekt kan hamna i riskklass 2.
Årligen	Söka bidrag för projekt där det saknas en ansvarig	2-4	Samhällsbyggnads-förvaltningen	Bidragsprojekt som är pågående behöver nytt bidrag när en fas är avslutad och arbetet behöver fortsättas. Därför behövs det ständigt sökas nytt bidrag.
Årligen	Ansvarsutredningar	2-8	Bygg- och miljöförvaltningen	Ansvarsutredningar är aktuell under en kort tid och behöver aktualiseras när ny information tillkommer. De får inte vara äldre än ett år. Inför en ny fas i undersökningen kan det förekomma att flera fastigheter tillkommer. Även för de tillkommande fastigheter behövs en ansvarsutredning.
2025-2027	Markmiljöundersökningar vid objekt där det finns risk för att påverka yt- och grundvatten negativt	20	Bygg- och miljöförvaltningen	Arbete för att som kommun kunna uppnå MKN och inte försämra vattenstatus i kommunen.
Årligen	Översiktliga undersökningar motsvarande MIFO fas 2 samt eventuella efterbehandlingsåtgärder ska genomföras för de objekt som beviljas statliga bidrag för undersökning eller efterbehandling	2-4	Samhällsbyggnads-förvaltningen	Med 2 nya ansökningar per år, som är en låg ambitionsnivå, anses att miljömålet kommer att klaras på sikt.
Händelsestyrd tillsyn				
Vid behov *	Detaljplanarbete	5-10	Samhällsbyggnads-förvaltningen	Siffrorna är hämtat från statistik ur behovsutredning, sammanlagt uppgår händelsestyrda ärenden till cirka 40 stycken per år
Vid behov *	Bygg-, mark- och rivningslov som berör potentiellt/konstaterat förorenat område	15	Bygg- och miljöförvaltningen	Siffrorna är hämtat från statistik ur behovsutredning, sammanlagt uppgår händelsestyrda ärenden till cirka 40 stycken per år
Vid behov *	§28 anmälningar eller andra remisser	20	Kommunen eller externa aktörer	Siffrorna är hämtat från statistik ur behovsutredning, sammanlagt uppgår händelsestyrda ärenden till cirka 40 stycken per år
2025-2028	Granska markmiljöundersökningar till etablering av järnvägen	30	Trafikverket	Inom järnvägens utvecklingsområde finns cirka 30 objekt som är med i EBH-listan där en miljöteknisk mark-undersökning behöver utföras utöver det vanliga händelsestyrda tillsyn

* Med ”Vid behov” menas då det planerade arbetet berörs av ett eller flera potentiellt eller konstaterat förorenade områden. Avstämning ska göras med kartlagret ”Förorenad mark – WMS LST” i Spatial Map och vid kontakt med bygg- och miljöförvaltningen genom till exempel plangrupps- och bygglovsmöten.

** Antal stämmer överens med siffrorna i tabell 5 om inget annat är angiven.

Tabell 6: Redovisning av aktiviteter som behöver för att uppnå det övergripande målet giftfri miljö.

7. Resursbehov och ekonomi

För att nå målen och säkerställa en god miljö behöver alla berörda förvaltningar planera in arbete och budgetera för detta. Resursbehovet kan variera stort från år till år, bland annat beroende av om statliga bidragsmedel beviljas och hur utfallet av de första översiktliga undersökningarna blir för de objekt där kommunen ses som ansvarig enligt 10 kapitel miljöbalken. Behovet av resurser i form av personal blir till exempel större om det finns ett behov av att undersöka vidare och eventuellt åtgärda objekten för att minimera risker för människa och/eller miljö, än om det visar sig att inga ytterligare undersökningar eller åtgärder behövs. Det övergripande resursbehovet åskådliggörs nedan.

7.1 Resurser

Bygg- och miljöförvaltningen behöver upprätthålla kompetens inom arbetet med förorenade områden utifrån ett tillsynsperspektiv.

Samhällsbyggnadsförvaltningen behöver kompetens inom projektledning i de fall bidrag skulle beviljas och i de fall där kommunen ses som ansvarig enligt miljöbalken att genomföra undersökningar och eventuella åtgärder. Samhällsbyggnadsförvaltningen behöver också kompetens inom förorenade områden i de fall stats- eller bidragsfinansierade objekt träder in i åtgärdsskedet. För objekt i undersökningsskedet kan miljöstödet finnas på bygg- och miljöförvaltningens miljöenhet alternativt finns denna kompetens på SBF. Vid åtgärdsförberedelse och åtgärd blir det betydligt mer resurskrävande då både tillsynsmyndighet och miljöstöd behöver vara väl insatta i ärendena.

När det är aktuellt för åtgärd och en anmälan om avhjälpandeåtgärd behöver granskas av tillsynsmyndigheten (miljöenheten) blir det olämpligt att miljöstödet finns på samma enhet.

Bygg- och miljöförvaltningen kommer årligen initiera bidragsansökningar för undersökning och vid behov åtgärder för samtliga områden som saknar juridiskt ansvar enligt miljöbalken. Dessa ansökningar skickas in av projektledaren till Länsstyrelsen.

Kommunen har i dagsläget inte tillgång till någon miljöjurist vilket gör att vi inte kan kvalitetssäkra arbetet med till exempel ansvarsutredningar samt att de mycket komplexa ansvarsutredningarna som ofta finns på de större områdena riskerar att stagnera och dra ut på tiden.

7.2 Ekonomi i samband med bidragsprojekt

Kommunstyrelsen delegerar till projektledande förvaltning att inom ramen för det statliga bidraget besluta om erforderliga inköp, rätt att ingå avtal med sakägare samt fastighetsägare samt rätt att fatta andra nödvändiga beslut för projektets genomförande. Huvudmannens och projektledarens arbete i samband med beviljade bidrag är i stort sett helt bidragsfinansierat.

Arbetet före en ansökan har skickats in och beviljats bekostas av kommunen och om det blir någon (administrativ) uppföljning efter genomfört projekt och slutredovisning kan detta också komma att bekostas av kommunen. Om själva undersökningen eller åtgärden skulle komma att bli dyrare än beviljade medel behöver detta bekostas av kommunen. Det är viktigt att följa de villkor som står i de beslut som kommer i samband med beviljande av bidrag. Om villkoren i beslutet inte följs kan länsstyrelsen komma att kräva tillbaka de beviljade medlen.

7.3 Ekonomi i samband med ansvar enligt miljöbalken

Det är omöjligt att i förväg bedöma vad den totala kostnaden från första undersökning till avslutad åtgärd kan komma att bli för ett objekt. Undersökningar behöver genomföras stegvis och själva åtgärdskostnaden skiljer sig åt mycket beroende på bland annat typ av förorening, saneringsmetod och avgränsningen på det område som behöver saneras. Översiktliga undersökningar i form av förstudier där kommunen är ansvarig, bedöms generellt kosta mellan 150 000-300 000 kronor per objekt. I den siffran ingår främst konsultkostnader (provtagning, analys, sammanställning i rapporter och kontakter med tillsynsmyndigheten).

Undersökningar och åtgärder av objekt där kommunen är juridiskt ansvarig bekostas av kommunstyrelsen även i de fall där annan förvaltning står för genomförandet.

Bygg- och miljöförvaltningen kommer även ta ut tillsynsavgift i enlighet med den timtaxa som är fastställd av kommunfullmäktige. Antal timmar som bygg- och miljöförvaltningen lägger ner på tillsyn varierar, men uppskattningsvis minst 20 timmar per objekt.

För objekt där ansvarig verksamhetsutövare eller fastighetsförvärvare saknas omfattas projektledarens och miljöstödets nedlagda tid av det statliga bidraget eller statsstödet.

Bilaga 1: Objekt där staden är fastighetsägare

Objekt inom riskklass 1 och 2 är prioriterade, i Mölndal stad har vi 33 objekt med riskklass 1 eller 2. Av dessa 33 objekt är staden fastighetsägare och/eller ansvarig verksamhetsutövare av 16 objekt som redovisas i tabellen nedan. Alla objekt där Mölndal stad är fastighetsägare tillhör riskklass 2.

Id	Objektnamn	Status EBH-listan	Fastighet	Projektfas / ansvar
159787	Åby 1:98- Forsåkers fabriker	Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad	GRÖNSPETTEN 2; ÅBY 1:98	Bidragsansökan för utförande av huvudstudie inskickad (ingen ansvarig kvar)
159780	Stensjön 1:36, 1:37 m.fl-Grevedämmet	Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad	STENSJÖN 1:36; STENSJÖN 1:64	Bidragsansökan för utförande av huvudstudie inskickad (ingen ansvarig kvar)
159922	Kikås avfallsupplag	Delåtgärd avslutad - uppföljning ej klar	FORSÅKER 1:123; FORSÅKER 1:125; KIKÅS 1:111; KIKÅS 1:18; KIKÅS 1:195; KIKÅS 1:26; KIKÅS 1:30; KIKÅS 1:31; KIKÅS 1:80; KIKÅS 1:94	Pågående verksamhet, PFAS upptäckt i lakvatten. Ansvar ej utrett
159768	Flabäckstippen	Huvudstudie pågående	KÅLLERED 1:127	Kontrollprogram pågående. Preliminärt helt eller delvis ansvar
159790	Kikås 1:217- Sodoms torn	Förstudie avslutad – huvudstudie ej påbörjad	KIKÅS 1:217	Bidragsansökan för utförande av huvudstudie inskickad (ingen ansvarig kvar)
159789	Kikås 1:217- Kishålan	Förstudie avslutad - ingen åtgärd	KIKÅS 1:217	Förstudie avslutad, ska nedklassas (ingen ansvarig kvar)
194392	Kållereds gamla brandstation	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	VÅMMEDAL 3:81	Förslag till föreläggande om genomförande av miljöteknisk undersökning. Preliminärt helt eller delvis ansvar
188289	Lindome brandstation	*Förstudie pågående*	RANNTORP 2:19	Förstudie genomförd, krav på genomförande av huvudstudie kommer att komma. Preliminärt helt eller delvis ansvar
188288	Mölndals brandstation	*Förstudie pågående*	LÄNSMANNEN 13	Förstudie genomförd, krav på genomförande av huvudstudie kommer att komma. Preliminärt helt eller delvis ansvar
160004	Barnsjötippen (Klockaregården)	Förstudie pågående	LINDOME 2:23; LINDOME 8:28; LINDOME 8:8	Kompletterande provtagning/ kontrollprogram pågående. Preliminärt helt eller delvis ansvar
159791	Krokslätt 1:181 (Skrothöla)	Huvudstudie pågående	KROKSLÄTT 1:181	Beslut om att utföra en komplett huvudstudie överklagades. Begränsat ansvar
159767	Krokslättsvallen	Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad	KROKSLÄTT 1:181	Ingen provtagning har skett under fotbollsplanen. Möjligt förorenad. Preliminärt helt eller delvis ansvar
159784	Forsåker 1:196, Rosenbergs AB	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	FORSÅKER 1:196 (STRUMPFABRIKEN 1)	Nuvarande Mölndals museum. Preliminärt helt eller delvis ansvar
159779	Grevedämmet - AB Forma	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	STENSJÖN 1:66	Ingen information i dagsläget. Preliminärt inget ansvar
159946	Blomgrens Handelsträdgård	Huvudstudie avslutad - åtgärd ej påbörjad	FORSÅKER 1:176; ~~SANDBÄCK 1:130*~~	Undersökt handelsträdgård, föroreningarna finns kvar i marken. Preliminärt inget ansvar
159792	Stensjön 1:54	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	STENSJÖN 1:54	Muddermassorna deponi. Preliminärt helt eller delvis ansvar

*) Kommunen är inte fastighetsägare av fastigheten Sandbäck 1:130

Bilaga 2: Prioriterade objekt utifrån prioriteringsgrunder

Tabellen visar prioriterade objekt. Färgerna ange olika prioriteringsgrunder. Alla objekt i listan är med på EBH-listan där endast nedlagda verksamheter redovisas.

Pågående projekt
PFAS
Prioriterad
RK 1 och 2
MKN
Järnvägen
Exploateringsärende
LÅP
Deponier

Administrativ information					Ansvar	Bran
Id	Objektnamn	Status	Tillsyns-myndighet	Fastighet	Ansvarig finns	Primär bran
159983	Visitkort-Specialisten HB	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	ÄLGEN 7	Ej utrett	Grafisk indus
159971	KRYPTONGASEN 4	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	KRYPTONGASEN 4	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
159960	Argongatan 8	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	GASLYKTAN 8	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
159956	AB Göteborgs Järnförädling	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	SANDBÄCK 1:171	Ej utrett	Skrothanteri skrothandel
159955	VÄSTKUSTENS AKUSTIK OCH MONTAGE AB	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	SANDBÄCK 1:140	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
159949	Papyrus Trädgård	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	FORSÅKER 1:139; TIDIGARE FASTIGHETSBETECKNING:FORSÅKER 1:222	Ej utrett	Plantskola
159943	GULLERS TRADING AB	Åtgärd avslutad – uppföljning genomförd	Kommun	BERGUVEN 7	Ej utrett	Grafisk indus
159942	BERGUVEN 4	Identifiering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	BERGUVEN 4	Ej utrett	Bilvårdsanläg bilverkstad s
159937	Zebro AB	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	NEONGASEN 1	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
* 159931	Mölndals Bildemontering	Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad	Kommun	SYRGASEN 7	Ej utrett	Skrothanteri skrothandel
159908	Nya Tyglagret	Identifiering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	VÅMMEDAL 1:22	Ej utrett	Grafisk indus

159892	Spinnaren 3	Identifiering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	SPINNAREN 3	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
159891	Spinnaren 2	Identifiering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	SPINNAREN 2	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
159888	Preem	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	RANNTORP 3:1	Ej utrett	Drivmedelsh
159886	Presenten 2	Identifiering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	PRESENTEN 2	Ej utrett	Bilvårdsanläg bilverkstad s
159880	HYDROPRESS HUBER AB	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	LINDOME 3:77	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
159878	Scanmineral Sweden AB	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	LINDOME 3:47	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
159842	Verkstad m.m (Leoparden)	Identifiering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	LEOPARDEN 2	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
159841	Kängurun 13	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	KÄNGURUN 13	Ej utrett	Textilindustr
159825	Nötskrikan 7	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Kommun	NÖTSKRIKAN 7	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
* 159812	Götaverkens fönsterfabrik fd	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	BACKEN 1:74; KÅLLERED 3:1	Ej utrett	Glasindustri
159809	Backen 1:31	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	BACKEN 1:31	Ej utrett	Skrothanteri skrothandel
159805	Spinnaren 1, f.d Claes Johansson & Co	Delåtgärd avslutad - uppföljning genomförd	Kommun	SPINNAREN 1	Ej utrett	Drivmedelsh
159804	Stockrosen 8	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	STOCKROSEN 8	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
159803	Stockrosen 7	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	STOCKROSEN 7	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
159801	Krokslätt1:160 fd stg 3320, 3278 (år 1956)	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	KROKSLÄTT 1:160	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
159799	Pelargonian 3	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	PELARGONIAN 3	Ej utrett	Ytbehandling
159798	Pelargonian 2	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Kommun	PELARGONIAN 2	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
* 159794	Leoparden 2	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	LEOPARDEN 2	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
159793	Presenten 1	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	PRESENTEN 1	Ej utrett	Textilindustr
159782	Kvarnfallet 1	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	KVARNFALLET 1	Ej utrett	Massa och pappersindu
159772	Lindenhof 4-6	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	LINDENHOF 4; LINDENHOF 5; LINDENHOF 6	Ej utrett	Sekundära m
* 192824	F.d. kemtvätt i Skäggered	*Åtgärd avslutad - uppföljning ej klar*	Kommun	SKÄGGERED 3:38	Nej	Kemtvätt - m lösningsmed
159787	Åby 1:98- Forsåkers fabriker	Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad	Kommun	GRÖNSPETTEN 1; GRÖNSPETTEN 2; ÅBY 1:98	Nej	Textilindustr

159780	Stensjön 1:36, 1:37 m.fl-Grevedämmet	Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad	Kommun	STENSJÖN 1:36; STENSJÖN 1:37; STENSJÖN 1:39; STENSJÖN 1:64	Nej	Sågverk mec
159785	Kvarnhjulet 2 - Götafors	Förstudie pågående	Kommun	KVARNHJULET 2	Ej utrett	Massa och pappersindu
159817	Ericsson Microwave System	Delåtgärd avslutad - uppföljning genomförd	Kommun	LACKAREBÄCK 1:21; SNÖDROPPEN 2; STYVMORSVIOLEN 4; TULPANEN 1; TULPANEN 3; TUSENSKÖNAN 2; TUSENSKÖNAN 4; TUSENSKÖNAN 6; TUSENSKÖNAN 7; TÖRNROSEN 3; VALLMON 6	Ja	Ytbehandling metaller elektrolytisk processer
159922	Kikås avfallsupplag	Delåtgärd avslutad - uppföljning ej klar	Kommun	FORSÅKER 1:123; FORSÅKER 1:125; KIKÅS 1:111; KIKÅS 1:18; KIKÅS 1:195; KIKÅS 1:26; KIKÅS 1:30; KIKÅS 1:31; KIKÅS 1:80; KIKÅS 1:94	Ej utrett	Avfallsdepor farligt, farligt
159761	August Werner & Co (Eriksbergs färgeri, Lindome)	Delåtgärd pågående	Länsstyrelse	ANNESTORP 3:33	Ja	Textilindustr
159829	Frithiofs Kemiska	Huvudstudie pågående	Kommun	BRÄCKA 2:1	Nej	Kemtvätt - m lösningsmed
159768	Flabäckstippen	Huvudstudie pågående	Kommun	KÅLLERED 1:127; KÅLLERED 1:20	Ja	Avfallsdepor farligt, farligt
159790	Kikås 1:217- Sodoms torn	Förstudie pågående	Kommun	KIKÅS 1:217	Nej	Massa och pappersindu
159789	Kikås 1:217- Kishålan	Förstudie avslutad - ingen åtgärd	Kommun	KIKÅS 1:217	Nej	Massa och pappersindu
194392	Kållereds gamla brandstation	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Kommun	VÅMMEDAL 3:81	Ja	Brandövning
193570	Äldre brandstation, Mölndal	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	TRÄDGÅRDEN 1:122	Ej utrett	Brandövning
* 193569	Lindome gamla brandstation	*Förstudie pågående*	Kommun	ANNESTORP 2:511	Ja	Brandövning
* 188289	Lindome brandstation	*Förstudie pågående*	Kommun	RANNTORP 2:19	Ja	Brandövning
* 188288	Mölndals brandstation	*Förstudie pågående*	Kommun	LÄNSMANNEN 13	Ej utrett	Brandövning
* 188287	Flabäck övningsplats	*Inventering pågående*	Kommun	KÅLLERED 1:127	Ej utrett	Brandövning
178218	Visitkort-Specialisten	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	ÄLGEN 10	Ej utrett	Grafisk indus
160008	HÄLLESÅKERS RENINGSVERK	Identifiering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	HÄLLESÅKER 3:78	Ej utrett	Avloppsrenir
160004	Barnsjötippen (Klockaregården)	Förstudie pågående	Kommun	LINDOME 2:23; LINDOME 8:28; LINDOME 8:8	Ja	Industridepo
159978	Vardagsbilder Bolaget	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	FORSÅKER 1:30 => Kallkällan 2	Ej utrett	Grafisk indus
159977	Göteborgstryckeri Magnus Iversén AB	Delåtgärd avslutad - uppföljning genomförd	Kommun	KUSKEN 2	Ej utrett	Grafisk indus
159976	G2 Grafiska AB	Förstudie avslutad – huvudstudie ej påbörjad	Kommun	MURMELDJURET 4	Ej utrett	Grafisk indus
159930	SYRGASEN 3	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	SYRGASEN 3	Ej utrett	Grafisk indus
159927	Billes Tryckeri AB	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	KRYDDPEPPARN 1	Ej utrett	Grafisk indus

159915	Plast & Plåt AB	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	VÅMMEDAL 3:113	Ej utrett	Ytbehandling metaller elektrolytisk processer
159914	Pressteknik Blomgren & Johansson AB fd	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Kommun	VÅMMEDAL 3:101	Ja	Ytbehandling metaller elektrolytisk processer
159903	TK Industrihotell	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	TORREKULLA 1:91	Ej utrett	Färgindustri
159898	Torrekulla 1:172	Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad	Kommun	TORREKULLA 1:172	Ja	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
159894	AB Tengblad & Co	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	STOCKROSEN 12	Ej utrett	Grafisk indus
159866	Volmeco AB Lindome 6:118	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Länsstyrelse	LINDOME 6:118	Ej utrett	Övrigt BKL 2
159865	Lindome 2:70	Identifiering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	LINDOME 2:70	Ej utrett	Grafisk indus
159856	Hällesåker 3:80	Åtgärd avslutad - uppföljning genomförd	Kommun	HÄLLESÅKER 3:80	Ej utrett	Grafisk indus
159851	Volmeco AB Lindome 6:119	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Länsstyrelse	LINDOME 6:119	Ja	Övrigt BKL 2
159826	Sabema/Galvano Lammert fd	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Kommun	GÄSTGIVAREGÅRDEN 2; GÄSTGIVAREGÅRDEN 5	Ja	Ytbehandling metaller elektrolytisk processer
159816	Nonylfenolfabriken	Åtgärd avslutad - uppföljning genomförd	Kommun	KROKSLÄTT 1:2	Ja	Övrig organi industri
159813	ÅVC Smidesvägen Lindome	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	LINDOME 6:32	Ej utrett	Mellanlagrin sorteringssta
159796	Pelargonian 5	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Kommun	PELARGONIAN 5	Ja	Ytbehandling metaller elektrolytisk processer
159791	Krokslätt 1:181	Huvudstudie pågående	Kommun	KROKSLÄTT 1:181	Nej	Avfallsdepor farligt, farligt
159788	Forsåker: kemtvätt färgerier mfl	Förstudie avslutad - ingen åtgärd	Kommun	FORSÅKER 1:154; FORSÅKER 1:255	Ej utrett	Kemtvätt - m lösningsmed
159786	Stensjötvätt	Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad	Kommun	MUSTAD 6	Ja	Kemtvätt - m lösningsmed
159784	Forsåker 1:196, Rosenbergs AB	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Kommun	FORSÅKER 1:196	Ja	Textilindustr
159779	Grevedämmet - AB Forma	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Kommun	STENSJÖN 1:66	Nej	Textilindustr
159773	Pelargonian, verkstad, gjuteri mm	Delåtgärd avslutad - uppföljning genomförd	Kommun	PELARGONIAN 4	Ja	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
159771	SOAB:s Centrallager + Lackarebäcksdeponin	Delåtgärd avslutad - uppföljning genomförd	Kommun	ISBINGEN 3; LACKAREBÄCK 1:1; LACKAREBÄCK 1:12; LACKAREBÄCK 1:13; LACKAREBÄCK 1:7; LACKAREBÄCK 1:8; LACKAREBÄCK 1:9	Ja	Industridepo
* 159769	Krokslätts Fabriker	*Delåtgärd avslutad - uppföljning genomförd*	Kommun	KÄNGURUN 18	Ja	Textilindustr

159767	Krokslättsvallen	Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad	Kommun	KROKSLÄTT 1:181	Nej	Industridepo
159764	Grustaget - SOAB:s lager	Huvudstudie avslutad - åtgärd ej påbörjad	Länsstyrelse	GRUSTAGET 1	Delvis	Övrig organi industri
* 159760	Klippan Mölndal AB (Papyrus)	Delåtgärd pågående	Kommun	*FORSÅKER 1:101*	Ja	Massa och pappersindu
194390	Wallmarks tvättinrättning	Huvudstudie avslutad - ingen åtgärd	Kommun	ALSTRÖMER 35	Nej	Kemtvätt - m lösningsmed
159884	Mölndals cementvarufabrik fd	Åtgärd avslutad - uppföljning genomförd		MYRTEN 1	Ej utrett	Betong- och cementindus
188367	Spinneri, Annestorp	Förstudie pågående	Kommun	ANNESTORP 3:30	Ej utrett	Textilindustr
159802	Pelargonian 8 (eg. Stadsäga 4364 år 1956)	Åtgärd avslutad - uppföljning genomförd	Kommun	PELARGONIAN 8; TRÄDGÅRDEN 1:76	Ja	Varv med ha lösningsmed båtbottenfär
* 159995	SPIMFAB: Texaco	*Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad*	Kommun	RÖDTUNGAN 3	Ej utrett	SPIMFAB
* 159948	Mekpart AB	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	VALLMON 1	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
159947	Ställverk Åkersenapen	Identifiering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	ÅKERSENAPEN 4; ÅKERSENAPEN 3	Ej utrett	Transformato
* 159795	Mölndals metallgjuteri	Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad		*BOSGÅRDEN 1:69; TIDIGARE FASTIGHETSBETECKNING:BOSGÅRDEN 1:73 numera Lupinen 1*	Ej utrett	Tungmetallg
160002	Intercut AB, Lundgrens Prod. service HB	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	TULPANEN 3	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
159970	Nature´s Own	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad		GASTUBEN 2	Ej utrett	Tillverkning rengöringsm
159968	Kontikab	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	NEONGASEN 3	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
159946	Blomgrens Handelsträdgård	Huvudstudie avslutad - åtgärd ej påbörjad	Kommun	FORSÅKER 1:176; SANDBÄCK 1:130	Nej	Plantskola
159945	HORNUGGLAN 2	Förstudie avslutad - ingen åtgärd	Kommun	HORNUGGLAN 2	Ej utrett	Bilvårdsanläg bilverkstad s
159933	Hyrhöjden AB	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	KRYPTONGASEN 3	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
159920	Ess-produkter	Förstudie avslutad - ingen åtgärd	Kommun	TULEBO 5:1	Ej utrett	Övrig organi industri
159879	Produktionsautomatik Lindome AB	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	LINDOME 3:51	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
159836	Svanlinds Handelsträdgård	Huvudstudie avslutad - åtgärd ej påbörjad	Kommun	SANDBÄCK 1:86	Nej	Plantskola
* 159810	Kållereds kemtvätt	*Huvudstudie pågående*	Kommun	BACKEN 1:75	Ja	Kemtvätt - m lösningsmed
159792	Stensjön 1:54	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Kommun	STENSJÖN 1:54	Ja	Övrigt BKL 2
159766	AB Möllans Tvättbar	Förstudie avslutad - ingen åtgärd	Kommun	HEIDENSTAM 1	Ja	Kemtvätt - m lösningsmed

159973	Mölndals Mekaniska Verkstad	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	BLÄCKSVAMPEN 2	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
159951	TRIAB	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	SKINNTICKAN 2	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
* 159814	Panncentral, Stretered	*Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad*	Kommun	STRETERED 1:181	Ej utrett	Förbränning
194479	Växthus i Åby	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	ÅBY 1:84	Ej utrett	Plantskola
159832	Ikea kållered	Delåtgärd avslutad - uppföljning genomförd	Kommun	KÅLLERED 1:135; VÅMMEDAL 2:172	Ja	Övrigt BKL 2
159961	Wennerlunds	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	HELIUMGASEN 1	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed
159934	Modul-System	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	KRYPTONGASEN 8	Ej utrett	Verkstadsind halogenerad lösningsmed

Handlingsplan för kommunens arbete med förorenade områden

Styrdokument Handlingsplan	Beslutat.av Kommunstyrelsen dd. § xxx dnr KS xxx	Giltighetstid 2025-xx-xx t.o.m. 2028-xx-xx
Ansvarig Bygg- och miljöförvaltningen	Gäller.för. Mölndals stad	Senast.reviderad. 2025-11-12

Innehåll

1. Bakgrund och syfte 3
2. Beslut, giltighetstid och uppföljning 3
3. Lägesredovisning 3
   3.1 Historik 4
   3.2 Förekomst av förorenade områden 4
   3.3 Tillsynsarbete 6
      3.3.1 Händelsestyrd tillsyn 7
      3.3.2 Egeninitierad tillsyn 7
   3.4 Kommunen som verksamhetsutövare, fastighetsägare och huvudman (roller) 8
      3.4.1 Verksamhetsutövaransvar enligt 10 kapitel 2 § miljöbalken 8
      3.4.2 Fastighetsförvärvare enligt 10 kapitel 3 § miljöbalken 8
      3.4.3 Fastighetsägare 8
      3.4.4 Huvudmannaskap och projektledarskap 8
   3.5 Styrande prioriteringsgrunder 9
   3.6 Kommunens organisation 10
      3.6.1 Ansvarsfördelning 10
      3.6.2 Kommunstyrelsen 10
      3.6.3 Bygg- och miljöförvaltningen 10
      3.6.4 Samhällsbyggnadsförvaltningen 11
4. Mål för arbetet med förorenade områden 11
   4.1 Nationella miljömål 11
   4.2 Regionala miljömål 12
   4.4 Kommunens åtaganden gällande förorenade områden 12
5. Strategi 13
6. Aktivitets- och tidsplan 14
7. Resursbehov och ekonomi 15
   7.1 Resurser 15
   7.2 Ekonomi i samband med bidragsprojekt 16
   7.3 Ekonomi i samband med ansvar enligt miljöbalken 16

Bilaga 1: Objekt där staden är fastighetsägare 17

Bilaga 2: Prioriterade objekt utifrån prioriteringsgrunder 18

1. Bakgrund och syfte

Ett område anses förorenat när halterna av ett ämne är högre än de naturliga bakgrundshalterna i området. Föroreningar kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Området kan utgöras av mark, vatten, sediment, byggnader och/eller anläggningar. I Mölndals stad finns i dagsläget (år 2025), omkring 250 potentiellt eller konstaterat förorenade områden. Av dessa tillhör 33 stycken riskklass 1 eller 2 och är aktuella att arbeta med inom ramen för Mölndals antagna åtaganden för ett hållbart Mölndal. Samtliga 250 områden kan bli aktuella att hantera någon gång inom till exempel detaljplanearbete eller vid bygglov.

Siffrorna som presenteras i denna handlingsplan är en dagfärsk vara, de uppdateras när ny information tillkommer. Miljöenheten jobbar aktiv med utredningar och åtgärder. Detta arbete innebär att visa objekt kan bli nedklassade, riskklassade eller åtgärdade och får därav en (annan) riskklass eller ändrad status. För att få de mest aktuella siffrorna kan ni kontakta miljöenheten.

Denna handlingsplan ska ses som en överenskommelse och är gemensam för hela kommunens arbete. Handlingsplanen ska ge förutsättningar för ett mer strategiskt och systematiskt arbete för att uppnå miljömålet Giftfri miljö. Planen omfattar såväl tillsyn som annat arbete med förorenade områden och syftar till att tydliggöra vilka prioriteringar som ska göras, vilka resurser som krävs och vilka ansvarsområden respektive förvaltning eller enhet har. I planen finns även strategi och tidsplan för de aktiviteter som behöver genomföras. Tillsynsinsatser specificeras närmare i miljönämndens 3 åriga behovsutredning och årliga tillsynsplan.

2. Beslut, giltighetstid och uppföljning

Handlingsplanen har tagits fram av bygg- och miljöförvaltningen i samarbete med samhällsbyggnadsförvaltningen. Planen antas av kommunstyrelsen och är vägledande för kommunens arbete med förorenade områden.

Bygg- och miljöförvaltningen har det övergripande ansvaret för uppföljning och aktualitetsprövning av handlingsplanen. Planen ska under giltighetstiden hållas aktuell, följas upp och vid behov justeras. Vid behov av ändring eller uppdatering kommer miljönämnden (som kommer att bli bygg- och miljönämnden i framtiden) att framföra förslag till kommunstyrelsen.

3. Lägesredovisning

Lägesbeskrivningen redovisar de förutsättningar i form av antal objekt, ärendetyper, prioriteringsgrunder etc. som påverkar hur Mölndals stad ska bedriva arbetet med förorenade områden.

3.1 Historik

Mölndal betyder kvarndalen, ”mölna” är ett fornnordiskt ord för kvarn. Namnet är känt sedan medeltiden och syftar på alla kvarnar som fanns längs de mäktiga forsarna i Mölndalsån. Slättbygderna nedanför fallen var bördig jordbruksmark och bönderna behövde kvarnar för att mala säd till mjöl. Tidigt började forsen användas till kraftkälla. Vid slutet av 1600-talet fanns det minst 35 anläggningar med mjölkvarnar, sågkvarnar, klädesstampar och pappersbruk. Senare under industrialismens expansion tillkom spinnerier, väverier, bresiljekvarnar[1], sockerbruk och oljekvarnar. Forsen var helt kantad av byggnader.

Under slutet av 1800-talet utvecklades Kvarnbyn till ett av Sveriges viktigare industriområden. De dominerande industrierna kom att bli pappersindustri, textilindustrin och oljeslagerierna. Textilindustrin lades ner 1982, papperstillverkningen i Mölndal lades ner så sent som 2006. Linoljeproduktion fortsatte fram till 1960-talet. Färgbindemedel tillverkades på platsen fram till 2007. Den stora silon revs 2009.

1971 bildade Mölndal, Kållered och Lindome en storkommun; Mölndals kommun. År 2004 tog Mölndal tillbaka benämningen stad.

Mer än 100 år av intensiv industri har lämnat sina spår i mark och grundvatten. På grund av sina stora kulturhistoriska värden klassas Mölndals Kvarnby som ett område av riksintresse för kulturmiljövärden.

3.2 Förekomst av förorenade områden

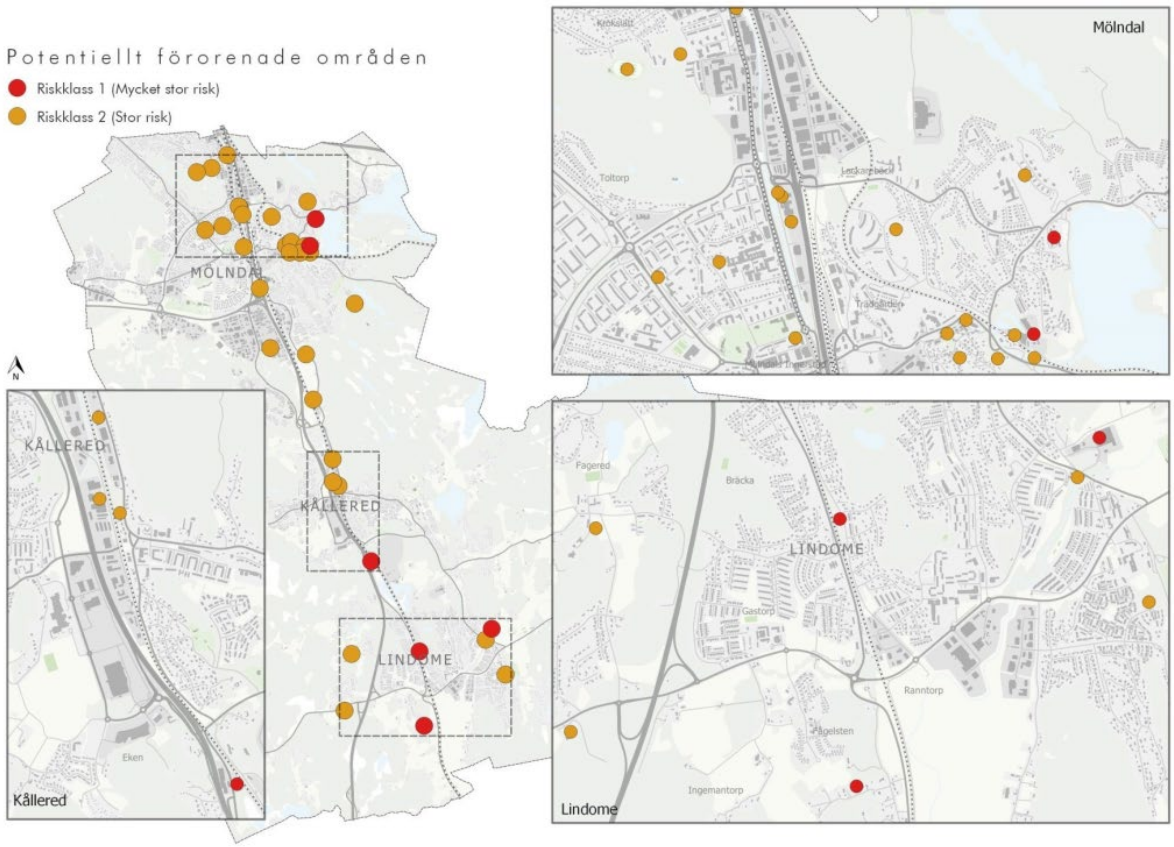
I Mölndals stad finns det idag (år 2025), omkring 250 potentiellt eller konstaterat förorenade områden (objekt). Nästan 90 av dessa är inventerade och riskklassade (se tabell 1). De övriga mer än 160 objekt är enbart identifierade och branschklassade (BK) (se tabell 2). Det innebär att det inte finns lika mycket information om objekten och att risken bedömts översiktligt utifrån bransch för de objekt som är branschklassade.

Inventeringen är huvudsakligen genomförd av Länsstyrelsen på verksamheter som är nedlagda. Inventeringen är utförd enligt en nationell metodik, Metodik för Inventering av Förorenade Områden (MIFO, Naturvårdsverket rapport 4918). Vid inventeringen tilldelas objekten en riskklass från 1-4 där 1 är mycket stor risk och 4 är liten risk för människans hälsa eller miljön. Riskklassningen kan uppdateras om ny information tillkommer.

Samtliga objekt finns samlade i länsstyrelsernas databas över potentiellt förorenade områden, det så kallade EBH-listan. Denna lista uppdateras varje år av miljöenheten och rapporteras till Länsstyrelsen. Objekten finns som en prick (centrerad på fastigheten) i ett kartlager i Spatial Map, under namnet ”Förorenad mark – WMS LST”. Lagret uppdateras automatiskt då EBH-listan uppdateras. Observera att varje punkt kan representera hela eller del av fastigheten och även flera fastigheter. I kartlager i Spatial Map redovisas även de objekt som har riskklass 3 eller 4 eller objekt som inte än har fått en riskklass (E). I detta lager redovisas också när åtgärder har genomförts (KM eller MKM). Åtgärden kan avse en delåtgärd på fastigheten eller en åtgärd på hela fastigheten.

[1] En bresiljekvarn var en kvarn som användes för att finfördela bresiljeträ för olika ändamål, främst för att utvinna färgämne till textilfärgning och som pigment för målarfärg. Bresilja är en typ av trä som används för att utvinna ett rött färgämne, och en bresiljekvarn malde detta trä till ett pulver.

Objekt i riskklass 1 och 2 är nationellt prioriterade att arbeta med (se figur 1). I Mölndals stad finns 33 objekt i riskklass 1 och 2. I bilaga 2 är dessa objekt markerade med ljuslila färg. Prioriteringen finns mer förklarad i paragraf 3.5.

Figur 1: En översiktskarta där alla objekt i riskklass 1 och 2 är markerade

Av alla identifierade men ej klassade objekt (166) finns det 25 objekt med status ”Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad”. Dessa objekt i branschklass 2 och 3 (ljusblå markerade i bilaga 2) ska inventeras och riskklassas, vilket betyder att antalet objekt i riskklass 1 och 2 kan komma att ändras över tiden. I tabell 1 nedan ses fördelning mellan de olika riskklasserna och i tabell 2 redovisas det antal objekt som är kvar att riskklassa.

Total antal objekt i EBH-listan	Riskklass 1 Mycket stor risk	Riskklass 2 Stor risk	Riskklass 3 Måttlig risk	Riskklass 4 Liten risk	Identifierade ej klassade
Antal	5	28	46	7	166

Tabell 1: Antal riskklassade objekt på EBH-lista i Mölndal stad

Total antal objekt i EBH-listan som är ej riskklassade	Branschklass 1	Branschklass 2	Branschklass 3	Branschklass 4
Antal	1	63	90	12
Objekt med status ”Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad”	-	19	6	-

Tabell 2: Antal branschklassade objekt på EBH-lista i Mölndal stad

Naturvårdsverket fick av regeringen 2022 uppgiften att utveckla och stärka den nationella samordningen och vägledningen kring problematiken med PFAS-förorenade områden och styra arbetet framåt, kallat Regeringsuppdraget för PFAS-förorenade områden (RUPFO). RUPFO är uppdelat i fyra delprojekt där delprojekt 1 går ut på att göra en kartläggning av PFAS-förorenade områden i landet där Länsstyrelserna har ett delat ansvar med Naturvårdsverket för genomförandet av kartläggningen (Naturvårdsverket, 2024a). I början av 2025 har Länsstyrelsen skickat ut en lista till kommunen med objekt som ska inventeras med avseende på PFAS. Inventeringen innebär att genomföra en orienterande studie enligt Metodiken för inventering av förorenade områden (MIFO) fas 1 för att få en bättre bild av PFAS-problematiken och väga in PFAS i riskbedömningen (Naturvårdsverket, 1999). PFAS-inventeringen är ett omfattande arbete och kommer ta lång tid att genomföra om samtliga objekt i EBH-stödet ska inventeras. Till en början är det främst objekt med en bransch som kan kopplas till PFAS enligt Naturvårdsverkets branschlista med branschklass (BKL) 1 och 2 som ska inventeras m.a.p. PFAS.

För Mölndals stad innebär det en inventering av drygt 50 objekt. I tabellen nedan är dessa objekt listade efter deras nuvarande status. Efter en ny omgång av inventering med avseende på PFAS kan status ändras och kan det även förekomma att ytterligare åtgärder behöver genomföras. I bilaga 2 är objekt som ska inventeras m.a.p. PFAS orange markerade.

Antal	Aktuell status
7	Ingår i prioriterade objekt att inventera (Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad)
10	Pågående utredning
11	En utredning kommer att påbörjas efter avsluten inventering
5	Åtgärd avslutad eller delåtgärd genomförd
15	Ingen åtgärd

Tabell 3: Antal objekt, sorterade på nuvarande status i EBH-listan att inventera med avseende på förekomst av PFAS

3.3 Tillsynsarbete

Av de objekt på EBH-listan med riskklass 1 och 2 ligger 29 på kommunens tillsynsansvar. Miljöenheten har även tillsyn över objekt som inte är nedlagda utan fortfarande är pågående. Kommunen har tillsynsansvar över 377 verksamheter som, enligt lagstiftning, kallas för miljöfarliga verksamheter. För att få en bild över alla objekt som faller under kommunens tillsynsansvar med inriktning på förorenade områden kollas på bransch och om fastigheten redan är med i EBH-listan. Av dessa 377 verksamheter finns 160 verksamheter på fastigheter som redan finns med på EBH-listan. Av de övriga verksamheterna bedöms 66 pågående verksamheter ha en större risk för att förorena marken än de andra miljöfarliga verksamheterna. Dessa 66 pågående verksamheter behöver inventeras och riskklassas.

Ärenden avseende förorenade områden kan indelas i egeninitierade respektive händelsestyrda ärendetyper. Det egeninitierade tillsynsarbetet ska styras mot de prioriterade objekten. Inom det händelsestyrda arbetet finns till exempel granskning av detaljplaner i exploateringsärenden eller tillsynsinsatser vid gräv och saneringsarbeten inom förorenade områden. Det är viktig att båda egeninitierad och händelsestyrd tillsyns utförs för att kunna åtgärda alla förorenade områden inom kommunen. Risker med att enbart arbeta med händelsestyrd tillsyn är att förorenade områden som inte är exploateringsobjekt inte åtgärdas. Föroreningar ligger då kvar och kan påverka miljön och människors hälsa negativt. En annan konsekvens är att kostnader för utredningar och saneringsåtgärder kommer betalas av andra aktörer såsom kommunen genom till exempel detaljplanearbete och andra exploatörer vid byggnation, istället för att förorenaren betalar.

Rådgivning och fortbildning av verksamhetsutövare och huvudmän kan ingå i både det händelsestyrda och egeninitierade tillsynsarbetet.

3.3.1 Händelsestyrd tillsyn

Händelsestyrda tillsynsärenden inkommer till tillsynsmyndigheten och kräver handläggning. Exempel på händelsestyrda ärenden är underrättelse av påträffad förorening, anmälan om avhjälpandeåtgärd, utsläpp vid olyckor, hantering av massorna, granskning av detaljplaner samt tillsyn av markarbeten som kan påverka förorenade områden. Inom Mölndals stad uppskattas att det årligen förekommer ca 10 exploateringsärenden eller andra planärenden som berör förorenade områden. Där det finns potentiellt förorenade områden ställs krav på miljötekniska markundersökningar och föroreningssituationen bedöms. Antalet händelsestyrda ärenden uppgår årligen till cirka 40 stycken.

Under giltighetstiden av denna handlingsplan kommer staden påbörja arbetet med att bygga ut befintligt järnvägsspår. Det är ett stort extra arbete som behöver göras utöver den befintliga händelsestyrda tillsynen. Inom järnvägens utvecklingsområde finns cirka 30 objekt som är med i EBH-listan. Arbetet med järnvägsspår berör cirka 41 detaljplaner. Inom ramen för etablering av järnvägen kommer flera markmiljöundersökningar att genomföras.

3.3.2 Egeninitierad tillsyn

Egeninitierade tillsynsärenden är långsiktigt planerade och utövas enligt en prioriteringsordning. Tillsynsmyndigheten utreder prioriterade områden för att fastställa om det finns någon ansvarig för föroreningarna (Poluter Pays Principle) och förelägger om utredning av föroreningens omfattning samt eventuella åtgärder. Om ingen ansvarig verksamhetsutövare eller fastighetsägare finns, finns det möjlighet att söka statsbidrag eller statsstöd. Sådana ansökningar görs tillsammans med samhällsbyggnadsförvaltningen som agerar som huvudman i dessa projekt och bistår med en projektledare.

3.4 Kommunen som verksamhetsutövare, fastighetsägare och huvudman (roller)

En lista över objekt i riskklass 1 och 2 där kommunen är fastighetsägare och/eller ansvarig verksamhetsutövare finns i bilaga 1. Observera att listan kommer att revideras vartefter arbetet med förorenade områden fortgår. Aktuell information går att få från bygg- och miljöförvaltningens miljöenhet.

3.4.1 Verksamhetsutövaransvar enligt 10 kapitel 2 § miljöbalken[2]

Kommunen har genom sin nuvarande eller tidigare verksamhet ansvaret för utredning och eventuellt åtgärder för 5 potentiellt eller konstaterat förorenade områden:

- Flabäckstippen, fastighet Kållered 1:127
- Barnsjödeponin, fastighet Lindome 2:23 med flera
- Kållered fd brandstation, fastighet Vårmedal 3:81
- Två upplag av fibermassor/sediment efter muddring av Mölndalsån 1956, fastighet Stensjön 1:54 och Trädgården 1:76.

Kommunen får även ansvar i egenskap av verksamhetsutövare vid till exempel grävarbeten för ledningar eller exploatering av områden som är eller misstänks vara förorenade.

3.4.2 Fastighetsförvärvare enligt 10 kapitel 3 § miljöbalken[3]

Kommunen berörs i dagsläget inte av ansvar enligt fastighetsförvärvarprincipen.

3.4.3 Fastighetsägare

Kommunen berörs som fastighetsägare av 15 förorenade områden i riskklass 2 (se bilaga 1). Detta innebär i dagsläget inget ansvar att bekosta undersökningar eller åtgärder enligt miljöbalken, se ansvarsgrunderna gällande fastighetsförvärvaransvar ovan. Ansvar för till exempel regelbunden kontroll av läckage från deponierna kan uppkomma[4]. När fler objekt kommer att bli branschklassade kan det hända att fler objekt kommer vara med på denna lista.

3.4.4 Huvudmannaskap och projektledarskap

Kommunen har sedan 2019 varit huvudman för utredning och åtgärd på 12 förorenade områden. (se tabell nedan).

ID nummer EBH-listan	Objektnamn
192824	Före detta kemtvätt i Skäggered, Skäggered 3:38
159767 och 159791	Två industrideponier i Krokslätt, Krokslätt 1:181
159946	Blomgrens handelsträdgård
159836	Svanlinds handelsträdgård
159829	Frithiofs kemiska
159785	Götafors sulfitfabrik

[2] För att få verksamhetsutövaransvar krävs att den faktiska driften av verksamheten var igång efter den 1 juli 1969, att man övertagit ansvaret genom fusion, köp eller liknande, eller att man utför grävarbeten eller exploatering i ett förorenat område.
[3] Aktualiseras då inget verksamhetsutövaransvar finns och man har förvärvat fastigheten efter den 1 januari 1999 och vid tillfället hade kännedom om eller borde haft kännedom om föroreningen.
[4] Ansvar enligt den så kallade ”förvaringsfallsprincipen”, likställs med det ansvar övriga miljöfarliga verksamheter har enligt 9 kapitel miljöbalken, vilket innebär att kontrollera och säkerställa att inget läckage till omgivningen sker från verksamheten/”förvaringen”. Tidpunkt för förvärv har ingen betydelse.

159789	Kishålan
159790	Sodoms torn
194390	Wallmarks tvättinrättning, Alströmer 35
159780	Grevedämmet fd Forsåkers Fabriker
159787	Åby 1:98 fd Forsåkers Fabriker (Skedebro)

Tabell 4: Objekt där kommunen har varit huvudman för utredningarna och åtgärder

Kommunstyrelsen är huvudman i samtliga fall och samhällsbyggnadsförvaltningen bidrar med projektledare. Miljöstöd och tillsynsmyndighet har varit miljöenheten på bygg- och miljöförvaltningen.

3.5 Styrande prioriteringsgrunder

Inom Mölndals stad finns ett behov att övergripande prioritera mellan de förorenade områdena till följd av ett stort antal objekt, exploateringsdrift inom staden och klimatförändringar som påverkar spridningen av föroreningar.

Miljöenheten har bedömt att följande prioriteringsgrunder för det egeninitierade arbetet är relevanta:

1. Objekt i riskklass 1 och riskklass 2.
2. Områden som riskerar att ha negativ påverkan på värdefull natur, ekosystemtjänster eller vatten(skydds)områden.
3. Nedlagda deponier där kommunen är verksamhetsutövare.
4. Objekt som är misstänkta för spridning av PFAS ämnen.
5. Områden som riskerar att ha negativ påverkan på många människor, till exempel områden med högt exploateringstryck.
6. Objekt som ur ansvarssynpunkt, exempelvis på grund av nedläggning och/eller konkurs, skyndsamt behöver handläggas.
7. Objekt inom ett riskområde för översvämning eller skred.

I tabellen nedan visualiseras antal objekt som tillhör en viss prioriteringsgrund (se även bilaga 2). De sista två rader/kolumner i tabellen berör händelsestyrd tillsyn. De ljusgråa fält anger hur många objekt som tillhör en viss prioriteringsgrund. Ett objekt kan tillhöra flera prioriteringsgrunder, tex på första raden har vi tolv pågående projekt varav tio tillhör riskklass 1 eller 2, fem av dessa projekt ligger i områden som riskerar ha en negativ påverkan på vatten(skydds)områden, två av dessa projekt är på en deponi och av dessa sex projekt finns det en misstanke om att objektet är förorenad med PFAS.

Antal objekt för vilka kommunen har tillsynsansvar

Prioritering	Pågående projekt	RK 1&2*	MKN/ LÅP**	Deponier	PFAS	Prioriterad	Exploatering	Järnvägen
Pågående projekt***	12	10	5	2	6	0	0	0
RK 1&2	10	33	15	5	21	0	1	3
MKN/LÅP	5	15	18	3	14	0	0	4
Deponier	2	5	3	5	5	0	0	0
PFAS	6	21	14	5	48	5	3	6
Prioriterad	0	0	0	0	5	25	1	1
Exploatering	0	1	0	0	3	1	11	1
Järnvägen	0	3	4	0	6	1	1	28

* RK 1&2 = Riskklass 1 och 2

** MKN/ LÅP = Miljö Kvalitets Normer och Lokal Åtgärds Program, båda syftar på att uppnå en god vattenkvalitet i ytvatten inom kommunen

*** pågående projekt där kommunen är huvudman/projektledare

Tabell 5: visualisering av prioriteringsgrunder där ett objekt kan hamna i flera prioriteringsgrunder. För detaljer hänvisas till bilaga 2. Färgerna hänvisas till färgerna i bilaga 2 för att ytterligare visualisera till vilka prioriteringsgrund ett objekt tillhör.

3.6 Kommunens organisation

3.6.1 Ansvarsfördelning

Arbetet med de förorenade områdena sker i samarbete mellan berörda förvaltningar/nämnder. Vissa förvaltningar eller delar av kommunen har ett mer primärt ansvar över vissa delar, vilket förtydligas nedan.

3.6.2 Kommunstyrelsen

- Alla beslut från tillsynsmyndigheter som rör förorenade områden och där kommunen är juridiskt ansvarig ska anses vara adresserade till kommunstyrelsen i Mölndals stad (organisationsnummer 212000-1363).
- Kommunstyrelsen åtar sig att vara huvudman i de fall statliga bidragsmedel för genomförande av undersökningar eller åtgärder beviljas.
- Projektledning är lokaliserad hos Samhällsbyggnadsförvaltningen.

3.6.3 Bygg- och miljöförvaltningen

- Huvudsakliga ansvaret för att informera och stämma av kommande tillsyns- eller bidragsarbete med berörda förvaltningar inför till exempel budgetarbete.
- Huvudsakliga ansvaret för att revidera denna handlingsplan.
- Ansvar för tillsynen och myndighetsutövningen.
- Utreder ansvarsfrågor genom ansvarsbedömningar och ansvarsutredningar.
- Åtar sig att söka bidrag för undersökning och vid behöv för åtgärder där ansvar saknas hos Länsstyrelsen i Västra Götalands län.[5]

[5] Bidrag kan sökas där juridiskt ansvar enligt miljöbalken saknas helt eller delvis.

3.6.4 Samhällsbyggnadsförvaltningen

- Projektledande i de fall det finns förorenade områden där kommunen är juridisk ansvarig det vill säga har ett verksamhetsutövaransvar enligt 10 kapitel 2 § miljöbalken.
- Kan bli ansvariga för att hantera förorenade områden i samband med exploatering av fastigheter (verksamhetsutövaransvaret, 10 kapitel 2 § miljöbalken).
- Projektledande i de fall det finns förorenade områden på fastigheter som kommunen äger.
- Primära ansvaret för att förorenade områden hanteras vid planändring eller annan form av fysisk planering
- Projektledande i de fall kommunen är juridiskt ansvariga att genomföra undersökningar eller åtgärder enligt 10 kapitel 3 § miljöbalken, fastighetsförvärvaransvar.
- Projektledare för ärenden som bekostas av statsstöd eller statsbidrag.
- Förvaltar kommunalt ägd kvartersmark och kommunal mark utanför detaljplan.

4. Mål för arbetet med förorenade områden

4.1 Nationella miljömål

Det övergripande målet för miljöarbetet i Sverige är att vi till nästa generation ska kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. Som ett riktmärke finns 16 nationella miljökvalitetsmål fastställda av riksdagen. Arbetet med förorenade områden berör flera av dessa mål, till exempel Giftfri miljö, God bebyggd miljö och Grundvatten av god kvalitet.

Miljökvalitetsmålet Giftfri miljö innebär:

> ”Att förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället, ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrundsnivåerna.”

Det nationella målet ska vara uppfyllt år 2050.

För att uppnå de nationella miljömålen har de brutits ner till mål på olika nivåer, till exempel preciseringar av miljökvalitetsmål, etappmål, tillsynsmål, regionala tillsynsmål etc.

Regeringen har fastställt sex preciseringar för miljökvalitetsmålet Giftfri miljö var av ett berör förorenade områden: ”Förorenade.områden.är.åtgärdade.i.så.stor.utsträckning.att.de.inte.utgör. något.hot.mot.människors.hälsa.eller.miljön‹ .

Det finns för närvarande inte något nationellt etappmål för förorenade områden.

4.2 Regionala miljömål

Regionen, Västra Götalands län, har fastställt regionala (del)mål för att uppnå det nationella miljömål Giftfri miljö. De regionala målen antogs 2013. I målet som gäller förorenade områden har länsstyrelsen antagit följande för att uppnå målet om att alla riskklass 1 och 2 områden ska vara åtgärdade vid 2050.

- År 2025 har användningen ökat av annan teknik än schaktning följt av deponering, utan föregående behandling av massorna.
- År 2025 är minst 25 procent av områdena med mycket stor risk (riskklass 1) för människors hälsa eller miljön är åtgärdade.
- År 2025 är minst 15 procent av områdena med stor risk (riskklass 2) för människors hälsa eller miljön är åtgärdade.
- År 2050 har alla områden med mycket stor risk eller stor risk för människors hälsa eller miljön blivit åtgärdade.

På regional nivå är målet inte uppnått och de kommer inte uppnås i tid heller. För att klara målet till 2050 måste den nuvarande åtgärdstakten för Länsstyrelsen Västra Götaland samt länets kommuner dubblas för riskklass 1 och fyrdubblas för riskklass 2[6].

4.4 Kommunens åtaganden gällande förorenade områden

Mölndals stad hade ett miljömål för förorenade områden som antogs av kommunfullmäktige april 2014 och löd ”Till år 2022 ska samtliga idag kända potentiellt förorenade områden av riskklass 1 (mycket stor risk) och riskklass 2 (stor risk) vara riskbedömda och vid behov åtgärdade”. Det lokala miljömålet var en nedbrytning av det nationella miljömålet Giftfri miljö. I ett led för att uppnå stadens miljömål samt nationella miljömål antogs en handlingsplan.

Mölndals stad har nu inga egna lokala mål gällande förorenade områden utan staden har valt att ställa sig bakom nationella och regionala mål genom sina åtaganden.

De åtgärder där kommuner pekas ut som utförare har bedömts utifrån lokala kunskaper och lägesbilder. I förslaget har prioriteringen av åtgärder för Mölndals stad även skett utifrån ifrån följande utgångspunkter:

- Vi åtar oss åtgärder som innebär styrning och ambitionshöjning: Staden kan och vill göra mer för att bidra till målet.
- Vi åtar oss åtgärder som innebär en fortsättning efter de tidigare lokala miljömålen: Eftersom åtaganden ersätter de tidigare lokala miljömålen.
- Vi åtar oss åtgärder som redan är etablerat arbete, även om det inte innebär ytterligare satsningar: Detta arbete ska självklart fortsätta.
- Vi åtar oss även i vårt svar till länsstyrelsen åtgärder som redan är beslutade i andra styrdokument: För att visa på helheten i vårt miljömålsarbete.

Åtgärdsprogrammet i sin helhet, med samtliga åtgärder och fördjupningar återfinns här: Startsida - Ett hållbart Västra Götaland (hallbartvg.se). Nedan återges enbart de åtgärder där kommuner pekas ut som huvudaktörer och som Mölndals stad har antagit gällande förorenade områden.

[6] Regional årlig uppföljning av miljömålen 2024, Västra Götaland

Minska spridningen av högfluorerade ämnen (PFAS)

- Undersöka enskilda vattentäkter i närheten av brandövningsplatser eller där släckningsinsatser med fluorerade brandskum genomförts.
- Sanera platser som är kraftigt förorenade av högfluorerade ämnen.

Miljöenheten har de senaste åren haft fokus på PFAS i tillsynen. Framöver behövs dialog med Räddningstjänsten och krav på släckvattenutredningar i vissa detaljplaner och bygglovsbedömningar. Områden med brandstationer ingår i den ordinarie tillsynen och förorenade platser hanteras enligt handlingsplanen. Det saknas välbeprövade metoder för att sanera PFAS, men studier pågår och staden ska följa utvecklingen.

Genomföra kommunala handlingsplaner för förorenade områden

Ta fram och genomför kommunala handlingsplaner för efterbehandling av förorenade områden.

5. Strategi

För att kunna nå uppsatta mål och åtaganden och för att arbeta aktivt mot att nå miljömålet Giftfri miljö kommer Mölndals stad arbeta enligt följande strategi.

- Kommunens berörda förvaltningar ska sträva efter att upprätthålla kompetens och/eller rekrytera för att ha kompetens inom förorenade områden.
- Kommunen ökar kunskapen om föroreningssituationen för objekt i riskklass 1 och 2 genom att översiktliga undersökningar genomförs för dessa objekt.
- Kommunen ökar kunskapen om föroreningssituationen genom att inventera de objekt som enligt Naturvårdsverkets branschklassningslista är kvar att inventera.
- Kommunen ökar kunskapen om föroreningssituationen med PFAS genom att inventera de objekt som enligt Länsstyrelsen behöver inventeras.
- Kommunen bör genom miljötillsynen och i samband med den fysiska planeringen ta i beaktande och minimera effekter av översvämningar och skred som berör förorenade områden.
- Kommunen bör genom den fysiska planeringen se till att berörda potentiellt förorenade områden undersöks och vid behov åtgärdas så att området är lämplig för ändamålet, i enlighet med plan- och bygglagen.
- Kommunen ska vid bygg-, mark- och rivningslov som berör potentiellt eller konstaterat förorenade områden se till att området blir lämpligt för ändamålet.

6. Aktivitets- och tidsplan

För att kunna nå det slutliga målet, giftfri miljö, med arbetet med förorenade områden bedöms följande aktiviteter behöva genomföras under handlingsplanens giltighetsperiod:

Tid	Aktivitet	Antal**	Ansvarig	Kommentar
Egen initierad tillsyn				
2025	Fastställa reviderad handlingsplan	1	Kommunstyrelsen	Efter giltighetstiden har löpt ut ska handlingsplanen uppdateras
Årligen	Uppdatera EBH-listan	1	Bygg- och miljöförvaltningen	Länsstyrelsen skickar årligen ut ett uppdrag om att uppdatera EBH-listan och aktualisera information om objekten.
2025-2028	Inventera objekt misstänkta på PFAS	48	Bygg- och miljöförvaltningen	Länsstyrelsen har skickat ut ett Excel ark med 48 objekt som är misstänkt för PFAS förorening som ska inventeras.
2025-2028	Inventera prioriterade objekt i branschklass 2 och 3	27	Bygg- och miljöförvaltningen	Prioriterade objekt som ska inventeras. Objekt kan hamna i riskklass 2.
Årligen	Söka bidrag för projekt där det saknas en ansvarig	2-4	Samhällsbyggnads-förvaltningen	Bidragsprojekt som är pågående behöver nytt bidrag när en fas är avslutad och arbetet behöver fortsättas. Därför behövs det ständigt sökas nytt bidrag.
Årligen	Ansvarsutredningar	2-8	Bygg- och miljöförvaltningen	Ansvarsutredningar är aktuell under en kort tid och behöver aktualiseras när ny information tillkommer. De får inte vara äldre än ett år. Inför en ny fas i undersökningen kan det förekomma att flera fastigheter tillkommer. Även för de tillkommande fastigheter behövs en ansvarsutredning.
2025-2027	Markmiljöundersökningar vid objekt där det finns risk för att påverka yt- och grundvatten negativt	20	Bygg- och miljöförvaltningen	Arbete för att som kommun kunna uppnå MKN och inte försämra vattenstatus i kommunen.
Årligen	Översiktliga undersökningar motsvarande MIFO fas 2 samt eventuella efterbehandlingsåtgärder ska genomföras för de objekt som beviljas statliga bidrag för undersökning eller efterbehandling	2-4	Samhällsbyggnads-förvaltningen	Med 2 nya ansökningar per år, som är en låg ambitionsnivå, anses att miljömålet kommer att klaras på sikt.
Händelsestyrd tillsyn				
Vid behov *	Detaljplanarbete	5-10	Samhällsbyggnads-förvaltningen	Siffrorna är hämtat från statistik ur behovsutredning, sammanlagt uppgår händelsestyrda ärenden till cirka 40 stycken per år

Vid behov *	Bygg-, mark- och rivningslov som berör potentiellt/konstaterat förorenat område	15	Bygg- och miljöförvaltningen	Siffrorna är hämtat från statistik ur behovsutredning, sammanlagt uppgår händelsestyrda ärenden till cirka 40 stycken per år
Vid behov *	§28 anmälningar eller andra remisser	20	Kommunen eller externa aktörer	Siffrorna är hämtat från statistik ur behovsutredning, sammanlagt uppgår händelsestyrda ärenden till cirka 40 stycken per år
2025-2028	Granska markmiljöundersökningar till etablering av järnvägen	30	Trafikverket	Inom järnvägens utvecklingsområde finns cirka 30 objekt som är med i EBH-listan där en miljöteknisk mark-undersökning behöver utföras utöver det vanliga händelsestyrda tillsyn

* Med ”Vid behov” menas då det planerade arbetet berörs av ett eller flera potentiellt eller konstaterat förorenade områden. Avstämning ska göras med kartlagret ”Förorenad mark – WMS LST” i Spatial Map och vid kontakt med bygg- och miljöförvaltningen genom till exempel plangrupps- och bygglovsmöten.

** Antal stämmer överens med siffrorna i tabell 5 om inget annat är angiven.

Tabell 6: Redovisning av aktiviteter som behöver för att uppnå det övergripande målet giftfri miljö.

7. Resursbehov och ekonomi

För att nå målen och säkerställa en god miljö behöver alla berörda förvaltningar planera in arbete och budgetera för detta. Resursbehovet kan variera stort från år till år, bland annat beroende av om statliga bidragsmedel beviljas och hur utfallet av de första översiktliga undersökningarna blir för de objekt där kommunen ses som ansvarig enligt 10 kapitel miljöbalken. Behovet av resurser i form av personal blir till exempel större om det finns ett behov av att undersöka vidare och eventuellt åtgärda objekten för att minimera risker för människa och/eller miljö, än om det visar sig att inga ytterligare undersökningar eller åtgärder behövs. Det övergripande resursbehovet åskådliggörs nedan.

7.1 Resurser

Bygg- och miljöförvaltningen behöver upprätthålla kompetens inom arbetet med förorenade områden utifrån ett tillsynsperspektiv.

Samhällsbyggnadsförvaltningen behöver kompetens inom projektledning i de fall bidrag skulle beviljas och i de fall där kommunen ses som ansvarig enligt miljöbalken att genomföra undersökningar och eventuella åtgärder. Samhällsbyggnadsförvaltningen behöver också kompetens inom förorenade områden i de fall stats- eller bidragsfinansierade objekt träder in i åtgärdsskedet. För objekt i undersökningsskedet kan miljöstödet finnas på bygg- och miljöförvaltningens miljöenhet alternativt finns denna kompetens på SBF. Vid åtgärdsförberedelse och åtgärd blir det betydligt mer resurskrävande då både tillsynsmyndighet och miljöstöd behöver vara väl insatta i ärendena.

När det är aktuellt för åtgärd och en anmälan om avhjälpandeåtgärd behöver granskas av tillsynsmyndigheten (miljöenheten) blir det olämpligt att miljöstödet finns på samma enhet.

Bygg- och miljöförvaltningen kommer årligen initiera bidragsansökningar för undersökning och vid behov åtgärder för samtliga områden som saknar juridiskt ansvar enligt miljöbalken. Dessa ansökningar skickas in av projektledaren till Länsstyrelsen.

Kommunen har i dagsläget inte tillgång till någon miljöjurist vilket gör att vi inte kan kvalitetssäkra arbetet med till exempel ansvarsutredningar samt att de mycket komplexa ansvarsutredningarna som ofta finns på de större områdena riskerar att stagnera och dra ut på tiden.

7.2 Ekonomi i samband med bidragsprojekt

Kommunstyrelsen delegerar till projektledande förvaltning att inom ramen för det statliga bidraget besluta om erforderliga inköp, rätt att ingå avtal med sakägare samt fastighetsägare samt rätt att fatta andra nödvändiga beslut för projektets genomförande. Huvudmannens och projektledarens arbete i samband med beviljade bidrag är i stort sett helt bidragsfinansierat. Arbetet före en ansökan har skickats in och beviljats bekostas av kommunen och om det blir någon (administrativ) uppföljning efter genomfört projekt och slutredovisning kan detta också komma att bekostas av kommunen. Om själva undersökningen eller åtgärden skulle komma att bli dyrare än beviljade medel behöver detta bekostas av kommunen. Det är viktigt att följa de villkor som står i de beslut som kommer i samband med beviljande av bidrag. Om villkoren i beslutet inte följs kan länsstyrelsen komma att kräva tillbaka de beviljade medlen.

7.3 Ekonomi i samband med ansvar enligt miljöbalken

Det är omöjligt att i förväg bedöma vad den totala kostnaden från första undersökning till avslutad åtgärd kan komma att bli för ett objekt. Undersökningar behöver genomföras stegvis och själva åtgärdskostnaden skiljer sig åt mycket beroende på bland annat typ av förorening, saneringsmetod och avgränsningen på det område som behöver saneras. Översiktliga undersökningar i form av förstudier där kommunen är ansvarig, bedöms generellt kosta mellan 150 000-300 000 kronor per objekt. I den siffran ingår främst konsultkostnader (provtagning, analys, sammanställning i rapporter och kontakter med tillsynsmyndigheten).

Undersökningar och åtgärder av objekt där kommunen är juridiskt ansvarig bekostas av kommunstyrelsen även i de fall där annan förvaltning står för genomförandet.

Bygg- och miljöförvaltningen kommer även ta ut tillsynsavgift i enlighet med den timtaxa som är fastställd av kommunfullmäktige. Antal timmar som bygg- och miljöförvaltningen lägger ner på tillsyn varierar, men uppskattningsvis minst 20 timmar per objekt.

För objekt där ansvarig verksamhetsutövare eller fastighetsförvärvare saknas omfattas projektledarens och miljöstödets nedlagda tid av det statliga bidraget eller statsstödet.

Bilaga 1: Objekt där staden är fastighetsägare

Objekt inom riskklass 1 och 2 är prioriterade, i Mölndal stad har vi 33 objekt med riskklass 1 eller 2. Av dessa 33 objekt är staden fastighetsägare och/eller ansvarig verksamhetsutövare av 16 objekt som redovisas i tabellen nedan. Alla objekt där Mölndal stad är fastighetsägare tillhör riskklass 2.

Id	Objektnamn	Status EBH-listan	Fastighet	Projektfas / ansvar
159787	Åby 1:98- Forsåkers fabriker	Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad	GRÖNSPETTEN 2; ÅBY 1:98	Bidragsansökan för utförande av huvudstudie inskickad (ingen ansvarig kvar)
159780	Stensjön 1:36, 1:37 m.fl-Grevedämmet	Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad	STENSJÖN 1:36; STENSJÖN 1:64	Bidragsansökan för utförande av huvudstudie inskickad (ingen ansvarig kvar)
159922	Kikås avfallsupplag	Delåtgärd avslutad - uppföljning ej klar	FORSÅKER 1:123; FORSÅKER 1:125; KIKÅS 1:111; KIKÅS 1:18; KIKÅS 1:195; KIKÅS 1:26; KIKÅS 1:30; KIKÅS 1:31; KIKÅS 1:80; KIKÅS 1:94	Pågående verksamhet, PFAS upptäckt i lakvatten. Ansvar ej utrett
159768	Flabäckstippen	Huvudstudie pågående	KÅLLERED 1:127	Kontrollprogram pågående. Preliminärt helt eller delvis ansvar
159790	Kikås 1:217- Sodoms torn	Förstudie avslutad – huvudstudie ej påbörjad	KIKÅS 1:217	Bidragsansökan för utförande av huvudstudie inskickad (ingen ansvarig kvar)
159789	Kikås 1:217- Kishålan	Förstudie avslutad - ingen åtgärd	KIKÅS 1:217	Förstudie avslutad, ska nedklassas (ingen ansvarig kvar)
194392	Kållereds gamla brandstation	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	VÅMMEDAL 3:81	Förslag till föreläggande om genomförande av miljöteknisk undersökning. Preliminärt helt eller delvis ansvar
188289	Lindome brandstation	*Förstudie pågående*	RANNTORP 2:19	Förstudie genomförd, krav på genomförande av huvudstudie kommer att komma. Preliminärt helt eller delvis ansvar
188288	Mölndals brandstation	*Förstudie pågående*	LÄNSMANNEN 13	Förstudie genomförd, krav på genomförande av huvudstudie kommer att komma. Preliminärt helt eller delvis ansvar
160004	Barnsjötippen (Klockaregården)	Förstudie pågående	LINDOME 2:23; LINDOME 8:28; LINDOME 8:8	Kompletterande provtagning/ kontrollprogram pågående. Preliminärt helt eller delvis ansvar
159791	Krokslätt 1:181 (Skrothöla)	Huvudstudie pågående	KROKSLÄTT 1:181	Beslut om att utföra en komplett huvudstudie överklagades. Begränsat ansvar
159767	Krokslättsvallen	Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad	KROKSLÄTT 1:181	Ingen provtagning har skett under fotbollsplanen. Möjligt förorenad. Preliminärt helt eller delvis ansvar
159784	Forsåker 1:196, Rosenbergs AB	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	FORSÅKER 1:196 (STRUMPFABRIKEN 1)	Nuvarande Mölndals museum. Preliminärt helt eller delvis ansvar
159779	Grevedämmet - AB Forma	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	STENSJÖN 1:66	Ingen information i dagsläget. Preliminärt inget ansvar
159946	Blomgrens Handelsträdgård	Huvudstudie avslutad - åtgärd ej påbörjad	FORSÅKER 1:176; ~~SANDBÄCK 1:130*~~	Undersökt handelsträdgård, föroreningarna finns kvar i marken. Preliminärt inget ansvar
159792	Stensjön 1:54	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	STENSJÖN 1:54	Muddermassorna deponi. Preliminärt helt eller delvis ansvar

*) Kommunen är inte fastighetsägare av fastigheten Sandbäck 1:130

Bilaga 2: Prioriterade objekt utifrån prioriteringsgrunder

Tabellen visar prioriterade objekt. Färgerna ange olika prioriteringsgrunder. Alla objekt i listan är med på EBH-listan där endast nedlagda verksamheter redovisas.

Pågående projekt
PFAS
Prioriterad
RK 1 och 2
MKN
Järnvägen
Exploateringsärende
LÅP
Deponier

Administrativ information					Ansvar	Bransch
Id	Objektnamn	Status	Tillsyns-myndighet	Fastighet	Ansvarig finns	Primär bransch
159983	Visitkort-Specialisten HB	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	ÄLGEN 7	Ej utrett	Grafisk industri
159971	KRYPTONGASEN 4	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	KRYPTONGASEN 4	Ej utrett	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel
159960	Argongatan 8	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	GASLYKTAN 8	Ej utrett	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel
159956	AB Göteborgs Järnförädling	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	SANDBÄCK 1:171	Ej utrett	Skrothantering och skrothandel
159955	VÄSTKUSTENS AKUSTIK OCH MONTAGE AB	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	SANDBÄCK 1:140	Ej utrett	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel
159949	Papyrus Trädgård	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	FORSÅKER 1:139; TIDIGARE FASTIGHETSBETECKNING:FORSÅKER 1:222	Ej utrett	Plantskola
159943	GULLERS TRADING AB	Åtgärd avslutad – uppföljning genomförd	Kommun	BERGUVEN 7	Ej utrett	Grafisk industri
159942	BERGUVEN 4	Identifiering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	BERGUVEN 4	Ej utrett	Bilvårdsanläggning, bilverkstad samt åkerier
159937	Zebro AB	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	NEONGASEN 1	Ej utrett	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel
* 159931	Mölndals Bildemontering	Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad	Kommun	SYRGASEN 7	Ej utrett	Skrothantering och skrothandel
159908	Nya Tyglagret	Identifiering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	VÅMMEDAL 1:22	Ej utrett	Grafisk industri

159892	Spinnaren 3	Identifiering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	SPINNAREN 3	Ej utrett	Verkstadsindustri - utan halogenerade lösningsmedel
159891	Spinnaren 2	Identifiering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	SPINNAREN 2	Ej utrett	Verkstadsindustri - utan halogenerade lösningsmedel
159888	Preem	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	RANNTORP 3:1	Ej utrett	Drivmedelshantering
159886	Presenten 2	Identifiering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	PRESENTEN 2	Ej utrett	Bilvårdsanläggning, bilverkstad samt åkerier
159880	HYDROPRESS HUBER AB	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	LINDOME 3:77	Ej utrett	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel
159878	Scanmineral Sweden AB	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	LINDOME 3:47	Ej utrett	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel
159842	Verkstad m.m (Leoparden)	Identifiering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	LEOPARDEN 2	Ej utrett	Verkstadsindustri - utan halogenerade lösningsmedel
159841	Kängurun 13	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	KÄNGURUN 13	Ej utrett	Textilindustri
159825	Nötskrikan 7	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Kommun	NÖTSKRIKAN 7	Ej utrett	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel
* 159812	Götaverkens fönsterfabrik fd	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	BACKEN 1:74; KÅLLERED 3:1	Ej utrett	Glasindustri
159809	Backen 1:31	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	BACKEN 1:31	Ej utrett	Skrothantering och skrothandel
159805	Spinnaren 1, f.d Claes Johansson & Co	Delåtgärd avslutad - uppföljning genomförd	Kommun	SPINNAREN 1	Ej utrett	Drivmedelshantering
159804	Stockrosen 8	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	STOCKROSEN 8	Ej utrett	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel
159803	Stockrosen 7	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	STOCKROSEN 7	Ej utrett	Verkstadsindustri - utan halogenerade lösningsmedel
159801	Krokslätt1:160 fd stg 3320, 3278 (år 1956)	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	KROKSLÄTT 1:160	Ej utrett	Verkstadsindustri - utan halogenerade lösningsmedel
159799	Pelargonian 3	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	PELARGONIAN 3	Ej utrett	Ytbehandling av trä
159798	Pelargonian 2	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Kommun	PELARGONIAN 2	Ej utrett	Verkstadsindustri - utan halogenerade lösningsmedel
* 159794	Leoparden 2	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	LEOPARDEN 2	Ej utrett	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel
159793	Presenten 1	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	PRESENTEN 1	Ej utrett	Textilindustri
159782	Kvarnfallet 1	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	KVARNFALLET 1	Ej utrett	Massa och pappersindustri
159772	Lindenhof 4-6	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	LINDENHOF 4; LINDENHOF 5; LINDENHOF 6	Ej utrett	Sekundära metallverk
* 192824	F.d. kemtvätt i Skäggered	*Åtgärd avslutad - uppföljning ej klar*	Kommun	SKÄGGERED 3:38	Nej	Kemtvätt - med lösningsmedel

159787	Åby 1:98- Forsåkers fabriker	Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad	Kommun	GRÖNSPETTEN 1; GRÖNSPETTEN 2; ÅBY 1:98	Nej	Textilindustri
159780	Stensjön 1:36, 1:37 m.fl-Grevedämmet	Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad	Kommun	STENSJÖN 1:36; STENSJÖN 1:37; STENSJÖN 1:39; STENSJÖN 1:64	Nej	Sågverk med doppning
159785	Kvarnhjulet 2 - Götafors	Förstudie pågående	Kommun	KVARNHJULET 2	Ej utrett	Massa och pappersindustri
159817	Ericsson Microwave System	Delåtgärd avslutad - uppföljning genomförd	Kommun	LACKAREBÄCK 1:21; SNÖDROPPEN 2; STYVMORSVIOLEN 4; TULPANEN 1; TULPANEN 3; TUSENSKÖNAN 2; TUSENSKÖNAN 4; TUSENSKÖNAN 6; TUSENSKÖNAN 7; TÖRNROSEN 3; VALLMON 6	Ja	Ytbehandling av metaller elektrolytiska/kemiska processer
159922	Kikås avfallsupplag	Delåtgärd avslutad - uppföljning ej klar	Kommun	FORSÅKER 1:123; FORSÅKER 1:125; KIKÅS 1:111; KIKÅS 1:18; KIKÅS 1:195; KIKÅS 1:26; KIKÅS 1:30; KIKÅS 1:31; KIKÅS 1:80; KIKÅS 1:94	Ej utrett	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall
159761	August Werner & Co (Eriksbergs färgeri, Lindome)	Delåtgärd pågående	Länsstyrelse	ANNESTORP 3:33	Ja	Textilindustri
159829	Frithiofs Kemiska	Huvudstudie pågående	Kommun	BRÄCKA 2:1	Nej	Kemtvätt - med lösningsmedel
159768	Flabäckstippen	Huvudstudie pågående	Kommun	KÅLLERED 1:127; KÅLLERED 1:20	Ja	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall
159790	Kikås 1:217- Sodoms torn	Förstudie pågående	Kommun	KIKÅS 1:217	Nej	Massa och pappersindustri
159789	Kikås 1:217- Kishålan	Förstudie avslutad - ingen åtgärd	Kommun	KIKÅS 1:217	Nej	Massa och pappersindustri
194392	Kållereds gamla brandstation	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Kommun	VÅMMEDAL 3:81	Ja	Brandövningsplats
193570	Äldre brandstation, Mölndal	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	TRÄDGÅRDEN 1:122	Ej utrett	Brandövningsplats
* 193569	Lindome gamla brandstation	*Förstudie pågående*	Kommun	ANNESTORP 2:511	Ja	Brandövningsplats
* 188289	Lindome brandstation	*Förstudie pågående*	Kommun	RANNTORP 2:19	Ja	Brandövningsplats
* 188288	Mölndals brandstation	*Förstudie pågående*	Kommun	LÄNSMANNEN 13	Ej utrett	Brandövningsplats
* 188287	Flabäck övningsplats	*Inventering pågående*	Kommun	KÅLLERED 1:127	Ej utrett	Brandövningsplats
178218	Visitkort-Specialisten	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	ÄLGEN 10	Ej utrett	Grafisk industri
160008	HÄLLESÅKERS RENINGSVERK	Identifiering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	HÄLLESÅKER 3:78	Ej utrett	Avloppsreningsverk
160004	Barnsjötippen (Klockaregården)	Förstudie pågående	Kommun	LINDOME 2:23; LINDOME 8:28; LINDOME 8:8	Ja	Industrideponier
159978	Vardagsbilder Bolaget	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	FORSÅKER 1:30 => Kallkällan 2	Ej utrett	Grafisk industri
159977	Göteborgstryckeri Magnus Iversén AB	Delåtgärd avslutad - uppföljning genomförd	Kommun	KUSKEN 2	Ej utrett	Grafisk industri
159976	G2 Grafiska AB	Förstudie avslutad – huvudstudie ej påbörjad	Kommun	MURMELDJURET 4	Ej utrett	Grafisk industri
159930	SYRGASEN 3	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	SYRGASEN 3	Ej utrett	Grafisk industri

159927	Billes Tryckeri AB	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	KRYDDPEPPARN 1	Ej utrett	Grafisk industri
159915	Plast & Plåt AB	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	VÅMMEDAL 3:113	Ej utrett	Ytbehandling av metaller elektrolytiska/kemiska processer
159914	Pressteknik Blomgren & Johansson AB fd	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Kommun	VÅMMEDAL 3:101	Ja	Ytbehandling av metaller elektrolytiska/kemiska processer
159903	TK Industrihotell	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	TORREKULLA 1:91	Ej utrett	Färgindustri
159898	Torrekulla 1:172	Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad	Kommun	TORREKULLA 1:172	Ja	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel
159894	AB Tengblad & Co	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	STOCKROSEN 12	Ej utrett	Grafisk industri
159866	Volmeco AB Lindome 6:118	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Länsstyrelse	LINDOME 6:118	Ej utrett	Övrigt BKL 2
159865	Lindome 2:70	Identifiering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	LINDOME 2:70	Ej utrett	Grafisk industri
159856	Hällesåker 3:80	Åtgärd avslutad - uppföljning genomförd	Kommun	HÄLLESÅKER 3:80	Ej utrett	Grafisk industri
159851	Volmeco AB Lindome 6:119	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Länsstyrelse	LINDOME 6:119	Ja	Övrigt BKL 2
159826	Sabema/Galvano Lammert fd	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Kommun	GÄSTGIVAREGÅRDEN 2; GÄSTGIVAREGÅRDEN 5	Ja	Ytbehandling av metaller elektrolytiska/kemiska processer
159816	Nonylfenolfabriken	Åtgärd avslutad - uppföljning genomförd	Kommun	KROKSLÄTT 1:2	Ja	Övrig organisk kemisk industri
159813	ÅVC Smidesvägen Lindome	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	LINDOME 6:32	Ej utrett	Mellanlagring och sorteringsstation avfall
159796	Pelargonian 5	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Kommun	PELARGONIAN 5	Ja	Ytbehandling av metaller elektrolytiska/kemiska processer
159791	Krokslätt 1:181	Huvudstudie pågående	Kommun	KROKSLÄTT 1:181	Nej	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall
159788	Forsåker: kemtvätt färgerier mfl	Förstudie avslutad - ingen åtgärd	Kommun	FORSÅKER 1:154; FORSÅKER 1:255	Ej utrett	Kemtvätt - med lösningsmedel
159786	Stensjötvätt	Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad	Kommun	MUSTAD 6	Ja	Kemtvätt - med lösningsmedel
159784	Forsåker 1:196, Rosenbergs AB	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Kommun	FORSÅKER 1:196	Ja	Textilindustri
159779	Grevedämmet - AB Forma	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Kommun	STENSJÖN 1:66	Nej	Textilindustri
159773	Pelargonian, verkstad, gjuteri mm	Delåtgärd avslutad - uppföljning genomförd	Kommun	PELARGONIAN 4	Ja	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel

159771	SOAB:s Centrallager + Lackarebäcksdeponin	Delåtgärd avslutad - uppföljning genomförd	Kommun	ISBINGEN 3; LACKAREBÄCK 1:1; LACKAREBÄCK 1:12; LACKAREBÄCK 1:13; LACKAREBÄCK 1:7; LACKAREBÄCK 1:8; LACKAREBÄCK 1:9	Ja	Industrideponier
* 159769	Krokslätts Fabriker	*Delåtgärd avslutad - uppföljning genomförd*	Kommun	KÄNGURUN 18	Ja	Textilindustri
159767	Krokslättsvallen	Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad	Kommun	KROKSLÄTT 1:181	Nej	Industrideponier
159764	Grustaget - SOAB:s lager	Huvudstudie avslutad - åtgärd ej påbörjad	Länsstyrelse	GRUSTAGET 1	Delvis	Övrig organisk kemisk industri
* 159760	Klippan Mölndal AB (Papyrus)	Delåtgärd pågående	Kommun	[á • ©2uE• ┘□□□	Ja	Massa och pappersindustri
194390	Wallmarks tvättinrättning	Huvudstudie avslutad - ingen åtgärd	Kommun	ALSTRÖMER 35	Nej	Kemtvätt - med lösningsmedel
159884	Mölndals cementvarufabrik fd	Åtgärd avslutad - uppföljning genomförd		MYRTEN 1	Ej utrett	Betong- och cementindustri
188367	Spinneri, Annestorp	Förstudie pågående	Kommun	ANNESTORP 3:30	Ej utrett	Textilindustri
159802	Pelargonian 8 (eg. Stadsäga 4364 år 1956)	Åtgärd avslutad - uppföljning genomförd	Kommun	PELARGONIAN 8; TRÄDGÅRDEN 1:76	Ja	Varv med halogenerade lösningsmedel/giftiga båtbottenfärger
* 159995	SPIMFAB: Texaco	*Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad*	Kommun	RÖDTUNGAN 3	Ej utrett	SPIMFAB
* 159948	Mekpart AB	Inventering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	VALLMON 1	Ej utrett	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel
159947	Ställverk Åkersenapen	Identifiering avslutad - ingen åtgärd	Kommun	ÅKERSENAPEN 4; ÅKERSENAPEN 3	Ej utrett	Transformatorstation
* 159795	Mölndals metallgjuteri	Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad		7á ©] 2• ? EÄ┘□□┘ ±f? f] • E┘ [©±f] c E±©7E±E9 uÄ fÄ] ┘7á ©] 2• ? EÄ┘ □┘□┘┳ ¾╣ ┘x┳╦ ¾┘ □	Ej utrett	Tungmetallgjuterier
160002	Intercut AB, Lundgrens Prod. service HB	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	TULPANEN 3	Ej utrett	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel
159970	Nature´s Own	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad		GASTUBEN 2	Ej utrett	Tillverkning av tvätt och rengöringsmedel
159968	Kontikab	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	NEONGASEN 3	Ej utrett	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel
159946	Blomgrens Handelsträdgård	Huvudstudie avslutad - åtgärd ej påbörjad	Kommun	FORSÅKER 1:176; SANDBÄCK 1:130	Nej	Plantskola
159945	HORNUGGLAN 2	Förstudie avslutad - ingen åtgärd	Kommun	HORNUGGLAN 2	Ej utrett	Bilvårdsanläggning, bilverkstad samt åkerier
159933	Hyrhöjden AB	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	KRYPTONGASEN 3	Ej utrett	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel

159920	Ess-produkter	Förstudie avslutad - ingen åtgärd	Kommun	TULEBO 5:1	Ej utrett	Övrig organisk kemisk industri
159879	Produktionsautomatik Lindome AB	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	LINDOME 3:51	Ej utrett	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel
159836	Svanlinds Handelsträdgård	Huvudstudie avslutad - åtgärd ej påbörjad	Kommun	SANDBÄCK 1:86	Nej	Plantskola
* 159810	Kållereds kemtvätt	*Huvudstudie pågående*	Kommun	BACKEN 1:75	Ja	Kemtvätt - med lösningsmedel
159792	Stensjön 1:54	Inventering avslutad - förstudie ej påbörjad	Kommun	STENSJÖN 1:54	Ja	Övrigt BKL 2
159766	AB Möllans Tvättbar	Förstudie avslutad - ingen åtgärd	Kommun	HEIDENSTAM 1	Ja	Kemtvätt - med lösningsmedel
159973	Mölndals Mekaniska Verkstad	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	BLÄCKSVAMPEN 2	Ej utrett	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel
159951	TRIAB	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	SKINNTICKAN 2	Ej utrett	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel
* 159814	Panncentral, Stretered	*Förstudie avslutad - huvudstudie ej påbörjad*	Kommun	STRETERED 1:181	Ej utrett	Förbränningsanläggning
194479	Växthus i Åby	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	ÅBY 1:84	Ej utrett	Plantskola
159832	Ikea kållered	Delåtgärd avslutad - uppföljning genomförd	Kommun	KÅLLERED 1:135; VÅMMEDAL 2:172	Ja	Övrigt BKL 2
159961	Wennerlunds	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	HELIUMGASEN 1	Ej utrett	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel
159934	Modul-System	Identifiering avslutad - inventering ej påbörjad	Kommun	KRYPTONGASEN 8	Ej utrett	Verkstadsindustri - med halogenerade lösningsmedel

Miljönämnden

§ 108

Dnr ALL.2025.1642

Handlingsplan för kommunens arbete med förorenade områden

Beslut

Kommunstyrelsen antar handlingsplanen för kommunens arbete med förorenade områden.

Nu gällande Handlingsplan för kommungemensamt arbete med förorenade områden beslutat av Kommunstyrelsen 2020-06-03 §119 dnr KS 159/20 och senast reviderad 2020-10-28 §216 KS 271/20, upphävs.

Kommunstyrelsen beslutar även att åta sig att vara huvudman i de fall statliga bidragsmedel för genomförande av undersökningar eller åtgärder beviljas.

Ärendet

Juni 2020 antog Kommunstyrelsen Handlingsplan för kommungemensamt arbete med förorenade områden. Sedan dess har förvaltningarna i staden samarbetat och flera förorenade områden har efter undersökningar och i enstaka fall genom åtgärd, resulterat i att antal objekt med (mycket) stor risk för spridning av föroreningar har minskat inom kommunens gränser. Den nu framtagna handlingsplanen är mer övergripande för kommunens arbete med förorenade områden. Den baseras på de av kommunen antagna miljömålen för Västra Götaland och på vägledning av Länsstyrelsen. Handlingsplanen är framtagen av bygg- och miljöförvaltningen och avstämd med samhällsbyggnadsförvaltningen, (projektenheten infrastruktur, mark- och exploateringsenheten och stadsutvecklingsavdelningen), och stadsserviceförvaltningens förvaltningsjurist. Miljöenheten på bygg- och miljöförvaltningen ansvarar för att aktualisera handlingsplanen årligen och revidera den efter tre år.

Ärendets behandling

Arbetsutskottet har behandlat ärendet den 11 november 2025, § 80

Bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 5 november 2025.

Handlingsplanen för kommunens arbete med förorenade områden daterad den 5 november 2025.

Miljönämnden har behandlat ärendet den 21 oktober 2025 § 98

Miljönämndens arbetsutskott har behandlat ärendet den 14 oktober 2025, § 76

Förslag till beslut

Arbetsutskottets förslag till miljönämnden

Kommunstyrelsen antar handlingsplanen för kommunens arbete med förorenade områden.

Nu gällande Handlingsplan för kommungemensamt arbete med förorenade områden beslutat av Kommunstyrelsen 2020-06-03 §119 dnr KS 159/20 och senast reviderad 2020-10-28 §216 KS 271/20, upphävs.

Kommunstyrelsen beslutar även att åta sig att vara huvudman i de fall statliga bidragsmedel för genomförande av undersökningar eller åtgärder beviljas.

Beslutsgång

Ordförande frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Expedieras till

Kommunstyrelsen

Ilse Postma
Inspektör

Miljönämnden

Handlingsplan för kommunens arbete med förorenade områden

Handlingen upprättad av Jenny Lindborg ,2025-11-05, ALL.2025.1642
Tillhör nämndsbeslut 2025-11-18 MN § 108 ALL.2025.1642

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar handlingsplanen för kommunens arbete med förorenade områden.

Nu gällande *Handlingsplan för kommungemensamt arbete med förorenade områden* beslutat av Kommunstyrelsen 2020-06-03 §119 dnr KS 159/20 och senast reviderad 2020-10-28 §216 KS 271/20, upphävs.

Kommunstyrelsen beslutar även att åta sig att vara huvudman i de fall statliga bidragsmedel för genomförande av undersökningar eller åtgärder beviljas.

Sammanfattning

Juni 2020 antog Kommunstyrelsen Handlingsplan för kommungemensamt arbete med förorenade områden. Sedan dess har förvaltningarna i staden samarbetat och flera förorenade områden har efter undersökningar och i enstaka fall genom åtgärd, resulterat i att antal objekt med (mycket) stor risk för spridning av föroreningar har minskat inom kommunens gränser. Den nu framtagna handlingsplanen är mer övergripande för kommunens arbete med förorenade områden. Den baseras på de av kommunen antagna miljömålen för Västra Götaland och på vägledning av Länsstyrelsen. Handlingsplanen är framtagen av bygg- och miljöförvaltningen och avstämd med samhällsbyggnadsförvaltningen, (projektenheten infrastruktur, mark- och exploateringsenheten och stadsutvecklingsavdelningen), och stadsserviceförvaltningens förvaltningsjurist. Miljöenheten på bygg- och miljöförvaltningen ansvarar för att aktualisera handlingsplanen årligen och revidera den efter tre år.

Bakgrund

Juni 2020 antogs en kommungemensam handlingsplan för förorenade områden. Handlingsplanen var baserad på Mölndals miljömål och kommunens riktlinjer för arbetet med förorenade områden. Sedan 2022 har Mölndal inga egna miljömål längre. Sedan 2023 utgår stadens miljömålsarbete istället ifrån de regionala miljömålen för Västra Götaland.

Miljönämnden har den 8 oktober 2025 upphävt *Riktlinjer för arbete med förorenade områden* eftersom miljöenheten inte längre arbetar enligt dessa riktlinjer och för att det är inte i enlighet med Naturvårdsverkets kvalitetsmanual för bidragsprojekt.

Under de senaste fem åren har arbetet med egen initierad tillsyn i samarbete med tekniska-, stadsbyggnads- och stadsledningsförvaltningarna (numera

samhällsbyggnadsförvaltningen och stadsledningsförvaltningen) bidragit till att risken för att föroreningar sprider sig från fastigheter som varit allvarligt förorenade har minskat. Detta arbete behöver staden fortsätta med för att kunna uppnå det nationella miljömålet Giftfri miljö, där en av preciseringarna lyder ”*Förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön”.* Det nationella målet ska vara uppfyllt år 2050.

Länsstyrelserna har tagit fram en vägledning (strategipaket) för att förenkla strategiskt arbete med förorenade områden så att kommunerna på ett enklare sätt har möjligheten att uppnå det nationella miljömålet Giftfri miljö. I denna vägledning uppmanas kommunerna att ta fram en handlingsplan. Handlingsplanen som nu är framtagen följer vägledningsmaterialet och är mer i linje med arbetet som andra kommuner utför inom förorenade områden.

I framtagen handlingsplan beskrivs hur vi tänker att staden ska arbeta med förorenade områden, vilka resurser som krävs och vilka ansvarsområden respektive förvaltning har. I planen finns även prioriteringsgrunder, strategi, mål och tidsplan för de aktiviteter som behöver genomföras. Tillsynsinsatser specificeras närmare i miljönämndens årliga behovsutredning och tillsynsplan. Behovsutredningen är tre årig.

Denna handlingsplan ska ses som en överenskommelse och är övergripande för kommunens arbete med förorenade områden. Handlingsplanen har tagits fram av bygg- och miljöförvaltningen i samarbete med samhällsbyggnadsförvaltningen. Handlingsplanen är under 2025 framtagen av bygg- och miljöförvaltningen och avstämd med samhällsbyggnadsförvaltningen (projektenheten infrastruktur, mark- och exploateringsenheten och stadsutvecklingsavdelningen), och SSFs förvaltningsjurist. Planen föreslås nu antas av kommunstyrelsen. Planen är vägledande för kommunens arbete med förorenade områden.

Miljönämnden har det övergripande ansvaret för uppföljning och aktualitetsprövning av handlingsplanen. Planen har en giltighetstid på tre år som stämmer överens med miljöenhetens behovsutredning. Varje år kommer miljöenheten granska behovet av ändringar eller uppdateringar, som sedan miljönämnden kommer att framföra som förslag till kommunstyrelsen.

Ekonomi

För att nå målen och säkerställa en god miljö behöver alla berörda förvaltningar beakta arbetet med förorenade områden i verksamhetsplaneringen. Resursbehovet kan variera stort från år till år, bland annat beroende av om statliga bidragsmedel beviljas och hur utfallet av de första översiktliga undersökningarna blir för de objekt där kommunen ses som ansvarig enligt 10 kapitel miljöbalken. Behovet av resurser i form av personal blir till exempel större om det finns ett behov av att undersöka vidare och eventuellt åtgärda objekten för att minimera risker för människa och/eller miljö, än om det visar sig att inga ytterligare undersökningar eller åtgärder behövs. Det övergripande resursbehovet åskådliggörs nedan.

Resurser
Bygg- och miljöförvaltningen behöver upprätthålla kompetens inom arbetet med förorenade områden utifrån ett tillsynsperspektiv.

Handlingen upprättad av Jenny Lindborg ,2025-11-05, ALL.2025.1642
Tillhör nämndsbeslut 2025-11-18 MN § 108 ALL.2025.1642

SBFs projektenhet infrastruktur behöver kompetens inom projektledning i de fall bidrag skulle beviljas och SBFs mark- och exploateringsenhet i de fall där kommunen ses som ansvarig enligt miljöbalken att genomföra undersökningar och eventuella åtgärder.

I enlighet med framtagen handlingsplan kommer bygg- och miljöförvaltningen söka bidrag för undersökning och vid behov åtgärder för samtliga områden som helt eller delvis saknar juridiskt ansvar enligt miljöbalken.

Ekonomi i samband med bidragsprojekt
Huvudmannens och projektledarens arbete i samband med beviljade bidrag är i stort sett helt bidragsfinansierat. Arbetet före en ansökan har skickats in och beviljats bekostas av kommunen och om det blir någon (administrativ) uppföljning efter genomfört projekt och slutredovisning kan detta också komma att bekostas av kommunen. Om själva undersökningen eller åtgärden skulle komma att bli dyrare än beviljade medel behöver detta bekostas av kommunen. Det är viktigt att följa de villkor som står i de beslut som kommer i samband med beviljande av bidrag. Om villkoren i beslutet inte följs kan länsstyrelsen komma att kräva tillbaka de beviljade medlen.

Ekonomi i samband med ansvar enligt miljöbalken
Det är omöjligt att i förväg bedöma vad den totala kostnaden från första undersökning till avslutad åtgärd kan komma att bli för ett objekt. Undersökningar behöver genomföras stegvis och själva åtgärdskostnaden skiljer sig åt mycket beroende på bland annat typ av förorening, saneringsmetod och avgränsningen på det område som behöver saneras. Översiktliga undersökningar, bedöms kosta mellan 150 000- 300 000 kronor per objekt. I den siffran ingår främst konsultkostnader (provtagning, analys, sammanställning i rapporter och kontakter med tillsynsmyndigheten).

Undersökningar och åtgärder av objekt där kommunen är juridiskt ansvarig bekostas av kommunstyrelsen även i de fall där annan förvaltning står för genomförandet.

Bygg- och miljöförvaltningen kommer även ta ut tillsynsavgift i enlighet med den timtaxa som är fastställd av kommunfullmäktige. Antal timmar som bygg- och miljöförvaltningen lägger ner på tillsyn varierar, men uppskattningsvis 20 timmar per objekt.

Bedömning

För att lyckas med ett strategisk arbete med förorenade områden behövs en handlingsplan som tydliggör och vägleder vilka prioriteringar som ska göras, vilka resurser som krävs och vilka ansvarsområden respektive förvaltning har. För att kunna arbeta med förorenade områden där det saknas ansvar för föroreningar i mark och grundvatten behöver Mölndals stad söka statliga medel samt åta sig huvudmannaskapet för både undersökningar och eventuella efterbehandlingsåtgärder.

Handlingen upprättad av Jenny Lindborg ,2025-11-05, ALL.2025.1642
Tillhör nämndsbeslut 2025-11-18 MN § 108 ALL.2025.1642

Tjänsteskrivelse
2025-11-05
Dnr
MN.ALL.2025.1642

Beslutsunderlag

Bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 5 november 2025.
Handlingsplanen för kommunens arbete med förorenade områden daterad den 5 november 2025.

Expedieras till

Kommunstyrelse

Jenny Lindborg	Ilse Postma
Tf Förvaltningschef	Inspektör

Handlingen upprättad av Jenny Lindborg ,2025-11-05, ALL.2025.1642
Tillhör nämndsbeslut 2025-11-18 MN § 108 ALL.2025.1642

§ 107

Diarienummer 00805/2025

Handlingsplan för kommunens arbete med förorenade områden

Beslut

Kommunstyrelsen antar Handlingsplan för kommunens arbete med förorenade områden, senast reviderad 5 augusti 2025.

Nu gällande Handlingsplan för kommungemensamt arbete med förorenade områden, beslutad av kommunstyrelsen 3 juni 2020, § 119, och senast reviderad 28 oktober 2020, § 216, upphävs.

Kommunstyrelsen beslutar även att åta sig att vara huvudman i de fall statliga bidragsmedel för genomförande av undersökningar eller åtgärder beviljas.

Sammanfattning

I juni 2020 antog kommunstyrelsen Handlingsplan för kommungemensamt arbete med förorenade områden. Sedan dess har förvaltningarna i staden samarbetat och flera förorenade områden har efter undersökningar, och i enstaka fall åtgärder, resulterat i att antal objekt med (mycket) stor risk för spridning av föroreningar har minskat inom kommunens gränser. Den nya framtagna handlingsplanen är mer övergripande för kommunens arbete med förorenade områden. Den baseras på de av staden antagna miljömålen för Västra Götaland och på vägledning från länsstyrelsen. Handlingsplanen är framtagen av bygg- och miljöförvaltningen och avstämd med samhällsbyggnadsförvaltningen och stadsserviceförvaltningen. Miljöenheten på bygg- och miljöförvaltningen föreslås ansvara för att aktualisera handlingsplanen årligen och revidera den efter tre år.

Miljönämnden beslutade den 18 november 2025, § 108, att föreslå kommunstyrelsen att anta aktuell handlingsplan, upphäva tidigare handlingsplan samt att kommunstyrelsen ska åta sig att vara huvudman i de fall statliga bidragsmedel för genomförande av undersökningar eller åtgärder beviljas.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inget att erinra i ärendet, utan föreslår att kommunstyrelsen beslutar enligt miljönämndens beslutade förslag.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag KSPEU 2026-03-10, § 38.
Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 10 februari 2026.
Bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 5 november 2025.
Protokollsutdrag MN 18-11-2025, § 108.
Handlingsplanen för kommunens arbete med förorenade områden, senast reviderad 5 augusti 2025.

Expedieras till

Samhällsbyggnadsförvaltningen, miljönämnden

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-04-16

Dnr
KS 00805/2025

Markus Franklin
Kommunsekreterare

Kommunstyrelsen

Rättelse av beslut KS 2026-03-25, § 107, Handlingsplan för kommunens arbete med förorenade områden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen upphäver sitt beslut från den 25 mars 2026, § 107.

Kommunstyrelsen antar Handlingsplan för kommunens arbete med förorenade områden, daterad 11 november 2025.

Nu gällande Handlingsplan för kommungemensamt arbete med förorenade områden, beslutad av kommunstyrelsen 3 juni 2020, § 119, och senast reviderad 28 oktober 2020, § 216, upphävs.

Kommunstyrelsen beslutar även att åta sig att vara huvudman i de fall statliga bidragsmedel för genomförande av undersökningar eller åtgärder beviljas.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade den 25 mars 2026, § 107, att anta Handlingsplan för kommunens arbete med förorenade områden, daterad 5 augusti 2025. Ärendet hade beretts av miljönämnden. På grund av att en felaktig version av handlingsplanen expedierats från miljönämnden till kommunstyrelsen behöver kommunstyrelsens beslut rättas. Den version av handlingsplanen som miljönämnden har berett är daterad 11 november 2025. Kommunstyrelsen behöver fatta ett nytt beslut så att rätt version av handlingsplanen blir gällande.

Ekonomi

Rättelsen av tidigare beslut innebär inga ekonomiska konsekvenser, utöver beslutad ram.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 16 april 2026.
Handlingsplan för kommunens arbete med förorenade områden, daterad 11 november 2025, med ändringsmarkeringar.
Handlingsplan för kommunens arbete med förorenade områden, daterad 11 november 2025.
Protokollsutdrag MN 18-11-2025, § 108.
Bygg- och miljöförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 5 november 2025.
Protokollsutdrag KS 2026-03-25, § 107.

Expedieras till

Miljönämnden, samhällsbyggnadsförvaltningen

Karl de Verdier Biträdande stadsdirektör	Anna Jakobsson Kanslichef

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 75

Diarienummer 00121/2026

Begäran om att nyttja eget kapital från Överförmyndarnämnden

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ger överförmyndarnämnden tillstånd att använda internt eget kapital på 0,3 mnkr, motsvarande Mölndals stads andel av 2025 års överskott inom överförmyndare i samverkan, för att finansiera utökade personalkostnader under budgetåret 2026. Syftet är att hantera ökad arbetsbelastning och säkerställa verksamhetens rättssäkerhet och kvalitet.

Sammanfattning

Överförmyndare i samverkan består av kommunerna Mölndal, Kungsbacka, Härryda, Partille och Öckerö, där Mölndal är värdkommun. Värdkommunen tar årligen fram budgetförslag som beslutas av samverkanskommunerna året före budgetåret och som därefter finansieras genom respektive kommuns andel.

Verksamheten redovisade ett överskott på cirka 0,9 mnkr för budgetåret 2025. Enligt tidigare överenskommelser ska ett över- eller underskott fördelas tillbaka till respektive kommun. Under 2025 har dock ett behov av personalförstärkning uppkommit till följd av ökad arbetsbelastning inom verksamheten, vilket inte var beaktat när budget för 2026 fastställdes våren 2025.

Samverkanskommunerna har därför i dialog enats om att överskottet från 2025 i stället används för att finansiera den förstärkning som krävs under 2026, bland annat genom två tillsvidareanställningar. För övriga samverkanskommuner har deras respektive andelar bokförts som upplupen kostnad 2025 och intäkt 2026. För Mölndals stad har motsvarande andel tillförts internt eget kapital, vilket kräver beslut från kommunstyrelsen för att kunna tas i anspråk.

Lösningen är tillfällig och avser enbart budgetåret 2026. För kommande år kommer behovet att hanteras inom ordinarie budgetprocess, där verksamhetens kostnadsnivå beaktas i budgetarbetet inför 2027.

Ärendet behöver beslutas under våren 2026 för att säkerställa finansiering av personalförstärkningen under året.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 12 mars 2026.

Expedieras till

Överförmyndarnämnden, avdelningen för ekonomi- och hållbarhetsstyrning

Datum
2026-03-19

Dnr
KS 00121/2026

Robert Lipovac
Ekonom

Kommunstyrelsen

Begäran om att nyttja eget kapital från överförmyndarnämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen ger överförmyndarnämnden tillstånd att använda internt eget kapital på 0,3 mnkr, motsvarande Mölndals stads andel av 2025 års överskott inom överförmyndare i samverkan, för att finansiera utökade personalkostnader under budgetåret 2026. Syftet är att hantera ökad arbetsbelastning och säkerställa verksamhetens rättssäkerhet och kvalitet.

Sammanfattning

Överförmyndare i samverkan består av kommunerna Mölndal, Kungsbacka, Härryda, Partille och Öckerö, där Mölndal är värdkommun. Värdkommunen tar årligen fram budgetförslag som beslutas av samverkanskommunerna året före budgetåret och som därefter finansieras genom respektive kommuns andel.

Verksamheten redovisade ett överskott på cirka 0,9 mnkr för budgetåret 2025. Enligt tidigare överenskommelser ska ett över- eller underskott fördelas tillbaka till respektive kommun. Under 2025 har dock ett behov av personalförstärkning uppkommit till följd av ökad arbetsbelastning inom verksamheten, vilket inte var beaktat när budget för 2026 fastställdes våren 2025.

Samverkanskommunerna har därför i dialog enats om att överskottet från 2025 i stället används för att finansiera den förstärkning som krävs under 2026, bland annat genom två tillsvidareanställningar. För övriga samverkanskommuner har deras respektive andelar bokförts som upplupen kostnad 2025 och intäkt 2026. För Mölndals stad har motsvarande andel tillförts internt eget kapital, vilket kräver beslut från kommunstyrelsen för att kunna tas i anspråk.

Lösningen är tillfällig och avser enbart budgetåret 2026. För kommande år kommer behovet att hanteras inom ordinarie budgetprocess, där verksamhetens kostnadsnivå beaktas i budgetarbetet inför 2027.

Ärendet behöver beslutas under våren 2026 för att säkerställa finansiering av personalförstärkningen under året.

Stadsledningsförvaltningens bedömning

Stadsledningsförvaltningen bedömer att föreslagen hantering är ändamålsenlig och förenlig med tidigare överenskommelser mellan samverkanskommunerna. Behovet av förstärkt bemanning har uppstått efter

att budget för 2026 fastställdes och hade därför inte kunnat beaktas i ordinarie budgetprocess.

Att nyttja det överskott som uppstod 2025 för att finansiera verksamhetens ökade kostnader under 2026 innebär att samverkanskommunerna gemensamt bär kostnaden för den verksamhet de finansierar. Alternativet hade varit att återbetala överskottet och därefter begära tilläggsmedel, vilket skulle innebära en mer administrativt komplicerad hantering.

För Mölndals stad krävs dock ett särskilt beslut eftersom stadens andel överförts till internt eget kapital. Förvaltningen bedömer att det är rimligt att medlen används för samma ändamål som övriga kommuners andelar, det vill säga för att säkerställa verksamhetens kapacitet och kvalitet.

Eftersom anställningarna är tillsvidare innebär denna lösning endast en finansiering för 2026. Från och med budget 2027 behöver verksamhetens kostnadsnivå hanteras inom ordinarie budgetprocess.

Ekonomi

Ärendet innebär att överförmyndarnämnden ges möjlighet att använda internt eget kapital motsvarande Mölndals stads andel av 2025 års överskott inom överförmyndare i samverkan för att finansiera ökade personalkostnader under 2026. Mölndals andel av överskottet uppgår till 251 tkr.

Åtgärden innebär ingen påverkan på kommunens totala resultat eller beslutad budgetram, då finansieringen sker genom tidigare upparbetat överskott. Beslutet påverkar inte andra nämnders finansiering.

Samverkanskommunernas motsvarande andelar finansieras genom redan bokförda upplupna medel och är förankrade med berörda kommuner.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 12 mars 2026.

Expedieras till

Överförmyndarnämnden.

Mio Saba Sjösten
Stadsdirektör

Henriette de Maré
Verksamhetschef

Nämnden för överförmyndare i samverkan

§ 10

Bokslut 2025

Beslut

Rapporten godkänns

Sammanfattning

Överförmyndare i samverkan redovisar ett positivt resultat med 888 000 kronor mot budget. Överskottet återfinns främst under posten lön och personalomkostnader.

Överskottet förklaras av att det under 2025 funnits flera vakanser och att PO-tillägget för 2025 blev lägre än vad det var budgeterat för. Även de gemensamma nämndkostnaderna blev under 2025 lägre än budgeterat vilket bland annat beror på att kostnaden för utbildning av ledamöter varit lägre än budgeterat.

Kostnaden för porto och licensavgifter har under året ökat.

Överskottet från 2025 kommer, efter samråd mellan samverkanskommunerna, att överföras till 2026 års budget att användas till utökat behov av bemanning under 2026.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, den 9 februari 2026

Expedieras till

Samverkanskommunerna

ÖVERFÖRMYNDARE I SAMVERKAN
HÄRRYDA · KUNGSBACKA · MÖLNDAL · PARTILLE · ÖCKERÖ

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-02-09

Dnr
OFS 00005/2026

Lina Elmby
Enhetschef

Nämnden för överförmyndare i samverkan

Bokslut 2025

Förslag till beslut

Rapporten godkänns.

Sammanfattning

Överförmyndare i samverkan redovisar ett positivt resultat med 888 000 kronor mot budget.

Överskottet återfinns främst under posten lön och personalomkostnader. Överskottet förklaras av att det under 2025 funnits flera vakanser och att PO-tillägget för 2025 blev lägre än vad det var budgeterat för. Även de gemensamma nämndkostnaderna blev under 2025 lägre än budgeterat vilket bland annat beror på att kostnaden för utbildning av ledamöter varit lägre än budgeterat.

Kostnaden för porto och licensavgifter har under året ökat.

Överskottet från 2025 kommer, efter samråd mellan samverkanskommunerna, att överföras till 2026 års budget att användas till utökat behov av bemanning under 2026.

Ekonomi

Bokslut 2025

	Budget 2025	Utfall Helår	Resultat Helår
Gemensamma nämndkostnader	407	349	58
Lön och personalomkostnader	9 596	8 661	935
Administration	166	210	-44
IT/Telefoni	709	798	-89
Lokaler/Hyra	628	603	25
Övriga till verksamheten hörande kostnader såsom komputv, fackliga kost kostnad för biträde avseende upprättade budget redovisning revision och annan nödvändig intern* eller extern hjälp	226	223	3
*OH	469	469	0
Totalt	**12 201**	**11 313**	**888**

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, den 9 februari 2026

Expedieras till

Samverkanskommunerna

Lina Elmby
Enhetschef

Robert Lipovac
Ekonom

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 65

Diarienummer 00026/2026

Ansökan om bidrag från Göteborgsregionens nämndemannaförening 2026

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen avslår Göteborgsregionens nämndemannaförenings ansökan om bidrag.

Sammanfattning

Göteborgsregionens nämndemannaförening har ansökt om bidrag till sin verksamhet med 300 kronor per nämndeman, som Mölndals stad har nominerat. Föreningen arbetar med att bredda medlemmarnas kompetens kopplat till sina uppdrag som nämndemän. För närvarande är det 20 av 36 nominerade från Mölndal som är medlemmar i föreningen.

Det är domstolen som har ansvaret att utbilda blivande och verksamma nämndemän. Kommunstyrelsen beslutade därför 2019 att inte ge medel till föreningen så länge ansvaret för nämndemännens förkovring inte var ett kommunalt ansvar. Stadsledningsförvaltningen ser inga skäl att ändra denna bedömning.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 12 februari 2026.
Ansökan om bidrag för 2026, Göteborgsregionens nämndemannaförening den 10 januari 2026.
Bilaga till ansökan, Göteborgsregionens nämndemannaföreningens program våren 2026.

Expedieras till

Göteborgsregionens nämndemannaförening, stadsledningsförvaltningen

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-02-12

Dnr
KS 00026/2026

Stefan Ekenberg
Utredare

Kommunstyrelsen

Ansökan om bidrag från Göteborgsregionens nämndemannaförening 2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen avslår Göteborgsregionens nämndemannaförenings ansökan om bidrag.

Sammanfattning

Göteborgsregionens nämndemannaförening har ansökt om bidrag till sin verksamhet med 300 kronor per nämndeman, som Mölndals stad har nominerat. Föreningen arbetar med att bredda medlemmarnas kompetens kopplat till sina uppdrag som nämndemän. För närvarande är det 20 av 36 nominerade från Mölndal som är medlemmar i föreningen.

Det är domstolen som har ansvaret att utbilda blivande och verksamma nämndemän. Kommunstyrelsen beslutade därför 2019 att inte ge medel till föreningen så länge ansvaret för nämndemännens förkovring inte var ett kommunalt ansvar. Stadsledningsförvaltningen ser inga skäl att ändra denna bedömning.

Bakgrund

Nämndemannaföreningen i Göteborgsregionen är en partipolitiskt och religiöst neutral förening för nämndemän. Varje år ansöker föreningen medel till sin verksamhet vars syfte är att bredda medlemmarnas kompetens kopplat till sina uppdrag som nämndemän.

Ekonomi

Vid bifall för bidrag skulle kostnaden för staden vara 300 kronor per nämndeman som Mölndal utsett. Det innebär att föreningen äskar medel även för nämndemän som inte är medlemmar i föreningen. Sammantaget en kostnad på 10 800 kronor för 2026.

Bedömning

Nämndemannaföreningen i Göteborgsregionen ansöker varje år bidrag till föreningens verksamhet. De ansökta medlen ska i huvudsak användas till medlemmarnas förkovring i form av studiebesök och föreläsningar. Föreningen ansöker bidrag för 2026 års verksamhet och bidragets storlek baserar föreningen på antal nominerade nämndemän från Mölndal.

Den 20 september 2023 § 132 nominerade kommunfullmäktige 36 nämndemän till Göteborgs tingsrätt. För närvarande är det 20 nämndemän från Mölndal som är medlemmar i Nämndemannaföreningen.

Det är domstolen som är ansvarig för utbildning av blivande och verksamma nämndemän. Det är således inte ett kommunalt ansvar.

Den 8 maj 2019 § 131 beslutade kommunstyrelsen att inte bevilja bidrag till föreningen så länge nämndemännens utbildning och förkovring inte är ett kommunalt ansvar. Ansvaret för nämndemännens utbildning har inte ändrats sedan dess och förvaltningen ser ingen anledning att ändra sin bedömning i frågan. Dessutom är det enbart 20 av 36 nominerade nämndemän som är medlemmar i föreningen vilket gör att de kompetenshöjande insatserna som föreningen anordnar inte når alla.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse stadsledningsförvaltningen den 12 februari 2026.

Ansökan om bidrag för 2026, Göteborgsregionens nämndemannaförening den 10 januari 2026.

Bilaga till ansökan, Göteborgsregionens nämndemannaföreningens program våren 2026.

Expedieras till

Göteborgsregionens nämndemannaförening

Karl de Verdier
Biträdande stadsdirektör

Henriette de Maré
Chefsjurist

NÄMNDEMÄNNENS RIKSFÖRBUND

Mölndals Stad

431 82 Mölndal

Ansökan om bidrag för 2026

Göteborgsregionens Nämndemannaförening ansöker härmed om bidrag för 2026 med 300 kr per nämndeman, som Mölndals Stad har utsett.

Vi arbetar med att bredda nämndemännens kompetens inom allt som kan kopplas till de beslut som tas i domstolarna. Det kan röra sig om allt från omhändertagande av barn, ekobrott, psykiatri, missbruk, migrationsärende, våldsbrott mm.

Vi arbetar också för att upprätthålla allmänhetens förtroende för rättssystemet och för att det skall tas så kloka och välunderbyggda beslut som möjligt. Nämndemannasystemet är grundläggande i den svenska rättsstaten och är lokalt förankrad genom nämndemännen.

Föreningen är mycket aktiv och vi anordnar studiebesök och föreläsningar/utbildningar av nyutnämnda och redan tjänstgörande nämndemän.

Bifogar kopia av vårens prel program.

Hällingsjö 2026 01 10

Britt-Marie Nordin

Britt-Marie Nordin, kassör bm.nordin51@gmail.com

Nämndemännens riksförbund — NRF

Göteborgsregionens nämndemannaförening

Vårprogram 2026

Är du ännu inte medlem? Gå med för att göra vår förening starkare och för att du ska kunna deltaga i våra intressanta och utvecklande aktiviteter.

Medlemsavgift för 2026 är 300 kronor.

Swish: 123 440 36 48 skriv namn och mail

Plusgiro: 825 657-0 skriv namn, mobil och mail.

Du kan också gå med som medlem på hemsidan nmrf.se. Gå med som medlem efter 1 november 2026 så gäller avgiften för hela 2027.

Februari – Digital föreläsning om Nya socialtjänstlagen

Enhetschef vuxenenheten Drazen Nogolica och enhetschef barn och unga
Susanne Wessman, Socialtjänsten Partille föreläser om nya lagen.

När: Måndag 26 januari klockan 18.00 – 20.00
Var: Digital föreläsning
Anmälan: Separat inbjudan kommer att mailas ut till alla medlemmar

Februari – Möte med Frivården

Besök och möte med Frivården, Rosenlund, Göteborg.
Max 25 deltagare
När: Torsdagen den 26 februari klockan 17.00 – 19.00
Var: Frivårdens lokaler. Rosenlundsgatan 8. Vån 6
Anmälan: Separat inbjudan kommer att mailas ut till alla medlemmar

Mars – Barnkidnappningar

Advokat Jessica Sundberg är bland annat specialist på internationella barnkidnappningar, har arbetat som diplomat för UD och arbetat för FN.

När: Tisdag den 3 mars klockan 18.00 – 20.00
Var: Digital föreläsning
Anmälan: Separat inbjudan kommer att mailas ut till alla medlemmar.

.

Mars – Årsmöte

När Måndag den 9 mars klockan 18.00 – 20.00

Var: Partille kommunhus

Anmälan: Separat inbjudan kommer att mailas ut till alla medlemmar.

April – Möte med Migrationsverket

Verksamhetsexpert Martin Hallbäck från MV ger oss en lägesbild kring migrationen.

När: Onsdag 15 april klockan 13.00 – 15.00
Var: Mötesplatsen Södra Allégatan 1B, Göteborg,
Anmälan: Separat inbjudan kommer att mailas ut till alla medlemmar.

April – Besök på Rättspsykiatriska enheten Rågården.

Vi får en presentation av verksamheten samt tillfälle till rundvandring i aktivitetshuset.
Max 25 deltagare

När: Tisdag den 28 april klockan 10.00 – 12.30
Var: Rågårdsvägen 5, Gunnilse
Anmälan: Separat inbjudan kommer att mailas ut till alla medlemmar.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 74

Diarienummer 00208/2026

Signering av utbetalningar samt tecknande av lån och borgen

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar utse personer att signera bemyndiganden, för att göra utbetalningar, deklarera till Skatteverket samt att teckna lån och borgen enligt följande:

- för utbetalning från lönesystemet uppdras åt Stina Hede, Lisbeth Lindahl, Katarina Nilsson, Sanda Sadikovic, Sanja Banovic, Ann-Sofie Alexandersson och Erika Ahlgren, två i förening, att signera bemyndiganden för bankens effektuering av utbetalningar,

- för utbetalningar av lön till förladdade kort via Swedbanks administrationsportal till anställda utan bankkonto uppdras åt Stina Hede, Lisbeth Lindahl, Katarina Nilsson, Sanda Sadikovic, Sanja Banovic, Ann-Sofie Alexandersson och Erika Ahlgren, två i förening, att signera förladdning,

- utbetalningar från social- och arbetsmarknadsförvaltningens verksamhetssystem uppdras åt Charlotta Rehbinder, Arnela Alihodzic, Linda Manning, Isac Siwerstam, Katrin Johannesson, Carin Johansson, Maria Lyréus, Minda Bennet och Christina Sunesson, två i förening, att signera betalningsfil.

- för utbetalningar till förladdade kort via Swedbanks administrationsportal gällande stöd till social- och arbetsmarknadsförvaltningens klienter utan konto uppdras åt Charlotta Rehbinder, Arnela Alihodzic, Linda Manning, Isac Siwerstam, Katrin Johannesson, Carin Johansson, Maria Lyréus, Minda Bennet och Christina Sunesson, två i förening, att signera betalningsfil,

- för betalning av leverantörsfakturor, utlägg samt överföring till bankgiro, bankkonto eller internationella betalningar uppdras åt Maria Martini, Göran Ramberg, Talar Wanes, Mariette Wolf, Kristian Zakariasson, Britta Boogh, Tommi Larsson, Kristina Axring, Robert Lipovac, Lovisa Wirdemo, Viktor Larsson, Katri Alasuutari Lindgren, Amanda Scheffel och Anette Mårtensson, två i förening, att signera betalningsfil,

- för att underteckna stadens momsdeklarationer till Skatteverket, utses var för sig Göran Ramberg, Maria Martini, Viktor Larsson, Talar Wanes och Anette Mårtensson för att underteckna deklarationen.

- överföring av medel mellan stadens egna bankkonton får beordras var för sig av Göran Ramberg, Talar Wanes, Tommi Larsson, Robert Lipovac eller Brita Boogh,

- överföring av medel till stadens depåkonto för placering av likviditet uppdras åt Maria Martini, Anette Mårtensson, Talar Wanes och Göran Ramberg, två i förening, att signera överföring,

- att stadens lån och borgen tecknas av kommunstyrelsens ordförande Stefan Gustafsson eller vid förfall för honom av vice ordförande Merjem Maslo med kontrasignation av antingen Mio Saba Sjösten, Maria Martini eller Anette Mårtensson.

Sammanfattning

Kommunstyrelsens beslut, gällande vilka personer som har befogenhet att göra utbetalningar via olika datasystem samt att underteckna låne- och borgensförbindelser, behöver uppdateras på grund av personalförändringar.

Följande förändringar har skett;

- På avdelningen för ekonomi- och hållbarhetsstyrning har Lena Lundkvist tagits bort.

- På social- och arbetsmarknadsförvaltningen har Isac Siwerstam lagts till. Gentiana Kurti har tagits bort.

- På HR-avdelningen har ingen förändring skett.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 16 mars 2026.

Expedieras till

Stadsledningsförvaltningen, utsedda personer

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-03-16

Dnr
KS 00208/2026

Robert Lipovac
Ekonom

Kommunstyrelsen

Signering av utbetalningar samt tecknande av lån och borgen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar utse personer att signera bemyndiganden, för att göra utbetalningar, deklarera till Skatteverket samt att teckna lån och borgen enligt följande:

- för utbetalning från lönesystemet uppdras åt Stina Hede, Lisbeth Lindahl, Katarina Nilsson, Sanda Sadikovic, Sanja Banovic, Ann-Sofie Alexandersson och Erika Ahlgren, två i förening, att signera bemyndiganden för bankens effektuering av utbetalningar,

- för utbetalningar av lön till förladdade kort via Swedbanks administrationsportal till anställda utan bankkonto uppdras åt Stina Hede, Lisbeth Lindahl, Katarina Nilsson, Sanda Sadikovic, Sanja Banovic, Ann-Sofie Alexandersson och Erika Ahlgren, två i förening, att signera förladdning,

- utbetalningar från social- och arbetsmarknadsförvaltningens verksamhetssystem uppdras åt Charlotta Rehbinder, Arnela Alihodzic, Linda Manning, Isac Siwerstam, Katrin Johannesson, Carin Johansson, Maria Lyréus, Minda Bennet och Christina Sunesson, två i förening, att signera betalningsfil,

- för utbetalningar till förladdade kort via Swedbanks administrationsportal gällande stöd till social- och arbetsmarknadsförvaltningens klienter utan konto uppdras åt Charlotta Rehbinder, Arnela Alihodzic, Linda Manning, Isac Siwerstam, Katrin Johannesson, Carin Johansson, Maria Lyréus, Minda Bennet och Christina Sunesson, två i förening, att signera betalningsfil,

- för betalning av leverantörsfakturor, utlägg samt överföring till bankgiro, bankkonto eller internationella betalningar uppdras åt Maria Martini, Göran Ramberg, Talar Wanes, Mariette Wolf, Kristian Zakariasson, Britta Boogh, Tommi Larsson, Kristina Axring, Robert Lipovac, Lovisa Wirdemo, Viktor Larsson, Katri Alasuutari Lindgren, Amanda Scheffel och Anette Mårtensson, två i förening, att signera betalningsfil,

- för att underteckna stadens momsdeklarationer till Skatteverket, utses var för sig Göran Ramberg, Maria Martini, Viktor Larsson, Talar Wanes och Anette Mårtensson för att underteckna deklarationen.

- överföring av medel mellan stadens egna bankkonton får beordras var för

sig av Göran Ramberg, Talar Wanes, Tommi Larsson, Robert Lipovac eller Brita Boogh,

- överföring av medel till stadens depåkonto för placering av likviditet uppdras åt Maria Martini, Anette Mårtensson, Talar Wanes och Göran Ramberg, att två i förening, att signera överföring,

- att stadens lån och borgen tecknas av kommunstyrelsens ordförande Stefan Gustafsson eller vid förfall för honom av vice ordförande Merjem Maslo med kontrasignation av antingen Mio Saba Sjösten, Maria Martini eller Anette Mårtensson.

Sammanfattning

Kommunstyrelsens beslut, gällande vilka personer som har befogenhet att göra utbetalningar via olika datasystem samt att underteckna låne- och borgensförbindelser, behöver uppdateras på grund av personalförändringar.

Följande förändringar har skett;

- på avdelningen för ekonomi- och hållbarhetsstyrning har Lena Lundkvist tagits bort.
- på social- och arbetsmarknadsförvaltningen har Isac Siwerstam lagts till. Gentiana Kurti har tagits bort.
- på HR-avdelningen har ingen förändring skett.

Bakgrund

Utbetalning av löner via lönesystemet med kontroll mot Swedbanks SUS-register

Underlag för utbetalning upprättas i stadens lönesystem. Personal på stadsledningsförvaltningens HR-avdelningen skapar en utbetalningsfil, som skickas till banken. När utbetalningsfilen kommit banken tillhanda, loggar personal på HR-avdelningen in i internetbanken och signerar filen. Ytterligare en person kontrasignerar filen via Swedbanks internetbank. Swedbank skapar helfilssigillet efter stadens bemyndigande, två i förening. Betalningar skickas till betalningsmottagarens konto efter kontroll mot Swedbanks register över bankkonton, SUS.

Utbetalningar av lön till ett förladdat kort via Swedbanks administrationsportal

I första hand ska utbetalning av lön ske till den anställdes bankkonto. Men ibland förekommer att staden anställer personer som saknar ett bankkonto. Det kan exempelvis handla om nyanlända personer. Tills dess att den anställde har ett bankkonto kan förladdade kort användas. Varje överföring till ett förladdat kort måste alltid knytas ihop med ett ärende. Det görs genom att den anställdes samordningsnummer, som personen är upplagd på i lönesystemet, registreras i Swedbanks administrationsportal i samband med laddning av kort.

Signering av utbetalningen till kortet sker med e-legitimation, och alltid två i förening. Administrationen över vilka som har rätt att signera utbetalning till förladdade kort i Swedbanks administrationsportal sköts av avdelningen för ekonomi- och hållbarhetsstyrning på stadsledningsförvaltningen. De ansvarar även för behörighetsadministrationen för Swedbank i övrigt.

Utbetalningar från social- och arbetsmarknadsförvaltningens (SAF) verksamhetssystem med kontroll mot Swedbanks SUS-register

Underlag för utbetalningarna upprättas i SAF:s verksamhetssystem. Personalen på SAF skapar en betalningsfil, som läggs på stadens nätverk, därefter loggar de in i internetbanken och hämtar upp filen. Ytterligare en person från SAF kontrasignerar filen via Swedbanks internetbank. Swedbank skapar helsigillet efter stadens bemyndigande, två i förening. Betalningarna skickas till betalningsmottagarens giro/konto efter kontroll i Swedbanks register över konton, SUS.

Utbetalningar från social- och arbetsmarknadsförvaltningens (SAF) verksamhetssystem till ett förladdat kort via Swedbanks administrationsportal

I första hand ska utbetalning av stöd från SAF ske till klientens bankkonto. De förladdade korten ersätter tidigare hantering av checkar och rekvisitioner. Skulle brukaren tappa bort sitt kort, så kan klienten spärra kortet och få saldot överfört till ett nytt kort. Klienten kan kontrollera saldo och ta ut kontanter i bankomater.

För att kunna ladda ett kort måste ett ärende först skapas i SAF:s verksamhetssystem, ärendenumret från verksamhetssystemet måste sedan registreras på Swedbanks administrationsportal i samband med laddning av kort. Varje överföring till ett förladdat kort måste således alltid knytas ihop med ett ärende. Signering av utbetalningen till kortet sker med e-legitimation, och alltid två i förening. Administrationen över vilka som har rätt att signera utbetalning till förladdade kort i Swedbanks administrationsportal sköts av avdelningen för ekonomi- och hållbarhetsstyrning på stadsledningsförvaltningen. De ansvarar även för behörighetsadministrationen för Swedbank i övrigt.

Betalning av leverantörsfakturor, utlägg samt överföring till bankgiro, bankkonto eller internationella betalningar

Alla leverantörsfakturor skannas alternativt läses in via fil till stadens system för fakturahantering. Varje faktura godkänns och attesteras elektroniskt av två olika personer i systemet enligt gällande attestreglemente. Ett betalningsförslag skapas sedan av avdelningen för ekonomi- och hållbarhetsstyrning för de fakturor som är färdigbehandlade i ekonomisystemet. Därefter skapar en annan person på avdelningen för ekonomi- och hållbarhetsstyrning en betalfil utifrån betalningsförslaget. Betalfilen läggs på stadens nätverk, därefter loggar personen in och hämtar upp filen till internetbanken. Ytterligare en person på avdelningen för ekonomi- och hållbarhetsstyrning kontrasignerar filen via Swedbanks internetbank. Därefter skapar Swedbank

helsigillet och betalningarna skickas till betalningsmottagarnas konton efter de konto-uppgifter som finns i betalfilen.

Vid överföring till bankgiro och bankkonto utan fakturaunderlag, ska en utbetalningsorder skapas. Utbetalningsordern läggs in i fakturahanteringssystemet och behandlas på samma sätt som en faktura enligt ovan. Endast i undantagsfall, dock alltid vid internationella betalningar, ska utbetalningsunderlaget hanteras manuellt, men även då ska den fysiskt godkännas och attesteras av två olika personer. Vid manuellhantering läggs en betalning utifrån attesterat utbetalningsunderlag upp i internetbanken, därefter sker signering av betalning två i förening av avdelningen för ekonomi- och hållbarhetsstyrning.

Deklaration av sociala avgifter, källskatt och mervärdeskatt till Skatteverket

Varje månad ska sociala avgifter och källskatt deklareras.

Tecknande av lån

I samband med beslut om budget för respektive år fattar kommunfullmäktige beslut om eventuellt behov av finansiering med lån och anger i beslutet det maximibelopp som kommunstyrelsen får verkställa i upplåning. Kommunstyrelsen beslutar om vilka befattningshavare som har befogenhet att signera dessa lån.

Undertecknande av borgen

I samband med beslut om budget anges också inom vilket maxbelopp borgen får tecknas för stadens bolag. Kommunstyrelsen verkställer borgensåtaganden inom denna ram genom att besluta om vilka personer som signerar borgensåtaganden.

Ekonomi

Ärendet saknar ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

Stadsledningsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 16 mars 2026.

Expedieras till

Stadsledningsförvaltningen

Karl de Verdier
Biträdande stadsdirektör

Maria Martini
Ekonomichef

Kommunstyrelsens plan- och exploateringsutskott

§ 58

Diarienummer 00140/2026

Yttrande om samråd om förnyad 1 000 MW likströmskabel (HVDC) i sjö och markkabelutförande från Lindome

Beslut

Plan- och exploateringsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande ”Yttrande från Mölndals stad gällande samråd om förnyad 1000 MW likströmskabel (HVDC) i sjö och markkabelutförande från Lindome”, daterat 16 mars 2026, och översänder yttrandet som Mölndals stads svar på remissen.

Sammanfattning

Svenska kraftnät har sänt över remiss för samråd avseende förnyad likströmsförbindelse (HVDC) med en kapacitet om 1 000 MW i sjö- och markkabelutförande från Lindome till Vester Hassing på Jylland i Danmark.

Mölndals stad ser positivt på åtgärder som stärker elförsörjningens kapacitet och robusthet på regional och nationell nivå. Samtidigt behöver lokaliseringen av ny infrastruktur ske med hänsyn till kommunens långsiktiga markanvändning, geotekniska förutsättningar, klimatanpassning samt framtida möjligheter för samhällsutveckling.

Efter en samlad bedömning förordas korridoralternativ 4/5C, då detta alternativ bedöms innebära minst påverkan på geotekniskt känsliga områden, minst konflikt med kommunal infrastruktur samt störst robusthet ur ett långsiktigt samhällsplaneringsperspektiv.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har berett ärendet tillsammans med specialistkompetens från stadsserviceförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, samt bygg- och miljöförvaltningen.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 16 mars 2026.
Förslag till yttrande daterat 16 mars 2026.
Inbjudan till samråd från Svenska kraftnät daterad 12 februari 2026.

Expedieras till

Samhällsbyggnadsförvaltningen, Svenska kraftnät

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-03-16

Dnr
KS 00140/2026

Jonathan Lilja
Översiktsplanerare

Kommunstyrelsen

Yttrande över samråd om förnyad 1000 MW likströms-kabel (HVDC) i sjö och markkabelutförande från Lindome

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner bifogat förslag till yttrande ”*Yttrande från Mölndals stad gällande samråd om förnyad 1000 MW likströmskabel (HVDC) i sjö och markkabelutförande från Lindome*”, daterad 2026-03-13, och beslutar att översända yttrandet som Mölndals stads svar på remissen.

Sammanfattning

Svenska kraftnät har sänt över remiss för samråd avseende förnyad likströmsförbindelse (HVDC) med en kapacitet om 1000 MW i sjö- och markkabelutförande från Lindome till Vester Hassing på Jylland i Danmark.

Mölndals stad ser positivt på åtgärder som stärker elförsörjningens kapacitet och robusthet på regional och nationell nivå. Samtidigt behöver lokaliseringen av ny infrastruktur ske med hänsyn till kommunens långsiktiga markanvändning, geotekniska förutsättningar, klimatanpassning samt framtida möjligheter för samhällsutveckling.

Efter en samlad bedömning förordas korridoralternativ 4/5C, då detta alternativ bedöms innebära minst påverkan på geotekniskt känsliga områden, minst konflikt med kommunal infrastruktur samt störst robusthet ur ett långsiktigt samhällsplaneringsperspektiv.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har berett ärendet tillsammans med specialistkompetens från stadsserviceförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, samt bygg- och miljöförvaltningen.

Ekonomi

Ärendet innebär inga ekonomiska konsekvenser utöver beslutad ram.

Bedömning

Svenska kraftnät genomför samråd inför fortsatt arbete med en förnyad likströmsförbindelse (HVDC) från Lindome. Samrådet utgör en del av den tillståndsprocess som föregår ansökan om nätkoncession och prövning enligt miljöbalken.

Mölndals stad ser generellt positivt på åtgärder som stärker elförsörjningens kapacitet och robusthet på regional och nationell nivå. En stabil elförsörjning är en viktig förutsättning för ett fungerande energisystem, regional utveckling och samhällsbyggnad.

Samtidigt behöver lokalisering av ny infrastruktur ske med hänsyn till kommunens ansvar för den långsiktiga mark- och vattenanvändningen enligt plan- och bygglagen. Flera av de föreslagna korridorerna berör områden där kommunen har pågående detaljplanearbeten och där översiktlig planering pågår genom en fördjupning av översiktsplanen för Lindome. Flera korridorer berör även områden med geotekniska utmaningar, klimatanpassningsrelaterade risker samt befintlig kommunal infrastruktur.

I det föreslagna yttrandet lyfts därför planeringsmässiga, geotekniska och infrastrukturella förutsättningar som bör beaktas i den fortsatta processen. Efter en samlad bedömning förordas korridoralternativ 4/5C, då detta alternativ bedöms innebära minst påverkan på geotekniskt känsliga områden, minst långsiktig konflikt med kommunal infrastruktur samt goda förutsättningar ur ett långsiktigt samhällsplaneringsperspektiv.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 16 mars 2026.
Förslag till yttrande daterat 16 mars 2026.

Expedieras till

Svenska kraftnät

Viktoria Fagerlund
Samhällsbyggnadschef

Frida Stenberg
Strategisk chef

2026-03-16

Vår beteckning

KS 00140/2026

Er beteckning
SVK 2024/4594

Jonathan Lilja

Svenska kraftnät, Att. Registrator Svk 2024/4594
Box 1200
172 24 Sundbyberg

Yttrande från Mölndals stad gällande samråd om förnyad 1000 MW likströmskabel (HVDC) i sjö och markkabelutförande från Lindome

Mölndals stad har tagit del av samrådsunderlaget avseende förnyad likströmskabel (HVDC) i sjö och markkabelutförande från Lindome och lämnar följande synpunkter.

Översiktskarta över korridoralternativ

Karta 1: Översiktskarta över korridoralternativ i Lindome. Källa: Svenska kraftnät, *Samrådsunderlag Konti-Skan Connect – dokument och kartor*, hämtad från www.svk.se.

Övergripande ståndpunkt

Kommunen ser positivt på åtgärder som stärker elförsörjningens kapacitet och robusthet på regional och nationell nivå. Samtidigt är det av stor vikt att val av korridor sker med hänsyn till långsiktig markanvändning, geotekniska förutsättningar, klimatrelaterade risker samt kommunens rådighet över framtida samhällsutveckling.

Kommunen bedömer att korridoralternativ 4C/5C sammantaget är mest lämpligt ur ett långsiktigt planerings- och robusthetsperspektiv, och förordar därför detta.

Pågående detaljplanearbete och översiktlig planering

Det pågår flera detaljplanearbeten i centrala Lindome som berörs av korridorerna med beteckningar a, b och d. Även vid Lindomemotet pågår detaljplanearbete som berörs av korridorerna med beteckningar a och d. De fastigheter som berörs av korridorerna är i huvudsak Lindome 2:42 och Ranntorp 2:2.

Mellan den 26 februari – 30 april 2026 pågår samråd för ändring av översiktsplanen genom fördjupning för Lindome. Syftet med ändringen av översiktsplanen är att visa inriktningen för mark- och vattenanvändningen för det framtida Lindome och tydliggöra hur översiktsplanen bör genomföras för området Lindome. Förslaget pekar bl.a. områden i centrala Lindome ut som omvandlingsområden, reservat för framtida järnvägsspår, och ytor som behöver kunna översvämmas för att hantera höga flöden och skyfall. De korridorer med beteckningar a, b och d berör på olika sätt de förslag som finns i samrådsförslaget.

Geotekniska och klimatanpassningsmässiga förutsättningar

Korridoralternativen med beteckning a, b och d berör strandnära områden längs Kungsbackaån/Lindomeån, vilka enligt tillgängliga planeringsunderlag utgör aktsamhetsområde för skred och där markförhållandena i huvudsak består av lera.

Centrala förutsättningar:

- Kommunens generellt lerpräglade geotekniska förhållanden,
- Förekomst av skredkänsliga zoner i anslutning till vattendrag,
- Samt förväntade klimatförändringar med ökade flöden och erosion,

Mot bakgrund av ovan bedömer kommunen att förläggning i dessa lägen innebär ökad teknisk komplexitet och långsiktig osäkerhet kopplad till stabilitet och klimatanpassning.

Även om erforderliga förstärkningsåtgärder kan vidtas i projekteringsskedet, anser kommunen att infrastruktur av denna betydelse bör lokaliseras så att geotekniskt känsliga lägen i möjligaste mån undviks.

Naturvärden

Inom korridoralternativ 4C/5C finns det områden med värdefull natur där hänsyn behöver tas vid detaljutformning.

Mölndals stad vill göra Svenska kraftnät medvetna om att de korridoralternativ som löper längs med Kungsbackaån i centrala Lindome bör, om något av dessa alternativ utreds vidare, utföras schaktfritt för att inte bidra med negativ påverkan på Kungsbackaån eller dess kantzoner m.m.

Kulturmiljövärden

Alla föreslagna sträckningar kan genomföras utan att påverka kända kulturmiljövärden eller enskilda byggnader med kulturhistoriskt värde. Eftersom sträckningarna i huvudsak följer befintlig infrastruktur där bebyggelse saknas, kan eventuell påverkan av marken undvikas genom återställning efter ledningsschaktet. Vid vissa delar kan särskild hänsyn behövas för att skydda specifika kulturvärden.

- Ingen påverkan på kulturmiljöer eller kulturhistoriska byggnader om marken återställs efter schaktning.
- Eventuell hänsyn krävs endast på lokala avsnitt där kulturvärden ligger nära den föreslagna ledningen.

Specifika synpunkter per område/sträckning

Dvärred (korridor a, b, c och d) – Området är ett kulturmiljöområde (L1969:4849) med ett öppet jordbrukslandskap, fornlämningsområden och en synlig stenkammargrav vid Norra Hällesåkersvägen. Alla sträckningsalternativ passerar här på grund av närheten till nätstationen. Den öppna landskapsbilden påverkas inte, men det är viktigt att stenkammargraven inte flyttas eller på annat sätt skadas av ledningsschaktet. Ett tillräckligt avstånd till schaktet bör därför säkerställas.

Lindomeån (korridor a, b och d) – Flera av de föreslagna sträckningarna löper parallellt med Lindomeåns slingrande bana. För att bevara åns naturliga form bör schaktet hållas så långt ifrån vattnet som möjligt och eventuella störningar av vattenflödet undvikas.

Sinntorps skolmiljö (korridor a, b och d) – Sträckningarna passerar i den norra kanten av Sinntorps skolmiljö, som ingår i kulturmiljöprogrammet. Så länge ledningen placeras i vägområdet och inte berör byggnaderna, förväntas ingen påverkan på kulturvärdena.

Jordbruksmark i Lindome (korridor a, b, c och d) – Områdena med jordbruksmark har ett stort kulturhistoriskt värde. Efter schaktning återställs marken för odling, vilket innebär att ingen långsiktig påverkan på kulturvärdena förväntas.

Åsrygg söderut (korridor c) – Denna sträckning kräver viss bergsprängning, vilket kan ses som en nackdel ur ett kulturmiljöperspektiv. Eventuell sprängning bör planeras så att den minimerar påverkan på omgivande kulturvärden.

Gemensam sträcka från stationsområdet till E6 (korridor a och d) – Det föredras att följa vägområdet kring Spårhagavägen. På detta avsnitt finns terrasseringar med stenmurar vid Ranntorp 2:2, som är en del av kulturmiljön kring gården. Dessa strukturer bör bevaras och inte störas av schaktning.

Spårhagavägen västerut (korridor a) – Sträckningen passerar i den södra delen av kulturmiljöområdet Kimmersbo. Schaktning i själva vägområdet förväntas inte påverka områdets kulturvärden.

Förläggning inom kommunala gator

Andra korridoralternativ innebär förläggning i eller i direkt anslutning till kommunala gator.

Kommunen vill i detta sammanhang framhålla att:

- Kommunala gator ofta innehåller omfattande befintlig ledningsinfrastruktur (VA, dagvatten, fjärrvärme, tele m.m.),
- Framtida behov av ledningsförnyelse och kapacitetsutbyggnad kan försvåras av ytterligare storskalig infrastruktur,
- Eventuella felavhjälpningar kan medföra betydande trafikpåverkan och samhällsstörningar under längre perioder.

Kommunen ser därför en risk för långsiktiga begränsningar av den kommunala rådighet och flexibilitet som krävs för att möta framtida exploaterings- och infrastrukturbehov.

Hälsomässiga aspekter

Då den planerade förbindelsen avser markförlagd likström konstaterar kommunen att etablerade hälsorisker kopplade till växlande magnetfält inte är aktuella. Kommunens ställningstagande grundar sig således inte på elektromagnetiska aspekter.

Korridoren 4C/5C passerar inga områden som är utpekade i det nationella EBH-stödet som redovisar misstänkt eller konstaterat förorenade områden. Inom korridor 4C/5C har jordbruk bedrivits under lång tid som kan medfört föroreningar i mark. Det är inte heller ovanligt att f.d. deponier påträffas inom områden som idag är beväxta.

Inom fastigheten Dvärred 4:2 misstänks någon form av deponi. Uppgifter saknas om vad som deponerats eller under vilken period det pågått.

Samlad bedömning

Mot bakgrund av ovanstående anser kommunen att korridoralternativ 4C/5C sammantaget innebär:

- Minst påverkan på geotekniskt känsliga områden,
- Minst långsiktig konflikt med kommunal infrastruktur,

- Samt störst robusthet ur ett samhällsplaneringsperspektiv.

Kommunen förordar därför detta alternativ för fortsatt prövning och projektering.

Fortsatt dialog

Kommunen ser positivt på en fortsatt dialog med Svenska kraftnät.

Stefan Gustafsson (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Mio Saba Sjösten
Stadsdirektör

SVENSKA KRAFTNÄT

Informationsklass
K1

Handläggare
Tina Hemström
Patrick Lundmarck

Fastighetsägare

2026-02-12 Svk 2024/4594 INBJUDAN TILL SAMRÅD

Inbjudan till samråd om förnyad 1000 MW likströmskabel (HVDC) i sjö- och markkabelutförande från Lindome i Mölndals kommun i Västra Götalands län till sjöterritoriets gräns i havet mot Danmark, enligt 6 kapitlet i miljöbalken

Svenska kraftnät planerar att förnya de befintliga HVDC förbindelserna mellan Sverige och Danmark. Den nya HVDC-förbindelsen planeras i ny sträckning mellan en planerad ny omriktarstation, i anslutning till befintlig stamnätsstation strax utanför Lindome i Mölndals kommun, och Vester Hassing på Jylland i Danmark. Projektet har genomfört en lokaliseringsutredning och även påbörjat inventeringar av naturvärden och kulturvärden för att Svenska kraftnät ska kunna ta hänsyn till dessa i planeringen av kabelförbindelsen.

Du får detta brev i egenskap av fastighetsägare eller rättighetsinnehavare då er fastighet kan komma att bli berörd av den planerade ledningen.

Vi ber dig som är fastighetsägare eller rättighetsinnehavare att se till att denna information kommer till eventuella hyresgäster, arrendatorer eller andra nyttjanderättshavare på er fastighet.

Information om projektet

Tillsammans med Energinet genomför Svenska kraftnät Konti-Skan Connect, ett projekt där vi planerar för att ersätta de befintliga HVDC förbindelserna Konti-Skan 1 och 2, som förbinder sydvästra Sverige med Jylland i Danmark. De befintliga förbindelserna börjar bli ålderstigna och beräknas uppnå den tekniska livslängden i mitten av 2030-talet. För att upprätthålla en driftsäker överföring länderna emellan planerar Svenska kraftnät tillsammans med Energinet att ersätta de två länkarna med en ny modern HVDC-förbindelse.

Den förnyade förbindelsen är klassad av EU som ett projekt av gemensamt intresse – Projects of Common Interest (PCI). Det innebär att projektet är särskilt viktigt för den gemensamma europeiska elmarknaden och för att nå EU:s energimål om en prisvärd, säker och hållbar elförsörjning.

Samrådsprocessen

Samrådet utgör en viktig del av processen att bygga en ny kraftledning. I samrådet får myndigheter, berörda kommuner, organisationer, fastighetsägare,

SvK1000, v5.0, 2018-08-01

0102000740

rättighetshavare, allmänhet samt övriga sakägare möjlighet att yttra sig och lämna synpunkter om förslaget. Samrådet innefattar ledningens lokalisering, omfattning och utformning, de miljöeffekter som verksamheten kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser samt den kommande miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning. Samrådet genomförs i enlighet med bestämmelserna i infrastruktursförordningen (EU 2022/869).

Nu pågår samråd om utredningskorridorer, utbyggnadsförslaget samt om innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen.

Samrådsunderlag

Mer information om projektet finns på projektets webbplats www.svk.se/utveckling-av-kraftsystemet/transmissionsnatet/transmissionsnatsprojekt/konti-skan-connect. Där kan du även ta del av samrådsunderlaget i sin helhet under fliken "Dokument och kartor". Det går bra att beställa underlaget i tryckt format, kontakta oss då enligt uppgifter nedan.

Öppet hus

För att informera om projektet håller vi Öppet hus på ett antal platser kopplat till planerad ledningssträckning. Personal från Svenska kraftnät finns på plats för att svara på frågor och visa material om projektet. Det är drop-in under angiven tid. Varmt välkommen!

- Särögården, Liabovägen 1 i Särö, den 10 mars, kl. 16-00 – 19.00
- Älvsåkersgården, Älvsåkersgårdsvägen 10 i Kungsbacka, den 11 mars, kl. 16.00 – 19.00

Lämna skriftligt yttrande senast 27 mars 2026

Vi vill veta vad du tycker! Välkommen att lämna skriftliga yttrande märkt **med Svk 2024/4594** till registrator@svk.se alternativt till postadress: Svenska kraftnät, Att. Registrator dnr Svk 2024/4594, Box 1200, 172 24 Sundbyberg. Ditt yttrande ska vara oss till handa senast **27 mars 2026**.

Alla synpunkter är viktiga för vårt fortsatta arbete.

Inkomna yttranden utgör ett viktigt underlag för oss i den fortsatta planeringen för att hitta bästa möjliga sträckning för den planerade ledningen. Yttrandena sammanställs och bemöts i en samrådsredogörelse som publiceras på projektets webbsida. Svenska kraftnät kommer inte skicka ut personliga svar på yttranden.

Frågor

Hör gärna av dig till oss om du har frågor om projektet! Du kan nå oss via e-post: Konti-Skan_Connect@svk.se. Det går också bra att kontakta oss som arbetar i projektet, se kontaktuppgifter till respektive person:

- **Patrick Lundmarck**, tillståndsansvarig
  010-475 8723, Patrick.Lundmarck@svk.se
- **Tina Hemström**, tillståndsansvarig
  010-350 9206, Tina.Hemstrom@svk.se
- **Nils Paulsson**, mark- och ersättningsansvarig
  010-489 2201, Nils.Paulsson@svk.se
- **Sara Rahnamoon**, projektledare Konti-Skan Connect
  010-475 8590, Sara.Rahnamoon@svk.se
- **Katarina Otz**, kommunikatör
  010-475 9785, Katarina.Otz@svk.se

Med vänliga hälsningar,

Svenska kraftnät genom
Patrick Lundmarck och Tina Hemström, tillståndsansvariga

Hantering av personuppgifter

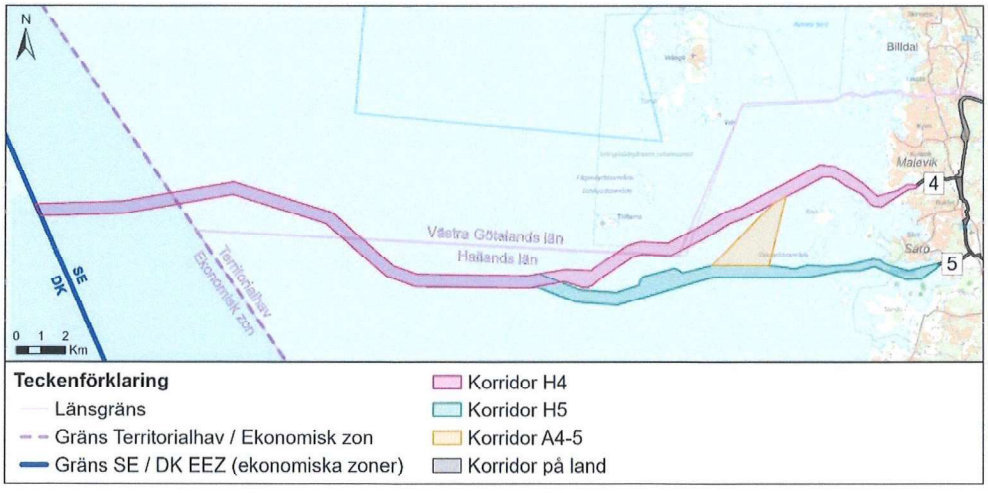
I vår dataskyddspolicy på Svenska kraftnäts webbplats kan du läsa om hur vi behandlar personuppgifter: www.svk.se/dataskyddspolicy

0202000740

Bilaga 1, Översiktskarta

Figur 1. Föreslagna utredningskorridorer på land

Figur 2. Föreslagna utredningskorridorer till havs.

Kommunstyrelsens plan- och exploateringsutskott

§ 59

Diarienummer 00104/2026

Yttrande över ansökan om nätkoncession - 145 kV kraftledning från Lindome Norra i Mölndals kommun till Skalmered i Härryda kommun

Beslut

Plan- och exploateringsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande ”Yttrande över ansökan om nätkoncession - 145 kV kraftledning från Lindome Norra i Mölndals kommun till Skalmered i Härryda kommun.”, daterat 18 mars 2026, och skickar till Energimyndigheten som svar på remiss gällande Vattenfalls ansökan.

Sammanfattning

Staden bedömer att den föreslagna sträckningen ej påverkar kommande eller pågående planering i någon utsträckning. Den innebär även minimalt med intrång i värdefulla natur- och kulturmiljöer då den följer ett befintligt ledningsnät mellan Mölndal och Härryda.

Mot bakgrund av detta har Mölndals stad inget att erinra mot ansökan om föreslagen nätkoncession.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 18 mars 2026.
Förslag till yttrande daterat 18 mars 2026.
Missiv ”Begäran om yttrande till Mölndals kommun”, daterad 9 februari 2026.
Vattenfalls ansökan ”Ansökningsbrev 2025”, daterad 9 februari 2026.
Samrådsredogörelse 2025 daterad 6 februari 2026.
MKB ”Lindome Skalmered” daterad 6 februari 2026.
Koncessionskarta 2025 daterad 6 februari 2026.

Expedieras till

Samhällsbyggnadsförvaltningen, Energimyndigheten via diariet@ei.se (ange ärendenummer 2025-103778 i ämnesraden)

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-03-18

Dnr
KS 00104/2026

Julia Walsh Halldin
Översiktsplanerare

Energimyndligheten, diariet@ei.se

Begäran om yttrande över ansökan om nätkoncession - 145 kV ledning kraftledning från Lindome Norra i Mölndals kommun till Skalmered i Härryda kommun.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till yttrande ”Yttrande över ansökan om nätkoncession - 145 kV kraftledning från Lindome Norra i Mölndals kommun till Skalmered i Härryda kommun.”, och skickar till Energimyndigheten som svar på remiss gällande Vattenfalls ansökan.

Sammanfattning

Energimarknadsinspektionen begär yttrande från Mölndals stad gällande Vattenfalls ansökan om en kraftledning 145 kV (konstruktionsspänning) som ska byggas som luftledning/markkabel från Lindome Norra i Mölndal kommun till Skalmered i Härryda kommun, Västra Götalands län.

Begäran om yttrande kom in till kommunen 2026-02-06, och yttrande begärdes till den 12 mars 2026. Staden begärde förlängd svarstid och fick detta beviljat till den 6 maj 2026.

Staden bedömer att den föreslagna sträckningen ej påverkar kommande eller pågående planering i någon utsträckning. Den innebär även minimalt med intrång i värdefulla natur- och kulturmiljöer då den följer ett befintligt ledningsnät mellan Mölndal och Härryda.

Mot bakgrund av detta har Mölndals stad inget att erinra mot ansökan om föreslagen nätkoncession.

Bakgrund

Energimarknadsinspektionen (Ei) prövar just nu en ansökan från Vattenfall om att bygga en ny kraftledning (nätkoncession för linje).

Ansökan avser en kraftledning 145 kV (konstruktionsspänning) som ska byggas som luftledning/markkabel från Lindome Norra i Mölndal kommun till Skalmered i Härryda kommun, Västra Götalands län.

Mölndals stad har en möjlighet till yttrande enligt 18 § förordningen (2021:808) om nätkoncession. Synpunkter som kommer in under remissen bidrar till att Ei kan göra en samlad bedömning av ledningens påverkan på omgivningen och därefter besluta om Vattenfall ska få tillstånd.

Bestämmelserna som ligger till grund för prövningen finns i ellagen och miljöbalken.

Frågor som kommunen särskilt bör svara på:

- Är ledningen förenlig med gällande detaljplaner och områdesbestämmelser?
- Berör ledningen områden som tas upp i andra kommunala planer eller program (till exempel översiktprogram och naturvårdsplaner)?
- Anser ni att de skyddsåtgärder som elnätsföretaget beskriver i ansökan är tillräckliga?
- Passerar ledningen nära skolor, förskolor eller annan liknande verksamhet?

Bilagor som bifogats är bland annat naturmiljöintressen, artskyddsutredning, kulturmiljö, naturvärdeskonsekvensbedömning, MKB, arkeologisk utredning.

Mölndals stad yttrade sig via tidig myndighetsdialog 2021 och 2023. (00334/2021). De synpunkter som staden då skickade med i fortsatt arbete var:

- Föreslagna dragningar följer de elledningar som finns idag, detta är positivt. Staden vill uppmana till att gå vidare med ett alternativ som påverkar boenden, naturvärden etc, så lite som möjligt.
- Inga pågående planarbeten finns i närheten som kan påverkas.
- Föreslagna dragningar kan påverka/korsa föreslagen korridor för järnväg. Det är väldigt viktigt att den nya elledningen inte försvårar för den nya järnvägsetableringen.
- Underlaget hänvisar till Mölndals stads översiktsplan från 2006. Ny översiktsplan har antagits under 2023.

Sträckningen som redovisas i nytt förslag påverkar ej korridor för planerad järnväg.

Ekonomi

Ärendet innebär inga ekonomiska konsekvenser, utöver beslutad ram.

Bedömning

Utredningsområdet för ledningen löper genom framför allt obebyggda och svårtillgängliga skogslandskap. Området ligger ej inom föreslagen planering i gällande översiktsplan, eller i närheten av pågående planering genom detaljplan. Inom översiktsplanen ligger ledningen i områden med natur och landsbygd, samt är den del av den övergripande grönstrukturen utanför tätorterna. Det ligger inga skolor eller förskolor i närheten av ledningen.

Det finns delar av utredningsområdet som har höga naturvärden enligt natuvärdesinventeringen. En del av området ingår även som ett objekt i kommunens naturvårdsplan, med naturvärdesklass 2 (höga värden), det är ett större sammanhängande talldominerat blandskogsområde. Påverkan på naturvärden bedöms dock bli små. Det ligger även ett vattenskyddsområde

strax norr om förslag på sträckning av ledningsdragning, som Mölndal delar med Härryda kommun, där hänsyn behöver tas vid projektering.

Utredningsområdet berör inga områden i kulturmiljöprogrammet eller några enskilda byggnader, och därmed heller inga byggnader i Mölndals stads inventering över kulturhistoriska byggnader. Att det finns en befintlig 400 kV ledning gör att det får begränsad påverkan på landskapsbilden. Den påverkar inte ytterligare förståelsen för det historiska landskapet. Av de lämningar som påträffats i eller i strax anslutning till utredningsområdet är tre stycken sedan tidigare kända övrig kulturhistorisk lämning. De tre nya lämningar som har påträffats inom utredningsområdet är två stenbrott och ett område med två kolningsgropar. Lämningarna är överväxta och likt bedömning i MKB är upplevelsevärdena överlag små.

Sammanfattningsvis är bedömning att ledningen har mycket liten eller obetydlig påverkan på kommunala kulturmiljövärden.

Staden har två gällande servitutsavtal i form av markupplåtelseavtal avseende elektrisk starkströmsledning med Svenska kraftnät i området där den nya kraftledningen föreslås. Dessa behöver förnyas eller revideras.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 2026-03-18
Yttrande, daterad 2026-03-18
Missiv ”Begäran om yttrande till Mölndals kommun”, daterad 2026-02-09
Vattenfalls ansökan ”Ansökningsbrev 2025”, daterad 2026-02-09
Samrådsredogörelse 2025, daterad 2026-02-06
MKB ”Lindome Skalmered”, daterad 2026-02-06
Koncessionskarta 2025, daterad 2026-02-06

Expedieras till

Energimyndigheten, diariet@ei.se. Ange ärendenummer 2025-103778 i ämnesraden.

Viktoria Fagerlund
Samhällsbyggnadschef

Frida Stenberg
Strategisk chef

2026-03-18

Vår beteckning

KS 00104/2026

Er beteckning

2025-103778

Julia Walsh Halldin

Energimyndigheten, diariet@ei.se. Ange ärendenummer 2025-103778 i ämnesraden.

Yttrande över ansökan om nätkoncession - 145 kV kraftledning från Lindome Norra i Mölndals kommun till Skalmered i Härryda kommun.

Mölndals stad har tagit del av samrådsunderlaget från Energimarknadsinspektionen och Vattenfall, daterat 6 februari 2026.

Bedömning

Utredningsområdet för ledningen löper genom framför allt obebyggda och svårtillgängliga skogslandskap. Området ligger ej inom föreslagen planering i gällande översiktsplan, eller i närheten av pågående planering genom detaljplan. Inom översiktsplanen ligger ledningen i områden med natur och landsbygd, samt är den del av den övergripande grönstrukturen utanför tätorterna. Det ligger inga skolor eller förskolor i närheten av ledningen.

Det finns delar av utredningsområdet som har höga naturvärden enligt natuvärdesinventeringen. En del av området ingår även som ett objekt i kommunens naturvårdsplan, med naturvärdesklass 2 (höga värden), det är ett större sammanhängande talldominerat blandskogsområde. Påverkan på naturvärden bedöms dock bli små. Det ligger även ett vattenskyddsområde strax norr om förslag på sträckning av ledningsdragning, som Mölndal delar med Härryda kommun, där hänsyn behöver tas vid projektering.

Utredningsområdet berör inga områden i kulturmiljöprogrammet eller några enskilda byggnader, och därmed heller inga byggnader i Mölndals stads inventering över kulturhistoriska byggnader. Att det finns en befintlig 400 kV ledning gör att det får begränsad påverkan på landskapsbilden. Den påverkar inte ytterligare förståelsen för det historiska landskapet. Av de lämningar som påträffats i eller i strax anslutning till utredningsområdet är tre stycken sedan tidigare kända övrig kulturhistorisk lämning. De tre nya lämningar som har påträffats inom utredningsområdet är två stenbrott och ett område med två kolningsgropar. Lämningarna är överväxta och likt bedömning i MKB är upplevelsevärdena överlag små.

Sammanfattningsvis är bedömning att ledningen har mycket liten eller obetydlig påverkan på kommunala kulturmiljövärden.

Staden har två gällande servitutsavtal i form av markupplåtelseavtal avseende elektrisk starkströmsledning med Svenska kraftnät i området där den nya kraftledningen föreslås. Dessa behöver förnyas eller revideras.

Sammanfattning

Staden bedömer att den föreslagna sträckningen ej påverkar kommande eller pågående planering i någon utsträckning. Den innebär även minimalt med intrång i värdefulla natur- och kulturmiljöer då den följer ett befintligt ledningsnät mellan Mölndal och Härryda.

Mot bakgrund av detta har Mölndals stad inget att erinra mot ansökan om föreslagen nätkoncession.

Tillstånd
Nathalie Henriksson
016-16 27 30
nathalie.henriksson@ei.se

Mölndals kommun
kontakt@molndal.se

Begäran om yttrande över ansökan om nätkoncession

Energimarknadsinspektionen (Ei) prövar just nu en ansökan från Vattenfall om att bygga en ny kraftledning (nätkoncession för linje).

Ansökan avser en kraftledning 145 kV (konstruktionsspänning) som ska byggas som luftledning/markkabel från Lindome Norra i Mölndal kommun till Skalmered i Härryda kommun, Västra Götalands län.

Vad innebär begäran om yttrande?

Ni får det här brevet eftersom ni har en möjlighet att yttra er enligt 18 § förordningen (2021:808) om nätkoncession.

Synpunkter som kommer in under remissen bidrar till att Ei kan göra en samlad bedömning av ledningens påverkan på omgivningen och därefter besluta om Vattenfall ska få tillstånd.

Bestämmelserna som ligger till grund för prövningen finns i ellagen och miljöbalken.

Ni yttrar er genom att mejla till diariet@ei.se. Om ni önskar bifoga dokument, använd formaten PDF eller Word. **Ange ärendenummer 2025-103778 i ämnesraden.**

Sista dag att svara på remissen är 12 mars 2026

Läs mer om hur tillståndsprocessen går till på ei.se/tillståndsprocessen.

Handlingar finns på ei.se

Ni hittar aktuella handlingar i ärendet på Ei:s webbplats genom att ange ärendenumret i sökfunktionen. Handlingar som innehåller sekretesskyddad information publiceras inte på vår webbplats. Om det finns sekretesskyddade handlingar i ärendet finns de alltså bifogade i det här utskicket. Mer information

Ei 2450_j v4.0 2025-10-23

om hur Ei hanterar sekretesskyddat material kan ni läsa om längre ner i det här brevet.

Kontrollera att ni tagit del av alla handlingar innan ni svarar på remissen.

Kommunen besitter viktig kunskap

Kommunens synpunkter är av stor vikt för att Ei ska kunna fatta beslut. Ni behöver informera oss om ni ser risker för negativ påverkan på viktiga samhällsfunktioner.

Ni bör granska ansökan för att se om elnätsföretaget i tillräcklig grad har kännedom om kommunala planer och lokala förutsättningar, till exempel kommunala naturreservat, kommunala vägar eller vattenskyddsområden. I det här skedet kan ni informera Ei om ni ser att det kan behövas särskilda dispenser eller tillstånd utöver nätkoncessionen för den ansökta sträckningen.

Frågor som ni särskilt bör svara på:

- Är ledningen förenlig med gällande detaljplaner och områdesbestämmelser?
- Berör ledningen områden som tas upp i andra kommunala planer eller program (till exempel översiktprogram och naturvårdsplaner)?
- Anser ni att de skyddsåtgärder som elnätsföretaget beskriver i ansökan är tillräckliga?
- Passerar ledningen nära skolor, förskolor eller annan liknande verksamhet?

Hantering av sekretess

Observera att de dokument som eventuellt bifogas kan innehålla **uppgifter om djur- eller växtarter som omfattas av sekretess,** enligt 20 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Det är viktigt att dessa uppgifter hanteras restriktivt. Ei uppmanar er att säkerställa att endast de medarbetare som behöver tillgång får åtkomst till dessa uppgifter och att dessa tjänstemän är informerade om vilken hantering som krävs. Mer information om hur skyddsklassade arter ska hanteras finnas att läsa på SLU Artdatabankens webbplats.

Kontakt med elnätsföretaget

Om ni önskar ta del av ytterligare kartmaterial i ärendet, vänligen kontakta Vattenfall via kontaktperson Peter Jonasson. Kontaktuppgifter, se nedan.

Mejl: peter.jonasson@vattenfall.com
Tele: 070-2156960

Vid frågor, vänligen kontakta handläggaren. Du hittar kontaktuppgifterna högst upp till vänster i detta brev.

VATTENFALL

2025-09-15

12 september 2025

Energimarknadsinspektionen
Box 155
631 03 ESKILSTUNA

2025-103778-0001

Organisationsnummer:	556417-0800	Sökandens referens:	Peter Jonasson
Redovisningsenhet:	RER01011	Telefon:	070-215 69 60
		E-post:	peter.jonasson@vattenfall.com

Ansökan om nätkoncession för linje enligt ellagen (1997:857) för en ny 130 kV kraftledning i luft- och markledningsutförande mellan ny station ZT50 Lindome Norra i Mölndals kommun och ny station ZT56 Skalmered i Härryda kommun i Västra Götalands län.

ANSÖKAN

Vattenfall Eldistribution AB (Sökanden), ansöker om tillstånd att bygga och driva en ny 130 kV kraftledning i luft- och markledningsutförande mellan planerad ny station ZT50 Norra i Lindome i Mölndals kommun och planerad ny station ZT56 Skalmered i Härryda kommun i Västra Götalands län. Nätkoncession för ledningen söks att gälla tills vidare.

YRKANDEN

Sökanden yrkar att nätkoncession beviljas i ledningssträckning som framgår av koncessionskarta i Bilaga 1.

SÄRSKILDA ÅTGÄRDER/SKYDDSÅTGÄRDER

Förstudie inleddes sommaren 2020 och tidig myndighetsdialog hölls hösten 2021. Avgränsningssamråd genomfördes 2023 och därefter har Vattenfall fördjupat kunskapsläget genom att utföra naturvärdesinventeringar (NVI), en artskyddsutredning och en arkeologisk utredning steg 1. Vidare har Vattenfall fört dialog med Swedavia, Luftfartsverket, Härryda kommun, Trafikverket, Länsstyrelsen i Västra Götaland, Skogsstyrelsen, Naturskyddsföreningen i Härryda samt Svenska kraftnät. Ett kompletterande samråd hölls våren 2025.

Ledningens sträckning och utförande har föreslagits utifrån tekniska aspekter och med hänsyn till allmänna och enskilda intressen. Sträckningen löper i huvudsak parallellt med en befintlig 400 kV luftledning för att samla och på så sätt minimera det totala intrånget. Alternativa sträckningar ströks efter den tidiga myndighetsdialogen på grund av närhet till Landvetter flygplats samt tillhörande utrustning, vilket varit avgörande för att sökt sträckning valts. Stolptyp har på del av sträckan valts utifrån att ingen radiostörning ska uppkomma och ledningssträckningen är justerad för att minimera miljöpåverkan. Genom tätorten Björröd krävs markkabel för framkomlighet.

2025-09-15
2025-103778-0001

Den särskilda hänsyn som kommer vidtas för respektive intresseområde sammanfattas längre ned i ansökan och redovisas i sin helhet i miljökonsekvensbeskrivningen.

Fördjupat samråd om artskydd

Sökanden har haft ett särskilt samråd/dialog med Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Skogsstyrelsen, Trafikverket och Härryda kommun kring artskydd och kumulativa effekter i Yxsjö-området. I det i kompletterande samrådet ingick en artskyddsutredning. Ett syfte med dialogen i det kompletterande samrådet var att försöka utreda om förbud enligt artskyddsförordningen kan utlösas med anledning av den nya ledningsdragningen. Av den anledningen ställde sökanden även förtydligande frågeställningar rörande artskyddet efter möte med Länsstyrelsen.
Länsstyrelsen har inte yttrat sig om huruvida förbud utlöses eller ej, så frågan kvarstår obesvarad och därmed finns ett behov av en fortsatt dialog kring detta inom ramen för koncessionsprövningen. Sökandens bedömning är att detta kan ske, med den i ansökan bifogade artskyddsutredningen som grund.

Sökanden bedömer att det finns möjligheter att i koncessionen föreskriva om hänsynsåtgärder till undvikande av förbud enligt artskyddsförordningen avseende frågan om ledningens sträckning och huvudsakliga utförande. Sökanden har i dagsläget därför valt att inte inleda en dispensprövning hos Länsstyrelsen. Koncessionsprövningen handlar om huruvida den i huvudsak sökta sträckningen och utformningen är tillåtlig, dvs. Sökanden har att visa att det är möjligt att genomföra projektet på ett sätt som är förenligt med miljöbalkens krav. För att reglerna om lämplig lokalisering och bästa möjliga teknik ska vara uppfyllda ska det framgå av ansökan att alla relevanta miljöaspekter går att lösa på ett tillfredsställande sätt, men inte exakt hur det i alla delar ska ske. (se mark- och miljödomstolens dom i mål M 5725-24).

Mot bakgrund av ovan, om det ändå skulle visa sig nödvändigt med en dispensprövning i ett senare skede är sökandens bedömning att detta kan hanteras i den ordning som är föreskrivet. Givet att artskyddsdispens inte prövas av Ei är dispensgrunderna inte närmare presenterade i denna ansökan.

BAKGRUND OCH BEHOV

Sökanden har fått en förfrågan från Härryda Energi AB att bygga en ny inmatningspunkt till Härryda Energis elnät. Sökanden ansvarar för regionnätet i området på aktuell spänningsnivå 130 kV och har vid begäran skyldighet att ansluta en elektrisk anläggning för produktion, överföring eller användning av el till elnätet. Syftet är att förstärka elnätet för nuvarande och framtida behov men också dimensionera för en hållbar utveckling av kommunen.

El som används i det lokala elnätet i Härryda kommun kommer i dagsläget från mottagarstationen i Solsten, Mölnlycke. Därifrån matas elen ut till ett antal fördelningsstationer i kommunen, vilka matar el vidare till hushåll och företag. För att möjliggöra en ökad och säkrare elförsörjning kommer ytterligare en inmatningspunkt att anslutas till Härryda kommuns underliggande elnät.

STRÄCKNING OCH UTFÖRANDE

Sökt sträckning framgår av koncessionskartan.

Ledningen kommer att utgå från planerad ny station ZT50 Norra i Lindome i Mölndals kommun till planerad ny station ZT56 Skalmered i Härryda kommun i Västra Götalands län. Ledningens stäckning

2025-09-15
2025-103778-0001

löper till största delen parallellt med en befintlig 400 kV ledning. Vid Björröd viker ledningen av österut i markkabelutförande, en sträcka på cirka 600 m. Därefter fortsätter ledningen mot nordöst som luftledning för att avvika en kort bit in mot planerad ny station i Skalmered, Härryda kommun. Se även sträckningen i MKB och koncessionskarta Bilaga 1.

Mellan stationen i Lindome och strax norr om Benareby planeras luftledningen att uppföras med i huvudsak portalstolpar i trä och till viss del enbenta stolpar i stål. Andra typer av material och utformning kan förekomma och slutgiltigt val bestäms i detaljprojekteringsskedet. Till exempel kan kompositstolpar användas. Avståndet mellan stolparna beror på topografi och markförhållanden och kommer att variera mellan ca 100-200 meter. Stolparnas höjd över marken kommer normalt vara mellan ca 13-20 meter men bestäms exakt i detaljprojekteringen.

Från strax norr om Benareby fram till stationen i Skalmered uppförs luftledning med enbenta stålstolpar, där faslinorna hänger vertikalt. Avståndet mellan stolparna beror på topografi och markförhållanden och varierar mellan ca 100-200 meter. Stolparnas höjd över marken kommer normalt vara mellan ca 20-30 meter men bestäms exakt i detaljprojekteringen. Enbenta stålstolpar kräver ett betongfundament på minst ca 1,5x1,5 meter.

ALTERNATIVT UTFÖRANDE

Luftledning är den teknik som Vattenfall Eldistribution AB generellt förordar som teknikval på spänningsnivån 130 kV och uppåt. Detta grundar sig i ellagens krav som fastslår att nätägaren ansvarar för att dess ledningsnät är säkert, tillförlitligt och effektivt och för att det på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på överföring av el. En ändring av nätkoncessionsförordningen i mars 2025 innebär att växelströmsledningar som är avsedda för en spänning om 130 kV eller högre, som byggs med stöd av nätkoncession för linje, ska byggas som luftledning. Markkabel får helt eller delvis anläggas om det till exempel är tekniskt svårt eller inte möjligt att bygga en luftledning. För aktuell sträckning har det identifierats behov av en kortare sträcka markkabel genom det tätbebyggda området Björröd i Härryda kommun.

Utöver de tekniska skälen förordas huvudregeln om luftledning längs hela sträckningen, med undantag för sträckan genom området Björröd i Härryda kommun.

ALTERNATIV STRÄCKNING

Sökanden har gjort bedömningen att det inte finns några rimliga alternativ till det alternativ som förordas i ansökan. Flera alternativ har studerats och framkomligheten i området begränsas av många tungt vägande motstående intressen men även tekniska aspekter. Begränsande aspekter är naturmiljö med höga värden och skyddade arter, befintlig och planerad byggnation avseende bostäder och verksamheter, men även tekniskt krävande lösningar och utföranden. Sökt alternativ kommer kunna utnyttja befintlig infrastruktur genom parallellgång med en befintlig 400 kV luftledning och dess tidigare byggvägar. Sökt alternativ är väl utrett och bedöms ut i från detta vara det mest lämpliga alternativet för att bygga en regionnätsledning mellan ny planerad station i Lindome i Mölndals kommun och ny planerad station i Skalmered Härryda kommun.

SAMRÅD

Tillståndsprocessen inleddes med ett avgränsningssamråd, eftersom Sökanden bedömde att

2025-09-15

2025-103778-0001

verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Samråd hölls med länsstyrelse, kommuner, myndigheter, verksamhetsutövare, organisationer och enskilda som kan bli särskilt berörda.

Samrådet inleddes 31 maj 2023 och ett samrådsmöte som öppet hus hölls den 13 juni 2023. Inbjudan till samrådet skedde via e-post till myndigheter och organisationer, via post till de enskilda som bedömdes beröras samt till allmänheten via annons i tidningarna Göteborgsposten, Härrydaposten och Mölndalsposten. Sista dagen för yttrande i samrådet var den 13 juli 2023.

Kompletterande skriftligt samråd med länsstyrelse, kommuner, myndigheter, verksamhetsutövare, organisationer och enskilda som kan bli särskilt berörda hölls under februari till april 2025. Fysiska möten hölls med Länsstyrelsen, Trafikverket samt Härryda kommun. Sista dag för yttrande i kompletterande samrådet var den 7 mars 2025.

MILJÖKONSEKVENSER OCH HÄNSYN

Till ansökan om nätkoncession för linje bifogas den MKB som togs fram efter avslutat samråd och slutligt linjeval. Nedan följer en sammanfattning av påverkan, effekt och konsekvens för varje miljöaspekt. Miljökonsekvenserna beskrivs mer utförligt i MKB kapitel 5.

Markanvändning, infrastruktur och planer
Marken längs sökt ledning består huvudsakligen av produktiv skogsmark. Ledningen innebär breddning av befintlig skogsgata och längs en kortare sträcka avverkas en ny skogsgata. Det finns två vattenskyddsområden som berörs av ledningen.

Planerad ledning bedöms vara förenlig med kommunala detaljplaner och översiktsplaner. För Härryda kommun är ledningen en förutsättning för del av utbyggnadsplaner. Visst intrång i detaljplaner är aktuellt för sträcka med markkabel genom Björröd, men bedöms inte motverka syftet med aktuell detaljplan. Planerad ledning bedöms ge obetydliga konsekvenser för den fysiska planeringen.

Ett antal mindre vägar och länsvägar behöver korsas dels med luftledning och dels med markkabel. Planerad ledning löper längs med befintlig 400 kV stamnätledning, som är ett riksintresse för totalförsvarets anläggningar. Planerad ledning korsar område av riksintresse för ny järnväg Göteborg-Borås samt är inom influensområde för flyghinder gällande Göteborg Landvetter Airport.

Med beskrivna hänsynsåtgärder minimeras intrång och under byggskedet bedöms sammanvägt små negativa till lokalt måttliga negativa konsekvenser uppstå. Under driftskedet bedöms konsekvenserna bli obetydliga.

Naturmiljö
Längs planerad ledning finns inga formellt skyddade områden som naturreservat, Natura 2000 eller skogliga biotopskydd. Det finns inte heller något område av riksintresse för naturvård.

Genomförda naturvärdesinventeringar identifierade flera områden med höga eller påtagliga naturvärden längs planerad ledning. De högsta naturvärdena finns mellan Benareby och Björröd, inom det så kallade Yxsjöområdet. Planerad ledning innebär påverkan i form av förlust av habitat och kanteffekter. Effekterna mildras genom att parallellgång med befintlig ledning planeras genom hela Yxsjöområdet och på så sätt skapas inga nya intrång respektive barriäreffekter.

2025-09-15
2025-103778-0001

Sträckan mellan stationen vid Lindome och Benareby har generellt inga högre naturvärden. Mellan Björröd och stationen i Skalmered har inga naturvärdesobjekt identifierats. Detta innebär att längs med cirka 6 km av den planerade ledningen förekommer inga påtagliga (klass 3) eller högre naturvärden, vilket är ungefär hälften av hela ledningens sträckning.

Med beskrivna hänsynsåtgärder minskas intrång/påverkan och under byggskedet bedöms konsekvenserna bli måttliga negativa för ledningens hela sträckning. Lokalt mellan Benareby och Björröd bedöms stora negativa konsekvenser uppstå, även om värdet inte försvinner. Under driftskedet bedöms konsekvenserna bli obetydliga och lokalt mellan Benareby och Björröd bedöms måttliga negativa konsekvenser uppstå.

Fågel
Inom Yxsjö-området finns goda förutsättningar för en rik fågelfauna och det förekommer ett flertal röd- eller EU-listade skogslevande fågelarter.

Bedömning av påverkan och konsekvenser på fågel har utretts inom en artskyddsutredning för kraftledningen. Utredningen identifierade arter i närområdet av planerad ledning som är regelbundet förekommande och som är så pass känsliga att det finns risk för förbud om individer eller deras livsmiljöer påverkas av kraftledningen vid bygg- och driftskede.

Med föreslagna skyddsåtgärder bedöms ingen risk för förbud föreligga under byggskedet. I driftskedet bedömer Sökande att redovisade skyddsåtgärder är tillräckliga för att undvika förbud för flertalet arter. För ett fåtal arter har risk för förbud minimerats.

Övriga arter
Inom området för planerad ledning förekommer flertalet skyddade arter, utöver fåglar. Samtliga fladdermöss-, grod- och kräldjursarter är fridlysta i Sverige. I närområdet av planerad ledning förekommer fynd av sju fladdermusarter, varav två är rödlistade. Det finns inga fynd av hasselmus i närområdet. Vidare förekommer fynd av nio grod- eller kräldjursarter (alla livskraftiga) och det förekommer lekmiljöer för groddjur. Bedömning av förekomst, påverkan och konsekvenser för hasselmus samt fladdermöss-, grod- och kräldjursarter har utretts inom artskyddsutredningen för kraftledningen.

I ledningens närområde finns fynd av tre rödlistade insektsarter som kan påverkas något av planerad breddning av skogsgata. Berörda arter är inte skyddade enligt artskyddsfördordningen.

Konsekvenserna under byggskedet bedöms sammantaget som obetydliga till små negativa. Under driftskedet bedöms konsekvenserna bli obetydliga.

Vattenmiljö
Fyra ytvatten som omfattas av miljökvalitetsnormer (MKN) passeras med luftledning. Med vidtagna skyddsåtgärder bedöms inte fastställda MKN för vatten påverkas.

Kulturmiljö
Det finns ett stort antal fornlämningar i närheten av sökt ledning. Arkeologisk utredning steg 1 har utförts genom länsstyrelsen och vid behov kommer en arkeologisk utredning steg 2 att utföras. Detta klarläggs under detaljprojekteringen.

Under både bygg- och driftskede bedöms konsekvenserna på kulturmiljön bli obetydliga.

Landskapsbild och friluftsliv
Planerad ledning löper nästan uteslutande genom ett slutet skogslandskap i sprickdalsterräng, huvudsakligen parallellt med befintlig 400 kV ledning. Landskapet är påverkat av befintlig 400 kV ledning. Enligt historiska flygfoton har det funnits en ledning mellan Lindome och Björröd sedan åtminstone 1975 och bedöms därmed vara en del av landskapsbilden.

Mellan Björröd och stationen i Skalmered planeras ledningen ensam i ny skogsgata. Längs denna sträcka är således luftledning inte ett befintligt inslag i landskapsbilden och här bedöms känsligheten för ny luftledning som större.

Skogsområdena som planerad ledning löper genom har skiftande förutsättningar för friluftsliv. Det finns inga utpekade friluftsvärden på lokal, regional eller nationell nivå. Berörda skogsområden är i stor utsträckning opåverkade och ligger samtidigt nära tätorter. Skogsområdena är dock relativt otillgängliga.

Under byggskedet bedöms små negativa konsekvenser uppstå för landskapsbild och friluftsliv. Under driftskedet bedöms konsekvenserna bli obetydliga.

Boendemiljö
Merparten av ledningen löper inom obebyggd skogsmark. I Mölndals stad finns inga bostäder inom 100 meter från planerad ledning. I Härryda kommun finns fem bostadshus inom 100 meter från planerad luftledning och tre inom 50 meter från planerad markkabel. Utredning av elektromagnetiska fält har utförts och resultaten har använts vid planering av ledningen. Aktuell ledning kommer uppföras på sådant avstånd från bostäder att den inte ger upphov till några förhöjda magnetfältsvärden

Under både bygg- och driftskede bedöms konsekvenserna bli obetydliga.

ÖVRIGT

Nätkoncession för område med anläggningsnummer 7212BS och 8705BU, vilka berörs av ansökan innehas av Härryda Energi AB respektive Ellevio AB.

För Vattenfall Eldistribution, enligt fullmakt

Med vänlig hälsning
Vattenfall Eldistribution AB
Peter Jonasson

Bilagor
Bilaga 1. Koncessionskarta
Bilaga 2. Miljökonsekvensbeskrivning inkl. samrådsredogörelse
Bilaga 3. Fastighetsförteckning
Bilaga 4. GIS-filer sträckning
Bilaga 5. Kostnadskalkyl

VATTENFALL

2025-09-15

2025-08-27

2025-103778-0001

Samrådsredogörelse - Lindome-Skalmered

Ny 130 kV kraftledning mellan station Lindome i Mölndals stad och Skalmered i Härryda kommun, Västra Götalands län

Projektorganisation:

Vattenfall Eldistribution AB
www.vattenfalleldistribution.se

Telefonväxel:	08-739 50 00
Org.nr:	556417-0800
Projektledare förstudie	Fanny Ernsth/ Niklas Arkemar
Tillstånd och rättigheter	Jenny Dahlström/ Peter Jonasson
Projektgenomförande	Nicklas Lindqvist

Samrådsredogörelse

[redacted]

Uppdragsledare	[redacted]
Samrådsunderlag	
Granskning	

INNEHÅLL

1 INLEDNING 4
1.1 Genomförda samrådsaktiviteter 4
2 Tidig myndighetsdialog 5
2.1 Länsstyrelsens synpunkter 6
2.2 Kommunernas synpunkter 7
2.3 Övriga myndigheter 8
3 Samråd 9
3.1 Länsstyrelsens synpunkter 10
3.2 Kommunernas synpunkter 12
3.3 Övriga myndigheter 13
3.4 Enskilda särskilt berörda 15
3.5 Organisationer, föreningar och verksamhetsutövare 20
3.6 Allmänhet 23
4 Kompletterande samråd 2025 24
4.1 Länsstyrelsens synpunkter 24
4.2 Kommunernas synpunkter 26
4.3 Övriga myndigheter 26
4.4 Enskilda särskilt berörda 28
4.5 Organisationer, föreningar och verksamhetsutövare 30
4.6 Allmänhet 31
4.7 Justering efter kompletterande samråd 31

BILAGA NR:

	Samråd 2023
1	Följebrev
2	Annonsering dagstidningar
3	Samrådsunderlag
4	SEKRETESS Yttranden remissinstanser, organisationer, föreningar och verksamhetsutövare
5	SEKRETESS Yttranden enskilda särskilt berörda och allmänhet
	Kompletterande samråd 2025
6	Följebrev
7	Annonsering dagstidningar
8	Samrådsunderlag kompletterande samråd
9	SEKRETESS Yttranden remissinstanser, organisationer, föreningar och verksamhetsutövare
10	SEKRETESS Yttranden enskilda särskilt berörda och allmänhet

2025-09-15
2025-103778-0001

1 INLEDNING

Vattenfall Eldistribution AB (Vattenfall) avser att ansöka om nätkoncession för linje (tillstånd) för en ny 130 kV luftledning samt mindre sträcka markkabel mellan Lindome och Skalmered i Mölndals stad och Härryda kommun, Västra Götalands län.

Inom ramen för tillståndsansökan ska samråd genomföras i enlighet med 6 kap. MB vilket framgår av bestämmelsen i 2 kap. 8a § Ellagen. Samrådet är en del av tillståndsprocessen och föregår upprättandet av den miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som ska biläggas ansökningshandlingarna. Vattenfall har antagit att planerad åtgärd kan medföra betydande miljöpåverkan och därmed genomförs ett avgränsningssamråd. Eftersom verksamheten antas medföra betydande miljöpåverkan har något undersökningssamråd enligt 6 kap. 24 § första stycket miljöbalken inte skett.

Föreliggande handling utgör en redogörelse för hur samrådet har genomförts samt vilka samrådsparter som har kontaktats. Vidare sammanfattas de yttranden som inkommit under samrådsprocessen samt hur Vattenfall beaktat dessa. Samtliga yttranden som inkommit biläggs även i sin helhet till aktuell skrivelse.

I tabell 1 nedan ges en sammanfattning av de samrådsaktiviteter som genomförts inom ramen för projektet.

1.1 Genomförda samrådsaktiviteter

I listan i

Tabell 1 redovisas de samrådsaktiviteter som genomförts inom ramen för föreliggande samrådsprocess. Mer detaljerad beskrivning av utförda aktiviteter redovisas i nedanstående rubriker.

Tabell 1. Lista över genomförda samrådsaktiviteter i kronologisk ordning

Datum	Aktivitet
2021-09-10	Inbjudan till tidig myndighetsdialog skickades till Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Mölndals stad, Härryda kommun, Svenska kraftnät, Trafikverket, Landvetter södra utveckling AB, Swedavia, Försvarsmakten och Luftfartsverket.
2022-09-13	Kompletterande tidig myndighetsdialog med Härryda kommun.
2023-05-31 och 2023-06-01	Inbjudan till avgränsningssamråd skickades till länsstyrelsen, berörda kommuner, enskilda som kunde antas bli särskilt berörda, övriga statliga myndigheter samt organisationer.
2023-06-03 **2023-06-05** **2023-06-08**	Annonsering av samrådet i Härryda-Posten. Annonsering av samrådet i Göteborgs-Posten. Annonsering av samrådet i Mölndals-Posten.
2023-06-13	Samrådsmöte i form av öppet hus på Mölnlycke kulturhus kl. 17-20 som en del i avgränsningssamrådet.
2023-12-20	Digitalt möte med länsstyrelsen (planberedning) för diskussion kring natur- och kulturmiljöfrågor samt lämpliga anpassningar.

2025-09-15
2025-103778-0001

2024-01-31	Digitalt möte med länsstyrelsen för att samråda kring möjliga anpassningar, skydds- och kompensationsåtgärder samt skötsel för kraftledningen i förhållande till blivande naturreservat Yxsjön södra.
2024-02-15	Digitalt möte med Swedavia och Luftfartsverket för diskussion kring påverkan flyghinder och EMC.
2024-05-30	Digitalt möte med Härryda kommun angående skogsbruk och artskydd
2024-08-14	Digitalt möte med Härryda kommun angående deras utvecklingsplaner för Landvetter Södra samt planeringen inför ny järnväg Göteborg-Borås inom Härryda
2024-08-19	Digitalt möte med Trafikverket angående ny järnväg Göteborg-Borås och den gemensamma frågan artskydd samt samordning av projekten.
2025-02-03 till 2025-02-05	Utskick av inbjudan till skriftligt kompletterande samråd. Inbjudan skickades till länsstyrelsen, berörda kommuner, enskilda som kunde antas bli särskilt berörda, övriga statliga myndigheter samt organisationer och verksamhetsutövare. Samrådet avsåg även artskyddsfrågor, vilket skickades som riktade inbjudningar till länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, Trafikverket, Härryda kommun och Svenska kraftnät.
2025-02-13 **2025-02-13** **2025-02-15**	Annonsering av samrådet i Härryda-Posten. Annonsering av samrådet i Mölndals-Posten. Annonsering av samrådet i Göteborgs-Posten.
2025-03-07	Sista dag för yttranden kompletterande samråd.

2025-09-15
2025-103778-0001

2 TIDIG MYNDIGHETSDIALOG

Som en del av projektets utredningsfas genomfördes en tidig myndighetsdialog i september 2021, som syftade till att översiktligt undersöka möjligheterna för framkomlighet. Inbjudna myndigheter och organisationer redovisas i Tabell 2. Samtliga lämnade skriftliga yttranden. Löpande dialog har förts genom hela projektet med Länsstyrelsen, Härryda kommun, Svenska kraftnät, Trafikverket och Swedavia.

Inkomna yttranden i den tidiga myndighetsdialogen ledde till att ytterligare ett sträckningsförslag togs fram för den norra delen genom Björröd. Sträckningsförslaget var i markkabelutförande. Med anledning av detta hölls en ny dialog hösten 2022 med Härryda kommun samt fastighetsägare och/eller aktörer som utvecklar berörd del av Björröd. Vattenfall förde även dialog med Trafikverket då sträckan korsar områden av riksintresse för transport (ny järnväg Göteborg-Borås).

Tabell 2. Inbjudna myndigheter och organisationer.

Försvarsmakten	Länsstyrelsen Västra Götalands län
Mölndals stad	Luftfartsverket

Härryda kommun	Landvetter södra utveckling AB
Trafikverket	Landvetter flygplats/Swedavia
Svenska Kraftnät	

2.1 Länsstyrelsens synpunkter

Skriftligt yttrande från Länsstyrelsen i Västra Götalands län inkom 2021-10-12 och i Tabell 3 redovisas en sammanfattning av yttrandet.

Tabell 3. Sammanfattning av inkomna synpunkter från länsstyrelsen samt Vattenfalls bemötande.

Länsstyrelsens synpunkter	**Bemötande**
Välj i första hand ett alternativ som undviker att jordbruksmark, dvs. åker eller betesmark, tas i anspråk.	En mycket liten del jordbruksmark tas i anspråk nordöst om Benareby samt i Björröd (markkabel).
Den magnetiska strålningen bör som utgångspunkt inte överstiga 0,4 µT där människor vistas dagligvarande. En ledningsdragning bör väljas där 0,4 µT vid närmaste boende inte överskrids.	Magnetfält under 0,4 µT där människor vistas dagligvarande har varit en planeringsförutsättning för ledningen.
I röjningsarbetet borde det finnas en beredskap för invasiva främmande arter, med syftet att minska dessa arters spridning. Detta bör beaktas vid en eventuell miljökonsekvensbeskrivning.	Vattenfall tar detta i beaktande i det fortsatta arbetet.
Inför kommande MKB bör en översiktlig kulturmiljöanalys tas fram som en del av miljöbedömningen. Kulturmiljöanalysen ska utgöra ett underlag för Vattenfalls bedömning av de olika förslagens påverkan på kulturmiljö och för val av lokalisering. När ett huvudsakligt alternativ har valts, kan det bli aktuellt med arkeologiska steg 1- och steg 2-utredningar.	Vattenfall tar detta i beaktande i det fortsatta arbetet. Det finns inget riksintresse för kulturmiljövård eller skyddade områden för kulturmiljön i närheten av några förslag i myndighetsdialogen. De kulturhistoriska värdena bedöms därför bara utgöras av kulturhistoriska lämningar. Arkeologisk utredning kommer att beställas av Länsstyrelsen.
En beskrivning av effekter på naturmiljön bör grundas på en översiktlig naturinventering (inkl fågelinventering) med inriktning på att identifiera ev. skyddade arter och biotoper för sådana som kan påverkas av åtgärden. Även bedömning av påverkan på fladdermöss och hasselmus bör redovisas.	Fältinventeringar som utförts är NVI på fältnivå, översiktlig groddjursinventering, häckfågelinventering på hela sträckan, fördjupad spelplatsinventering av tjäder samt artskyddsutredning för fridlyst fågel. Bedömning av habitat för hasselmus och fladdermöss ingick i NVI:n, och inkluderas i artskyddsutredningen.

En fördjupad redovisning av förekomsten av skyddade arter bör utföras.	Artskyddsutredning samt riktade inventeringar har utförts.
Förekomsten och påverkan på biotoper som omfattas av det generella biotopskyddet bör undersökas.	Vattenfall tar detta i beaktande i det fortsatta arbetet.
I första hand bör skyddade områden undvikas, även strandskydd.	Vattenfalls mål är att undvika skyddade områden så långt det är möjligt.
Länsstyrelsen vill upplysa om att eventuellt arbete inom vattenområden och i vatten måste bevakas. Anmälningar och eventuellt ansökan om tillstånd till vattenverksamhet måste sökas i god tid.	Vattenfall tar detta i beaktande i det fortsatta arbetet. Vid detaljprojekteringen kommer stolpplatser att i största mån placeras utanför vattenområden. Anmälan eller tillstånd kommer att sökas för de vattenområden som bedöms beröras.

2.2 Kommunernas synpunkter

Skriftligt yttrande från Härryda kommun inkom 2021-12-21 och för det kompletterande sträckningsalternativet genom Björröd 2022-10-28. Skriftligt yttrande från Mölndals stad inkom 2021-10-12. I Tabell 4 sammanfattas yttrandena.

Tabell 4. Sammanfattning av inkomna synpunkter från kommunerna samt Vattenfalls bemötande.

Kommun	Synpunkter	Bemötande
Härryda kommun	2021-12-21: Härryda kommun förordar sträckningsalternativ A. Kommunen har en ny kommunal naturdatabas från 2020. Kommunen ser gärna att Vattenfall tar del av naturvärdesinventering och artskyddsutredning framtagna inom lokaliseringsutredningen för ny järnväg Göteborg-Borås. Länsstyrelsen håller på att utreda möjligheterna att utöka Yxsjöns naturreservat söder och öster om Yxsjön. Många nya fornlämningar har påträffats i området norr respektive öster om Yxsjön. Kommunen påtalar vikten av att minimera störning för bebyggelse och nuvarande markanvändning, ta hänsyn till produktionsskog och ha en tidig dialog med markägare.	2021-12-21: Vattenfall arbetar vidare med alternativ A. Vattenfall noterar detta och tar det i beaktande i det fortsatta arbetet. Vattenfall är i dialog med Länsstyrelsen angående planerat naturreservat. Vattenfall väger motstående intressen mot varandra och anpassar ledningen både vad gäller sträcka, höjd på stolpar, minimera synintryck från ledningen m.m. 2022-10-28: Vattenfall noterar detta och

2025-09-15
2025-103778-0001

	2022-10-28: Det är positivt om ledningen placeras på södra sidan om befintlig luftledning. Markkabelsträckan riskerar att begränsa planerad markanvändning i Björröd. I första hand bör markkabel förläggas i allmän platsmark och u-område, i andra hand i prickad kvartersmark. Kvartersmark med byggrätt bör i möjligaste mån undvikas. Planerad markkabel riskerar att komma i konflikt med nya ledningar, vägtrummor m.m. inom ramen för ny detaljplan i Björröd. Markkabeln behöver planeras/samordnas med kommunens arbeten. Vattenfall bör samråda/avtala planerad markkabel med nya fastighetsägare/exploatör för del av [redacted]. Ny skola planeras vid korsningen mellan Alberts väg och Eskilsbyvägen. Det förutsätts att ledningsförläggningen utförs så att den inte påverkar planlagd mark för skoländamål med hänsyn till hälsa och säkerhet för elever och personal.	tar det i beaktande i det fortsatta arbetet. Markkabel har planerats i u-område eller prickad kvartersmark. Vattenfall är löpande i dialog med kommunen och ny fastighetsägare av del av Björröd 1:4. Föreslagen markkabelsträckning har utformats i samråd med dessa aktörer. Vattenfall har fått ta del av underlag för den planerade skolan. En fortsatt dialog kring var skolan kommer att byggas är nödvändig för att säkerställa magnetfältsvärdena.
Mölndals stad	Föreslagna dragningar följer de elledningar som finns idag, detta är positivt. Staden vill uppmana till att gå vidare med ett alternativ som påverkar boenden, naturvärden etc, så lite som möjligt. Inga pågående planarbeten finns i närheten som kan påverkas. Föreslagna dragningar kan påverka/korsa föreslagen korridor för järnväg. Det är väldigt viktigt att den nya elledningen inte försvårar för den nya järnvägsetableringen.	Vattenfall tar synpunkterna i beaktande i det fortsatta arbetet.

2.3 Övriga myndigheter

Myndigheter som inbjudits till tidig myndighetsdialog samt inkomna synpunkter framgår i tabell 5. Skriftliga yttranden redovisas i helhet i bilaga 1.

2025-09-15
2025-103778-0001

2025-09-15
2025-103778-0001

Tabell 5. Sammanfattning av inkomna synpunkter från övriga myndigheter samt Vattenfalls bemötande.

Myndighet	Synpunkter	Bemötande
Försvarsmakten	Försvarsmakten har i dagsläget inget att erinra. Ett tillstyrkande av föreslagen infrastruktur på den aktuella platsen kan komma att behöva revideras, då inkommet underlag saknar preciserade höjder. Försvarsmakten emotser vidare dialog i ärendet i ett senare skede.	Vattenfall tar detta i beaktande och kommer föra dialog i det fortsatta arbetet.
Svenska kraftnät	Generella synpunkter för bl.a. skyddsavstånd och var man kan hämta tekniska dokument.	Vattenfall tar detta i beaktande i det fortsatta arbetet.
Trafikverket	Trafikverket anser att planeringen för ny luftledning behöver avvakta projektets framdrift för ny stambana, delen Göteborg – Borås. Trafikverket välkomnar en fortsatt dialog i frågan	Vattenfall tar detta i beaktande och kommer föra dialog i det fortsatta arbetet.
Landvetter södra utveckling AB	Kan inte se något som hindrar vårt projekt.	-
Landvetter flygplats	Flygplatsen behöver göra en hinderanalys av sträckningsalternativen samt bedöma eventuell radiopåverkan på flygplatsens utrustning. För att bedöma hinderfrågor behövs även uppgifter om positioner (WGS84) och höjder (totalhöjd över havsnivån AMSL) på luftledningarna.	Vattenfall tar detta i beaktande och kommer skicka över efterfrågat underlag samt föra dialog i det fortsatta arbetet.
Luftfartsverket	Har lämnat yttrande.	Vattenfall har tagit yttrandet i beaktande

3 SAMRÅD

Utifrån kunskapen från de tidiga dialogerna och fortsatta utredningar togs ett samrådsunderlag fram våren 2023. Det formella avgränsningssamrådet inleddes med utskick av inbjudan till skriftligt samråd samt öppet hus, se bilaga 1. Samrådet genomfördes med Länsstyrelsen i Götalands län, Mölndal och Härryda kommuner, enskilda som kan antas bli särskilt berörda, övriga statliga myndigheter och den allmänhet som antas bli berörda av verksamheten.

För att nå ut till allmänheten annonserades samrådet även i Göteborgs-Posten, Härryda-Posten och Mölndals-Posten, annons redovisas i bilaga 2. Öppet hus hölls den 2023-06-13 där enskilda särskilt berörda och allmänhet kunde deltaga. Sista svarsdag för synpunkter var 2023-07-13.

2025-09-15
2025-103778-0001

Samtliga inbjudna till samrådet fick ta del av samrådsunderlaget, se bilaga 3, som beskrev den planerade verksamheten och dess förutsedda miljöpåverkan samt redovisar förslag till innehåll och utformning av miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

3.1 Länsstyrelsens synpunkter

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag skickades via e-post den 2023-06-02 till Länsstyrelsen i Västra Götalands län (bilaga 1).

2023-08-16 skickades påminnelse om inbjudan till samråd via mail och 2023-08-18 meddelade Länsstyrelsen att de hade haft problem med diariet och att de hade tagit emot samrådsunderlaget först 2023-08-18. Skriftligt yttrande från Länsstyrelsen inkom den 2023-09-22 och redovisas i helhet i bilaga 4.

Tabell 6. Inkomna synpunkter från Länsstyrelsen.

Synpunkter	Bemötande
Länsstyrelsen håller med NEKTABs slutsatser kring detaljeringsgrad för NVI och fördjupade artinventeringar. Utöver dessa inventeringar bedömer länsstyrelsen att hasselmus och fladdermus också behöver inventeras.	Bedömning av habitat för hasselmus och fladdermöss ingick i NVI:n, och inkluderas i artskyddsutredningen. För hasselmus fanns inga dokumenterade fynd längs sträckningen och ganska få områden med lämpliga habitat, i form av täta björnbärssnår, enbuskar osv. Hasselmus är en art som är känd för att gynnas av ledningsgator, med rätt skötsel. När det gäller fladdermöss hittades vid NVI:n relativt få äldre lövträd, som utgör lämpligt habitat för övervintrande fladdermöss. Skyddsåtgärder för fladdermöss inkluderas i artskyddsutredningen.
Påverkan på det blivande naturreservatet vid Näset söder om Yxsjön bör beskrivas särskilt. Länsstyrelsen anser vägar och stolpar samt avverkning av träd inom reservatet ska undvikas så långt det är möjligt.	Dialog kring påverkan på värdena inom det blivande naturreservatet förs med Länsstyrelsen. En del av naturreservatet ligger inom föreslagen ledningssträckning (skogsgatan). Dialog förs även för hur ledningen kan hanteras i skyddsföreskrifterna för naturreservatet.
Hantering av maskiner, utrustning m.m. måste ske på ett sätt som inte sprider invasiva arter. Det behöver beskrivas hur detta ska tillgodoses.	Krav kopplade till bl.a. invasiva arter ställs på entreprenören vid upphandling inför byggskedet.
I det fortsatta arbetet med en miljökonsekvensbeskrivning behöver påverkan på samtliga vattenförekomster med miljökvalitetsnormer beskrivas för både anläggnings-, drifts- och avvecklingsskedet.	Vattenfall tar detta i beaktande i det fortsatta arbetet.

2025-09-15

2025-103778-0001

Vidare bör eventuella anmälnings- och/eller tillståndspliktiga vattenverksamheter som kan bli aktuella beskrivas. I samband med detta bör också eventuell hydrologisk påverkan som kan uppstå i det fall ledningar dras genom/ i anslutning till myrar/sankmarker/sumpskogar utredas. På samma sätt bör utredas och beskrivas om själva åtgärderna kan innebära markavvattning eller ändra områdenas avrinning på ett betydande sätt. Behöver någon vattenverksamhet eller markavvattning anmälas eller sökas tillstånd för bör processen påbörjas i god tid.	
Generellt bör ledningsdragningarna läggas så eventuella vattendrag eller vattenförekomster inte riskerar att förorenas. Detta gäller både för själva ledningen samt eventuella arbeten som kommer behöva göras för att nå till platserna för ledningsdragningen, exempelvis servicevägar eller dylikt.	Vattenfall tar detta i beaktande i det fortsatta arbetet.
I det fall ingrepp görs i vattenskyddsområden ska gällande föreskrifter följas samt samråd ske med huvudmannen för området. I underlaget nämns Finnsjöns vattenskyddsområde men Länsstyrelsen vill uppmärksamma Vattenfall om att ledningsdragningen också berör Rådasjön och Norra Långevattnets vattenskyddsområde.	Vattenfall tar detta i beaktande och kommer föra dialog i det fortsatta arbetet. Vattenfall kommer att ta Rådasjön och Norra Långevattnets vattenskyddsområde i beaktande.
I det fortsatta arbetet bör det utredas om det på någon plats kan krävas strandskyddsdispens. Inför arbeten ska det samrådas med det dikningsföretag där man planerar ingrepp kopplat till markkabeln.	Vattenfall tar detta i beaktande och kommer föra dialog i det fortsatta arbetet.
Vad gäller elektromagnetiska fält saknar länsstyrelsen en beskrivning och bedömning för den verksamhet, ett ridhus, som enligt webbGIS ligger intill sträckningen vid Alberts väg vilket handlingarna bör kompletteras med. Gällande försiktighetsprincip är att elektromagnetiska fält ska ligga under 0,4 µT där människor vistas stadigvarande.	Ridhuset kommer att rivas och området vid Alberts väg exploateras med bostäder. Vattenfall har fört dialog med exploatörerna av området och samordnat föreslagen sträckning av markkabel så att rekommenderad försiktighetsprincip följs.
Den nya ledningen kommer enligt förslaget att till största delen förläggas parallellt med befintlig kraftledning, Svenska Kraftnäts 400 kV-ledning. Detta är generellt positivt ur ett kulturmiljöhänseende, eftersom intrången i miljön	Vattenfall noterar informationen.

samlas till befintliga strukturer och redan ianspråktagen mark.	
För att arbetsföretagets samlade påverkan på och konsekvenser för kulturmiljövärden ska kunna gå att bedöma krävs en arkeologisk utredning. En utredning ska identifiera eventuell förekomst av okända forn- och kulturlämningar inom ledningsområdet samt fastställa antikvarisk status för sådana övriga kulturhistoriska lämningar som kan vara fornlämningar, såsom fyndplatser. Utredningsresultatet ska även redovisa behov av tillståndsprövning och eventuella ytterligare undersökningar respektive skyddsåtgärder inför fortsatt koncession.	Vattenfall tar detta i beaktande i det fortsatta arbetet. En arkeologisk utredning beställdes av Länsstyrelsen.
Inom ramen för MKB:n är det av fördel att ta fram fotomontage för de fall där ledningens påverkan på forn- eller kulturlämning kan förväntas.	Vattenfall noterar synpunkten.

2025-09-15
2025-103778-0001

3.2 Kommunernas synpunkter

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag, skickades via e-post 2023-06-01 till berörda kommuner (bilaga 1). Härryda kommun fick även inbjudan i egenskap av fastighetsägare som äger störst del av de fastigheter som dikningsföretaget Björröds DF 1943 berör.

Mölndals stad begärde anstånd att inkomma med synpunkter till den 2023-08-31. 2023-08-22 inkom deras yttrande. Härryda kommun inkom inte med yttrande inom angiven tid. Påminnelse skickades 2023-08-08 och 2023-08-28 samt 2023-09-04. 2023-10-02 inkom Härryda kommuns yttrande. Kommunernas synpunkter sammanfattas i

Tabell 7 och redovisas i helhet i bilaga 4.

2025-09-15
2025-103778-0001

Tabell 7. Inkomna synpunkter från berörda kommuner.

Kommun	Synpunkter	Bemötande
Härryda kommun	Man ser gärna att markkabelalternativ A1 förläggs i u-områden och allmän platsmark. Kommunen undrar varför markkabelalternativet inte dras den kortaste vägen från luftledningen och vidare genom Björröd.	Alternativ A1 går genom allmän platsmark (gata) och eventuellt mycket begränsat inom kvartersmark (parkering/vändyta). Vattenfall har valt den sträcka som är fysiskt framkomlig, sammanvägt med motstående intressen, och bedömt som kortast möjlig.
Mölndals stad	Underlaget hänvisar till Mölndals stads översiktsplan från 2006. Ny översiktsplan har antagits under 2023 och underlaget bör uppdateras. Utöver det och yttrandet i den tidiga myndighetsdialogen har staden inga ytterligare synpunkter.	Vattenfall tar detta med sig samt uppdaterar underlaget med gällande översiktsplan.

2025-09-15
2025-103778-0001

3.3 Övriga myndigheter

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag skickades via e-post 2023-05-31 och 2023-06-01 till övriga myndigheter. Myndigheter som bjudits in till samråd framgår av Tabell 8 nedan. Inkomna synpunkter framgår av

Tabell 9, och redovisas i sin helhet i bilaga 6.

Tabell 8. Myndigheter som inbjudits till samråd.

Försvarsmakten	Sveriges Geologiska undersökning
Strålsäkerhetsmyndigheten	Luftfartsverket
Elsäkerhetsverket	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Trafikverket	Riksantikvarieämbetet
Statens Geotekniska Institut	Naturvårdsverket
Skogsstyrelsen	Post och telestyrelsen
Svenska Kraftnät	

2025-09-15
2025-103778-0001

Tabell 9. Inkomna synpunkter från övriga myndigheter.

Myndighet	Synpunkter	Bemötande
Försvarsmakten	Inget att erinra i rubricerat ärende	Vattenfall noterar yttrandet
Strålsäkerhets-myndigheten	Inga synpunkter	Vattenfall noterar yttrandet
Elsäkerhets-verket	Inga synpunkter i detta skede av tillståndsprocessen	Vattenfall noterar yttrandet
Sveriges Geologiska undersökning	Avstår från att granska remissen. Hänvisar till allmänna riktlinjer.	Vattenfall tar detta i beaktande i det fortsatta arbetet
Statens Geotekniska Institut	Inför detaljprojekteringen bör behov och omfattning av geotekniska utredningar och eventuella undersökningar bedömas av geotekniskt sakkunnig.	Vattenfall tar detta i beaktande i det fortsatta arbetet
Skogsstyrelsen	Skogsstyrelsen tar inte ställning till om ledningen ska tillåtas eller ej och förespråkar inte heller något alternativ. Alternativ A passerar flera nyckelbiotoper och objekt med naturvärden. Naturvärdena kommer att påverkas negativt om dessa exploateras.	Vattenfall tar detta i beaktande i det fortsatta arbetet
Svenska Kraftnät	Synpunkter från den tidiga myndighetsdialogen kvarstår. Svenska kraftnät vill dock tillägga att elsäkerhetsföreskrifterna har ändrats från ELSÄK-FS 2008:1, ELSÄK-FS 2010:1 och ersatts av ELSÄK-FS 2022. Svenska kraftnät vill även komplettera med nya ESA föreskrifter, se bilaga 1 till yttrandet.	Vattenfall tar detta i beaktande i det fortsatta arbetet
Trafikverket	Trafikverket anser att planeringen för ny luftledning behöver avvakta projektet för ny järnväg, Göteborg – Borås, för att inte riskera att påtagligt skada riksintresset. Trafikverket vill	Vattenfall bedömer att lokalisering av ledningen inte påtagligt skadar riksintresset. Byggandet av en framtida järnväg inom riksintresset

2025-09-15
2025-103778-0001

2025-09-15
2025-103778-0001

	fortsatt vara delaktig och ha dialog i frågan	innebär att befintlig 400 kV ledning behöver anpassas till järnvägen. Planerad 130 kV ledning kan också anpassas till en framtida järnväg. Vattenfall tar detta i beaktande och kommer föra dialog i det fortsatta arbetet.
Luftfartsverket	Har lämnat yttrande	Vattenfall har tagit yttrandet i beaktande
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	Inget att invända	-
Riksantikvarie-ämbetet	Yttrar sig inte i denna typ av ärenden, hänvisar till länsstyrelsen som företrädare av de statliga kulturmiljöintressena på regional nivå	Vattenfall noterar yttrandet
Naturvårds-verket	Avstår från att delta i rubricerat samråd	Vattenfall noterar yttrandet
Post och telestyrelsen	PTS har inga synpunkter på denna remiss	-

3.4 Enskilda särskilt berörda

Inbjudan till skriftligt samråd och öppet hus (bilaga 2) skickades per brev 2023-05-30 till fastighetsägare samt delägare av samfälligheter inom minst 100 meter från den/de aktuella ledningssträckningarna.

I inbjudan fanns länk till Vattenfalls hemsida där samrådsunderlaget kunde laddas ner. I inbjudan fanns också information om möjlighet att beställa fullständigt samrådsunderlag via post eller e-post. I samrådsbrevet uppmanades fastighetsägare och övriga berörda att informera om eventuella arrendatorer och nyttjanderättshavare som kunde komma att beröras av de nya ledningarna.

Sammanfattade yttranden redovisas i

Tabell 10. Samtliga inkomna yttranden redovisas i sin helhet i bilaga 5, som är sekretessbelagd för att skydda personuppgifterna i enlighet med dataskyddsförordningen.

2025-09-15
2025-103778-0001

Tabell 10. Sammanfattning av inkomna synpunkter samt Vattenfalls bemötande.

Skrivelse nr i Bilaga 5	Synpunkter	Bemötande
1.	**23-06-28**: Markägaren vill att ledningen utförs som markkabel mellan Björröd och stationen i Skalmered. Vidare vill markägaren inte sälja in mark till Vattenfall som var planerat, om ledningen utförs som luftledning. **23-07-05**: Yttrande tillsammans med ett antal andra fastighetsägare, se skrivelse nr 8.	**Principer för teknikval mellan luftledning och kabel på spänningsnivåer 40 kV och högre** Luftledning är den teknik som generellt förordas på spänningsnivåer 40 kV eller högre, då det är den tekniska lösning som ger ett säkert, tillförlitligt och effektivt elnät till lägsta kostnad för våra kunder. Kabel förordas endast på korta sträckor där luftledning inte är möjligt p.g.a. brist på fysiskt utrymme Luftledning som teknikval från 130 kV och uppåt är i linje med 19a § i ”Förordning (2021:808) om nätkoncession”, som säger att en växelströmsledning avsedd för en spänning om 130 kV eller högre ska anläggas som luftledning. Mer infomation om detta finns i bilaga B till MKB.
2.	**23-06-03:** Fastighetsägarna framför synpunkter kring hur myndighetsdialogen och samrådet har bedrivits. **23-07-13:** Fastighetsägarna framför synpunkter kring hur samrådet har bedrivits. Fastighetsägarna tycker att ledningen ska byggas som markkabel sydväst om Björröd, för att ta hänsyn till kommande utvecklingsområde och bebyggelse. I samrådsunderlaget saknas information om kommunens ÖP. Fastighetsägarna anser att den kumulativa effekten blir betydande påverkan på landskapsbilden och framtida exploateringsmöjligheter samt medför negativa ekonomiska konsekvenser.	**23-06-03:** Vattenfall ringde fastighetsägarna för att direkt bemöta synpunkterna. Enskilda särskilt berörda brukar inte kontaktas tidigare än i aktuellt skede. Länsstyrelsen har varit med i den tidiga myndighetsdialogen och lämnat synpunkter. Om någon begär förlängd svarstid ges detta alltid. Komplett samrådsunderlag fanns tillgängligt på Vattenfalls hemsida och man kunde få hela samrådsunderlaget utskrivet och skickat med post. **23-07-13:** Se svar synpunkt 23-06-03.

2025-09-15
2025-103778-0001

2025-09-15
2025-103778-0001

	Fastighetsägarna undrar varför breddningen av skogsgatan blir så stor som 20-25 m.	Härryda kommun och Landvetter södra utveckling AB har varit med i samrådet och Vattenfall beaktar deras synpunkter. Luftledning bedöms kunna uppföras utan att försvåra framtida byggnationer eller planer. Information från gällande ÖP har beaktats. I den kommande MKB:n kommer information från eventuell ny gällande ÖP att ingå. Befintlig 400 kV ledning bedöms minska värdet för landskapsbilden. Landskapet utgörs av äldre, sluten skog och utifrån sett kommer ledningen generellt helt eller delvis att döljas av skog. Konsekvenserna på landskapsbilden bedöms bli små negativa i byggskedet samt obetydliga under driftskedet. 20-25 m är den bredd som utgörs av skyddsavstånd samt bredd för själva luftledningen med tillhörande skogsgata.
3.	Nedgrävningen av markkabel får inte skada avloppsledningen hos fastighetsägaren. Buskage och träd vid Björröd bäck bör sparas vid nedläggning av markkabel.	Vattenfall tar detta i beaktande i det fortsatta arbetet.
4.	Fastighetsägarna motsätter sig dragningen av kraftledningen. De tycker att ledningen kommer för nära deras fastighet och ifrågasätter om detta är tillåtet samt påtalar en värdeminskning för deras fastighet. Föreslår att ledningen läggs på andra sidan befintlig 400 kV ledning eller i annat sträckningsalternativ.	Vattenfall har planerat ledningen genom Benareby för att samla intrånget, för att den samlade påverkan för både miljö- och hälsoaspekter blir så liten som möjlig. En avgörande aspekt hur en kraftledning planeras är magnetfältet. Magnetfält från ledningen tillsammans med befintlig 400 kV ledning har beräknats och ledningen har planerats så att inga förhöjda magnetfält vid bostäderna i Benareby uppstår. Om ledningen skulle läggs på andra sidan befintlig ledning kommer det innebär förhöjda magnetfält för bostäder på den sidan.

		Vattenfall har i detta följt rekommenderade riktlinjer för magnetfält där människor vistas stadigvarande.
5.	Kabelförläggning förespråkas istället för luftledning, eftersom luftledning med tillhörande fundament försvårar jord- och skogsbruk samt förstör landskapsbilden. Fastighetsägaren anser att en nordvästlig sträckning för ledningen från stationen i Lindome är bättre. Planerad ledning skulle sedan kunna förläggas i den skogsgata där en ledning tidigare fanns. Planerad ledning skulle då belasta samma fastighet som stationen och på så sätt samla befintliga och planerade ledningar mer.	Då det inte saknas fysiskt utrymme eller andra förutsättningar för luftledning planeras ingen markkabel på föreslagen sträcka. Vattenfall strävar alltid efter att minska påverkan genom att samla intrånget med befintlig infrastruktur. I detta fall innebär det parallellgång med befintlig ledning.
6.	Bifogar karta med önskad ledningsdragning, så långt norrut det går inom 50 m bred koncessionslinje. Önskar att planerad ledning förläggs så nära det går den befintliga 400 kV ledningen.	Det är Vattenfalls intention att förlägga ledningen så nära det går befintlig ledning inom den 50 m breda koncessionslinjen, för att minimera intrång.
7.	Markägaren planerar en solcellspark där kraftledningen planeras genom Benareby och har genomfört ett samråd enligt 12 kap. 6 § MB. Markägaren har påbörjat röjningsarbeten och är i dialog med Härryda Energi för inkoppling på deras elnät samt Svenska kraftnät om etablering nära deras ledning.	Vattenfall utgår ifrån nuvarande markanvändning vid planering av ledningssträckningen. Fastighetsägaren har inte tecknat något projekteringsavtal med Härryda Energi AB, som har områdeskoncessionen. Efter första samrådet och det kompletterande samrådet har fastighetsägaren inte inkommit med nya uppgifter huruvida planering av solcellsparken har fortgått. Utifrån det bedömer Vattenfall från att markanvändningen inte har ändrats på aktuell fastighet.
8.	Flera fastighetsägare motsätter sig uppförande av luftledning, med anledning av att luftledning innebär negativ visuell påverkan, värdeminskning för fastigheterna och att skogsbruket försvåras. Anser att markkabel ska anläggas mellan Björröd och planerad station i Skalmered.	Enligt ändring i förordning om nätkoncession ska ledning på denna spänningsnivå som huvudregel byggas som luftledning. Då det inte saknas fysiskt utrymme eller andra förutsättningar för luftledning planeras ingen markkabel på föreslagen sträcka. Ersättning regleras enligt expropriationslagens regler.

2025-09-15
2025-103778-0001

2025-09-15
2025-103778-0001

		Marknadsvärdesminskningen ersätts med ett påslag på 25%. Intrångsvärderingen görs i samband med tecknande av markupplåtelseavtal (servitutsavtal) eller i samband med ledningsrättsförrättning. Värderingen sker enligt gällande normer ”Nya skogsnormen” om det är skogsmark eller ”Åkernormen” från 1974 om det är åker/bete. Det utgår också ersättning för ev. skog som måste avverkas (samt för tidig avverkning, storm- och torkskador). Vid frivillig överenskommelse ger Vattenfall ett ytterligare påslag på högst 20%. Vattenfall följer den policy som tagits fram av Energiföretagen Sverige när det gäller markåtkomst.
9.	Har sambyggnad av 400 kV och 130 kV i samma stolpe funnits som ett alternativ för hela eller delar av sträckningen och utvärderats? Om alternativet inte utretts, hur har detta motiverats? Fastighetsägaren hänvisar till att sambyggnad 400/130 kV och 400/220kV har använts på andra sträckor i Sverige samt att detta alternativ bör innebära minst påverkan på människor och miljö. Denna lösning skulle också i ett senare skede ge möjlighet till spänningshöjning 2 x 400 kV. Ca 200 m norr om Benarebyvägen fortsätter ledningen söder om befintlig ledning. Vilka avvägningar har gjorts för att bestämma att alternativet inte fortsätter norr om befintlig kraftledning? Fastighetsägaren undrar över avstånd mellan alternativ A och befintlig kraftledning, avståndet genom samt norr om Benareby verkar variera mellan ca 70 m och ca 25 m. Kan ledningen fortsatt dras ca 25 m från	Vattenfalls utgångspunkt är att hitta sträckningsalternativ som tar hänsyn till befintlig infrastruktur, bebyggelse, naturvärden, skyddade områden, fornlämningar m.m. Allt för att göra ett så litet intrång som möjligt. Sambyggnation med annan ledning utreds endast om det är platsbrist, utifrån ovan nämnda intressen. I detta fall bedömdes det finnas erforderligt utrymme att bygga parallellt med befintlig 400 kV ledning, varför sambyggnation inte har bedömts skäligt och därför inte har utretts vidare. Generellt innebär sambyggnationer avsevärt högre kostnader och en stor komplexitet med höga krav på arbetsmiljö och säkerhet, bl.a. i byggfas då 400 kV ledningen kommer att vara i drift. Även drift- och underhållsarbeten av resp. ledning blir mer krävande och riskfyllt. Direkt norr om Benareby finns både fler fornlämningar och fler höga naturvärden norr om befintlig ledning. Vattenfall har därför bedömt intrång och samlad påverkan som minst vid

2025-09-15
2025-103778-0001

	befintlig kraftledning även norr om Benareby? Kommer ett naturskyddsområde att bildas vid Benareby?	parallellgång söder om befintlig ledning längs denna sträcka. I kartorna i samrådsunderlaget visar den blåa linjen mitten av den 50 m breda koncessionslinjen. Befintlig ledning har en ca 46 m bred skogsgata. Ett skyddsavstånd på 10 m mellan de båda ledningarnas yttersta fas krävs och stolpar måste placeras minst 20 m från befintlig lednings stolpar och stag. Utöver dessa minimiavstånd är utgångspunkten att bygga ledningen så nära 400 kV ledningen som möjligt inom den 50 m breda koncessionslinjen. Länsstyrelsen håller på att bilda ett naturreservat direkt norr om Benareby. Deras process samordnas med Vattenfalls samråd och dialog är upprättad.
10.	Fastighetsägaren vill ha ersättning för värdeminskning av fastighet. En relativt stor del av fastigheten påverkas negativt av ledningarna. Eventuella servitut som finns för befintlig ledning bör klarläggas då dödsboet för fastigheten håller på att ses över.	Vattenfall ersätter direkt berörda enligt expropriationslagens regler, se bemötande för skrivelse nr 8 ovan. Vattenfall tar detta i beaktande i det fortsatta arbetet.

3.5 Organisationer, föreningar och verksamhetsutövare

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag har sänts till de organisationer, föreningar och verksamhetsutövare som kan tänkas beröras av verksamheten.

Organisationer, föreningar och verksamhetsutövare som inbjudits till samråd framgår i Tabell 11. Inkomna synpunkter framgår i Tabell 12, och redovisas i sin helhet i bilaga 4.

Tabell 11. Förteckning över organisationer som inbjudits till samråd.

Friluftsfrämjandet	Jägareförbundet Västra Götalands län
Riksförbundet enskilda vägar	Mölndal Outdoor IF
Svenska turistföreningen	Benareby aktivitetsförening
Sveriges hembygdsförbund	Björketorps sockens hembygdsförening
Härryda hembygdsförening	Mölndals brevduveklubb

Mölndals hembygdsförening	Mölndals civilförsvarsförening
Mölndals scoutkår	Mölndals cykelklubb
Sjövalla frisksportklubb	Skanova
Västergötlands ornitologiska förening	Landvetter södra utveckling AB
Lantbrukarnas riksförbund	Västergötlands ornitologiska förening
Trivebo Energy	Landvetter flygplats
GlobalConnect	Mölndal Energi
Telenor	Naturskyddsföreningen Härryda
Tele2	Göteborgs ornitologiska förening
Göteborg Energi	Swedavia
Ellevio	

I Tabell 12 sammanfattas inkomna synpunkter samt vidare dialog som har förts med vissa samrådsparter under tiden fram till det kompletterande samrådet.

Tabell 12. Sammanfattning av inkomna synpunkter samt Vattenfalls bemötande.

Organisation	Synpunkter	Bemötande
Skanova	-	-
Swedavia	**23-07-07**: Delar av ledningsdragningen är inom hinderytor för Göteborg Landvetters flygplats. Kompletterande underlag med totalhöjder behövs för att kontrollera detta. **23-07-13**: Swedavia kan godkänna de stolptyper som är under bedömning vid Arlanda, förutsatt att dessa blir godkända efter redovisning av mätresultat. Om andra stolptyper planeras, ska motsvarande mätdata tas fram och redovisas för bedömning och godkännande av Swedavia. **24-01-04**: Risker för radiostörningar för flygplatsens drift bedöms vara mycket låga förutsatt att: - Sträckning enligt förordat alternativ A i samrådsunderlaget genomförs. - Stolpkonstruktioner som behandlats och godkänts i ärende SDA 2021-	Vattenfall har skickat över preliminära stolp-höjder och placeringar. Vattenfall noterar yttrandena och utreder framkomlighet med godkända stolptyper. Dialog har förts i genom projektet.

2025-09-15
2025-103778-0001

2025-09-15
2025-103778-0001

	00070 vid Arlanda flygplats används längs sträckan från Skalmered till en punkt ca 120 m öster om Slättebacketjärnen **24-10-02**: Efter analys av ledningen vid Skalmered konstateras att Göteborg Landvetter Airports hinderbegränsande ytor eller in- och utflygningsprocedurer ej påverkas. Swedavia har därmed inget att erinra mot ledningsstäckningens totalhöjd.	
Landvetter södra utveckling AB	LSU AB motsätter sig inte föreslagen dragning som vi förstår är nödvändig ur ett samhällsperspektiv. Det vore positivt om den i framtiden kan förläggas i mark för framtida etapper och utveckling av Landvetter Södra.	Då det inte saknas fysiskt utrymme eller andra förutsättningar för luftledning planeras ingen markkabel på föreslagen sträcka.
Landvetter flygplats	Se Swedavia.	-
Mölndal Energi	Den föreslagna sträckningen passerar utanför Mölndal Energi Näts koncessionsområde och berörs därmed inte.	-
Naturskydds-föreningen Härryda	Yttranden tillsammans med Göteborgs ornitologiska förening, innehåller skyddsklassad information, yttrandena i sin helhet biläggs endast ansökan till Ei. **2023-08-15**: Långt yttrande kring bl.a. miljövärden och skyddade arter i området. Synpunkter på brister i samrådsunderlaget, utförd NVI och skrivbordsstudie artskyddsutredning. **2024-09-10**: Yttrande kring Vattenfalls artskyddutredning. Tillför information kring skyddade arter och beskrivning av vilka verksamheter/åtgärder som finns/planeras inom området samt behov av bedömning av kumulativa effekter. Föreningen bedömer att det krävs kompletterande inventeringar.	**2023-08-15:** Efter samrådet fortsatte Vattenfall med riktade inventeringar och artskyddsutredning. **2024-09-10**: Vattenfall tar detta med sig i det fortsatta arbetet. Vattenfall har utbytt relevant information med Naturskyddsföreningen.
Västergötlands ornitologiska förening	Detta ligger i Göteborgs Ornitologiska Förenings upptagsområde, hänvisar till dem istället.	-

Göteborgs ornitologiska förening	Se Naturskyddsföreningen.	-
Lantbrukarnas riksförbund	Inga invändningar.	-
Trivebo Energy	Trivebo har planer på att bygga en batterianläggning på Skalmered 1:2 (grannfastighet till planerad station i Skalmered). Det är inte lämpligt att Vattenfalls kraftledning går för nära planerad batterianläggning.	Vattenfall tar detta i beaktande i det fortsatta arbetet. Ledningen justerades med anledning av batterianläggningen.
GlobalConnect	GlobalConnect har kanalisation som kommer att beröras. Geografiskt läge fås via Ledningskollen. Vill delta i samordning för att ta del av information om arbetet samt tidplan.	Vattenfall tar detta i beaktande i det fortsatta arbetet.
Ellevio	Vi har ett pågående projekt där vi planerar tre nya ledningar från stationen i Lindome, vi förutsätter att löpande dialog sker i kommande process och detaljprojektering och att projekten kan genomföras parallellt.	Vattenfall tar detta i beaktande och kommer fortsatt att föra dialog i arbetet.
Telenor	-	-
Tele2	-	-
Göteborg Energi	Inget att erinra. Bifogar information bl.a. kring bestämmelser vid markarbeten i närhet av markförlagda ledningar	Vattenfall tar detta i beaktande i det fortsatta arbetet.

3.6 Allmänhet

Allmänheten har inbjudits till avgränsningssamråd via annons i Härryda-Posten 2023-06-03, i Göteborgs-Posten 2023-06-05 och i Mölndals-Posten 2023-06-08. Information om ärendet inklusive samrådsunderlag har även funnits tillgängligt på Vattenfalls hemsida www.vattenfalleldistribution.se/var-verksamhet/projekt/samrad/ sedan 2023-06-01.

Ett yttrande från allmänheten inkom och redovisas i

2025-09-15

2025-103778-0001

Tabell 13 samt i sin helhet i bilaga 5.

2025-09-15
2025-103778-0001

Tabell 13. Sammanfattning av allmänhetens synpunkter samt Vattenfalls bemötande.

Skrivelse nr i Bilaga 7	Synpunkter	Bemötande
11.	Det finns en stor risk att den nya kraftledningen kommer att ha för låg effekt kort efter att den färdigställts. Samrådsförslaget bör kompletteras med en prognos för elanvändning som tar hänsyn till faktorer som är specifika för Härryda kommun samt den elektrifiering som krävs för reduktion av utsläpp av växthusgaser.	Prognos för Härryda kommuns framtida energibehov finns beskrivet i Härryda Energis nätutvecklingsplan 20241206.

2025-09-15
2025-103778-0001

4 KOMPLETTERANDE SAMRÅD 2025

Kunskap utifrån samrådet 2023 föranledde anpassningar och mer utredningar. Utredningarna och/eller anpassningarna gjordes med avseende på skyddade arter, risk för radiostörningar för Landvetter flygplats, ny bebyggelse och ändrat läge på stationsplaceringarna.

Underlag för kompletterande samråd togs fram våren 2025. Inbjudan till kompletterande skriftligt samråd, se bilaga 6, skickades till Länsstyrelsen i Götalands län, Mölndal och Härryda kommuner, enskilda som kan antas bli särskilt berörda, övriga statliga myndigheter och den allmänhet som antas bli berörda av verksamheten.

För att nå ut till allmänheten annonserades det även i Göteborgs-Posten, Härryda-Posten och Mölndals-Posten, annons redovisas i bilaga 7.

Samtliga inbjudna till samrådet fick ta del av samrådsunderlaget, se bilaga 8, som beskrev den planerade verksamheten och dess förutsedda miljöpåverkan samt redovisar förslag till innehåll och utformning av miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

För att diskutera gemensamma frågor så som artskydd, kumulativa effekter och framkomlighet i området gjordes separata utskick av kompletterande samrådsunderlag med skyddsklassade bilagor till:

- Länsstyrelsen i Västra Götalands län– sista svarsdag 2025-03-28
- Skogsstyrelsen – sista svarsdag 2025-03-21
- Trafikverket - sista svarsdag 2025-03-21
- Härryda kommun - sista svarsdag 2025-04-07
- Svenska kraftnät – sista svarsdag 2025-03-21

Sista svarsdag för övriga samrådsparter var 2025-03-07.

4.1 Länsstyrelsens synpunkter

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag skickades via e-post den 2025-02-05 till Länsstyrelsen i Västra Götalands län (bilaga 6). Dessutom skickades förtydliganden kring frågeställningar rörande artskyddet.

Skriftligt yttrande från Länsstyrelsen inkom 2025-03-28 och sammanfattas i Tabell 14 samt redovisas i helhet i bilaga 9.

Tabell 14. Inkomna synpunkter från länsstyrelsen.

Synpunkter	Bemötande
Den nu föreslagna ledningsdragningen bedöms inte vara sämre än tidigare redovisad dragning. Länsstyrelsen har inte heller något att invända mot de slutsatser om risken för påverkan på skyddade arter som redovisas i artskyddsutredningen.	Vattenfall noterar yttrandet.
Länsstyrelsen instämmer i Trafikverkets bedömning: Om Vattenfalls föreslagna utbyggnad innebär att Länsstyrelsen gör bedömningen att Trafikverkets förutsättningar för dispens från artskyddet inte längre föreligger, kommer Trafikverket anse att Vattenfalls utbyggnad riskerar att orsaka påtaglig skada på riksintresset framtida järnväg.	Vattenfall noterar yttrandet. Vattenfall har haft dialog med Trafikverket i artskyddsfrågan och fortsätter planering av ledningen med anpassningar avseende skyddade arter.
En flyghinderanalys ska göras vid etablering av byggnader eller byggnadsverk som överstiger 20 meter inom MSA-ytan för Landvetter flygplats.	Vattenfall har haft dialog med Swedavia som är verksamhetsutövare för Göteborg Landvetter Airport. Swedavia har utfört flyghinderanalys för aktuellt projekt.
Till kommande miljökonsekvensbeskrivning ska en robust bedömning av MKN för vatten göras för de vattenförekomster som kan påverkas av planerad dragning.	I MKBn kommer en robust bedömning av MKN för vatten utföras.
I MKBn behövs en plats- och verksamhetsspecifik bedömning av påverkan på vattenskyddsområdena göras.	MKBn kommer att innehålla sådan bedömning.
I kommande MKB ska det framgå hur verksamheten kan genomföras med minimal påverkan på fiskvärden kopplade till vattendrag som passeras av ledningen samt vilka skyddsåtgärder som behövs. Det bör framgå hur ev. nedmontering och underhåll planeras. Planerade skadeförebyggande åtgärder behöver redovisas	MKBn kommer att innehålla sådana beskrivningar.
Om planerad ledning eller arbetsområden berör föreslagna områden för utredningsgrävning ska arkeologisk utredning steg 2 genomföras. Om fornlämning berörs ska tillstånd till ingrepp i fornlämning sökas.	Vattenfall kommer att låta utföra en arkeologisk utredning steg 2 för de områden som berörs, vilket fastställs i detaljprojekteringen.
Det är önskvärt att något värde anges i relation till den tumregel som lyftes i tidigare yttrande,	Magnetfältsberäkningar har utförts och ledningen har planerats därefter, i linje

2025-09-15
2025-103778-0001

dvs att i linje med gällande försiktighetsprincip, ska elektromagnetiska fält ligga under 0,4 µT där människor vistas stadigvarande.	med försiktighetsprincipen där människor vistas stadigvarande. I allmänhet har ledningen planerats så att den inte ger upphov till några elektromagnetiska fält där människor vistas stadigvarande.
Det finns ett ridhus intill Alberts väg, men det diskuteras och bedöms inte i handlingarna vilket är en brist. Vi saknar redovisning kopplat till risk och ridhuset, vilket var en tidigare synpunkt i förra samrådsyttrandet.	En ny detaljplan har antagits och den håller på att genomföras, vilket innebär att en skola planeras byggas där ridhuset idag ligger. Dialog har förts med verksamhetsutövarna. En fortsatt dialog från kommunen i t.ex. remiss av bygglov eller annan planering är viktig för att säkerställa magnetfältsvärdena.

4.2 Kommunernas synpunkter

Inbjudan till kompletterande skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag skickades via e-post den 2025-02-05 till Mölndals stad och Härryda kommun (Bilaga 6). Härryda kommun fick även inbjudan i egenskap av fastighetsägare med störst procentuell andel av dikningsföretaget Björröds DF 1943.

Härryda kommun inkom inte med yttrande och Mölndals stads meddelade 2025-04-02 att de avstår yttrande. Yttrandet redovisas i bilaga 9.

4.3 Övriga myndigheter

Inbjudan till kompletterande skriftligt samråd och samrådsunderlag skickades via e-post 2025-02-05 till övriga myndigheter. I Tabell 15 sammanfattas yttrandena och redovisas i helhet i bilaga 9.

Tabell 15. Inkomna synpunkter från övriga myndigheter.

Myndighet	Synpunkter	Bemötande
Försvarsmakten	Inget att erinra i rubricerat ärende	Vattenfall noterar yttrandet
Strålsäkerhets-myndigheten	Inga synpunkter	Vattenfall noterar yttrandet
Elsäkerhets-verket	Inga synpunkter i detta skede av tillståndsprocessen	Vattenfall noterar yttrandet
Luftfartsverket	Har lämnat yttrande	Vattenfall har beaktat synpunkterna
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	Står fast vid yttrandet från förra samrådet 2023, dvs. inget att invända.	Vattenfall noterar yttrandet

2025-09-15
2025-103778-0001

Riksantikvarie-ämbetet	Hänvisar till Länsstyrelsen som företrädare för de statliga kulturmiljöintressena. Rekommenderar ett tidigt samråd med Länsstyrelsen angående förekomster av fornlämningar och annan kulturmiljö inom exploateringsområdet samt om behov finns av utredning enligt 2 kap. 11 § Kulturmiljölagen (KML).	Vattenfall följer den arkeologiska processen enligt KML. Steg 1 utredning har gjorts och utredning steg 2 kommer att beställas vid behov.
Statens Geotekniska Institution	Avstår från att yttra sig i ärendet, men bifogar generella upplysningar.	Vattenfall noterar yttrandet
Sveriges Geologiska undersökning	Avstår från att granska remissen. Hänvisar till allmänna riktlinjer.	Vattenfall noterar yttrandet
Skogsstyrelsen	Beskriver vilka möjligheter Vattenfall har att hänvisa till Skogsstyrelsens tillsynsverksamhet och arbete med områdesskydd, för att säkerställa att skogsbrukets kumulativa effekter inte ska riskera att aktualisera förbud enligt artskyddet.	Vattenfall noterar yttrandet
Svenska kraftnät	Svenska kraftnät har ingen erinran avseende Vattenfalls kompletterande samråd förutsatt att tidigare lämnade samrådssynpunkter och krav följs samt att dialog sker mellan Vattenfalls och Svenska kraftnäts respektive projekt. Transmissionsnätet är utpekat som riksintresse efter beslut från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).	Vattenfall noterar yttrandet
Trafikverket	Trafikverket är positiv till att Vattenfall byter stolpe på sträckan. Trafikverket motsätter sig att Vattenfall korsar Svenska Kraftnäts ledning inom riksintressekorridoren framtida järnväg. Om kraftledningarnas korsningspunkt förläggs utanför korridoren har Trafikverket inget att erinra.	Vattenfall noterar yttrandet. Vattenfall har efter yttrandet planerat ledningen så att den korsar befintlig 400 kV ledning norr om området av riksintresse för framtida järnväg.

2025-09-15
2025-103778-0001

	Om Vattenfalls föreslagna utbyggnad innebär att Länsstyrelsen bedömer att förutsättningarna för Trafikverket att få dispens från artskyddet inte längre föreligger, kommer Trafikverket anse att Vattenfalls utbyggnad riskerar att orsaka påtaglig skada på riksintresset framtida järnväg. För riksintresset Luftfart är hinderfrihet och CNS-utrustning viktigt att beakta och att kontakter tas med Luftfartsverket respektive Försvarsmakten i frågorna.	Vattenfall noterar risken med påtaglig skada på riksintresset. Luftfartsverket och Försvarsmakten är samrådsparter och har lämnat yttranden.

2025-09-15
2025-103778-0001

4.4 Enskilda särskilt berörda

Inbjudan till kompletterande skriftligt samråd (bilaga 6) skickades per brev 2025-02-03 till fastighetsägare samt delägare av samfälligheter inom minst 100 meter från den/de aktuella ledningssträckningarna.

I inbjudan fanns länk till Vattenfalls hemsida där samrådsunderlaget kunde läsas/ laddas ner. I inbjudan fanns också information om möjlighet att beställa fullständigt samrådsunderlag via post eller e-post. I samrådsbrevet uppmanades fastighetsägare och övriga berörda att informera om eventuella arrendatorer och nyttjanderättshavare som kunde komma att beröras av de nya ledningarna.

Sammanfattade yttranden redovisas i Tabell 16. Samtliga inkomna yttranden redovisas i sin helhet i bilaga 10, som är sekretessbelagd för att skydda personuppgifterna i enlighet med dataskyddsförordningen.

Tabell 16. Sammanfattning av inkomna synpunkter samt Vattenfalls bemötande.

Skrivelse nr i bilaga 10	Synpunkter	Bemötande
1.	Fastighetsägaren önskar att ledningen inte ska gå på deras mark. Framför också önskemål om att planerad ledning ska gå så nära befintlig ledning som möjligt samt öster om bäcken genom Benareby.	Vattenfall noterar yttrandet. Ledningen har planerats så nära den befintliga 400 kV ledningen det går, utifrån säkerhetsavstånd och övriga miljö- och hälsoaspekter.
2.	Fastighetsägaren opponerar sig starkt mot kraftledningen. Framför oro för sin familjs hälsa p.g.a. avståndet mellan bostaden och markkabel samt oro för negativ visuell påverkan och värdeminskning för bostaden. Fastighetsägaren tycker att det vore bättre att anlägga friluftsområde i skogsområdet istället.	Magnetfältsberäkningar har utförts för planerad ledning, både för luftledning och markkabel. Bostaden ligger mer än 40 m från planerad markkabel. På detta avstånd finns inga magnetfält från markkabeln. Vattenfall ersätter direkt berörda enligt expropriationslagens regler.

3.	Fastighetsägaren vill att Vattenfall förklarar varför ledningen närmast stationen i Lindome behöver gå över deras mark. Kan inte detta förklaras skall inte heller ledningen dras på fastigheten när det inte är nödvändigt.	Anledningen är att Vattenfall alltid strävar efter att samla intrången till befintlig infrastruktur för att därmed minimera det totala intrånget. På denna fastighet följs den befintliga 400 kV ledningen.
4.	Fastighetsägaren önskar förtydligande om ledningen planeras över deras fastighet.	Ledningen planeras inte på aktuell fastighet.
5.	Fastighetsägarna motsätter sig byggnation, anläggning eller åtgärd som berör deras fastigheter. Anför att om planerad ledning inskränker nuvarande eller framtida markanvändning ska Vattenfall arrendera marken. Vattenfall ska också kompensera utebliven inkomst av ev. framtida exploateringsmöjligheter och löpande ersätta all påverkan.	Planerad ledning berör inte någon av fastigheterna.
6.	Ett antal fastighetsägare framför synpunkter och krav på att ledningen förläggs som markkabel, eftersom de anser att en luftledning i hög grad försvårar möjligheten att bedriva skogsbruk samt har en negativ påverkan fastigheternas värde.	Då det inte saknas fysiskt utrymme eller andra förutsättningar för luftledning planeras ingen markkabel på föreslagen sträcka. Enligt ändring i förordning om nätkoncession ska ledning på denna spänningsnivå som huvudregel byggas som luftledning. Vattenfall ersätter direkt berörda enligt expropriationslagens regler.
7.	Fastighetsägaren är villig att sälja mark som planerat inom projektet om ledningen anläggs som markkabel mellan Björröd och stationen i Skalmered.	Då det inte saknas fysiskt utrymme eller andra förutsättningar för luftledning planeras ingen markkabel på föreslagen sträcka. Enligt ändring i förordning om nätkoncession ska ledning på denna spänningsnivå som huvudregel byggas som luftledning.
8.	Fastighetsägaren har anlagt en skogsbilväg som planerad ledning korsar, det går inte att lasta med kranar under ledningen. Anför att ledningen förläggs som markkabel eller att fastighetsägaren ersätts för vägen.	Då det inte saknas fysiskt utrymme eller andra förutsättningar för luftledning planeras ingen markkabel på föreslagen sträcka.

2025-09-15
2025-103778-0001

4.5 Organisationer, föreningar och verksamhetsutövare

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag har sänts till de organisationer, föreningar och verksamhetsutövare som kan tänkas beröras av verksamheten. Sammanfattade yttranden redovisas i Tabell 17 och redovisas i helhet i bilaga 9.

Tabell 17. Sammanfattning av inkomna synpunkter samt Vattenfalls bemötande.

Organisation	Synpunkter	Bemötande
Global Connect, Telenor och Tele2	Vi har samhällskritiska ledningar kring Benarebyvägen som tillhör Global Connect, Telenor och Tele2. Om våra ledningar kommer påverkas av yttre belastningar/skydd m.m så tag kontakt med oss för ledningssamordning.	Vattenfall noterar yttrandet.
Göteborg energi	Hänvisar till gällande bestämmelser vid markarbeten samt korrekt underlag hos Ledningskollen.	Vattenfall noterar yttrandet.
Naturskydds-föreningen i Härryda	Yttrandet innehåller känslig information om skyddade arter, yttrandet i sin helhet biläggs endast ansökan till Ei. Hänvisar till tidigare yttranden 2023 och 2024. Bedömer att artskyddsutredningen är väl genomarbetad och utgår på ett föredömligt sätt från ett helhetsperspektiv och har ett bra sätt att behandla kumulativa effekter av andra pågående och planerade åtgärder i Yxsjöområdet. Instämmer att arter riskerar helt försvinna från området och att detta står i strid med gällande nationell och EU-rättslig lagstiftning. Instämmer även i att det största direkta hotet mot de skyddade arterna som helhet utgörs av planerat och pågående skogsbruk i området.	Vattenfall noterar yttrandet.
Mölndals Naturskydds-förening	Vi har inga ytterligare kommentarer utöver det vi skickade 12 november 2023 (gällande samråd för "Två nya parallellgående 400 kV ledningar samt en ny 130 kV ledning från befintlig stamnätsstation FT24 Lindome till ny regionnätsstation ZT50 Lindome Södra, Mölndals kommun, Västra Götalands län"), dvs. att planerna för själva ställverket i Lindome omarbetas så att skogen påverkas så lite som möjligt.	Den planerade stationen Lindome ingår inte i projektet med denna ledning.

2025-09-15
2025-103778-0001

Swedavia	Förutsatt att överenskomna stolptyper används har Swedavia inga synpunkter gällande EMC och radiostörningar. Planerade stolpar kan uppföras utan risk för genomträngning av flygplatsens hinderytor förutsatt att: - Stolparna i området närmast station Skalmered inte överstiger en totalhöjd (mark+objekt) om 197 möh. - Stolparna i området närmast station Lindome inte överstiger en totalhöjd (mark+objekt) om 297 möh. Ifall någon/några stolpar överstiger dessa totalhöjder behöver Swedavia samrådas i mer detalj.	Vattenfall noterar yttrandet och utreder fortsatt framkomlighet med godkända stolptyper.

4.6 Allmänhet

Allmänheten har inbjudits till kompletterande samråd via annons i Härryda-Posten 2025-02-13, i Göteborgs-Posten 2025-02-15 och i Mölndals-Posten 2025-02-13. Information om ärendet inklusive samrådsunderlag har även funnits tillgängligt på Vattenfalls hemsida www.vattenfalleldistribution.se/var-verksamhet/projekt/samrad/ sedan 2025-02-04.

Inga yttranden från allmänheten har inkommit.

4.7 Justering efter kompletterande samråd

I det kompletterande samrådet inkom Trafikverket med synpunkten att planerad 130 kV ledning inte får korsa befintlig 400 kV ledning inom den norra korridoren för Riksintresse ny järnväg. Vattenfall Eldistribution har med anledning av detta justerat sträckningen och samrått detta med berörda fastighetsägare samt lämnat information till Härryda kommun och Svenska kraftnät. Inga synpunkter inkom från fastighetsägare och Svenska kraftnät yttrade sig att de inte har några synpunkter på justeringen vid Stora Ristjärnen.

2025-103778-0001 2025-09-15

VATTENFALL

2025-12-17

2025-12-18
2025-103778-0009

BILAGA 2
Miljökonsekvensbeskrivning

Ny 130 kV kraftledning mellan Lindome-Skalmered, Mölndal och Härryda kommun, Västra Götalands län

Confidentiality: C2 - Internal

VATTENFALL

2025-12-18

2025-103778-0009

Projektorganisation:

VATTENFALL

Vattenfall Eldistribution AB
www.vattenfalleldistribution.se

Telefonväxel:	08-739 50 00
Org.nr:	556417-0800
Projektledare förstudie:	Niklas Arkemar
Projektledare genomförande:	Nicklas Lindqvist
Tillstånd och rättigheter:	Peter Jonasson

Miljökonsekvensbeskrivning:

[redacted]

Konsult [redacted]
Adress [redacted]
Webadress [redacted]

Uppdragsledare: [redacted]
Kraftledningsprojektör: [redacted]
Koncessionshandläggare/miljökonsult: [redacted]
Biolog: [redacted]
GIS: [redacted]
Granskning: [redacted]

Foton, illustrationer och kartor har om inget annat anges, tagits fram av Vattenfall Eldistribution AB och konsultbolaget.

Kartunderlag: ©Lantmäteriet, Länsvisa och nationella geodata ©Länsstyrelsen

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18

2025-103778-0009

SAMMANFATTNING

Bakgrund och syfte

Vattenfall Eldistribution AB (Sökande) avser att ansöka om nätkoncession för linje (tillstånd) för en ny 130 kV ledning mellan en station vid Lindome och en ny station vid Skalmered. Projektet berör Mölndal respektive Härryda kommun, Västra Götalands län.

Syftet med ledningen är att öka kapaciteten och förbättra robustheten för elnätet i regionen, d.v.s. uppnå bättre redundans för elnätet. Planerad ledning är en förutsättning för att möjliggöra genomförandet av planerad bebyggelseutveckling i området och regionens framtida utveckling i stort. En kapacitetshöjning av elnätet är också nödvändig för att Sökanden i egenskap av regionnätsägare ska uppfylla sin lagstadgade anslutningsplikt.

Sökanden har under perioden 2023-2025 genomfört avgränsningssamråd enligt 6 kap. miljöbalken (MB) för planerad ledning.

Nuläge och konsekvenser

Markanvändning, infrastruktur och planer

Markanvändningen berör produktiv skogsmark i kuperad terräng. Skogsbruket påverkas genom breddning av befintlig skogsgata eller avverkning av ny skogsgata. Eftersom ledningen övervägande planeras parallellt med befintlig ledning minimeras intrånget. I relation till den stora ytan skogsmark i det berörda området är skogsgatans påverkan begränsad. Planerad ledning berör två vattenskyddsområden och intrånget bedöms bli begränsat då det utgörs av breddning av befintlig ledningsgata. Ett flertal enskilda brunnar finns i ledningens närområde, men dessa bedöms inte påverkas.

Planerad ledning löper huvudsakligen längs med Svenska kraftnäts befintliga 400 kV stamnätsledning. Vidare korsar planerad ledning område av riksintresse för ny järnväg Göteborg-Borås samt ligger inom Göteborg Landvetter Airports influensområde för flyghinder. Planerad ledning passerar länsväg 550 (Benarebyvägen) som luftledning, i likhet med befintlig 400 kV ledning. För sträckan med markkabel i Björröd korsas länsväg 542 (Eskilsbyvägen). Yttranden från Trafikverket, Svenska kraftnät och Swedavia har legat till grund för anpassningar av utförande och lokalisering. Dikningsföretaget Björröds DF 1943 i Härryda kommun behöver korsas med markkabel på en plats.

Planerad ledning bedöms vara förenlig med översiktsplanerna och för Härryda kommun är ledningen en förutsättning för vissa utbyggnadsplaner. Intrång i tre detaljplaner i Härryda bedöms inte motverka syftet för någon detaljplan.

Miljömål och miljökvalitetsnormer

Planerad ledning bedöms sammantaget inte motverka att de berörda miljömålen uppnås.

Planerade arbeten och tillfälliga markanspråk utförs på sådant sätt att fastställda MKN för vatten inte bedöms påverkas. Färdig anläggning och drift eller underhåll bedöms inte påverka någon vattenförekomst.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18

2025-103778-0009

Naturmiljö

Längs planerad ledning finns inga områden som omfattas av formella områdesskydd i form av naturreservat, Natura 2000 eller skogligt biotopskydd. Det finns inte heller något område som är av riksintresse för naturvård. Länsstyrelsen planerar dock ett nytt naturreservat (Yxsjön södra) som delvis ligger där aktuell ledning planeras. Dialog har förts med länsstyrelsen gällande lämpliga anpassningar.

Genomförda NVI:er identifierade flera områden med höga eller påtagliga naturvärden längs planerad ledning. De högsta naturvärdena finns mellan Benareby och Björröd inom det s.k. Yxsjöområdet, där det sedan tidigare finns dokumenterat höga naturvärden i form av bland annat rödlistade och fridlysta växtarter, äldre skog med lång kontinuitet och störningskänsligt fågelliv. 35 naturvärdesbiotoper identifierades, varav en har klass 1 (högsta naturvärde), 17 st har klass 2 (högt naturvärde) och 17 st har klass 3 (påtagligt naturvärde). Längs med cirka 6 km av den planerade ledningen förekommer inga påtagliga (klass 3) eller högre naturvärden, vilket är ungefär hälften av hela ledningens sträckning. Påverkan på naturmiljön från planerad ledning utgörs av avverkning vid breddning av befintlig skogsgata och effekterna bedöms bli habitatförlust, kanteffekter och förstärkt barriäreffekt.

Fågel

På en sträcka mellan Benareby och Björröd finns Yxsjöområdet med relativt orörda områden bestående av äldre barrskogar, skog med ett stort inslag av lövträd, myrmarker, sjöar och små vattendrag. Inom Yxsjöområdet förekommer det ett flertal röd- eller EU-listade skogslevande fågelarter. I närområdet av planerad ledning förekommer elva fågelarter, för vilka ny kraftledning skulle kunna påverka arten så att förbud riskerar utlösas enligt artskyddsförordningen.

Planerad kraftledning påverkar livsmiljöer för berörda fågelarter genom biotopförlust, försämrad biotopkvalitet och ökad barriäreffekt när mark tas i anspråk för ny ledningsgata. Arbeten under byggskede med föreslagna skyddsåtgärder bedöms vara tillräckliga för att inte utlösa förbud. I driftskedet kommer skogligt och tekniskt underhåll utföras, med föreslagna skyddsåtgärder bedöms ingen risk för förbud föreligga för dessa åtgärder. När ledningen är byggd uppstår även risk att fåglar kolliderar med linorna, sannolikheten för kollision är dock låg. För en art innebär en kollision att populationen påverkas negativt. Risk för kollision minimeras med föreslagna skyddsåtgärder så som att linorna är samlade med befintlig ledning relativt högt upp, får fågelavvisare, ligger i kanten av känslig livsmiljö samt att inga arbeten utförs under känslig period.

Övriga arter

Inom området för planerad ledning förekommer flertalet skyddade arter utöver fåglar. Det förekommer fynd av sju fladdermusarter varav två är rödlistade, nio grod- eller kräldjursarter och det förekommer lekmiljöer för groddjur. Det finns inga fynd av hasselmus i närområdet. Planerad kraftledning påverkar livsmiljöer för skyddade arter genom biotopförlust, försämrad biotopkvalitet och ökad barriäreffekt när mark tas i anspråk för ny ledningsgata. Med föreslagna skyddsåtgärder bedöms ingen risk för förbud enligt artskyddsförordningen föreligga för övriga skyddade arter, varken i bygg- eller driftskede.

I ledningens närområde finns fynd av tre rödlistade insektsarter. Avverkning av träd under byggskedet är av liten omfattning och lämpliga livsmiljöer kommer finnas kvar i områdena som gränsar till ledningsgatan.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

Kulturmiljö

Sökande har genom länsstyrelsen beställt och låtit utföra en arkeologisk utredning steg 1 enligt 2 kap. 11 § KML, för att bedöma hela ledningsföretagets eventuella påverkan på kända fornlämningar och för att fastställa förekomst av okända fornlämningar.

Kulturmiljön i området utgörs av kulturhistoriska lämningar som oftast inte är synliga ovan mark samt är svårtillgängliga och därför bedöms upplevelsevärdena överlag vara små till obefintliga. Fornlämningsbilden i området kring ledningssträckan utgörs framför allt av lämningar från skogsbruk och jakt i form av kolningsgropar och fångstgropar. Ledningen kommer att påverka kulturmiljön genom intrång och markanspråk, vilket bedöms ge upphov till små negativa effekter. Innan byggstart kommer den arkeologiska processen enligt KML att vara slutförd, vilket innebär att inga fornlämningar finns inom de ytor som påverkas.

Landskapsbild och friluftsliv

Det finns inga landskapsbildsskyddsområden i närheten av planerad ledning.

Planerad ledning löper huvudsakligen parallellt med befintlig 400 kV ledning, nästan uteslutande genom ett slutet skogslandskap i relativt otillgänglig sprickdalsterräng. Landskapet är påverkat av befintlig 400 kV ledning. Mellan Björröd och stationen i Skalmered planeras ledningen ensam i ny skogsgata längs en cirka 900 meter lång sträcka. Det finns få visuella kvaliteter för upplevelsen av landskapet i form av siktlinjer och utblickar, som utöver ledningsgatan främst utgörs av befintliga vägar. I Benareby kommer ledningen tillsammans med befintlig 400 kV ledning att korsa Gravsjön och Benarebyvägen. Närboende kommer tillfälligt att påverkas under byggskedet. Merparten av ledningen planeras i sluten skog och även byggarbetena kommer att döljas av skog. Landskapsbilden under byggfasen bedöms påverkas endast i liten utsträckning. Luftledning bedöms generellt vara ett integrerat element i landskapet, men den visuella påverkan blir större med två ledningar jämfört med en ledning.

Det finns inga utpekade friluftsvärden på lokal, regional eller nationell nivå. Berörda skogsområden är i stor utsträckning opåverkade och ligger samtidigt nära tätorter. Skogsområdena är dock relativt otillgängliga. Planerad ledning innebär inget tillkommande hinder för framkomlighet inom friluftslivet. Under byggskedet kan upplevelsevärdet för friluftslivet i området tillfälligt påverkas av buller och begränsningar i framkomlighet. Färdig anläggning kan påverka friluftslivet negativt genom att upplevelsevärdet försämras, men kan även påverkas positivt då röjningen av skogsgatan kan öka tillgängligheten.

Boendemiljö och hälsa

Ledningen sträcker sig mestadels genom obebyggd skogsmark. Samlad bebyggelse finns främst i Benareby och Björröd. I övriga delar finns ett fåtal enskilda bostadshus och gårdar i närheten av planerad ledning. Det finns inga bostäder i Mölndals stad inom 100 meter från planerad ledning. I Härryda kommun finns fem bostadshus inom 100 meter från planerad luftledning och tre hus inom 50 meter från planerad markkabel.

Ledningen har planerats så att den inte ska ge upphov till magnetiska fält över 0,4 µT där människor vistas stadigvarande.

Samlad bedömning

Ledningen möjliggör en förstärkning av regionnätet i området och ökar matningskapaciteten till Härryda kommun, vilket behövs för att få ett mer robust elsystem i dagsläget och möjliggör även kommunens framtida planer. Genom att projektet bidrar till pågående elektrifiering blir ledningen en del i omställningen till ett mer klimatneutralt samhälle.

Confidentiality: C2 - Internal

Sökande har gjort en vägning i enlighet med miljöbalkens bestämmelser och gjort bedömningar gentemot de skyddsvärden som identifierats och beskrivits, framför allt bebyggelse, infrastruktur, skyddade arter och naturmiljö. I området finns ett stort antal motstående intressen som antingen har stora värden, formella skydd, är samhällskritiska och/eller av stort allmänintresse. Sökande har genom samrådsprocessen fört dialog med myndigheter och verksamhetsutövare som berörs och justerat ledningen så att dess sträckning och utformning kan accepteras. Sökande har utrett planerad ledning i förhållande till arter som är skyddade genom artskyddsförordningen och justerat sträckning, utformning och utförande både vid bygg- och driftskede.

Vattenfall Eldistribution kommer att inarbeta planerade hänsynsåtgärder i förfrågningsunderlaget inför upphandlingen av entreprenör för byggande av ledningen. Åtgärderna kommer även att följas upp vid kommande byggmöten med entreprenören för att säkerställa att dessa vidtas/efterlevs.

Sammantaget bedömer Vattenfall Eldistribution att den sökta ledningen vad gäller omgivningspåverkan, funktion och drift samt leveranssäkerhet gör att det är lämpligt att bygga en ledning i enlighet med sökt sträckning och utförande.

2025-12-18
2025-103778-0009

Confidentiality: C2 - Internal

VATTENFALL

2025-12-18
2025-103778-0009

INNEHÅLL

1 INLEDNING 10
1.1 Beskrivning av planerad verksamhet 10
1.2 Syfte och behov 10
1.3 Om Vattenfall Eldistribution AB 11
1.4 Metod för miljökonsekvensbeskrivning 11
1.4.1 Avgränsning 11
1.4.2 Krav på sakkunskap 12
2 TILLSTÅNDSPROCESSEN 14
2.1 Annan lagstiftning 15
2.2 Rätten till mark på annans fastighet 15
2.3 Genomförda samråd 15
3 TEKNISK BESKRIVNING och UTFORMNING 16
3.1 Utformning luftledning 16
3.1.1 Tillvägagångsätt under byggnation 18
3.1.2 Markbehov luftledning 19
3.1.3 Drift och underhåll luftledning 21
3.2 Utformning markkabel 22
3.2.1 Förläggning markkabel 23
3.2.2 Markbehov markkabel 23
3.2.3 Drift och underhåll markkabel 24
3.3 Avveckling och rivningsarbeten 24
3.4 Stationer 24
4 ALTERNATIVUTREDNING 25
4.1 Nollalternativet 25
4.2 Tidigt avfärdade alternativ 25
4.3 Identifiering av alternativa stråk/sträckningar 26
4.4 Metodik för analys av alternativa stråkkombinationer 28
4.4.1 Aspekter som utvärderats 28
4.4.2 Alternativ A 28
4.4.3 Alternativ B 29
4.4.4 Alternativ C 29
4.4.5 Alternativ D 29
4.4.6 Alternativ E 29

Confidentiality: C2 - Internal

4.4.7 Alternativ F ... 30
4.5 Valt alternativ till initialt avgränsningssamråd ... 30
4.6 Alternativ i kompletterande samråd ... 30
4.6.1 Justering efter kompletterande samråd ... 33
4.7 Valt alternativ ... 33
4.8 Teknikval ... 34
4.8.1 Teknikval för aktuell ledning ... 34
5 FÖRUTSÄTTNINGAR OCH KONSEKVENSER ... 35
5.1 Bedömningsgrunder ... 35
5.2 Miljömål ... 37
5.2.1 Förutsättningar och hänsynsåtgärder ... 37
5.2.2 Konsekvensbedömning ... 37
5.3 Miljökvalitetsnormer ... 39
5.3.1 Förutsättningar ... 39
5.3.2 Konsekvensbedömning ... 40
5.4 Markanvändning, infrastruktur och planer ... 41
5.4.1 Förutsättningar ... 41
5.4.2 Hänsynsåtgärder ... 47
5.4.3 Konsekvensbedömning ... 48
5.5 Naturmiljö ... 50
5.5.1 Metodik ... 50
5.5.2 Underlag ... 51
5.5.3 Förutsättningar ... 52
5.5.4 Hänsynsåtgärder ... 55
5.5.5 Konsekvensbedömning ... 56
5.6 Fågel ... 59
5.6.1 Metodik ... 59
5.6.1 Förutsättningar ... 59
5.6.2 Hänsynsåtgärder ... 59
5.6.3 Konsekvensbedömning ... 59
5.7 Övriga arter ... 60
5.7.1 Metodik ... 60
5.7.2 Förutsättningar ... 60
5.7.3 Hänsyns- och skyddsåtgärder ... 62
5.7.4 Konsekvensbedömning ... 62

2025-12-18
2025-103778-0009

Confidentiality: C2 - Internal

5.8 Kulturmiljö 63
5.8.1 Förutsättningar 63
5.8.2 Hänsynsåtgärder 66
5.8.3 Konsekvensbedömning 66
5.9 Landskapsbild och friluftsliv 67
5.9.1 Förutsättningar 67
5.9.2 Hänsynsåtgärder 68
5.9.3 Konsekvensbedömning 68
5.10 Boendemiljö och hälsa 69
5.10.1 Elektriska och magnetiska fält 69
5.10.2 Förutsättningar 70
5.10.3 Hänsynsåtgärder 70
5.10.4 Konsekvensbedömning 70
5.11 Kumulativa effekter 73
5.12 Strandskydd och generella biotopskydd 75
6 SAMLAD BEDÖMNING 75
7 REFERENSER 78

Bilageförteckning

Bilaga A Samrådsredogörelse
Bilaga B Teknikval
Bilaga C1 Alternativ och naturmiljöintressen
Bilaga C2 Alternativ och kulturmiljö
Bilaga D SEKRETESS Naturvärdesinventering Lindome-Skalmered
Bilaga E SEKRETESS Fågelinventering Lindome-Skalmered
Bilaga F Naturvärden identifierade i naturvärdesinventeringarna
Bilaga G SEKRETESS Artskyddsutredning förstudie Lindome-Skalmered
Bilaga H SEKRETESS Artskyddsutredning
Bilaga I Arkeologisk utredning steg 1

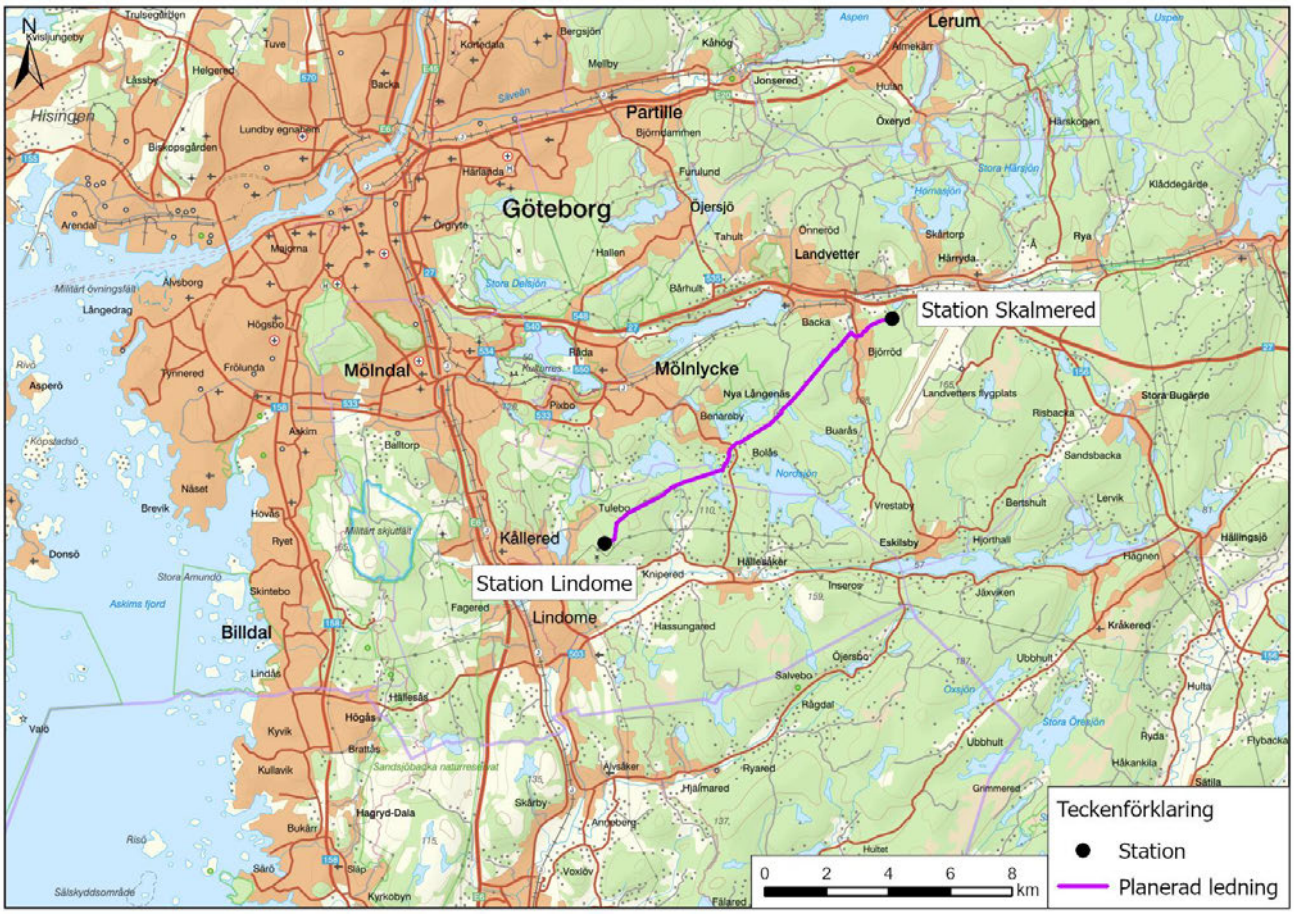
2025-12-18
2025-103778-0009

Confidentiality: C2 - Internal

1 INLEDNING

1.1 Beskrivning av planerad verksamhet

Vattenfall Eldistribution AB (Sökanden) ansöker om ny nätkoncession för linje (tillstånd) för en ny 130 kV ledning mellan Lindome i Mölndals stad och Skalmered i Härryda kommun, Västra Götalands län. Ledningen blir cirka 12,6 km lång och planeras som luftledning, förutom en kortare sträcka genom tätbebyggt område i Härryda kommun där markkabel planeras. För ledningens sträckning se karta i Figur 1 nedan.

Figur 1. Översiktskarta för planerad ledning mellan station Lindome och station Skalmered.

1.2 Syfte och behov

Sökanden har fått en kundförfrågan från Härryda Energi AB om att bygga en ny inmatningspunkt till Härryda Energis elnät. Sökanden ansvarar för regionnätet i området på aktuell spänningsnivå och har därmed skyldighet att ansluta verksamheter och produktionsanläggningar till elnätet. Syftet är att förstärka elnätet för dagens behov men också dimensionera för en hållbar utveckling av kommunen.

Med den elektrifiering som pågår med bland annat allt fler elbilar, solceller och ökad elanvändning i stort, ökar kraven på elnätet. Samtidigt ligger Härryda kommun i en region som expanderar med både nya bostäder och

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

nyetablering av företag. För att säkerställa Härryda kommuns fortsatta utveckling och elförsörjning måste elnätet förstärkas för att möta dagens och framtida elbehov med högre leveranssäkerhet än nu.

För att möjliggöra anslutningen krävs byggnation av en ny ledning samt åtgärder i anslutande stationer.

1.3 Om Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall Eldistribution AB distribuerar el till mer än 900 000 företag och privatpersoner genom att driva ett effektivt elnät som möter behoven av nätkapacitet samt el- och leveranskvalitet. Vi driver en samhällskritisk infrastruktur som distribuerar drygt hälften av all el som produceras i Sverige. Vårt uppdrag är att underhålla, driva och vid behov bygga ut ett säkert, tillförlitligt och kostnadseffektivt elnät för våra kunder. Vår uppgift är också att ansluta nya kunder till elnätet, allt från små hushåll och nya bostadsområden till datahallar och industrier som vill ställa om och elektrifiera drift och produktion. Omfattande investeringar i elnätet är helt avgörande för energiomställningen, samhällsutvecklingen och Sveriges konkurrenskraft. Vi bygger framtidens elnät och möjliggör energiomställningen för ett fossilfritt liv inom en generation. Läs mer om vår verksamhet på www.vattenfalleldistribution.se.

1.4 Metod för miljökonsekvensbeskrivning

1.4.1 Avgränsning

1.4.1.1 Geografiskt

Den geografiska avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen är det område inom vilket någon miljöaspekt kan antas påverkas, vilket huvudsakligen är planerad skogsgata och dess direkta närhet under både bygg- och driftskede. De objekt och intressen som ligger helt eller delvis inom 100 meter från den planerade kraftledningens föreslagna sträckning beskrivs. De flesta konsekvenser uppkommer inom detta område, men intressen på större avstånd kan också påverkas. I det fall ledningens effekt är väsentliga för intressen längre bort än cirka 100 meter så har även dessa beskrivits.

1.4.1.2 Miljöaspekter

De miljöaspekter som behandlas i miljökonsekvensbeskrivningen har avgränsats med utgångspunkt från lagar och förordningar, kunskap om befintlig miljö och projektets tänkbara påverkan samt vad som framkommit vid samråd med länsstyrelsen och berörd kommun.

De miljöaspekter som behandlas i miljökonsekvensbeskrivningen har avgränsats med utgångspunkt från lagar och förordningar, kunskap om befintlig miljö och projektets tänkbara påverkan samt vad som framkommit vid samråd med länsstyrelsen och berörda kommuner.

De miljöaspekter som bedömts vara mest relevanta längs den aktuella sträckan är:

- Miljömål
- Miljökvalitetsnormer
- Markanvändning, infrastruktur och planer
- Naturmiljö
- Fågel
- Skyddade arter
- Kulturmiljö
- Landskapsbild och friluftsliv
- Boendemiljö och hälsa
- Kumulativa effekter. Läs vidare i avsnitt 5 Förutsättningar och konsekvenser.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

1.4.1.3 Tid

Verksamheten bedöms utifrån ett kort perspektiv som utgörs av byggtiden och ett längre perspektiv som utgörs av driftskedet. Byggskedet bedöms pågå i ca 1,5 år medan driftskedet inte har någon tidsbegränsning eftersom ett beslut om linjekoncession gäller tills vidare. Under byggskedet uppstår framförallt lokala störningar i form av fysiskt intrång och buller m.m. Under driftskedet utgör ledningen primärt ett visuellt inslag i landskapet utöver de återkommande underhållsarbeten som utförs enligt fastställda intervall.

1.4.1.4 Klimatförändringar och yttre händelser

När det gäller klimatförändringar och yttre händelser har Sökanden bedömt att området för närvarande inte är aktuellt för naturkatastrofer i form av betydande jordbävningar, översvämningar eller stormar. Risk för ras, skred och erosion bedöms generellt inte föreligga längs ledningen enligt Swedgeos karttjänst. Terrängen domineras av berg i dagen, med jordlager i sänkorna. Lera och andra finkorninga jordarter finns sparsamt och främst längs planerad markkabel i Björröd, Härryda kommun. Förutsättningar för kvicklera finns i Björröd, men nedläggning och drift av markkabel bedöms inte medföra en ökad risk för ras och skred. Sökande förutsätter att pågående och kommande exploatering i Björröd kommer att anpassas efter markförhållandena, för att minimera risken för ras och skred. Detta hanteras därmed inte mer i denna miljökonsekvensbeskrivning.

1.4.1.5 Osäkerheter

Miljökonsekvensbeskrivningen ska beskriva vilka effekter och konsekvenser som kan ske i framtiden. Då framtiden inte är känd finns det dock alltid olika grad av osäkerhet i bedömningarna.

1.4.2 Krav på sakkunskap

Namn	Företag och ansvarsområde	Utbildning och erfarenhet
[redacted]	[redacted] Uppdragsledare	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]

Confidentiality: C2 - Internal

[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]

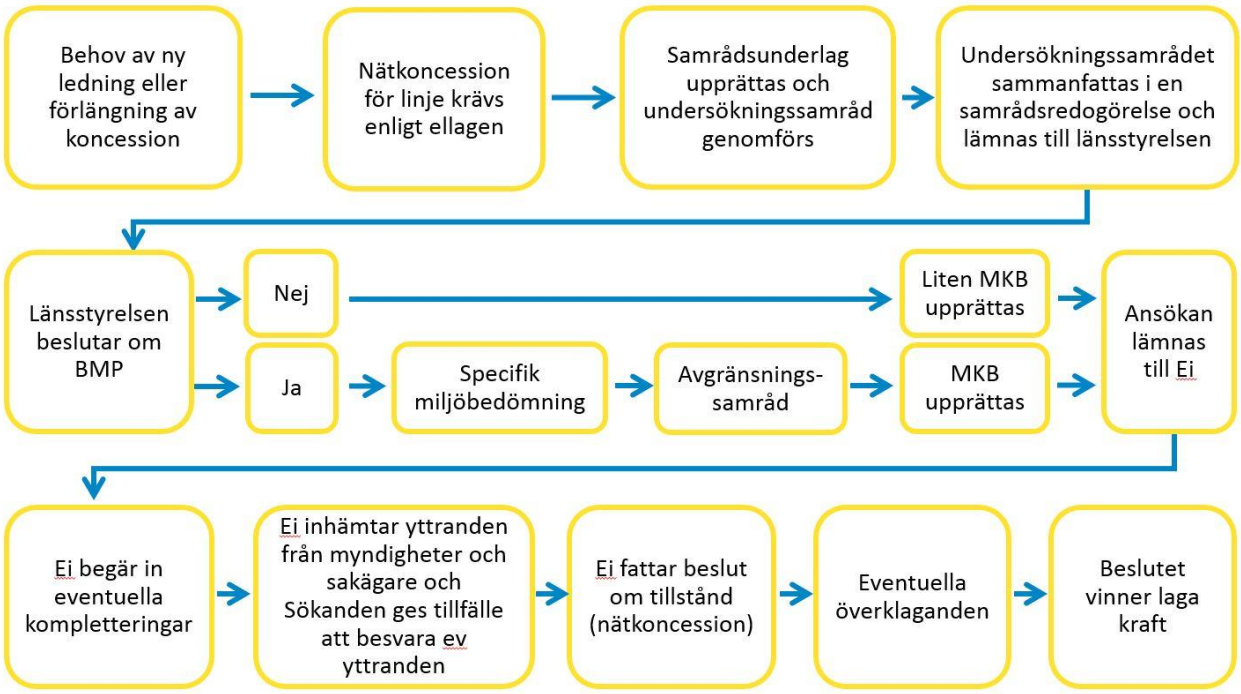
2025-12-18
2025-103778-0009

Confidentiality: C2 - Internal

2 TILLSTÅNDSPROCESSEN

För att bygga och använda elektriska starkströmsanläggningar i Sverige krävs enligt ellagen (1997:857) att nätägaren har ett särskilt tillstånd, en så kallad nätkoncession för linje. Ansökan om nätkoncession för linje prövas, med undantag från utlandsförbindelser, av Energimarknadsinspektionen och ett beviljat tillstånd gäller vanligtvis tills vidare med möjlighet till omprövning efter 40 år.

Tillståndsprocessen inleds med en utredning om verksamheten kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Detta görs genom ett undersökningssamråd med länsstyrelse, kommun och enskilda som kan bli särskilt berörda. När samrådet är avslutat sammanställs inkomna yttranden i en samrådsredogörelse som utgör underlag för länsstyrelsen beslut om betydande miljöpåverkan.

Figur 2. Tillståndsprocessen.

Om länsstyrelsen beslutar att verksamheten inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan behöver bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken (1998:808) om specifik miljöbedömning inte tillämpas, vilket innebär att endast en liten miljökonsekvensbeskrivning ska tas fram. En liten MKB ska innehålla de upplysningar som behövs för en bedömning av de väsentliga miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan förväntas ge.

I de fall länsstyrelsen beslutar att verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska en specifik miljöbedömning genomföras. Den specifika miljöbedömningen inleds med ett avgränsningssamråd med länsstyrelsen, kommun och enskilda som kan tänkas bli berörda samt övriga statliga myndigheter, organisationer och den allmänhet som kan antas bli berörd. Avgränsningssamrådets syfte är att utreda omfattningen av och detaljeringsgraden i den miljökonsekvensbeskrivning som skall tas fram för att utgöra beslutsunderlag.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

Koncessionsansökan sänds till Energimarknadsinspektionen (nedan Ei), som remitterar handlingarna till samtliga berörda instanser. Efter remisstiden beslutar Ei om koncession (tillstånd) ska erhållas. Vid ett eventuellt överklagande prövar mark- och miljödomstolen frågan.

2.1 Annan lagstiftning

Utöver nätkoncession för linje enligt ellagen och de bestämmelser som berörs i 6 kap. miljöbalken kan tillstånd eller dispenser även krävas enligt andra kapitel i miljöbalken, till exempel anmälan om vattenverksamhet enligt 11 kapitlet miljöbalken eller tillstånd/dispens från skyddat område enligt bestämmelserna i 7 kapitlet miljöbalken. Därtill beaktas bestämmelserna i kulturmiljölagen (1988:950).

Sökanden bedömer att åtgärder som innebär en väsentlig ändring av naturmiljön inte kräver separat anmälan för samråd enligt 12 kap. 6§ miljöbalken om de behandlas i miljökonsekvensbeskrivningen i koncessionsprövningen.

Utöver det nyss nämnda kan tillstånd eller dispenser krävas enligt annan lagstiftning.

2.2 Rätten till mark på annans fastighet

Förutom koncession behöver ledningsägaren även säkra rätten att anlägga och bibehålla ledningen på annans fastighet. Sökanden har för avsikt att i första hand teckna frivilliga överenskommelser med berörda fastighetsägare, ett så kallat markupplåtelseavtal. Avtalet reglerar fastighetsägarens och ledningsägarens rättigheter och skyldigheter. För fastighetsägaren innebär markupplåtelsen att marken förblir i fastighetsägarens ägo men att ersättning för intrånget erhållits i form av ett engångsbelopp.

2.3 Genomförda samråd

Som en del av projektets utredningsfas genomfördes en tidig myndighetsdialog i september 2021, vilken syftade till att översiktligt undersöka möjligheterna för framkomlighet. Samtliga lämnade skriftliga yttranden. Löpande dialog har förts genom hela projektet med Länsstyrelsen, Härryda kommun, Svenska kraftnät, Trafikverket och Swedavia.

Inkomna yttranden i den tidiga myndighetsdialogen ledde till att ytterligare ett sträckningsförslag togs fram för den norra delen genom Björröd. Sträckningsförslaget var i markkabelutförande. Med anledning av detta hölls en ny dialog hösten 2022 med Härryda kommun samt fastighetsägare och/eller aktörer som utvecklar berörd del av Björröd. Vattenfall förde även dialog med Trafikverket då sträckan korsar områden av riksintresse för transport (ny järnväg Göteborg-Borås).

Samråd enligt 6 kap miljöbalken har genomförts i form av ett avgränsningssamråd och ett senare kompletterande samråd. Utöver detta har flera möten och löpande dialog förts med olika intressenter. En komplett redovisning av samrådets genomförande och en utförlig sammanfattning av inkomna synpunkter redovisas i samrådsredogörelsen som återfinns i bilaga A.

För aktuellt projekt valde Sökanden att direkt låta genomföra ett avgränsningssamråd utan föregående undersökningssamråd. Verksamheten berör områden med värdefull naturmiljö på en relativt lång sträcka och Sökanden ansåg sannolikheten som stor att verksamheten skulle bedömas kunna medföra betydande miljöpåverkan i miljöbalkens mening. Ett undersökningssamråd genomfördes därför inte.

Avgränsningssamrådet genomfördes under sommaren 2023 med Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Mölndal och Härryda kommuner, övriga myndigheter och organisationer, de enskilda som kan antas bli

Confidentiality: C2 - Internal

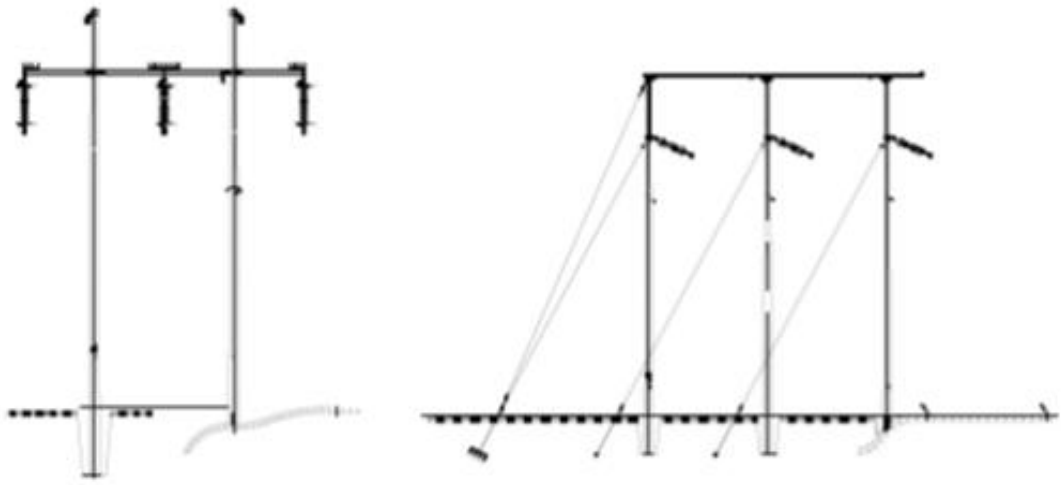
särskilt berörda av verksamheten samt allmänheten. Sökanden bjöd även in till ett samrådsmöte i form av öppet hus där berörda och allmänheten hade möjlighet att ställa frågor och lämna synpunkter på projektet.

Under samrådet framkom synpunkter från länsstyrelsen, verksamhetsutövare och organisationer som föranledde fortsatta utredningar och anpassningar av ledningssträckning och teknikval, vilket Sökanden gjorde under 2023 och 2024. Ett skriftligt kompletterande samråd genomfördes i februari-april 2025, avseende byte av stolptyp på del av sträckan, kortare sidobyte inom Yxsjö-området, förlängd markkabel i östra Björröd, justerad sträckning vid Lindome station och Skalmered station samt skyddade arter.

3 TEKNISK BESKRIVNING OCH UTFORMNING

3.1 Utformning luftledning

Från stationen i Lindome till strax norr om Benareby utformas ledningen som regionnätsledning med i huvudsak tvåbenta portalstolpar, men enbenta stolpar kan bli aktuellt vid enstaka platser beroende på platsspecifika förhållanden. Stolparna kan bestå av trä, betong, komposit eller stål. Se Figur 3 för generell utformning.

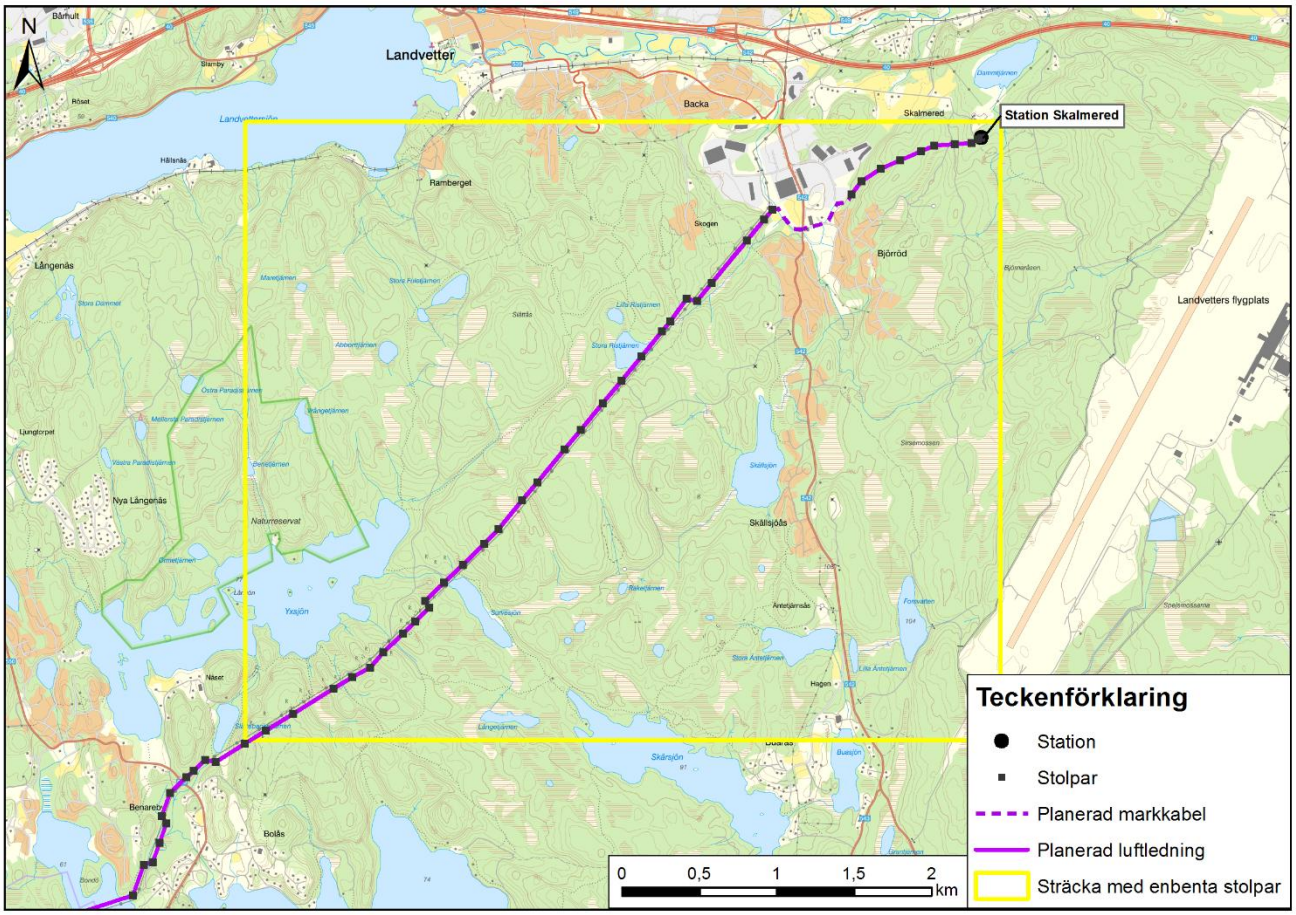
Figur 3. Portalstolpe längs raksträcka till vänster och portalstolpe i vinkel till höger.

Höjd på stolparna samt avstånd mellan stolparna beror i stor utsträckning på terrängen, men också på närheten till andra ledningar och vinklar sinsemellan. Stolphöjden kommer att variera mellan ca 13-20 och avståndet mellan stolparna kommer att variera mellan cirka 100-200 m. Beroende på markförhållanden kan stolparna behöva säkras genom stagförankringar. Stagen består av stållinor som grundläggs i marken. Där ledningen byter riktning används vinkelstolpar som är något kraftigare och behöver extra staglinor, men har ungefär samma höjd. Ledningen består av tre horisontella faslinor i aluminiumlegering, avståndet mellan faslinorna blir ca 4,5 m. En topplina (aluminium/stål) med fiberoptik dras längs hela ledningen.

Stolparna förankras på olika sätt beroende på vilket material samt markförhållanden som blir aktuellt. Trästolpar schaktas ner till ett djup av ca 2–2,5 meter. Vid blötare förhållanden kan en platta av exempelvis impregnerat trä eller betong behövas i schakbotten för att förankra stolpen.

Confidentiality: C2 - Internal

Resterande sträcka från strax norr om Benareby fram till stationen i Skalmered kommer luftledning byggas med enbenta stålstolpar, då dessa inte orsakar oacceptabel risk för radiostörning för närliggande Landvetter flygplats. Se karta i Figur 4 för aktuell sträcka.

Figur 4. Sträcka med enbenta stolpar markeras med gul rektangel.

De enbenta stålstolparna har en höjd på ca 20-30 meter och vertikalt hängda faslinor. Avstånd mellan dessa stolpar varierar mellan cirka 100-300 meter. Vinkelstolpar, kabeländstolpar (markkabel övergår till luftledning) vid Björröd samt sista stolpen innan stationen Skalmered uppförs som trebenta portalstolpar i stål. Höjden på dessa är ca 13-20 meter och de har horisontellt hängda faslinor. Se Figur 5 för typexempel.

De enbenta gitterstolparna kräver ett fundament på minst ca 1,5 x 1,5 meter för varje stolpe, vilket kräver en schaktgrop på ca 3,5-4,5 meter. I mjuk eller sank mark kan ett fundament behöva vara ca 6,5 x 5 meter, i vissa fall kan även pålning vara aktuellt. Fundamenten grävs ner till ca 2-3 meters djup och sticker upp strax ovan markytan. På de platser där det inte finns något jordlager eller enbart ett tunt jordlager kan fundament inte grävas ned. På sådana platser kommer fundamenten att vara platsgjutna fundament på ca 1,5 x 1,5 meter och förankras genom armering ned i berget. Även för vinkelstolpar och stolpar med extra hög last kan fundamenten behöva platsgjutas, vilket i dessa fall innebär att maskiner för detta arbete måste kunna ta sig till stolpplatsen.

Confidentiality: C2 - Internal

Längs hela ledningen kommer en enkel topplina dras oavsett stolptyp. De sista ca 600 meter in till stationerna kommer dubbel topplina att dras.

Figur 5. Till vänster en enbent gitterstolpe med vertikalt hängda faslinor och en topplina. I mitten en trebent vinkelstolpe med horisontellt hängda faslinor och en topplina. Och till höger en kabeländstolpe med horisontellt hängda faslinor och en topplina överst på högra stolpbenet. Foton: Göran Olsson, Sweco Sverige AB.

3.1.1 Tillvägagångsätt under byggnation

Inget arbete med uppförande av luftledning eller förberedande arbete som byggvägar påbörjas innan Sökanden har fått koncession samt att tillträde och rätten till mark säkerställts.

Innan byggnation påbörjas genomförs en fältprojektering där ledningssträckningen stakas ut och markens profil mäts in och dokumenteras. Arbetet sker till fots och/eller med hjälp av lättare terränggående fordon. När fältprojekteringen är klar avverkas skog till den nya skogsgatan. Vanliga skogsmaskiner såsom skördare och skotare används normalt vid avverkningen. Byggnadsmaterial för ledningen samt arbetsmaskiner och fordon behöver transporteras in till ledningsgatan. Transporter kommer så långt som möjligt att ske på Svenska kraftnäts befintliga byggvägar/tillfartsvägar och i befintlig ledningsgata, för att inte behöva bryta nya vägar. Nya byggvägar kan dock komma att krävas där inga befintliga finns.

Schaktmassor som uppstår vid resning av stolpar återanvänds som utfyllnad runt stolparna, dvs. på den plats de uppkom. Misstänks massor vara förorenade kommer de att provtas och om de innehåller förorening skickas de till godkänd mottagare. Överskottsmassor jämnas ut i omgivande mark om det bedöms som lämpligt och mängderna inte är för stora. Inga överskottsmassor lämnas i värdefulla natur- eller kulturmiljöer.

För portalstolpar grävs en schaktgrop för varje stolpben, normalt sett ner till 2–3 meter under markytan. Stag och fundament kan behövas vid mark med dåliga grundläggningsförhållanden. Exempelvis kan en så kallad rustbädd användas i schaktgropens botten, där en platta av impregnerat trä läggs i schaktbotten. Resning av ledningsstolpar sker med hjälp av entreprenadmaskiner. Det kan bli aktuellt med utkörning av reglar med helikopter efter det att stolparna har rests.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

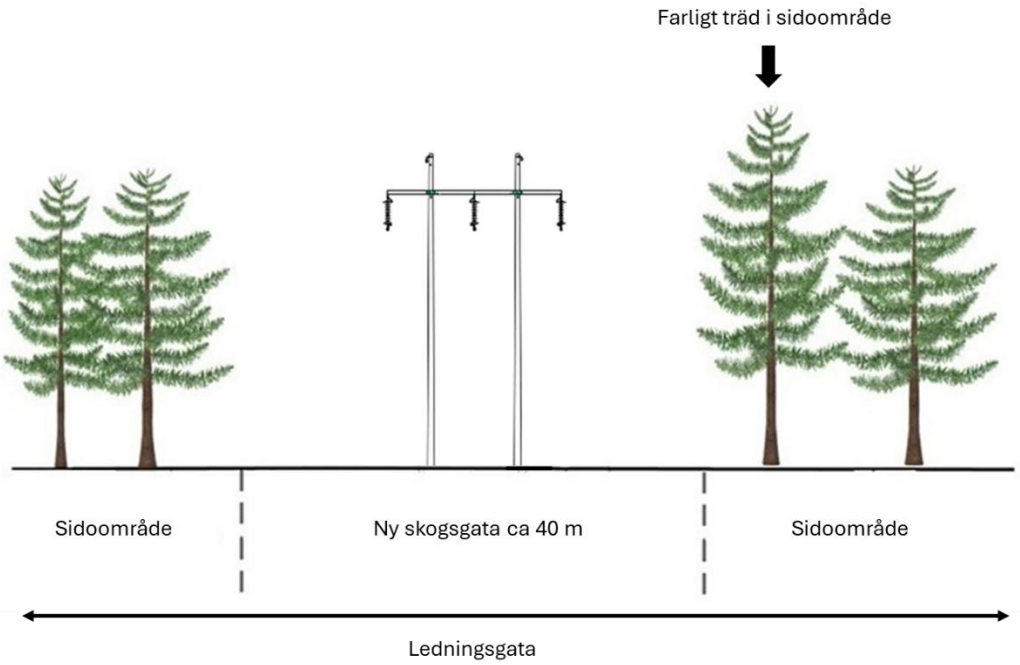
När stolparna har rests dras faslinorna ut. En pilotlina dras ut med terrängfordon eller helikopter. Pilotlinan används sedan för att dra ut en faslina med hjälp av en bromsmaskin och en drag/spolmaskin. Detta moment sker släpfritt och varken linor eller mark skadas.

Innan stolpresning av enbenta stålstolpar anläggs fundament. En grop schaktas ur där fundamentet sedan gjuts på plats eller prefabricerade betongfundament placeras. På mark med dåliga grundläggningsförhållanden kan exempelvis pålning användas. När betongen har härdat skruvas stolpen fast i sektioner och säkras vid behov med stag och tillhörande förankringar. Fundamenten grävs ner till ca 3-4 meters djup och sticker upp strax ovan markytan.

3.1.2 Markbehov luftledning

Luftledningar inom regionnätet ska enligt gällande lagstiftning uppföras trädsäkra vilket innebär att det inte får finnas några träd som vid storm eller oväder riskerar att falla på och skada ledningen. Detta tillgodoses dels genom en kalavverkad skogsgata och dels genom avverkning eller toppning av enskilda farliga träd i skogsgatans sidoområden.

De första cirka 300 meter från stationen i Lindome kommer planerad ledning att löpa ensam och en ny skogsgata med cirka 40 meter bredd kommer avverkas, se Figur 6 för principskiss.

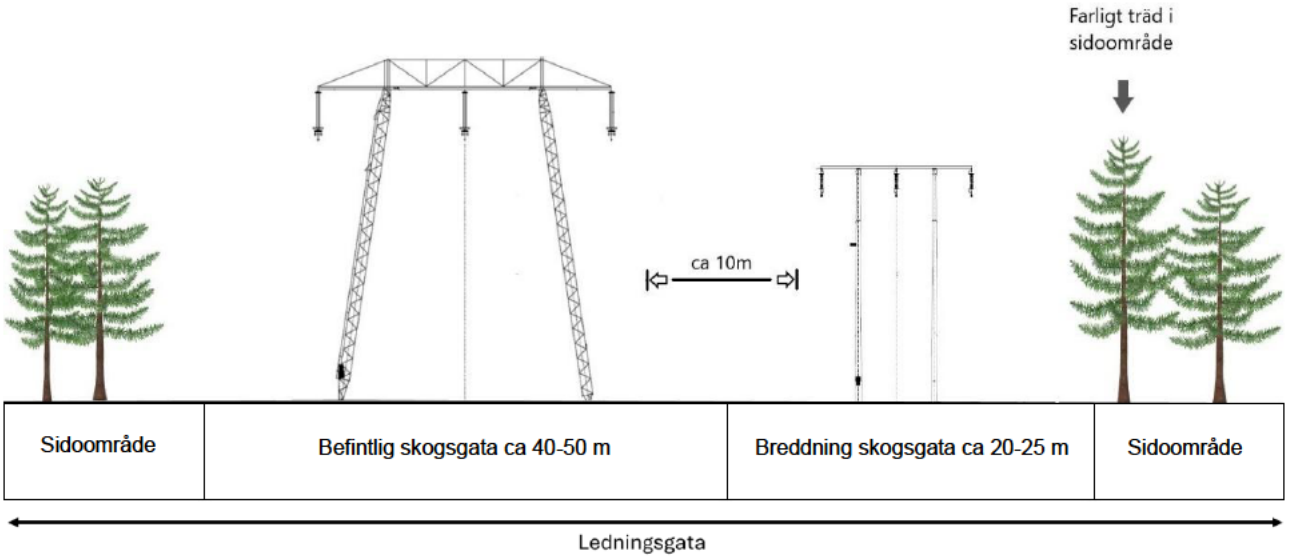

Figur 6. Ny skogsgata vid stationen i Lindome.

Merparten av ledningen planeras parallellt med Svenska kraftnäts befintliga 400 kV ledning och det kräver en breddning av befintlig skogsgata. Mellan stationen i Lindome och strax norr om Benareby i Härryda kommun planeras ledningen med portalstolpar och där breddas befintlig skogsgata ca 20-25 m. Detta för att hålla erforderliga säkerhetsavstånd mellan de båda ledningarna. Minsta avstånd mellan ledningarnas närmaste faser ska vara 10 meter. Se Figur 7 för principskiss.

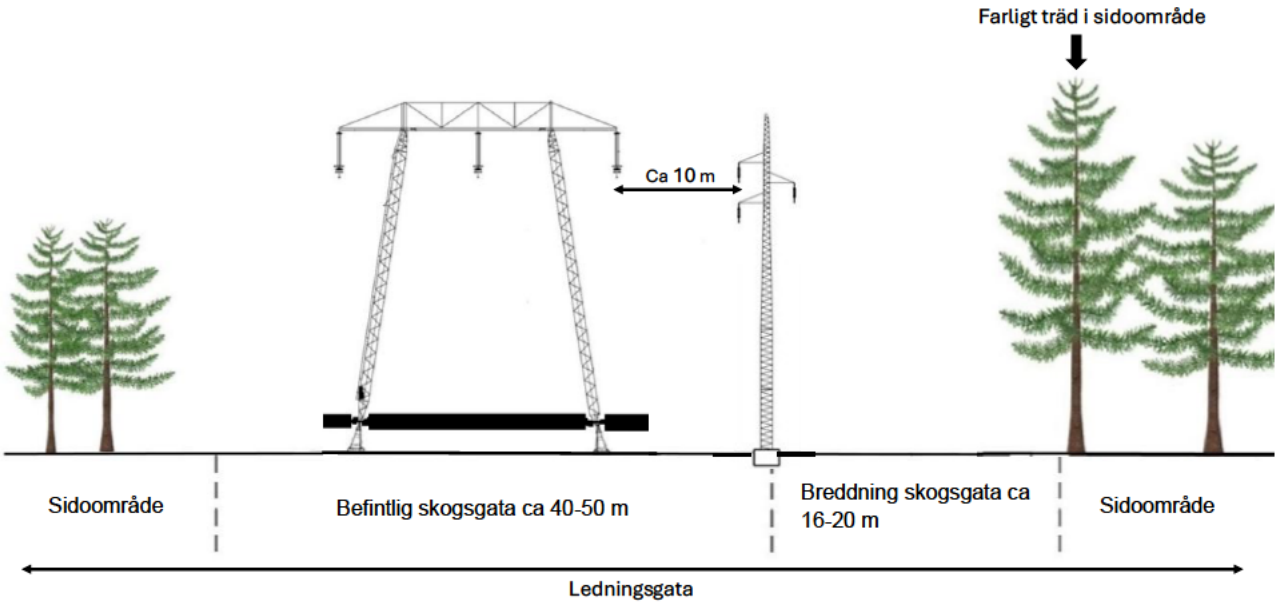
Confidentiality: C2 - Internal

2025-103778-0009 2025-12-18

Figur 7. Markbehov för portalstolpar vid parallellgång med befintlig 400 kV ledning, ej skalenligt.

För enbenta stolpar krävs ca 16-20 meters breddning av befintlig skogsgata, se Figur 8 för illustration. Avståndet mellan planerad kraftledning och befintlig 400 kV ledning är 10 meter mellan yttersta faslinor för respektive ledning.

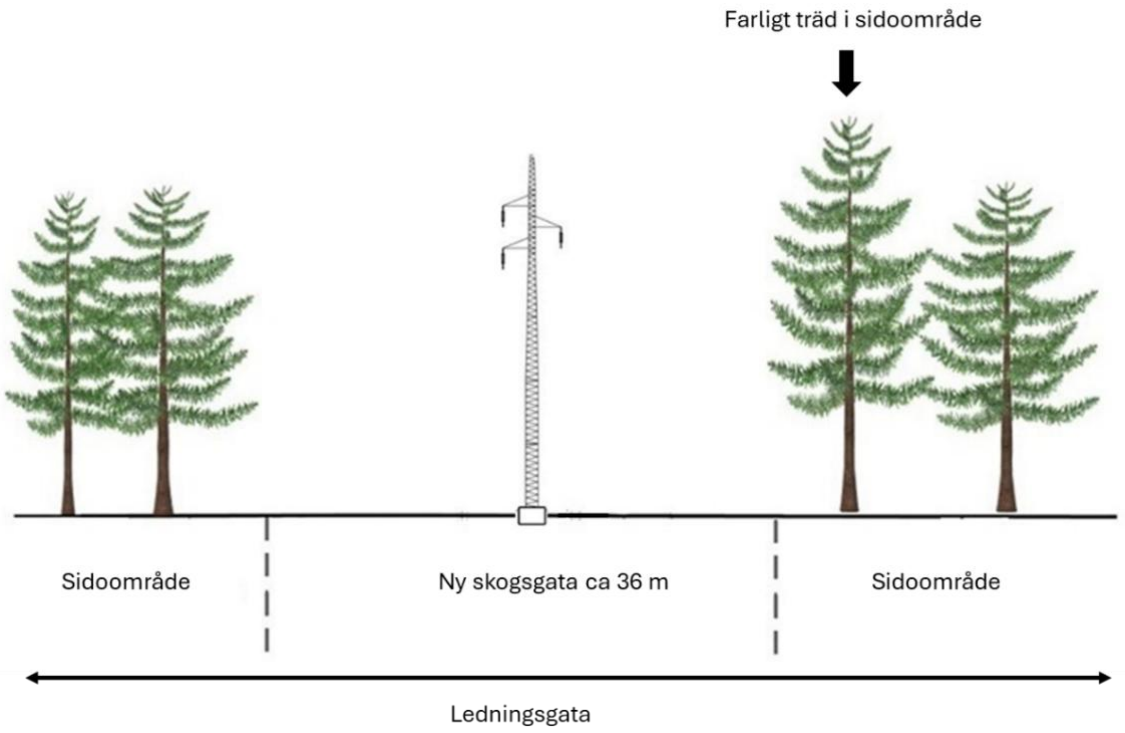

Figur 8. Markbehov för enbent stålstolpe vid parallellgång med befintlig 400 kV ledning.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

Mellan markkabelsträckan i Björröd och planerad station i Skalmered kommer ledningen att gå ensam cirka 1 km. Här behövs en ny skogsgata avverkas, vilken kommer att bli ca 36 meter bred, se Figur 9.

Figur 9. Markbehov för enbent stålstolpe i ny skogsgata.

3.1.3 Drift och underhåll luftledning

Starkströmsföreskrifterna ställer krav på omfattningen av kraftledningens underhåll. I enlighet med föreskrifterna besiktas ledningen en gång per år genom driftsbesiktning och med efterföljande åtgärder vid behov. Besiktningen görs huvudsakligen från helikopter. Vart åttonde år görs en mer omfattande underhållsbesiktning från marken då linor, stag, stolpar och jordtag m.m. kontrolleras.

Inom skogsgatan utförs underhållsröjning, då vegetation som är inom eller bedöms kunna växa inom säkerhetsavståndet för faslinorna röjs. Röjningen utförs manuellt med handhållet motorredskap. Lågväxande vegetation sparas om det inte hindrar underhåll eller framkomlighet. Underhållsröjningen utförs med 6-7 års intervall. Avverkning av farliga kantträd i skogsgatans sidoområden sker normalt med skogsmaskiner vart 8-10 år. Respektive intervall beror på tillväxtförmågan i skogsgatan och sidoområdena. Vegetation i skogsgatan röjs bort om det bedöms komma att växa inom säkerhetsavståndet från faslinorna innan nästa röjning.

I det fall farliga kantträd står inom sumpskog, våtmark eller annan blöt mark ska avverkning ske utan att markskador uppstår. Det säkerställs genom att anpassa tidpunkten, maskinval och metoder till gällande förutsättningar. Exempelvis kan det ske motormanuellt.

Lågväxande vegetation sparas, där detta inte hindrar underhåll och framkomlighet i skogsgatan. I strandzoner vid sjöar och större vattendrag lämnas buskar och lågväxande träd kvar för att bibehålla skuggning i den mån det är möjligt med hänsyn till ledningens säkerhet.

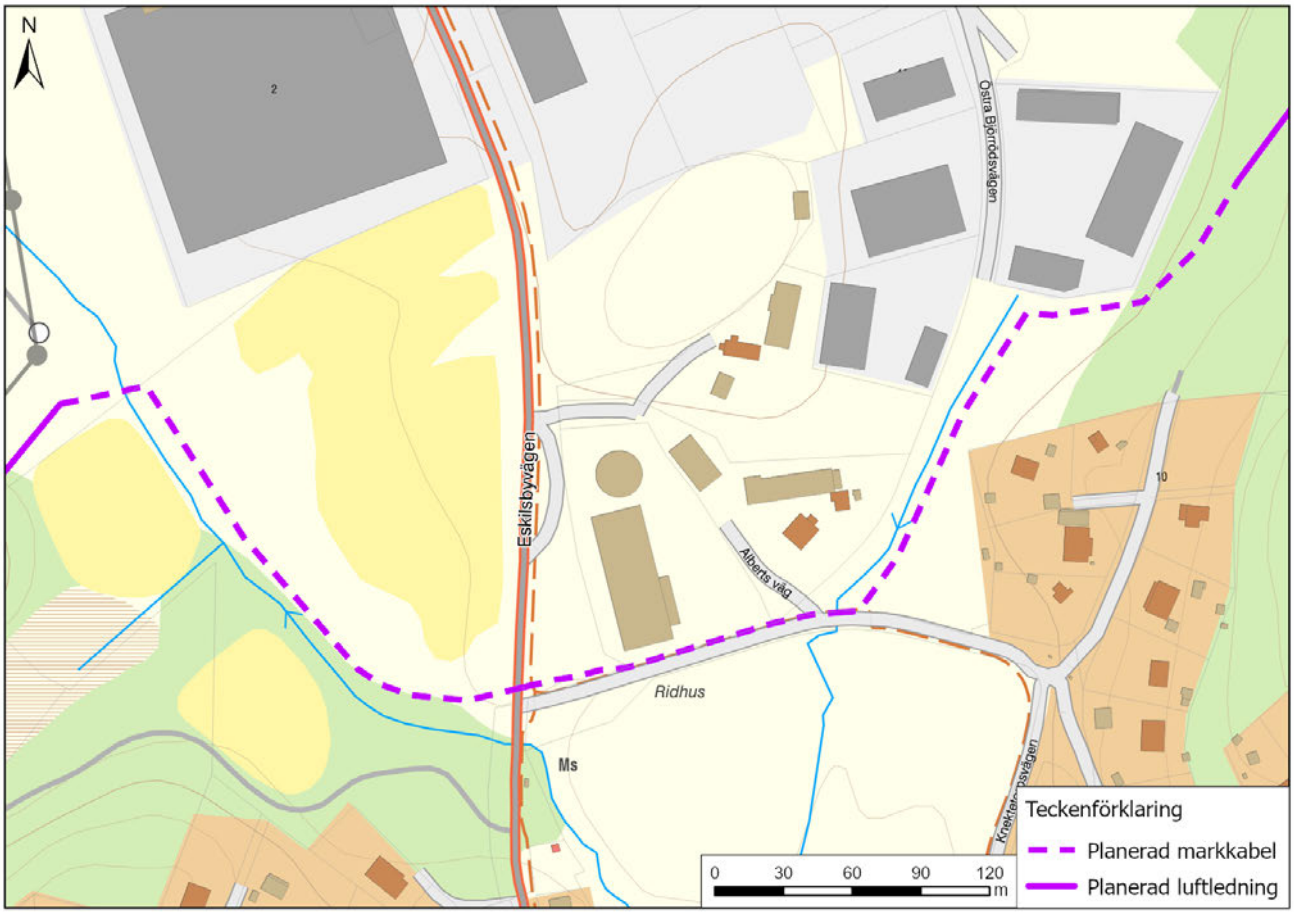
Confidentiality: C2 - Internal

Tillfartsvägar och placering av virkesupplag planeras i samband med avverkningen. I första hand används den befintliga ledningsgatan som transportväg.

Tekniskt ledningsunderhåll, dvs. reparation eller byte av ledningsdel, sker mer sällan. Dessa åtgärder kräver ofta tyngre fordon.

3.2 Utformning markkabel

Längs en ca 650 meter lång sträcka i tätbebyggt område planeras kraftledningen som markkabel, se karta sträckning karta i Figur 10.

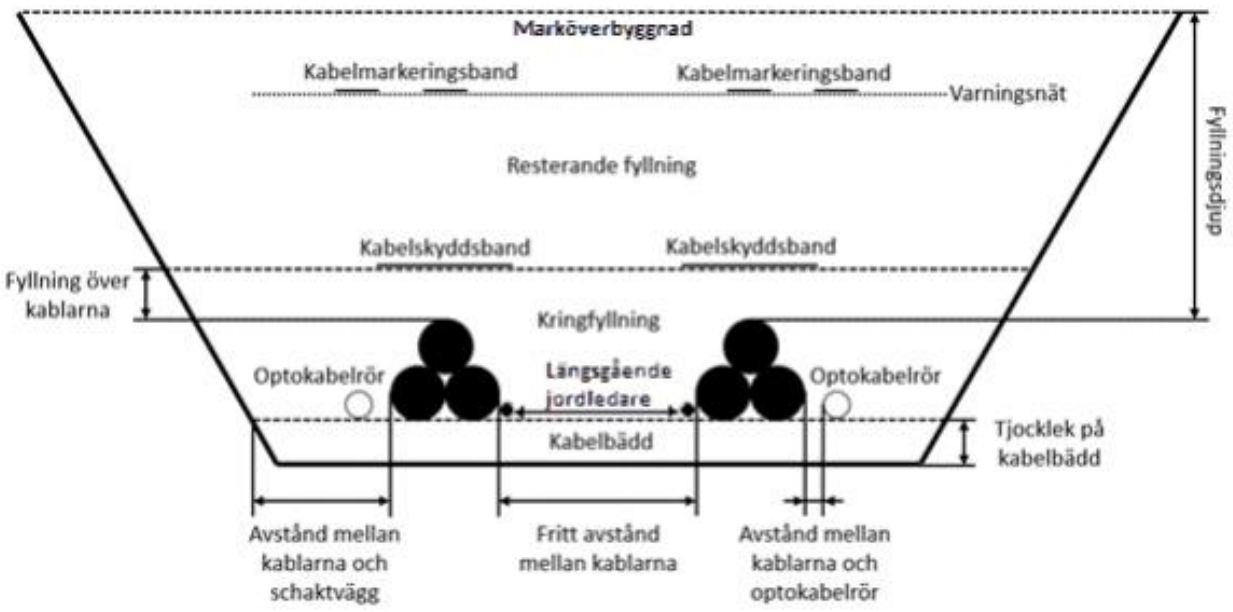

Figur 10. Sträcka med markkabel genom Björröd markerad med lila streck.

Markkabelutförande för denna ledning utgörs av två kabelförband, där varje förband utgörs av tre enledarkablar. Förbanden förläggs tillsammans med jordlina och rör för optofiber i en kabelgrav som är ca 2 m bred och ca 1,0 m djup, se Figur 11 för principskiss. Varningsband placeras i återfyllnaden.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

Figur 11. Principskiss för kabelgrav med de två kabelförbanden markerade med svarta cirklar.

De markkablar som planeras att användas är av typen enledare med en principkonstruktion enligt Figur 11. Kabelns ledare består av aluminium och isoleringen är av plast (polyeten ”PEX”). Runt isoleringen läggs ett lager koppartrådar som en jordad skärm. Kabeln förses ytterst med en mekaniskt skyddande plastmantel av polyeten (PE). Samtliga material i markkablarna kan återvinnas i framtiden.

3.2.1 Förläggning markkabel

Nedläggning av markkabel utförs genom schaktning med grävmaskin. Direkt runt kabelförbanden, kabelbädd och kringfyllning används stenmjöl vid återfyllnad. Övrig återfyllnad görs med uppgrävda massor så långt det är möjligt.

Där markkabeln behöver passera känsliga miljöer eller infrastruktur kan en schaktfri metod komma att användas, t.ex. styrd borrning eller hammarborrning. Genom att använda sådana metoder undviks påverkan ovan markytan, markkabeln passerar helt enkelt den känsliga miljön under marken. Styrd borrning kräver jordarter som lera och sand, utan alltför mycket sten och som inte är hårt packade, medan hammarborrning kan användas även vid svårare markförhållanden. Hammarborrning kräver dock ett större schakt för start- och slutgrop intill det objekt man avser borra under. Där schaktfri metod används förläggs kablarna i rör för att möjliggöra byte och service av kablarna utan att behöva gräva upp dem. Det är dock inte alltid mer lämpligt att använda schaktfria metoder, bedömning görs från fall till fall.

3.2.2 Markbehov markkabel

Arbetsområdet för nedläggning av markkabel behövs till körväg och upplag, vilket kräver cirka 20 meter på ena sidan av markkabeln. Arbetsområdet anpassas efter förhållandena på platsen och där restriktioner finns vidtas särskilda åtgärder för att säkerställa att ingen påverkan sker på det skyddade/känsliga området i fråga.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

Direkt ovanför ledningen krävs en byggnads- och anläggningsfri zon, som också ska vara fri från större växtlighet. Ett område ovanför markkablarna på cirka 10 meter i plan kommer att krävas i form av ledningsrätt. Vid särskilda förhållanden kan detta område justeras i utbredning utefter platsspecifika förhållanden.

3.2.3 Drift och underhåll markkabel

Ovanför markkabeln skapas en cirka 8-10 meter bred skogsgata som är fri från grövre vegetation, eftersom större rötter kan orsaka skador på kablarna. Röjning av skogsgatan sker normalt motormanuellt vid behov.

Tekniskt ledningsunderhåll, dvs. reparation eller byte av ledningsdel, sker mer sällan. Dessa åtgärder kräver ofta tyngre fordon.

3.3 Avveckling och rivningsarbeten

Om behovet av ledningarna upphör kommer aktuell ledningssträcka tas ur drift och monteras ner. Inför rivning av luftledning som är uppförd och driftsatt med stöd av nätkoncession för linje ansöks om återkallelse av koncessionen hos Ei där myndigheten i förekommande fall beslutar om återställningsåtgärder. I ansökan om återkallelse ingår följande:

- Beskrivning av anläggningens olika delar, såsom fundament, kablar och stolpar samt eventuella återställningsåtgärder.
- En redogörelse för påverkan på den lokala miljön om delar av anläggningen planeras att lämnas kvar på platsen.
- En riskbedömning av föroreningars spridning till yt- och grundvatten samt en bedömning av eventuellt kvarlämnade ledningsdelars påverkan på markanvändningen. Om det finns föroreningar kommer provtagning att ske och hantering av jordmassor baseras på resultat av provtagning.
- Beskrivning av den lokala miljön längs ledningssträckan samt om det finns platsspecifika motstående intressen om krockar med eventuella återställningsåtgärder.

Allt material som rivs eller tas upp ur mark, i samband med rasering/avveckling, sorteras och återvinns i den mån det är möjligt. Om återvinning inte är möjlig skickas materialet till deponi hos behörig mottagare. Material som blir aktuellt att hantera vid raseringen utgörs typiskt sett av metaller (koppar, varmförzinkat stål och aluminium), impregnerat trä, glas, porslin samt små mängder plast.

3.4 Stationer

I Lindome kommer Sökanden reinvestera i den befintliga 130 kV stationen och en ny kommer att byggas intill den befintliga. I Skalmered finns ingen regionnätsstation och där kommer en ny att byggas. Lokaliseringen har förutom förutsättningar kopplade till miljöaspekter varit styrd av lokaliseringen av Härryda Energis befintliga station, som ska transformera el från regionnätet till lokalnätet.

Stationerna uppförs som utomhusställverk på en inhägnad yta. Stativ för apparater och uppställningsytor för transformatorer kräver fundament av betong. Ställverket placeras på en dränerad och utplanad markyta. Vägar för stationer kommer att anläggas vid behov. Åtgärder kopplade till transformatorstationerna prövas inte inom ramen för aktuell koncessionsansökan. Erforderliga tillstånd och lov hanteras i separata processer enligt gällande miljö- respektive plan- och bygglagstiftning.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

4 ALTERNATIVUTREDNING

Inför aktuell ansökan om nätkoncession för linje har, utöver sökt sträckning, ytterligare ett flertal sträckningsalternativ studerats. Nedan redovisas den alternativutredning som lett fram till valet av sökt sträckning.

En av förutsättningarna för studerade sträckningsalternativ har varit anslutningspunkterna. Härryda Energis anslutningspunkt ligger vid Skalmered och ny regionnätstation planeras i närheten av denna, bl.a. för att undvika långa transformatorledningar mellan stationerna och samla intrången. En anslutning mot Lindome station görs ur ett kapacitets- och tillgänglighetsperspektiv för både den nya inmatningspunkten och för det befintliga elnätet. En anslutning mot Lindome station medför också en möjlighet att samlokalisera elnätet i området och bygga en ny ledning parallellt med en befintlig ledning. Genom att följa befintlig infrastruktur minimeras påverkan för människor, skog, mark, natur och miljö, men även leda till mindre kostnad.

Under alternativutredningen har syftet varit att hitta den mest lämpliga lösningen för ny 130 kV ledning mellan Lindome och Skalmered, med hänsyn till teknik, ekonomi, kultur-, natur- och samhällsintressen. Lindome stationen är den närmaste och effektmässigt lämpligaste stationen att ansluta mot.

4.1 Nollalternativet

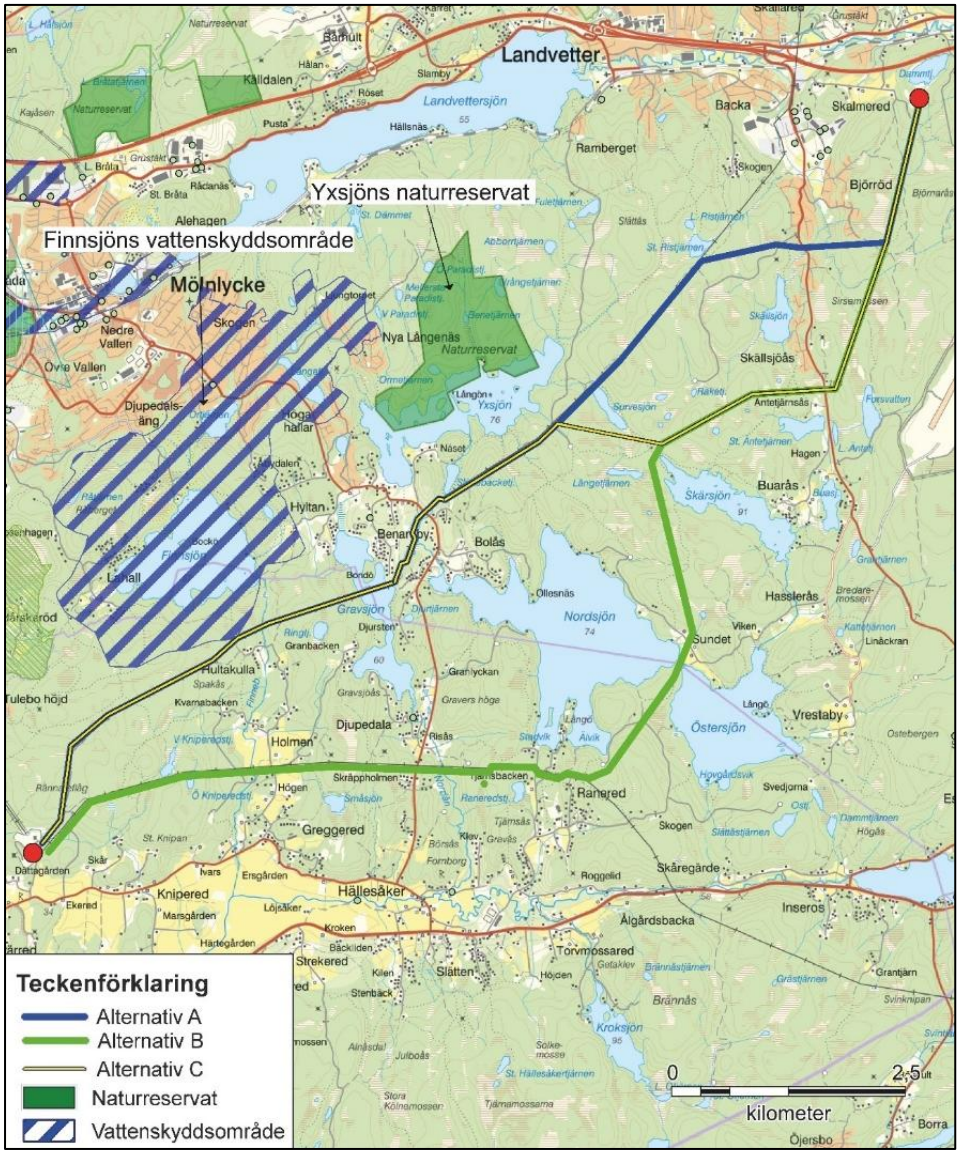
Ett nollalternativ är enligt miljöbalken ett jämförelsealternativ som avser miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling för den specifika platsen om den planerade verksamheten inte genomförs, i detta fall innebär det om koncession för den sökta ledningen inte beviljas. Det betyder inte nödvändigtvis att allting förblir som i dagsläget, utan handlar om vilken utveckling som är trolig. Nollalternativet i aktuellt fall, det vill säga att den ansökta ledningen inte beviljas, innebär att den påverkan en byggnation skulle medföra helt uteblir.

Som nätägare har Sökanden enligt ellagen en skyldighet att ansluta kunder, i detta fall för att möta det ökade kapacitetsbehovet samt att upprätthålla ett robust elnät. Om aktuell ledning inte byggs kommer dock Härryda kommuns förutsättningar i stor grad minska till att utebli för att kunna tillgodose en säkrare och ökad elanvändning, med anledning av pågående elektrifiering, framtida nya bostäder och verksamheter samt behovet av en tryggare elleverans.

4.2 Tidigt avfärdade alternativ

I myndighetsdialogerna som genomfördes under 2021 och 2022 redovisades tre alternativa sträckningar, se Figur 12 nedan. Efter inkomna yttranden avfärdades dåvarande alternativ B och C.

Confidentiality: C2 - Internal

Figur 12. Alternativ i den tidiga myndighetsdialogen.

4.3 Identifiering av alternativa stråk/sträckningar

Flera sträckningsalternativ har identifierats med hjälp av kartstudier, skrivbordsstudier, fältbesök för bedömning av byggbarhet samt den genomförda myndighetsdialogen. Då det finns en befintlig 400 kV ledning längs sträckan Lindome-Skalmered har utgångspunkten varit att försöka följa denna i största möjligaste mån. Samlokalisering är ofta att föredra för att det nya intrånget ska minimeras, fragmenteringen bli mindre samt att påverkan på landskapsbild samlas där det redan finns en påverkan. Sträckan innebär dessutom kortaste möjliga väg vilket också minimerar det totala markanspråket.

För att ytterligare motivera, alternativt avskriva, sträckning längs med befintlig 400 kV ledning har även andra alternativ österut undersökts. Att passera väster om Benareby är mycket svårt p.g.a. tät bebyggelse och flera sjöar varför några sådana alternativ inte utretts vidare.

Confidentiality: C2 - Internal

Samtliga studerade alternativ redovisas i Figur 13 samt i text nedan. Viktigt att belysa är att benämningarna A, B, C, D och så vidare, är tidigare använda benämningar för sträckningen. Det alternativ som nu heter A är till stor del det som i 4.3 kallas Alternativ F luft och mark.

Figur 13. Utredda alternativ efter myndighetsdialogen.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

4.4 Metodik för analys av alternativa stråkkombinationer

För att kunna jämföra de alternativa stråken i Figur 13 har de utvärderats mot varandra utifrån ett antal aspekter enligt nedan. Information om aspekterna baserades på offentlig information från bland annat Länsstyrelserna, Artportalen, Naturvårdsverket m.m.

4.4.1 Aspekter som utvärderats

Nedan beskrivs de aspekter som utvärderingsanalysen omfattat.

Landskapsbild – Visuella effekter på landskapet, dvs. i vilken utsträckning effekter bedöms uppstå när det gäller landskapets skala och struktur och utblickar från öppna platser i landskapet.

Bebyggelse och boendemiljö – Bostadsbebyggelse och dess miljö som kan komma att påverkas inom respektive stråk samt vilka effekter som kan förväntas uppkomma.

Naturmiljö och vatten – Förekomst av registrerade naturvärden, fåglar och vattenförekomster inom stråken, samt i vilken utsträckning dessa bedöms bli berörda utifrån intrång och effekter på utpekade värden.

Kulturmiljö – Förekomst av kulturmiljöer och fornlämningar inom stråken. Ev. intrång och/eller fragmentering av värdefulla kulturmiljöer.

Friluftsliv – Förekomst av områden för friluftsliv och rekreation inom stråken, såväl i skogsmark som längs vattendrag. Bedömning av effekter på rekreation och friluftsliv.

Övrig markanvändning – Intrång och effekter på kommunala planer, skogsmark, samt effekter på grundvattenförekomster.

Infrastruktur – Effekter på berörda vägar, ledningar och järnväg.

Samlokalisering infrastruktur – Möjlighet till parallellgång med befintlig infrastruktur, i första hand befintliga ledningar och vägar, för mindre påverkan på/intrång i landskapsbild, natur- och kulturmiljöer, skogsmark, friluftsliv etcetera.

4.4.2 Alternativ A

Sträckningen utgår från befintlig station vid Lindome, löper i nordöstlig riktning och följer befintlig 400 kV ledning fram till Stora Ristjärnen med en sträcka om ca 9,8 km. Här viker sträckningen av österut för att passera söder om samhället Björröd med en sträcka om ca 2 km. I höjd med Björröd viker ledningen av norrut med en sträcka om 1,5 km och ansluter i ny station vid Skalmered. Alternativet är totalt ca 13,3 km lång och ca 3,4 km utgör ny skogsgata, resterande del är breddning av befintlig skogsgata. Sträckningen togs fram för att följa Svenska kraftnäts befintliga 400 kV ledning mellan Lindome och Skalmered i så lång utsträckning som möjligt men utan att behöva passera genom samhället Björröd.

Söder om Björröd uppstod dock konflikt med riksintresse för kommunikationer gällande Trafikverkets planerade nya järnväg mellan Göteborg och Borås, den norra av två korridorer. Osäkerheterna är stora vad gäller utrymmet som Trafikverket behöver ta i anspråk. Framförallt finns en smal passage av väg 542 (Eskilsbyvägen) vid två bostadsområden söder om Björröd, där Trafikverket kan behöva hela utrymmet. Fram tills att sträckning inom riksintresset är beslutat förhindrar det Vattenfall att gå vidare med detta alternativ. Föreslagen lokalisering av ledningen korsade även den södra korridoren för riksintresset och detta hade Trafikverket inga synpunkter på.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

4.4.3 Alternativ B

Sträckningen utgår från befintlig station vid Lindome, löper i östlig riktning och följer annan befintlig 400 kV ledning fram till Ranered med en sträcka om ca 6,2 km. Här viker sträckningen av norrut, mellan Östersjön och Nordsjön med en sträcka om ca 3,9 km fram till Skärsjön. Sträckningen fortsätter österut mot väg 542 med en sträcka om ca 2 km. Sträckningen korsar väg 542 och viker därefter av norrut på nytt för att efter ca 1,6 km ansluta till alternativ A. Alternativen följs åt fram till anslutningspunkt vid Skalmered. Alternativet har totalt en sträcka på ca 15,2 km, varav ca 9,1 km utgör ny ledningsgata och resterande är breddning av befintlig gata.

Sträckningen togs fram innan detaljstudie och fältbesök i Benareby hade gjorts. Osäkerhet rådde då om där fanns tillräckligt med utrymme för att kunna passera samhället med tillräckligt säkerhetsavstånd till både bebyggelse och Svenska kraftnäts befintliga 400 kV ledning.

Alternativet har utmaningar som exempelvis vid bebyggelse söder om Nordsjön, där bostäder finns i närheten av befintlig 400 kV ledning och som kräver flera sidbyten.

Vidare utmaning finns vid passagen mellan Nord- och Östersjön då det bl.a. vid Sundet är trångt mellan bostadshus. Nord- och Östersjön hyser även värden för fåglar. Området norr om Nord- och Östersjön utgörs av ett till stora delar obrutet skogslandskap.

Alternativet medför en hel del nytt intrång och flertalet hinder varför man inte gick vidare med detta alternativ.

4.4.4 Alternativ C

Sträckningen utgår från befintlig station vid Lindome, löper i nordöstlig riktning och följer befintlig 400 kV ledning och alternativ A fram till Yxsjön med en sträcka om ca 7,7 km. Här viker sträckningen av österut på en sträcka om ca 1,1 km för att vid Skärsjön ansluta till alternativ B. Alternativen följs åt därefter fram till anslutningspunkt vid Skalmered. Alternativet är totalt ca 13,6 km, varav ca 6,1 km utgör ny ledningsgata och resterande är breddning av befintlig gata. Sträckningen togs fram för att undvika påverkan på en av korridorerna för riksintresse kommunikationer (ny järnväg Göteborg-Borås).

Delar av sträckan passerar områden med höga naturvärden och ett till stora delar obrutet skogslandskap samt sjöar med höga värden för fågel.

Efter inkomna yttranden har alternativet avskrivits.

4.4.5 Alternativ D

Sträckningen följer Svenska kraftnäts befintliga 400 kV ledning mellan Lindome och Skalmered som luftledning hela vägen. Delar av sträckan passerar områden med höga naturvärden och ett till stora delar obrutet skogslandskap samt sjöar med höga värden för fågel. Detta alternativ avskrevs på grund av utrymmesbrist för luftledning genom Björröd vid norra delen av sträckan in mot Skalmered.

4.4.6 Alternativ E

Sträckningen följer alternativ B, med en sträcka om ca 4,8 km, fram till Djupedala. Här viker sträckningen av norrut, över Nordsjön, med en sträcka om 3,6 km, varefter den ansluter till alternativ D. Alternativet är totalt ca 13,8 km, varav ca 2,5 km utgör ny ledningsgata och resterande är breddning av befintlig gata.

Delar av sträckan passerar områden med höga naturvärden och ett till stora delar obrutet skogslandskap samt sjöar med höga värden för fågel. Sträckningen togs fram som en valmöjlighet till alternativ B för att undvika konflikt med närliggande bostäder vid bl.a. Sundet. Sträckningen stöter dock på bekymmer vid

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

korsning av Nordsjön. Korsningen skulle bli alltför lång för utförande i luftledning och samtidigt undviks sjökabel i möjligaste mån, varför man inte gick vidare med detta alternativ.

4.4.7 Alternativ F

Sträckningen följer Svenska kraftnäts befintliga 400 kV luftledning mellan Lindome och Skalmered hela vägen fram till norra Björröd (precis som Alternativ D) där ledningen går ner i mark med en sträcka om ca 0,65 km, för att kunna passera Björröd. I östra Björröd går ledningen upp i luft igen fram till stationen i Skalmered. Sista sträckan mellan Björröd och stationen i Skalmered går ledningen i ny skogsgata.

Luftledning är den teknik som förordas på högre spänningsnivåer, så som regionnätet på 130 kV, då det idag är den tekniska lösningen som ger ett säkrare, tillförlitligare och ett därmed effektivare elnät, se vidare i 4.8. Efter fältbesök, tekniska studier och kartstudier av hänsynsområden konstaterades att området är mycket svårframkomligt med luftledning avseende t.ex. boendemiljö. Därför bedöms det i aktuellt projekt på en kort del av sträckan, vara motiverat med markkabel.

4.5 Valt alternativ till initialt avgränsningssamråd

Det slutliga alternativet som Sökande samrådde kring är tidigare benämnt F (luft och mark). Alternativ F luft och mark följer Svenska kraftnäts befintliga 400 kV ledning längs större delen av sträckningen, fram till Björröd i Härryda kommun. Parallellgång med befintlig 400 kV ledning innebär att befintlig ledningsgata breddas och att intrånget på så sätt samlas till befintlig infrastruktur. Efter Björröd viker sträckningen av österut och planeras som markkabel inom tätbebyggt område, för att sedan fortsätta som luftledning i ny ledningsgata den sista sträckan genom skogsmark till stationen i Skalmered.

I samrådsunderlaget benämndes detta förslag alternativ A. Sökanden valde att endast gå vidare med ett förslag, då övriga alternativ avskrevs och alternativ A helt enkelt är det enda gångbara alternativet. Markkabelsträckan i Björröd utformades som två alternativ, där sträcka A1 förordades. Anledningen till detta är att A1 i huvudsak löper längs med fastighetsgränser och/eller kommunala vägar. Alternativ A2 löper delvis längs Eskilsbyvägen, men korsar även en privat bostadsfastighet.

4.6 Alternativ i kompletterande samråd

Efter det initiala samrådet uppstod behov av mer utredningar samt anpassningar av ledningssträckningen och utförande. Utredningarna och/eller anpassningarna behövdes med avseende på skyddade arter, risk för radiostörningar för Göteborg Landvetter Airport, ny bebyggelse och ändrade stationsplaceringar. En ny sträckning för en del av ledningen föreslogs i det kompletterande samrådet, benämnt A3.

Ytterligare ett sträckningsalternativ A4 utreddes för att undersöka om annan möjlighet fanns att minska påverkan på naturmiljöer. Förslaget innebar en sträckning som vek av österut från befintlig 400 kV ledning, strax sydväst om Survesjön. Därifrån fortsatte förslaget österut, sedan norrut och strax söder om Stora Ristjärnen skulle A4 ansluta till alternativ A. Förslaget skulle innebära en ca 36 meter bred ny skogsgata.

Vidare utredning och NVI visade att höga naturvärden fanns även längs sträckan A4. Naturmiljöer på landskapsnivå skulle påverkas negativt i relativt stor utsträckning, framförallt då ny skogsgata skulle leda till ytterligare fragmentering av landskapet och ge nya barriäreffekter. Byggnation av A4 skulle även bli dyrare och kräva större markanspråk jämfört med A och A3, eftersom det skulle kräva nya byggvägar i större utsträckning och inte nyttjar utrymme i befintlig ledningsgata. Alternativet avskrevs därför och inkluderades inte i det kompletterande samrådet.

Confidentiality: C2 - Internal

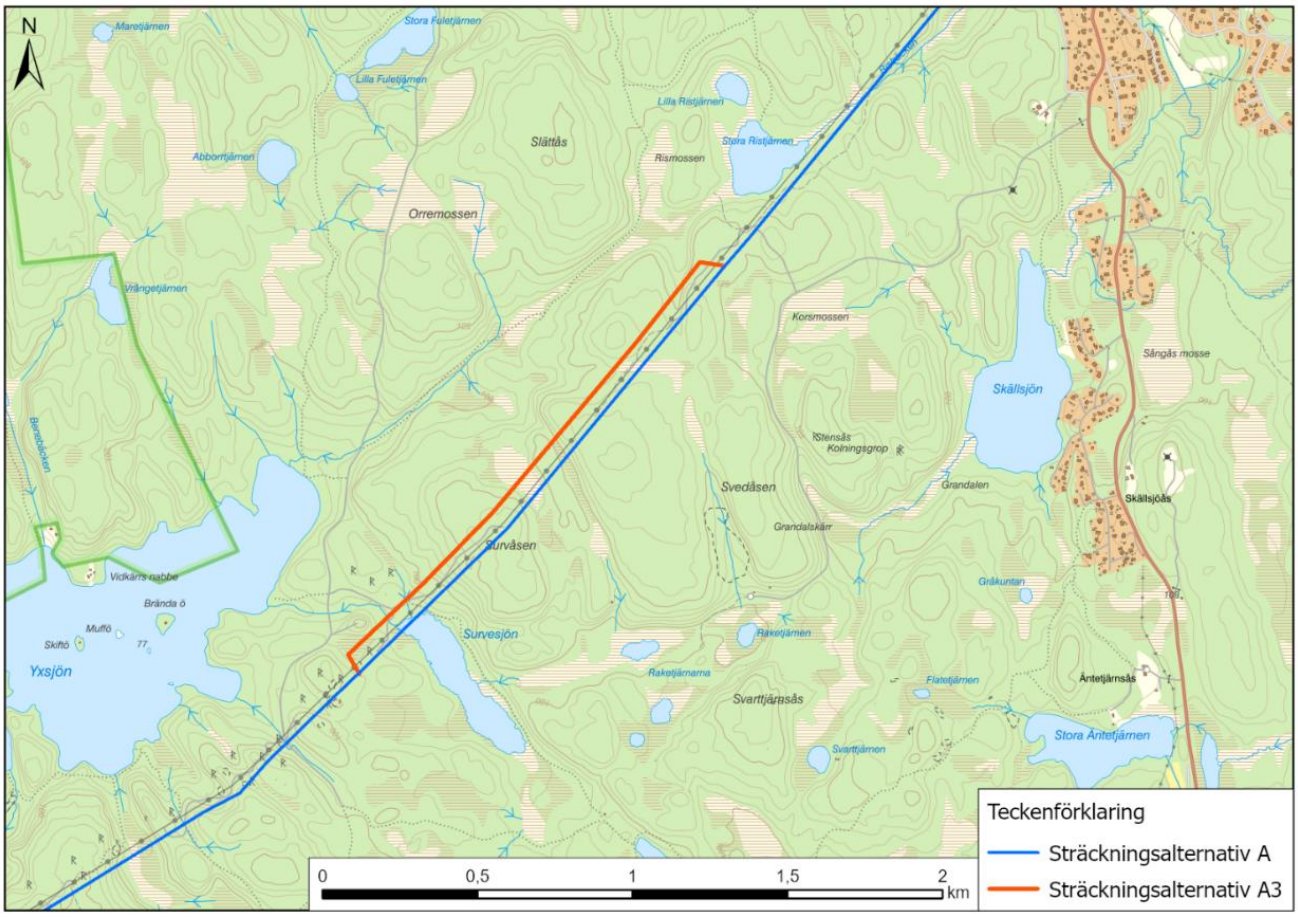
2025-12-18

2025-103778-0009

Sammanfattning av det kompletterande samrådet

Sidbyte längs del av sträcka

För att minimera intrång och påverkan på känsliga naturmiljöer och skyddade arter togs ett alternativ benämnt A3 fram. A3 innebär sidbyte i förhållande till befintlig 400 kV ledning längs en del av sträckan, röd sträcka i Figur 14. Alternativet innebär fortsatt parallellgång med befintlig 400 kV ledning, men på dess nordvästra sida. Påverkan och effekt för övriga miljöaspekter bedöms oförändrad.

Figur 14. Nytt förslag på lokalisering (A3) i det Kompletterande samrådet längs del av sträcka.

Ny utformning luftledning – enbent stolpe

Mellan Benareby och Skalmered skulle utformning med portalstolpe innebära oacceptabel risk för radiostörning på utrustning på Göteborg Landvetter Airport. Sökande har därför i dialog med Swedavia och Luftfartsverket valt en annan stolptyp med låg risk för radiostörning. Utformning ändrades därför på denna sträcka till i huvudsak enbenta gitterstolpar i stål med vertikalt hängda faslinor.

Utformning med enbent stolpe innebär ett något mindre markanspråk jämfört med portalstolpe. Påverkan och negativ effekt på markanvändningen blir därmed mindre. Den negativa effekten för naturvärdesbiotoper längs sträckan minskas också något.

Confidentiality: C2 - Internal

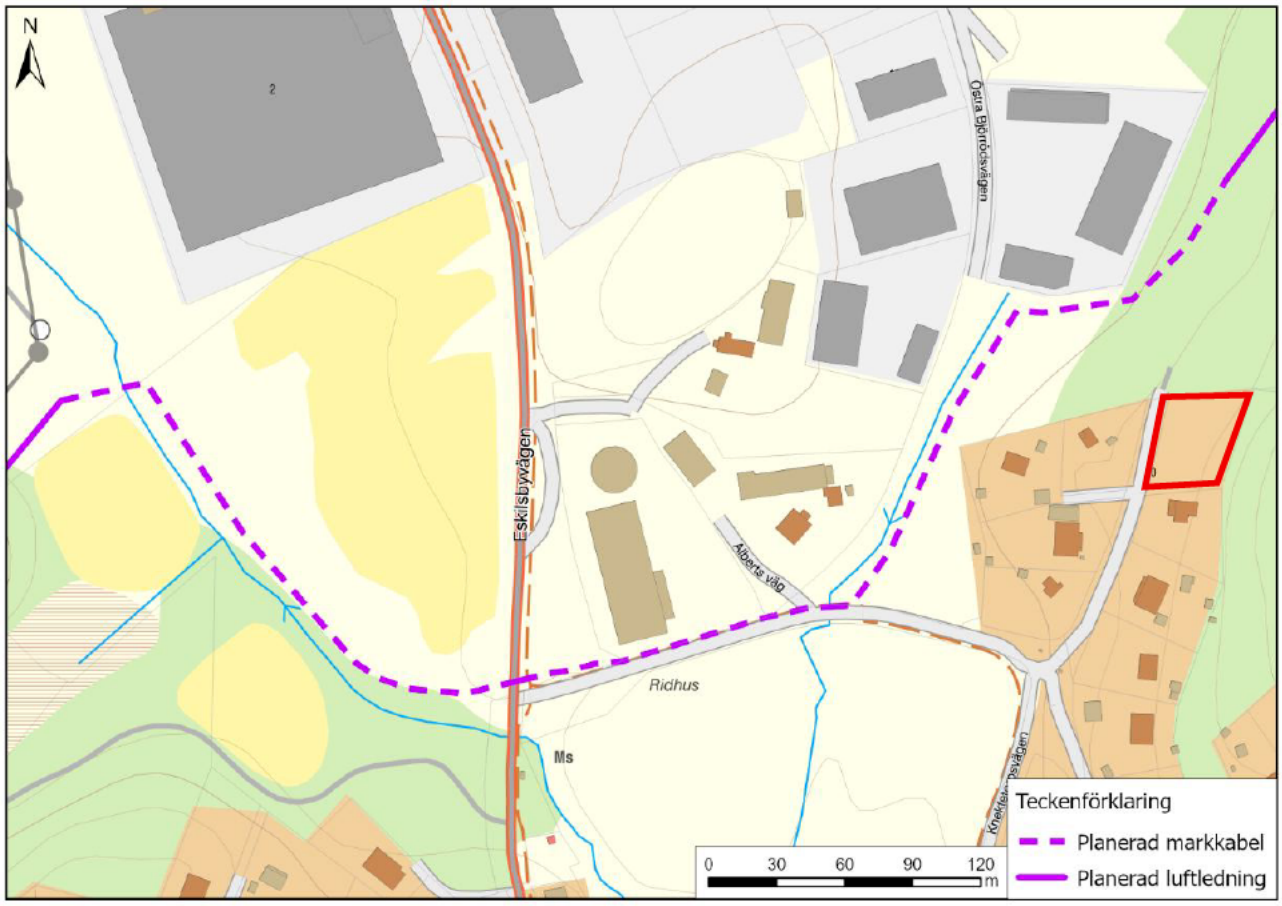
2025-12-18

2025-103778-0009

Förlängd markkabelsträcka

För att minska visuell påverkan för ett nytt bostadshus förlängdes markkabeln i Björröds östra del ca 50 meter, se karta i Figur 15. Elektromagnetiska fält beräknades för luftledning vara väl under rekommenderad försiktighetsnivå och med markkabel uppstår inga elektromagnetiska fält på detta avstånd.

Påverkan och negativ effekt på skogsbruket och därigenom markanvändningen är något mindre för markkabel jämfört med luftledning på platsen för aktuell justering.

Figur 15. Fastighet med nytt bostadshus markerat med röd polygon.

Justerade sträckningar vid stationslägena

Med anledning av ett planerat batterilager behövde ledningens anslutning till stationen i Skalmered justeras, för att följa gällande säkerhetsföreskrifter för kraftledningar. Cirka 300 meter av ledningen justerades därför något längre söderut, inom samma fastighet.

Planerat läge för reinvesterad station i Lindome flyttades ca 100 meter norrut och anslutningen av planerad ledning behövde därmed förskjutas norrut, men inom samma fastighet. Anledningen är ändrade förutsättningar för den redan komplicerade stationslokaliseringen. Både regionnät- och stamnätstation i Lindome ska reinvesteras, samtidigt som ett flertal nya ledningar ska få plats och anslutas till stationerna.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18

2025-103778-0009

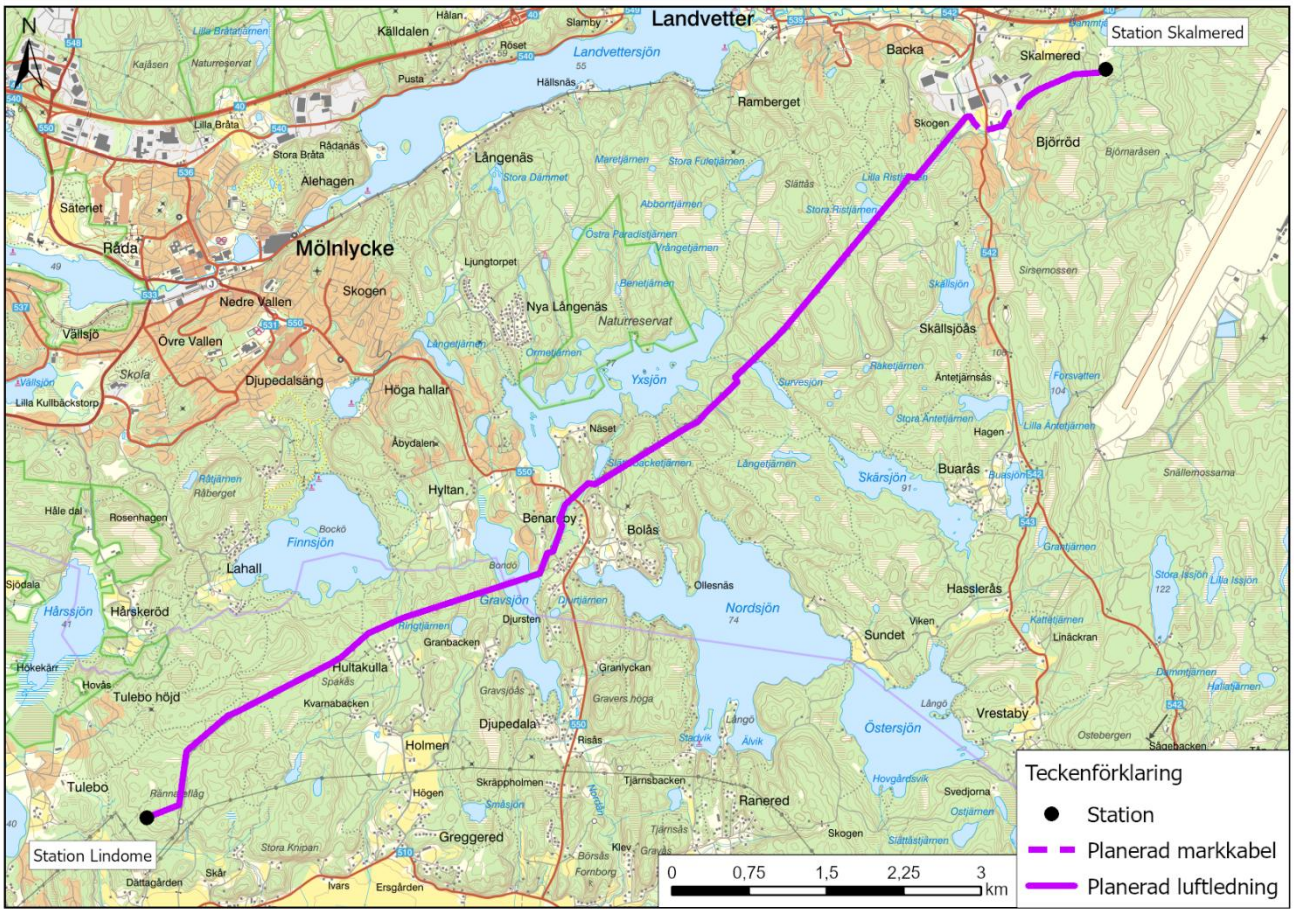
Inga andra miljöeffekter bedöms uppstå jämfört med tidigare föreslagen sträckning.

4.6.1 Justering efter kompletterande samråd

Alternativ A3 innebär två korsningar med befintlig 400 kV ledning, en av korsningarna var planerad inom den norra korridoren för riksintresse kommunikation (ny järnväg Göteborg-Borås). Trafikverket motsatte sig korsning inom området av riksintresse och därför förlängdes sträckningen A3 cirka 850 meter, så att korsning med 400 kV ledningen förlades norr om riksintresset. Att förlägga korsningen söder om riksintresset är inte aktuellt, eftersom det bedöms påverka naturmiljö och skyddade arter mer negativt. I övrigt bedöms inte justeringen innebära några andra miljöeffekter.

4.7 Valt alternativ

Det slutliga alternativet som Sökande går vidare med i ansökan om nätkoncession för linje är en kombination av luftledning A och A3 samt markkabel A1, se Figur 16. Alternativet följer Svenska kraftnäts befintliga 400 kV ledning längs större delen av sträckningen, fram till Björröd i Härryda kommun. Parallellgång med befintlig 400 kV ledning innebär att befintlig skogsgata breddas och att intrånget samlas till befintlig infrastruktur. Sidbytet till nordvästra sidan av befintlig ledning som A3 innebär leder till minskade negativa effekter för skyddade arter, jämfört med alternativ A.

Figur 16. Slutlig sträckning till ansökan om nätkoncession för linje.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

Vid Björröd viker sträckningen av österut och planeras där som markkabel inom tätbebyggt område, för att sedan fortsätta som luftledning i ny skogsgata den sista sträckan till stationen i Skalmered.

Detta alternativ kräver fler vinkelstolpar än det ursprungliga alternativet A, vilket gör att kostnaden ökar och antalet korsningar med befintlig 400 kV medför t.ex. försvårat underhåll för både Svenska kraftnät och Sökanden.

4.8 Teknikval

I Bilaga B Teknikval presenteras Vattenfall Eldistributions ställningstagande kring teknikval. Enligt 19a § förordning (2021:808) om nätkoncession ska en växelströmsledning för 130 kV eller mer anläggas som luftledning. Markkabel får helt eller delvis anläggas om det till exempel är tekniskt svårt eller inte möjligt att anlägga en luftledning. Den sammantagna bedömningen är att markkabel på regionnätsnivå enbart bör användas i undantagsfall.

Luftledning är den teknik som Vattenfall Eldistribution AB generellt förordar som teknikval på spänningsnivån 130 kV och uppåt. De huvudsakliga skälen till att luftledning förordas är i korthet:

- Enligt ellagen ska nätägaren ansvara för att dess ledningsnät är säkert, tillförlitligt och effektivt och för att det på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på överföring av el. Begreppen i ellagen understöder ställningstagandet att generellt förorda luftledning som teknisk lösning i 130 kV-nätet.

- De tekniska problemen med att i stor omfattning förlägga markkabel i 130 kV-nätet skulle bli mycket svårhanterliga och leda till minskad driftsäkerhet. Som exempel kan nämnas risk för resonansfenomen och spänningstransienter, ökat antal felkällor med långa reparationstider, oönskade effektflöden i nätet och mindre möjligheter till maskad driftläggning med momentan reserv för anslutna kunder.

- Luftledning är generellt sett ett betydligt mer kostnadseffektivt alternativ jämfört med markkabel. Samhället får ut totalt sett mycket mer kundnytta för varje investerad krona i 130 kV-nätet om luftledning används i stället för markkabel. Därmed kan fler samhällsbehov tillgodoses med luftledningar jämfört med markkabel. Detta är i linje med Vattenfall Eldistributions uppdrag om att tillhandahålla ett effektivt elnät.

Vattenfall Eldistributions ställningstagande gällande teknikval för spänningsnivåer på 130 kV eller högre innebär att luftledning generellt ska förordas i ansökningar om nätkoncession för linje. Detta gäller för alla typer av ärenden: nya ledningar avsedda att ansluta kunder, förstärkningar och reinvesteringar i befintligt nät, samt flytt av befintliga ledningar som initierats av kunder eller andra intressenter.

Markkabel kan utifrån ovan beskrivna anledningar endast förordas på korta sträckor där luftledning inte är möjligt på grund av brist på fysiskt utrymme, till exempel i radiella stadsnät. Som försiktighetsprincip och för att leva upp till likabehandling av markägare och övriga berörda intressenter, kan markkabel därför bara accepteras där fysiskt utrymme för luftledning saknas.

4.8.1 Teknikval för aktuell ledning

I den inledande alternativutredningen identifierades ett undantagsfall: markkabel planeras en kortare sträcka genom det tätbebyggda området Björröd i Härryda kommun.

Genom Björröd är framkomlighet med luftledning inte lämpligt. Skälen är att det är tätbebyggt område och elektromagnetiska fält bedöms bli förhöjda. Vidare riskerar luftledning att motverka syftet med gällande

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18

2025-103778-0009

detaljplaner på ett mer omfattande sätt än vad kan betraktas som en mindre ändring ur plan- och bygglagens hänseende.

Förutom sträckan genom Björröd bedöms markkabel sammantaget medföra mer negativa effekter än luftledning. Utöver de tekniska skälen förordas därför huvudregeln om luftledning längs hela sträckningen, med undantag för sträckan genom Björröd i Härryda kommun.

Utifrån beskrivningen av ansökt kraftledning med övervägande del luftledning och en kort sträcka med markkabel, bedöms detta vara den lämpligaste utformningen och sträckningen i syfte att inte medföra risk för skada eller olägenhet av väsentlig betydelse för människors hälsa eller miljön.

5 FÖRUTSÄTTNINGAR OCH KONSEKVENSER

I detta kapitel beskrivs förutsättningar, inarbetade åtgärder, påverkan, effekter och konsekvenser av den valda ledningen i bygg- och driftskede i luftlednings- och markkabelutförande under varje miljöaspekt. Under rubriken hänsynsåtgärder redovisas de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa miljöeffekter.

5.1 Bedömningsgrunder

Påverkan, effekter och konsekvenser av planerad verksamhet redovisas i följande avsnitt och en samlad bedömning redovisas i Tabell 10.

Påverkan är den fysiska åtgärden i sig. Effekten är den direkta eller indirekta effekt (negativ eller positiv) som den planerade ledningen medför under bygg- och driftskede, det vill säga den förändring som uppkommer i omgivningen. Konsekvensen utgörs av en analys av hur värdet påverkas (negativt eller positivt) och en bedömning av konsekvensens omfattning, det vill säga betydelsen av planerad ledning. Effekterna och konsekvenserna bedöms utifrån följande graderingar: stora, måttliga, små, inga/obetydliga eller positiva. Skalan bygger på relationen mellan befintliga värden och ingreppets eller störningens omfattning, se Tabell 1.

Bedömning av effekter och konsekvenser för byggskedet omfattar byggarbeten och tillfälliga markanspråk samt det initiala markanspråket eller intrånget, exempelvis avverkning av skog för skogsgata. Driftskedet omfattar drift- och underhållsåtgärder samt eventuella effekter och konsekvenser som anläggningen i sig medför. Bedömning av effekter och konsekvenser görs i relation till nollalternativet och utifrån att inarbetade hänsynsåtgärder genomförs.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

Tabell 1. Matris för bedömning av konsekvenser.

Effekter		**Värde av miljöintresse**		
		Litet	*Måttligt*	*Stort*
Negativa effekter	Obetydliga	(0)	(0)	(0)
	Små	(-)	(- -)	(- -)
	Måttliga	(- -)	(- -)	(- - -)
	Stora	(- -)	(- - -)	(- - -)
Positiva effekter		(+)	(+)	(+)

Konsekvens	**Värdering**
Stora negativa konsekvenser (- - -)	Värdet försvinner, påverkar många, stor konflikt med aktuellt miljöintresse.
Måttliga negativa konsekvenser (- -)	Värdet minskar, skador uppstår, människor som inte tidigare belastats av aktuell olägenhet drabbas, konflikt med intresse.
Små negativa konsekvenser (-)	Värdet påverkas negativt, ej obetydligt men behöver inte innebära skada.
Inga/obetydliga konsekvenser (0)	Värdet ändras inte eller i mindre och obetydlig grad.
Positiva konsekvenser (+)	Värdet förstärks.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18

2025-103778-0009

5.2 Miljömål

5.2.1 Förutsättningar och hänsynsåtgärder

Riksdagen har antagit 16 mål för miljökvaliteten i Sverige, se Tabell 2. Det övergripande målet är att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta. Etappmål har antagits som anger vilka steg som måste tas för att nå generationsmålet och ett eller flera miljökvalitetsmål. Miljökvalitetsmålen innebär bland annat ett utökat skydd av skog, mark och vatten.

Tabell 2. Sveriges 16 nationella miljökvalitetsmål. De mål som bedömts ha betydelse för projektet redovisas i tabell 3.

Nationella miljökvalitetsmål	**Hänsynsåtgärder som i förlängningen påverkar miljömålen positivt**
1. Begränsad klimatpåverkan	
2. Frisk luft	
3. Bara naturlig försurning	
4. Giftfri miljö	
5. Skyddande ozonskikt	
6. Säker strålmiljö	Hänsynsåtgärder för boendemiljö och hälsa, avsnitt 5.10.3
7. Ingen övergödning	
8. Levande sjöar och vattendrag	Hänsynsåtgärder för vatten i naturmiljö vatten, avsnitt 5.5.4
9. Grundvatten av god kvalitet	
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård	
11. Myllrande våtmarker	Hänsynsåtgärder naturmiljö, avsnitt 5.5.4
12. Levande skogar	Hänsynsåtgärder naturmiljö och fågel, avsnitt 5.5.4 och 5.6.2
13. Ett rikt odlingslandskap	
14. Storslagen fjällmiljö	
15. God bebyggd miljö	Hänsynsåtgärder markanvändning, infrastruktur och planer samt landskapsbild och friluftsliv, avsnitt 5.4.2 respektive 5.9.2
16. Ett rikt växt och djurliv	Hänsynsåtgärder naturmiljö och fågel, avsnitt 5.5.4 och 5.6.2

5.2.2 Konsekvensbedömning

En riktningsanalys har gjorts för att utvärdera den sökta verksamheten i förhållande till miljökvalitetsmålen. Av de nationella och regionala miljömålen har endast de mål som bedömts ha betydelse för utvärderingen valts ut. De konsekvensbedömningar som gjorts i föregående kapitel ligger till grund för analysen. I Tabell 3 redovisas den analys som gjorts i förhållande till miljömålen. Sammantaget bedöms planerad ledning inte motverka att de berörda miljömålen uppnås.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18

Ja, verksamheten bedöms bidra till att målet uppnås.

Verksamheten har ingen betydelse för möjligheten att uppnå målet.

Nej, verksamheten bedöms motverka att målet uppnås

Tabell 3. Miljömålsuppfyllelse av den sökta ledningen.

Miljömål	Ny ledning	Motivering
Begränsad klimatpåverkan		Förstärkning av elnätet behövs för ökad fossilfri elektrifiering av industri och transportsektor, vilket är centrala åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser. Verksamheten bidrar positivt till målet, eftersom det bidrar till att uppnå de energi- och klimatpolitiska målen.
Säker strålmiljö		Ledningen innebär att ett elektromagnetiskt fält skapas. Påverkan på människors hälsa bedöms dock inte uppkomma då bostadsbebyggelse ligger på behörigt avstånd från ledningarna. Sökanden följer aktivt forskningen inom området för att anpassa sin verksamhet till eventuella risker.
Levande sjöar och vattendrag		Ledningen passerar över eller i närheten av vattendrag och sjöar. För luftledningar är det möjligt att anpassa stolpplaceringar för att undvika påverkan på vattendragen. Med inarbetande av hänsynsåtgärder kommer inte ledningarna påverka möjligheterna att uppfylla miljömålet för de enskilda vattendragen eller för vattenmiljön i stort.
Myllrande våtmarker		Ledningen passerar över ett flertal mindre våtmarker/mossar. Påverkan kan minimeras genom anpassad stolpplacering. Ledningarna bedöms inte medföra påverkan på möjligheten att uppfylla miljömålet.
Levande skogar		Ledningens intrång i skogliga miljöer med naturvärden är begränsad och med inarbetade hänsynsåtgärder bedöms ledningen inte påverka arters möjlighet att sprida sig i landskapet. Kraftledningen innebär att produktiv skogsmark tas i anspråk. Intrånget begränsas genom att ledningen huvudsakligen följer befintlig infrastruktur. Det kan inte uteslutas att skogliga miljöer skulle ha avverkats i nollalternativet som en del i det normala skogsbruket.
God bebyggd miljö		Bostäder finns på behörigt avstånd från ledningarna. Ingen påverkan på människors hälsa eller säkerhetsrisker bedöms uppstå för boende. En viss visuell påverkan för närboende uppstår dock. Buller och andra störningar kan uppstå temporärt under byggtiden.
Ett rikt växt- och djurliv		Ledningens sträckning har anpassats för att så långt som möjligt undvika de mest värdefulla biotoperna för växt- och djurlivet. Intrången är små och bedöms med inarbetade skyddsåtgärder inte påverka förutsättningarna för de arter som är beroende av berörda miljöer. Det kan inte uteslutas att skogliga miljöer skulle ha avverkats i nollalternativet som en del i det normala skogsbruket.

2025-103778-0009

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

5.3 Miljökvalitetsnormer

5.3.1 Förutsättningar

Miljökvalitetsnormer (MKN) är ett styrmedel i miljölagstiftningen gällande kvaliteten i mark, vatten, luft eller miljön i övrigt. Avsikten med miljökvalitetsnormerna är att fastlägga högsta tillåtna förorenings- eller störningsnivåer som människor eller miljön tål. Fastställda miljökvalitetsnormer finns idag för utomhusluft, fisk- och musselvatten, yt- och grundvatten samt omgivningsbuller.

Luft

Vid transporter och arbeten i byggskedet samt underhållsarbeten i driftskedet kommer inte mängden föroreningar i utomhusluften öka till en nivå som bedöms ge påverkan på lokal, regional eller nationell nivå. Kraftledningar i sig avger inga luftföroreningar under drift. Den planerade ledningen bedöms inte påverka fastställda miljökvalitetsnormer för utomhusluft.

Buller

Under byggskedet kommer Sökande att följa Naturvårdsverkets bullerföreskrifter, vilket säkerställs genom krav i förfrågningsunderlaget vid upphandling av entreprenör. Planerad ledning bedöms inte medföra något bestående buller under driftskedet. Den planerade ledningen bedöms inte påverka fastställda miljökvalitetsnormer för buller.

Vatten

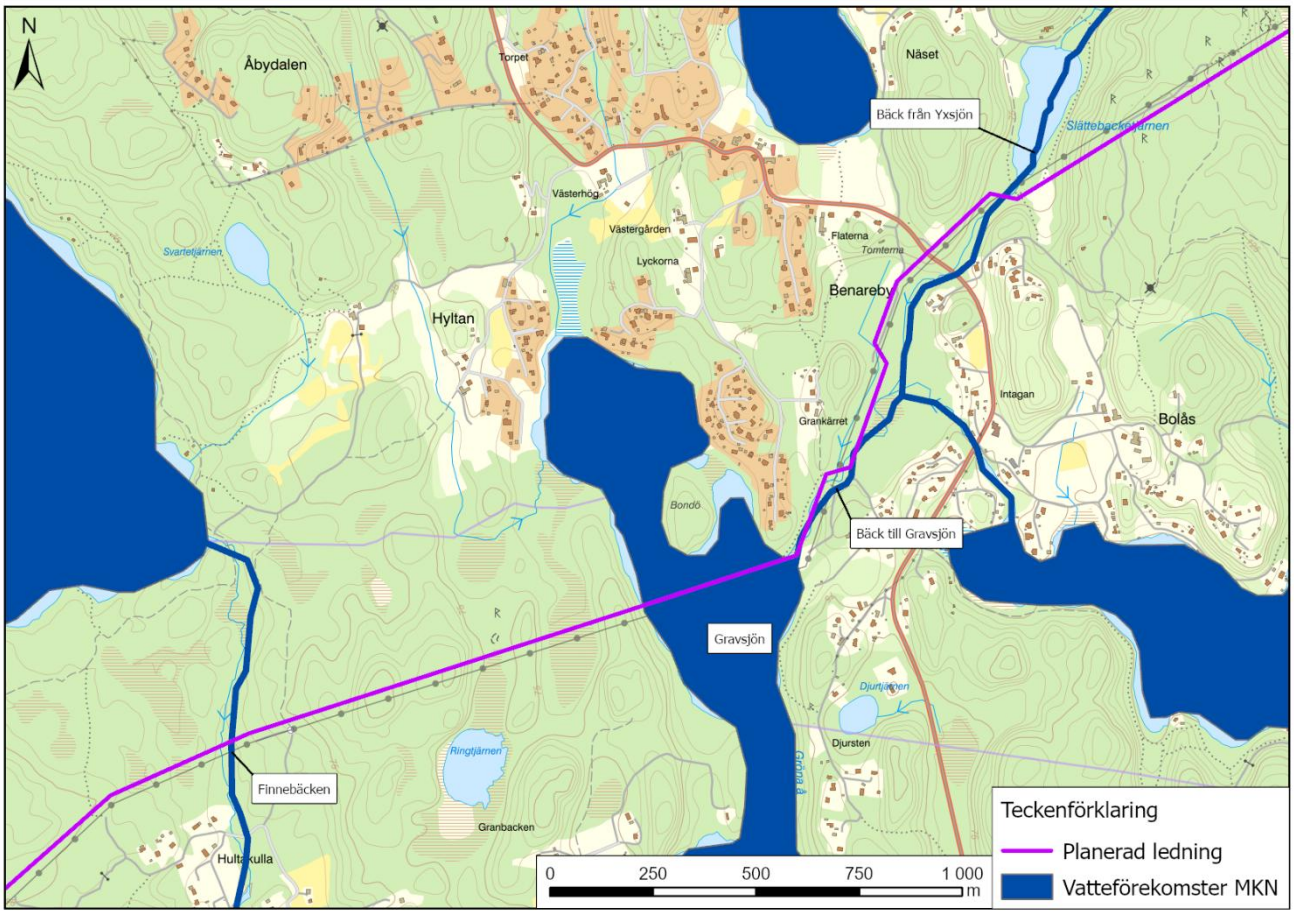
För att påverka en vattenförekomst så pass mycket att dess status sjunker krävs relativt omfattande och oftast långvarig påverkan på vattenförekomsten i sin helhet. Det är mycket sällan som en luftledning medför sådan påverkan. Den påverkan som kan uppstå är lokal och tillfällig, begränsad till den specifika plats där ett fundament eller schakt måste placeras i ett vattendrag eller i dess närhet.

I Tabell 4 redovisas de vatten med beslutade MKN som finns i närheten av planerad ledning och i Figur 17 visas de på karta.

Tabell 4. Berörda vattenförekomster med MKN.

Objektnr (Vatten-ID)	Namn	Mål - uppfyllande	Avstånd till kraftledning	Risk för påverkan
WA94553453	Finnebäcken	God ekologisk status – uppnås God kemisk status - uppnås ej	Ledning passerar vattnet	Ingen risk
WA80855938	Gravsjön	God ekologisk status – måttlig God kemisk status - uppnås ej	Ledning passerar vattnet	Ingen risk
WA46072746	Bäck till Gravsjön	God ekologisk status – måttlig God kemisk status - uppnås ej	Ledning passerar vattnet	Ingen risk
WA68316813	Bäck från Yxsjön	God ekologisk status – måttlig God kemisk status - uppnås ej	Ledning passerar vattnet	Ingen risk

Confidentiality: C2 - Internal

Figur 17. Berörda vattenförekomster med MKN.

5.3.2 Konsekvensbedömning

5.3.2.1 Byggskede

I projektet undviks placering av fundament eller schakter i blöt mark. Skogsavverkning i anslutning till vattendrag kan påverka skuggning mycket lokalt. Planerad ledning medför inte påverkan på någon ytterligare vattenförekomst utöver de som berörs av befintlig 400 kV ledning. Breddning av befintlig skogsgata ger ett något ökat ljusinsläpp just där ledningen passerar, men bedöms inte riskera möjligheten att uppnå den status eller potential som vattenförekomsterna ska ha enligt gällande MKN.

Tillfälliga markanspråk som upplag eller uppställningsplatser placeras inte i anslutning till ytvatten. Befintliga tillfarts- och byggvägar samt allmänna vägar kommer att användas av fordon och arbetsmaskiner i byggskedet, även vid överfarter av ytvatten. Därmed bedöms den planerade ledningen inte påverka fastställda MKN för vatten.

5.3.2.2 Driftskede

Färdig anläggning och drift eller underhåll bedöms inte påverka någon vattenförekomst.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

5.4 Markanvändning, infrastruktur och planer

I denna MKB har begreppet markanvändning avgränsats till de intressen för vilka betydande miljöpåverkan kan antas uppstå till följd av den föreslagna ledningen: vattenskyddsområden, enskilda brunnar och naturresurser (exempelvis skogsmark, jordbruksmark och täkter). Inga vindkraftverk eller solcellsparker finns i närheten av planerad ledning, varken uppförda, beviljade, överklagade eller sådana som handläggs.

Infrastruktur omfattar alla system av anläggningar som krävs för att samhället ska fungera, som exempelvis vägar, järnvägar, elnät, vatten- och avloppsnät m.m. I denna MKB har även avvattningssystem såsom dikningsföretag inkluderats.

Planer omfattar detaljplaner, översiktsplaner och områdesbestämmelser.

5.4.1 Förutsättningar

Området som berörs av planerad ledning utgörs nästan uteslutande av produktiv skogsmark. Skogsbruk är enligt 3 kap. 4 § miljöbalken av nationell betydelse. Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt försvårar rationellt skogsbruk.

Mölndals stad

Planerad ledning berör produktiv skogsmark i kuperad terräng, med berg i dagen på höjderna och huvudsakligen morän, torv och/eller lera i sänkorna som ofta också utgör våtmarker. Befintlig 400 kV ledning har fragmenterat skogen mellan Lindome och Björröd. Förutsättningarna för ett högproduktivt, rationellt skogsbruk bedöms generellt små. Sammantaget bedöms skogsbruket ha litet värde.

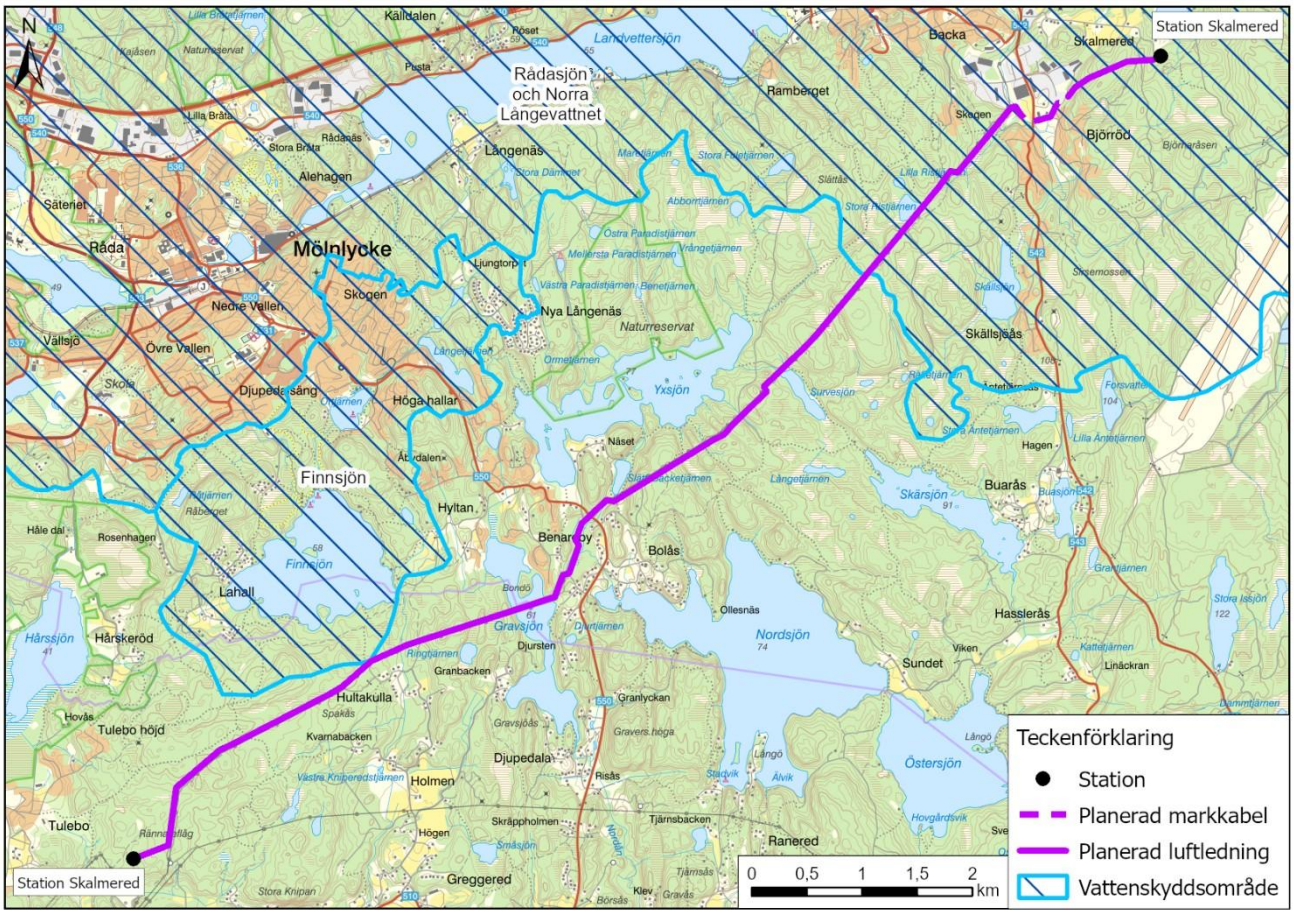
Planerad skogsgata tangerar en liten del av tertiär skyddszon för Finnsjöns vattenskyddsområde, se Figur 18. Finnsjön är råvattentäkt för Härryda kommun, men sträcker sig in i Mölndals stad. Finnsjön försörjer idag större delen av Mölnlycke, Landvetter och Härryda med dricksvatten. Värdet bedöms som stort.

Vid Hultakulla finns bostäder och vissa av dem har enskild vattentäkt och/eller energibrunn enligt SGUs brunnsarkiv. Samtliga brunnar är bergbrunnar och är minst 50 meter djupa. Närmaste brunn ligger ca 170 m från planerad ledning, på andra sidan av befintlig 400 kV ledning. Värdet för de enskilda brunnarna bedöms som måttligt.

Inga potentiellt förorenade områden finns i närheten av planerad ledning enligt länsstyrelsens EBH-karta.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

Figur 18. Vattenskyddsområden i närheten av planerad ledning.

Planerad ledning löper längs med Svenska kraftnäts 400 kV stamnätsledning huvuddelen av sträckan, se Figur 19. Stamnätet är av riksintresse för totalförsvarets anläggningar, den civila delen, enligt 3 kap. miljöbalken. Befintlig 400 kV ledning omfattas av riksintresset och värdet bedöms som stort.

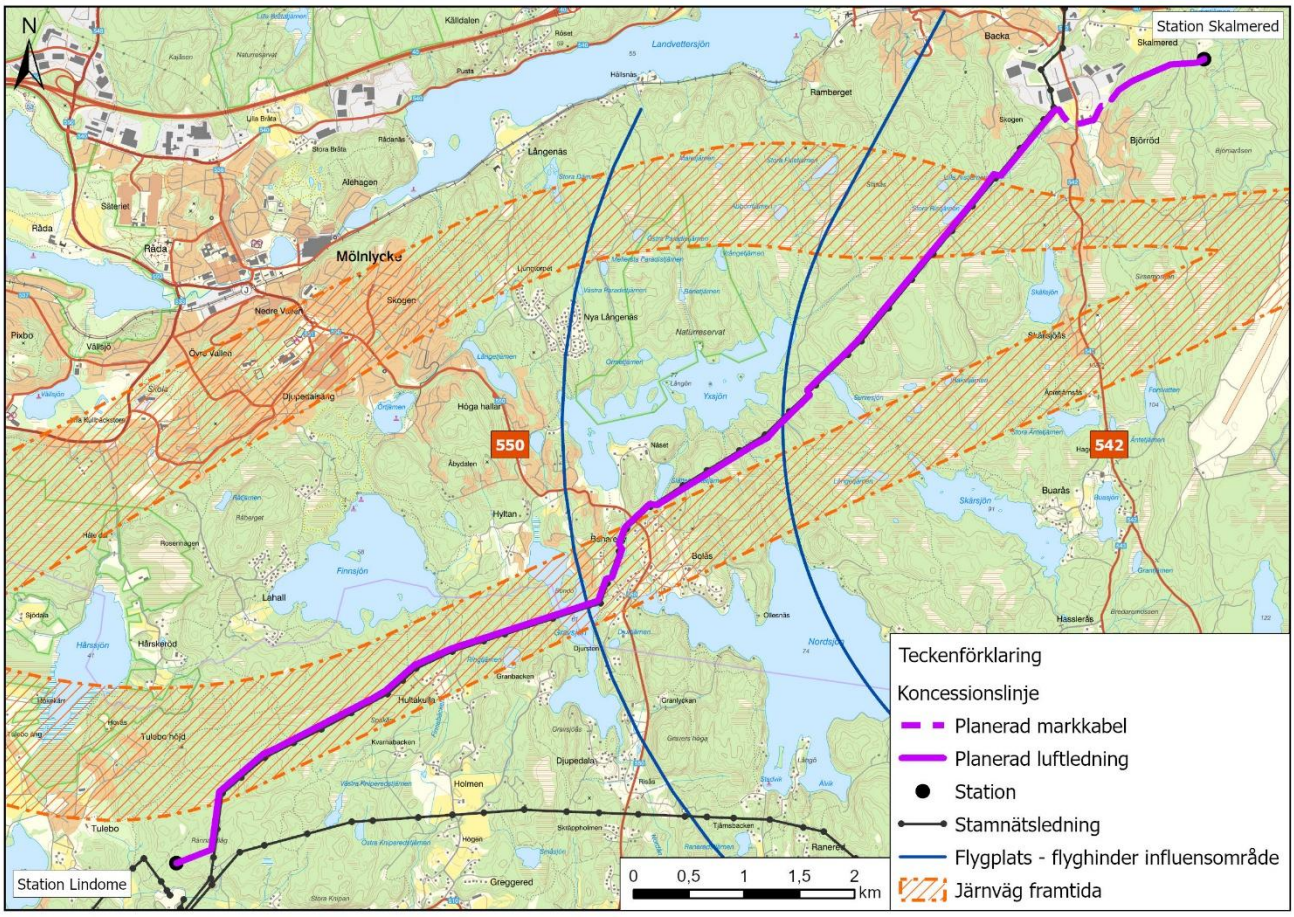
Merparten av planerad ledning löper längs med järnvägskorridor Tulebo avseende riksintresse för ny järnväg Göteborg-Borås och värdet bedöms som stort. Korridoren är den södra av två korridorer och rangordnad som alternativ två i Trafikverkets ansökan om tillåtlighet.

De vägar som planerad ledning berör är ett fåtal enskilda vägar/skogsbilvägar vid Hultakulla. Värdet bedöms som litet.

Översiktsplanen "Framtidens Mölndal, översiktsplan för Mölndals kommun" antogs 15 mars 2023. Vidare finns en naturvårdsplan som berör områden där ledningen planeras. Hela ledningens sträckning planeras inom område utpekat som övergripande grönstruktur i översiktsplanen.

Inga detaljplaner berörs, varken gällande eller pågående.

Confidentiality: C2 - Internal

Figur 19. Infrastrukturintressen i närheten av planerad ledning.

Härryda kommun

Liksom i Mölndals stad berör planerad ledning produktiv skogsmark i kuperad terräng, med berg i dagen på höjderna och generellt morän, torv och/eller lera i sänkorna som ofta också utgör våtmarker. Befintlig 400 kV ledning har fragmenterat skogen mellan Lindome och Björröd, men runt Skalmered är skogen opåverkad av infrastruktur eller andra anläggningar. Förutsättningarna för ett högproduktivt, rationellt skogsbruk bedöms generellt små. Runt Skalmered är skogen lokalt opåverkad och bedöms ha måttligt värde. Sammantaget för hela ledningssträckan bedöms skogsbruket ha litet värde. I Benareby och Björröd förekommer tätbebyggt område. I Björröd planeras markkabel genom öppen mark längs Björrödbäck.

Vattenskyddsområdet Rådasjön och Norra Långevattnet är ett stort vattenskyddsområde som berörs i dess södra delar, se Figur 18. Rådasjön är vattentäkt för Mölndals stad och Norra Långevattnet är reservvattentäkt. Rådasjön fungerar även som reservvattentäkt för Göteborgs stad. Både tertiär och sekundär skyddszon berörs. Värdet bedöms som stort.

I och kring Benareby har ett flertal bostäder enskild vattentäkt och/eller energibrunn, samtliga är bergbrunnar och är minst 46 meter djupa. Närmaste brunn ligger cirka 60 meter från planerad ledning. I Björröd finns

Confidentiality: C2 - Internal

också ett flertal enskilda brunnar, samtliga är bergbrunnar och är minst 61 meter djupa. Närmaste brunn finns cirka 40 m från planerad ledning (markkabel). Värdet för de enskilda brunnarna bedöms som måttligt.

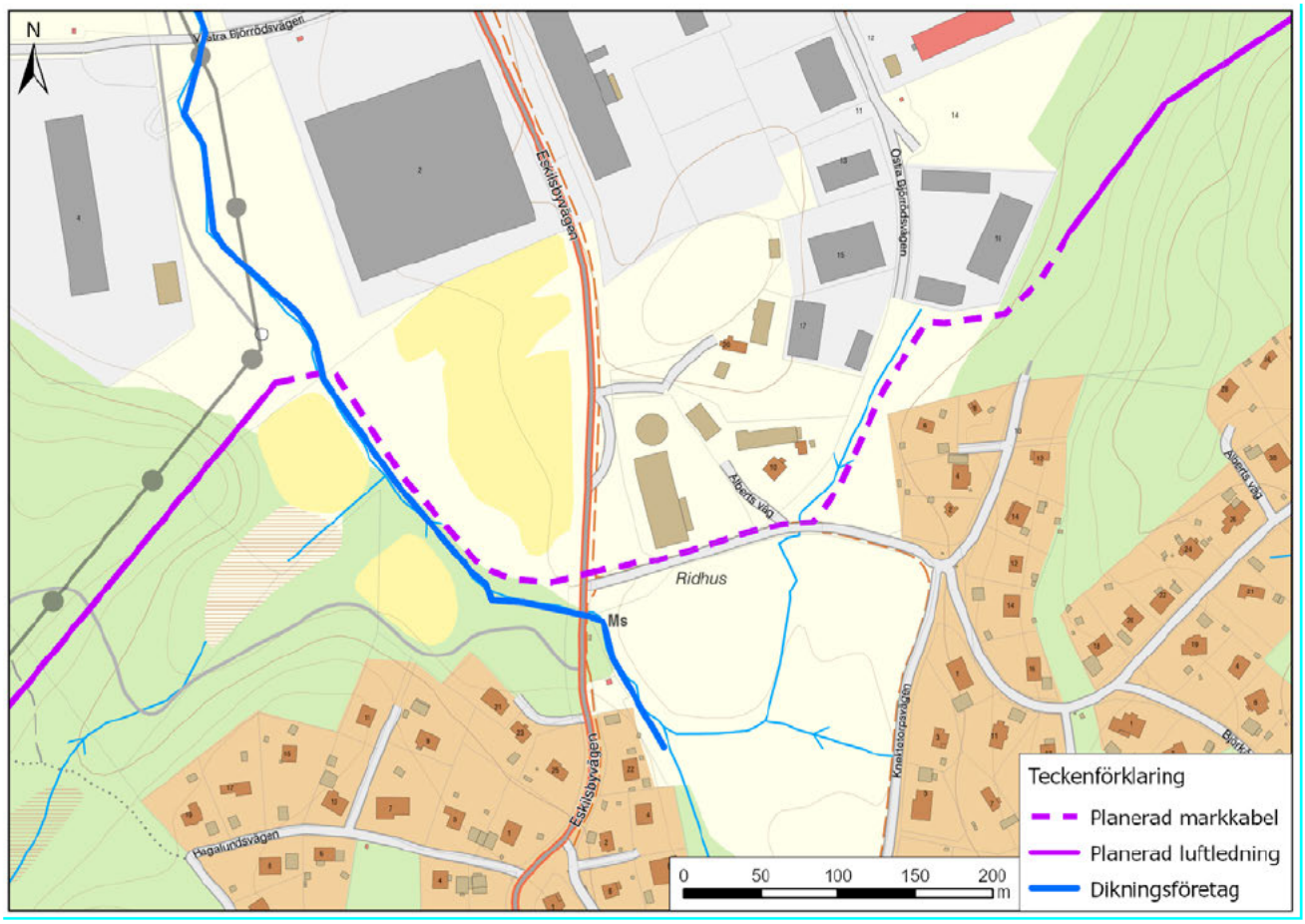
Planerad ledning löper längs med Svenska kraftnäts 400 kV stamnätsledning huvuddelen av sträckan, som omfattas av riksintresse och värdet bedöms som stort.

Planerad ledning korsar järnvägskorridor Mölnlycke avseende riksintresse för ny järnväg Göteborg-Borås och värdet bedöms som stort. Korridoren är den norra av två korridorer och rangordnad som alternativ ett i Trafikverkets ansökan om tillåtlighet.

Planerad ledning ligger inom influensområde för flyghinder gällande Göteborg Landvetter Airport och värdet bedöms som stort.

Dikningsföretaget Björröds DF 1943 i Härryda kommun behöver korsas med markkabel i en punkt, se karta i Figur 20. Funktionen för dikningsföretaget får inte påverkas och läget på dess dike eller rör, som utgör Björrödbäck, får inte ändras. Värdet bedöms som måttligt.

Två potentiellt förorenade områden (ej riskklassade) finns i närheten av planerad markkabel i Björröd. Markkabel planeras strax utanför aktuella fastigheter.

Figur 20. Dikningsföretaget Björröds DF 1943 markerad med blå linje.

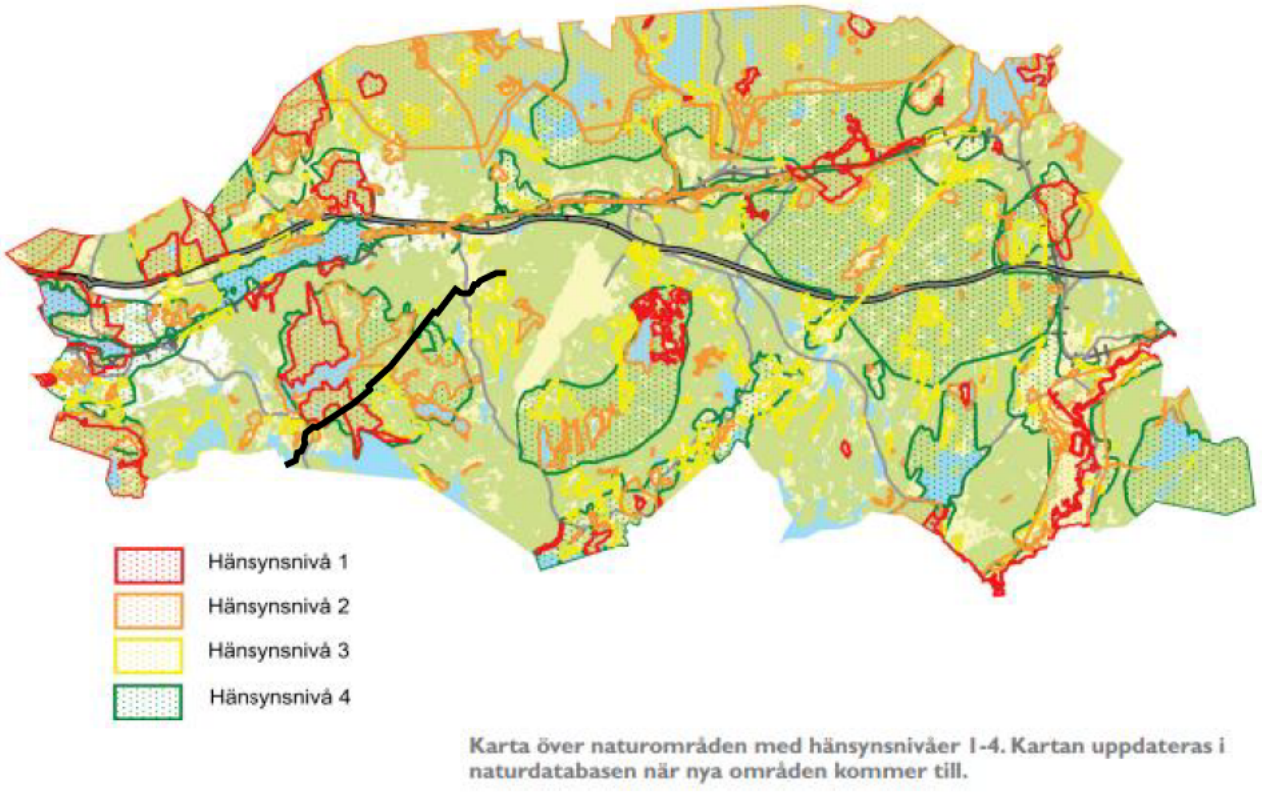
Confidentiality: C2 - Internal

Planerad ledning passerar länsväg 550 (Benarebyvägen) som luftledning, i likhet med befintlig 400 kV ledning. För sträckan med markkabel i Björröd korsas länsväg 542 (Eskilsbyvägen). I övrigt korsas ett tiotal enskilda vägar/skogsbilvägar i skogsmark. Värdet för vägarna bedöms som litet till måttligt.

Telenor, Tele2 och Global Connect har ledningar kring Benarebyvägen som kan beröras. Skanova och Härryda Energi har ledningar som kan beröras av planerad ledning. Värdet bedöms som måttligt.

Gällande översiktsplan för Härryda kommun antogs 2012. En ny översiktsplan håller på att tas fram och under 2023 var förslaget ute på samråd. Vidare finns en naturvårdsplan, ett fristående dokument som utgör planeringsunderlag i översiktsplanen.

Enligt gällande översiktsplan berörs brukad skogsmark mellan Benareby och Survesjön. Från Survesjön och norrut fram till Björröd ligger planerad ledning inom utbyggnadsområde på lång sikt, ett område kallat Landvetter södra. Enligt naturvårdsplanen berör planerad ledning värdefull natur, hänsynsnivå 1 och 2, se Figur 21. Det finns även en digital naturdatabas, som uppdaterades under 2021. En del hänsynsobjekt klassades upp och/eller modifierades och planerad ledning berör numera fler objekt med hänsynsnivå 1.

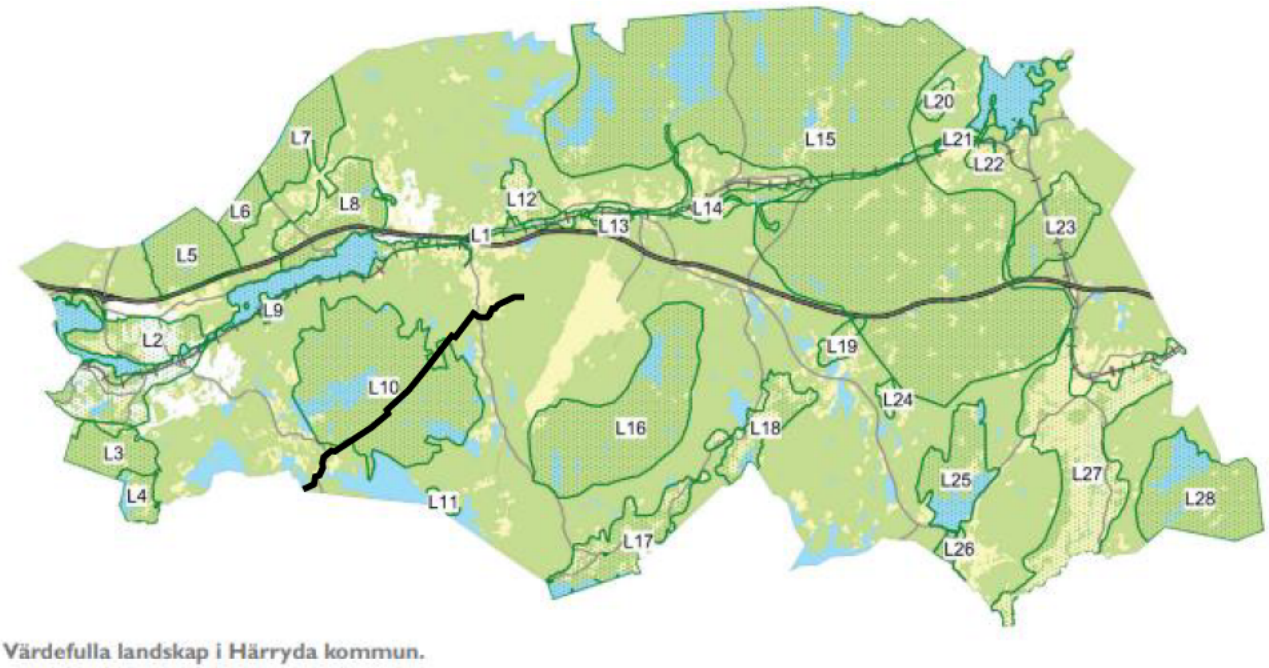

Figur 21. Karta med hänsynsobjekt i Härryda kommuns naturvårdsplan. Planerad ledning mycket ungefärligt markerad med svart linje.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

Naturvårdsplanen pekar ut Yxsjöområdet (L10) som ett värdefullt landskap, se Figur 22, och beskrivs som ett stort och sammanhängande område med barrdominerad skog, som i stort är opåverkad av rationellt skogsbruk. Ett av områdets värden är dess storlek. Ett flertal röd- eller EU-listade arter med större arealkrav förekommer.

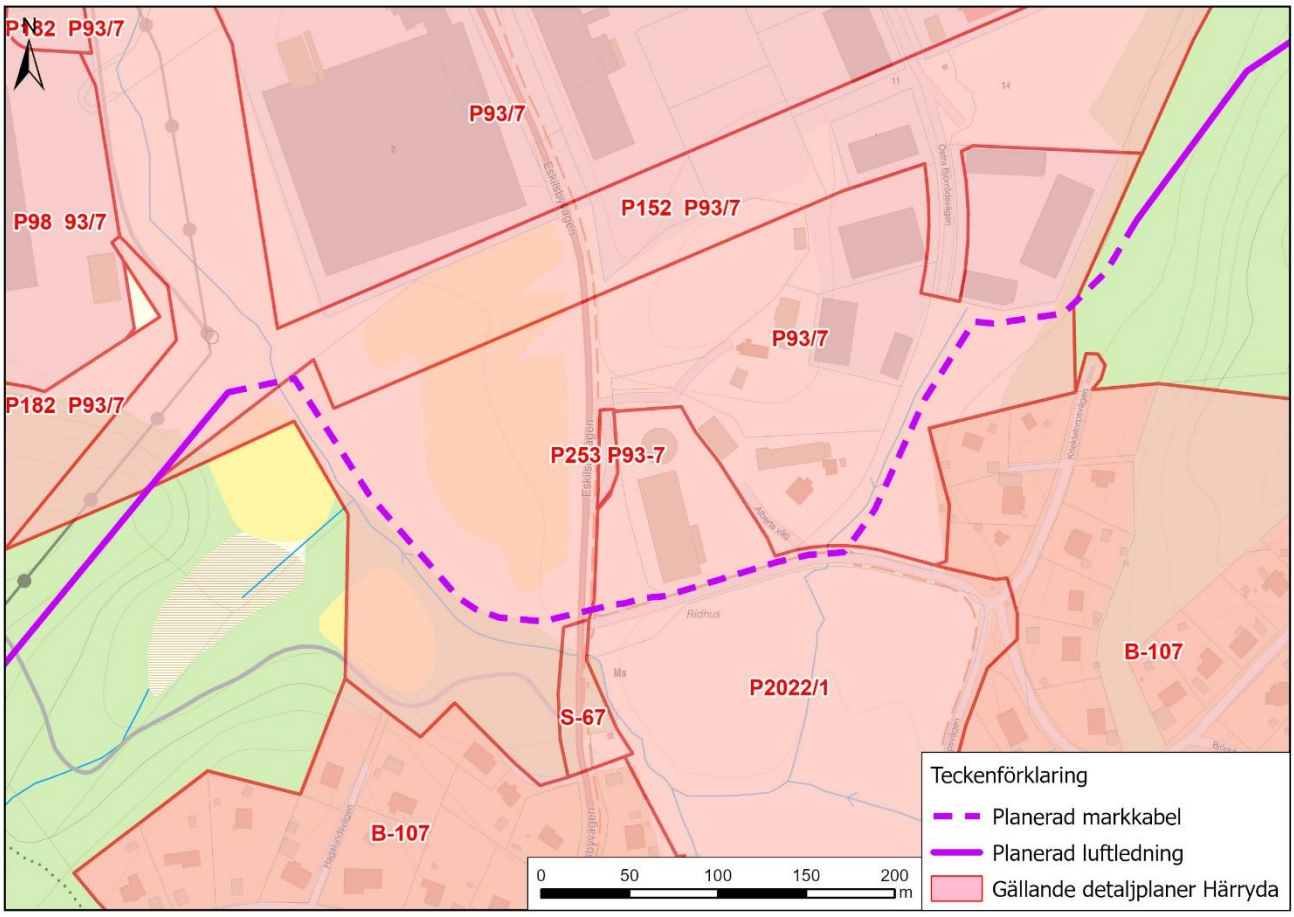

Figur 22. Värdefulla landskap enligt naturvårdsplanen. Planerad ledning mycket ungefärligt markerad med svart linje.

Genom Björröd planeras ledningen som markkabel och tre detaljplaner berörs, se Figur 23. Detaljplanen P2022/1 är inte genomförd och omfattar byggnation av bl.a. bostäder, skola och äldreboende. Här planeras markkabeln inom gatumark (Alberts väg). Inom detaljplanen P93/7 med tillägget/ändringen P152 berörs skyddsområde för luftledning (befintlig 400 kV ledning), naturområde och u-mark.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

Figur 23. Gällande detaljplaner i Björröd.

Sammantagen värdebedömning

Förekommande intressens värde varierar längs sträckningen. Sammantaget bedöms stora delar av sträckan hysa **lågt värde** med **lokalt måttligt till stora värden.**

5.4.2 Hänsynsåtgärder

5.4.2.1 Byggskede

Sökande strävar efter att minimera påverkan på skogsbruket genom att använda befintliga vägar som byggvägar. I de fall planerade stolpplatser inte kan nås från befintliga vägar kommer tillfälliga byggvägar anläggas, företrädesvis inom skogsgatan. Avverkning och andra arbeten under byggskedet kan orsaka tillfälliga skador som körskador i skog och mark, vid diken eller på vägar. Entreprenören ska återställa till ursprungligt skick så långt det är möjligt. Besiktning av vägar med berörda väghållare görs innan och efter slutförda arbeten.

Ledningen planeras inom Rådasjön och Norra Långevattnets vattenskyddsområde. Inom Finnsjöns vattenskyddsområde bedöms enbart avverkning av en liten yta (maximalt cirka 450 m^2) i vattenskyddsområdets kant behöva ske. Vid arbete inom eller i anslutning till vattenskyddsområdena kommer skadeförebyggande åtgärder och särskild hänsyn att vidtas för att undvika påverkan på yt- och grundvattnet.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

Tillstånd kommer vid behov att sökas enligt vattenskyddsföreskrifterna. Uppställning av arbetsmaskiner, arbetsfordon och bränsle kommer i möjligaste mån att ske utanför vattenskyddsområdet.

Krav ställs på hur entreprenören utför arbetena, exempelvis att uppställning av bränsletankar och likande sker på plats i syfte att begränsa de miljöskador som kan uppstå vid eventuella läckage/utsläpp m.m. Entreprenören ska ha en instruktion för hur miljöolyckor och nödlägesberedskap ska hanteras. Saneringsutrustning ska finnas tillgänglig i varje arbetsfordon för omedelbar användning vid händelse av utsläpp av t.ex. drivmedel eller hydraulolja.

Exakt sträckning av ledningen inom koncessionsområdet inklusive placering av stolpar, fastställs i detaljprojekteringen. För att minimera påverkan på berörd infrastruktur kommer berörda intressenter fortsatt att involveras under detaljprojekteringen. Trafikverket, Swedavia/Luftfartsverket, Svenska kraftnät och Härryda kommun har involverats, så att ledningen inte ska medföra någon betydande påverkan på infrastrukturintressena. Under byggfasen kan korsningsskydd nyttjas för passager av vägar och korsande ledningar. Ansökan om korsning av och arbete invid statliga vägar kommer att ansökas hos Trafikverket.

Passage för markkabel under Björrödbäck kommer att utföras med en metod som inte påverkar läget på diket eller röret, exempelvis genom styrd borrning.

För att begränsa intrånget på kvartersmark inom detaljplaner i Härryda kommun kommer berörda verksamhetsutövare och aktörer fortsatt att involveras under detaljprojektering och byggfas.

5.4.2.2 Driftskede

Entreprenör som utför drift och underhåll av ledningen följer Sökandes riktlinjer och gällande regler. Ledningen bedöms inte medföra någon betydande påverkan på planer. Inga särskilda hänsynsåtgärder bedöms krävas.

5.4.3 Konsekvensbedömning

5.4.3.1 Byggskede

Skogsbruket påverkas genom breddning av befintlig skogsgata eller avverkning av ny skogsgata och därmed bortfall av produktiv skogsmark. I relation till den stora ytan skogsmark i det berörda området är skogsgatan påverkan begränsad. Eftersom ledningen övervägande planeras parallellt med befintlig ledning minimeras intrånget och effekterna mildras eftersom ingen ytterligare fragmentering av skogen uppstår. Sträckan mellan Björröd och Skalmered kräver dock ny skogsgata och där uppstår viss fragmentering. Normalt innebär dock en luftledning av aktuell typ ingen barriäreffekt för brukandet av skogen, då skogsmaskiner kan passera under ledningen och skogsbruk kan bedrivas på kvarvarande områden. Genom att nyttja befintliga skogsvägar som byggvägar minimeras påverkan. Under byggfasen kan tillfälliga lokala störningar uppstå vid skogsavverkning, schaktarbeten och tillfälliga markanspråk för maskiner och material. Åtgärderna kan kortvarigt påverka skogsbruket negativt, påverkan under byggtiden är dock begränsad i både tid och omfattning. Ledningens effekter på skogsbruket i sin helhet bedöms som små negativa.

För vattenskyddsområdena bedöms intrånget bli begränsat då det utgörs av breddning av befintlig ledningsgata. Planerad skogsgata berör endast en mycket liten del av tertiär zon inom Finnsjöns vattenområde. Inom Rådasjön och Norra Långevattnet berörs sekundär och tertiär zon. Skyddsföreskrifterna för de båda vattenskyddsområdena kommer att följas. Vid behov kommer dialog föras med berörda huvudmän för att utreda om det krävs tillstånd eller dispens för byggnation inom vattenskyddsområdena och om så krävs kommer dispens/tillstånd att sökas. Under entreprenadarbetena finns det vid normalt arbetsförfarande mycket små risker för påverkan på omgivande mark och vatten. Vid ett eventuellt maskinhaveri, oljespill eller annan olycka kan dock en viss påverkan ske. Med beskrivna hänsynsåtgärder i

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

kommer risk för spill eller olycka att minimeras vid arbeten inom vattenskyddsområdena. Tillfälliga små negativa effekter bedöms alltjämt uppstå med inarbetade hänsynsåtgärder.

Inom Mölndals stad används portalstolpar i trä vilka kräver små schaktgropar ned till ca 2-2,5 m djup under mark. Inom Härryda kommun planeras i huvudsak enbenta stolpar, vilka kräver något större schaktgropar för grundläggning med fundament ned till 2-3 meters djup men större yta. Beroende på stolptyp skiljer sig därför ingreppen, för enbenta gitterstolpar krävs som regel större schaktgropar än förportal stolpar i trä. Eventuell tillfällig länshållning av schaktgropar i jord kommer att ha mycket begränsad påverkan. Påverkan på grundvatten i berg kommer inte uppstå och de brunnar som finns längs planerad ledning bedöms inte påverkas av arbeten vid byggnation.

Påträffas misstänkt förorenade massor vid anläggning av markkabel kommer jorden provtas och analyseras för att kunna hantera massorna korrekt. Ev. avhjälpande åtgärd kommer att anmälas till Härryda kommun och åtgärderna samt godkänd mottagare av förorenade massor preciseras där.

Samordning med berörda ledningsägare och väghållare kommer att ske vid detaljprojektering och inför byggnation för att göra lämpliga anpassningar. Under byggskedet kan störningar uppstå i driften av befintlig infrastruktur som väg och ledningar. Viss påverkan kommer ske på befintlig infrastruktur genom kortare avstängningar och minskad framkomlighet, men sammantaget bedöms infrastrukturen inte påverkas i större omfattning. Med inarbetade hänsynsåtgärder bedöms tillfälliga små negativa effekter uppstå.

Åtgärderna bedöms inte påverka intentionen eller kvalitet avseende riksintresset för transport respektive totalförsvarets anläggningar. Luftfartsverket har lämnat yttrande som Sökande har beaktat.

Med inarbetade hänsynsåtgärder bedöms ingen påverkan på dikningsföretaget uppstå.

Det finns utpekade naturhänsynsområden och grönstruktur där ledningen planeras. Syftet med den övergripande grönstrukturen motverkas något av planerad ledning, men effekten mildras av att ledningen planeras parallellt med befintlig ledning. På så sätt uppstår inget nytt intrång, vilket skulle ha lett till ytterligare fragmentering. Vidare är planerad ledning en förutsättning för utpekade utvecklings- eller utbyggnadsområden i Härrydas översiktsplan och för det intresset bedöms ledningen medföra positiva effekter.

Sökande har dialog med verksamhetsutövare/aktörer som genomför detaljplan P2022/1 i Björröd och planerar markkabeln i gatumark. Inom de två andra berörda detaljplanerna planeras markkabeln i naturområde och/eller u-område. Syftet med detaljplanerna bedöms inte motverkas av ledningen.

Planerad ledning bedöms vara förenlig med översiktsplanerna och för Härryda kommun är ledningen en förutsättning för vissa utbyggnadsplaner. Intrång i detaljplaner bedöms inte motverka syftet för någon detaljplan.

Sammantagen bedömning av effekt och konsekvens

Med beskrivna hänsynsåtgärder minimeras intrång/påverkan och **effekterna** bedöms bli **obetydliga till små negativa**. Sammanvägt med bedömt **måttligt värde** bedöms **små negativa** till lokalt **måttliga negativa konsekvenser** uppstå.

5.4.3.2 Driftskede

Normalt innebär en luftledning av aktuell typ ingen barriäreffekt för brukandet av skogen, då skogsmaskiner kan passera under ledningarna och skogsbruk kan bedrivas på kvarvarande områden. Effekten på skogsbruket bedöms bli obetydlig under driftskedet.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

För vattenskyddsområdena bedöms intrånget bli begränsat då det utgörs av breddning av befintlig ledningsgata. Effekten vid drift och underhåll av färdig anläggning bedöms bli obetydlig.

Drift och underhåll av färdig anläggning påverkar inte brunnar längs med planerad ledning.

Under driftskedet kan tillfällig påverkan uppstå på befintlig infrastruktur vid underhållsarbeten på planerad ledning. Påverkan bedöms bli obetydlig då underhållsarbetena inte försvårar användandet av befintliga vägar eller ledningar och bedöms inte heller motverka riksintressenas syfte.

Planerad ledning kommer att bidra till en ökad elförsörjning samt att elnätet förstärks och blir mer robust, vilket är syftet med ledningen. Det uppstår således även positiva effekter för infrastrukturen i området.

Drift och underhåll av planerad ledning har ingen påverkan på planer.

Sammantagen bedömning av effekt och konsekvens

Sammantaget bedöms **obetydliga effekter** uppstå i driftskedet och därmed bedöms **konsekvenserna** bli **obetydliga**.

5.5 Naturmiljö

5.5.1 Metodik

I denna MKB behandlas främst naturmiljöer som bedöms ha särskilt höga naturvärden och som är av betydelse för den biologiska mångfalden, inklusive naturvårdsarter. Naturvårdsarter är ett samlande begrepp för ett antal kategorier av arter som man måste, bör eller kan beakta vid naturvårdsbedömningar. Förekomst av naturvårdsarter ligger till grund för naturvärdesklassning av identifierade naturvärdesbiotoper. Idag omfattar begreppet naturvårdsarter juridiskt skyddade arter, typiska arter, rödlistade arter, ansvarsarter, signalarter och nyckelarter. En naturvårdsart kan ingå i en eller flera av kategorierna, mer att läsa om naturvårdsarter finns i rapporten Naturvårdsarter utgiven av SLU (Hallingbäck 2013).

Den svenska rödlistan är en lista över arter och deras hotstatus i Sverige. Den baseras på en bedömning av enskilda arters risk att dö ut från landet och kan ses som en barometer av arternas tillstånd. Bedömningen görs utifrån internationellt vedertagna kriterier som baseras på flera olika riskfaktorer. Arter klassificeras i olika rödlistekategorier enligt nedan;

- Nationellt utdöd (RE)
- Akut hotad (CR)
- Starkt hotad (EN)
- Sårbar (VU)
- Nära hotad (NT)
- Kunskapsbrist (DD)

Arter i kategorierna CR, EN och VU utgör hotade arter och för dessa är situationen särskilt svår.

Formellt skyddade områden (med stöd av 7 kap. 4 och 7 §§ miljöbalken, 7 kap. 3 § jordabalken (1970:994) och områden utan skyddsstatus idag ingår i konsekvensbeskrivningen. Dessutom ingår utredning om eventuella konsekvenser för artskydd. De berörda områdenas skyddsvärde påverkar bedömningen av konsekvenserna. Områdenas skyddsstatus indikerar dess skyddsvärde.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

Underlagsmaterial med formellt skyddade områden är inhämtat från flertalet olika källor. I Tabell 5 nedan redogörs för respektive källa och datamaterial. För att komplettera befintliga data har naturvärdesinventeringar i fält enligt svensk standard genomförts.

Tabell 5. Underlagsmaterialet för bedömning av påverkan på naturmiljön.

Källa	Datamaterial
Naturvårdsverket	Naturreservat
	Riksintressen
	Natura 2000
Länsstyrelsen	Naturvårdsavtal NVA
	Våtmarksinventeringen – VMI
	Värdefulla naturområden (LST)
	Värdetrakter (VT)
Vatteninformation Sverige (VISS)	Grundvatten, sjöar, vattendrag
Skogsstyrelsen	Biotopskyddsområden
	Naturvårdsavtal
	Nyckelbiotoper (NB)
	Sumpskogar
Skyddad Skog	Skogsbolagens frivilliga avsättningar
ArtDatabanken, artportalen	Naturvårdsarter och skyddade arter
	Fynddata över naturvårdsarter

5.5.2 Underlag

Naturvärdesinventering (NVI) genomfördes 2023 och en kompletterande NVI genomfördes under 2024. I tillägg till naturvärdesinventeringarna gjordes en fördjupad inventering av förekomster av särskilt skyddsvärda träd samt detaljerad redovisning av naturvårdsarter. Utöver naturvärdesinventeringarna genomfördes en fördjupad artinventering av fåglar samt en generell fågelinventering i form av kombinerad punkt- och linjetaxering inom samma inventeringsområde som NVI:erna. Resultatet från fågelinventeringen har vägts in i bedömningarna i NVI:erna. Ytterligare information om inventeringarnas metodik och fullständiga resultat finns i respektive rapport i Bilaga D och E.

NVI:erna inleddes med förstudie gällande artförekomster, vilken omfattade rapporterade fynd på Artportalen inom en polygon som motsvarade föreslagen sträckning plus en buffert på 300 meter åt varje håll. För fåglar gjordes även ett kompletterande uttag med en buffert på 1000 meter. Ett särskilt uttag av skyddsklassade fynd från Artportalen beställdes. Dessa uppgifter hanteras enligt ett sekretessavtal med SLU Artdatabanken och är inte för allmän spridning. De organismgrupper och arter som analyserades var fåglar, grod- och

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

kräldjur, däggdjur (fladdermöss och hasselmus), kärlväxter, mossor, lavar, svampar och ryggradslösa djur. Härryda Naturskyddsförening har också delat med sig av föreningens fynddata från Yxsjöområdet.

I arbetet med förstudien har också resultat från tidigare art- och naturvärdesinventeringar studerats. De viktigaste källorna har utgjorts av Härryda kommuns naturvärdesinventering av Landvetter Södra (Mattsson och Edvardsson, 2018), Trafikverkets inventeringar för planerad järnväg Göteborg-Borås (Svedholm m fl, 2021), Härryda Naturskyddsförenings rapport om Yxsjöområdet (Nolbrant, 2015) samt Göteborgs Ornitologiska Förenings tjäderrapport (Hellenberg och Johansson, 2014).

5.5.3 Förutsättningar

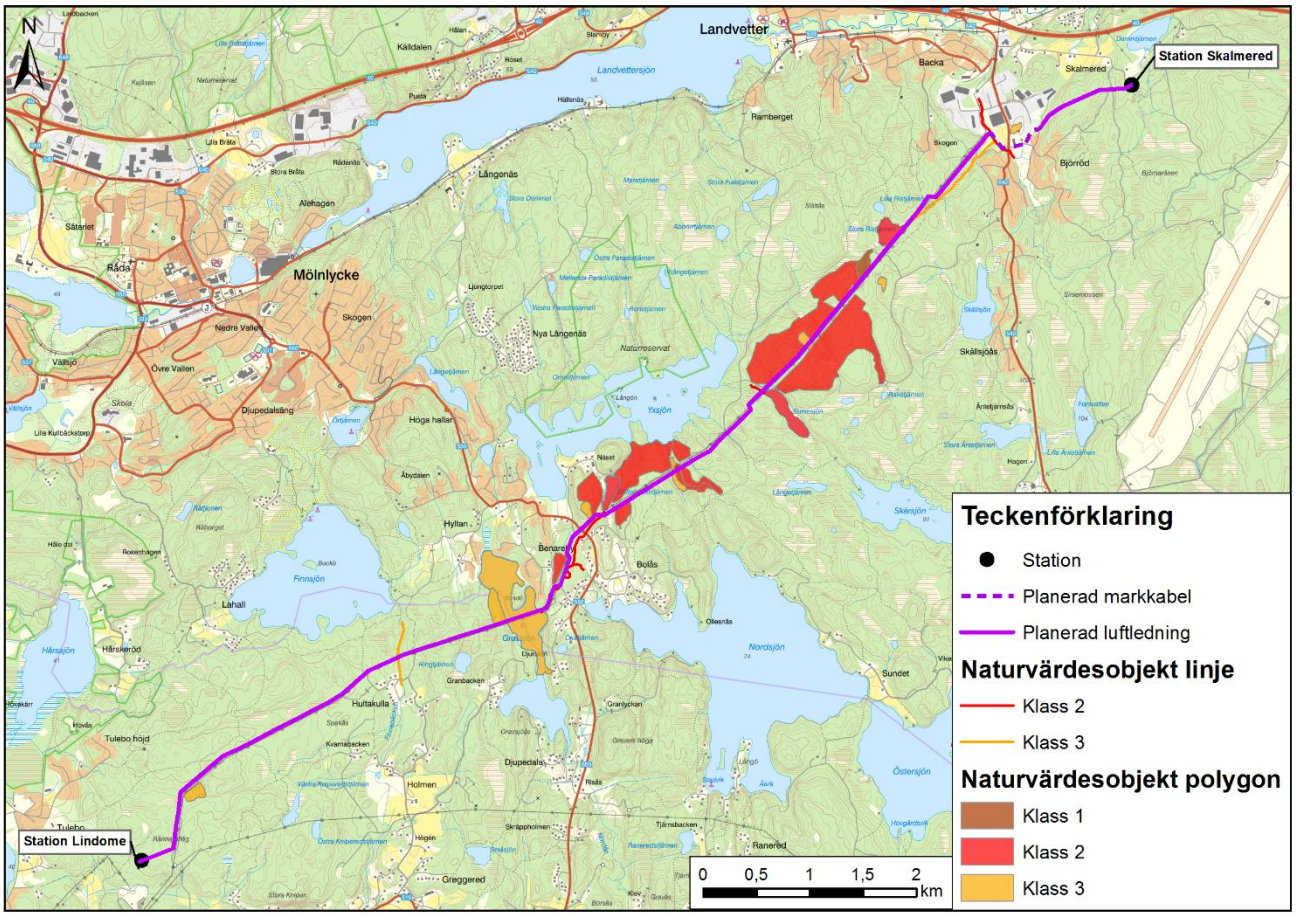
Längs planerad ledning finns inga områden som omfattas av formella områdesskydd i form av naturreservat, Natura 2000 eller skogligt biotopskydd. Det finns inte heller något område som är av riksintresse för naturvård. Länsstyrelsen planerar dock ett nytt naturreservat (Yxsjön södra) som delvis ligger där aktuell ledning planeras. Dialog har förts med länsstyrelsen gällande lämpliga anpassningar. Planerat naturreservat gränsar mot ledningsgatan för befintlig 400 kV ledning och utgörs delvis av naturvärdesobjekt NV_07 och NV_25.

Genomförda NVI:er identifierade flera områden med högsta, höga eller påtagliga naturvärden längs planerad ledning. De högsta naturvärdena finns i den norra halvan av sträckan, mellan Benareby och Björröd. Där går den befintliga 400 kV-ledningen genom Yxsjöområdet, där det sedan tidigare finns dokumenterat höga naturvärden i form av bland annat rödlistade och fridlysta växtarter, äldre skog med lång kontinuitet och störningskänsligt fågelliv. Yxsjöområdet består av skogsmiljöer och sjöar med hög variation och har betydelse som livsmiljö för ett stort antal naturvårdsarter. Här förekommer områden med naturligt självföryngrad skog med stort inslag av lövträd och död ved samt värdefulla miljöer med äldre barrskog, ofta längs branter eller i sumpskogsmiljöer. Dessa skogar har dessutom varit undantagna från skogsbruk över en längre period och det förekommer idag endast ett fåtal vägar i området. I NVI:n klassas Yxsjöområdet som ett värdelandskap, vilket är ett landskapsområde med särskild betydelse för biologisk mångfald.

I NVI:n identifierades totalt 35 naturvärdesbiotoper och de som är i närheten av planerad ledning redovisas översiktligt i Figur 24. I bilaga C1 finns detaljerade kartor för varje naturvärdesobjekt. I bilaga F finns beskrivningar av naturvärdesbiotoperna samt effekter och konsekvenser som planerad ledning bedöms ge upphov till.

Av de 35 naturvärdesbiotoperna har en klass 1 (högsta naturvärde), 17 biotoper har klass 2 (högt naturvärde) och 17 biotoper har klass 3 (påtagligt naturvärde), se tabell 6 för översikt. De områden som hyste de högsta naturvärdena (klass 1 och 2), utgjordes av äldre skogsområden, sjöar och vattendrag med förekomst av störningskänslig respektive kollisionskänslig fågel. Information kring och hantering av känsliga fågelarter är skyddsklassad och hanteras vidare under avsnitt 5.6.

Confidentiality: C2 - Internal

Figur 24. Översiktlig karta med identifierade naturvärdesbiotoper.

Ledningen kommer totalt att bli cirka 12,6 km lång. Längs med cirka 7,6 km av den planerade ledningen förekommer inga påtagliga eller högre naturvärden, dvs. inga naturvärdesbiotoper med klass 1-3. Detta gäller sträckorna Lindome till Benareby och Björröd till Skalmered. Det kan inte uteslutas att det finns naturvärdesbiotoper med klass 4, eftersom detta inte har ingått i NVI:n.

Värdet för naturvärdesbiotoperna med klass 1 eller 2 bedöms som stort och de med klass 3 måttligt. Värdet för den skogliga naturmiljön utanför identifierade naturvärdesbiotoper bedöms som litet.

De vattenförekomster som uppnår kriterier för att klassas som naturvärdesbiotoper redovisas och bedöms i tabell i bilaga F. Längs med planerad ledning finns åtminstone tre mindre bäckar som varken omfattas av MKN eller något annat områdesskydd och inte heller klassas som naturvärdesbiotoper. Värdet för dessa vattenförekomster bedöms som litet.

Parkslide växer i ett större bestånd intill befintlig kraftledning norr om Benarebyvägen, där planerad ledning föreslås.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

Tabell 6. Översikt av identifierade naturvärdesbiotoper med värden och naturvärdesklass.

ID	Biotop	Sammanfattning naturvärden	NV-klass
NV_01	Tallskog	Senvuxna tallar, en del död ved	3
NV_02	Bäck	Finnebäcken, en skogsbäck med viss mänsklig påverkan	3
NV_03	Barrblandskog	Naturligt föryngrad skog med död ved, branter och strand mot Gravsjön.	3
NV_04	Näringsfattig sjö	Gravsjön. Klarvattensjö med viss mänsklig påverkan och förekomster av känsliga fågelarter	3
NV_05	Bäck	Större skogsbäck med liten mänsklig påverkan	2
NV_06	Ädellövskog	Ekdominerat, rikligt med död ved och flera signalarter	2
NV_07	Ädellövskog	Rasbrant, rikligt med död ved och flera signalarter	2
NV_08	Bäck	Större skogsbäck med liten mänsklig påverkan	2
NV_09	Näringsfattig sjö	Slättebacketjärnen. Liten mänsklig påverkan, omgiven av skog med höga naturvärden, flera naturvårdsarter	2
NV_10	Granskog	Äldre barrskog, mycket död ved, stort antal signalarter	2
NV_11	Skogsmosse	Opåverkad tallmosse i dalgång	3
NV_12	Tallskog	Sumpskog med mycket död ved och flera signalarter	2
NV_13	Granskog	Äldre granskog i sluttning, rikligt med död ved, flera signalarter	2
NV_14	Granskog	Äldre granskog, rikligt med död ved, flera signalarter	2
NV_15	Näringsfattig sjö	Survesjön. Opåverkad, förekomster av störningskänsliga fågelarter	2
NV_16	Bäck	Meandrande skogsbäck med låg påverkan	2
NV_17	Tallskog	Senvuxna tallar, hällmarker, störningskänsliga fågelarter	2
NV_18	Barrblandskog	Äldre självföryngrad skog med flera signalarter	2
NV_19	Barrskog	Äldre granskog, rikligt med död ved, flera signalarter	1
NV_20	Näringsfattig sjö	Stora Ristjärnen. Opåverkad, förekomster av fladdermöss och groddjur	2
NV_21	Bäck	Risbäcken, en skogsbäck med liten mänsklig påverkan	3
NV_22	Granskog	Äldre granskog, bäckravin, blockrikt, död ved	3
NV_23	Bäck	Björrödsbäcken, en större skogsbäck. Naturligt meandrande, flera naturvårdsarter	2
NV_24	Torräng	Ohävdad betesmark med några signalarter	3
NV_25	Blandskog	Medelgrova ekar, sluttning med block, enstaka signalarter	3
NV_26	Granskog	Äldre granskog i brant, mycket död ved, flera signalarter	2
NV_27	Tallmosse	Tallsumpskog med en del stående död ved	3
NV_28	Skogsmosse	Tallmosse med klen tall, pors och vide	3
NV_29	Skogsmosse	Öppen myr och tallsumpskog	3
NV_30	Skogsmosse	Myr och tallsumpskog vid Survesjön, stående död ved	3
NV_31	Barrskog	Äldre barrskog, mycket död ved, flera signalarter	2
NV_32	Öppen mosse/ näringsfattig sjö	Skogstjärn omgiven av myrmark, en del stående död ved	3
NV_33	Barrskog	Äldre barrskog, delvis i brant, en del död ved	3
NV_34	Öppen mosse	Opåverkad myr, enstaka naturvårdsarter	3
NV_35	Öppen mosse	Opåverkad myr, senvuxna tallar, stående död ved	3

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

Sammantagen värdebedömning

Mellan Benareby och Björröd finns en naturvärdesbiotop med klass 1 och 17 biotoper med klass 2, naturmiljön längs denna sträcka bedöms ha stort värde. Mellan station Lindome och Benareby finns fyra objekt med klass 3 och sträckan har generellt inga högre naturvärden, längs denna sträcka bedöms naturmiljön ha litet värde. Mellan Björröd och stationen i Skalmered har inga naturvärdesobjekt identifierats och naturmiljön där bedöms ha litet värde. Längs med cirka 6 km av den planerade ledningen förekommer alltså inga påtagliga eller högre naturvärden, vilket är ungefär hälften av hela ledningens sträckning. Sammantaget för hela ledningens sträckning bedöms naturmiljön ha **måttligt värde**.

5.5.4 Hänsynsåtgärder

Inför detaljprojekteringsskedet upprättas en miljöåtgärdsplan där villkor, krav och hänsynsåtgärder angivna i inlämnad ansökan och utifrån erhållet beslut dokumenteras. Miljöåtgärdsplanen används vid byggnationen och entreprenören ska följa denna, vilket följs upp löpande av Sökande.

I Tabell 7 redovisas de hänsynsåtgärder som kommer att vidtas för hela eller delar av sträckan:

- För hela ledningen kommer **generella hänsynsåtgärder** benämnda G1, G2 osv. att vidtas.
- **Specifika hänsynsåtgärder** kommer utföras längs vissa sträckor enligt artskyddsutredningen men kan även mildra effekter för övriga naturvärden. Dessa benämns S1, S2 osv.
- För de **vattenförekomster** som passeras eller korsas av den sökta ledningen kommer specifika hänsynsåtgärder benämnda V1, V2 osv. att vidtas.
- För **invasiva arter** kommer åtgärder benämnas I1, I2 osv. att vidtas.

Tabell 7. Hänsynsåtgärder som kommer att vidtas vid byggnation respektive drift av planerad ledning.

Åtgärdsnr	Skede	Beskrivning
G1	Bygg- och driftskede	Befintliga bygg- eller underhållsvägar nyttjas i så stor utsträckning som möjligt. Eventuella tillfälliga byggvägar fastställs först vid detaljprojektering av ledningen. Ev. nya tillfälliga byggvägar kommer vid behov att prövas enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.
G2	Byggskede	Upplag och transporter kommer att anpassas för att undvika störning i största möjliga mån. Berörda fastighetsägare kommer att informeras inför arbeten påbörjas.
G3	Bygg- och driftskede	Körskador i mark med dålig bärighet, såsom våtmarker, undviks genom att arbeten antingen utförs med hjälp av exempelvis stockmattor eller på tjälad mark. Om körskador på mark uppstår kommer marken återställas efter avslutat arbete.
S1-S3	Byggskede	Anpassning av lokalisering, utformning och avverkning av träd
S4	Driftskede	Anpassat underhåll av skogsgata och farliga kantträd i sidoområdet
S5	Driftskede	Fågelavvisare på topplina
S6	Byggskede	Tidsrestriktioner
S7	Driftskede	Tidsrestriktioner

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

V1	Byggskede	Stolpplacering görs så att sjöar och vattendrag undviks. Stolpplacering i våtmarker undviks så långt möjligt.
V2	Byggskede	Uppställning av fordon och arbetsmaskiner, ev. bränsletankar och liknande vid byggnation sker på sådan plats att eventuella läckage/utsläpp m.m. inte skadar mark och vatten. Entreprenören ska ha en instruktion för hur miljöolyckor och nödlägesberedskap ska hanteras. Saneringsutrustning ska finnas tillgänglig i varje arbetsfordon för omedelbart avhjälpande i händelse av utsläpp av t.ex. drivmedel eller hydraulolja.
V3	Byggskede	Lågt växande vegetation sparas så långt möjligt vid avverkning av ny skogsgata för att bibehålla skuggning av vattenytan, för att minska effekter på framförallt fisk.
V4	Byggskede	GROT läggs inte i eller vid sjöar och vattendrag.
V5	Byggskede	Överfarter av sjöar och vattendrag som passeras kommer att planeras väl. I första hand kommer befintliga vägar samt ledningsgata att nyttjas, men vid eventuell överfart över vattendrag kommer tillfälliga eller permanenta broar användas och vid behov kommer åtgärder för att undvika grumling vidtas. Alternativt kommer arbetena att utföras vid låg/ingen vattenföring.
V6	Driftskede	Lågt växande vegetation sparas så långt möjligt vid underhåll för att bibehålla skuggning av vattenytan, för att minimera påverkan på framförallt fisk.
V7	Driftskede	GROT läggs inte i eller vid sjöar och vattendrag.
V8	Driftskede	Överfarter av sjöar och vattendrag som passeras kommer att planeras väl. I första hand kommer befintliga vägar samt ledningsgata att nyttjas, men vid eventuell överfart över vattendrag kommer tillfälliga eller permanenta broar användas och vid behov kommer åtgärder för att undvika grumling vidtas. Alternativt kommer arbetena att utföras vid låg/ingen vattenföring.
I1	Byggskede	Åtgärder vidtas för att förhindra spridning av invasiva arter. Massor innehållande frö- eller växtdelar av invasiva arter får inte tillföras området i samband med byggnation av ledning
I2	Byggskede	Det bestånd av parkslide som identifierades i NVI:n kommer avgränsas och märkas ut. Inga massor därifrån kommer återvinnas inom projektet. Om arbeten krävs inom avgränsat område kommer fler hänsynsåtgärder vidtas.

5.5.5 Konsekvensbedömning

I tabell i bilaga F redovisas naturvärdesbiotoper som identifierades under naturvärdesinventeringarna inom 100 meter från ledningens mitt. Skydd eller ev. tidigare utpekade värden ingår. I tabellen bedöms konsekvenserna för naturvärdesbiotoperna och artvärden har inkluderats.

Konsekvenserna bedöms enligt tidigare värdering, där naturvärdesklass 1 och 2 har stort värde och klass 3 har måttligt värde. Kart-ID hänvisar till beteckning i kartbilaga C1 samt bilaga D Naturvärdesinventering. Arter markerade med * påträffades enbart i tidigare inventeringar. Aktuella hänsynsåtgärder för varje objekt markeras med G, S, V eller I enligt Tabell 7 i avsnitt 5.5.4 Hänsynsåtgärder för naturmiljö.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

Förekomst, skyddsåtgärder och konsekvenser för fåglar respektive övriga skyddade och rödlistade arter redovisas separat i avsnitt 5.6 respektive 0.

5.5.5.1 Byggskede

Längs med planerad ledning kommer skog att avverkas, som på sina ställen är inom naturvärdesbiotoper med hög (2) eller högsta (1) klass. Objektet med klass 1 och flertalet av klass 2 har fått de höga klassningarna med anledning av högt artvärde (fågel). De skyddsåtgärder (S2-S7) som redovisas i artskyddsutredningen bidrar även som skyddsåtgärder på övrig naturmiljö, vilka avser bland annat tidsrestriktioner i byggskedet och toppkapning av träd istället för avverkning.

Längs sträckan mellan Benareby och Björröd finns naturvärdesbiotoper med klass 1, 2 och 3. Eftersom dessa skogsområden har stor betydelse för flera känsliga, skyddade fågelarter och utifrån klassningen i NVI:n bedöms området längs sträckan ha stort värde. Ledningens effekter blir ytterligare habitatförlust, kanteffekter och förstärkt barriäreffekt. Mellan Benareby och Björröd kommer enbenta stålstolpar att användas, vilka kräver en smalare skogsgata än vanliga portalstolpar. Breddningen av befintlig skogsgata blir 16-20 meter och effekterna bedöms bli måttliga negativa längs denna sträcka.

Övrig skogsmark längs ledningssträckningen har naturvärdesklass 3 eller lägre och bedöms ha litet värde. I skogen längs dessa sträckor kommer också befintlig skogsgata att breddas och vid Skalmered kommer ny skogsgata att avverkas. Effekterna från ledningen bedöms bli små negativa i övrig skogsmark.

Planerad ledning medför ett intrång i det planerade naturreservatet Yxsjön södra, som innebär att en yta på cirka 35x130 meter avverkas för skogsgata. Vid fältbesöket konstaterades att på grund av terrängen kan skogsgatan åt nordöst behöva breddas ännu mer, alternativt kan fler farliga kantträd behöva tas ner inom naturreservatet. Dialog med länsstyrelsen pågår.

De vattenförekomster som finns utmed planerad ledning kommer generellt endast påverkas genom att befintlig skogsgata breddas. Hänsynsåtgärder V1-V5 för arbete nära vatten kommer att vidtas, vilket bl.a. innebär att stolpplatser väljs så att öppen vattenyta undviks och att arbeten utförs på sådant sätt att eventuella läckage inte skadar vatten. På enstaka platser kan stolpar behöva stå nära öppen vattenyta. Färdig ledning med ledningsspann över vattenförekomster bedöms ge upphov till obetydliga negativa effekter. Därmed bedöms inga vatten med höga fiskvärden påverkas.

Markkabel planeras genom Björröd, där Björrödbäck behöver korsas. I detaljprojekteringen kommer mest lämplig metod att utredas. Utifrån resultat av ytterligare studier som t.ex. geotekniska undersökningar kommer lämpliga åtgärder vidtas vid passage av vattendrag. Erforderliga anmälningar eller tillstånd som krävs om schaktarbeten i anslutning till Björrödbäck eller andra vattendrag kommer att sökas.

Efter slutlig detaljprojektering kan ett fåtal stolpar komma att placeras i närheten av vatten och tillhörande arbeten vid byggnation kan därmed utgöra vattenverksamhet. Sökande kommer i sådant fall inledningsvis bedöma om undantagsparagrafen i 11 kap. 12 § MB är tillämplig, i annat fall kommer vattenverksamheten anmälas alternativt tillstånd för vattenverksamhet sökas.

Tillfälliga markanspråk som arbetsområden, vägar och uppställningsplatser kommer väljas i detaljprojekteringen. Tillfälliga markanspråk kommer väljas i linje med de hänsynsåtgärder som anges för vatten i Tabell 7, för att minimera risk för exempelvis vattenförorening vid olycka.

Länshållning av schaktgropar kan bli aktuellt vid byggnation av stolpar och/eller fundament, beroende på mark- och vattenförhållanden. Eftersom sådana åtgärder utförs tillfälligt under byggskedet utgör de inte markavvattning. Länsvatten utgörs generellt av regn- och dagvatten men kan även innehålla grundvatten.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18

2025-103778-0009

Länshållning av schaktgropar inom projektet bedöms dock inte påverka grundvattennivåer så att allmänna eller enskilda intressen riskerar att skadas. Sökande bedömer i detta skede att undantagsparagrafen i 11 kap. 12 § MB kan tillämpas, men en slutlig bedömning kommer att göras innan byggskedet inleds.

Parkslide ingår numera i EU:s förteckning över invasiva främmande arter och det är olagligt att sprida, sälja eller transportera växten. Hänsynsåtgärder I1 och I2 kommer att vidtas om identifierat bestånd parkslide berörs av byggnation eller tillfälliga markanspråk.

Sammantagen bedömning av effekt och konsekvens

Sammantaget bedöms **värdet som måttligt** för naturmiljön längs hela ledningssträckan och med inarbetade hänsynsåtgärder bedöms **effekterna** bli **små negativa**. Sammanvägt bedöms därmed **konsekvenserna** bli **måttliga negativa**.

Lokalt längs sträckan mellan Benareby och Björröd bedöms naturmiljön ha **stort värde**. Med beskrivna hänsynsåtgärder minskas intrång/påverkan och **effekterna** bedöms bli **måttliga negativa**. Därmed bedöms lokalt **stora negativa konsekvenser** uppstå, även om värdet inte försvinner.

5.5.5.2 Driftskede

Drift- och underhållsåtgärder inom naturvärdesbiotoper med hög (2) eller högsta (1) klass med anledning av skyddade arter hanteras inom artskyddsutredningen. De skyddsåtgärder som föreslås där mildrar även negativa effekter på övrig naturmiljö i driftskedet. Skyddsåtgärderna är lika de som planeras i byggskedet och handlar bland annat om tidsrestriktioner för drift- och underhållsåtgärder och specifikt underhåll med toppkapning av träd istället för avverkning.

Längs sträckan mellan Benareby och Björröd finns naturvärdesbiotoper med klass 1, 2 och 3. Eftersom dessa skogsområden har stor betydelse för flera känsliga, skyddade fågelarter och utifrån klassningen i NVI:n bedöms området längs sträckan ha stort värde. Effekterna under driftskedet bedöms bli små negativa längs denna sträcka.

Övrig skogsmark längs ledningssträckningen har naturvärdesklass 3 eller lägre och bedöms ha litet värde. Effekterna från drift- och underhållsåtgärder bedöms bli obetydliga i övrig skogsmark.

Hänsynsåtgärder V6-V8 för arbete nära vatten kommer att vidtas, vilket innebär att arbeten utförs så att eventuella läckage inte skadar vatten, lågt växande vegetation sparas så långt möjligt och att passage av vattendrag planeras väl. Färdig ledning med ledningsspann över vattenförekomster bedöms ge upphov till obetydliga negativa effekter. Därmed bedöms inga vatten med höga fiskvärden påverkas.

Drift av markkabel genom Björröd bedöms inte påverka några naturvärden.

Sammantagen bedömning av effekt och konsekvens

Sammantaget bedöms **värdet** för naturmiljön vara **måttligt** och med inarbetade hänsynsåtgärder bedöms **effekterna** längs hela ledningssträckan bli **obetydliga**. Sammanvägt bedöms därmed **konsekvenserna** som **obetydliga**.

Lokalt längs sträckan mellan Benareby och Björröd bedöms naturmiljön ha **stort värde**. Med beskrivna hänsynsåtgärder minskas påverkan under driftskedet och **effekterna** bedöms bli **små negativa**. Därmed bedöms lokalt **måttliga negativa konsekvenser** uppstå.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

5.6 Fågel

5.6.1 Metodik

Bedömning av påverkan och konsekvenser har utretts inom artskyddsutredningen för kraftledningen (bilaga H). Utredningen identifierade arter som är regelbundet förekommande i området och som är så pass känsliga att det finns risk för förbud om individer eller deras livsmiljöer påverkas av kraftledningen, inklusive bygg- och driftskede. För dessa arter identifierades påverkansfaktorer som kan leda till att förbud utlöses av kraftledningen. Artskyddsutredningen beskriver påverkansfaktorer, bedömer risk för påverkan och förbud samt beskriver kumulativ påverkan. Följande underlag och inventeringar har legat till grund för bedömning på fågel:

- Uttag från Artportalen
- Naturvärdesinventeringar
- Fördjupade artinventering av fåglar
- Dialog med aktörer i området för kompletterande underlag om naturvärden och artförekomster samt för bedömning av kumulativ påverkan

Se fullständig genomgång av kunskapsunderlag i artskyddsutredningen, bilaga H.

5.6.1 Förutsättningar

Samtliga arter av vilda fåglar är fridlysta i Sverige, enligt 4 § artskyddsförordningen och det är förbjudet att avsiktligt störa dessa, särskilt under häckningstid, samt att förstöra artens fortplantningsområde eller viloplatser. Enligt den förändring i artskyddsförordningen som gjordes 2022 aktualiseras förbudet främst vid prövning av verksamheter som riskerar att hota en fågelarts bevarandestatus. I praktiken innebär det att i första hand rödlistade fågelarter, arter upptagna i EU:s fågeldirektiv bilaga 1 samt arter som minskat med minst 50% sedan 1980, kräver enskild bedömning vid prövning av verksamheter som tar deras habitat i anspråk (Naturvårdsverket, 2022).

Förhållandena inom området, i synnerhet Yxsjöområdet med dess relativt orörda områden bestående av äldre barrskogar, skog med ett stort inslag av lövträd, myrmarker, sumpskogar, stora och små sjöar samt små vattendrag, skapar förutsättningar för en rik fågelfauna. Inom framför allt Yxsjöområdet förekommer ett flertal röd- eller EU-listade skogslevande fågelarter. I närområdet av planerad ledning förekommer enligt artskyddsutredningen elva fågelarter, för vilka ny kraftledning skulle kunna påverka arten så att förbud skulle kunna utlösas enligt artskyddsförordningen. Av dessa är åtta arter upptagna i EU:s fågeldirektiv bilaga 1, fem är rödlistade och fyra har minskat med minst 50 % sedan 1980. Utöver dessa elva arter förekommer cirka 20 arter för vilka ny kraftledning skulle kunna påverka arten endast i sådan omfattning att det räcker med allmän hänsyn. Av dessa är två arter upptagna i EU:s fågeldirektiv bilaga 1, 17 är rödlistade och tolv har minskat med minst 50 % sedan 1980. För beskrivning av samtliga arter och dess förekomst inom området, se artskyddsutredningen bilaga H.

5.6.2 Hänsynsåtgärder

Relevanta åtgärder föreslås för att undvika och minska risk för förbud enligt artskyddskyddsförordningen. Åtgärderna framgår av 5.5.4 och beskrivs i artskyddsutredning bilaga H.

5.6.3 Konsekvensbedömning

Nedan följer sammanfattade bedömningar för fågel. För fullständig bedömning av påverkan på berörda fågelarter samt bedömning av risk för förbud, se artskyddsutredningen bilaga H.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18

2025-103778-0009

5.6.3.1 Byggskede

Planerad kraftledning påverkar livsmiljöer för berörda fågelarter genom biotopförlust, försämrad biotopkvalitet och ökad barriäreffekt när mark tas i anspråk för ny ledningsgata. Arbeten under byggskede med föreslagna skyddsåtgärder bedöms vara tillräckliga för att inte utlösa förbud.

Sammantagen bedömning

Med föreslagna skyddsåtgärder bedöms ingen risk för förbud föreligga.

5.6.3.2 Driftskede

I driftskedet kommer skogligt och tekniskt underhåll utföras, med föreslagna skyddsåtgärder bedöms ingen risk för förbud föreligga för dessa åtgärder.

När ledningen är byggd uppstår även risk att fåglar kolliderar med linorna, sannolikheten är dock låg att fåglar kolliderar med linorna. För en art innebär en kollision att populationen påverkas negativt. Risk för kollision minimeras med föreslagna skyddsåtgärder så som att linorna är samlade med befintlig ledning relativt högt upp, får fågelavvisare, ligger i kanten av känslig livsmiljö och inga arbeten utförs under känslig period.

Sammantagen bedömning

Sökande bedömer att redovisade skyddsåtgärder är tillräckliga för att undvika förbud för flertalet arter. För ett fåtal arter har risk för förbud minimerats.

5.7 Övriga arter

5.7.1 Metodik

Bedömning av påverkan och konsekvenser har utretts inom artskyddsutredningen för kraftledningen (bilaga H). Utredningen identifierade arter som är förekommande i området. För dessa arter identifierades påverkansfaktorer som kan leda till att förbud utlöses av kraftledningen. Artskyddsutredningen beskriver påverkansfaktorer, bedömer risk för påverkan och förbud samt beskriver kumulativ påverkan. En beskrivning av rödlistningskategorier kan läsas under 5.5.1 Metodik. Härefter kommer arternas eventuella rödlistningskategori förkortas enligt denna beskrivning. Följande underlag och inventeringar har legat till grund för bedömning på övriga arter:

- Uttag från Artportalen
- Naturvärdesinventeringar
- Dialog med aktörer i området för kompletterande underlag om naturvärden och artförekomster samt för bedömning av kumulativ påverkan

Se fullständig genomgång av kunskapsunderlag i artskyddsutredningen bilaga H.

5.7.2 Förutsättningar

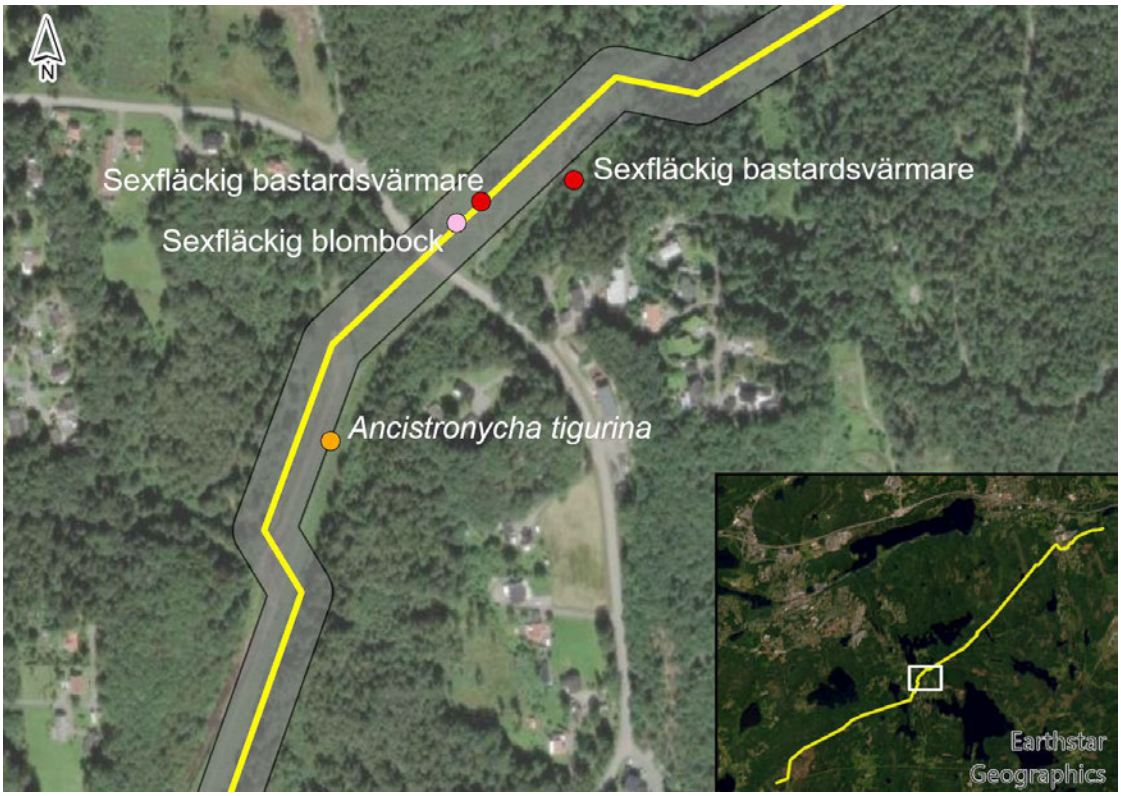
Inom området för planerad ledning förekommer flertalet skyddade arter, utöver fåglar. Samtliga fladdermöss-, grod- och kräldjursarter är fridlysta i Sverige, enligt 4a eller 6 § artskyddsförordningen och det är förbjudet att avsiktligt störa dessa, särskilt under parnings- och uppfödningsperioder, samt att förstöra artens fortplantningsområde eller viloplatser. Inom närområdet för planerad ledning förekommer fynd av sju fladdermusarter (varav två är rödlistade) och nio grod- eller kräldjursarter (alla LC, livskraftiga). Inom området förekommer lekmiljöer för groddjur och i landskapet i anslutning till planerad ledning bedöms det finnas kolonier (uppväxtmiljö) för fladdermöss och ledningsgatan utgör födosöksområde för vissa fladdermusarter.

Confidentiality: C2 - Internal

Det finns inga fynd av hasselmus i närområdet. För beskrivning av hasselmus, fladdermöss-, grod- och kräldjursarter och dess förekomst inom området, se artskyddsutredningen i bilaga H.

Inom tre av naturvärdesbiotoperna finns lummerväxterna lopplummer och revlummer som är fridlysta enligt 9 § artskyddsförordningen. Fynden kommer från NVI:n. Revlummer förekommer längs vattendraget i naturvärdesbiotop NV_05 och lopplummer i naturvärdesbiotoperna NV_18 och NV_22 som utgörs av barrblandskog respektive granskog.

Inom området för koncession finns även fynd av tre rödlistade insektsarter som riskerar att påverkas av planerad kraftledning, se fynd på karta i Figur 25 och bedömning av förekomst och påverkan i Tabell 8. Berörda arter är inte skyddade enligt artskyddsfördordningen, men eftersom de är rödlistade löper de risk för att dö ut (se mer avsnitt 5.5.1). Sexfläckig bastardsvärmare (NT) lever på öppna blomrika ängs- och hagmarker, vägrenar och skogskanter. Sexfläckig blombock (NT) och *Ancistronycha tigurina* (NT) är främst kopplade till ganska tät, lundartad skog med gamla ekar med nedfallna grövre gren- och stamdelar. *Ancistronycha tigurina* (NT) är även beroende av insprängda ängsfragment med blommande buskar och träd. Norr och söder om fynden finns lövskogsmiljöer med ek (NV_06 och NV_07) som kan ha viss lämplighet för arterna, se mer i avsnitt 5.5.3.

Figur 25. Fynd av de rödlistade arterna sexfläckig bastardsvärmare (röd punkt), sexfläckig blombock (rosa punkt) och Ancistroycha tigurina (orange punkt) vid Benareby mellan åren 2014-2024. Gul linje visar mitten av planerad ledning och grå polygon längs gul linje är område för koncession på 50 meter.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

Tabell 8. Rödlistade övriga arter (se beskrivning av rödlistning i avsnitt 5.5.1) som förekommer inom koncessionsområde för planerad ledning, samt en bedömning av förekomst, påverkan och skyddsåtgärder.

Artnamn	Rödlistad	Skydds-bestämmelser	Bedömd förekomst	Påverkan	Skyddsåtgärder	Påverkan på livsmiljö/status
Sexfläckig bastardsvärmare	NT	-	Fynd från 2018, 2019, 2020 från Artportalen (4 inrapporteringar) i befintlig ledningsgata samt vid ödetomt, båda platserna norr om Benarebyvägen	Breddning av befintlig skogsgata.	Generella skyddsåtgärder (G) Generella skyddsåtgärder vatten (V)	Kan gynnas av en utökad kraftledningsgata.
Sexfläckig blombock	NT	-	Fynd enligt yttrande från Natur-skyddsföreningen daterat 230815 (3 st) i befintlig ledningsgata norr om Benarebyvägen	Breddning av befintlig skogsgata.	Generella skyddsåtgärder (G) Generella skyddsåtgärder vatten (V)	Lämpliga livsmiljöer minskar, men försvinner inte.
Ancistronycha tigurina	NT	-	Fynd från 2018 från Artportalen (1 inrapportering) i befintlig ledningsgata söder om Benarebyvägen	Breddning av befintlig skogsgata.	Generella skyddsåtgärder (G) Generella skyddsåtgärder vatten (V)	Lämpliga livsmiljöer minskar, men försvinner inte.

5.7.3 Hänsyns- och skyddsåtgärder

Relevanta åtgärder föreslås för att undvika och minska risk för förbud enligt artskyddskyddsförordningen. Åtgärderna framgår av 5.7.2 och åtgärder för grod- och kräldjur samt fladdermöss beskrivs i artskyddsutredning bilaga H.

För identifierade rödlistade insektsarter framgår hänsynsåtgärder av Tabell 8, vilka är desamma som beskrivs i avsnitt 5.5.4 och redovisas i Tabell 7.

5.7.4 Konsekvensbedömning

Bedömning av påverkan på de tre insektsarterna görs i detta dokument. För fullständig genomgång av bedömning av påverkan på grod- och kräldjur och fladdermöss samt bedömning av risk för förbud, se artskyddsutredningen bilaga H.

5.7.4.1 Byggskede

Enligt artskyddsutredningen medför planerad kraftledning påverkan på livsmiljöer för skyddade arter (grod- och kräldjur samt fladdermöss) genom biotopförlust, försämrad biotopkvalitet och ökad barriäreffekt när mark tas i anspråk för breddning av ledningsgata. Ledningen bedöms inte utgöra något hinder för hasselmus eftersom inga fynd i närområdet har gjorts. Med föreslagna skyddsåtgärder i artskyddsutredningen bedöms det inte råda risk för att förbud enligt artskyddsförordningen utlöses.

Exemplar av revlummer och lopplummer har påträffats inom naturvärdesbiotoper, varav två kommer påverkas av planerad ledning. Viss påverkan av exemplar av arterna kan ske under byggskedet genom breddning av skogsgata. Om massor där arterna förekommer grävs upp kommer de läggas tillbaka igen. Vid vattendrag

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

sparas även lågt växande vegetation. Åtgärderna bedöms inte påverka arternas bevarandestatus och det bedöms inte föreligga risk för förbud.

De tre rödlistade insektsarterna har sitt utbredningsområde i södra Sverige, men kraven på livsmiljö skiljer arterna åt. För sexfläckig bastardsvärmare finns enstaka fynd lokalt och lämpliga livsmiljöer förekommer inte i någon större utsträckning längs planerad ledning, men den kan förekomma i skogskanter och dessa miljöer kommer bibehållas i och med planerade åtgärder. Konsekvenserna för arten bedöms som obetydliga.

För de två andra arterna finns enstaka fynd lokalt och kraven på livsmiljöer ser annorlunda ut då de främst förekommer i lundartade, fuktiga lövskogsmiljöer. Lövskogsmiljöer med ek förekommer söder och norr om fynden och kan utgöra livsmiljöer. En av dessa naturvärdesbiotoper kommer minska något i omfattning, vilket bedöms som negativt. Avverkning av träd under byggskedet är dock av liten omfattning och lämpliga livsmiljöer kommer finnas kvar i områdena som gränsar till ledningsgatan.

Sammantagen bedömning

Med föreslagna skyddsåtgärder i artskyddsutredningen bedöms det inte råda risk för att förbud enligt artskyddsförordningen utlöses.

Sammantaget bedöms rödlistade arter ha **måttligt värde** och **små negativa effekter** bedöms uppstå. **Konsekvenserna** bedöms sammantaget som **obetydliga till små negativa**.

5.7.4.2 Driftskede

I driftskedet kommer skogligt och tekniskt underhåll utföras, med föreslagna skyddsåtgärder bedöms ingen risk för förbud föreligga för dessa åtgärder.

Vid drift av planerad kraftledning sker röjning av skogsgata, för att hindra högre vegetation att växa upp. Detta innebär att kraftledningsgatan fortsatt hålls öppen, vilket kan vara positivt för sexfläckig bastardsvärmare och i viss mån sexfläckig blombock.

Sammantagen bedömning

Med föreslagna skyddsåtgärder i artskyddsutredningen bedöms det inte råda risk för att förbud enligt artskyddsförordningen utlöses.

Sammantaget bedöms rödlistade arter ha **måttligt värde** och under driftskedet bedöms **obetydliga effekter** uppstå. **Konsekvenserna** bedöms sammantaget som **obetydliga**.

5.8 Kulturmiljö

Kulturmiljö avser de spår i landskapet som har skapats av människan och som berättar om de historiska skeenden och processer som lett fram till dagens landskap. En kulturmiljö utgör en kontext som även kan innehålla föremål, ortsnamn eller traditioner som är knutna till platsen. Det kan gälla allt från enskilda objekt till stora landskapsavsnitt och tidsmässigt spänna över allt från förhistoriska lämningar till dagens bebyggelsemiljöer.

5.8.1 Förutsättningar

Benareby finns utpekat i Härryda kommuns kulturmiljöprogram och kulturmiljöområdets sydöstra hörn tangerar koncessionslinjen. Värdena i Benareby utgörs av en välbevarad tät bebyggelsemiljö vid den slingrande landsvägen utmed Yxsjön. De låga, beskurna träden som kantar vägen utgör här värdefulla inslag. Inga andra utpekade kulturmiljöer berörs av planerad ledning.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

Sökande har genom länsstyrelsen beställt och låtit utföra en arkeologisk utredning steg 1 enligt 2 kap. 11 § KML, för att bedöma hela ledningsföretagets eventuella påverkan på kända fornlämningar och för att fastställa förekomst av okända fornlämningar. Utredningen utfördes av Göta Arkeologi under 2024, utredningen finns i bilaga I.

Fornlämningsbilden i området kring ledningssträckan utgörs framför allt av lämningar från skogsbruk och jakt i form av kolningsgropar och fångstgropar. I närheten av Benareby finns ett antal förhistoriska boplatser samt några fyndplatser och nära Skalmered ligger en hällkista. Det finns också några gränsmärken, en kvarn och en plats med tradition. Kolningsgroparna, fångstgroparna och gränsmärkena är relaterade till de skogbevuxna utmarkerna medan övriga lämningar kan knytas till de historiska inägorna.

Vid utredningen framkom sju nya fornlämningar och två övriga kulturhistoriska lämningar. I Härryda kommun lokaliserades fem utredningsområden som kan innehålla fornlämningar, som ej är synliga ovan mark: Tre i Björröd och två i Benareby. Dessa områden är intressanta för vidare utredningsgrävning. En tidigare registrerad fornlämning kunde inte hittas och en konstaterades vara förstörd. De fornlämningar som ligger inom 25 meter på vardera sida av ledningen kan påverkas när skog avverkas för skogsgata. Samtliga fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar som kan påverkas av ledningen och tillhörande skogsgata redovisas i Tabell 9. Samtliga kulturhistoriska lämningar redovisas i kartbilaga C3.

Tabell 9. Fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar (ÖKL) inom 50 meter från planerad ledningssträckning.

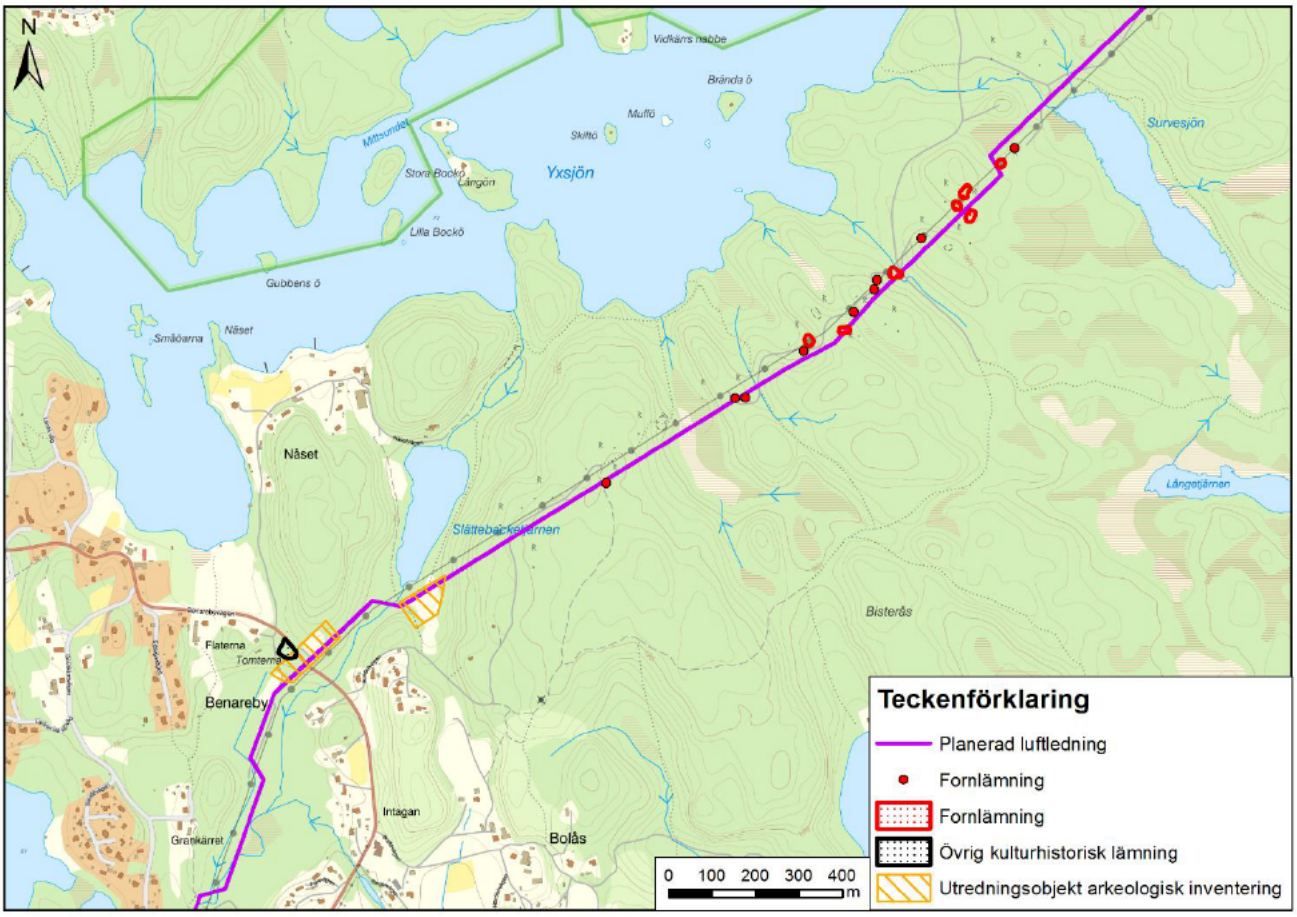
RAÄ NR/ID	FORNLÄMNING ELLER ÖKL	BESKRIVNING	AVSTÅND TILL LEDNING (CIRKA M)	KOMMUN
L1969:6658	ÖKL	Gränsmärke	30	Mölndal
L2024:4693	ÖKL	Brott/täkt	15	Mölndal
L2024:4690	ÖKL	Brott/täkt	Luftledning över området, stolpe i objektet	Mölndal
L2024:4824	Fornlämning	Område med kolningsgropar	20	Mölndal
L1960:8724	ÖKL	Gränsmärke	10	Mölndal
L1968:4282	ÖKL	Plats för kyrka enligt tradition	30	Mölndal
L2024:4689	Fornlämning	Kolningsanläggning	6	Härryda
L1959:1378	Fornlämning	Kolningsanläggning	3	Härryda
L1959:1377	Fornlämning	Kolningsanläggning	8	Härryda
L1959:1352	Fornlämning	Kolningsanläggning	17	Härryda
L1959:1040	Fornlämning	Kolningsanläggning	25	Härryda
L1959:1300	Fornlämning	Område med skogsbrukslämningar	20	Härryda
L1959:1384	Fornlämning	Kolningsanläggning	15	Härryda
L1959:1355	Fornlämning	Kolningsanläggning	15	Härryda
L1959:1308	Fornlämning	Kolningsanläggning	20	Härryda
L1959:1302	Fornlämning	Kolningsanläggning	25	Härryda
L1959:1303	Fornlämning	Område med skogsbrukslämningar	Ledning tangerar området	Härryda
L1959:1077	Fornlämning	Område med skogsbrukslämningar	Luftledning över området	Härryda
L1959:1041	Fornlämning	Område med skogsbrukslämningar	Luftledning över området	Härryda
L1959:1001	Fornlämning	Område med skogsbrukslämningar	10	Härryda

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

L1959:1305	Fornlämning	Område med skogsbrukslämningar	10	Härryda
L1959:999	Fornlämning	Område med skogsbrukslämningar	20	Härryda
YTA 1	-	Potentiell fornlämning	Luftledning över området, ev. stolpe i objektet	Härryda
YTA 2	-	Potentiell fornlämning	Luftledning över området, ev. stolpe i kanten av objektet	Härryda
YTA 3	-	Potentiell fornlämning	Markkabel korsar ytan	Härryda
YTA 4	-	Potentiell fornlämning	Markkabel korsar ytan	Härryda
YTA 5	-	Potentiell fornlämning	Markkabel korsar ytan	Härryda

Mellan Benareby och Survesjön finns ett stort antal fornlämningar, se Figur 26, som tillsammans kan utgöra en helhetsmiljö och ett sammanhang. Fornlämningarna är relativt otillgängligt belägna i det slutna skogslandskapet och generellt inte synliga i terrängen. Tillsammans med befintlig 400 kV ledning bedöms därmed upplevelsevärdena för kulturmiljön som obefintliga. Längs den norra sträckan mellan Survesjön och stationen i Skalmered finns ett fåtal övriga kulturhistoriska lämningar.

Figur 26. Kulturhistoriska lämningar mellan Benareby och Survesjön.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18

2025-103778-0009

Sammantagen värdebedömning

Längs en del av planerad ledning finns ett stort antal fornlämningar. Eftersom fornlämningar är skyddade enligt KML bedöms värdet för kulturmiljön som stort längs denna sträcka. De fem ytorna med potential till okända fornlämningar bedöms i detta skede ha måttligt värde. Övriga delar hyser endast få fornlämningar och värdet bedöms som litet. Eftersom kulturmiljön i området utgörs av kulturhistoriska lämningar som oftast inte är synliga ovan mark samt är svårtillgängliga bedöms upplevelsevärdena för kulturmiljön överlag vara obefintliga. Sammantaget bedöms kulturmiljön som helhet längs ledningen ha **måttligt värde**.

5.8.2 Hänsynsåtgärder

En arkeologisk utredning steg 1 har genomförts längs hela ledningen och underlaget därifrån kommer att ligga till grund vid detaljprojektering. Stolpplatser och tillfälliga markanspråk anpassas så att kända fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar undviks så långt det är möjligt. Om planerad ledning eller tillfälliga markanspråk trots allt kommer beröra kända fornlämningar eller de fem utredningsområdena kommer Sökande att gå vidare med en arkeologisk utredning steg 2. Detaljprojekteringen kommer därefter justeras i syfte att primärt parera avgränsade fornlämningar, men även övriga kulturhistoriska lämningar. Eventuella kulturhistoriska lämningar som berörs kan markeras i fält så att entreprenören kan undvika lämningarna.

Om ingrepp i fornlämning i slutändan krävs för ledningen eller tillfälliga markanspråk kommer tillstånd att sökas enligt 2 kap 12 § KML.

Vid fynd av tidigare ej kända lämningar kommer arbetena att avbrytas och kontakt tas med Länsstyrelsen i enlighet med 2 kap 10 § KML.

5.8.3 Konsekvensbedömning

5.8.3.1 Byggskede

Ledningen kommer att påverka kulturmiljön genom intrång och markanspråk, vilket bedöms ge upphov till små negativa effekter. Innan byggstart kommer den arkeologiska processen enligt KML vara slutförd, vilket innebär att inga fornlämningar finns inom de ytor som påverkas genom stolpplatser, markkabel eller tillfälliga markanspråk. Eventuellt bedöms kolningsgropar kunna lämnas kvar i processen och får hanteras genom exempelvis snitsling inför avverkning av skogsgata. Om någon fornlämning påträffas vid byggnationen kommer arbetet på platsen avbrytas och kontakt tas med länsstyrelsen. I och med detta och att den arkeologiska processen fullföljs bedöms effekterna i slutändan bli obetydliga.

Värden utpekade i Härryda kommuns kulturmiljöprogram påverkas inte av tillfälliga markanspråk.

Sammantagen bedömning av effekt och konsekvens

Med inarbetade hänsynsåtgärder bedöms **obetydliga effekter** uppstå. Sammanvägt med bedömt **måttligt värde** bedöms **obetydliga konsekvenser** för kulturmiljön uppstå.

5.8.3.2 Driftskede

Inför drift- och underhållsåtgärder som röjning eller underhåll av ledningen kommer hänsyn tas till eventuella kvarvarande fornlämningar inom ledningsgatan.

Värden utpekade i Härryda kommuns kulturmiljöprogram påverkas inte av drift och underhåll på planerad ledning.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

Sammantagen bedömning av effekt och konsekvens

Med inarbetade hänsynsåtgärder bedöms **obetydliga effekter** uppstå. Sammanvägt med bedömt **måttligt värde** bedöms **obetydliga konsekvenser** för kulturmiljön uppstå.

5.9 Landskapsbild och friluftsliv

Landskapsbild handlar om landskapets karaktär och hur vi upplever det visuellt. Landskapets värde är kopplat till dess form och innehåll, som tillsammans skapar gränser, landskaps- och stadsrum, landmärken och utblickar. I denna MKB beskrivs och bedöms även visuell påverkan för närboende under landskapsbild.

Friluftsliv är fritidsaktiviteter som sker utomhus och kan innebära fysisk aktivitet, men utgörs också av stillsamma möten med naturen som ger möjlighet till avkoppling och återhämtning. Det kan vara aktiviteter som motion, skogspromenader, jakt och fiske. Påverkan på friluftsliv utreds främst med avseende på tillgänglighet samt påverkan på kärnområden och upplevelsevärden.

5.9.1 Förutsättningar

Det finns inga landskapsbildsskyddsområden i närheten av planerad ledning.

Planerad ledning löper nästan uteslutande genom ett slutet skogslandskap i sprickdalsterräng, huvudsakligen parallellt med befintlig 400 kV ledning. Sprickdalsterrängen utgörs av höjder med kalt berg eller tunt jordtäcke samt främst morän, lera, torv eller våtmarker i sänkorna mellan bergkullarna. Landskapet är påverkat av befintlig 400 kV ledning. Enligt historiska flygfoton har det funnits en luftledning mellan Lindome och Björröd sedan åtminstone 1975 och bedöms därmed vara en del av landskapsbilden.

Mellan Björröd och stationen i Skalmered planeras ledningen ensam i ny skogsgata längs en cirka 900 meter lång sträcka. Längs denna sträcka är således luftledning inte ett befintligt inslag i landskapsbilden och här bedöms känsligheten för ny luftledning som större, även om det tidigare gått en mindre luftledning på kortare del av sträckan.

Det finns få visuella kvaliteter för upplevelsen av landskapet i form av siktlinjer och utblickar, som utöver ledningsgatan främst utgörs av befintliga vägar. I Benareby kommer ledningen tillsammans med befintlig 400 kV ledning att korsa Gravsjön och Benarebyvägen. Värdet vad gäller områdets landskapsbild längs hela sträckan bedöms som litet.

I Mölndals stads gällande översiktsplan finns inga utpekade värden för friluftslivet som berörs av ledningen. Endast områden med markanvändning ”Natur och landsbygd” berörs. I Härryda kommuns översiktsplan finns heller inga utpekade värden för friluftslivet som berörs. Förutom framtida utbyggnadsområden berörs endast områden med ”Värdefull natur” enligt naturvårdsplanen och ”Övrig mark, huvudsakligen skogsbruk”. Inga särskilda upplevelsevärden finns utpekade.

Skogsområdena som planerad ledning löper genom har skiftande förutsättningar för friluftsliv. Det finns inga utpekade friluftsvärden på regional eller nationell nivå. Berörda skogsområden är i stor utsträckning opåverkade och ligger samtidigt nära tätorter. Skogsområdena är dock relativt otillgängliga. Värdet för närrekreation bedöms som litet till måttligt.

Sammantagen värdebedömning

Landskapsbild och friluftsliv bedöms sammantaget ha **litet värde**.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

5.9.2 Hänsynsåtgärder

Genom att planera ledningen parallellt med den befintliga minimeras den visuella påverkan så långt som det är möjligt, givet andra planeringsförutsättningar och miljöaspekter. Utöver detta föreslås inga hänsynsåtgärder.

5.9.3 Konsekvensbedömning

5.9.3.1 Byggskede

Under byggskedet kan upplevelsevärdet för friluftslivet i området tillfälligt påverkas av buller och begränsningar i framkomlighet.

Under byggskedet uppstår tillfällig lokal påverkan i landskapet. Det handlar om transportvägar, körvägar i ledningsgatan, tillfälliga upplag och uppställningsplatser för maskiner och material. Innan rester från avverkning och röjning tas bort kan dessa medföra tillfälliga hinder i framkomlighet längs stigar. Det kommer att uppstå buller i viss utsträckning, liksom vibrationer och luftföroreningar i form av avgaser från arbetsmaskiner och fordon som används, vilket även kan påverka närboende tillfälligt under byggskedet. Merparten av ledningen planeras i sluten skog och även byggarbetena kommer att döljas av skog. Påverkan på landskapsbilden under byggfasen bedöms bli liten negativ för hela sträckan.

Sammantagen bedömning effekt och konsekvens

Små negativa effekter sammanvägt med **litet värde** bedöms medföra **små negativa konsekvenser** för landskapsbild och friluftsliv uppstå.

5.9.3.2 Driftskede

Planerad ledning kommer tillsammans med befintlig 400 kV ledning att vara synlig på vissa platser, främst vid Benareby och Björröd. Luftledning bedöms generellt vara ett integrerat element i landskapet, men den visuella påverkan blir större med två ledningar jämfört med en ledning.

I Benareby kommer ledningen tillsammans med befintlig 400 kV ledning att korsa Gravsjön och Benarebyvägen. Vid dessa två korsningar finns möjlighet till siktlinjer eller utblickar och för närboende kan ledningen vara synlig. Genom Benareby planeras ledningen längs en skogbevuxen bergsänka i terrängen, vilket utifrån sett döljer ledningens passage genom Benareby.

Från Björröd kan ledningen tillsammans med befintlig 400 kV ledning komma att synas på ca 130–150 meters håll för de närmaste bostäderna, oavsett stolptyp. Kabeländstolparna kan bli synliga i någon utsträckning för närboende. Möjligtvis kommer ledningen kunna skönjas från de mer höglänta delarna av väg 542. Planerad ledning går ensam i ny sträckning genom skogsmark mellan Björröd och stationen i Skalmered. Där medför den ett nytt inslag i landskapet och det uppstår en förändring som i viss utsträckning påverkar områdets karaktär och struktur. Skogen där har nyligen avverkats och är relativt gles, vilket gör att ledningen kan bli synlig från närliggande bostadshus. På sikt kommer skogen växa upp och dölja ledningen mer. I östra Björröd bedöms detta lokalt medföra små till måttliga negativa effekter för de boendes upplevelse av landskapet.

Planerad ledning innebär inget tillkommande hinder för framkomlighet inom friluftslivet. Friluftslivet kan påverkas negativt genom att upplevelsevärdet försämras, men kan även påverkas positivt då röjningen av skogsgatan kan öka tillgängligheten. Sammantaget bedöms obetydliga negativa effekter uppstå.

Sammantagen bedömning av effekt och konsekvens

Obetydliga negativa effekter sammanvägt med **litet värde** bedöms **obetydliga negativa konsekvenser**.

Confidentiality: C2 - Internal

5.10 Boendemiljö och hälsa

Visuell påverkan för närboende hanteras i avsnitt 5.9.

5.10.1 Elektriska och magnetiska fält

Elektromagnetiska fält används som ett samlingsnamn för elektriska och magnetiska fält. Dessa fält uppkommer tex. vid generering, överföring och användning av el. Fälten finns överallt i vår miljö, både ute i samhället och i våra hem, och härstammar bland annat från kraftledningar och elapparater.

För kraftledningar är det spänningsskillnaden mellan fasledare och mark som ger upphov till det elektriska fältet kring ledningen. Det elektriska fältet brukar mätas i enheten kilovolt per meter (kV/m). Elektriska fält av någon storlek finns praktiskt taget bara kring högspänningsanläggningar. Fältet avskärmas lätt av till exempel växter och byggnadsmaterial. Av det skälet fås i princip inget elektriskt fält inomhus härstammande från elanläggningar utanför huset. Det elektriska fältet anses därför inte vara relevant att redovisa och diskutera i denna MKB.

Magnetiska fält mäts i enheten mikrotesla (µT). Fälten alstras av den ström som flyter i ledningen och varierar med strömmens variation. Den resulterande fältstyrkan beror förutom på strömmens storlek även på ledningarnas inbördes placering och avståndet emellan dem. Magnetfältet avtar normalt med kvadraten på avståndet till ledningen men avskärmas inte av normala byggnadsmaterial. I hus nära kraftledningar är mot den bakgrunden ofta magnetfälten högre än vad som är vanligt i övrigt.

Människan är anpassad till att leva med jordens magnetfält, vilket är ett statiskt fält dvs det varierar inte över tiden. De magnetfält som skapas kring elektriska anläggningar avsedda för växelström alstrar däremot ett fält som varierar med samma frekvens som strömmen. Så vitt man vet påverkas inte människan av statiska fält i nivå med jordens. Däremot skapar ett varierande magnetfält svaga elektriska strömmar i kroppen.

I Sverige är det Strålsäkerhetsmyndigheten, som är ansvarig myndighet för dessa frågor. På deras hemsida finns bland annat deras allmänna råd om begränsning av allmänhetens exponering för elektromagnetiska fält (EMF), www.stralsakerhetsmyndigheten.se

Trots mångårig forskning runt om i världen finns ännu inga säkra, entydiga resultat som visar om växlande magnetfält påverkar oss människor negativt. Mot bakgrund av detta bedöms inte EMF ha betydande miljöeffekt.

Det vetenskapliga underlaget anses fortfarande inte tillräckligt gediget för att man ska kunna sätta ett gränsvärde. I stället har fem myndigheter – Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Socialstyrelsen och Strålsäkerhetsmyndigheten - tagit fram en vägledning för beslutsfattare som rekommenderar följande:

- Sträva efter att utforma eller placera nya kraftledningar och andra elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas.
- Undvika att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält.
- Sträva efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer.

Vattenfall Eldistribution skall i sitt agerande följa denna av myndigheterna formulerade försiktighetsprincip.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

5.10.2 Förutsättningar

Bostäder, grundskolor och förskolor bedöms ha högt värde/känslighet eftersom det är platser där barn och vuxna stadigvarande vistas. Ledningen sträcker sig mestadels genom obebyggd skogsmark. Samlad bebyggelse finns främst i Benareby och Björröd. I övriga delar är det enskilda bostadshus och gårdar som ligger i närheten av planerad ledning. Boendemiljö och hälsa bedöms ha ett stort värde för den enskilde.

Genom Björröd går ledningen som markkabel. Inom fastigheten Björröd 1:210 ligger idag ett ridhus vid Alberts väg. Gällande detaljplan P2022/1 håller på att genomföras, vilket innebär att ridhuset inte kommer finnas kvar och istället planeras bostäder, skola och äldreboende byggas på sikt.

Det finns inga bostäder i Mölndals stad inom 100 meter från planerad ledning. I Härryda kommun finns fem bostadshus inom 100 meter från planerad luftledning och tre hus inom 50 meter från planerad markkabel.

5.10.3 Hänsynsåtgärder

Samordning och planering av markkabeln har utförts med Härryda kommun och aktörerna för planerade bostäder inom detaljplanen P2022/1.

Planeringsförutsättningen för boendemiljö och magnetiska fält har varit att ledningen inte ska ge upphov till magnetiska fält över 0,4 µT där människor vistas stadigvarande. Detta är inget gränsvärde, men har återkommande använts utifrån försiktighetsprincipen och tillgängligt forskningsunderlag.

5.10.4 Konsekvensbedömning

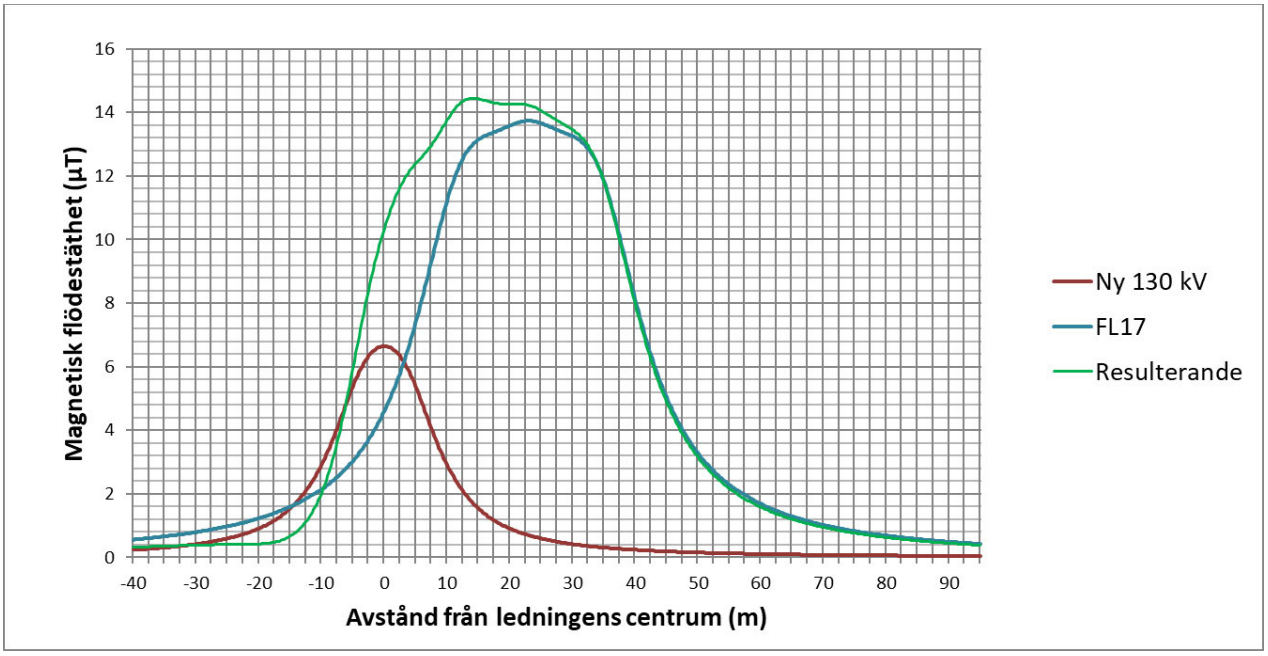
Planerad ledning kommer uppföras på sådant avstånd från bostäder att den inte ger upphov till några förhöjda magnetfältsvärden. Sökande har löpande haft dialog och samordning med aktörerna som ska genomföra detaljplanen P2022/1, så att markkabeln planeras i linje med gällande försiktighetsprincip. Markkabeln planeras nedläggas i Alberts väg eller dess trottoar.

EMF-beräkningar har gjorts för att beräkna den magnetiska flödestätheten som planerad ledning ger upphov till. Där luftledningen löper parallellt med befintlig 400 kV ledning samverkar magnetfälten från de två ledningarna och resulterande magnetisk flödestäthet har använts vid planering av ledningen.

I Figur 27 redovisas EMF-beräkning för sträckan mellan stationen i Lindome och Benareby. Längs denna sträcka finns bostäder söder om befintlig 400 kV ledning, mer än 100 meter från planerad ledning.

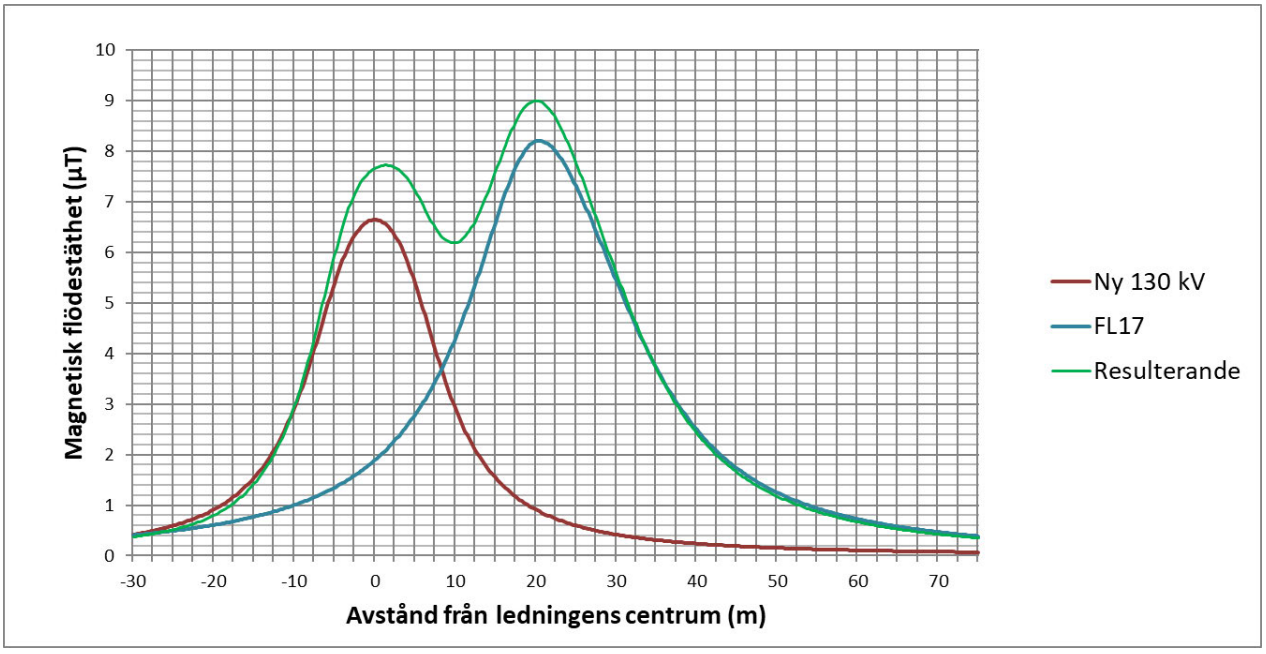
Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

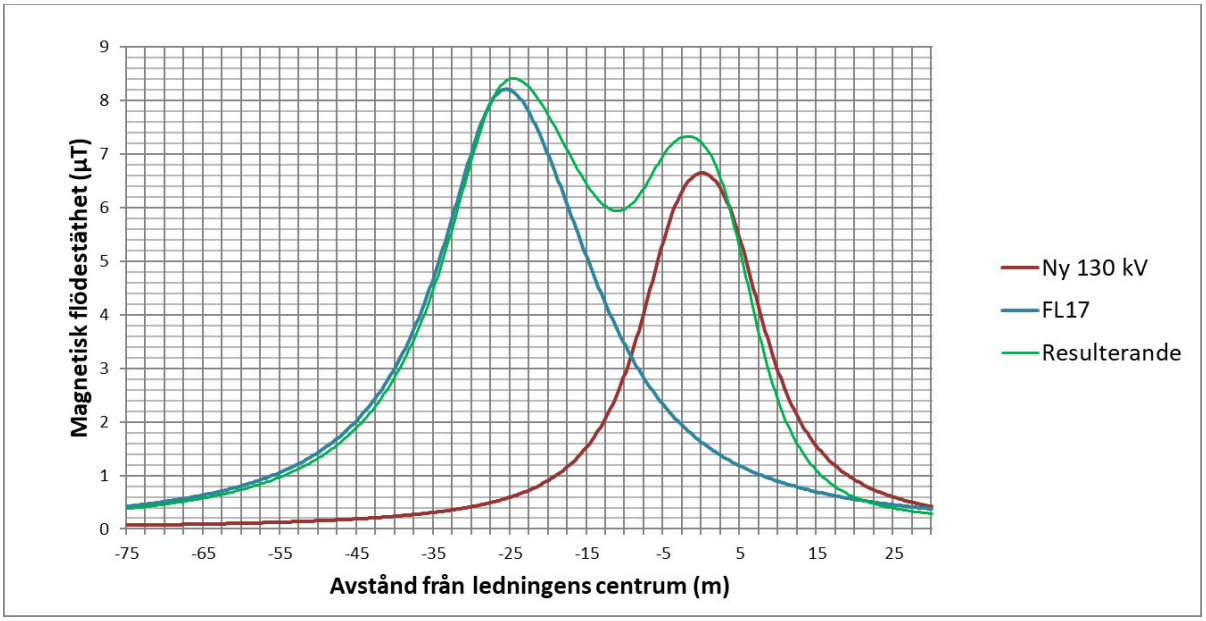
Figur 27. Magnetisk flödestäthet för planerad 130 kV luftledning, befintlig 400 kV ledning (FL17) samt resulterande flödestäthet för sträckan mellan stationen i Lindome och Benareby. Planerad ledning går nordväst om befintlig 400 kV ledning.

Genom Benareby byter ledningen sida av befintlig 400 kV ledning ett antal gånger, EMF-beräkningar redovisas i Figur 28 och Figur 29. 30 meter från ledningen uppnås 0,4 µT. Närmaste hus i Benareby ligger cirka 63 meter från planerad ledning.

Figur 28. Magnetisk flödestäthet för planerad 130 kV ledning, befintlig 400 kV ledning (benämnd FL17) samt resulterande flödestäthet genom Benareby. 130 kV ledning nordväst om befintlig 400 kV ledning.

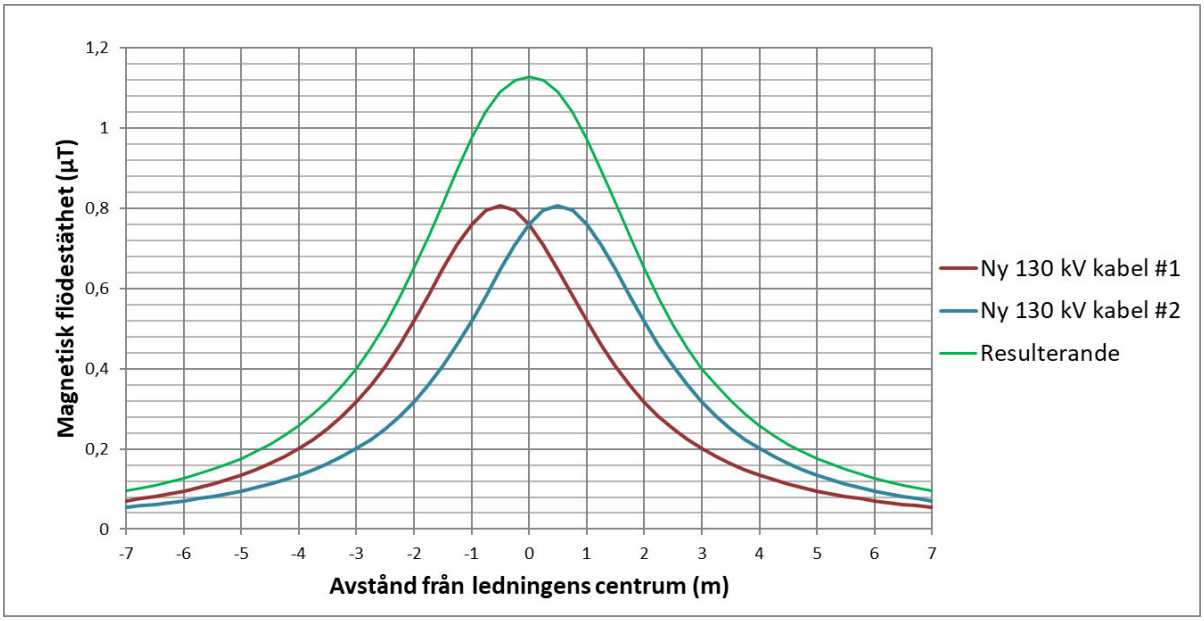
Confidentiality: C2 - Internal

Figur 29. Magnetisk flödestäthet för planerad 130 kV ledning, befintlig 400 kV ledning (FL17) samt resulterande flödestäthet genom Benareby. 130 kV ledning sydöst om befintlig 400 kV ledning.

Från strax norr om Benareby till Björröd ligger inga bostäder inom 100 meter från ledningen och därför redovisas inga EMF-beräkningar för denna sträcka.

För markkabeln genom Björröd har hänsyn tagits både till befintlig och planerad bebyggelse vid Alberts väg. I Figur 30 redovisas EMF-beräkning och cirka 3 meter från markkabeln uppnås 0,4 µT. Närmaste befintliga bostadshus i Björröd ligger cirka 28 meter från markkabeln. Inom detaljplan P2022/14 planeras den närmaste byggnaden 4 meter från markkabeln.

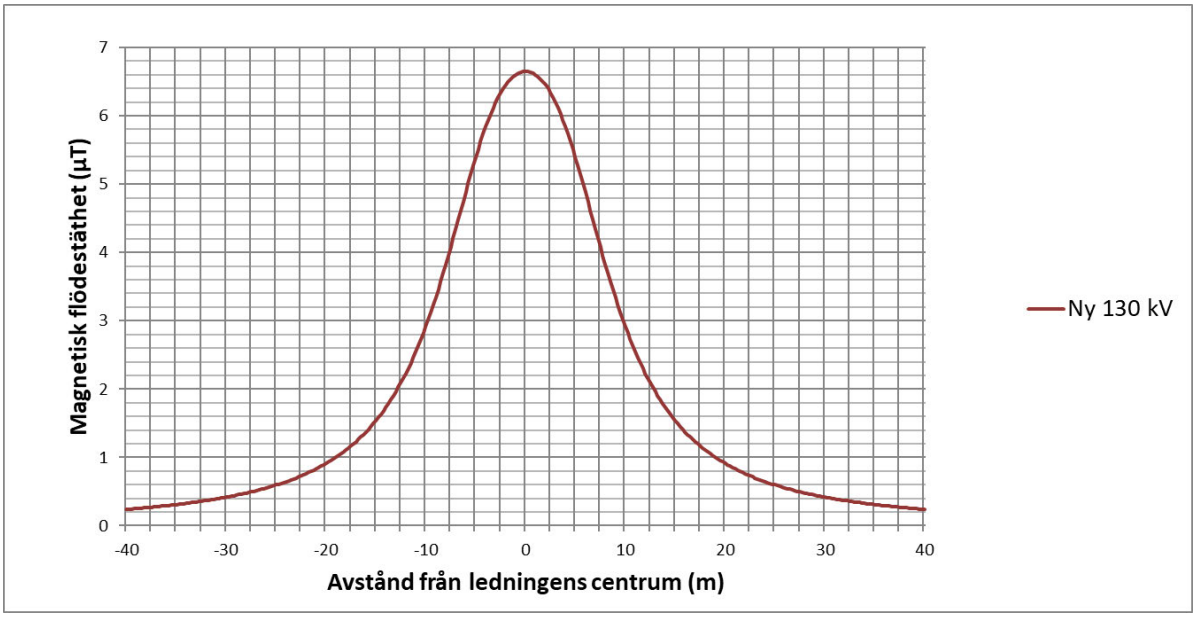

Figur 30. Magnetisk flödestäthet för planerad 130 kV markkabel bestående av två kabelförband och resulterande flödestäthet.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

Den sista sträckan mellan Björröd och stationen i Skalmered planeras luftledning ensam i ny skogsgata. 35 meter i båda riktningarna från ledningen uppgår beräknad magnetisk flödestäthet till 0,4 µT, se Figur 31. På denna sträcka finns inga bostadshus närmare än 100 meter från planerad luftledning.

Figur 31. Magnetisk flödestäthet för ny 130 kV ledning från Björröd till station i Skalmered.

Utifrån detta kan konstateras att magnetfält från den planerade ledningen ligger under årsmedelvärdet 0,4 µT vid befintliga bostadshus och planerade byggnader vid Alberts väg i Björröd. Inga avsteg mot planeringsförutsättningen har gjorts, d.v.s. varken luftledning eller markkabel beräknas ge upphov till magnetiska fält över 0,4 µT där människor vistas stadigvarande. Effekterna bedöms därmed bli obetydliga.

Sammantagen bedömning av effekt och konsekvens

Högt värde sammanvägt med **obetydliga effekter** medför **obetydliga konsekvenser**.

5.11 Kumulativa effekter

Kumulativa effekter innebär att effekter från flera källor kan samverka och bidra till en ökad eller minskad miljöeffekt. Kumulativa effekter behöver ingå som en del i bedömning av miljöeffekter för en planerad verksamhet. Utifrån miljöbalken med tillhörande regler innebär det miljöeffekter som förväntas uppstå tillsammans med andra verksamheter som bedrivs, som har fått ett tillstånd eller som har anmälts och får påbörja sin verksamhet.

Sökande tar nedan upp pågående verksamheter som bedrivs, planerad verksamhet med tillstånd/beslut och anmäld verksamheter som får påbörjas. Utöver detta tas ett riksintresse för ny järnväg och tätortsutbyggnad upp, vilka är verksamheter i planeringsstadiet.

Befintlig 400 kV ledning

Svenska Kraftnäts befintliga 400 kV ledning längs sträckan Lindome-Björröd sträcker sig genom Yxsjö-området och utgör ett befintligt markaspråk. Där Sökandes ledning planeras gå parallellt med Svenska

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

Kraftnäts ledning kommer befintlig ledningsgata behöver breddas för att ge plats för båda ledningarna. Breddningen i sig bidrar med en kumulativ effekt i form av ytterligare barriär- och kanteffekt då större delen av ledningen planeras i skogsmark. Breddningen söder om Benareby-Lindome ger mindre påverkan eftersom det endast finns få naturvärden med bedömt lägre värden än norr om Benareby. Genom att samla kraftledningsinfrastruktur kan det totala markintrånget minskas och tidigare orörda områden nyttjas i mindre utsträckning, vilket mildrar effekterna.

Landskapsbildens värde i området bedöms för hela sträckan som litet, likaså sammantaget för friluftslivet. Då området längs planerad ledning redan är präglat av befintlig luftledning bedöms den kumulativa effekten av de båda ledningarna liten ur ett landskapsperspektiv samt för friluftslivet.

Skogsbruk
Inom Yxsjö-området pågår skogsbruk, där två större skiften ägs av Härryda kommun, vilka överlappar Yxsjö-området till stor del. Mellan skiftena finns ett mindre, smalt skifte med annan markägare. På skiftena finns även Svenska Kraftnäts 400 kV ledning.

Skogsbruket påverkar skogliga naturvärdesobjekt och livsmiljöer för skyddade arter längs del av planerad ledning. Påverkan från skogsbruket bedöms ske i form av biotopförlust, barriäreffekter och försämrad biotopkvalitet, vilket kan leda till negativa effekter för skyddade arter. Samma typ av påverkan kan ske från planerad kraftledning, men i mycket mindre omfattning, där påverkan kommer uppstå i byggskedet vid avverkning och i driftskedet vid underhållsarbeten. Den huvudsakliga påverkan på naturmiljö och skyddade arter kommer att uppstå från skogsbruket med ett visst bidrag av påverkan från kraftledningen. En alternativ sträckning av ny planerad kraftledning valdes för att minimera påverkan på naturmiljön och skyddade arter, detta kommer också att minimera bidraget av kumulativ effekt från kraftledningen.

Ett nytt statligt naturreservat planeras söder om Yxsjön, avgränsning och markfrågan är klar. Det nya naturreservatet innefattar värdefull skog, delar av Yxsjöns strandlinje samt Yxsjöbäcken och syftar bland annat till att åtgärda dämmet vid Yxsjöns utlopp för att gynna rödlistade arter. Naturreservatets skydd utgör en mindre andel av skogen i Yxsjö-området, men kan ge en positiv effekt genom att hindra framtida biotopförlust för vissa arter inom detta mindre område. Effekterna på de arter som påverkas mest negativt av skogsbruk, ny järnväg och befintlig kraftledning mildras dock inte av effekten som naturreservatet ger.

Batterilager
Ett batterilager har lämnats bygglov. Batterilagret planeras nära ny planerad station i Skalmered och intill planerad kraftledning. I det fall byggnation av batterilager, ny kraftledning och ny station sammanfaller kan det uppstå en samlad påverkan, i form av byggtrafik och byggbuller. Eftersom batterilagret har fått bygglov beviljat kommer byggnation sannolikt ske innan planerad ledning har fått koncession och kan börja byggas, därför bedöms adderade effekter osannolikt. Planerad station i Skalmered får börja byggas först när koncession har erhållits och det bedöms därmed osannolikt att byggnation av batterilagret skulle sammanfalla med stationen. Inga kumulativa effekter bedöms uppstå i driftskede för de båda verksamheterna.

Landvetter flygplats
Landvetter flygplats innehar tillstånd enligt miljöbalken. Mellan ny planerad kraftledning och flygplatsen bedöms inga kumulativa effekter uppstå. Bedömningen utgår från det relativt långa avståndet mellan verksamheterna, samtidigt som respektive verksamhet inte påverkar så att en kumulativ effekt uppstår, varken under bygg- eller driftskede.

Confidentiality: C2 - Internal

Riksintresse kommunikation ny järnväg Göteborg-Borås samt tätortsutbyggnad
Trafikverket planerar för ny järnväg mellan Göteborg och Borås och en ansökan om tillåtlighet är inlämnad till regeringen. Sökande tar upp planerad järnväg under kumulativa effekter då det är ett riksintresse och ett viktigt samhällsintresse under planering. Tätortsutbyggnad planeras av Härryda kommun. Med anledning av lokalisering både vad det gäller ny järnväg och tätortsutbyggnad bedöms kumulativa effekter kunna uppstå för skyddade arter.

5.12 Strandskydd och generella biotopskydd

Byggande av en starkströmsledning enligt en nätkoncession för linje undantas förbuden enligt generellt biotopskydd samt strandskydd med anledning av ändringar i 7 kap. 11 a § och 16 § miljöbalken.

Inga generella biotopskydd har identifierats vid utförda NVI:er. Det finns ett antal ytvatten som omfattas av strandskydd och berörs av planerad ledning. Byggande av planerad ledning undantas strandskyddsbestämmelserna. Arbeten och åtgärder vid ytvatten hanteras enligt de hänsynsåtgärder vid vatten som anges under 5.5.4 och vid behov kommer arbetena anmälas eller tillstånd sökas.

6 SAMLAD BEDÖMNING

En kraftledning medför påverkan på omgivande miljö inom och i anslutning till etableringsområdet. De konsekvenser som sökt ledning ger upphov till är i stor utsträckning beroende av de lokala förutsättningarna. I Tabell 10 redovisas en sammanfattning av genomförda konsekvensbedömningar för respektive aspekter för sökt ledning.

Tabell 10. Sammanställning av bedömda konsekvenser och risker för människors hälsa och miljö under bygg- och driftskede i jämförelse med nollalternativ. För den nya ledningen redovisas bygg- och driftskede inom parentes och ska utläsas som (bygg)/(drift). För fågel bedöms ingen konsekvens utan risk för förbud enligt artskyddsförordningen och avsaknad av färg/gradering är avsiktlig. För bedömningsgrunder se Tabell 1.

Aspekt	Ny ledning	Noll-alternativ	Sammanfattning
Miljömål	(0)	(0)	Planerad ledning bedöms inte motverka möjligheterna att uppnå miljömålen. Nollalternativet innebär att aktuell ledning inte byggs i sökt sträckning och utförande och därmed uppstår ingen påverkan.
Miljökvalitets-normer	(0)	(0)	Sammantaget bedöms den planerade ledningen inte påverka fastställda miljökvalitetsnormer. Nollalternativet innebär att aktuell ledning inte byggs i sökt sträckning och utförande och därmed uppstår ingen påverkan.
Markanvändning, infrastruktur och planer	(-)/(0)	(0)	Under byggskedet bedöms konsekvenserna sammantaget bli små negativa med inarbetande hänsynsåtgärder, men kan lokalt bli måttliga negativa. Ledningens konsekvenser bedöms bli obetydliga under driftskedet. Nollalternativet innebär att aktuell ledning inte byggs i sökt sträckning och utförande och därmed uppstår ingen påverkan.
Naturmiljö	(- -)/(0)	(0)	Med inarbetande hänsynsåtgärder bedöms ledningens konsekvenser sammantaget bli måttliga negativa under byggskedet och obetydliga under driftskedet.

Confidentiality: C2 - Internal

2025-12-18
2025-103778-0009

			Nollalternativet innebär att aktuell ledning inte byggs i sökt sträckning och utförande och därmed uppstår ingen påverkan.
Fågel			Med föreslagna skyddsåtgärder bedöms ingen risk för förbud föreligga under byggskedet. I driftskedet bedömer Sökande att redovisade skyddsåtgärder är tillräckliga för att undvika förbud för flertalet arter. För ett fåtal arter har risk för förbud minimerats. Nollalternativet innebär att aktuell ledning inte byggs i sökt sträckning och utförande och därmed uppstår ingen påverkan.
Övriga arter	(-)/(0)	(0)	För övriga skyddade arter bedöms ingen risk för förbud föreligga enligt artskyddsförordningen med inarbetade skyddsåtgärder. Under byggskedet bedöms konsekvenserna för rödlistade arter med inarbetande skyddsåtgärder sammantaget bli obetydliga till små negativa. Under driftskedet bedöms konsekvenserna bli obetydliga. Nollalternativet innebär att aktuell ledning inte byggs i sökt sträckning och utförande och därmed uppstår ingen påverkan.
Kulturmiljö	(0)	(0)	Med inarbetande hänsynsåtgärder bedöms ledningens konsekvenser bli obetydliga under bygg- och driftskede. Nollalternativet innebär att aktuell ledning inte byggs i sökt sträckning och utförande och därmed uppstår ingen påverkan.
Landskapsbild och friluftsliv	(-)/(0)	(0)	Med inarbetande hänsynsåtgärder bedöms ledningens konsekvenser bli små negativa under byggskedet och obetydliga under driftskedet. Nollalternativet innebär att aktuell ledning inte byggs i sökt sträckning och utförande och därmed uppstår ingen påverkan.
Boendemiljö och hälsa	(0)	(0)	Med inarbetande hänsynsåtgärder bedöms ledningens konsekvenser bli obetydliga under bygg- och driftskede. Nollalternativet innebär att aktuell ledning inte byggs i sökt sträckning och utförande och därmed uppstår ingen påverkan.

Ledningen möjliggör en förstärkning av regionnätet i området och ökar matningskapaciteten till Härryda kommun, vilket behövs för att få ett mer robust elsystem i dagsläget och möjliggör även kommunens framtida planer. Projektet påverkar klimatet indirekt, det vill säga det bidrar i sig inte till någon märkbar förbättring av klimatet. Genom att projektet bidrar till pågående elektrifiering blir ledningen dock en del i omställningen till ett mer klimatneutralt samhälle.

Sökande har gjort en vägning i enlighet med miljöbalkens bestämmelser och även gjort bedömningar gentemot de skyddsvärden som identifierats och beskrivits, framför allt bebyggelse, infrastruktur, skyddade arter och naturmiljö. I området finns ett stort antal motstående intressen som antingen har stora värden, formella skydd, är samhällskritiska och/eller av stort allmänintresse. Sökande har genom samrådsprocessen fört dialog med myndigheter och verksamhetsutövare som berörs och justerat ledningen så att dess sträckning och utformning kan accepteras. Sökande har utrett planerad ledning i förhållande till arter som är skyddade genom artskyddsförordningen och justerat sträckning, utformning och utförande både vid bygg- och driftskede.

Confidentiality: C2 - Internal

Vattenfall Eldistribution kommer att inarbeta planerade hänsynsåtgärder i förfrågningsunderlaget inför upphandlingen av entreprenör för byggande av ledningen. Åtgärderna kommer även att följas upp vid kommande byggmöten med entreprenören för att säkerställa att dessa vidtas och efterlevs.

Sammantaget bedömer Vattenfall Eldistribution att den sökta ledningen vad gäller omgivningspåverkan, funktion och drift samt leveranssäkerhet gör att det är lämpligt att bygga en ledning i enlighet med sökt sträckning och utförande, se Figur 1.

2025-12-18
2025-103778-0009

Confidentiality: C2 - Internal

7 REFERENSER

Hellenberg, J., Johansson, C., 2014: Inventering av tjäderlekplatser i Härryda, Mölndal och Partille kommuner 2011-2014. Göteborgs Ornitologiska Förening.

Härryda kommun, 2012: Översiktsplan för Härryda kommun, ÖP 2012. harryda.se/download/18.7cb052ad182e93dee7e137b/1661940107838/HELA ÖP2012_antagen_av_KF_120618_slutgiltig_version_till_tryck_121108_Lägre_upplösning.pdf

Härryda kommun, 2012: Naturvårdsplan. harryda.se/download/18.7cb052ad182e93dee7e64fe/1662539345429/Naturvardsplan_antagen_av_KF_120709_reviderad_121207.pdf

Härryda kommuns digitala detaljplanekarta: https://gisweb.harryda.se/portal/apps/webappviewer/index.html?id=4dcebf038c834ed5b8ff747601b49145.

Mattsson, J. Edvardsson, E., 2018: Naturvärdesinventering vid Landvetter södra, Härryda kommun. Calluna AB på uppdrag av Härryda kommun.

Mölndals stads gällande översiktsplan: https://karta.molndal.se/spatialmap?&profile=op

Naturvårdsverket, kartverktyget Skyddad natur: https://skyddadnatur.naturvardsverket.se. Information hämtad 2025-04-10.

Nolbrant, P., 2015: Yxsjöområdet. Miljövärden i ett landskapsperspektiv - exploateringar, konflikter och lösningar. BioDivers Naturvårdskonsult på uppdrag av Naturskyddsföreningen Härryda och Göteborgs Ornitologiska Förening.

Riksantikvarieämbetet, digitalt underlagsmaterial: https://app.raa.se/open/fornsok/. Information hämtad 2024-04-24.

SGU, brunnsarkiv: https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-brunnar.html. Information hämtad 2025-04-24.

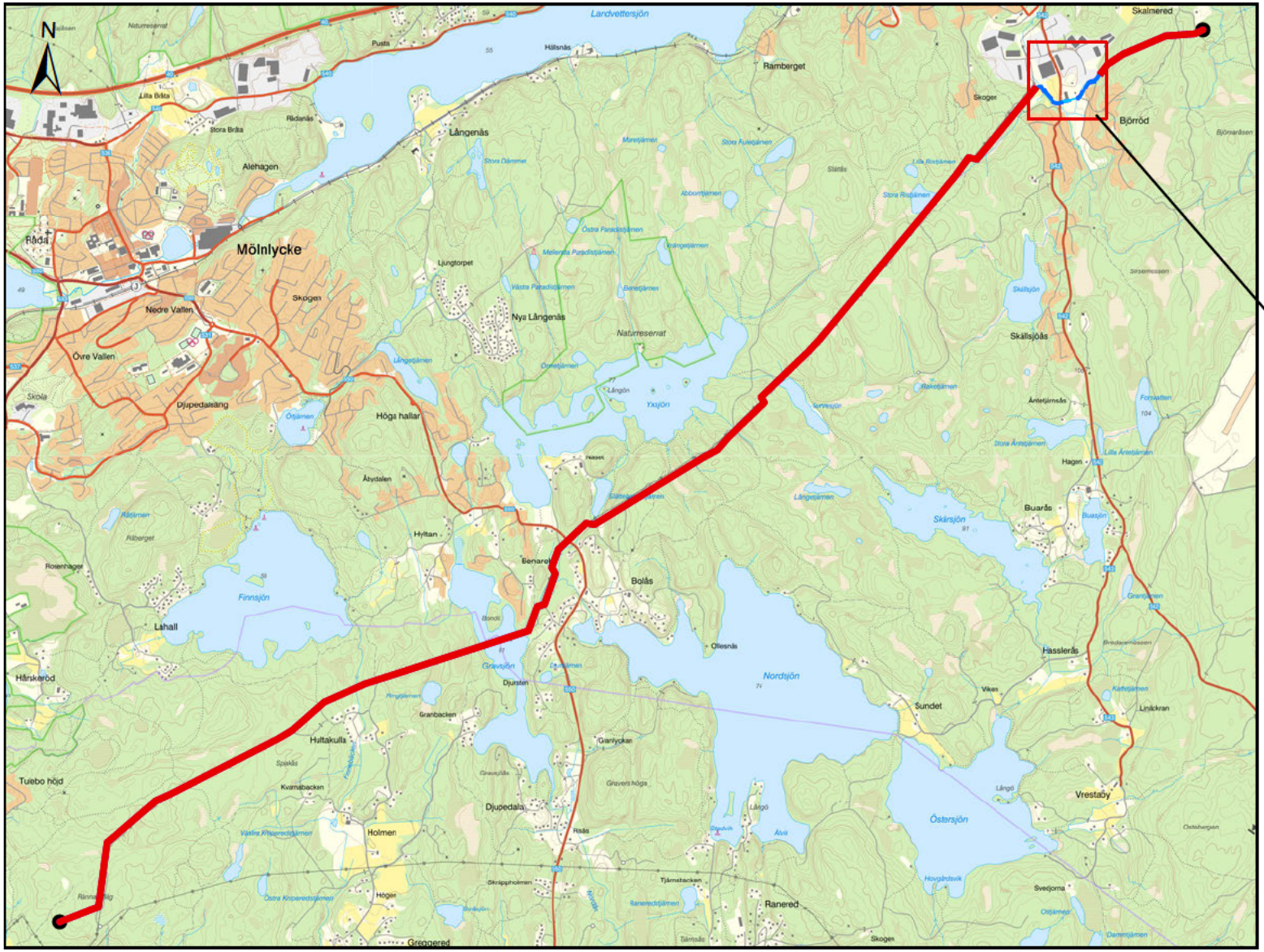
SGU, kartvisare jordarter: https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html. Information hämtad 2025-05-20.

Svedholm, J., Elg, S., Börjesson, E., 2021: PM Naturvärdesinventering översikt, bilaga till miljökonsekvensbeskrivning - Göteborg-Borås, en del av nya stambanor – Järnvägsplan, Lokaliseringsutredning. Naturcentrum AB på uppdrag av Trafikverket. Ärendenummer: TRV 2019/1823.

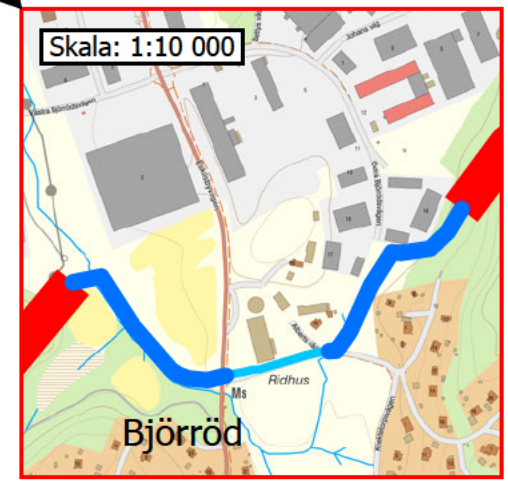
Svedholm, J., Elg, S., 2021: PM Naturvärdesinventering komplettering, bilaga till miljökonsekvensbeskrivning - Göteborg-Borås, en del av nya stambanor – Järnvägsplan, Lokaliseringsutredning. Naturcentrum AB på uppdrag av Trafikverket. Ärendenummer: TRV 2019/1823.

VISS, Vatteninformationssystem Sverige: https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=1589fd5a099a4e309035beb900d12399. Information hämtad 2025-04-21.

Confidentiality: C2 - Internal

Teckenförklaring

- Luftledning 50m
- Markkabel 10m
- Markkabel 20m

0 125 250 500 m

VATTENFALL

Koncessionskarta

130 kV Lindome - Skalmered, luft- och markkabel
Lindome - Skalmered

	Skala 1:50000	Upprättad av	[redacted]
	Pappersstorlek A4	Företag/Organisation	[redacted]
	Blad (totalt) 1/1	Datum	2025-07-04
Datakällor © Lantmäteriet		Övrig information	

2025-103778-0001 2025-09-15

Kommunstyrelsens lokalstrategiska utskott

§ 39

Diarienummer 00085/2025

Information om utfall av underhållsåtgärder 2025

Beslut

Lokalstrategiska utskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen antecknar informationen till protokollet.

Sammanfattning

För år 2025 tog samhällsbyggnadsförvaltningen genom fastighetsavdelningen fram en lista med åtgärder (reinvesteringar/drift) för planerat underhåll. Samhällsbyggnadsförvaltningen informerade om prioriteringsordningen och planerade åtgärder vid lokalstrategiska utskottets sammanträden den 20 februari 2025, § 22, och den 21 augusti 2025, § 89. Totalt 76 åtgärder som har de olika statusarna klart, pågående eller pausade. Åtgärderna gäller egenägda fastigheter men också verksamhetsanpassningar.

För att prioritera bland åtgärderna har stadens prioriteringsordning utifrån kommunstyrelsens beslut den 8 april 2020, § 59.

Lokalstrategiska utskottet beslutade den 19 februari 2026, § 19, att återremittera ärendet till samhällsbyggnadsförvaltningen för komplettering av orsaker och konsekvenser av ett lägre underhåll än budgeterat inför rapportering till kommunstyrelsen.

Orsakerna till att underhållet utföll lägre än budgeterat under 2025 är genomförandet av fördjupade statusbesiktningar inom fastighetsbeståndet, vilket har försenat start av vissa inplanerade underhållsprojekt, bland annat avseende Torggatan 1 samt Streteredsskolan Videgården. Därutöver har begränsade projektledningsresurser påverkat genomförande takten. Under år 2025 fanns en projektledare underhåll, jämfört med tre projektledare i dagsläget.

Konsekvenserna är att vissa planerade underhållsåtgärder har senarelagts och därmed inte genomförts under året. När planerat underhåll inte genomförs uppstår risker som påverkar fastigheternas tekniska status och långsiktiga värde. Detta kan i sin tur leda till en försämrad inomhusmiljö, vilket medför negativa konsekvenser för personer som vistas och arbetar i byggnaderna, särskilt avseende deras arbetsmiljö och hälsa.

Beslutsunderlag

Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 18 mars 2026.

Expedieras till

Samhällsbyggnadsförvaltningen

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2026-03-18

Dnr
KS 00085/2025

Valentina Perica
Underhållsplanerare

Kommunstyrelsen

Information om utfall av underhållsåtgärder 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antecknar informationen till protokollet.

Sammanfattning

För år 2025 tog samhällsbyggnadsförvaltningen genom fastighetsavdelningen fram en lista med åtgärder (reinvesteringar/drift) för planerat underhåll. Samhällsbyggnadsförvaltningen informerade om prioriteringsordningen och planerade åtgärder vid lokalstrategiska utskottets sammanträden den 20 februari 2025, §22, och den 21 augusti 2025, §89. Totalt 76 åtgärder som har de olika statusarna klart, pågående eller pausade. Åtgärderna gäller egenägda fastigheter men också verksamhetsanpassningar.

För att prioritera bland åtgärderna har stadens priolista följts enligt nedan:

Prioriteringsordning utifrån kommunstyrelsens beslut den 8 april 2020, §59 (diarienummer KS 228/18).

1. *Säkra lokalen*
2. *Yttre funktioner*
3. *Energi*
4. *Installationssystem och storkök*
5. *Markanläggning*
6. *Inre funktioner*
7. *Mark – ytskikt*

Lokalstrategiska utskottet beslutade den 19 februari 2026, §19, att återremittera ärendet till samhällsbyggnadsförvaltningen för komplettering av orsaker och konsekvenser av ett lägre underhåll än budgeterat inför rapportering till kommunstyrelsen.

Orsakerna till att underhållet utföll lägre än budgeterat under 2025 är genomförandet av fördjupade statusbesiktningar inom fastighetsbeståndet, vilket har försenat start av vissa inplanerade underhållsprojekt, bland annat avseende Torggatan 1 samt Streteredsskolan Videgården.

Därutöver har begränsade projektledningsresurser påverkat genomförande takten. Under år 2025 fanns en projektledare underhåll, jämfört med tre projektledare i dagsläget.

Konsekvenserna är att vissa planerade underhållsåtgärder har senarelagts och därmed inte genomförts under året. När planerat underhåll inte genomförs

uppstår risker som påverkar fastigheternas tekniska status och långsiktiga värde. Detta kan i sin tur leda till en försämrad inomhusmiljö, vilket medför negativa konsekvenser för personer som vistas och arbetar i byggnaderna, särskilt avseende deras arbetsmiljö och hälsa.

Ekonomi

De årliga investeringsanslaget för 2025 var enligt följande:

- *100mnkr: Löpande investeringar, reinvesteringar, lokalförsörjning.*
- *4mnkr: Upprustning- utemiljö förskolor och skolor - lekplatsutrustning. Ingår i budgeten 100mnkr till SKF*
- *12mnkr: Reinvesteringar LED-konvertering.*
- *2mnkr: Reinvestering styr- och reglersystem och övervakningsåtgärder.*
- *32mnkr: Planerat Underhåll (driftbudget), kostnadsförs direkt, ingen avskrivning övertid. Ex ytskikt – målning etc*

Utfall för året blev:

- *93.945mnkr: Löpande investeringar, reinvesteringar, lokalförsörjning + Upprustning- utemiljö förskolor och skolor - lekplatsutrustning.*
- *4.683mnkr: Reinvesteringar LED-konvertering.*
- *0.944: Reinvestering styr- och reglersystem och övervakningsåtgärder.*
- *20.800mnkr: Planerat Underhåll (driftbudget), kostnadsförs direkt, ingen avskrivning övertid. Ex ytskikt – målning etc*

Viktoria Fagerlund
Förvaltningschef

Magnus Casperson
Tf. enhetschef förvaltarenheten